نومرو ۱۲ — فی ۲ محرم سنه ۱۲۹۳ — ﴿ شنبه ﴾ — فی ۱۷ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱ — فی ۲۹ ژانویه ۱۸۷۶ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون واز سیاسیات و پولتیک واز تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد از اعلاناتی که درضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش واز اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ آزادیٔ افکار ﴾

دانش وحکمت . که بنیاد سعادتمندی ونیک نامی است واساس حسن انتظام امورامم . واعتدال حال این جهان خاکی را کافل است . ونیک بختی مارا درهر مقامی نماید . رهنمایی تواند کرد مارا باینکه یکی ازاسباب ترقی مدنیت . وحسن انتظام حال جمعیتها . ودفع مکاره وجلب منافع . وحصول مقصود حقیقی ازاین انسانها . همانا حریت وآزادی افکاراست . ورهایی ازاسیری وقیودات عندیه وشخصیه واسیریهای غرضهای نفسانی ومنفرده . که باعث شده است همهٔ تباهیهای مارا نوعا وشخصا . وپیش نرفتن مارادر مقامات ترقی وبرتری جستن مارا درعالم تحصیل فضائل وکمالات صوریه ومعنویه . وتحلی بحلیهٔ شرافت وبزرگ منشی . چه انسان باهمهٔ شرافت اصل . وکرامت فطرت . وبلندی مرتبت خلقت وبزرگی مقصود که ازآفرینش اوهست . بعلت تغلبهای هواهای شخصانی مغلوب وحقیر گردیده . وذلیل وخوار وبی نوا مانده است . شرافت اصل خودرا فراموش داشته . کرامت نهاد وبلندی مقام خودرا ازخاطر درکرده است . وگرنه مقهور اوامر غیر مستقیمانهٔ جهل ونادانی نگردد . اسیر خیالات منحوسه یزیدیان ظلم وتضییع حقوق نشود . زنده گی خودرا بطوردوام . درالتزام به نیکیها وحسنات داند . سعادت خودرا دردوجهان بحریت تحصیل نماید . زهی حریت که انسان را ازحضیض پستیها بمقامات قدس رساند . خهی آزادی که ایشان را ازوحشیگری برتری داده بعالم پاک انس برد .

الحاصل دانش وآگاهی پیش ازهمه چیز مارا بسوی نیکیها دعوت کند . ودرمد نظرهای ماکارهای نیک را جلوه دهد . وازبدیها مارا آگاهی بخشیده وازآنها بپرهیزاند . مارا ازدست جهل ونادانی آزاد کند . وپس ازجملهٔ خرابیها معمور وآباد دارد . مارامستقیم کند به پیروی کردن باصل استقامتهای دوجهانی که مخاطب گردید بامر ﴿ مستقیم باش چنانکه مأمور هستی ﴾ چه استقامت او همانا استقامت اجرای اواست . واعتدال او اعتدال پیروان او .

پس حر باید بود . وآزاد باید شد . لکن نه آنچنان حریتی که مارا ازجادهٔ استقامت و اعتدال بیرون کند . بسوی هواهای پست وخیالات ناقصه دعوت نماید . مارا مطلق العنان در صحراهای بدبختی سازد دردست خواهشهای شخصانی خودمان اسیر ودستگیر دارد . که این حریت وآزادی نبوده . بل بدترین اسارت وذلتها است .

کارا گر بعلم ودانش باشد . وازروی آگاهی و بصیرت دیده شود همان اعتدال واستقامت که آنرا حاکم مطلق براخلاق حسنه وصفات ممدوحه دانستیم درهمین معنی آزادی نیز حاکم خواهد بود وگرنه حریتی که مانع ازنیکیها است . ومصادم بظهور اطوار انسانیت حقیقیه است . بدترین صفتها است واجتناب ازآن اولی . واگر باعتدال ونیکی نهاد پیشرو حسنات ونمایندهٔ راستکاریها است پس حقا حریت است . وحائز آن صفت بحق دردوجهان حر وآزاد است .

خوشا بحال کسی که مقام بلند آزادی رافهمیده . وقدم درمیدان عزت وسربلندی وافتخار گذاشته . و باهمه غیرت وسعادتمندی . درتحصیل فضائل وکمالات جان فشانی نموده . وبذروهٔ منبع نسانیت حقیقیه ارتقا یافته . بخطاب مستطاب (انت حرفی الدارین) مخاطب گردیده است . این است مقام آزادی که درزبانها جاری است . ولی استعمال این حریت چه گونه بایدباشد ؟ وبچه طریق حقوق آنرا حفظ بایدنمود ؟ این یکی نیز مطالعات طولانی راتواند بخاطر ماآورد . وبقاعدهٔ علم وآگاهی درزیر حکم اعتدال واستقامت مارا ازحدود آن خبر تواند داد .

قطعهٔ مخصوصه باختر در تاریخ سال جدید .

حبذا این سال نو کز هجرت فخر الأمم
مرجهان را مبدأ مسعودی ومفخر بود

سال نو یارب بود مسعود بر اسلامیان
خاصه برشاهنشه اسلام دین پرور بود

روشنی بادا ازو اندر جهان ملک ودین
اختران را تا فروغ ازشعشعهٔ خاور بود

باد اندر سایهٔ محمود او دین ارجمند
آنچنان کز عدل او معمور هر کشور بود

لاجرم بادانش ازسال نوین بودی سخن
گفت تاریخی بگو گفتم که (نیک اختر بود)

سنه
۱۲۹۳

تاریخ سال جدید است که جناب رشادت پناه فضیلت همراه . شیخ سلیمان افندی پوست نشین درگاه عالی بخارایی درسلطان احمد . واز اعضای ادارهٔ بهیهٔ مهاجرین . برای طبع باداره اختر فرستاده اند .

س خسرو صاحب تجمل سایهٔ پروردگار
پادشاه بحر و بر شاهنشه عالی تبار

ل ملک وملت اول شهنشاه سکندر حشمتک
سایه سنده کوردیکین کورمشمی چشم روزگار

ط لطف عامش ربع مسکون رامسخر کرده است
نیست انسانی نسازد بر وجودش افتخار

ا ساده برتک عسکر زور آوری روز نبرد
صد گروه لشکر اعدایی ایلر تار ومار

ن عنکبوت بارگاهش کار رستم میکند
کمترین مور درش زور آور از اسفندیار

ع سعی ایله ملت ایچون برچوق اثر قیلدی بنا
کشتیٔ آتش نفس طوب وتفنگ بیشمار

ب آبروی ملک وملت صفدر کشور کشا
قوت اسلام ودین سلطان صاحب اختیار

د عدل ودادیله معمر اولدی عالم اویله کیم
بولمدی غبراده بر ویرانه جغد اینسون قرار

ا بارک الله برتو و بردولت واقبال تو
حامیٔ ارکان دینی سایهٔ پروردگار

ل آل عثمان نسل پاکندن عجب کلشمیدر
پای تخته بویله عادل پادشاه تاجدار

ع معدن لطف وکرم وی منبع جود وسخا
برمک وحاتم بدرگاهت گدای کاسه دار

ز رزم هنگامنده اول شاه غضنفر صولتک
هیبتندن لشکر اعدا ایدر هرسو فرار

ی زیب بخش شان شوکت شاه گردون منزلت
قهرمان تهمتن صاحبقران نامدار

ز عزم ایدرسه دشمنه انا فتحنا همرهی
آیهٔ نصر من الله نصرتیچون آشکار

خ تخت وبخت وعمر وجاه وعز واقبالش بود
چند قرن وسال وماه وساعت ولیل ونهار

ا یاآلهـا مهد علیا ایله نور چشمنی
محفلنده ایلکل دولتله شاد وبرقرار

ن منتخب کرسازی حرف ثانی ازهر بیت من
می برآید نقش اسم پادشاه کامکار

سال نو تبریکنه تاریخ جوهرله دیدم
عزایله عبدالعزیز خانه اوله توفیق یار

سنه
۱۲۹۳

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

ممیزی اول دائرهٔ دوم حقوق محکمهٔ بدایت اسلامبول . برفعت همراه عونی افندی ممیز اول دائرهٔ حقوق اسکدار .

ممیزی اول دائرهٔ حقوق اسکدار . بعارف افندی کاتب اول ضبط دائرهٔ حقوق دوم .

ممیزی اول دائرهٔ حقوق بک اوغلی . بباهر افندی ممیز ثانی .

ممیزیٔ ثانی دائرهٔ مذکوره . بکیرقور افندی ازکتبهٔ ضبط .

ممیزیٔ اول دائرهٔ حقوق اولی . برفعت همراه شوقی افندی ممیز ثانی .

ممیزی ثانی دائرهٔ مذکوره . بعزت همراه مقبل بک ازکتبهٔ صنف اول ممیز .

ممیزیٔ اول شعبهٔ که دردائرهٔ جزائیهٔ درسعادت تشکیل شده بحقی افندی مدیرقلم دائرهٔ مرقوم .

ممیزیٔ ثانی دائرهٔ مذکوره . بفتوت همراه نافذ افندی ازکتبهٔ ضبط دائرهٔ حقوق بک اوغلی توجیه واحاله فرموده شده است .

اعلان رسمی

چون درائنای سیروحرکت سفائن وقوع بعضی مصادمات طبیعی است وگاهی می شود ضرر وخسارتهای تضمینیه و بعضی فقرات دیگر که باید بطور صلح رسیده‌گی وقرار داده شود . هرگاه بمحکمهٔ مذکوره حواله بشود مشکل است کهبانها باعتبار تاریخ وترتیب دعاوی رسیده‌گی نماید . وموادی که استیضاح آن شفاهی ممکن است زنومی نداشت که بطور رعایت بمراسم محاکمات مثل لایحهٔ مخصوصه ازمدعی علیه مشتمل برمدافعه واسباب اعتراض وادعا گرفتن باشد که این یکی باعث معطلی ودوچار مشکلات گردیدن ارباب مصالح میگردد . وبموادی که صلحا قابل انجام دادن باشد موافق حقوق عادیه است که بدون حواله کردن بمحکمه‌ها درمجمع هیئت صلحیه قرارقطع وفصل آن داده شود . وکارهایی که تسهیلا للمصلحة علی وجه المصالحه حل آنها ممکن است در اسلامبول کافی السابق درادارهٔ لیمان ودر بیرونها بمعرفت رؤسای لیمان میبایست تسویه شود واموری که قابل تسویه بطریق صلح نیست دراسلامبول ودر بیرونها درجاهایی که محکمهٔ بحریه هست میباید بمحکمهٔ تجارت بحریه ودرجایکه نباشد بمحکمه‌های تجارت بریه عاید وراجع گردد بنابرین بندسیم وسی وهشتم قانون نامهٔ تجارت بحریه را لازم آمد تعدیل واصلاح کرده شده و یك فقرهٔ مناسبی هم که لازم بود تذیل بقانوننامه مذکور بشود درایخصوص پس ازاستیذان ارادهٔ جناب پادشاهی تعلق فرموده بدآنوجب بموقع اجرا گذاشته شده و بجاهایی که لازم بود اطلاعات داده‌شد ومطابق این اساس فقراتی که تنظیم گردیده است بقرار ذیل میباشد .

(مواد تصحیح شدهٔ قانوننامهٔ تجارت بحریه)

(مادهٔ سیم) معامله مبایعهٔ یك کشتی یعنی خرید وفروش آنها خواه پیش از سفر وخواه درائنای سفر یکجا یابطور حصه‌ها که در ممالك دولت علیهٔ عثمانیه میشود باید در حضور رئیس لیمان (لنکرگاه) ودر ممالك خارجیه باحضور شهبندرهای دولت علیه بموجب سندرسمی اجرا بشود . اگربان طریق نشود بیع وشری کان لم یکن معدود خواهد شد . واگر این مبایعه درسایر جاهای ممالك عثمانیه که در آنها رئیس لیمان نیست اتفاق بیفتد . درمجلس ولایت باید اجراشده و بمجلس لیمانی که نزدیکتر بآنجا است اخبار داده خواهد شد . واگر دریکی از ممالك خارجیه که در آنجا شهبندر دولت علیه نیست واقع گردد برای خبردادن بنزدیکترین جایی که در آنجا شهبندر هست بمعرفت مأمور مخصوص حکومت محلیه مجری خواهد گردید .

(ماده سی وهشتم) کاپتان سفینه ناچار است از اینکه یك دفتر یومیه که آنرا ژورنال گویند داشته باشد که این دفتر را ازجانب رئیس لیمان ودرجایی که اونباشد ازجانب یکنفر مأمور مجلس بلده نمره گذاشته وصحه کشیده وتصدیق کرده شده باشد . درین دفتر یومیه اولا احوال روز بروزی هوا وثانیا اینکه کشتی پیش رفت با آنکه تاخیرنمود واینکونه حرکات آن وثالثا درجهٔ عرض وطول که کشتی درآنها واقع میشود رابعا ضرر وزیانی که بکشتی وجولهٔ آن وارد میشود وسببهای آنها خاصتا تلفاتی که قضاء واقع میشود . وتفصیل اشیائی که قطع وترك میباید بقدر امکان . سادسا سببهای اینکه کشتی کدام راهرا گرفته وطوعا وکرها ازآن راه بیرون نرفته است . سابعا تدابیر وقرارهایی که درخصوص لیمان ازجانب طایفهٔ کشتی وروسا وکاپتان داده میشود . ثامنا اگر یك نفر ازمأمورین ونفرات سفینه رخصت داده شده است اسامی آنها وسبب رخصت دادن بآنها . تاسعا محاسبهٔ ایراد ومصرف اموال محمولهٔ کشتی . والخاصل تمامی مواد ووقوعاتی که موجب ادعا ومنازعه تواند شد . درآن دفتر ثبت باید نموده شود (مادهٔ چهل) کاپتان درباب معاینه و بازدیدکردن مهمات وتدارکی که برای سیروسفر سفینه لازم است پیش ازتحمیل باید . بمعرفت اهل خبره که ازجانب رئیس لیمان واگر نباشد ازجانب مجلس بلده فرستاده شود معلوم نماید که آیا آن تدارکات لازمه حاضر است یانه . مضبطه وشهادتنامه این باز دید درنزد رئیس لیمان ویا مأمور بلده حفظ شده یك صورت مصدقهٔ بدست کاپتان داده خواهد شد . فرضاً اگر صاحبان بار ازکشف وباز دید سفینه صرف نظر هم نمایند . کاپتان مزبور بدون ابرازشهادتنامهٔ مذکور تذکرهٔ رخصت نتواند گرفت . وتعیین این اهل خبره که برای کشف وباز دید امور متعلقه بتجارت بحریه است . دراسلامبول درمحکمهٔ تجارت بحریه . ودر بیرونها درجایی که تجارت بحریه نباشد بواسطه تجارت بریه خواهد بود . (مادهٔ که به قانون نامه مذکور تذیل شده است) وقوعاتی که از مصادمات جزئیه قضاءً اتفاق می افتد وصلحاً قابل تسویه است . در ادارهٔ لیمان درسعادت ودر بیرونها بمعرفت رؤسای لیمان تسویه وانجام داده خواهد شد . وموادی که قابل صلح نیست . در اسلامبول درمحکمهٔ تجارت بحریه ودر بیروتها درمحکمه‌های بریه اگر محکمه بحریه نباشد رویت وقطع وفصل خواهد گردید .

(اخطار مخصوص)

اگرچه درخصوص القاب حضرات وکلای فخام . ورجال ذوی العز والاحترام . ومأمورین کرام . که نامهای محترم ایشان درضمن کازت ذکر می شود . بملاحظهٔ اینکه حدود القاب وعنوانات وتشریفات رسمیه را تماما رعایت کرده‌شود . تاکنون بعبارت ترکی می نوشتیم . وترجمه بفارسی نمی کردیم لکن چون بعضی ازاهل ادب ومحترمان فارسی . در اینباب اعتراض کرده بخاطر آوردند که اینهارا درممالك مشرق زمین که زبان ولغت آنها منحصر بفارسی است بنظر خوب نخواهند دید . ونیز لسان را ازاسلوب خودمی اندازد بهترین است که بطور ترجمه و باصطلاحات . معموله زبان فارسی آورده‌شود . مثلا درمقام تعبیرنام نامی سلاطین باعز و تمکین اعلیحضرت وآنچه متم این تعبیرعالی است باید آورده‌شود . ودرمقام ذکر اسامی سامیهٔ حضرات وکلای فخام بجای حضرت دولتلو جناب دولت مآب باید نوشت . ودرباین ترین آنها که رتبهٔ اکسلانسی باصطلاح فرانسه دارند . بجناب تها وسایرین رانیز بدینقرار باید تعبیرآوردوخلاصه موافق اسلوب معمول زبان فارسی وآنچه شایسته حال است باید نوشت لهذا ماهم این مطلب راحق وموافق سلیقه دانسته عذرگذشته‌هارا میخواهیم واز برای بعدازین مقرر بودن سبك واسلوب معروض را خدمت همه مطالعه کنندگان اختر خاصه اخطار وعرض میکنیم .

ترجمهٔ تلگرافنامه ایست که بتاریخ ۱۴ کانون ثانی رومی ازجانب دولتلو احمد مختار پاشا بنظارت جلیلهٔ خارجیه کشیده شده است .

پیشتر مسدود بودن راه تیرویین را بابسیاری ازاهل شورش نوشته بودم . دیروز بکومانداني این چاکر قوهٔ عسکریه که لازم بود ازتیرویین حرکت کرده وتپه‌هایی که درمقابل بوغازی که میبایست داخل شد ودرزمینهای سخت وسنگستان وبسیار هولناك واقع است گرفته‌شده . وبواسطهٔ اینکه وقت شام بود . درآنجا اقامت کردیم . درحالتیکه طاغیان دردوطرف بوغاز ومحاذی صف جنك ما درطول یکساعت ونیم راه ودرروی سلسلهٔ کوهها که ازسخره‌ها وخاراهای روی هم افتاده متشکل گردیده بود ودرپناه کاهها ومترسهارو برونشسته بودند وتاصبح آتش روشن کرده شد یکی آرام شدیم . علی الصباح یاری حق تعالی استنا کرده . ازمرکز خط باغیان ازدوطرف راست و چپ بوغاز بصولت دلیرانه وشیرانه یورش برده . قوت یاغیان بدوقسم منقسم گردیده . تپه‌هارابدست گرفته بمیان خط عاصیان افتاده بقدرپنج ساعت این جنك امتداد یافت . تپه‌ها جملکی ضبط شد وبالاخره شورشیان تاب آوردمقاومت ومقابلت بسطوت عسکریه نگردیده بعون آلهی . وتوجهات پادشاهی تماما پریشان و متفرق گردیده دور نیست بجهة آوردن اذوقه برای خانهٔ خودشان رفتند . کمترین نیز بقله چاریته که درحدود نمچه است آمدم . طاغیان که درین جنك بودند مذکور میشود که میان هفت هزار وده هزار بوده اند . شکر خدارا که بوقوع یك مقدار وفیات غالبیت حاصل گردید . غیرآنچه دیده میشود میگویند از عاصیان خیلی تلفات شده است .

ازجانب سنی الجوانب مهد علیای سلطنت سنیه وستر کرای دولت علیه حضرت والده سلطان علیهٔ الشان بمکتب صنایع روسجق دویست وپنجاه لیرا احسان فرموده شده است .

شب پنجشنبه گذشته درمغازهٔ اجنتهٔ کومپانی فرانسه حریق ظهور کرده طولومبه های کومپانی روسیه حریق مذکور را فورا خاموش کرده اند .

درباب قبول کردن دولت انکلیس لایحهٔ کونت اندراسی را (تان) نام کازت پاریس مضمون کاغذ ذیل را که ازاندن کرفته است می نویسد .

پیش ازآنکه لورد دربی هیئت وکلای انکلیس را برای مذاکرهٔ لایحه وقبول تکلیفات اتریش حاضر نماید چندفقره مطاعات ذیل را بیان نموده .

اولا بقای حالت حالیهٔ دولت علیهٔ عثمانیه .

ثانیا استقلالیت بابعالی درمقابل اهل شورش ودول اوروب .

ثالثا بودن تبلیغ لایحهٔ کونت اندراسی تنها بطور مطالعه ویادآوری که ازطرف دوستی بهمسایهٔ خود می شود .

رابعا تقدیم نکردن سزا نوت مخصوصی را درایناب بیابعالی وتنها افادات شفاهیه بجا آورده رضه نامقرر بودن اینکه پس از قبول بابعالی خواهش دول اوروپ را دول مشارالیهم باهل شورش امر بترك سلاح داده وبامارتهای صربستان وقره طاغ بیان کنند که معاونت باهل شورش نکنند .

خامسا اگر اهل شورش ترك سلاح نکنند وشورش ناچار دوام کند دولت اتریش معاونت عسکری خودرا تکلیف خواهد کرد ولی اجرای این معاونت پیش ازوقت منوط بقبول بابعالی باشد .

* *

اندپاندانس بلژ بموجب تلگرافی که در ۱۹ ژانویه ازراکوزه کرفته میگوید جنك مدتی که تعطیل شده بود امروزها باز درطرف تیرویین وراکوزه بنا شد . وحرب تاکنون دوام می کند نتیجه نامعلوم است .

تکراف ذیل ازراکوزه بکازت ناپه فرایه پرسه کشیده شده

۱۸ ماه ژانویه عساکر دولتی ازقلعهٔ تروبین بمناستر (دوز) حرکت کرده درائنای راه باهل شورش که در زیر کوماندان (بکو) بودند تصادف کرده شش ساعت جنك شدیدی نموده اهل شورش خراب وپریشان شدند روز بعدش جنك دیگر شد باز اهل شورش مغلوب شده وبطرف (بوقوویچ) فرار کرده‌اند مجروحین اهل شورش هرروز باعربه بانجا نقل میشود .

مجلس اجرا آت درتحت ریاست جناب مستطاب حضرت صدارتپناهی روز سه‌شنبهٔ گذشته منعقد شده جنابان دولتلوبان راشد پاشا ناظرخارجیه ویوسف پاشا ناظر مالیه ومحمود پاشا ناظرتجارت وغالب بك ناظر دفترخاقانی نیز درمجلس مذکور حاضر بوده‌اند .

* *

ازآنجایکه ملت بزرك روم که دراسلامبول هستند طالب ترقی وتربیت اطفال میباشند . وجناب فخامت نصاب معین الملك وزیر مختار وایلچی مخصوص دولت علیهٔ ایران بواسطهٔ مبلغی که درموافقت بمساعی جمیله درانکونه فقرات دارند . بموجب خواهش چندنفر ازمعتبرین ملت مرقومه وریاست مجلس (زوسیماس) که سه سال پیش دراسلامبول بجهت اعانهٔ مکتبها ودادن کتابها بفقرای اطفال تشکیل گردیده‌است . قبول نمودند

که درتحت حمایت ایشان بجهت منفعت جمعیت مذکوره وتدارك کتابهای لازمه برای فقرای اطفال یك بال بزرك بسیار مکمل در بیك اوغلی درتیاتر فرانسه که بکرستال معروف است داده شود این بال درشب ۰ دوازدهم ماه ثوریهٔ فرنکی وسی ویکم کانون ثانی خواهد شد ۰

∴

روز پنجشنبه کذشته جناب دولتمآب جنرال معین الملك وزیرمختار وایلچی مخصوص دولت علیه ایران بجهة سیر وتماشای واپور زرهدار همایون مسعودیه رفته وهمه جای واپور را کشته اند وطعامی درانجانیز برای جناب مشارالیه حاضر بوده است ازقراریکه ازقول جناب ایشان مذکورشد واپور مذکور را ترجیح میدهند بجملهٔ واپورهای زرهدار که دراوروپ دیده اند ۰ وبسیار تمجید می نموده اند ازواپور همایون مذکور ۰ وباکمال محظوظیت ازآنجاعودت نموده اند ۰

∴

(انکلیس ـ مصر ـ زنکبار)

اخبارنویس زنکبارکازت (مورننك نیوس) منطبعه درلندن درخصوص منازعهٔ که درمیانهٔ (تیتس) نام واپور جنکی انکلیس وعساکر خدیویت مصریه درزنکبار ظهور کرده است اطلاعات ذیل رامی نویسد ۰

مدتی است جناب خدیو بکوماندانی ماك کیلوب پاشا بقطعهٔ جوبا واقعه درخاك زنکبار عسکر فرستاده است که شهرمذکوررا ضبط کنند ۰ دوکتور کیرك قونسول انکلیس درزنکبار این کیفت را بدولت خود بیان کرده ودستورالعمل خواست که چکونه حرکت کند ۰ وبعد ازتلکراف برای انتظار جوابی که میبایست ازلندن بیاید ۰ قونسول مومی الیه سوار واپور جنکی مذکورشده وبه جوبا رفته است که احوال انجارا مشاهده کند ۰ وقتیکه واپور تنیس بشهر براوارسید بیرق مصر رابجای بیرق زنکبار دید ۰ دوکتور کیرك قونسول انکلیس ومسیو وارت کاپتان واپور تنیس ازواپور پایین آمده وراه رفتن شهررا ازعساکر مصریه مسدود دیدند ۰ فقط مومی الیهما بهرطوری بود داخل شهرشدند درین اثنا یکدسته عسکر مصر بشهر مذکور فرستاده شده وامرزدن بانهاداده شد که هرکسی بعدازین بخواهد توی شهر داخل شود بزنند یکصندال که باچندنفر ازصاحب منصبان واپور میخاستند پایین بیایند بهمین طور مجبور شده اند به واپور برکردند ۰ دوکتور کیرك لازم دید کوماندان عساکر مصررا خواسته وازو بپرسد که چه حق داشت بیك قونسول وصاحب منصبان دولت انکلیس ازداخل شدن بشهر مانع شوند ۰ کوماندان عساکر مصر جواب داد که من شمارا نمی دانم وخبری ندارم که شماچه کاردارید وبجز اینکه شهر وخاك براوا مال خدیو است وتکلیف من تصرف آنجاست چیزی نمیدانم ۰ وبنا براین حق دارم از داخل شدن که بخواهم ممانعت کنم ۰ وبدین جهت درمیان دوکتور کیرك وکوماندان مصر کار بمنازعه کشید ۰ قونسول مومی الیه شهرمذکور را ترك نموده بواپور مراجعت کرده وفورا بکوماندان مصر خبر فرستاد ۰ وبجهت بی احترامی که به بیرق انکلیس کرده واز دخول صاحب منصبان انکلیس بشهر ممانعت نموده بود ایفای رسم ترضیه را طلب کرد ۰ ودرین ضمن بیان نمود که اکر این تکلیفات را قبول ننماید واپور انکلیس شهررا خواهد زد ۰ کوماندان مصرجواب داد کسی حق ندارد باو این تکلیف هارا بکند چون واپور انکلیس موقعی را کرفته بود که می توانست شهر را باسانی بتوپ بکیرد ۰ وعساکر بحریهٔ واپور را حاضر کرد که بعد از کوبیدن شهرهجوم نمایند ۰ درین هنکام کوماندان عساکر خواست بعضی سخنها بمیان بیاورد ۰ ولی قونسول جواب قطعی داد ومجدانه در استیفای رسم ترضیه ایستاده کی کرد ۰ کوماندان مرقوم تفکر کرده وملتفت شد که باید ترضیه بدهد بالاخره مجبور شده ایفای رسم ترضیه را نموده ولی باین یکی اکتفا نشده دفعهٔ دویم در حضور اهالی ساکنان براوا مجدداً ترضیه دادند ۰

∴

درکازت نایه فرایه پرس این فقره باستغراب دیده شد دون قارلو بمناسبت اول سال بودن برای کسان خود نطقی مجدانه بیان نموده دران ضمن می کوید میتواند بود که ما اعلان حرب بدول المان وامریك کنیم ۰ وداوطلبان خودرا اطمینان میدهم که باچند دسته قشون شهر مادرید (پای تخت اسپانیا) رافتح نموده بعد دول المان وامریك را بدرجهٔ محو وپریشانی آورده مغلوب سازیم ۰ این نطق یك فقرهٔ عجیبناك بخواطر ماتواند آورد که حکمران سابق (انحات) را که روزی درخصوص ره آهن سخن بمیان آمد چون خیلی میل به بودن راه آهن درآن سرزمین داشت یکدفعه کفت باید درمملکت من راه آهن باشد ۰ اکرچه مصارف راه آهن مرا بور هزار تالرهم بوده باشد (که این هزار تالر هجده هزار غروش اسلامبول وسیصد وشصت تومان پول ایران می شود) این یکی راهم باید دانست که ازعموم اهالی اسپانیا یك کرور ونود وچهار هزار نفر طرفدار دون قارلو هستند ۰ وهفده ملیون یعنی سی وچهار کرور دیکرخواهان وطرفدار ان حکومت حاضره ودون الفونس میباشند

∴

بموجب تلکرافهائیکه ازامریکا رسیده است میکویند دولت آلمان خیال دارد دردریای امریك لنکرکاهی بنا کند ۰ ودرباب خریدن جزیرهٔ سن توما مشغول مذاکره هستند ۰ (این جزیره درعرض شصت ویکدرجه وسی ثانیه وطول هشتاد وهفت درجهٔ وبیست دقیقه واقع است) ۰

فیئات پول کاغذی دولت روسیه درآلمان روز بروز تنزل میکند ۰ درظرف پانزده روز کاغذهای مذکور که یکی یك روبل است ودربرلین دومارك وشصت وپنج سانتیم بوده اکنون بدومارك وشصت ودوسانتیم تنزل کرده است ۰

خبرتازهٔ که دیروز بواسطه تلکراف بتاریخ ۲۷ ژانویه ازپاریس رسیده این است که (فردریك لمتر) که یکی از (اکترها) بازیکرهای مشهورتیاتر درپاریس بوده است وفات کرده است ۰

∴

نایه فرایه پرسه مینویسد پرنس بسمارك صدر اعظم دولت المان بازناخوش شده بشدتی که در ۱۷ ژانویه خواست درباغچهٔ خود کردش نماید ازشدت وجع اعصاب نتوانسته ومجبور ابخانه اش عودت کرده ۰ بعد ازکشاد رسمی شورای دولت پروس پرنس مشارالیه جهت استراحت وتبدیل هوا به (وارچین) که ازدهات خود پرنس است خواهد رفت ۰

∴

(مصارف عسکر دولتهای اوروپ)

اکرنظری به بودجهٔ (موازنهٔ مصارف) دول اوروپ بیندازیم ۰ خواهیم دید که دراین هنکام صلح وصلاح وطلب آسایش عمومی جزء اعظم مالیات ومداخل دولتی دولتهای فرنکستان بقسم حربیه وشعبهٔ جنك صرف میشود ۰ وسال بسال برین شعار خونریزانه بهمه طوری می افزایند ۰ چنانکه درسال (۱۸۵۸) میلادی نوزده سال پیش ازین جملتهای مخارج سالیانهٔ حربیهٔ دول المان وفرانسه وانکلیس وایتالیا وبلجیك وروسیه به هشتاد وسه ملیون ودویست هزار لیرای انکلیس بالغ شده بود ۰ ودرسال (۱۸۷٤) دوسال پیش به یکصدوسی ودوملیون لیرا رسیده است ۰ که درظرف هفده سال مخارج مذکوره در صدی پنجاه وپنج زیادتر شده است ۰

دولت المان ازجملهٔ دولتهای اوروپ مصارف حربیه اش را زیادتر کرد که درین مدت دومقابل مصارف پیش خرج کرده است ۰

نسبت واردات ومصرف جهت حربیهٔ دول مشار الیهم چنان است دولت روسیه ۰ صدی سی وشش ۰ دولت انکلیس ۰ صدی سی وسه ۰ دولت فرانسه ۰ صدی بیست وچهار ۰ دولت المان ۰ صدی بیست وسه ۰ دولت اتریش ۰ صدی بیست ویك ۰ دولت بلجیك ۰ صدی نوزده ۰ دولت ایتالیا ۰ صدی هجده صرف میکنند ۰

بقیه دارد

***

(اکسپوزیسیون) تماشاکاه عمومی که امسال درامریکا درشهر فیلادلفی خواهد شد ازهمه اکسپوزیسیونها که تابحال درکره زمین شده است بزرکتر خواهد بود چنانکه ذیلا بعضی ازتفصیلات بزرکی ووسعت بازارهای مذکور شده است ۰

محل اکسپوزیسیون	سال	وسعت دایره بازار اکر (۱)	
لندن	۱۸۵۱	ربع	۲۰
نیورك	۱۸۵۳	۳	۰۵
پاریس	۱۸۵۵	۰	۳۰
لندن	۱۸۶۲	۲	٤٤
پاریس	۱۸۶۷	۲	٤۰
وین	۱۸۷۳	۰	۵۰
فیلادلفی	۱۸۷۶	۰	۶۹

(۱) یك اکر پنج هزار ویکصد وبیست ونه متر تربیعی را کویند ۰

∴

(خبرهای تلکرافی)

فرانسه

پاریس ۲۶ ژانویه

وکلای پاریس که بجهة انتخابات سنتو انتخاب شده اند امروز مجلس کردند اختلافی که درمیان حامیان وجانبداران جمهوریت ظهور کرد تاکنون هست ۰ وتابحال صورت اسامی ودفتر اعضای مجلس سنتو ترتیب نشده است ۰ میکویند انتخاب مسیو ویکتور هوکو ومسیو لوبی بلان مقرراست ۰

(اسپانیا)

مادرید ایضا

عساکر دولتی مواقف (کوپوجوا) را ازدست کسان دون کارلو ضبط کردند ۰

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

کورسپوندانس پولیتیك نام کازت مینویسد کشیش بزرك مسیو (کوچکر) ازجانب ایمپراطور به اپسکپوسی (خلیفهٔ مذهبی) وین تعیین شده است ۰

پشته ایضا

اعضای دست چپ درخصوص مذاکرات تجاریه با اتریش ازهیئت وکلا اطلاعات طلب کرد رئیس هیئت مذکوره جواب داد که هنوز در این خصوص چیزی نمی تواند بکوید وبشورای ملت نمی تواند مسئولیت بدهد که این مسئولیت اکنون را بهیئت وکلا عاید است ۰

شورای ملت این جواب را قبول نمود ۰

(روترهوا)

اتریش مجارستان

وین ایضا

سندات روم ایلی فلورین	۲۵	سانتیم	۲۵
لیرای عثمانی	۱۰		۳۵
لیرای فرانسه	۹		۲۱

بمناسبت اینکه در بورسه فروش زیاد شده است فیئات اسهام تنزل کرد ۰

پشته ایضا

در شورای ملت وزیر داخلیه بیان کرده است که کونت اندراسی وزیر خارجیهٔ دولت اتریش درباب دوام صلح وصلاح زیاد سعی میکند ۰

(فرانسه)

پاریس ایضا

	غروش	سانتیم
اسهام عمومیه	۲۱	۶۰
جدیده	۲۷	۲۵
سندات روم ایلی فرانك	۵۵	۰۰

نطقیکه ویکتورهوکو وکامبتانیان کرده اند ازطرف عموم بطور خشنودی وامتنان زیاد قبول شد ۰ میکویند انتخاب مسیو پوفه عقب خواهد ماند ۰

(اسپانیا)

مادرید ایضا

عساکر دولتی جنگهائی که درارنانی ولازارتا وآراچه اتفاق افتاده است غالب شده اند .

(بوردیانو)

سویش

برن ۲۷ ژانویه

مجلس پوست برن مذاکرات را بآخر رساند . مجلس مذکور ماه ژوئن درلندن اجتماع خواهد کرد .

اتریش ومجارستان

وین ایضا

درباب مذاکرات درخصوص تقلیل عساکر مسلحه شورای ملت یك کومیسیونی مخصوص معین کرد .

آلمان

برلین ۲۷ ایضا

با اینکه وزیر داخلیه خیلی اهتمام کرد که شورای ملت ماده های نظامنامهٔ جنایت را که درباب جمعیتهای خفیه وآنهاییکه درمیان اهالی باعث اختلاف وقسم قسم شدن میشوند نوشته شده بود قبول نکرد .

هندوستان

کلکته ۲۷ ژانویه

پرنس دیغال به اکره رسیده است ازطرف اهالی وحکومت با احترامات فوق العاده پذیرایی شدند .

انکلیس

لندن ۲۷ ژانویه

بانك انکلیس اسکونتورا به صدی چهار تنزیل داد .

(روتر هواس)

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

سندات روم ایلی	فلورین ۲۵	سانتیم ۵۰
لیرای عثمانی	۱۰	۳۵
لیرای فرانسه	۰۹	۱۹

همهٔ روز بورسه درتنزل بود ولی عصری فیئات رو بترقی شد .

بانك اسکونتورا بصدی چهار ونیم تنزیل داد .

پاریس ایضا

سندات روم ایلی	فرانك ٥٤	سانتیم ۵۰
اسهام عمومیه	غروش ۲۰	۵۰
اسهام عمومیه جدیده	۲۷	۵۰

درمیان ۵۸۲٦ نفر که خود شانرا برای انتخاب اعضایی مجلس سناتو تکلیف کرده اند دوهزار کس از آنها خواهان خانوادهٔ بوناپارت هستند .

(بوردیانو)

بورسه

غلطه ۲۸ کانون ثانی فرنگی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۳٤
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۳	۱۸
شرکت عثمانیه	۲	۲۸
اعتبار عمومیه	۳	۳٦
تراموای	۱	۸۰
	فرانق	سانتیم
سندات شمندوفر روم ایلی	٥٦	۷۵
		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۱۳۳
»	۱۸٦٥	۱۳٤
»	۱۸٦۹	۱۲۱
»	۱۸۷۲	۰۳۹
»	۱۸۷۳	۱۱۷
کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۱	۲۵
	فرانك	سانتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی	۲۲	۷۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرا انکلیس	۱۱۰	۲۲
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۰
امپریال	۰۸۹	۳۰
کرمیچه	۰٥۱	۱٦
مجیدیه	۱۰۲	۳۷
بشلك	۱۰۷	۲۲
متالك	۱۰۸	۲۰
پول سیاه	۱۳۷	۲۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان ودر دکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴ ۷

محل فروش (اختر) درچنبرلی طاش دکان جلیل اغا کتاب فروش ودر باغچه قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش ودر بایزید قرائتخانهٔ صرافیم افندی ودراقسرای قرب یشل طولومبا دردکان تنباکو فروشی ودرمغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و دربشکطاش درمرکز تراموای دردکان تنباکوفروش ایرانی ودر پیش مالیه دردکان قلم فروش نمره ۱٤٤ ودردم خان والده دکان چایی فروشی است .

∴

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع شده بوده درمغازهٔ کتاب فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازانکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

∴

درادارهخانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیذودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته میشود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول تقلیداً بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش ازقرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج بروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به یتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است

∴

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دوسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۱۳ — فی ٤ محرم سنه ۱۲۹۳ — دوشنبه — فی ۱۹ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱ — فی ۳۱ ژانو به ۱۸۷٦ — سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه دخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده وطی نشود بعد ماهیش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۳۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

(آزادی وحریت)

آزادی وحریت لفظی است که آنرا بدوکونه میتوان معنی کرد . وچنانکه در دیکر اوصاف واطوار مقرر است معنی عادلانهٔ حقوق دانی وحق شناسی معنی حقیقی آزادی است . که این یکی نیز ازجملهٔ اخلاق حمیده است. دوطرف افراط وتفریط آن مذموم ومایهٔ هرکونه خرابیها درجهان است . یکی اسارت وذلت ومقهوریت غیر محقانه است . که باعث ابطال حقوق ونقصان شرف وناموس انسانی است . دومی بی قیدی ومطلق العنانی وبی شرمی است . که موجب هرج ومرج دراطوار جمعیت بشریه است . پس آزادی را درمطلق تعبیر باید باستقامت معنی کرد. آزادیرا ازاسباب حفظ حقوق باید دانست . آزادیرا ازموجبات نیک بختی اقوام باید شمرد .

درمیان اقسام درختان تنها سرو را بصفت آزادی ذکر کرده اند . معروف است ازحکیمی پرسیدند کهدرنخلستان عالم این همه اشجار پربرك وبار ودرختان نامدار هست چرا هیچ کدام را بجز سرو آزاد نکویند درجواب کفت . هردرختی موسم معین ووقت مخصوص دارد که درآن کاه سبز وخرم است ودر دیکر اوقات پژمرده وافسرده . ولی درخت سرو همیشه تازه وطری است . وازعارضهٔ تلون وانقلاب بری . این است که سزاوار آن شد که بآزادی موسوم کردد . چه صفت آزاده کان این است. وآزاده درلغت فرسی بمعنی بی عیب و بی نقص مطلق آمده . چنانکه آزاده وآزاده مرد وآزاده دل . تعبیر از مردمان وارسته ومتدین وحلال زاده وصالح کفته شده است . که اینها معانی لغویهٔ آزاد وآزاده است . وآنچه دراین مقام مارا ازمعنی آزادی لازم است . مناسبت بسیار نزدیك بمعنی لغوی آن خواهد داشت .

سخن درآزادی افکار بود . بلی اکر قومی . یاخود جمعیتی . ازروی راستی واستقامت . مبنای کارخود شان را بازادی بکذارند . وبکلمهٔ جامعهٔ آزادی جمع شوند . ونتایج آنرا سرمشق امور ومنافع اجتماعیهٔ خودشان سازند. یقیناً ازجملهٔ عیبها ونقصانها عاری وبری خواهند بود . ودرخت نیك بختی آنها علی الدوام تازه وطری خواهد کردید . چه حریت افکار بشرط استقامت واعتدال موجب تساوی و رعایت حقوق است . وباعث حصول اعتبار وشرافتها . مشوق صرف زکا وغیرت است . ومروج شعار ادب وانسانیت . بدیهارا آزادی افکار محوکند . وستهارا نابدید نماید . تعدیات وتحکمهای غیر محقانه را ازمیان برمیدارد . وبنیادبی داد وزیاده رویهارا برباد کند الحاصل آزادی واستقامت . قانون عدالت حقدرا بمساوات جاری کند . عدالت امنیت بارآورد . امنیت سعادت ونیك بختی دائمی را پایدار نماید .

آزادی افکار را یکدفعه درحق یکان یکان انسانها ملاحظه کنیم . ونخستین حکم آنرا دراطوار وآداب واخلاق خودمان چه ازجهة شخصیات وچه ازجهت ربط وتعلق آنها بمخارجها یعنی ازبابت معاشرتها که بابنای جنس وهم وطنهای خودمان بطور مطلق داریم . جاری سازیم . آزادی افکارما درین مورد . این است که خیال ونیات خودمان را درهرکاری موافق قانون صدق وراستی کرده . ازکجیها ونار استیها پرهیز کنیم وازهرعیب ونقصانی اجتناب نماییم . خیالات خودمان را منحصر بجلب منافع شخصیه نکرده منفعتهارا مشترك بدانیم . چه مامدنی هستیم ودر رفع احتیاجات بهمدیکر محتاجیم . اکر یك روستایی بیچاره را در کوچهای شهر ببینیم اورا تحقیر نکرده احترام اورا ازجهة اینکه حیات مابسته بوجود اواست برخودلازم دانیم . زیرا که اکر اوزراعت نکند وکندم را باآن همه زحمتهای طولانی بارنیارد من وشما همه کرسنه خواهیم ماند . اکرآهنکر بی توایی را ملاقات شود اورا معزز بداریم . چه اکثر آلات تعیش وزنده کی ما اثر هنرهای رنج بیشمار او است چون این ملاحظات را کرده . وخودمان را عزیزی جهته قرارندهیم . طبیعی است که اخلاق وآداب مامهذب ومستحسن خواهدشد . ومعنی انسانیت درماها ظاهر خواهد کردید . وبدین جهت حدود حقوق هرکسی را توانیم شناخت . همهٔ اطوار خودرا موافق این کرده تعادل واستقامت درافراد واشخاص را مشاهده نموده . برادرانه درجنت نعیم ابدی بسر توانیم برد .

این یکی حکم آزادی افکار درمیان افرادواشخاص است دراموز شخصیه ومناسبات همدیکر قطع نظر از احکام کلیهٔ هیئت اجتماعیه وچون روی سخن را بان سوی بریم میدان سخن وسیع است . فقط چون امیزان کار بدست آید مطلب یکی است .

دولتها وحکومتها برای محافظهٔ حقوق مدنیت ونکاهداری روابط افراد ملت . وحصول امنیت کلیهٔ وطن وجلب منافع نوعیهٔ ملك ودفع مکاره ازهیئت اجتماعیه و برای تعمیم آثارعمران وآبادی واکمال نواقص مملکت . و پاسداری حال اهالی . باقتضای وقت وموقع وحال ومناسب اهل ومزاج واطوار ملت درهرقطری از اقطار جهان . قانونها ونظامات و یاساها کذاشته . وطوعا وکرها اجزای آن ملك وقطررا مدیون بحفظ وتبعیت قوانین ویاساهای مذکوره نموده اند . که آن قانونها هم شعبه هادارد . ازملکی وعسکری وحقوقی وجنایتی وداخلی وخارجی ومانند اینها . واین قانونها قطع نظر ازاینکه بعضی نسبت به بعض دیکر تمامتراست ویکی ازآن دیکر ناقصتر . همهٔ اینها بطور مطلق باختلاف حالات واطوار واقتضاءات دیکر بمرور زمانها محتاج تعدیل وتبدیل واصلاح وایضاح تواندشد . کهدرین جهت سخنی نیست .

اکنون درخصوص این نظامات موضوعه بعد ازآنکه اهالی وافراداشخاص . یعنی اجزا واولاد یك وطن . اولارای وخیال خودشان را ازروی بصیرت وآکاهی وثانیا ازروی استقامت وراستی . بحریت وآزادی درمقام تصدیق قوانین مذکوره داشته واتباع آنرا برخود لازم دانند . وبی ملاحظهٔ شخص وشخصیات اتفاق درحفظ قوانین ویاساها کنند . آنوقت میتوان کفت . بمقام سعادت وسلامت وامنیت رسیده اند .

قوانین کهباآزادی کذاشته شده است . بازادی باید اجراشود . محاکمات علنی باشد اجراءات بدون استثنا آن بشود . هرکونه حقوقی را بطور مساوات رعایت کنند . ومع ذلك مقام هرکسی معین واعتبارات بنسبت شرافتهاملحوظ کردد . درمقام تحاکم وترافع غنی وفقیروضیع وشریف عالم ونادان دریك مقام ایستاده ویك درجه دیده شوند . کهاین یکی را قانون مقدس اسلام برای تساوی حقوق مقرر داشت دول ومالل متمدنه قبول کردند . ولی قطع نظر ازتحاکم ومجلس تقابل حقوقی عالم را بجهة علم او باید محترم داشت شریف را بعلت شرافت اومعزز دانست.

اکنون معنی آزادی وحریت افکار بجز اعتدال واستقامت وراستی چیز دیکر نیست وازنتایج آنست تبعیت قوانین مستقیمه واحکام وشریعت مقدسه که حفظ حقوق مارا مینماید . وماها شخصا ونوعا یعنی بهیئت مجموعهٔ ملت ووطن مدیون بحفظ وتبعیت قوانین واحکام مشروعه هستیم اکرچه بفدا کردن نفوس واموال خودمان باشد . کهاین یکی معنی حقیقی آزادی وحریت است .

این است که زیر بار آزادی رفتن کار هر اسیر قید خودرایی وکرفتار بند خود پرستی نیست . مقام حریت بسی بلند ورفیع است . ودرجه آزادی بسیار عالی منیع .

الحاصل دراین مقام همکنان از آحاد اجزای ملك وملت را از هرطبقه ودرجة که بوده باشد . وظیفه آزادی چنان است که درتمامی امور وجملهٔ اطوار وافعال چون مبنی منافع عمومیه ومشترکه بمیان آید وفوائد راجعه بهیئت دولت وملت ملحوظ کردد باید از ملاحظات شخصیه وهواهای نفسانی کذشته . زبون خواهشهای منفرده خود نشوند واسیر خیالات منحصره بخویش نکردند . وادی الاقتضا ضررخودرا که موجب منفعت عموم است . بطور میل واختیار وآکاهی برخود هموار نمایند . وبقا وزندکی دائمی خودرا وهمچنین نیل تمامی منافع وفوائدرا درین مسلك مستقیم وطریق قویم دانسته آزاد وآزاده باشند .

﴿ اخبار داخله ﴾

﴿ توجیهات ﴾

بشاهزادهٔ آزادهٔ جوان بخت دولت ونجابت همراه حضرت محمد شوکت افندی که مأمور بترسانهٔ عامره بودند . بموجب ارادهٔ سنیه رتبهٔ صاغ قول اغاقی (یاوری اول) توجیه واحسان فرموده شده است . و بیورلدی عالی آن بتوسط مأمور مخصوص بشاهزادهٔ مشار الیه تقدیم کردیده است .

مستشاری صدارتعظما بجناب عطوفتمآب رفیق بك افندی امین سابق شهر

امانت جلیلهٔ شهر بجناب عطوفت مآب قدری بك افندی مستشار سابق بحریه

سرکاتبیٔ شعبهٔ بحریه و معمولات حربیه که تازه در توپخانه تشکیل فرموده شده است . بجناب سعادت مآب سعید بك افندی مکتوبجیٔ سابق توپخانه توجیه و احاله فرموده شده است .

جناب دولت مآب جودت پاشا ناظر دیوان احکام عدلیه را که پیشتر در کازتها بجز اختر نوشته بودند بادرنه و بعض ولایتها در ضمن اجرای اصلاحات خواهند رفت . اکنون مینویسند عزیمت جناب ایشان عقب مانده است .

اهل و عیال و اولاد مرحوم مصطفی فاضل پاشا در روز شنبه گذشته باواپور فیبوم عازم قاهره مصر گردیده اند .

در کازتهای وین گاهی بعض خبرهای غریب مینویسند و مسلك آنها خیلی مختلف بنظر می آید . در یکی از آنها مینویسد . رئیس سابق مدیران صربیه که مسیو مارینویچ باشد چند روز پیش بروما پای تخت ایتالیا رفته است . ولی این عزیمت او بیك نام دیگر و تغییر اسم شده . وخیالش ازین سیاحت تحصیل راه معاونت و همراهی خیالی از دولت مشارالیها درباب تدبیر علاوه شدن هرسك بصربستان بوده است !

کازت مذکور می نویسد . اهالیٔ بلغراد از پرنس میلان ممنون وخشنود نیستند . وخیال دارند پرنس اسبق (فره یورکوویچ) را بامارت قبول کنند . حتی مذکور بوده است که یك ماه پیش ازین جمعیتی بجهة کشتن پرنس میلان متشکل گردید و این خبر بحکومت رسیده . و درصدد گرفتن اجزای جمعیت مذکوره برآمدند . وبهمین جهت جمعیت متفرق شده واز بلغراد بیرون رفته اند .

جنرال کرکمان سردار عساکر حبش را میگویند دردست عساکر خدیویت جلیلهٔ مصر اسیر و گرفتار گردیده . در نزد او بعضی تحریرات بجهة جناب مستطاب اجل افخم حضرت خدیوی . وعلیا حضرت قرالیچهٔ انگلستان بوده است . لکن هنوز ازاینفقره تفصیلی معلوم نشده است . که کیفیت گرفتاری بچه نحو شده ومال مکتوبها چه بوده است . آنچه درثانی تحقیق بشود مینویسیم .

از روزیکه در این چندماه بنای فرستادن وجوه دیوانی از ولایات باسلامبول شده است . ازولایت آیدین بقدر هفتصد وده هزار لیرا بخزانهٔ عامرهٔ مالیه فرستاده شده است . ازین مبلغ موازی دویست وسی هزار لیرا از بابت بقایای سنوات پیش بوده . وچهار صدوهشتاد هزار لیرا از مالیات هذه السنه بوده است .

***

چند ماه قبل امارت صربستان بجهة اینکه نقصانی در بودجه و موازنهٔ دخل وخرج مملکتی داشته است . خواست قرار استقراضی بدهد . ولی نتوانست کاری بکند وناچار گردید از اینکه بعض مخارج ومصارف را کم گذارد بلکه بودجه درست بیاید . مع ذلك شنیده میشود که ادارهٔ حربیه امارت مذکوره پنج ملیون فشنك بکارخانجات فرنگستان سپارش کرده است !

***

ارامیس نام کازت رومی العبارهٔ سلانیك برای یك ماه ازجانب ادارهٔ بهیه مطبوعات تعطیل کرده شده است .

***

چندی است درباب وقوع اختلاف درمیان رؤسای اهل شورش هرسك بعض روایتها میشود که راست بودن آن روایاترا این دفعه استعفای سرکردهٔ معتبر آنها که (لی بو را دیچ) نام بود تصدیق کرد . سرکرده مرقوم استعفای خودرا بموجب اعلاننامه بهمهٔ هواخواهان خود بیان کرده وتعیین پکو پاولوویچ نام را بجای خود اظهار نموده است .

***

ازقرار تحریرات مخصوصه که ازجده بکازت وقایع مصریه رسیده است . تعداد حجاجی که ازراه جده سوای آنهایی که ازراه ینبوع بمدینهٔ منوره مشرف شده اند تاپنجم ماه ذیحجة الحرام به بندرجده رسیده اند بقرار ذیلست . ترکها ازممالك محروسهٔ عثمانیه سه هزار وهشتصد وهفتاد وچهارنفر . ازاهل مصر . دوهزار وسیصد ویك نفر . ازاهل مغرب پنج هزار وپانصد وچهل . ازاهل شامات پنجاه نفر . ازاهالی ایران . یك هزار وهفتصد وسی وسه . ازاهالی بصره که ازراه عدن آمده اند دوهزار ویك صد وشصت وشش . ازاهل جاوه هفت هزار ودویست وبیست ازاهل هند . نه هزار ودویست وشصت وشش . ازاهل یمن یکصد ونود وچهار . ازاجناس سائره . یکهزار وسیصد ونود وهشت . که جملتان اینها که ازراه سویش وعدن وسواکن ومصوع تاآن تاریخ بجده وارد شده اند . سی وسه هزار وهفتصد وچهل ودونفر (۳۳۸۴۲) هستند وآنهایی را که ازاهالی ممالك محروسهٔ ایران نوشته اند غیراز کسانی است که ازراه سویس به ینبوع رفته و بمدینه منوره عزیمت نموده اند . وازقرار مکتوبی که ازجده رسیده است حاجیهای ایرانی که ازراه سویس وقنال رفته اند . امسال جمیعا ازراه ینبوع عازم مدینه مشرفه گردیده اند .

نیز دروقایع مصریه مینویسد که تاپنجم ذیحجة الحرام درلنگرگاه جده موازی شانزده قطعه واپور ازاجناس مختلفه موجود بوده . اگرچه ازواپورهای مصر تنها واپور (مصوع) نام بوده است . لکن میبایست ازسواحل واپورهای دیگر هم درآن روزها بآنجا برسد . وازکومپانی عزیزیه دوواپور وازمال تجار مکهٔ مکرمه یك واپور وباقی دیگر ازواپورهای انگلیس بوده است . که اینها همه منتظر عودت حجاج میباشند .

خبر عزیمت نواب متطاب اشرف والاشاهزاده معظم فرهاد میرزا معتمدالملك بجانب حجاز مغفرت طراز بکماشتگان جناب دولت وسیادت مآب امیرمکهٔ مکرمه فخرخاندان آل رسول حضرت شریف رسیده است . باقتضای بزرگی وقدرشناسی وملاحظهٔ مناسبات موجوده درمیان دولتین علیتین اسلام . ترتیب اسباب احترام وتشریفات لازمه را امر فرموده ودرجده بجهة ورود جناب معظم مشارالیه خانهٔ مخصوص امارترا مهیا نموده اند . وبرادر حضرت امارتپناهی بایکصد نفر خیال وتختهای متعدد ویدك وفیتون وغیره آماده بوده اند که درحین ورود بمکهٔ مکرمه رسم استقبال را ایفا فرمایند ودرجده نیز تدارکهای لازم وتشریفات شایسته موجود بوده است . ولی درثانی خبر عزیمت نواب معظم ازراه ینبوع رسیده . سیادت مآب سید صلاح الدین رئیس دلیلهای ایرانی که درجده بوده است فورا عازم مدینهٔ منوره گردیده است . که درخدمت نواب معظم مشارالیه باشند تابمکه مکرمه برسند .

***

تجار وتبعهٔ دولت علیه ایران که درازمیر هستند ابروزها قرار صندوق ملتی را که چندین سال درآنجا بوده است . و بعدموقوف ومتروك شده بوده است باهتمام صادقانهٔ کارپرداز خودشان مجددا برقرار داشته و بعضی قواعد مقتضیه برای آن مقرر کرده اند . که باعث بقا وثبات آن بوده . درمنافع عمومیهٔ ملتی صرف خواهد شد . که ازآنجمله تأسیس یك مکتب اطفال است که درآنجا بنا کرده اند ودرین مکتب زبان فارسی وترکی وفرانسه ورومی باطفال تدریس خواهند کرد . ازهمت وموافقت تجار وتبعهٔ مرقومه بتأسیس این دوکار بزرك ومهم بسیار ممنونیت حاصل گردیده ایشانرا بنام وطن وانسانیت تبریك می کنیم .

***

بموجب تلگرافی که نایه فرایه پرسه درتاریخ بیست وچهارم ژانویه از بروکسل گرفته است می نویسد که یاور مارشال ماك ماهون که بامأموریت مخصوصه باسلامبول می آید مسیو لانکسدورف میرآلای (سرتیپ) بحریه است . مومی الیه چندقطعه کاغذهای رسمی همراه دارد .

***

بموجب تلگراف دیگر که کازت مذکور بتاریخ بیست وپنجم ژانویه از پاریس گرفته است می نویسد . که کازت رسمی دولت فرانسه ایضاحاتی را که کازت (فرانسه) درخصوص مسلح کردن عساکر احتیاط وردیف نوشته بود تصدیق مینماید .

***

پولیتیك

اینروزها رسالهٔ در پاریس چاپ شده است که عنوان اینرساله (فرانسه والمان در بهار آینده) است ومندرجات آن مبنی راستحکام مبانی دوستی و یگانگی درمیان دولتین فرانسه والمان است . بسیاری از روز نامهای برلین درخصوص رسالهٔ مذکوره مطالعات خود شانرا بیان کرده وسخنها گفته اند . واز جملهٔ آنها یکی از روز نامهای برلین می نویسد که تألیف اینرساله ثابت میکند که دولت المان پیش ازهمه درخیال صلح و آسایش است . ودرحق همسایه های خود بجز دوستی خیالی ندارد خصوصا درحق فرانسه ها . کازت مذکور پس ازین تفصیل میگوید دراینباب سخنی را که مادرشش ماه پیش ازین گفتیم بازحالا همان سخن را خواهیم گفت . که بقای مناسبات دوستی درمیان المان وفرانسه بسته بحرکات ورفتار فرانسه هاست اگر دولت فرانسه حمایت پاپ ومداخله در امور وخصوصات دیگران را موقوف کند وازخیال انتقام صرف نظر کرده ازدل خود بیرون نماید یقینا این دو دولت درکمال دوستی ومهربانی وحسن مجاورت راه خواهند رفت . معلوم است پولیتیك وسبك رفتارهای مذکور فرانسه تاحال خیلی صدمات باو وارد آورده است . حال انکه دولت مشارالیها دشمن خارجی ندارد هرگاه باحالت مذکوره مشغول امور ومنافع ظاهریه وباطنیه وترقیٔ صنایع وتجارت خود بوده باشد خوش بخت تر از و دولتی دراوروپ نخواهد بود . وتا روزیکه پولیتیك دولت فرانسه مبنی بر یك صلح مقدس وحقیقی باشد یقینا دولت المان مانع ازترقیات داخلیهٔ اونیست . دولت المان رقابتی که بافرانسه دارد . بملاحظهٔ اینست که ملت فرانسه مردمان کار گذار وباهوش وغیور وراستکارند که همین صفات مستقلا اسباب ثروت وسامان آنها می شود . واین مزایا وفضایل ملت مذکوره بجنك وحرب باطل ومحو نمی شود . همانطوریکه فرانسه ازالمان فن حرب راباد گرفت ودانست که اهالی یك دفعه می تواند عسکر وقشون بشود اکنون جای آن است که المان نیز ازدشمن سابق خود یادبگیرد . که باهمسایهٔ که اکنون بااو دوست ومسالم است . چگونه روابط دوستی ومحبت را نگاهداری نماید . کازت مذکور این مطالعات را بسیارخوب نوشته است . لکن نمی توان گفت که این حال بقا ودوامی تواند داشت . وملت فرانسه چنانکه بتجربتهای بسیار معلوم شده است . درزیر این ننك بآخر بروند . همچنانکه از نطق جناب مارشال ماکماهون رئیس جمهوریت که دراول سال بمیان آورد رایحهٔ اینمطلب استشمام می شد که بزحمتها تحمل این حال را کردید وبعدازین هم طالب صلح وآسایش هستید . میتوان گفت حالت حالیهٔ اوروپا درحالت صلح موفقیتی است وهمسایها هرگز ازهمدیگر مطمئن البال نبوده . قرار عمل خود شانرا باقتضای وقت بانتقام ومقابله گذاشته اند تاکی بروز کند وچه گونه نتیجهٔ بخشد .

(غربا واجانب درملك مصر)

بموجب تحقیقات محلیهٔ معلوم شده است که دراول سال حال هفتاد ونه هزار وسیصد وشصت وشش نفر غربا درخاك مصر بوده که از اینها چهل وهفت هزار وسیصد وشش نفر دراسکندریه اقامت دارند

وازجمله عدد مزبور سی وچهار هزار وهفتصد وسی نفر ازتبعهٔ دولت یونان وهفده هزار ازتبعهٔ دولت فرانسه وسیزده هزار ونهصد وشش نفر ایتالیایی وشش هزار وسیصد نفر ازتبعهٔ اوستریاوششصد نفر انکلیس ویکهزار ویکصد نفر ازتبعهٔ آلمان بوده است . (وقایع مصریه)

* *

درخصوص نفی واجلای برودسکی صراف بسبرکه درنمره‌های پیش ازکازتهای خارجه نقل کردیم . که کویا مومی الیه را ازاوده‌سه بی جهة وسپی بسبر نفی کرده‌اند یعنی بی محاکمه وبی آنکه خود او تقصیر خود را بداند علی‌الغفله فرستاده اند . وروزنامه تو یسها اظهار تأسف ازوقوع همچنان امردر یك ملك متمدن کرده‌بودند . درین‌باب یکی ازاوکاتهای روسیه (که مردمان قانون دان هستند ودرمحاکمات وکالت میکنند) درلندن بوده . واین کونه مباحثات کازتهارا درسرفقرهٔ مزبوره می بینند ولازم می‌داند دراینباب کاغذی بادارهٔ کازت تایمس بنویسد واین مطلب‌را تکذیب نماید . کاغذ ذیل را مینویسد .

من که‌از اوکاتهای دیوان اصناف پترپورغ هستم . وبجهة بعض مصالح چندروز است‌درلندن میباشم . فقرهٔ نفی برودسکی‌را درکازت شمادیدم . دراینباب لازم نمی‌دانم بی اصل بودن‌این کاررا بعدازمراجعت کردن بتحقیقات بشما بیان کنم چه‌بی‌اساس بودن‌آن واضح است . بعلت اینکه اولا درممالك روسیه شعبهٔ مخصوصی از پولیس وضبطیه از برای پولتیك معین نیست . ثانیادرممالك‌روسیه پولیس مأذون بدادن‌حکم نفی نمی باشد واین‌حق منحصر بشخص اعلیحضرت ایمپراتوراست . ثالثا چندسال هست که متهمین پولیتیك درممالك روسیه بجهة محاکمه نشدن آنها بی مجازات مانده‌اند . بنابرین تعجب می کنم که‌مطبوعات یك‌دولتی مثل انکلیس . درحالتیکه مناسبات تجارتی وغیرآن‌را بادولت روس دارد حال آن دولت وقواعد آن‌را ندانسته‌باشد .

(مطالعه)

فقرهٔ اختصاص این کونه ارادات را باعلیحضرت ایمپراطور اوکات مرقوم راست نوشته‌است . لکن درکازتهای وین مینویسند که‌این نفی بارادهٔ ایمپراطوری شده‌است . وکازت تایه فرایه پرسه ازقول وقایع نکارهای خود که‌درممالك روسیه هستند مینویسد که برودسکی منفی ازجاهایی که‌آنها بوده اند کذشته است . ودرانباب ازجانب اهالی بعض کفتکوها هم بمیان آمده . دراینصورت سخن آوکات مزبور که کفته است بی‌اصل بودن اینفقره بدون تحقیق معلوم می‌شود . محل‌دقت تواند بود . وبقاعدهٔ منطق مطابق نمی‌آید . نه‌مقرر نبودن شعبهٔ جداکانهٔ پولیتیك ازپولیس . ونه انحصار این کونه ارادات باعلیحضرت ایمپراتوری . ونه‌عدم اجرای مجازات کسانیکه محاکمهٔ آنها نشده‌است هیچکدام مطلبی نیست که‌مدعای اوکاترا ثابت کند . وآنکهی بدون تحقیق هم ثابت کند !

این سخنها ازبابت مطالعات مطبوعاتی است ولی دراصل ماده مطالعهٔ خودمان‌را سابقا نوشتیم .

* *

(بقیهٔ مصارف عسکری دولتهای اوروپ)

برای تادیهٔ فائض دیون خودشان ازجملهٔ وارداتی که جزء عمدهٔ آن صرف جهة حربیه میشود دولت ایتالیا . صدی چهل وچهار . فرانسه . صدی چهل ودو . انکلیس . صدی سی وشش . اتریش وروسیه . صدی هیده . صرف میکنند .

از اینطرف درمقابل این همه مصارفی که بجهات جنك خرج میشود . آنچه بعلوم ومعارف مصرف می‌نمایند بسیارکم است . واکنون دولتی که درین راه زیاد خرج می کند دولت آلمان است . که ازجملهٔ واردات خود ازصدی چهار . ودولت بلجیك ازصدی سه ونیم . اتریش ازصدی سه . روسیه . ازصدی دو . فرانسه . ازصدی یك ونیم . اتریش ومجارستان . وایتالیا . ازصدی یك ونیم . جهة معارف وعلوم صرف‌مینمایند . دولت انکلیس بجهة معارف وعلوم چیزی‌خرج نمیکند . بجهة اینکه مصارف معارف درانکلستان . ازجانب شرکتها وجمعیتهای ملتی وشخصی میباشد . این حساب با نیات صلح وصلاح وآسایش عمومی که دولتهای اوروپ میکویند مقصود ما است بسیار مخالف است .

نایه فرایه پرسه

اختر

قریب نصف و بلکه دربعض جاها دوثلث مالیات دول اوروپ صرف جهات جنك واسباب آدم کشتن وباصطلاح خودمان صلح وصلاح محاربانه ومدنیت وحشیانه وبفائض قرضهایی که غالبا بهمین جهتها بادآمده است میشود بااین حال آیندهٔ خودمان وابنای جنس خودمان‌را تعین نمی توانیم کرد که چکونه خواهدشد . ومآن حال‌جهان‌را معلوم نمیتوانیم نمود بکجا منجر خواهد کردید . وجهة آن هماناشائبهٔ نیات حریصانه وشخصانه است که باعث این همه تباهیها ومذلت‌ها وبدبختی یك‌جزء بزرکی ازهم‌جنسان ما کردیده‌است . عجب صلح وصلاح است . (صاف اکرباشد نداتم چون کند)

* *

درغرته تایس فهرست کتابهائیکه که درسال ۱۸۷۵ درانکلیس چاپ شده‌است بدین قرارنوشته‌است که درظرف یك‌سنه مقدارکتابهائیکه طبع‌شده‌است به‌پنجهزار ودویست نوع رسیده‌است . وازانها سه هزار وپانصد وهشتاد وهفت‌قسم کتب تازه ویکهزار ودویست سی‌قسم رساله‌های جدیده است وسیصد وپانزده قسم‌هم ازامریکا داخل شده‌است . واز جملهٔ اینها ششصد وپنجاه و پنج درعلم لاهوت وششصد وشصت چهارحکایات وچهارصد وچهل پنج درصنایع وعلوم وچهارصد ونود در سیاحت وتراجم احوال بوده است

* *

(مقدار اهالی وخاك انکلیس درهندوستان)

مقدار اهالی هندوستان که‌درزیر ادارهٔ دولت انکلیس است . یکصد ونودملیون وپانصد وشصت وسه‌هزار وچهل وهشت نفس است . خاك انکلیس درهندوستان بقدر سیصد وسی و پنج ملیون (ا کتار) تربیعی است (هرا کتاری ده‌هزار مترتربیعی است) که بهردویست وپنجاه ونه‌ا کتار زمین دویست ویازده نفرسکنه روی‌هم رفته تخمین کرده شده است . اکر اهالی املاك ونوابها ومهاراجه‌ها که‌نیم‌مستقل هستند . داخل حساب مذکور بشود . مقدار اهالی انکلیس درهندوستان بدویست وسی‌وهشت ملیون وهفتصدوسی هزار ونهصد وپنجاه وهشت نفس بالغ‌می‌شود . وخاك همهٔ آنها سیصد وهفتاد وپنج ملیون ا کتار می‌باشد که‌بقدرهفت‌هزار برزکی تمامی خاك فرانسه خواهد بود .

درملك خاص انکلیس درهندوستان بقدریکصد وچهل‌ملیون ونیم‌موس . وچهل‌ملیون ودوثلث ملیون اسلام است . ونه‌ملیون ویك‌ثلث‌ملیون خرستیان یعنی عیسوی . ویهودی و پارسی‌میباشد این پارسیها کبرآتش پرست هستند که ازملت قدیمهٔ ایرانند وبدان جهت پارسی نامیده میشوند واکنون هم دربعض جاهای ایران از آنهایافت میشود .

درهندوستان کلیات لغتها ولسانها بقدربیست وشش لغت است . وبرای هرزبانی هم شعبه های چندهست یعنی درتعبیرات ولهجه‌ها اختلاف دارند دربنکاله بقدرهزار کونه تعبیرات ولغتهای مختلفه هست که ازآنهاهم شعبه‌های زیاد بی‌اندازه‌منشعب کردیده است . کارشعبه‌های مأمورین واهل صنعت بسیار غریبست . ازجمله یك ملیون ودویست ونه‌هزار مأمورین مذهبیه‌است وسی‌هزار نفر کداها واهل حوایج‌است . ده‌هزارنفر منجم است پنج نفر استاد جادوکر . وچهارصد وشصت وپنج نفر صیادان شیاطین واجنه میباشند . ویك صد وهشتاد ونه‌هزار ادیب وشاعر ومؤلف . ودویست وهجده کس اهل هنر ومعرفت . وسی وهفت‌ملیون و نیم اهل زراعت است ونهصد وپنجاه هشت نفر فیلبانان وشاکرد مکاری چارپایان وعربه‌دارها وسه‌ملیون وچهارصد وچهل ویکنفر تاجر وهشت‌ملیون وهفتصد وچهل وهفت نفر عمله جات ودوملیون وششصد وپنجاه وپنج کس مردمان بی‌کار میباشند .

(سناتو)

عبارت سناتو در ضمن تلکرافنامهٔ های اوروپ وجاهای دیکرآورده می‌شود . برای کسانیکه ازین اصطلاحات مطلع نیستند قرارداده‌ایم کاهی اطلاعات لازمه را بدهیم . لفظ سناتو از لغت سنکس که درلغت لاتین بمعنی پیراست‌مأخوذمی‌باشد . مجلس سناتو در اصطلاح دولتی انجمن مشورتی است که در آنجا خصوصات دولتی مذاکره وقرارداده‌می‌شود . مجلس مذکورغالباهواخواهان خانواده‌های سلطنتی ونجبا ورؤسای قوم است . سناتوی مشهورسناتوی (سنهدرین) نام یهودیها بوده است . لغت سنهدرین ازلفظ سنه‌درسیون که در لغت یونانی قدیم بمعنی اجتماعست مأخوذ کردیده واین مجلس ازهفتاد نفر اعضا مرکب بوده وسه رئیس داشته است . درین مجلس مواد مهمه ومحاکمات بزرك وادارهٔ حکومت و مذهب مطرح مذاکره وقرارداد می شده است . بعد ازآن سناتوی اسپارتست که‌قدیما درپونانستان بوده ویست هشت‌کس اعضا داشته است درآن مجلس کسی که شصت سال نمیداشت باعضائیت قبول نمی شده است . و بدون رای وقرارداد مجلس مذکور حکمرانان اسپارط هیچ کاری نمی توانستند بکنند . اعضای این مجلس ازطرف اهالی بطور انتخاب معین می‌شده است . بعد ازاینها سناتوهای آتن وقرتاژ بوده که‌اعضای آنها نیز ازجانب ملت بطور انتخاب معین می‌شدند . قرارجنك وصلح وتأسیس نظامات وقوانین وتنظیم رسوم بده ومایات را مجلس مذکور اجرامی کرده است‌درفرانسه اول سناتو که‌تشکیل شد درسال هزار وهفتصد ونودنه میلادی بود که هفتاد وهفت سال پیش ازین باشد . کار این مجلس اجرای نظامات وقوانین موضوعهٔ حکومت بوده واعضای آن نیز ازجانب اهالی منتخب می‌شده اند . سناتوی دیکر درسال هزار وهشتصد وپنجاه ودو در زمان ایمپراتور ناپلیون سیم تشکیل شده است . اعضای این سناتورا ایمپراتور خودش معین میکرده است . وتمامی اعضای آنجا کاردینال ومارشال وآمیرال وپرنس بوده وعدد اعضا ازیکصد وپنجاه کس زیادتر نبودند . ومعزول هم نمی شدندمواجب ومقرری اعضای مشار الیهم سالیانه سی هزار فرانك ومواجب رئیس مجلس یکصد وبیست هزار فرانك بوده است .

سناتوبی که‌الان درفرانسه میخواهند برقرار نمایند ازجانب عموم ملت فرانسه وکلایی انتخاب شده است که آنها وکلای انتخاب هستند و اعضای مجلس مذکور را آنها انتخاب کرده اند . اینست که درتلکرافهایکه اینروزها میرسد سخن ازانتخابهای مذکور درمیانست .

اعضای انتخاب شده برای مجلس سناتو که تازه تشکیل شده است سن‌وسال آنها بقرار ذیل است .

دو نفر که جنرال شانغارینه ومسیو رومیلی هستند هشتاد وسه‌سال دارند و پانزده نفر از آنها درمیان هفتاد وهشتاد است وسی ودوکس مابین شصت وهفتاد وهجده کس میان پنجاه وشصت وهشت نفر میان چهل وپنجاه سال میباشند .

* *

(خبرهای تلکرافی)

آتریش ـ مجارستان

پشنبه ۲۸ ژانویه

مسیوفرانسوا (دهاق) (۱) خیلی ناخوش است . دقیقه بدقیقه یوفاتش منتظر هستند .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

عساکردولتی از دون‌قارلو مواقف (فرانافتی) نام

(۱) مسیوفرانسوا دهاق درهنکام‌شورش مجارستان که در سال ۱۸۴۸ بود از اعضاء حکومت‌موقته بعد ازآن‌در سال ۱۸۶۷ که‌مجارستان قرالیت‌شده است مشارالیه در شورای ملت‌رئیس‌هواخواهان‌مخالفین حکومت‌بوده است .

مواضعرا ضبط کرده‌اند . درمیان عساکر مرقومه وهواخواهان‌دون فارلو در این دوسه روز جنك بزرك خواهد شد .

انکلیس

لندن ۲۸ ژانویه

بهارآینده‌قرالیچه بعزم سیاحت بلادان‌خواهندرفت .

(روسیه)

پترپورغ ایضا

کراند دوشس ماری نامزاج است . از حیاتش امید نیست .

(روترهوا)

اتریش ـ ومجارستان

وین ایضا

سندات‌رو ایلی فلورین	۲۵	سانتیم ۰۵
لیرای عثمانی	۱۰	۳۲
لیرای فرانسه	۹	۱۵

امروز در بورسه اسهام‌زیاد خریده شده وقیمات اسهام ترقی کرد .

هنیك شنایی نام صراف مرده است .

آپولونام‌فابریك شمع‌سازی‌سوخته‌است ضرروخسارتی کبه‌فابریك مزبور رسیده‌است‌یك‌ملیون‌فلورین‌تخمین میشود .

شورش هرسك

راکوزه ایضا

اهل شورش ازراه تیومین پرداشته شدند مخابرات با شهر مزبور بی‌مانعی جاری میباشد .

(فرانسه)

پاریس ایضا

	غروش	سانتیم
اسهام عمومیه	۲۰	٤٥
جدیده	۲۷	۳۵
سندات روم‌ایلی	فرانك ٥٤	۷۵

در بورسه اسهام تنزل کرد

درخصوص انتخابات تلاش خیلی زیاد است . مخالفت‌افکار درمیان‌وکلای انتخابات‌روز بروز زیادتر می شود .

(ممالك عثمانیه)

صربستان

بلغراد ایضا

می‌گویند هیئت مدیران که تعیین خواهد شد خیرخواهان حال حاضر می باشد .

(یونانستان)

اتنه ۲۸ ژانویه

لوریوم	فرانك	۷۵

در بورسه داد وستد نیست .

امروز در شورای‌ملت تنها هفتاد و پنج کس ازاعضا موجود بودند تفصیل تعیین سفرا را بعد ازچند روز کازت رسمی خواهد نوشت . روایتی که درخصوص شورش کریدبیان آمد بی‌اساس است .

بورسه

غلطه ۲۹ کانون‌ثانی فرنگی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۱٤
لیرای‌عثمانی	غروش	
سوسیته‌جنرال	۳	۲۰
شرکت عثمانیه	۲	۲۸
اعتبارعمومیه	۳	۳٦
تراموای	۱	۸۰
	فرانق	سانتیم
سندات شمندوفر روم ایلی	۵۵	۰۰
	فرانق	
استقراض	۱۸٦۳	۱۳۰
»	۱۸٦۵	۱۳۲
»	۱۸٦۹	۱۲۰
»	۱۸۷۲	ـ۰۳۸
»	۱۸۷۳	۱۱۵

	غروش	سانتیم
کمبیال		
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۲۵
	فرانك	سانتیم
پاریس بهرلیرای عثمانی	۲۲	۷۰

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرا انکلیس	۱۱۰	۲۲
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۰
امپریال	۰۸۹	۳۰
کرمچه	۰۵۱	۱٦
مجیدیه	۱۰۲	۳۷
بشلك	۱۰۷	۲۲
متالك	۱۰۸	۲۰
پول سیاه	۱۳۷	۲۰

ظاهر

اعلانات

(خرابات)

مشتمل بانواع قصایدوترکیبات وترجیعات وتدبیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه‌جلد درج کرده‌بود دردکان‌حاجی‌حسن‌افندی درچارسوی صحیافان و در دکان حاجی حسن‌اغا تنباکوفروش دربا غچه‌قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴ ۷

محل‌فروش (اختر) درچنبرلی‌طاش دکان جلیل‌اغا کتاب فروش ودر باغچه‌قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنبا کوفروش ودر بایزیدفرانخانهٔ صرافیم افندی ودراقسرای قرب یشل‌طولومبادردکان‌تنباکو فروشی ودرمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و دربشکطاش در مرکز تراموای دردکان تنباکوفروش ایرانی‌ودر پیش مالیه‌دردکان قلم‌فروش نمره ۱٤٤ ودردم‌خان‌والده‌دکان چایی‌فروشی‌است.

∴

کتاب مستطاب (میزان‌الموازین فی امرالدین) که درچندسال پیش ازجانب‌یکی ازمأمورین‌سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان‌الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع‌شده بوده درمغازهٔ کتاب‌فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازانکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب اونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمائید سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان‌تفصیل که‌مقرر بود نسخه‌هایی که‌بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده‌خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس‌ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل واتفاقی که‌درقبول کردن این‌کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان‌بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ اونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره‌ٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرارکار کردد .

∴

درادارهٔ‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

باخود

(قالابرجیدودلری)

نام رساله‌ٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان‌طبع‌شده‌دربارا قهٔ سرپل و جاهای دیکرفروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته‌شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواندبود .

∴

رساله‌ٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول : تألیف آیا آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب‌فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش‌خواهدشدخانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك‌طوبله‌وجهار چاه‌آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ‌اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده‌مومی الیه هرنوع رسم وخطوط‌را درنهایت‌خوبی‌واستادی‌درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب‌بوده باشدبه مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه بهیتوغراف یعنی‌باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط‌متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقربون وکارت‌و بزیت‌فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌و باعث خشنودی خواهشمندان‌سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك‌وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره‌ٔ مطبعه موجود است

∴

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیارخوب وطرز مرغوب باسمه‌شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این‌معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دوسال کذشته ازانعامات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده وبرحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره ذکرکال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف‌بود بعد از فروخته شدن مقدارکافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی‌در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش‌ودردکانهای‌جلیل‌اغا درچنبرلی‌طاش‌وحسن‌اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج‌فروش میشود .

∴

نومرو ۱٤ فی ٥ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه‌شنبه ﴾ فی ۲۰ کانون‌ثانی سنه ۱۲۹۱ فی ۱ فوریه ۱۸۷٦ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت با داره داده شده و نشود نمایش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۳۰ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطرده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اساس وظیفهٔ انسانیت ﴾

مقام بلند انسانیت ، وشرافت خلقت، وکرامت آفرینش آدمی‌را ، سزاوار است که پس‌ازشناختن خود وصانع خود ، وآگاهی ازمراتب استعداد وقابلیتی که درنهاد خود برای همه چیز وهمه کمال وهمه هنر وهمه نیکیها ، سراغ دارد ، برای حصول ودست آوردن ونگاهداشتن جمله سعادتها، تکلیفی بجهة خود معین کند ، وخودرا درجملهٔ حالات مدیون بایفای آن تکلیف داند ، واین تکلیف و وظیفه‌را نه تنها جهت شخصی خود عاید داند ، و ابنای جنس خودرا بی‌ربط بعالم خود شمارد ، بلکه اولا اساسی برای این تکلیف قرار داده ، وبقدر ارتباط آن بدیگرانسانها وآفریدهها شعبه‌ها وشئون آنرا نیز دانسته و وظائف هرمقامی‌را مناسب آن مقام بجا بیاورد. تاآنکه حق انسانیت‌را ادا کرده باشد ، داد شرف وکرامت آدمیت‌را داده باشد ، شکر نعمتهای صانع‌را فعلا وعملا بجا آورده باشد ، تابمقام پسندیدهٔ نهایت انسانیت برسد .

اگر درست تأمل کنیم ، گذشته از تکالیف معنویه وشخصیهٔ خودمان ، برای امور معاشیه وزندگانی ، که شعبه ایست از علم ابدان ، طبعا وضرورة محتاج به تمدن وزندگانی بجمعیت هستیم ، وباراشعبه‌ها وقبیله‌ها آفریده اند تا آنکه همدیگررا دانش آموزیم ، واز معارف وهنر وصنعت وترتیب هرگونه اسباب تعیش ظاهری و باطنی که داریم ، همدیگررا بهره‌مند کنیم ، وهرقدر دائرهٔ این معارفه وآمیزش‌را، که مقدمات ترقیٔ مدنیت است ، وسعت داده شود ، واضح است که مقصود حقیقی بهتر وآسانتر حاصل کردد ، واین یکی نمیتواند بشود ، مگر بتسهیل اسباب مراودات ، ونقل وحرکت ، وهمچنین آسان شدن مخابره‌ها واطوار اطلاعات ، که این تسهیلات روز بروز مایهٔ پیشرفت مقصود از مدنیت ، وتعاون وتناصر در رفع احتیاجات ، وحصول همهٔ سعادات ونیک بختیها خواهد بود .

پس اول تکلیف ما درین مقام کاشتن همت بلند خود مانست ، بتوسیع دائرهٔ حسن آمیزش ، وتسهیل مراودات ، وآسان شدن راه کسب معلومات وآگاهی واطلاعات ، که میدان این وسعت ازمغرب تا مشرق وازجنوب تا بشمال تواند بود ، وبنا برین تکلیف هرانسانی که ازحدود این وظیفه خارج بشود ، وتخلف ازحکم این سعادتمندی عمومی نماید ، وگذشته ازاینکه خود دامن همت‌را فراخور حال ومقام خود ، دراستحصال این مقصود بکمر نزده غیرت واقدام نمیکند ، تکذیب این تکلیف‌را نماید ، ومانع ازاین ترقی درلوازم انس وآمیزش باابنای جنس ازصنوف امم ، وطوائف ملل کردد ، قطعا آنکونه انسان ، بغلط انسان نامیده شده ، وبجهة اینکهٔ بی‌خبر ازمعنی آدمیت است وبی اطلاع ازمزایای آن ومانع وحائل ازتعمیم حکم انس وانسانیت است ، اورا داخل وحشیهاباید دانست ، اگرچه درمجموعهٔ شهرها ، ودرمیان انسانها زیست میکند ، واورا بدبخت ترین مردم باید دانست ، اگرچه ظاهرا ثروت ماربی انفاقیه وعزت واعتبار شخصیانه‌را مالک باشد .

اهالی اوروپ این تکلیف‌را فهمیده اند ، چه بفهمیدن آن مجبور شده ودیده اند که جمع کثیری دریك سمت دنیا هستند ومحتاجند برای حاصل کردن اسباب زندگانی وتمدن ، وتأمین آسایش خودشان واخلاف وآینده‌کان ازهم جنسان خودشان ، این دائرهٔ مراوده‌ها وروابط ومناسبات مقتضیه‌را وسعت دهند ، عقلا ودانشمندان آنها این معنی‌را درنظر عموم اهالی وسکنهٔ بلاد وممالك ، بوسائل ممکنه ، جلوه داده ، اولاملل وامم را آگاه ازشدت لزوم این کار کرده اند ، واز یکطرف هم احتیاجات حالیه وحاضرهٔ آنهارا واحتیاجاتی‌را که علی‌التدریج خواهد افزود بیاد آنها آورده اند وثانیا بترتیب حصول این مقصد عالی بمعاونت ویاری اهالی پرداخته ، وکم کم کاررا باین درجه ها رسانیده اند که می بینیم .

یك واپور پیدا کرده اند ، یعنی قوه بخاریه که خدمت آنرا درجهان مدنیت تحدید نمیتوان کرد ، دردریاها وخشکیها راههای طولانی‌را دریك زمانی برای انسانها ومنافع انسانها نزدیك نموده اند که عمر انسانها هم بدین وسیلت عزیز وطولانی کردیده است ، چه اگرکسی بخواهد ازشهری بشهری باراهله وکاروان فرضا دریکماه برود ، بواسطهٔ آن اسباب اگردریا است فی‌المثل درسه روز واگرخشکی است دریك شبانه‌روزی طی خواهد کرد .

کارخانجات که برای رفع هرگونه احتیاجات ، وتجملات انسانهاست ، همرا بواسطهٔ واپور وقوهٔ بخاریه براه انداختند ، وسدراه اکثر محظورات ومحذورات را نمودند ، وهمچنین تلکراف که دریك مدتی ازهمه‌جای دنیا بی‌نوع را اسباب آگاهی واطلاع است .

وهمچنین سایر اختراعات کلیه واصلیه وفروعات آنها ، که بطوراتصال همیشه درخیال اکمال آنها هستند ، که ازجملهٔ آنهااست تاسیس مکتبها وتعمیم علوم وفنون که میتوان گفت این یکی حاکم برتمامی اقدامات ومساعی درمدارج ترقیها است ، وعلوم است وفنون ابیست ، که تولید میکنند جملهٔ هنرها واختراعهارا ، وتسهیل میکنند راه تصرفات دراطوار طبیعت وطبیعیات‌را ونشر میکند آثار حکمت وقدرت‌را ومی نماید بانسانها قادر بودن توانای مطلق وحکیم ازل‌را تعالی شانه وعظم برهانه .

والحاصل درین طریق قویم ، وراه معتدل ومستقیم ترقی ، اهالی مغرب زمین ، اکنون‌را پیش افتاده ، وراهرا بازکرده ، واساسی برای ابقای وظیفهٔ خودشان بقدریکه توانسته وفهمیده‌اند نهاده‌اند ، ومبنای عمل خودرا برروی آن گذاشته‌اند .

افسوس بایدخورد ! ازاینکه اهالی وملل متمدنهٔ مشرق زمین باهمه استعداد فطری ، وقابلیت خلقتی که دارند وزکا وفطانت جبلی که آنهاراهست وآن موقع نازنین که ازکرهٔ زمین دردست آنها است ، وآن قدم تاریخ مدنیت وآبادی که مرایشان‌را میباشد ، وشرف وناموسی که آبا واجداد آنها درتاریخها گذاشته‌اند ، تاکنون تکلیف خودرا دراین باب معین نکرده‌اند ، وحدود وظائف‌را نه اساسا ونه فروعا مشخص نموده اند ، مثل اینکه مادرعالمی هستیم ، غیراین عالم ودرخاکی هستیم سوای این خاك وبشری هستیم ماورای این بشرها وماهارا انس وآمیزش باکسی درکار نیست ، مارا احتیاج بکسی نخواهد شد ، کسی بامانخواهد داشت ، ما عزیز بی جهت درمیان مردمان آفریده شده ایم ، کار خودمان را تنها خودمان راه می اندازیم ، اگر فرضا پس ازچهار روز دیکر هم اقتضای کار غیراین باشد ، اخلاق ماهم بتکلیف خود شان کار کند ، ماچرا خودمان را بزحمت و تعب بیندازیم .

افسوس ! که باین تصورات باطله وخیالات ناقصه که محض جهالت و نادانی است ، در مقام ذلت ونك ایستاده و منتظر بلاهای کوناکون برای خودمان واخلاف خودمان باشیم ، معنی انسانیت و شرف انسانیت‌را ترك نمایم ، و تاریخ دنیارا به پستی مقام خود لکه‌دار کنیم ، حال آنکه این کار را اسباب موجود کردیده ، راه آن باز شده بحمداه تعالی امنیت وآسوده‌کی درمیان طوایف ماتا یکدرجه حاصل آمده و وقت آنست که قدمی برداشته ، واین طلسم جهالت و نادانی را بشکنیم ، به کنجینهٔ مقصود رسیم ، در نعمت دائمی باشیم ، فرزندان و اخلاف خودمان را مسعود وبختیار کنیم ، مارا برحمت یاد کنند ، واین جهانرا پس از خرابها آباد نمایند ، ماهم بکذاشتن این اساسهای مقدس ترقی ومعموری جهان افتخارها کنیم ، سرافرازباشیم ، ارجمند کردیم ، وبهمهٔ نیکیها عاقبت خود را نوید داده اطمینان دهیم ، و حسن خاتمه را از توفیقات ربانیه و تأییدات الطاف رحمانیه منتظر باشیم که ﴿ او تعالی برهمه چیزی قادر و توانا است ﴾ این است اساس وظیفه انسانیت ومبنای تکلیف مادر عالم زندکانی ، که همهٔ بناها وابادیهای صوریه ومعنویه را برروی این اساس متین توان کذاشت .

تاریخ سال جدید است که عالیجناب برهان‌الدین افندی فرزند ارجمند جناب رشادت مآب السید شیخ سلیمان بلخی انشاد نموده اند .

خاقان اسکندر توان سلطان عزیز کامران
کشور کشا صاحبقران شاهنشه ماانکر قاب

شاه جوانبختان بود ماه سپهر شان بود
داد آور دوران بود آن خسرو عالیجناب

بادا بشارت برجهان اندر رخ شاه شهان
نور ظفر ظاهر بود الحق بسان آفتاب

ممور یال دیپلوماتیك نام روزنامهٔ پاریس می نویسد دولت فرانسه لایحهٔ کونت اندراسیرا تصدیق کرد و بعض ملاحظات خودرا علاوه نمود ولی اکنون صحت وعدم صحت اینفقره بدرستی معلوم نشده ونوشته اند که مطالعات مزبوره چه بوده است (کلتیه) نام کازت مجارستان می نویسد پرنس میلان درخیال دادن استعفا ازحکمرانی صربستان است چندی قبل ازین درسرای خود بعضی از بزرکان وهواخواهان خودرا بمجلس خاص دعوت کرده و بایشان بیان کرد که ازحال مشکل حاضر راه خلاصیرا آسان نمی بینم . هواخواهان اوازدادن رای وجواب کافی برای پرنس مشارالیه عاجز ماندند وبنا براین پرنس بیان کرد که من ناچار ازاستعفا خواهم بود و در دهات زوجهٔ خودم که در (بسرابه) (۱) میباشد بسر خواهم برد . یکی ازمشارالیهم کفت که باید به یك حرکت شدید مباشرت کرد پرنس جواب داد که پول ندارم واز دولت روسیه هم خواستم نداد . بعد ازین پرنس مشارالیه مدیر حربیه را باشصت نفر از سرتیپهای خود نزد خود خواند . درخصوص افکار واحوال عسکر حربیه اطلاعات خواسته صاحب منصبان مرقومین جواب دادند که نصفی ازصاحب منصبان نظامیرا امنیت واعتماد نتوان کرد و بعضی ازانها کفتند پرنس بایدبیك قلعهٔ برود وبیانامهٔ بنویسد ودرمیان اهالی منتشر کند که درتحت حکم نظامات وقوانین حاضره حکومت کردن من ممکن نیست پرنس این تکلیف را رد کرد . حرف جنك هم درمیان آمد پرنس مشارالیه این سخن را نیز بطور قطعی جواب رد داد درمقالهٔ که (دیپلوماتیك روبو) کازت لندن درخصوص اظهار تکلیف اصلاحاتی که دول اوروپ ببابعالی میخواستند بکنند می نویسد نظامات وقوانین دولت علیهٔ عثمانیه از نظامات روسیه هزار مرتبه بهتراست وتعصب پروتستانهای انکلیس ازتعصب مسلمانهای عثمانی هزار مرتبه زیادتراست ونهایت برموجب قوانین ونظامات کلام قدیم دولت عثمانی بایداداره شود . حکومت اسلامیه درباب انسانیت ومدنیت ازحکومت روسیه چند مرتبه بالاتراست وتاکنون پتربورغ ثبوت این مطلب را بعالم مدنیت بارها ظاهر کرده است . (نایه فرایه پرسه)

(حال داخلیهٔ فرانسه)

درممالك فرانسه هواخواهان حکومت چند کونه وعموم اهالی بانتخابات سناتو مشغولند . درکوچه‌ها اعلانامهای خواهشمندان اعضائیت سناتو مشاهده میشود . حامیان جمهوریت کاغذهای بیاننامه واعلانامها هرروز بهواخواهان خودمی فرستند . وجانبداران قرالیت وایمپراطوری نیز بدون تهاون بهمان کار مشغولند . ودربیان نامهای خود درحق حال حاضره هزار کونه سخنهامی نویسند . حامیان جمهوریت ازحکومت شکایت میکنند که درحرکت هواخواهان ایمپراطوری وقرالیت اینقدر ازادی داده میشود . لکن وزیرداخلیه کوش باین شکایتها نمیدهد . جانبداران خانوادهٔ بوناپارت میکویند وقتی خواهد آمد که برموجب رای اهالی فرانسه پسر ایمپراطور ناپلیون سیم باز صاحب تخت فرانسه خواهد شد . فقط افکار اهالیٔ فرانسه مساعده نمیدهد که باینحرف اطمینان بشود . حامیان مرقومه یك هیئت وکلارا طالبند که باهالی بفهمانند که جمهوریت یك حکومت موقته است وثبات ندارد . فلهذا لازم است یك حکومت پایدار یعنی قرالیت یاخود ایمپراطوری انتخاب بشود . چون بغیر ازین دو حکومت درفرانسه حکومت دیکر پایدار نخواهد شد . برموجب آرا وافکار آنها مارشال ماکماهون سلف پسر ناپلیون سیم ویاخود یکی از پرنسهای اورلیان خواهد شد . تانتیجهٔ انتخابات سناتو معلوم نشود . هرکس افکار خودرا بنوعی بیان میکند . ولی شبهه نیست که اکثریت اعضاهای سناتو حامیان وطرفداران جمهوریت وبقای جمهوریت خواهند شد .

(نایه فرایه پرسه)

***

درمیان کازت‌های روسیه تنها کازت مسکو که بزبان المان درآنجاطبع میشود جرأت نمود .

براینکه درخصوص نفی برودسکی نام صراف که نفی شدن بدون محاکمهٔ اودرکازتهای اوروپ نوشته شده است چیزی بنویسد . کازت مذکور میکوید سبب نفی مومی الیه تلکرافنامها وکاغذهایی بود . که درباب تدارکات حربیهٔ فوق العاده بلندن وبرلین می نوشت وازین جهت ذخیررا باعث ترقی وکاغذهای اسکناس روسیه را مایهٔ تنزل کردیده بود ولی ما باین خبر اعتماد نمی کنیم . واکرهم صحیح باشد بازنفی مشارالیه خلاف قاعدهٔ انسانیت ومدنیت است . چه اکرسبب نفی اینها باشد کاغذهایی را که برودسکی میفرستاد پوسته خانهٔ اوده سه بازمیکرده است . کازت مذکور میکوید بازدولت روسیه صاحب مرحمت بود که واردات برودسکی را ضبط نکرده است . ازقراریکه شنیدیم برودسکی را محاکمه نکرده اند . والاآنچه کفته وکرده است ازعهدهٔ آن برمی آمد . والحاصل نفی برودسکی کار وحشیانه است . که تاکنون درخاك دولت عثمانی مثل آن ظهور نکرده است . باوجود اینکه دولت روسیه درحق تبعهٔ غیرمسلمه که درخاك دولت مشارالیها است اظهار می خواهد بکند .

(نایه فرایه پرسه)

کازت مذکور درنسخهٔ بیست وپنجم ژانویه می نویسد بموجب خبرهایی که ازبرودی رسیده . برودسکی را پولیس روسیه مرخص کرده است . وازقراریکه معلوم میشود . شکوه وفریاد کازتهای اوروپ که درینخصوص شنیده شده است . باعث استخلاص آن بیچاره کردیده است .

***

(مقدار کتابها که درکتبخانه های دارالسلطنه اسلامبول هست)

عدد کتب	
۵۲۷۱	درکتبخانهٔ درون جامع شریف سلطان محمد خان فاتح
۳۳۰۴	در درون جامع شریف سلطان بایزید خان
۲۰۰۰	در درون جامع شریف سلطان سلیمان خان
۴۰۰۰	در درون مدرسهٔ سلطان سلیم خان وسلطان مصطفی خان در لاله‌لی
۵۸۲۶	در درون جامع شریف نور عثمانیه وسلطان عثمان خان
۶۲۹۲	درکتبخانهٔ سلطان محمود خان درجامع شریف ایاصوفیه
۱۴۸۲	در درون مدرسهٔ سلطان عبد الحمید خان
۷۶۲	در درون کتبخانهٔ مزبور کتبخانهٔ اسماعیل افندی لالا
۱۳۸۲	درکتبخانهٔ سلطان احمد خان قرب جامع شریف یکی
۳۹۸۲	درکتبخانهٔ اسعدافندی درمحله یرهبانان
۲۲۴۰	درکتبخانهٔ کپریلی محمد پاشا وفاضل احمد پاشا قرب چنبرلی طاش
۴۸۲۷	درکتبخانهٔ شیخ الاسلام مرحوم عاشر افندی
۲۸۲۷	درکتبخانهٔ علی پاشا قرب جامع شریف شهزاده
۱۲۳۵	دردرون جامع شریف مزبور ازبعض اهل خیرات
۱۱۵۲	درکتبخانهٔ ابراهیم پاشای داماد قرب جامع شریف مزبور
۱۹۹۵	درکتبخانهٔ عاطف افندی مرحوم قرب محلهٔ وفا
۱۹۶۰	درکتبخانهٔ علی پاشای حکیم اوغلی درجامع شریف خود
۲۱۸۲	درکتبخانهٔ جراه ولی الدین افندی در جوار فاتح
۲۱۹۶	درکتبخانهٔ فیض اله افندی قرب فاتح
۱۴۵۱	درکتبخانهٔ صدراعظم محمد راغب پاشا درقرب محله قوسقه
۱۹۲۶	درکتبخانهٔ محمد مراد افندی درون خانقاه نقشبندی درمحلهٔ چهارشنبه
۱۲۳۳	دردرون مدرسهٔ حاجی بشیراغا قرب باب عالی
۱۱۶۸	درکتبخانهٔ خسرو پاشای مرحوم درایوب انصاری
۰۴۸۳	درکتبخانهٔ محمد پاشای مرحوم درایوب انصاری
۰۵۴۱	درکتبخانهٔ حسین پاشای عموجه درقرب سراجخانه
۰۴۵۳	درکتبخانهٔ صدر اعظم اسبق مصطفی پاشای مرزیفونی
۰۴۵۰	درکتبخانهٔ مرحوم علی پاشای چورلیلی
۰۵۴۲	درکتبخانهٔ شیخ مراد افندی در درون جامع شریف دار المثنوی
۰۲۱۹	درکتبخانهٔ حاجی بشیر اغا درمحلهٔ بابا حیدر
۰۳۹۷	درکتبخانهٔ مصطفی اغای قصاب باشی درمدرسهٔ سرویلی
۰۳۹۷	درکتبخانهٔ چلبی عبد الله اغا درقرب چشمهٔ قاضی
۰۲۸۷	درکتبخانهٔ والده سلطان مهرشاه دردرون جامع شریف ایوب انصاری
۲۱۰	درکتبخانه جامع شریف محمد اغا درمحلهٔ چهارشنبه
۱۴۷	درکتبخانهٔ عمر افندی سراطبا درمدرسهٔ ملا کورانی
۱۵۸	درکتبخانهٔ مسیح علی پاشای مرحوم
۱۷۵	درکتبخانهٔ حاجی مصطفی افندی رئیس الکتاب
۴۷۱	در مدرسهٔ یحیی توفیق افندی
۱۹۴	درکتبخانهٔ مصطفی افندی قاضیعسکر بروسه‌وی در بازار چهارشنبه
۲۷۳	درکتبخانهٔ صالحه خانیم درمحلهٔ مسیح علی پاشا
۱۳۷۳	دردرون بعضی دولابهای جامع شریف سلطان احمد

جمع کتب مزبور فوق	جمع کتبخانه‌ها
۶۸۳۹۵	۴۰

این همه کتابخانه‌ها وکتابهاییکه که تفصیل آن نوشته شد وبقدر شصت وهشت هزار وسیصد ونود وپنج جلد کتاب است خزینه‌ها وپولهای بی اندازه وزحمتها ووقتهای بسیار اینهارا آماده کرده است . ومنفعتی که ازآنها برای علوم ومعارف متصوراست . اکرنسبت داده شود بان مبالغ مصروفه وزحمات وزمانهای مبذوله برای تحصیل آنها بسیار کم خواهد بود دراینباب درسنوات پیش بعضی مطالعات ازجانب کازتها دیده شد لکن مدتی است . سخنی ازاینمطلب بمیان نیاید . حقیقة ماندن این کتب نفیسه ونسخه‌های نادره باینطور باعث تأسف است . واز این قبیل است نبودن یك کتبخانهٔ عمومی که شب وروز یعنی در اوقات لازمه باز بوده راه انتفاع ازآنها کشوده شود . حال آنکه این فقره درکمال سهولت تواند بود وبسته بجزئی توجه نظارت جلیلهٔ معارف است برادران ما در کازتها دراینمطلب باما همراه خواهند بود . ومطالعات صادقانه وخیرخواهانهٔ دراینباب بیان خواهندن نمود .

***

(خبرهای تلکرافی)

(ممالك آمریك)

واشینکتون ۲۹ ژانویه

حامیان جمهوریت مشروطه مسیو فیشی وزیر خارجیه را برای ریاست جمهوریت امریك تکلیف می کنند .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

جنرال موریبونس هر روز جانبداران دون قارلورا مغلوب می کند .

فرانسه

پاریس ایضا

درجنازهٔ فردریك لمبر دیکتور هوکون نطقی ایراد کرد که حاضران اورا تحسین کردند .

پاریس ۳۰ ایضا

باعضائیت پاریس درمجلس سناتو مسیو (فرسینه) و (تولن) و (هروند) انتخاب شده اند . قرعهٔ ویکتور هوکو وپیرا ولویی بلان بعد کشیده خواهد شد .

پاریس ایضا

ازکسانی تاکنون باعضائیت مجلس سناتو انتخاب شده اند هشتاد کس جانبداران جمهوریت و بیست کس طرفدار بوناپارت وچهل نفر هوا خواهان قرالیت هستند . مسیو بوفه ودوقور انتخاب نشده اند .

---

(۱) (بسرابه) درحدود دولت روسیهٔ ودرساحل طونه است درسال هزار وچهارصد وهشتاد وچهار میلادی ازطرف دولت علیهٔ عثمانیه فتح شده ودر هنکام معاهدهٔ سال هزاروهشتصد ودوازده بروسیه واکذار کردیده ودرسال هزار وهشتصد وپنجاه شش برموجب عهدنامهٔ پاریس بامارت مملکتین الحاق شده است .

ملك وملل در دور اوچون یافت حسن انتظام
دین ودول رعهد اومحفوظ شداز انقلاب
خاك در درکاه اوشد ملتجای خاص وعام
رستند ازقید محن درعهد عدلش شیخ وشاب
ازخوان انعامش بود دلسیر عالم بیکمان
وز بحر احسانش همه سیراب شد بی ارتیاب
باشد غلام درکهش صدچون جم واسفندیار
منقاد فرمانش بود صدچون کی وافر اسیاب
ازضرب تیغش خون خورد اعدای وی درجای می
وز آتش قهرش بود دلهای خصمانش کباب
بکشا کف دعوات را برهان هان وقت دعاست
تاکوید آمینت ملك کردد دعایت مستجاب
تاهست تعداد سنین جاری بر افواه الرجال
ایام عمر و دولتت ای شاه بادا بیحساب
برهان بکوش هوش من ازغیب آمد این ندا
منصور براعدا شود سلطان عزیز کامیاب

۱۲۹۳

لایحه کونت اندراسی بااوراق دیکر روز یکشنبه کذشته باوابوز وارنه بسفارت اتریش مجارستان رسید . این لایحه تاچندروز ببایعالی تقدیم خواهد شد . (اوانت هرالد)

کازت مذکور می نویسد . خبری که چند روز قبل درغلطه شیوع کرده بود که مجلسی که درباب والای سرعسکری درحضور جناب مستطاب اجل افخم حضرت وکالتپناهی وجناب دولتمآب سرعسکری و جناب دولتمآب ردیف پاشا ودرویش پاشا منعقدشده بود . درباب ضبط قره طاغ بوده این شایعات بی اصل واساس است . ومذاکرات مجلس مذکور تنها درباب امور مالیهٔ باب سرعسکری بوده است .

کازت روم (ویزانتیس) را که تایك ماه تعطیل کرده بودند ازجانب ادارهٔ مطبوعات عفوشده وازروزشنبه بطبع ونشران مباشرت کرده اند .

واپور همایون ارقادی که مأمورا دربعوت بود بخلیج درسعادت واردشده است لکن درجریدهٔ عسکریه روز ورود واپور همایون مذکوررا درپانزدهم ماه حال روز پنجشنبه می نویسد وخود جریده مورخ به چهارم ماه حال است . معلوم است این یکی ازسهو مرتب شده است .

کلام قدیم واجب التکریم که درسایهٔ معارفوایهٔ حضرت شاهانه مقرر بود برای زیور ایادیٔ مسلمین وتنویر عیون موحدین و برای تعمیم این مکرمت ونعمت مدتی بود که نسخ شریفهٔ ان دردستکاه طبع وتمثیل کذاشته شده بود این روزها سه هزار نسخه رهین ختام کردیده ومثل سابق درانبار نظارت جلیلهٔ معارف ازقرار هدیهٔ مقررهٔ ان بهرکس خواهان باشد اعطا خواهد شد ذکر میشود که به تکثیر اعداد ان همت وغیرت ورزیده میشود و باعث مسروریت وامتنان کردید .

(بصیرت)

(وضع صربستان)

سال کذشته درماه اکوست رومی سه چهارهفته متوالیا از صربستان خبرهای جنك وحرب میرسید در اول ماه ایلول هیئت مدیران ریستیج ادارهٔ امارترا درعهده کرفت ودرنهم ماه مزبور شورای ملت کشاده شد . دقیقه بدقیقه کسانیکه بی اطلاع ازکار بودند . بواهمه وترسناکی منتظر بودند که صربستان بدولت علیهٔ عثمانیه اعلان مخالفت بکند . ولی این خبر هیچ نرسید وازقوه بفعل نیامد . تلکراف سازهای آن صفحات از روی جنك اهالیٔ صربستان را وخبرهای مصادمات درمیان عساکر دولت علیهٔ عثمانیه وصربستان را پی درپی بکازتها می فرستادند . لکن این زحمتها بهدر رفت واین کار صورت نکرفت . درتاریخ بیست ونهم ماه ایلول شورای ملتی که درشهر (کراکوبواج) منعقد شده بود ببلغراد نقل شده ومسیو ریستیج مدیر خارجیه درین هنکام باهالی سخن ازجنك میکفت . وبپرنس میلان بصلح وعده ونصیحت میداد . درچهارم اکتوبرماه پرنس مشار الیه حال مشکل خودرا بشورای ملت بیان کرد . ولزوم صلح وآسایس را بایشان فهمانید . آنوقت دریستیج استعفا کرد . وبجای اودرمورخه هشتم اکتوبر هیئت مدیران کالیویچ روی کارآمدند . که هیئت مذکوره تاکنون صربستان را اداره میکند . وازین جهت پرنس مشار الیه وقت آن دانست که امر ازدواج وعروسی خودرا انجام دهد . ویك ماه تمام درکمال آسوده کی وخوشی درخانهٔ خود بنشیند . یك ماه بعد عسکر صربستان که درحدود دولت علیه عثمانیه بودند . پس کشیده شدند . وبوساطت دول اوروپ خوف ومخالفت صربیه بدولت علیه عثمانیه برطرف شد . درتاریخ سی ام نوامبر مجلس شورای ملت که موقتا تعطیل شده بود منعقد کردید . ودرآنوقت سخن وبحث جنك را یکطرف کذاشته بمذاکرات امورمالیه پرداختند . وهیئت مدیران مارینوویچ را بجهة اینکه درخارج بودجه وموازنهٔ دخل وخرج امارت بعضی مخارج کرده بودند بمحاکمه کشیده ودرزیر محاکمه آوردن . واین کیفیت منافی بود بخیال جنکی که پیش ازآن درمیان بود . درخاطر ماهست وقتیکه جنك جویان طلب جنك ومخالفت با دولت علیهٔ عثمانیه میکردند . مسیو ریستیج بآنها محرمانه کفته بود .

صربستان را حال جنك کردن نیست انبارهای ذخیره ومهمات خالی است . وسبب این هیئت مدیران مارینوویچ وخصوصا مدیرحربیه مسیو پروتیچ است . که وجه لازم را دراین خصوص صرف نکرده است . اکنون که پنج ماه بعد ازآن است مدیرحربیه مومی الیه بجهة اینکه میکویند از وجه مقرری برای ادارهٔ حربیه زیادتر خرج کرده است بزیر محاکمه آورده شده است .

عجب است که درصرب ویونانستان مجالس شورای ملتی درباب مالیه هیئت وکلای خودرا درزیر محاکمه می آرند . حکمداران صرب ویونانستان ارزوی استعفا می کنند . ولی در صربستان کارها ووقایعی بظهور می آید که تلکرافها درباب آنها سکوت میکنند . بارسال پرنس میلان دروین بیان کرد . که اکر برموجب نصیحت دول ثلثه حرکت کند مسند حکومت خودرا ازدست خواهد داد وبنابرین افادات کازت (کلت پنه را) درخلاصهٔ پولیتیك نوشتیم . بی اصل نمی توانیم کفت . بنصف عساکر صربستان امنیت نمی شود کرد . وباید درخاطر آورد . که پرنس سابق را درطوپچی دره بمعاونت صاحب منصبان نظامیه کشته اند اکر پرنس میلان استعفا کند درصربستان جنك داخلی ظهور می تواند کرد . واین جنك داخلی باستراحت اوروپ هم خلل می تواند آورد . وبنابر این وظیفهٔ دولتها اصلاح کردن داخلیه امارت مشار الیهاست . (نایه فرایه پرسه)

***

(تجهیز جنازهٔ پاچویچ وبعض حالات)
(اهل عصیان)

در بیست وچهارم ژانویه که روز دوشنبهٔ کذشته باشد دررا کوزه رسم تجهیز جنازهٔ پاچویچ نام را که از روسای باغیان بوده ودرجنك کشته شده است اجرا داشته اند . رئیس مرقوم برادر زن پرنس قره طاغ بود . بقدر ششصد نفر از اهل شورش در تشییع جنازه حاضر بوده اند . قونسل روسیه دررا کوزه درقونسولخانه بیرق کشیده بوده است . جماعت اسلاو بموزیك نظامیهٔ را کوزه تکلیف کردند . که بجهة احترام جنازه درهنکام اجرای رسم تجهیز موزیك بزنند . ولی ادارهٔ موزیك مزبور این تکلیف را قبول نکرد .

(پولتیشه کورسپوندنج) می نویسد اهل شورش که نزدیك بحدود اتریش بودند رسیدن سوچیا نام رئیس عاصیان را که درزیر کوماندای اویکهزار و پانصد کس ازاهل شورش بوده است باتلاش واضطراب زیاد منتظر بودند . بعلت آنکه از هجوم ناکهانی عساکر دولتی که در نزدیکی تیره بین بودند هراس تمام داشتند .

ازاخبار نویس خود که در را کوزه داریم کاغذهای ذیل را که متعلق بشورش است کرفته ایم .

فی ۱۶ ژانویه نهایت درخصوص جنك کریستاج خبرصحیح کرفتم درین جنك فرقهٔ (لازارسوچیا) پریشان و تارمار شده است . قره طاغیان خودشان اقرار می کنند . که از اهل شورش زیاده ازچهار صدکس درین جنك تلف شده اند . وفیات عساکر دولتی خیلی کم شده است . درین جنك فرقهٔ (پکو پاولوویچ) بجهة دست برد وغارتکری بنواحی پلانا رفته بوده است وازین جهت اورا بخیانت کاری منسوب داشته اند (پکو پاولوویچ) چند روز قبل باد وهزار و پانصد نفر (بکرپچی) رفته وراهی را که از تیره بین براکوزه می رفت ضبط کرد . ولازارسوچیا نیز نزدیك بانجا در مناستر دوز بود که این دو فرقه قریب پنج هزار نفر اهل شورش بودند . مع ذلك از عساکر دولتی چهار دسته عسکر بتاریخ ۱۳ ژانویه از تیره بین بسمت زارینه رفته اند . وازآنجا هم عودت کرده اند . بدون آنکه اهل شورش جرأت بهجوم کنند . همراهان سرکرده های مرقومه میکویند . سبب اینکه بقراولان دولتی که جمعیت بسیار کمی داشتند . هجوم نکردند این بود که درنظر داشتند خودشانرا ببارخانهٔ بزرك یك آذوقهٔ بزنند . ولی دیکران میکویند خیالشان این بوده است که خودرا بانبارهای آذوقهٔ قلیق و غانلا برسانند .

شب اول سال جدید رومی پکو پاولوویچ براکوزه آمد شب مهمان قونسل روس شده وفردای آنروزرا سوار شده به (کرپچی) بازرفت وهمان شب لی بو برادیچ سرکرده براکوزه آمده و بلا فاصله خبراستعفای اواز کوماندانی شایع کردید . فی الحقیقه درآنروز میان او و پکو پاولوویچ وروسای دیکر منازعه واختلاف ظهور کرد ولی بو برادیچ باسکلهٔ قنارو آمد که سوار واپور بشود یکزن قره طاغی نزد او آمده ودویست عدد کرمیچه را که ازو طلب داشت مطالبه کرد وچون ازدادن قرض خود مخالفت نمود زن مزبوره لی بو برادیچرا بتازیانه که دردست داشت بزد این کیفیت درنزد هوا خواهان اومایهٔ سرافکنده کی او کردید . اطبا وجراحها ومأمورین مریضخانه ها که ازروسیه حرکت کرده بودند باینجا رسیده وبقره طاغ عزیمت کرده اند . همهٔ لوازمات طبابت وخصوصا پول زیاد همراه ایشان بود . ولی اهل شورش شکایت ازنداشتن آذوقه داشتند .

۱۸ ژانویه اهل شورش تاحال درکرپچی نزدیك بحدود اتریش اند . وذخیرهٔ خودرا ازممالك اتریش تدارك میکنند . ازقراریکه شنیدم جناب دولتمآب احمد مختار پاشا از اسلامبول امر کرفته است . تا رسیدن والی ولایت جناب دولتمآب علی پاشا حرکت تجاوزی نکند .

کسانیکه ازاهل هرسك بخاك اتریش فرار کرده اند آرزو میکنند که بیك وسیلهٔ بخانه های خود شان برکردند . ولی کومیته ها وجماعتهای اعانه ها که منافع ذاتیهٔ خودشان را درامتداد زمان شورش میدانند . مانع ازحصول آرزوهای اهالی مرقومه که میخواهند عرض استیمان بدولت متبوعهٔ خودشان کنند میباشند . دیروزدونفر صاحب منصبان نظامی روسیه باینجا آمده اند می کویند این دونفر ازدولت روسیه بلامدت مرخصی حاصل کرده اند ودر افواج خارجه داخل خدمت توانند شد .

هفتهٔ کذشته بواسطهٔ واپور لوئید بدالماچیا بجهت اهل شورش دینامیت فرستاده شده است . وچون حمل ونقل این باروت درواپورها غدغن است . دینامیتهای مذکوره را درتوی صندوقهای مسافرین وقوطیهای تنکه کذاشته بودند . کومپانی لوئید بایددر ینباب دقت کند . بعلت آنکه اکرصد درهم ازاین باروت دینامیت آتش بکیرد یك واپور بزرك رامی تواند بهوا بیندازد .

(نایه فرایه پرسه)

(خلاصهٔ پولتیك)

دولت روسیهٔ ازجوابهای دولت انکلیس که در خصوص تکلیفات کونت اندراسی درخصوص شورش هرسك داده است اظهار خشنودی وامتنان نموده است این خشنودیٔ دولت مشار الیهارا کازت پتربورغ وکازت غولوس که هردو کازت نیم رسمیٔ دولت مشار الیها است تصدیق میکنند .

مسیو ویکتور هوکو باعضائیت پاریس درمجلس سناتو انتخاب شد .

انکلیس

لندن ۲۹ ایضا

مسیو کیئو ایفای اموریت خودرا درمصر کرده وچون حکومت انکلیس میخواهد در بعض مواد باومشورت نماید بلندن عودت خواهد کرد . دولت انکلیس دومأمور مالیه بنظارت مالیه مصرخواهد فرستاد .

می کویند اهالیٔ هایتی شورش کردند .

اتریش ـ مجارستان

پشته ایضا

مسیوژاق وفات کرد . رئیس شورای ملت تکلیف کرد که درشورای مذکور کومیسیونی انتخاب شود که باتفاق حکومت وامانت شهر ومتعلقان متوفای مرقوم تدارکات تجهیز جنازهٔ مشارالیه را حاضر کنند .

(ممالک عثمانیه)

بکرش ایضا

شورای ملت نظامنامهٔ قرعهٔ عسکریرا تصدیق وقبول نمود .

(روسیه)

پتربورغ ایضا

در بودجهٔ سال ۱۸۷٦ هشتاد وشش هزار روبل واردات ازمخارج زیاد تر است .

(روترهوا)

آلمان

برلین ۳۰ ایضا

پرنس بسمارك بشورای ملت تکلیف کرد که اذن بدهند هرکس بجهة ممالك خارجه اسب بخرد . مانع نشوند . ازاین تکلیف آثار تأمینات برای صلح ومسالمات دیده می شود .

می کویند ایمپراطور درخصوص حال حاضر اسپانیا راپورتی طلب کرد .

(ممالك عثمانیه)

صربستان

بلغراد ایضا

شورای ملت قرارنامهٔ عمومی تلکرافی را قبول وتصدیق نمود .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

جنرال (کدو) از (آلاده) و (آرلایان) عسکر دون قارلورا بیرون کرد .

∴

بورسه

غلطه ۱۳ کانون ثانیٔ فرنکی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۱٦

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۳	۱۸
شرکت عثمانیه	۴	۲٦
اعتبار عمومیه	۳	۳٦
تراموای	۱	۷۵

	فرانق	سانتیم
سندات شمندوفر روم ایلی	٥٤	۲٥

		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۱۳۰
»	۱۸٦٥	۱۳۳
»	۱۸٦۹	۱۱۹
»	۱۸۷۲	۰۳۸ ـ
»	۱۸۷۳	۱۱٦

کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۰۰

	فرانك	سانتیم
پاریس بهرلیرای عثمانی	۲۲	۷۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرا انکلیس	۱۱۱	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۰
امپریال	۰۸۹	۳۰
کرمیجه	۰٥۱	۲۰
مجیدیه	۱۰۳	۰۰
بشلك	۱۰۷	۲٥
متالك	۱۰۸	۲۰
پول سیاه	۱۳۸	۰۰

طاهر

اعلانات

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا درین دههٔ محرم اثری است نوین وواسطه برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیده غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن درباغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان ودر دکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

محل فروش (اختر) درچنبرلی طاش دکان جلیل اغا کتاب فروش ودر باغچه قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش ودر بایزید قرائتخانهٔ صرافیم افندی ودراقسرای قرب یشل طولومبا دردکان تنباکو فروشی ودرمغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و دوبشکطاش در مرکز تراموای در دکان تنباکوفروش ایرانی ودر پیش مالیه دردکان قلم فروش نمره ۱٤٤ ودردم خان وانده دکان چاپی فروشی است .

∴

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع شده بوده درمغازهٔ کتاب فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازانکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

∴

دراداره خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیذودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درنفاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج بروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به یتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت وبزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است

∴

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه ده سال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۱۵ فی ۹ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ چهارشنبه ﴾ فی ۲۱ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱ فی ۲ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود بعاجبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماهی چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۳۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون واز سیاسیات و پولتیک واز تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که درضمن حوادث نوشته شود بهر سطره ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ نفاق ـ بدبختی ﴾

هوش وخرد که انسانرا راهنمایی بسوی همهٔ نیکیها کند . واز بدیها بپرهیزاند . ودانش وفرهنگ که آدمی را بکرائم اخلاق دعوت نموده وازمنکر ونعائم منع میکند . ما را آگاهی میدهد ازاینکه صفت (نفاق) بدترین صفات ذمیمه است وخبیثترین اخلاق رذیله . که آدمی را تخلق بان خوی شایسته نیست وانسانرا اتباع بان راهنمای بدبختیها جائزنی . چه نفاق یعنی دورویی . صفتی است که میتوان گفت درعالم انسانیت ومدنیت ومودت واتحاد واستیناس وشرف واقتخارها آنچه خرابی واختلال واضمحلال رسیده است همه ازسیئات آثار نفاق بوده وجملهٔ آنها عاید بنفاق است . دشمن درلباس دشمنی خانهٔ ترا باسانی نتواند خراب کرد . چه هرقسم باشد تدارکی برای مدافعهٔ او حتی الامکان آماده توانی داشت . لکن دشمن درکسوت دوستی . دشمن خانکی است وبلای ناگهانی . که ازاو رهایی نتوانی داشت .

تاریخ بمانشان میدهد که هرخانمان بزرك وکوچکی وجمعیت بسیار واندکی . که یك کلهٔ اتفاق جمع شده ودرشعبه‌های تمدن وتعیش باسوده‌کی شرف واقتخاری برای خودشان تحصیل کرده اند وبالاخره تارومار وپریشان شده وزیر وزبر گردیده‌اند تمامی آنهارا مایهٔ اضمحلال وذلت بجز نفاق چیزدیگر نبوده است . این سخن را ازخاندانهای کوچك بگیر تا بخانواده‌های سلطنتها ودولتها وبرزگان ملل ورؤسای اقوام وطوائف برسی . که باشکاری خواهی دید . نفاق چگونه بلای عظیم وفتنه‌های بزرك درجهان انداخته است . والا نهم در هرشعبهٔ ازشعبه‌های امور ودرمیان هرگروهی از اصناف جمعیتهای متمدنه درکار انداخته است .

اگر تاریخ را به بینیم خواهیم دانست . که پادشاهان عظیم الشان که جهانرا درزیر نگین حکمرانی داشتند . ودولتهای بسیار منتظم که در روی زمین باکمال توانایی داد جهانبانی را میدادند . چگونه شد که بانك صدمه واختلالی درعرض مدت بسیارکمی . بطورهایی که عقل واندیشه‌هارا باعث حیرت میشود تمام شده واثری ازآنها در روی زمین نماند . وهمهٔ اینها ازآثار نفاق ونتایج نفاق شد .

وبرین قیاس بایدکرد دیگر اقسام تباهیها وپریشانیهارا که درصنوف مراتب پایینی بظهور میرسد .

ازاینها که بگذریم بمضرات شخصیه آن دقت کنیم . که درهرآن وساعتی در پیشروی ماودر مدنظر ماست . می بینیم نفاق چه میکند . وچگونه خانهای انسانیت راویران مینماید . برادررا از برادر اولادرا از پدر دوست را ازدوست جدا کرده باهمهٔ مناسبات خلقی وتعیشی اسباب منازعت وضدیت وعداوت ومخالفت . شده نتایج بسیار ناگواررا تولیدمینماید .

دشمنی بالاتر ازنفاق وعدوی تواناتر ازدورویی . برای انسانیت وشرف وتمدن . هنوز تصور نشده است ونمی تواندبشود . بنیاد آبادی جهان را جزنفاق چیزی رخنه دارنتواند کرد اساس انس واستیناس انسانهارا بغیرازاین خوی ابوالشروری چیزی برهم نتواندزد . نفاق است که استقامت جهان را منحرف ساخت . نفاق است که خانوادهٔ عدالت حقه واعتدال حقیق را . زبون اعوجاج وناراستیها کرد . این نفاق است که در بهترین سخنها فرمودند ﴿ کسانی ازاهل مدینه خوی وطبیعت خودکردند نفاق راتوآنهارا بمیدانی ؟ نمیدانیم آنهارا ﴾ این نفاق است که مدنیت را الی الابد دوچار مذلت وخواری کرد . این نفاق است که خانهٔ سلم وصفوت واسلام یعنی تسلیم باوامر راستکار یرا ویران نمود .

الحاصل بدیها وبدبختیها که درجهان است . بطور کلی میتوان تصور کرد وتصدیق نمود که جملهٔ آنها از نفاق واز شعبه‌های نفاق حاصل شده است . زیرا که نفاق انسانرا راضی میکند بارتکاب تمامی بدیها وکردارهای ناصواب . که ازانجمله خیانت است . دروغگوئی است . بی شرمی است . بی انصافی است . بی مروتی است . بی رحمی است . ناراستی است . ظلم است . تعدی است . تغلب است . فساد است . فتنه است . وهرچه ازین مقوله صفت شوم وکردار مذموم توانیم بخاطر آورد .

اکنون منشاء ومبدأ نفاق کذائی را هم باید بدانیم ومعنی حقیقی آن پی بریم تا مقام پست آن برما باشکاری معلوم کردد . واجتناب ازآن را ازروی آگاهی وبصیرت . درعهده خودشناسیم .

نفاق را توانیم گفت رسم مجسم حسد وخاشه است . (یعنی آرزوی زوال نعمت وشرافت ومفخرتی را ازکسی کردن . وانتقال آنرا بدون استحقاق برای خود خواستن) این حسد زادهٔ حق نشناسی است نتیجهٔ کفران است . برادر جهل ونادانی است . نقطهٔ دائرهٔ بدبختیها ونا راستیها است .

این حسد ازچه خیزد ؟ ازحق نشناسی . چگونه تربیت پذیرد ؟ بدستیاری نفاق . حاصل آن چیست ؟ خرابیهای کونا کون وبدبختیهای انسانها .

پس نفاق وحسدرا یکقدری باید بتحت محاکمه آورده . آنهارا وسیأت آثار آنهارا چه در افراد واشخاص خودمان . وچه در اقسام واطوار جمعیتها وهیئتهای موسسهٔ مدنیت خواه ازجهة تعیش وزندکانی وخواه ازبابت تحصیل شرف واقتخارها بالاطراف مطالعه کرده . واسباب رفع وچارهٔ کم کردن تاثیرات آنهارا بفراخور حال خودمان بقدریکه تعلق بما تواند داشت بفهمیم . که این یکی ازلازمترین کارها است . ونخستین وظیفهٔ خادمان عالم مدنیت ونیکوکاری است .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

بمدیر مکتب سلطانی جناب سعادت مآب سوا پاشا یك قطعه نشان ذیشان مجیدی ازدرجهٔ اول .

بسلیم بیك از خاندانهای بار . یك قطعه نشان ذیشان مجیدی ازدرجهٔ سیم احسان فرموده شده است .

اعضائیت شورای دولت بجناب عطوفت مآب سعید افندی مستشار سابق سفارت عظمی توجیه شده است .

(توجیهات عالیه)

قاضئ عسکریهٔ روم ایلی . بجناب سعادتمآب مصطفی افندی . نقیب السادات ورئیس العلماء توجیه فرموده شده است .

اعلان رسمی

ترکیب لباسهای رسمی که حضرات وکلای فخام ومأمورین منکیه می پوشیدند تبدیل وتجدید وضع سردست آنها .

ومتریك وموقوف شدن رسم نیم ماه که درکنفهای لباس حضرات وکلا بود . بموجب ارادهٔ سنیهٔ حضرت شهریاری مقرر شده . ورسم جدید هم به سیمکش خانه سپارش فرموده شده است .

تکرافنامه ایست که بتاریخ ۲۹ کانون ثانی سنه ۱۸۷۶ ازجناب دولتمآب احمد مختار پاشا بمقام والای سرعسکری رسیده است

اهل عصیان وطغیان بملاحظه اینکه اهالی پوپورا در دایره شورش نگاه داشته باشند . بعضی ازطاغیان اجنبیه ناحیهٔ پوپوه وپوبال نامرا که نزدیك بحدود اوسترپا است . وواقوبق وفریشه ودیکر دهات را برای خودشان اس الحرکات ودار المهمات اتخاذ نموده بودند این خبر رسید ومعلوم شد که اهل شورش کدرجنك بوغازدرین پریشان شده بودند دردهات مذکوره جمع شده اندوبخود شان زیادت وارایش میدهند امروز علی الصباح . بافوهٔ کافیه ازدربند حرکت کرده شده نزدیك بقرای مذکوره کردیده . کهباغیان مذبوره هدم قدرت خودشانرا برمقابلهٔ قوهٔ عسکریه فهمیده وروبفرار کذاشته اند . وبجهت اینکه اهالی دهات مزبوررا بدائرهٔ عصیان آورده بودند درمنام بغی وطغیان ثابت نمایند . باغیان مزبورین خانهای آنهارا آتش زده خودشان درحالت استعمال سلاح روبفرار کذاشته اند درایشان درحالتیکه بحمداه تعالی بعساکر شاهانه اسیبی نرسید چندنفری ازاهل عصیان مخذول شدند . وحیواناتی که از جانب کومیته بجهة نقل مجروحین آنها فرستاده شده بود ازطرف عساکر شاهانه ضبطشد . اهل عصیان هزیمتی کدرمحاربهٔ معروضه دیدند . ومهابت عسکریهٔ کهاندفعه مشاهده کردند . بلطف الهی وموفقیت جناب پادشاهی خود شانرا تارومار کردند ودرین حال درین سمتها جمعیتی ازآنها باقی نماند وبنا براین فردا بدرین عودت خواهدشد .

از قرار مذکور چون افندیٔ مشار الیه قدری تکسر مزاج داشته اند · در ادارهٔ امور ومصالح متنفیهٔ منصب جلیل ایشانرا · فضایل مآب محمد افندی کلاهی زاده مستشار صدرین بالوکاله متصدی میباشد ·

∴

(عرض اعتذار)

درنسخهٔ دیروزی ازغفلت مباشرین امر ترتیب وتصحیح صحیفه دوم وسیم بجای همدیگر گذاشته شده است · وبجهة اینکه انسان مساوق باسهو ونسیان است البته مطالعه کنندگان بنظر صفح واغماض نگاه خواهند فرمود ·

(العذر عند کرام الناس مقبول)

∴

﴿ احوال عمومیهٔ دولت علیهٔ عثمانیه ﴾
﴿ درسال ۱۲۹۳ ﴾

بموجب تبدلات کلی که درسال نود ویك شد هیئت وکلا درمیان مشاغل کثیرهٔ مالیه وشمندوفر وتشکیلات عسکریه بوده واقدار وقوت دادن بخزانهٔ جلیله رادرنخستین درجه پیشنهاد خاطر داشتند · بانك عثمانی خزانه داری خزانهٔ عامره را برعهدهٔ خود گرفته بقدر چهل ملیون لیرا اسهام عمومیه که بتداول آورده شد · کلی بموازنهٔ بودجه معاونت کرد · ودرین ضمن دیگر اصلاحات دولت نیز درخاطر بود ·

بجهت انکه بعضی ازسفاین را صدمه رسید احمد پاشا ناظر بحریه دراواخر سال آخری معزول گردید · اسعد پاشا که سابقا صدراعظم وبعد والی شام شده بود برای نظارت بحریه معین گردید · ودراثنای محرم باسلامبول آمده وجهت اطمینان وامنیت هیئت وکلارا تفصیلی عارض شد · ودرآن بین فرید پاشا که مشیر مابین همایون بود بجهت سعیت ذاتیهٔ خود یك مقام معتنابی حاصل کرده بود وفات نمود · بملاحظهٔ رهایی یافتن ازتبدلات حسیه رؤف پاشا درحالتیکه کریدرا خوب اداره کرد به یمن نقل مأموریت او شده · سامح پاشا که پیشتر ازوالیگری طرابلس انفصال یافته بود · ازوالیگری حلب معزول وبآنجا والی گردید ·

حضرت شاهزاده یوسف عزالدین افندی مشیر معالی سمیر خاصه مظهر عاطفت جهانقیمت اعلیحضرت شهریاری گردیده سنهٔ صداقت خودرا بتصویر بی نظیر مرصع درماه صفر آراست ·

جناب مستطاب محمود ندیم پاشا که درزمان صدر سابق شیروانی زاده بسبب والیگری اطنه دوری ازدرسعادت جسته وهفته ماه درآنجا حسن اداره نموده · ووقع سابق خود شانرا نگاه داشته بودند · بجهت اینکه آب وهوای آنجارا دیگر دروجود خودشان تحمل ندیدند · استعفاازوالیگری آنجا نموده واستدعای ایشان موقع قبول یافت ودراواخرصفر باسلامبول تشریف آوردند · درآن بین بمناسبت سیاحت اعلیحضرت امپراطور اوسترپا بصفحات دالماچیا برای استقبال ایشان درویش پاشا ازبوسنه فرستاده شد · ومظهر الطاف امپراطوری گردیده ونشانی گرفته مراجعت کرد ·

بجهة اعتباری که اسعد پاشا ناظر بحریه حاصل کرده بود مجددا شمول توجه مخصوصی را درحق خود باعث گردیده حسین عونی پاشا که درمدت چهارده ماه هم صدارت وهم سپهسالاری را اداره میکرد واگرچه مغایر رضای همایون حرکتی از اومشاهده نشده بود · وفی الحقیقه تنسیقات وتدابیری که در امور عسکریه پیشترها شروع کرده بود آنهارا اتمام نموده · وبعض کارهای خوب هم درین خصوص علاوه کرد · لکن بملاحظهٔ اینکه بلکه درخصوص مضایقه وتنگی که ازجهت مالیه وخزانهٔ عامره کشیده می شد تدبیری بهتر وسریعتر بشود عزل مشار الیه مناسب دیده شده · وصدارت باسعد پاشا وقائم مقامی سپهسالاری بعلی صائب پاشا ونظارت بحریه بروؤف پاشا ودر اثنای یك دوروز والیگری آیدین بحسین عونی پاشا ووالیگری قونیه بحسنی پاشا ناظر ضبطیه وضبطیه باحمد حمدی پاشای فریق که سابقا ازنظارت ضبطیه منفصل شده بود توجیه شد ·

در آنروزها که صدر جدید بانجام مصالح دولتی شروع کرد عاکف پاشا ناظر احکام عدلیه عزل شده عارفی پاشا ناظر احکام وجودت پاشا ناظر معارف گردیدند · ناصر پاشا که ازشیوخ بغداد بود · ودراسلامبول لزوم بکاربردن بعض تدابیررا درخطهٔ عراقیه عرض کرد · برای اجرای بارهٔ مذاکرات درخطهٔ مذکوره والی بغداد تبدیل کرده شد ·

هیئت وکلای جدیده ازتنقیحات معاشهای بزرك شروع بکار کرده · درباب توسیع انتقالات اوقاف همایون به بعض مذاکرات قرارداده ومشغول ساختن بودجه وموازنهٔ دخل وخرج دولتی شدند · ودرحالتیکه بجهت تنظیم احوال عراقیه مفروز کردن بصره را از بغداد تدبیر کرده بودند · درین حال خبرهای متأسفانه از بوسنه بنای رسیدن گذاشت · وظهور اختلال درسمت هرسك پشت سرآن بیان آمد ·

بنابرین بلا فاصله دولت بتدابیر این کار پرداخته وسوق عسکررا لازم دانست · خبرهای برپاشدن فرقه های متعددهٔ اهل شورش درمیان موستار وتیرمین وشروع کردن اهالی بمهاجرت بسمت قره طاغ وصرب ودالماچیا پی درپی شنیده شد · ودرویش پاشا که دروالیگری آنجابود بجهت آنکه وجب بوجب آنجارا میدانست تارسیدن عساکر شاهانه بآنجا بصرف تدابیر احتیاطیه مسارعت کرد ·

(بقیه دارد)

∴

درباب سفر شاهنشاه زادهٔ افخم ولیعهد دولت علیهٔ ایران · حضرت اشرف والا · سلطان مظفرالدین بصفحات اوروپ · درگازت (جریدهٔ حوادث) نوشته شده است که حضرت ولیعهد باین عزم حرکت فرموده اند · وابتداء به روما تشریف برده نی هستند · این خبررا بکلی تکذیب نمیتوانیم کرد · فقط حرکت فرمودن ایشانرا هم تصدیق نمیتوانیم نمود · راست است · جناب مستطاب مشار الیه را همچنان سیاحتی درپیش · واین روزها نزدیك بتقرر بوده است · لکن قرار داده شدن سیاحت در اینروزها وحرکت فرمودن ایشان درست معلوم نگردیده است ·

تعلیمات مخصوصه که درخصوص حبس خانها نوشته شده است · درمجلس خاص وکلا بمعرض مذاکره آورده شده · وازجانب بابعالی یك هیئت وجمعیت تفتیشیه ترتیب وتشکیل خواهد شد · که بدان واسطه تحریات وتحقیقات احوال محبوسین وحبسخانها بعمل آورده شود ·

بقایائی که تاسه هزار ودویست وهشتاد ونه درذمت فقرای رعایا واهالی قری بود · وبموجب ارادهٔ سنیه عفو وگذشت شده است · بجهة اینکه معلوم بشود · دعفو مذکور شامل حکم بقایای طاپو ووقفه نبوده است · بواسطهٔ نظارت دفتر خانهٔ خاقانی اطلاعات لازمه بولایتها داده اند ·

∴

بعضی ازگازتها می نویسند مستشاری بحریه لغو وابطال شده است ·

∴

ازسفاین زرهدار همایون فرقتین عزیزیه وعثمانیه واورحانیه ومحمودیه · بموجب ارادهٔ سنیه که شرف تعلق یافته است · درپیشگاه سرای همایون آورده شده است ·

∴

﴿ شورش هرسك — ولایت دالماچیا ﴾

(وین ۲۵ ژانویه)

اخبار نویسهای مامکررا ازحدود هرسك وبوسنه بمانوشته اند · که مأمورین ولایت دالماچیا (خانه اتریش است) باهل شورش معاونت میکنند اگر بجای دولت علیه عثمانیه دولت دیگر بود · بجهت این رفتار که مغایر قوانین دوستی وبیطرفی میباشد دولت اوسترپارا پروتست می کرد · خبرهایی را که تاکنون درینخصوص بمارسیده است · اخبار نویس گازت (پستزلوئید) همیشه آنهارا تکذیب می کرد · حالا تصدیق میکند · وگازت مذکور ازحدود (هرسك — دالماچیا) کاغذ ذیل را گرفته است ·

اردوگاه اهل شورش دراوقاتیکه درمواقع جنك نیستند خاك دولت اتریش شده است · وخصوصا شهرهای (راکوزه) (وکاستل — نوو) (وریزانه) (وکتارو) مرکزها ومحل اجتماع آنها است · که درکمال آزادی درآنجاها آمدوشد می کنند · ودرین شهرها ذخیره واسلحه وباروت وسرب ودینامیت تدارك میکنند · کل این مهمات درشهرهای مذکور حاضراست · وهروقت لازم می شود · اهالی درپیش چشم حکومت باهل شورش میدهند · درماه نوامبر در (کاستل — نوو) بودم شنیدم واپور لوئید از برای اهل شورش هشتصد عدد تفنك سوتی خواهد آورد · روزیکه واپور مذکور رسید · بلنکرگاه رفتم فی الحقیقه تفنگهای مزبور رسید · یکی ازصندوقها شکسته بود · وباطلاع قائممقام (کاستل — نوو) تفنگهای مذکور تابه (ستوریچه) که درخاك دولت علیه عثمانی است نقل کردید · ستوریچه درنیم ساعتی کاستل — نوو واقع است · وانبارهای اهل شورش درمحل مذکوراست ·

دراوایل ماه ژانویه درلنکرگاه شهر ریزانه دوکشتی بلکز برای فراریان اهل هرسك آذوقه آورده بودند · فراریان هفتهٔ دودفعه بشهر میآیند که آذوقهٔ لازمه را ببرند · یك روز کومیسر ذخیره مجدد نفر ازآنها که بجنك مقتدر بودند · امرکرد که بمیان فرقهٔ پکو پاولوویچ سرکردهٔ شورش بروند چون آنها این امریرا اطاعت نکرده ردنمودند دست ایشانرا بسته حکما بمیان عصیان فرستاد · تاکنون واپور لوئید که هفته سه دفعه بهقارومی آید برای اهل شورش اسلحه ومهمات می آورد · کهآزا نجابه چتنه ایصال می شود · اسلحهٔ مذکوره دریك فابریك دروین ساخته می شود · کهرسما برای ساختن آنها ازحکومت اذن نامه گرفته اند · درانجا باهل شورش بطور آشکاری معاونت می شود · ولی اعتقاد میکنم که حکومت مرکزیهٔ دولت اتریش ازین تفصیل خبردارنیست · ودر مقابل این درصفحات دالماچیا بعساکر دولت یکسوزن فروختن غدغن است · اگر افادات اخبار نویس مرقوم صحیح باشد · لازم است بدانیم که این معاونت باذن وزارت خارجیه ویا داخلیه می شود · یا اینکه بارون رودیچ والی دالماچیا خود بخود اینگونه مساعدات را باهل شورش میدهد · امیدداریم درشورای ملت خودمان یك اعضایی پیدا خواهد شد که درین خصوص ازحکومت ایضاحات ومعلومات خواسته باشد ·

(نایه فرایه پرسه)

∴

درنسخهٔ مورخه (۲۶) ژانویه نایه فرایه پرسه دیده شد ·

دیرونجلس شورای ملت مجارستان (باشولایی) نام که یکی ازاعضاست درخصوص پولیتیك اتریش مجارستان در باب هرسك از سیو (کولومان تیسا) رئیس وکلای مجارستان بعضی اطلاعات طلب کرد · وکیل مشار الیه جواب داد شورش هرسك رانه از طرف اتریش ونه ازطرف مجارستان معاونت نمی شود · (مسیو باشولایی) ازاین جواب باظهار خوشنودی سکوت کرد · (نمرتی هرلاب) نام گازت مجارستان مینویسد کاغذی که پستزلوئید درخصوص رفتار مأمورین دالماچیا نشر کرده است رسماً تکذیب خواهد شد · گازت مذکور میگوید کاغذ (پستزلوئید) ازتکذیب نامهٔ رسمی معتبرتر میباشد ·

چندروز قبل نوشته بودیم درمیان اهل شورش یك زنیست که دررا کوزه بااهل شورش درمیخانها هم عیش وهم کاسه است · گازتهای وین مینویسد · اینروزها یك دختر جوان وزیبای دیگری برا کوزه آمده است که حالات اوقابل ذکراست ·

این خانم خوشگل ازاهل فلنك است دررا کوزه سواراسب شده وبمحل شورش عزیمت کرده است

درکرش یك رووالور (طپانچه شش لوله) هست که قونداق او ازصدف و بسیارخوب ساخته شده است. ویك شمشیرغلاف نقره بسته است که دسته آن طلامیباشد وخودرخت سیاه پوشیده . وازیر شاپقه اش پرچم طلایی زنفهای او ازنسیم لرزان است فروغ آفتاب رنك رخسار تازهٔ اورا روشنایی میافزاید . ودل دوست ودشمن را بغمزه های جادوفکن بیتاب و بیقرار میسازد .

این دخترك زیبا باهزاران ناز وعتاب . بمیان شورشیان افتاده . بعداز عرض پهلوانی ومردافکنی خود درصف بی سروپایان . میکوید هروقت پول وتنخواهی لازم داشته باشید بمن مراجعت نمائید . (کازت) مذکور مینویسد لیکن ..... پول فلنك هم تمام میشود .

***

رئیس اهل شورش بوسنه (میروسلاوهوپ مایر) درباب سوزاندن شهر (کوستانیچه) یك پساپورت اخبار نویس کازت بدست آورده . وبقصد تفتیش بشهر مذکور عزیمت کرد . چندروز بعد عودت نموده وهمراه چندنفر ازاهل شورش صربستان متفق شدند . که درروز جمعه بیست ویکم ژانویه درجای معینی حاضر بشوند . وشبانگاه شهررا آتش بزنند . اهل شورش که بجای مذکور رفته اند . (هوپمایر) نیامده وفردای آنروز برفقای خود کاغذی نوشت که دیگرمن بعد ازین بشورش کاری ندارم وبه (آکرام) عودت خواهم کرد .

(هوپمایر) درچاپخانهٔ ملتی آکرام شغل مرتبی داشت . وقتیکه شورش ظهور کرد . یك فرقه حاضرنموده وبیوسنه رفت . ومحل اقامت فرقهٔ خودرا دربانیجهٔ واقعه درحدود صربستان قرارداد . وهروقت که عساکردولتی را میدید . بدون مقابله بخاك صربستان فرآر میکرد . هوپمایر مرقوم امروز کومپاس (آلات مرتبی است) خودرابدست کرفته وبه صنعت خود مشغولست .

(نایه فرایه پرسه)

***

تون (قطار) کریت نور تون ریلوی یعنی راه آهن بزرك شمالی لندن درهشت ساعت وده دقیقه ازدستهٔ آلافرانك کذشته میبایست بمرکز راه آهن (کنك سکروسی) برسد . درساعت هفت در نزدیکی مرکز (هونکنون) بایك قطار دیکر که بارآن زیغال بوده است . بهمدیکر برخورده اند وا کونهای نیم شکسته ولوکوموتیفهای قطارازخط آهن بیرون افتاده ودر زمین خط ماندند. وبسیاری از مسافرین زخمدارشده وصدمه خوردند و پیش از آنکه بمجروحین ومسافرین معاونت کرده شود. قطار پوست که درساعت پنج ونیم از (کنك سکروسی) حرکت کرده بود رسیده وبان دوقطار نیم شکسته برخورده ومصادمهٔ دیکر واقع کردید . آنچه بقیه ازقطار ومسافرین بود باین صدمهٔ دوم مصائب خودرا اتمام کردند . عربه ولوکوموتیفها پارچه پارچه شدند . وبسیاری ازمسافرین بیچاره تلف شده ومجروح کردیدند . وسبب این مصادمه کثرت باران وبرف بوده است که مأمور قطار پوست را مانع ازدیدن علامات این مصادمه که در روی خط کذاشته بودند کردید . عدد مقتولین ومجروحین تاکنون معلوم نشده است . درین قطار ایلچی دولت روسیه ولورد کویل بوده اند . ولی بسلامت رها شده اند دست راست مسیو (کل کوهون) مدیر راه آهن (نوت ایسترن ریلوی) شکسته است . دیلی نیوس

***

بصیرت که کازت ملتی است تاکنون هفته شش روز طبع میشد وروزهای یکشنبه را تعطیل میکرد . مرافق اخطار یکه درنسخهٔ پریروزی خود نموده است . روزهای جمعه را تعطیل کرده بجای آن یکشنبه طبع خواهد شد . واین فقره قطع نظر ازشنسنات دیکر چون روزیکشنبه اغلب کازتها بیرون نمیاید . وکازت ملتی هم خیلی مناسب بود که روز جمعه را تعطیل نماید بسیارخوب است . لهذا ازجهة این اسلوب جدید بصیرت محظوظیت وخوشنودی خودرا بیان میکنیم .

***

روز دوشنبهٔ کذشته جناب کونت رئیچی سفیرکبیر دولت اوسترنا بدولتخانهٔ جناب دولتلو راشدپاشا ناظر خارجیه رفته ونوت معهودرا که وزیرخارجهٔ دولت آنریش بسفیر مومی الیه فرستاده بوده است قرائت کرد . لایحهٔ مزبوره مشتمل بتعداد وسائلی بوده که وزیرخارجهٔ مشارالیه درباب آسایش هرسك وبوسنه ملاحظه کرده بوده است . جناب ناظر مشارالیه ازجناب کونت زیچی صورت لایحه را خواسته اند . وبعداز کونت مشارالیه بعضی ازسفرای دیکر باجناب مشارالیه ملاقات ودرباب لایحهٔ کونت اندراسی شفاها اظهار کرده اند . وجناب ناظرمشارالیه درجواب لزوم تقدیم اظهارات مذکوررا بمجلس خاص وکلا واعطای جواب را ازروی قراردادمجلس خاص بیان فرموده اند . جناب سفیرکبیر فرانسه نیزروزدوشنبه تعلیمات دولت خودرا درباب باتلکراف کرفته وديروز که سه شنبه بود باجناب ناظرمشارالیه ملاقات کرده اند .

***

ازسندهای راه آهن روم ایلی که روز سه شنبه بیستم کانون ثانی رومی سنهٔ ۹۱ درقرعهٔ دفعه سی وششم کشیده شده است. نومروهائی که بآنها قرعه اصابت نموده ومبالغی که بهرنمره عائد است بقرار ذیل میباشد . واین صورت ازمایه کرفته شده است .

سیصد هزار فرانك

عدد سند	نومرو		
۱	۱۴۸۸۷۷۷	۱۸۳۵۴۷۲	

بیست وپنجهزارفرانك

عدد سند	نومرو		
۰۶۳۹۲۷	۲۱۳۹۰۰	۶۵۵۱۹۹	۰۸۰۲۰۶۳
۰۷۹۷۶۹	۲۳۴۰۵۹	۶۶۲۸۹۳	۰۹۲۹۹۰۵
۱۲۹۴۱۱	۲۶۱۹۲۲	۶۹۳۳۴۸	۱۱۰۴۶۳۰
۱۷۳۲۱۹	۵۲۱۵۹۰	۷۰۵۸۶۷	۱۴۰۲۲۰۵
۲۰۳۴۲۰	۵۸۲۹۵۴	۷۳۲۷۱۱	۱۴۳۷۵۹۵
۲۱۳۸۹۶	۵۸۲۹۵۵	۷۳۲۷۱۲	۱۵۳۹۳۷۹
۲۱۳۸۹۹	۶۲۹۳۷۱	۷۵۷۰۸۲	۱۶۴۱۶۹۹

چهارصد فرانك

عدد سند	نومرو		
۳۰۰	۰۰۶۵۶۶	۱۲۹۴۱۵	۲۵۹۲۶۵
	۰۰۶۵۶۷	۱۷۳۲۱۶	۲۶۱۹۲۱
	۰۰۶۵۶۸	۱۷۳۲۱۷	۲۶۱۹۲۴
	۰۰۶۵۶۹	۱۷۳۲۱۸	۲۶۱۹۲۵
	۰۰۶۵۷۰	۱۷۳۲۲۰	۲۸۰۴۴۱
	۰۴۲۲۳۱	۲۰۳۴۱۶	۲۸۰۴۴۲
	۰۴۲۲۳۳	۲۰۳۴۱۷	۲۸۰۴۴۳
	۰۴۲۲۳۴	۲۰۳۴۱۹	۲۸۰۴۴۴
	۰۴۲۲۳۵	۲۱۳۸۹۷	۲۸۰۴۴۵
	۰۶۳۹۲۶	۲۱۳۸۹۸	۲۸۵۳۱۶
	۰۶۳۹۲۸	۲۲۲۰۹۶	۲۸۵۳۱۷
	۰۶۳۹۲۹	۲۲۲۰۹۷	۲۸۵۳۱۸
	۰۷۹۷۶۶	۲۲۲۰۹۸	۲۸۵۳۱۹
	۰۷۹۷۶۷	۲۲۲۰۹۹	۲۸۵۳۲۰
	۰۷۹۷۶۸	۲۲۲۱۰۰	۳۰۱۷۹۱
	۰۷۹۷۷۰	۲۳۴۰۵۶	۳۰۱۷۹۲
	۱۰۸۸۳۱	۲۳۴۰۵۷	۳۰۱۷۹۳
	۱۰۸۸۳۲	۲۳۴۰۵۸	۳۰۱۷۹۴
	۱۰۸۸۳۳	۲۳۴۰۶۰	۳۰۱۷۹۵
	۱۰۸۸۳۴	۲۴۴۶۵۱	۳۷۱۴۳۱
	۱۰۸۸۳۵	۲۴۴۶۵۲	۳۷۱۴۳۲
	۱۱۰۰۱۷	۲۴۴۶۵۳	۳۷۱۴۳۳
	۱۱۰۰۱۸	۲۴۴۶۵۴	۳۷۱۴۳۴
	۱۱۰۰۱۹	۲۴۴۶۵۵	۳۷۱۴۳۵
	۱۶۰۰۲۰	۲۵۲۳۴۱	۴۷۹۷۷۱
	۱۱۱۲۰۶	۲۵۲۳۴۲	۴۷۹۷۷۲
	۱۱۱۲۰۷	۲۵۲۳۴۳	۴۷۹۷۷۳
	۱۱۱۲۰۸	۲۵۲۳۴۴	۴۷۹۷۷۴
	۱۱۱۲۰۹	۲۵۲۳۴۵	۴۷۹۷۷۵
	۱۱۱۲۱۰	۲۵۹۲۶۱	۵۱۲۴۶۲
	۱۲۹۴۱۲	۲۵۹۲۶۲	۵۱۲۴۶۴
	۱۲۹۴۱۳	۲۵۹۲۶۳	۵۱۲۴۶۵
	۱۲۹۴۱۴	۲۵۹۲۶۴	۵۱۳۵۷۶

ده هزار فرانك

عدد سند	نومرو		
۲	۵۴۴۴۱۶	۱۸۳۵۴۷۱	

دومزار فرانك

عدد سند	نومرو		
۶	۰۶۳۹۳۰	۵۱۲۴۶۱	۱۳۸۰۹۴۰
	۲۶۱۹۲۳	۸۰۲۰۶۴	۱۴۳۷۵۹۲

یکهزار ودویست و پنجاه فرانك

عدد سند	نومرو		
۱۲	۰۴۲۲۳۲	۶۵۵۱۹۸	۰۷۹۵۱۵۰
	۱۱۵۰۱۶	۶۶۱۳۰۶	۱۰۲۹۴۰۹
	۲۰۳۴۱۸	۷۵۷۰۸۱	۱۴۸۹۰۹۹
	۵۱۲۴۶۳	۷۵۹۰۰۴	۱۹۵۷۸۳۳

یکهزار فرانك

عدد سند	نومرو		
۲۸	۰۶۳۹۲۷	۲۱۳۹۰۰	۶۵۵۱۹۹
	۰۷۹۷۶۹	۲۳۴۰۵۹	۶۶۲۸۹۳
	۱۲۹۴۱۱	۲۶۱۹۲۲	۶۹۳۳۴۸
	۱۷۳۲۱۹	۵۲۱۵۹۰	۷۰۵۸۶۷
	۲۰۳۴۲۰	۵۸۲۹۵۴	۷۳۲۷۱۱
	۲۱۳۸۹۶	۵۸۲۹۵۵	۷۳۲۷۱۲
	۲۱۳۸۹۹	۶۲۹۳۷۱	۷۵۷۰۸۲

۰۸۰۲۰۶۳	۶۲۹۳۷۵	۰۷۹۵۱۴۸	۱۲۸۹۰۹۶
۰۹۲۹۹۰۵	۶۳۶۳۳۶	۰۷۹۵۱۴۹	۱۲۸۹۰۹۷
۱۱۰۴۶۳۰	۶۳۶۳۳۷	۰۸۰۲۰۶۱	۱۲۸۹۰۹۸
۱۴۰۲۲۰۵	۶۳۶۳۳۸	۰۸۰۲۰۶۲	۱۲۸۹۱۰۰
۱۴۳۷۵۹۵	۶۳۶۳۳۹	۰۸۰۲۰۶۵	۱۳۳۱۷۸۶
۱۵۳۹۳۷۹	۶۳۶۳۴۰	۰۸۱۹۰۴۶	۱۳۳۱۷۸۷
۱۶۴۱۶۹۹	۶۵۵۱۹۶	۰۸۱۹۰۴۷	۱۳۳۱۷۸۸
	۶۵۵۱۹۷	۰۸۱۹۰۴۸	۱۳۳۱۷۸۹
	۶۵۵۲۰۰	۰۸۱۹۰۴۹	۱۳۳۱۷۹۰
	۶۶۱۳۰۷	۰۸۱۹۰۵۰	۱۳۳۴۳۸۱
	۶۶۱۳۰۸	۰۹۲۹۹۰۱	۱۳۳۴۳۸۲
	۶۶۱۳۰۹	۰۹۲۹۹۰۲	۱۳۳۴۳۸۳
	۶۶۱۳۱۰	۰۹۲۹۹۰۳	۱۳۳۴۳۸۴
	۶۶۲۸۹۱	۰۹۲۹۹۰۴	۱۳۳۴۳۸۵
	۶۶۲۸۹۲	۱۰۲۹۴۰۶	۱۳۸۰۹۳۶
	۶۶۲۸۹۴	۱۰۲۹۴۰۷	۱۳۸۰۹۳۷
	۶۶۲۸۹۵	۱۰۲۹۴۰۸	۱۳۸۰۹۳۸
	۶۹۳۳۴۶	۱۰۲۹۴۱۰	۱۳۸۰۹۳۹
	۶۹۳۳۴۷	۱۱۰۴۶۲۶	۱۴۰۲۲۰۱
	۶۹۳۳۴۹	۱۱۰۴۶۲۷	۱۴۰۲۲۰۲
	۶۹۳۳۵۰	۱۱۰۴۶۲۸	۱۴۰۲۲۰۳
	۷۰۵۸۶۶	۱۱۰۴۶۲۹	۱۴۰۲۲۰۴
	۷۰۵۸۶۸	۱۱۵۱۲۳۶	۱۴۲۱۴۵۶
	۷۰۵۸۶۹	۱۱۵۱۲۳۷	۱۴۲۱۴۵۷
	۷۰۵۸۷۰	۱۱۵۱۲۳۸	۱۴۲۱۴۵۸
	۷۳۲۷۱۲	۱۱۵۱۲۳۹	۱۴۲۱۴۵۹
	۷۳۲۷۱۴	۱۱۵۱۲۴۰	۱۴۲۱۴۶۰
	۷۳۲۷۱۵	۱۲۰۸۶۱۶	۱۴۳۷۰۹۱
	۷۳۳۳۵۶	۱۲۰۸۶۱۷	۱۴۳۷۰۹۳
	۷۳۳۳۵۷	۱۲۰۸۶۱۸	۱۴۳۷۰۹۴
	۷۳۳۳۵۸	۱۲۰۸۶۱۹	۱۴۸۸۷۷۶
	۷۳۳۳۵۹	۱۲۰۸۶۲۰	۱۴۸۸۷۷۸
	۷۳۳۳۶۰	۱۲۴۳۵۹۱	۱۴۸۸۷۷۹
	۷۵۷۰۸۳	۱۲۴۳۵۹۲	۱۴۸۸۷۸۰
	۷۵۷۰۸۴	۱۲۴۳۵۹۳	۱۵۳۹۳۷۶
	۷۵۷۰۸۵	۱۲۴۳۵۹۴	۱۵۳۹۳۷۷
	۷۵۹۰۰۱	۱۲۴۳۵۹۵	۱۵۳۹۳۷۸
	۷۵۹۰۰۲	۱۲۷۵۰۷۶	۱۵۳۹۳۸۰
	۷۵۹۰۰۳	۱۲۷۵۰۷۷	۱۶۲۱۳۱۱
	۷۵۹۰۰۵	۱۲۷۵۰۷۸	۱۶۲۱۳۱۲
	۷۹۵۱۴۶	۱۲۷۵۰۷۹	۱۶۲۱۳۱۳
	۷۹۵۱۴۷	۱۲۷۵۰۸۰	۱۶۲۱۳۱۴

(خبرهای تلکرافی)

در تلکرافهای مورخه ۲۹ ژانویه از پشته مینو یسند بجهة وفات دهاك تمامی وطن بدون استثنا درماتم وعزا هستند . ودر ۳۰ ژانویه بجهة وفات مومی الیه اعلیحضرت ایپراتور بوسنیو تیستا رئیس وکلای مجارستان یك تعزیت نامه فرستاده اند روز پنجشنبه آینده رسم تجهیز مشارالیه با کمال طمطراق اجرا خواهد کردید . دریك کونکره (مجلس مخصوص) که درداثرهٔ تجارت منعقد کردید مقاوله تجارتی را که مذاکره میشد درمیان دولت مشارالیها وملکتین منعقد بشود رد کردند . وقرارشد که درایناب یك مضبطهٔ بمجلس پارلمنت تقدیم نمایند .

(تلغرافهای پریروزی)

فرانسه

پاریس ۳۱ ژانویه

می کویند در انتخابات سناتو اکثریت اعضا

در طرف حامیان و هوا خواهان حکومت حالیه بجمهوریت خواهد بود .

انکلیس

لندن ایضا

درهنگام ترتیب واجرای جمعیت موسیقی (کونسری) که درلندن دربیست و پنجم ماه فوریه خواهد بود . علیا حضرت قرالیچه انکلستان حضور خواهند داشت .

مذکوراست . که جناب پرنس دیغال درمراجعت ازهندوستان از راه جبل الطارق خواهندآمد .

(مصر)

قاهره ایضا

عساکر مصریه ولایت همامین حبش را تصرف کردند .

اتریش ـ مجارستان

بشنه ایضا

جنازهٔ فرانسه دهاك از خانه‌اش بعمارت دارالفنون عمومی نقل کرده شد . که چند روزی درآنجا بماند وهرکسی بخواهد بدیدن آن برود .

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

سندات روم ایلی فلورین ٢٤ سانتیم ٢٥
ایرای عثمانی ١٠ ٣٣
لیرای فرانسه ٠٩ ١٦

در بورسه معاملات کم است . قیمات اسهام کمی تنزل کرد .

فرانسه

پاریس ایضا

سندات روم ایلی فرانك ٥٢ سانتیم ٥٠
اسهام عمومیه غروش ١٩ ٩٠

در انتخاب مجلس سنا توهوا خواهان جمهوریت باکثریت غلبه کرده اند .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

عساکر دولتی بعسکر دون قارلوکه شهر وقلعهٔ بیلباورا درمحاصره داشتند شکست داد وقلعهٔ مذکوررا ازمحاصره خلاص نمود .

(بوردیانو)

∴

بورسه

غلطه ٢٠ کانون ثانیٔ رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	٢٢	١٤
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	٣	١٨
شرکت عثمانیه	٢	٢٨
اعتبار عمومیه	٣	٣٠
ترامواى	١	٧٥
	فرانق	سانتیم
سندات شمندوفر روم ایلی	٥٤	٠٠
	فرانق	
استقراض	١٨٦٣	١٣٠
»	١٨٦٥	١٣١
»	١٨٦٩	١١٨
»	١٨٧٢	ـ ٠٣٥
»	١٨٧٣	١١٦

کبیال	فروش	سانتیم
لندن ٣ ماهه بهرلیرای انکلیس	١١١	٢٥
	فرانك	سانتیم
پاریس بهرلیرای عثمانی	٢٢	٧٠

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	فروش	پاره
لیرا انکلیس	١١٠	١٥
لیرای فرانسه	٠٨٨	١٦
امپریال	٠٩٠	٠٠
کرمیچه	٠٥١	٢٠
مجیدیه	١٠٣	٠
بشلك	١٠٧	٢٠
منالك	١٠٨	١٠
پول سیاه	١٣٧	٠٠

طایر

اعلانات

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا درین دههٔ محرم اثری است نوین وواسطه برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیده غرای مدحیه درحق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن درباغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل باانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و در دکان حاجی حسن اغا تنبا کوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

محل فروش (اختر) درچنبرلی طاش دکان جلیل اغا کتاب فروش ودرباغچه قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنبا کوفروش ودربایزید قرانتخانهٔ صرافیم افندی ودراقسرای قرب پشل طاولو مادردکان تنبا کوفروشی ودرمغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و دربشکطاش در مرکز ترامواى دردکان تنبا کوفروش ایرانی ودر پیش مالیه دردکان قلم فروش نمره ١٤٤ ودردم خان واندهدکان چایی فروشی است .

∴

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد پرسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع شده بوده درمغازهٔ کتاب فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازانکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بودنه نخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

∴

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وانرکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطرهلی اورمان)

باخود

(قالارجیدودلری)

تمام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده دربارافهٔ سرپل و جاهای دیگرفروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول تماماً با آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرارمه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج روسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده عمومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به یتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطور مطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد پرنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مه موجود است .

∴

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه درسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طاولو مبا در دکان تنبا کو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۱۶ فی ۷ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ۲۲ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱ فی ۳ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود باصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۳۰ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون واز سیاسیات و پولتیک واز تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود به سطر ده غروش و از اعلانات عادی به سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اخطار مخصوص ﴾

درین دوسه روز ایام ماتم وعزاداری حضرت خامس آل عبا روحی فداه وعلیه التحیة والسلام که ازفردا تا روز دوشنبه است مطبعهٔ اختر تعطیل خواهد شد . وبخواست خدا از روز سه شنبه بیرون خواهد آمد . لهذا بجهة اطلاع مطالعه کنندگان یاد آوری کرده . ودرین ضمن زاید نمیدانم اشارتی بموجبات این ماتم که دور نیست درنظر یکانکانی که اطلاع ندارند کار مهمی منظور نشود کرده باشیم . اگرچه سخن از امور مذهبیه کفتن بسبک کازت نویسی مغایر است لکن بقدریکه خارج از وظیفه نباشد بیان آن هم بی مناسبت نیست .

(اساس ماتم وقعهٔ دلسوز کربلا)

معلوم است که باقتضای هر دیانتی وظائف مقدسهٔ آن دیانت را رعایت کردن ازموجبات انسانیت ولوازم حق شناسی است . وتخلف ازقواعد این حق شناسی مغایر حکمت وعدل وراستکاری . مسلمانرا که بدستیاری دعوت حقهٔ بهترین آفریدگان . اجتماع درنقطهٔ حق شناسی وکلمهٔ یکانه پرستی وشناختن واسطهٔ او . توفیق وسعادت یار شده واز یکانه پرستی رهایی جسته اند . بشکرانهٔ این نعمت بزرك وابقای حق این موهبت عظما بقدر امکان . وبموجب امر واشارت آن هادی علی الاطلاق که فرموده اند (از شما هیچ اجر نخواهم خواست مکر مودت اهل بیت مرا ونکذاشتم درمیان شما مکر کتاب وعترت خودرا) میباید ملت اسلام مودت ایشانرا شعار خویش سازند . وبرلوازم مودت درهرحالی قیام کنند . چه شکرانهٔ نعمت بزرك خدا شناسی که اسلاف واخلاف مارا . وجمعیت بسیاری ازبنی نوع مارا برآن وا داشته اند جز این نیست . وچون این ایام روز هاییست که باکمال تلهف وافسوس بخاطر مسلمانان واهل مودت خواهد آورد مصائب وظلمهایرا که درحق خاندان آنحضرت کردند . وایشانرا ازحقوق خودشان بازداشته وجملهٔ بی رحمیها که مافوق آن متصور نتواند شد . دربارهٔ ایشان واولاد واطفال ایشان بکار بردند . ولازم مودت است کددرهمچنان روزی ازتذکر آن مصائب بیرحمانه ووقوع آنچنان بی اعتدالی وبیداد که حقیقة جهانرا بزرکترین مایهٔ افسوسی است . متأثر شده آثار مودت وتأسف وماتم زده کی را ظاهر نموده . آیین عزاداری بعمل آورده شود .

اینست که هرکسی ازآحاد مسلمانان ومحبان وجمعیتهای آنها علی قدر مراتبهم بقدریکه می توانند . درین ایام مشغول اجرای این آیین مرغوب هستند . واین یکی علاوه برهمهٔ اسباب ومقدمات مذکوره وسیلهٔ بسیار بزرکی است . برای آکاه شدن انسانها از وقایع تا کوار کذشته کان واثرهای ظلمها وظلمتها . وفهمیدن ایشان وخامت حال وبدبختیهای کسانیرا که بظلم وبیداد ارتکاب کنند . وحق نشناسی وطغیان وظلم را براستکاری وعدل واستقامت ترجیح میدهند . ونام آنها بدوام روزکار درزبانها وتاریخها بلعنت ونفرین راستین محققانه یاد کرده میشود . پس رعایت این آیین پاك باقتضای شکر کذاری است . ازلوازم حق شناسی است . ازوظایف انسانیت است . ازتکالیف مدنیت است . از موجبات شرف واقتخاراست . ازاسباب تربیت وتخلق باخلاق حسنه . ومبدء نیك بختی وسعادت است .

﴿ ظلم و ستمکاری ﴾

ظلم وستمکاری . نقطهٔ مقابل عدل وحکمت است . ومعنی مطابق حق نشناسی وطغیان . ظلم وستمکاری را درین جهان اثرهای خرابی نه چندان است که تعداد آن تصور توانند شد . بد بختیها که از قاعدهٔ ظلم برخواسته . وهمه امراض این عالم را فراکرفته است . نه چنان است که بیان آن را قلمها وزبانها توانند نمود .

ظلم را معنی چه باشد ؟ ستمکاری را مفهوم چه بود ؟ ظلم هرکسی را ازحق خود بازداشتن است . ظلم حقوق مردم را نشناختن . ظلم هرچیزی را درغیرموقع خود کذاشتن است . ظلم بی کناهی را مغدور وزبون کردن . اکنون تصور کنیم . که آیا در عالم هستی ما که اکنون میباشیم . این همه نام استیها واعوجاجهارا بجز از ظلم وستمکاری چیز دیکر بار آورده است ؟ واین همه نقصان وجهالت وحق نشناسی را بغیر ازظلم وستمکاری اساسی بوده است ؟

حکمت نهادن هرچیزی است درموضع خود . ظلم برعکس این است . عدل دادن هر حق است بصاحب آن . ظلم برخلاف این است . انصاف شناختن حق هرصاحب حق است . ستمکاری مغایر این است . والحاصل این یك صفت منحوس ظلم وستمکاری . تنها مقابله میکند باتمامی صفتهای نیك واخلاق حسنه . که اکر درست به بینیم ستمکاری دشمن جملهٔ نیکها است . وتباه کنندهٔ مقصود حقیقی ازجهان مدنیت وانسانیت است . چه معموری جهان واعتدال حال عمومی انسانها . جز باخلاق نیکو . وکردارهای خوب . وراستکاری . وعدالت . وحق شناسی وکذاشتن هرچیزی درموضع خود . ودادن هر حق بصاحب آن . بچیز دیکر حاصل وپایدار نتواند کردید .

ظلم وبیداد نیکیها را محو ونابدید کند . شرف ومزیت انسانهارا ابطال سازد . روشنایی علوم ومعارف را بتاریکی مبدل دارد . خونریزیها کند . وبرانیها بار آورد . خانمانها را خراب نماید .

پس حال ستمکاری وبیداد . واثرهای هولناك او . دشمن حقیقی انسانیت است . واجتناب ازآن برما لازم . ودوری جستن ازمرتکبین آن وظیفهٔ اصلیهٔ ما است .

ودراین مقام همچنانکه درصفات نیك واخلاقی که باعث اعتدال حال ما . وترقی مدنیت وانسانیت است . بطورکلی مقرراست . پیشنهاد خاطر خودمان را باید ابتداءا اجتناب از مقتضیات ظلم وبیداد خودمان بدانیم . یعنی خودمان از روی آکاهی وانصاف . حق خود را بشناسیم . وبرخود ظلم نکنیم . وداخل حکم ﴿ پس از ایشان هستند کسانیکه ظلم کننده کانند برنفس خود ﴾ نباشیم .

این ظلم کردن برنفس خودرا شعبه ها هست که اکر تصور کنیم ودقت نماییم . همهٔ دستورالعمل خودرا ازین یك مطلب توانیم فهمید . اولا خودرا وشرف وعلو مقام انسانیت را بفهمیم . واستعدادی را که درنهاد وخلقت ماهست بدانیم وملاحظه کنیم . که ما چه کرده ایم . وچه شده ایم .

وحق حال حاضرما چیست . ودرآینده کدام حق را مالك توانیم شد . وتحصیل آن حقوق را چکونه باید کرد . ثانیا . پس از تحصیل آن حفظ ورعایت آن حقوق بچه اسبابی تواند بود . ومع ذلك در حالتی که داریم . چه درمعاملات اینای جنس ما بما وچه دراطوار واوضاع ومناسبات ماها با افراد بنی نوع خودمان . ازاهل وعیال . وفرزندان وآبا واقربا وهمشهری کرفته . تا بیك دور ترین کسی ازهم جنسان خودمان برسیم . وظائف مختلفه . وتکالیف متنوعه خودمان را بدانیم . وحد واندازهٔ روابط موجوده . ومحظوظه . ومنصوره وموهومه وحقیقیه وعارضیه همه را درنظر آورده داد حقوق شناسی را بدهیم . ودرهیچ مقامی شرافت وکرامت خلقت خود . وبلندی مقام آفرینش خودمان را هم ازدست نداده . هم خودمان قدر خود ومقام وحقوق خودرا شناخته وبرمقتضای آن کارکنیم . وهم مقادیر حقوق واطوار حقوق دیکران را ازهم جنسان از اصناف آفریده کان هرکدامی را درجای خود تقدیر وتحدید نموده . اعمال . ورفتار . ونیات . وخیالات . خودمان را درموفق آن قرار دهیم . وبرای خودمان درمیان این مطالعات واعمال . یك حال معتدل ومقام مستقیمی پیدا کرده . راست باشیم وراستکار کردیم بحکمت راه رویم یعنی هرچیزی را درموقع خود کذاریم . هرکاری را بجا کرده باشیم . از ظلم وبیداد وستمکاری باز رهیم . هم خود ظالم وستمکار نباشیم . وهم ستمکاری وبیدادرا ازخود توانیم پرداشت .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

شب شنبه کذشته کونت زیچی سفیر کبیر اتریش ومجارستان بوکلای فخام وبسفرا مهمانی داده اند .

∴

همان روز جناب جنرال ایغناتیف سفیر کبیر دولت روسیه خانه جناب منطاب افخم صدارتپناهی رفته وبا ایشان ملاقات کرده است .

∴

چاپلاق نام کازت مزاح برخصت ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات ازدیروز بنشر بنا کرد .

***

سفیر دولت اسپانیا دیروز مأذونا بجانب اوروپ عزیمت کرده اند .

***

بقیهٔ احوال عمومیهٔ دولت علیهٔ عثمانیه
درسال ۱۲۹۲

ادکاه درروز ظهور این غایله مقتضی بود که درخصوص راههای آهن هم بعضی ازاقدامات کامله بعمل بیاید . واز بعض جهات انفصال ادهم پاشا ناظر نافعه لازم آمده وسرور پاشا کهاز اعضای شورای دولت بود . با اودیان افندی بسمت نظارت ومستشاری نافعه معین شده وادهم پاشا هم بسمت اعضائیت بشورای دولت آورده شد . ولی بعداز چندی منفصلا بخانهٔ خودشان رفتند .

جناب حسین عونی پاشا صدرسابق بجهت اینکه درازمیر ناخوش شدند برای تبدیل هوا درضمن رخصت وعزیمت باوروپ استعفای خودشانرا دادند . واستعفای ایشان قبول شده باب کرمهای ویشی کهدرخاك فرانسه است رفتند . وباجناب مارشال ماکماهون من غیررسم ملاقات نموده ودرآن اوقات والیکری قونیه بمشارالیه مرحمت کردید وسفارت پاریس نیز تبدیل شده سفیرثانی برای آنجا معین شد . ولی در ثانی بجهت بعضی ازمطالعات سفیرسابق درمأموریت خود ابقا شدند .

بملاحظهٔ اینکه اصلاحات جدیده منوی ومطلوب بوده در باب ساختن یك خط شمندوفر ازاسلامبول تا بغداد یك طغرا خط همایون شرف صدور یافته و بقرار معمول در بابعالی خواندهشده . وشروع باجرای وازم آن کرده شد وسرکزیك معمار باشی دولتی نیز أمور این کار کردید .

درین اثنا عالم مأمورینهاهم ازتوجهات بزرك وکوچك خالی نبود . درمیان آنها عبدالرحمن پاشا کهازوزرای تازه بود والیکری بغداد نصب وتعیین شده وموقع بغداد دردنظر دولت یك حالت معتنابهی حاصل کرد . وبجهت اینکه عبدالرحمن پاشا مظهراین عاطفت کردید . رفتار مشارالیه دراوقات قحطی درصفحات انقرهبود .

بواسطهٔ فرستاده شدن عساکرملوکانه بهبوسنه راههای بسته شدهٔ تیرهبین وموستار کشوده شده این آتش عصیان کهدر زمان والیکری جناب درویش پاشا اتفاقی افتاده بود برداشته شدن اوازآنجا منظور کردیده . وتعیین احمد حمدی پاشا ناظر ضبطیه بسمت کوماندانی عمومی مقرر ومأمور بعزیمت بوسنه شد .

اگرچه اسعدپاشای صدراعظم برای صرف کردن همت خود درتنظیمات وغیرآن عزم را جزم کرده بود . لکن غالبه هرسك زیاد شده چهبجهت مصارف وچه ازراه ترتیبات دیکر انفصال سرعسکر پاشا لازم آمده . ومقتضی کردید که درمجلس خاص بعض وکلای کارآزموده ومقتدر بوده باشند وبدین واسطه دراواسط رجب یکدفعه کامل پاشا وعلی صائب پاشا وعارفی پاشا ازمیان هیئت وکلا خارج شده . جناب محمود ندیم پاشا برياست شورای دولت ومدحت پاشا بنظارت احکام عدلیه وحسین عونی پاشا بسرعسکری معین . وخط همایونی که درا یناب صادرشده بود بابعالی آمد .

صدرمشارالیه تنها پنجروزرا توانست پیدا نماید که باوکلای مشارالیهم بوده باشد درمجلس وکلا یك حالت دیکری پیداشده . وصدارت بجناب مستطاب محمودپاشا . وریاست شورای دولت بجناب سرور پاشا . ویکروز فاصله نظارت نافعه باسعدپاشا محول فرموده شد .

پیش ازتبدیل صدارت مجلس وکلا والیکری بوسنه را باسمت وزارت باحمد پاشا ناظر ضبطیه . ونظارت ضبطیه را بردیف پاشا . ونقل کردن درویش پاشارا باودی همایون سیم مناسب ومقرر داشته بودند همانا درویش پاشائی که دراول امر دربوسنه کوماندانی کرده بود . وازهمهٔ نکات آنجا وقوف وآکاهی داشت . ازآنجا برداشته شده . وجناب سرور پاشا بصفت کومیسری بآنجارفتند .

پس ازچندروز ردیف پاشا رئیس دارشوری شده . عبدی پاشا پدر رؤف پاشای ناظر بحریه برای نظارت ضبطیه تعیین کردهشد .

جناب مستطاب صدراعظم حصراوقات خودشانرا درتمشیت امورد ولت فرموده وسرعسکر جدید هم برای فرستادن عسکر بسمت بوسنه عساکردیفهٔ ودین ونیش را احضار کردند . که این جماعت ردیفیه چنانکه اثبات توجه بتشیقات بحریه رامیکرد . وجود تنسیقات بریه را نیز بمیان آورده . ودرنزد وکلا هم اقدم آمال فقرهٔ هرسك ومضایقه وتنکی مالیه بود . ذات جناب صدارت پناهی باجرای تدابیر موثره دست زده . وبعفو فرموده شعن ربع عشر اهالی بابقایای سنوات پیش تاسال هشتادونه موفق کردیدند . ومعاشهای یزرك هم که بریده شده بود . آنهارا هم اعاده فرمودند .

بجهت حاضر شدن درمجلس اتحاد بوسنه ونکرافخانه بموجب عهدنامهٔ برن باور پاشا بامر حضرت صدارتپناهی بنظارت آنجا معین کردید . واز انکلس هم (اسمودامور) نام برای اینفقره بدرسعادت آمد . دراواسط شعبان بمناسبت آنکه رکلای جدیده ازقدما بودند . جناب رضاپاشا که ازمأمورین مجالس عالیه بود بسمت نظارت بحریه داخل هیئت وکلاشده واسعدپاشا والیکری آیدین ورؤف پاشا والیکری سلانیك معین وحالت پاشا امین شهر وقدری یك ناظر نافعه کردیدند . درین حال عصیان حاضر صربیها وقره طاغیها نیز محتاج اخافه بودند . ومعلوم کردید که حرف حکمرانهای صرب وقره طاغ درکوش اهالی تأثیر نمیکند . وبدین جهت لازم آمد که درسمت ودین ونیش یك اردو قرارداده شود واحد ایوب پاشا بکوماندانی نیش منصوب ومرکز اردوی دوم موقتا ازشمنی برداشته شده بودین نقل کرده شد . وبودن دوا ردوی بزرك درآنجا برای عصیان حاضر تهدید بسیار بزرکی بود وخط فرقهٔ عسکریهٔ موستارنیز بدینجهت قوت کرفت وخدمت شمندوفر روم ایلی درین موقع ازجهت نقلیات ظاهر کردید .

بجهت اینکه عونی پاشا درخصوص بازبودن جاده حرکات عسکریه بانتدبیر وافکارهیئت ارکان دولت متحدنشد . وحال آنکه نازلبودن وقت وکردش قونسلهای دول خارجیه بعنوان اندرزونصیحت کردن بعاصیان درمیان بود . دردهم رمضان مسند سرعسکری به رضاپاشا ونظارت بحریه بنامق پاشا توجیه شد . وهمان روزاحمدبك که ازروز صدارت حسین پاشا مستشار بود . بمستشاری بحریه تعیین وسعید افندی به مستشاری صدارت عظما نصب شد .

دراثنای رمضان احمدمختار افندی که از مزولین مشایخ اسلامیه بود فجأة وفات کرد . ومولانای مشارالیه از مرتبهٔ مدرسی درس عام بالارفته . وبطور یکه دراسلامبول امثال آن دیده نشده بود . از پایهٔ (استانبول) یکدفعه بمشیخت اسلامیه برتری داده شده بود .

جناب مستطاب صدراعظم درحق اصلاحات مالیه بخیال تدابیر سریعه افتاده . وبعداز مذاکرات لازمه موفق شدند . باینکه درخصوص قائضها اعلان نمایند . که نصفی نقد داده شده ونصفی دیکر موقتا تأخیرخواهدشد . وبدین موجب درمیان صاحبان اسهام وتحویلات دولتی یك تلاش مطلبی ظاهر شد . اگرچه اسهام هم تنزل کرد لکن چون معلوم بود که بی استقراض قسطهای منافع اسهام ممکن نیست داده شود . صاحبان اسهام که در پاریس واندن واسلامبول منتظر این بودند که آیا این نصف دیکر که نقدا بایددادهشود . بی احتیاج باستقراض ایفا خواهد کردید یانه . ودرروزهای ماه مبارك رمضان دراینباب اعلانات متعدده منتشر کردید .

احمد پاشا والی بوسنه باینکه خط رفتار وحرکات خودرا مطابق تعلیمات خود کرده بود . ولی بجهت تبدیل سرعسکری فرستاده شدن کسی دیکر بآنجا لازم دیده شده . رؤف پاشا والی سلانیك که حسن سلوك اومسموع شده بود بجای اوواحد پاشا بسلانیك والی کردیده . والی لاحق بوسنه بسرعت تمام به بوسنه وازآنجا بموستار رفته بحرکات عسکریه مبادرت کرد . ودر مصادمات اتفاقیه تا امروزعساکر نصرت مآثر غالب وقاهر آمدند .

اسماعیل پاشایی کهدرزمان تبدیل والیکری نامق پاشا ازبغداد بسرعسکری ازمیرلوایی بوزارت رسیده بود . ودر دیاربکر ومرعش وغیرآن اکرادرا بنام (فورد) یعنی کرك بوحشت انداخته بود . درآن ایام ازدست اوشاکیها باسلامبول آمده وبأمور مخصوص بجهت تحقیقات فرستاده شد ودران وقت احمد توفیق پاشا والی کردستان شد .

درضمن تمشیت مصالح مالیه لازم شد برای خاطر جمع کردن واعطای تأمینات بصاحبان اسهام لندن و پاریس . باینکه سفیر سابق ازجهة درایت وکارآکاهی کافی بود . ولی مناسب دیده شد کسی که ازامور مالیه تمام اطلاع را اشته باشد بسفارت پاریس معین شود . لهذا صادق پاشا کهمکررا نظارت مالیه درعهدهٔ اوبوده است بسفارت پاریس تعیین ودراین اثنا کامل پاشا سفیر پترو برغ نیز معزول شده . بجای او قبولی پاشا بسفارت آنجا . ونظارت تجارت دردفعهٔ دوم بمحمود پاشای داماد محول کردید .

از اثرهای فسادات عاصیان هرسك این شد که بعضی از جهال وسبکمغزان بلغار درصنجات زغرهٔ عتیق وشمی میل بعصیان کرده . وبرسیدن این خبر متصرف قلعه بلا تأخیر ودر پشت سر آن والی ادرنه بآنجا رفته . وفتنه را خاموش نموده ومتهمین کرفتار کردیدند . ولی ازجانب بابعالی والی ومتصرف هردو عوض شدند .

صفوت پاشا که بقدریك سال بود ادارهٔ نظارت خارجیه را می کرد درهشتم ماه شوال معزول وآرتین واودیان افندی بوکالت اداره کرده وبرای نظارت راشد پاشا معین وبسفارت وین که خالی مانده بود عارفی پاشا نصب کردید .

باقتضای افکار عامه بملاحظهٔ اینکه ادارهٔ بتنهائی هرسك حسن نتیجه آنجارا حاصل خواهد کرد (غاچقه) یك متصرفی جداکانه شده . قسطان افندی بمتصرفی آنجا معین شد .

کاتی پاشا کهازروز اول حسن خدمت اومشهود شده وزیادتر ازده سال رسومات را اداره کرده بود دراواسط شوال بآنجا نصب شده واینده‌فعهٔ سیم بود که شغل مذکور بعهدهٔ او محول کردید . سلف او غالب یك بوالیکری خداوندکار وحسنی پاشا والی آنجا بوالیکری یانیه مأمور کشتند .

تزییك باواخر شوال منصب رضاپاشای سرعسکر ونامق پاشای ناظر بحریه بجایش شده وسبب این تغییر بعلت آنکه جناب صدارتپناهی ناخوش مزاج بودند معلوم نشد . ولی درین بین خبر استعفای مدحت پاشا ناظر احکام عدلیه شنیده شده . وبجهت اینکه جناب صدر اعظم ناخوش بودند این خبر محقق نکردید .

در اوایل ذی القعده مزاج جناب مستطاب صدر اعظم را صحت تمام روی داده بمقام عالی خود تشریف فرمودند . ودر اینروزها خبر وفات ناکهانی اسعدپاشا والی آیدین رسید . اسعدپاشا سناجوان ومرد غیرتمند ومتدینی بود . ولی عمرش نیزبهسان نسبتها بود .

استعفای مدحت پاشا تحقق پذیرفته درسیم ذی قعده جودت پاشا ناظر دیوان احکام عدلیه وصفوت پاشا ناظر معارف شدند . ودرآن ایام باجرای احکام ارادات سنیه که پیشتر درخصوص محاکم شرف نفاذ داشت مباشرت وآغاز کرده شد .

درآن روزها فاضل مصطفی پاشای مصری که مدتی بود بعلت صدرمبتلا بود یدار بقارحلت کرد

وعیال واولاد اوازجانب جناب مستطاب خدیوی بمصر دعوت شدند . وبدینواسطه خانواده مذکور خوشدل ومطیب الخاطر گردیدند .

احمدپاشایی کهازوایکری بوسنه نقل مأموریت اوبمشیری اردوی سیم شده و بعدازچندروز بی شغل ماندن باسلامبول احضارشده . وحسن خدمت اوهم در بوسنه درآن بین معلوم گردیده وهنوز باسلامبول نرسیده رئیس خاصه شده بود . جربزه واستعداد ومهارت عسکریهٔ اوموجب دلجویی اوشده او بنظارت حربیه واحد مختار پاشا ریاست خاصه تخصیص شدند . ودرین بین احمدایوب پاشاهم مشیرارد وی دوم شده . بغرفه های ودین ونیش امرداده شد که بقشلاق بروند .

ازنتایج اقداماتیکه درحق اصلاحات محاکم بی در پی بعمل آورده شده بود . اکثر محاکم ضبطیه وغیرآن بدائرهٔ عدلیه آورده شده بود . حالا محاکم تجاریه نیز بدائره عدلیه نقل شده . محکمه ها مجددا تنظیم وقوهٔ اجرائیه بکلی ازقوهٔ حکمیه جداماند . اعضاها ورئیسها بجهت اینکه بلاسبب عزل نشوند وبدست آنها برات وحکم دادهشود منتخب شدند ومحکمه ها بسه قسم منقسم گردیدند محکمهٔ تمییز . ومحکمهٔ استیناف . ومحکمه بدایت .

ازخواتین عصمت آیین حضرت شهریاری حرم سیم یعنی (ادادل) فادین افندی ارتحال بدار نعیم کرده . نعش مغفرت نقش ایشان بکمال احترام درتربهٔ سلطان محمود غازی مدفون گردیدند که مشار الیها والدهٔ محترمهٔ حضرت (محمود جلال الدین) افندی بودند .

درآنروز کههیئت وکلا بیابعالی برگشتند . در بابعالی یک فرمان ذیشان همایون خواندهشد که این فرمان درخصوص اصلاحات بود . وصورت منیفهٔ آن بموجب کازتها اعلان . وبلا تأخیر برای اجرا گردن احکام آن بنام عالی (اجراءات) مجلسی مقرر گردیده . ونسخ متعددهٔ فرمان همایون بواسطهٔ مأمورین مخصوصه بولایتها فرستادهشد .

بجهت اینکه میبایست ازفائضها نصف قسط کانون ثانی بنقد دادهشود ازجانب نظارت جلیلهٔ مالیه مأمورهایی که لازم بود باطرافها فرستاده شده و برای تحصیلات اوامر مؤکده صادر وبه بعض جاهاهم مأمورهای جداگانه فرستاده بودند . وبدین جهت ازاطرافی بنا کرد بامدن وجوه ومبالغ بسیاری بخزانه عامره . وهرچه رسید بیانک فرستاده میشد .

درین بین شوکت پاشای فریق که باهفت طابور (فوج) میرفته است درهرسنگ یک فرقهٔ عظیمهٔ عاصیان برخورده وزدوخوردومصادمهٔ بزرگی درمیان اتفاق افتاده بود . اگرچه غالبیت ومظفریت درسمت عساکر ملوکانه بود . لکن بجهت رسیدن این خبر که عاصیان باآنچنان قوهٔ کافیه مالک هستند . احمد مختار پاشا رئیس خاصه بسمت کوماندانی عمومی باآنجا مأمور وشوکت پاشا بایکنفر لوا (سرتیپ) بدارالسلطنه احضارشدند .

پس از آورده شدن محکمه های تجارتی بتحت ادارهٔ احکام عدلیه ازشورای دولت یک هیئت مجلس تجارتی تفریق شده . وقرار شد که در تجارتخانه بامور ترقیات تجارت و زراعت مراقب بوده باشند . و پس ازچند روز دائره نافعه شورای دولت نیزبدائره نافعه که بود نقل نموده شد .

بخانهٔ حسین عونی پاشا درروزهایی که بسلانیك نتوانسته بود برود آتش افتاد وسوخت . ودرآن بین بعهدهٔ ایشان والیگری خداوندکار توجیه شده . غالب یک بنظارت دفترخانهٔ خاقانی معین گردید .

درخصوص توسیع انتقالات اوقاف همایون اگرچه صدرسابق موفق شده بود . ولی هیئت جدیدهٔ وکلا درین وقت دراجرای آن محذوری دیده در باب مجری داشتن بقرارسابق اعلانات منتشر نمودند .

بوسنه وهرسك ازهمدیگر سواشده هرکدامی بك ولایت معدود . و در ماه ذی الحجه درحق اعضائیت محکمه های عدلیه ودرحق محاکم بعضی توجیهات ظاهر گردید .

اگرچه بعضی ازکازتها ظهور اختلال را درگرید نوشتند لکن اصل واساس آن محقق نشده . فقط اعاده رؤف پاشارا بسمت والیگری کریدلزوم دیدهشد . وبدین جهت ابراهیم بك یکی شهری باعلی پاشاسفیر سابق پاریس بارتبهٔ وزارت بهبوسنه وهرسك والی شدند .

تاروزهای هیداصبحی تنخواه کوپونهای فایض اسهام عمومیه وتحویلات تماما بیانك عثمانی تحویل وباوروپ فرستاده شد . وحاضر بودن خودرا بادا کردن کوپونهای بانك مزبور اعلان کرد وبدین جهت اضطراب مردم رفع گردید . در پانزدهم ذی الحجه مسند سپهسالاری بهرضاپاشا ناظر بحریه ونظارت بحریه بدرویش پاشا ناظر مهمات حربیه توجیه شد .

پس از پنج وشش روز دیگر حالت پاشاامین شهر بنظارت نافعه و برای امانت شهر رفیق بك مستشار صدارت عظمی معین شده وسعیدافندی معزول وقدری بك که چندروزی مستشاری بحریه را کرده بود امین شهر گردیدند . وچون حالت پاشا مردیست پرهیزکار بروز خدمت ایشان در نظارت نافعه مجزنم است . (تمام شد)

(ترجمه ازجریدهٔ حوادث)

میستر هوموند نامی که ازجانب بعضی ازدارندکان اسهام وتحویلات عثمانیه درلندن وکالت حاصل کرده ولایحهٔ دربابنباب نوشته است باسلامبول آمده وفردای روز ورود او دوپسر (دنت پالمر) که از بانکرها (صرافها)ی معتبر لندن. ومتعهدین دو استقراض دولت علیهٔ عثمانیه است باسلامبول آمده اند .

این آمدن پسرهای میستر هموند که ضد دنت پالمر است. بجهة این است که نگذارند اهتمامات هموند درنزد دولت متثمر ثمری گردد . حال آنکه لایحهٔ هموندرا جناب صادق پاشا سفیر پاریس . ومسیو پوره رئیس کومیتهٔ حاملان تحویلات عثمانیه وسفیرسابق فرانسه دراسلامبول هیچکدام قبول نکرده اند .

اگرچه میستر هموند بحضور جناب مستطاب صدر اعظمی تقدیم شده است . وهنوز پسران دنت پالمر ملاقات نکرده اند . لکن باعتقادما چون هرکدامی . منافع یکجهتی را پیشنهاد خاطر خود خواهند داشت . بدین جهت هردو لایحه که طرفین تقدیم خواهند کرد مردود خواهد بود . زیرا همانطوریکه هموندجرح لایحهٔ پالمررا میکند. پالمرنیز درعکس لایحه هموندلایحه میدهد. وبابعالی بملاحظهٔ اینکه اینها هردو هرطور بکارشان میآید نوشته اند ناچار ازعدم قبول هردوی آنها خواهد گردید .

ازانطرف قرارنامهٔ عالی هم درحق عموم اصحاب اسهام وتحویلات عثمانیه بطورنساوی مرعی بوده و بطور محققانه بودن آن معلوم است .

اکنون برخلاف این قرار دادمحققانه . ازجانب حاملان سندات اوروپ که رقیب همدیگر هستند منفردا وکیلها بدرسعادت فرستادن ولایحه تقدیم نمودن محض تضییع وقت وزحمت بیهوده خواهد بود .

(جریدهٔ حوادث)

اختر

مطالعات فوق را جریدهٔ حوادث خوب نوشته وذیل این فقره را میرساند توصیه اینکه اگروکلای صاحبان اسهام بجای اینکه این زحمتهای رقیبانه را بکشند ازحالا تکلیف خودرا دانسته و برای اینکه سهولتی دراجرای قرار دادخزانهٔ عامره دید، شود وبدین واسطه اسهام را اعتبار وترقی حاصل آمده خودشان هم منتفع بشوند . بواسطه اعتبارمالی که دارند معاونت لازمه را درباب بعمل بیاورند . البته بهتر خواهدشد . همه این موادرا حقیقة بایدتصدیق کرد . درباب درنمره یازدهم اختر ازلوانت هرالد تفصیلی نقل شده بود . ودرآنجا کازت مذکورنوشت که شایعهٔ قبول نکردن صادق پاشا لایحهٔ مذکوره را بی اصل است . حال آنکه اکنون معلوم گردید که نکذیب لوانت هرالد شایعهٔ صادقه را مبتنی برمأخذی بوده است درهرحال این لایحه نیز مانند لایحه های دیگر طرف اهمیت نتواند بود .

راستی بخاطر ما آورد این لایحه مطالعاتی را که درفقرهٔ لایحهٔ کونت اندراسی . هرصاحب تمیز با انصافی بیان تواند کرد . اگرچه درضمن نمره های پیش متفرقا اعتقادخودمان را دراین مطلب بیان کرده ایم . لکن درین موقع هم که میگویند لایحهٔ تقدیم شده . وشاخ وبرگ وآب وتابی برای آن قرار میدهند . دوکله سخن توانیم گفت . که دول شمالیه وهمچنین دول غربیه را . درمداخلهٔ بامور داخلیهٔ یک دولتی ازچه راه است ؟ مبنای این مبادرت چیست ؟ ومنفعتی که ازین بدول همایه عاید . خواهد شد کدام است ؟ حال آنکه اگر مثل این مداخله را دراموری که خارج ازحقوق بعض دولتها است کسی بکند راضی نمی شوند . ومخصوصاً دولت اوستریا که منافع مشترکه او درین مطلب بادولت علیهٔ عثمانیه واضح است ومخاطرات واندیشه ها که درمداخلات شمالیه باین کار برای خود دولت مشارالیها متصور تواند شد جای انکار نیست . اینکونه آلت مداخله بودن رانمی بایست برخود هموار نماید . دولت عثمانیه خاك خود وتبعه خودرا بهتراز دیگران اداره تواند کرد . واین معاملات جرائیکه آتش عصیان وجهالت تبعهٔ نادان و بیچارهٔ کان اهالی را مشتعل نماید وجمعی رابهلاکت وزحمت بیندازد ۲ چه اثری برآن مترتب تواند بود !

ازسیوری حصار ازنیر بکازت پرودوس خبر غریب ذیل را نوشته اند .

درتاریخ ۳۱ کانون ثانی یورکی استاوریدی نامی درحالتیکه یکصدوسی ودوسال داشت وفات نمود . این شخص مردی بودلا ابالی وهر روز بقدر یکصد درهم عرق میخورد . وتاساعت مرگ هوش وادراکش بجای خود . وازند انهای او بی عیب ونقص بوده است . درراه رفتن قوی ووقت آمدن بقهوه خانه حالت رقص میداشت . وآوازه خوانی میکرد . وتاروز آخر درد کان ناتوایی بکار خود مشغول بوده است . این شخص درسال هزار وهفتصد وچهل وسه عیسوی یعنی درایام سلطنت جنت مکان سلطان محمود اول متولد شده . ودرسال تولد او پادشاه ایران نادرشاه بغدادرا محاصره کرده . ومشغول جنك بوده است . دروقت تولدلوی شانزدهم قرال فرانسه این مرد نه سال داشته است . وقتی که قرال مشارالیه را کشتند . یعنی درسنهٔ یکهزار وهفتصد وسی ودوسه . پنجاه سال داشته است . هنگامیکه اورلوف امیرال کشتیهای جنگی روسیه . کشتیهای دولت علیهٔ عثمانیه را درپیشکاه چکمجه آتش زده بود بیست وهفت سال داشته وازامپراتور بوناپارت ناپلیون اول . بیست سال بزرگتر بوده است . شخص مرقوم دریك کوشهٔ سیوری حصار بمحال خود مشغول بوده . وآمدن وگذشتن چهارطبقه ازاولاد خودرا دیده است . ودرتحت تبعیت نه پادشاه عظیم الشان روزکار خودرا گذرانیده است .

***

(خبرهای تلگرافی)

(مصر)

قاهره ۳۱ ژانویه

عساکر مصر بدون انحراف ولایت همایین را ضبط کردند . می گویند قرال حبش عساکر خود را در (آروا) جمع می کنند .

آریش ـ مجارستان

پشته ۱ فوریه

بجهت اجرای رسم جنازه مسیو فرانسوا دهالـ که پس فردا خواهد شد تدارکات زیاد می بینند ازهرطرفی وکلا خواهند آمد که دراجرای رسم تجهیز حاضر شوند .

(هندوستان)

بمبئی

پسر برادر (کاقووار) که عزل شده بود مدعی وطلبکار تخت عویش می باشد بتهمت اینکه اهالی را بشورش دعوت مینماید . درقلعهٔ بارودهٔ حبس شده است .

درحدود (سند) بعض منازعه ها ظهور کرد . می ترسند در بلوچستان شورش ظهور نماید . حکومت انکلیس می خواهد (خلاط) را ضبط نموده حاکم آنجا را خلع نماید .

کوالیور

پرنس دیغال بانجا مواصلت کرد و ازطرف مهارا جه ها با کمال احترام و عزت پذیرایی شدند .

(روترهوا)

ریش ـ ومجارستان

وین ۱ فوریه

رئیس شورای ملت درشورای مذکور نطقی مشتمل برستایش وتمجیدات فرانسوا دالـ بیان کرد . دسته کلی را که ایمپراطور آریش به پشته فرستاده بود که بروی تابوت دهالـ گذاشته شود ایمپراطور پس درحال که به دسته کل مذکور را بروی جنازه گذاشت .

فرانسه

پاریس ایضا

از سیصد نفر اعضای مجلس سناتو که تا کنون انتخاب شده اند صدوشصت هفت کس هوا خواهان جمهوریت هستند .

مسیو بوفه بپاریس عودت کرد .

خودش را برای اعضائیت شورای ملت تکلیف خواهد کرد .

سندات روم ایلی	فرانك ۵۲	سانتیم ۰۰
اسهام عمومیه	غروش ۱۹	۸۰

دربورسه قیمات اسهام فرق نکرده است .

(روسیه)

پترپورغ ایضا

می گویند پرنس کورچکوف بوکلای اهل شورش هرسك نصیحت کرده است که اصلاحات باب عالی را قبول کنند واسلحه را ترك نمایند . (بوردیانو)

∴

بورسه

غلطه ۲۱ کانون ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۰۸

لیرای عثمانی	غروش	
سوسیته جنرال	۳	۱۶
شرکت عثمانیه	۲	۲۵

اعتبار عمومی	۳	۳۰
تراموای	۱	۷۵
	فرانق	سانتیم
سندات شمندوفر روم ایلی	۵۳	۵۰
	فرانق	
استقراض	۱۸۶۳	۰۲۷
«	۱۸۶۵	۰۳۰
«	۱۸۶۹	۰۱۸
«	۱۸۷۲	۰۳۵
«	۱۸۷۳	۰۱۴

کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۱	ـ۱۲
	فرانك	سانتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی	۲۲	۶۵

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرا انکلیس	۲۱۰	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۸	۱۸
امپریال	۰۸۹	۲۰
کرمیجه	۰۵۱	۱۰
مجیدیه	۱۰۳	۰۰
بشلك	۱۰۷	۳۰
منالك	۱۰۸	۱۰
پول سیاه	۱۳۴	۰۰

ظاهر

﴿ اعلانات ﴾

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا درین دههٔ محرم اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیده غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل باانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و در دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴ ٥ ∴

محل فروش (اختر) درچنبرلی طاش دکان جلیل اغا کتاب فروش ودرباغچه قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش ودر بازیدقرانخانهٔ صرافیم افندی ودراقسرای قرب پشل طولومبادردکان تنباکو فروشی ودرمغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و در بشکطاش در مرکز تراموای در دکان تنبا کوفروش ایرانی ودر پیش مالیه دردکان قلم فروش نمره ۱۴۴ ودردم خان والده دکان پایی فروشی است .

∴

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برروسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است درمغازهٔ کتاب فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بودند نخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان پوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

∴

درادارهخانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره لی اورمان)

باخود

(قالابرجه ودلری)

نام رسالهٔ تیاتر و بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده در بارافهٔ سرپل و جاهای دیگر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست و شایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها توانمدود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر داثر بفتح اسلامبول : لیدآ با آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهور است دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرچی درنمرهٔ ۱۶ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج یروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه بهتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده و باعث خشنودی خواهشمندان بسپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

∴

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دهسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست فروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۱۷ فی ۱۲ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه‌شنبه ﴾ فی ۲۷ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱ فی ۸ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر ۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دوازده مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بحسابش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۳۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ فائدهٔ وشریعتها ﴾

قوت باتفاق واتحاد حاصل شود . ضعف وسستی از نفاق واختلاف خیزد . انسان مدنی بالطبع است . اخلاق بلکه انسانهارا طبیعی است . مدنیت با اخلاق یک ازطبیعت اصلیه جدانیست. همینکه اخلاق رذیله وصفات ذمیمه درمیان قومی شایع شد . آنها ازحاصل کردن ونگاهداشتن حکم مدنیت محروم خواهند ماند . اینها کلیات سخنها است که درهرمقامی فراخور خود جاری خواهدبود .

مدنی بالطبع بودن را اولا درست مطالعه بکنیم . انسان در دنیا چیزی که محتاج بان است . چه قدرها اسباب معاونه لازم دارد. که تنها آن یک چیزرا دسته بیارد. از خوردنیها وآشامیدنیها ولباسها بگیریم تا هر جاییکه احتیاجات ما منتهی بآنجاها میشود حفظ این صحت مارا که داریم چه قدرها تدبیر لازم است . وچه قدرها احتیاجات داریم . همهٔ اینهارا یکان یکان ملاحظه کرده وخواهیم فهمید که همهٔ ماها بهمدیگر درچه درجه مربوط هستیم . وبچه قسمها بیکدیگر محتاج میباشیم .

می بینیم که هرقدر این اسباب معاونه یعنی انسانها وکارها وصنعتها ومعاونتهای آنها بیشتراست سعادت و آسوده‌گی وسلامت ورفاه آنها وافتخار وشرف آنها وجمعیت آنها زیاد تراست . ومع ذلک این جمعیتها همچنانکه فردها وشخصها متعدد وصورتها و هیکلها متفاوت است . بطوریکه دوکس از آنهارا پیدا نتوان کرد که درقالب وشکل وشمایل از هر جهتی بیکی دیکر از ابنای جنس شباهت تامه داشته باشد. خیالات وافهام وادراکهای آنها نیز بهمانطور مختلف ومتفاوت میباشد . وکذشته ازین همانطوریکه در نهاد وآفرینش ابنای جنس مارا اوصاف حسنه وخلقهای نیکوهست . بالقوه صفات بدواخلاق رذیله نیز درآنها کذاشته شده است . همچنانکه آثار اینها جهان را پرکرده است .

مقدمات مذکوره درانظر ما بآشکاری واضح خواهد کرد سببهای اختلافات وموانع ظاهریه و باطنیه را که از برای هرجمعیتی درحصول اتفاق واتحاد ومنتظم بودن امر معاونتهاهست .

وعلاوه برین مصادمات افکار مختلفه وتقابل ومزاحمتی که درمیان افراد جمعیتها درجهات تحصیل منافع خود شان دارند . علت جداکانه و بزرکی است برای ظهور حرکاتی که مغایر است . بامقصود تعاون وتناصر . وباعث است بوقوع بعض فتنه‌ها وآشوبها وناملایمات چنانکه اینها نیز درمنظرهٔ شهود وعیان بی پرده وحجابی هویدا است .

این است که خردمندان وحکیمان ودانشمندان آنهاییکه مظهر تأییدات معنویه وغیبیه بوده‌اند وهمچنین کسانیکه درحق ایشان کفته شده است (اولیای دول ملهم هستند) آمده اند ودرهرقرن وزمانی باقتضای آن زمان وموافق حال آن اهل وآن ملک وآن مناسبات کونا کون که داشته اند . برای توفیق این دوحال متنافض . که یکی جمع شدن بیک جای وکار کردن بتعاون وتناصر وزیست وتعیش بجمعیت وافتخار است ودیکری برداشتن توانمی است که بجهات چند ازحصول آن مقصد بزرک منصور کردیده وباعث حدوث هرکونه مفاسد ومعایب درعالم تمدن خواهد بود . تدابیر لازمه ومقتضیه‌را بکار برده . واساسهای چند دراین کار نهاده اند . که این تدابیر واساسهارا بقوانین وشرایع ونوامیس ونظامات وباساها وآداب واخلاق وغیر اینها بهر لغت وزبانی که باشد تعبیرها آورده شده است . واین قوانین وشریعتها وباخود آداب واخلاق را حاکم برافوام وجمعیتها کرده اند . وعموم اهالی را کفته اند . که حاکم برشما وبرزندکانی شما بطور تعاون . وکافل امنیت وسعادت وشرف وافتخار شما . اطاعت باین قوانین عادلانه است . وتبعیت این آداب واخلاق مستقیمانه .

پس ازآنکه حاکم مطاع جمعیتهارا معین کرده اند وحالی نموده اند که کفالت سعادت ونیک بختی شمارا این قانون وآداب تواند کرد . وهرمکروه وناملایمی را این شرایع وناموسها از شماها مندفع تواند ساخت . دیده اند که بطورلزوم قوانین مقرره ونظامات موضوعه وشریعتهارا حافظ وحامی مطلق باید باشد . که هم خود قانون وشریعت‌را از تغییرات عارضهٔ نفسانیه نکاهداری نماید . وهم استعمال کردن آنهارا مراقب باشد . که موافق مقصود اصلی بکار برده شده سوء استعمال درآن جاری نشود . ومع ذلک عموم اهالی واقوام‌را که محکوم باتباع آن قانون وشریعت هستند. درمیزان اعتدال اطاعت نکاهداشته ونکذارد کسی ازآن میزان انحراف ورزد . که این حافظ وحامی هم در این عصر حاضر پادشاهان باعدل وداد وسلاطین باعز ومکین است . وهیئت دولت وحکومتها ویا آنکه هیئت دولت وحکومتهای مشروطهٔ مطلقه بااقسامی که دردولتهاهست . ازین تفصیل معلوم توانیم کرد که نوع بشررا بقاودوام سعادت ونیک بختی وامنیت وآسوده‌کی ورفاه حال وانتظام کلیات امور منحصر باتباع قوانین ونظامات است واتباع واحترام حافظان قوانین ونظامات . که این هم فرعی است ازفروع اطاعت به اولی الامر . چه اولی الامررا اوامر جداکانهٔ عندیه نیست بلکه ارادات ایشان یامتن قوانین وشرایع است . وباخود اسباب محافظات آن شرایع وقانونهاست . که اکنون مقصود سخنکوئی درین مقام نیست .

چون این حال‌را بطور یقین فهمیده ومبنای کار خودمان‌را براین کذاشتیم که جمعیتها ووطنهای ما مسعود وخوش بخت نخواهد شد . وشرف وافتخاری حاصل نتواند کرد . مکر باتباع قوانین ونظامات عادله . واطاعت حافظان آنها . این یکی‌را هم ازروی کمال آکاهی باید بدانیم که آحاد وافراد ملت ووطن وجمعیت هم کذشته ازوظیفهٔ لازمهٔ اتباع واطاعت مذکوره تکلیف دیکری هم خودشان درمحافظت قوانین وشریعتها دارند که یکان یکان مدیون باین هستند که اهتمام کنند درآنکه تعمیم داده شود حکم اتباع قوانین درمیان جملهٔ آنها . که این هم ازمفرعات همان (امر بمعروف ونهی ازمنکر است) که درشریعت بلک اسلام آنچنان اسلامی که مقدسترین قوانین وشریعتها است . ومحکمترین ناموسها وباساها است . تمامی اساس مدنیت است . جملهٔ سعادت وبختیاریها است . درحق جملهٔ آحاد وافراد مقرراست .

امر بمعروف یعنی امر کردن بنیکها ونهی ازمنکر یعنی منع کردن ازبدیها . وظیفهٔ عمومیه قرارداده شده . وبدین امر معلوم کرده‌اند که رعایت قوانین وشریعتها وحفظ احکام آنها ازجهة تعمیم . همچنانکه نوعا وکلیا وظیفهٔ هیئت دولت وحکومت است . فردا وعینا فریضهٔ ذمت عموم اهالی است . این است که محکمه‌های نظامی‌را همه آزاد کرده‌اند هرکس بخواهد درآنجا حاضر شده استماع ومشاهده صورت جریان محاکمه‌هارا خواهد کرد . وایق هم نیست مکر برای اثبات همان حق که افرادرا درمحافظهٔ قانونهاهست .

درین ضمن این یکی‌را هم توانیم دانست . که کذشته ازهیئت دولت وحکومت . یعنی هیئتی که حافظ قوانین مقدسه وعادلانه است . آحاد وافراد اهالی ازجهة تعلق احکام برآنها وراضی نبودن هیئت دولت بسوء استعمال دراحکام قوانین . مکلف ومأذون هستند براینکه مداخلات شخصیه وغرضهایی‌را که ازافراد واشخاص مأمورین جرم می‌بینند فورا بهروسیلهٔ ممکنه معاملات واقعه‌را یعنی حرکات مغایر قوانین حقه ونظامات عادلانه‌را که ازمأمورین کوچک درهرخصوصی که باشد بعرض اولیای امور وهیئت دولت برسانند . که درین مقام سخن خیلی هست ووسعت دائرهٔ این مأذونیت بااینکه محدوده‌است بقدریست که کفالت فعلیت محافظات قانونهارا چنانکه باید تواند کرد . وازشئون ومتفرعات این مطلب آزادی مطبوعات است . که کازتها وروزنامها نیز تاکیدرجه مأذون هستند بزبانی معتدل بطوری که مغایر آداب نباشد وراجع بهیئت نتواند بشود . درحفظ ناموسها وقوانین ونظامات عادلانه وحسن استعمال آنها ترجمان زبان ملت شوند ونیکانرا نیک و بدانرا بدکویند . تابدین واسطه مقصود حقیقی بیروی کردن شرایع ونظامات بعمل آید . وشرایع ونظامات واحکام آنها محفوظ کردیده . وبدان موجب اسباب اخلاف وظلمها وزیادتیها وبی قاعده کیها ازمیان برداشته شده . حسن ایتلاف وعدالت وحقانیت ودرستکاری وراستکاری درمیان جمعیتها وابنای وطن بطور اکمل پیداشده . اسباب امن وامان وتعیش باسوده‌کی ورفاه وسلامت وسعادت حاصل کردد . وداد شرف وافتخار مدنیت وانسانیت داده شود .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات که

دفترداری ولایت ارضروم بجناب علی افندی دفتردار مایق ولایت طربزان .

دفترداری ولایت طرزان بجناب عاکف افندی دفتردار سابق ولایت ارضروم توجیه شده است .

∴

بمسیو هولزنکر ویس قونسل دولت آوستریا مقیم موستار یك قطعه نشان مجیدیه از درجهٔ چهارم اعطا کردیده است .

***

ترجمهٔ تلکرافنامه ایست که درسم محرم ۱۲۹۳ ازشهبندری را کوزه بمقام جلیل نظارت خارجیه نوشته شده است .

جناب احمد مختار پاشا روز یکشنبه موقع بولینه را بی آنکه محتاج بانداختن تفنکی باشد ضبط کردند . عاصیان همینکه دیدند عساکر نزدیك میشوند رو بفرار کذاشته زیادتر آنها از راه قاستل نوه وصوتورینه از بالای زویچه میخواهند بکذرند . ازدریا وازخشکی پشت سرهمدیکر درفرار میباشند .

جناب مستطاب افخم وکالت پناهی روز پنجشنبهٔ کذشته بمابین همایون ملوکانه حسب الاحضار عزیمت فرموده . و بقدر چهار ساعت درحضور مکارم کنجور شاهانه توقف واوامر وارادات سنیه را تلقی نموده . ومحظوظا ازآنجا عودت نموده اند . ازقرار مذکور جناب مستطاب مشار الیه درحضور همایونی زیاد مورد التفات شده . وروز جمعه نیز بعدازرسم عالی سلاملق جناب مستطاب مشار الیه مجددا شرفیاب ازحضور همایون کردیده

جناب دولتمآب حالت پاشا ناظر نافعه باتفاق بعضی ازمهندسین که در معیتشان خواهد بود روز پنجشنبهٔ آینده برای کشف ومعاینهٔ راه آهن حیدرپاشا عازم وتاازمید بازدید خواهند فرمود .

بائی که پیش ازین ازاسلامبول بتماشاکاه عمومی جغرافیای پاریس فرستاده شده بوده است . که در آنجا تماشا کرده شود . بعد ازختام موسم تماشا اشیای مرسولهٔ مزبوره اعاده شده وباسلامبول آورده اند . واکنون بمکتب طبیه کذاشته اند . که بعد ازتنظیم دفتر محاسبهٔ آن بصاحبان آنها موافق صورت اسامی وحسابی که دارد تسلیم وردشود .

درشب جمعه هشتم ماه حال درساعت ده ازدکان جوزیب خیاط که ملکی محمد امین بك قائم مقام ودر غلطه در یوکسك قالدرم بود آتش ظهور کرده وفورا عساکر ومأمورین رسیده وبحسن اهتمام ایشان تنها همان دکان بی آنکه سرایت باطراف نماید محترق شده است .

∴

کیفیت اتصال والتصاق شمندوفرهای دولت علیهٔ عثمانیه ودولت یونان اساسا قبول وقرار داده شده است این مطلب وحل تسویهٔ مسئلهٔ تبعیت نیز دریونانستان حسن تأثیر بخشیده است واینفقره ازتلکرافی که ازآتنه آمده است معلوم کردیده .

بصیرت

∴

ذبح کوسفندان دردکان قصابها که ازطرف دایرهٔ بلدیهٔ قاضی کوبی غدغن ودرخارج قریه مسلخی احداث کرده شده بود دراینباب ازطرف قریهٔ مزبوره تشکرنامهٔ بامضای پانصد نفر نوشته شده بامانت مشار الیها داده اند .

اکر ازطرف دوائر سائرهٔ بلدیه نیز آنچنان مسلخها ترتیب داده شده . وذبح کوسفندان دردکان قصابها عموما ممنوع وبکلی متروك میشد موجب شکرکذاری عموم مردم میکردید .

ایضا

∴

پریشب که شب دوشنبه بود بعضی ازحضرات وکلای فخام دردولتخانهٔ جناب مستطاب وکالتپناهی طعام تناول نموده اند . درآن مجلس مسدزهاموند که ازلندن آمده است حاضر بوده است .

کذا

∴

شب شنبهٔ کذشته جناب مستطاب وکالتپناهی وسائر وکلای فخام در دولتخانهٔ جناب دولت وعطوفتمآب سپهسالاری طعام تناول فرموده ودر بعض مواد مهمه نیز مذاکرات شده است

کذا

∴

کازت لاترکی درضد قوانین دولت علیه ورقهٔ نوشته ومنتشر کرده است وبدین جهت از ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات اخطارنامهٔ دراینباب بکازت مذکور فرستاده شده است .

کذا

∴

تلکرافنامهای رسمی که درکازتهای لندن دیده شد خبریرا که در باب ختام مأموریت مسیو کیو درمصر ومراجعت او بلندن شایع شده است تکذیب میکنند .

∴

تلکراف دیکر که نیز کازت مذکور درتاریخ ۳۱ ژانویه از اسلامبول کرفته است مینویسد یاور حرب جناب مارشال ماکماهون که خبرحرکتش ازپاریس را بتلکراف کرفته ایم درتاریخ فوق باسلامبول رسیده است .

∴

کازت انتباه ازمیر که ازمعتبرین کازتها است درنسخهٔ نمرهٔ (٤٥) ازروی لطف ومهربانی اخترا تبریك نموده ازاینجهة بانتباه ممنونیت وتشکر خودرا عرض میکنیم .

∴

خبرهای تلکرافی متعلق بهرسك که در روزنامهای وین نوشته شده است

راکوزه ۲۷ ژانویه

عساکر دولتی اهل شورش را که درموقفهای بلند ومرتفع واقعه درحوالی (رادووان) بوده اند . بسطوت مهاجمانه بفرار مجبور کرده اند . فراریان مرقومه دراثنای کریزدو باب قریه را آتش زده وسوزانده اند . عساکر دولتی اکنون درشهر (درینو) هستند . جناب احمد مختار پاشای کوماندان عساکر شاهانه . باسه هزار جمعیت عسکریه ازتیره بین حرکت نمودند . که ازراه تیره بین اهل شورشرا بیرون نمایند . آنهارا از باستیانها وجاهای مستحکمه که داشته اند بیرون نموده . وبجانب درینو وزارینه حرکت کرده اند . که مقصودشان درین ضمن رسانیدن آذوقه بشهر تیره بین بوده است . ازعساکر نصرت مأثر چهار نفر شهید شده اند . تلف شده ازاهل شورش هم بسیار نیست . بعلت اینکه چندان مقابل ورو برو نشده خودشانرا واپس کشیده بوده اند .

ایضا ۲۸

عساکر دولتی که دوروز پیش ازتیره بین حرکت نمود . امروز باهل شورش تصادف کردند . وبجنك ایستادند اهل شورش مغلوب وپریشان شده وبه سمت بوقوویچ فراری شدند .

نیز درهمان روز درقریهٔ (نوین) نزدیك به قلیق درمیان عساکر دولتی واهل عصیان جنك واقع کردیده . ودرین جنك توپهای سفاین جنکی دولتی که درسواحل بحروندیك میباشند . بعساکر دولتی معاونت کرد .

۲۹ ایضا

هرروز جمعی ازاهل شورش باینجا بطور مسلح می آیند . چند قطعه واپور جنکی دولت عثمانی ازاینجا کذشته است که بقتارو بروند . همهٔ مجروحین که باینجا آورده شده است . ازاهالی قره طاغ است . اهل شورش که نزدیك بوقوویچ شکست خوردند . ازجانب عساکر دولتی بشدت تعقیب شده اند . ولی بسیاری ازآنها بخاك اتریش فرار کرده اند .

∴

درضمن نمرهٔ چهاردهم اختر تفصیل کتبخانهای اسلامبول وتعداد کتابهایی را که درآنهااست نوشتیم . وبودن (٦٨٣٩٥) جلد کتب نفیسه را درجملهٔ کتبخانهای مذکوره اشعار کردیم اینروزها درخصوص تفصیل اسامیٔ کتب مذکوره وتعیین اینکه . دائر بکدام یك ازعلوم وفنون هستند . وصورت تفصیل آنها درشکل یك کتابی . درمطبعهٔ عامره نهادهٔ دستکاه طبع وتمثیل است واستماع این خبرمارا وهمهٔ خادمان معارف را مایهٔ مسرت وابتهاج میباشد .

∴

پیشترها شدت وصورت سرمادر بوسنه بدرجهٔ بیستم رسیده بوده است له الحمد والمنه دراینروزها برودت هوا بیکمرتبه آرمیده وکسب کشایش ولطافت کرده وبحد اعتدال رسیده است وچندروز است که کاه کاهی باران رحمت آغاز ریزش نموده وموجب محو وازالهٔ برفی که بقدر دو وجب افتاده ومتراکم شده بود کشته است .

بوسنه

∴

پیشترها بجهت انکه جرنال الجوائب بعض فصلها ازروزنامهای خارجه نقل کرده بود . که درحق حکومت سنیه مضر می توانستی بشود . ودرین بین ازجانب ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات اخطارنامه بجرنال مذکور فرستاده بودند . که صورت آن اخطارنامه درضمن نسخههای الجوائب بهندوستان رفته . وصاحب کازت (النفع العظیم) درلاهور طبع می شود درنمرهٔ ٤٨ مورخه ششم ذی الحجه الحرام ۹۲ بعدازآنکه این فقره را دید ومطالعات خودرا درذیل آن بیان می کند وازمنافع آزادی مطبوعات اشعار می نماید نوشته است من یك حرفی بزنم که یقین دارم راست بودن آن اکرچه جمعی خوشنود نشوند مملکتی ازممالك نتواند شد که درآنجا حریت تامه بوده باشد کجاست حریت تامه درمملکت هند تااینکه کسی جایز باشد که بدولت علیهٔ عثمانیه اعتراض کند که چرا آزادی نیست وتمام حریت درممالك عثمانیه نشر نشده است . سوکند می خورم که درهندوستان حریت تامه نیست .

مطالعه

این مطلب النفع العظیم را میتوان تصدیق کرد لکن درخصوص حریت وآزادی تفصیلی درنمره (۱۲) و (۱۳) اختر نوشته شد . اکر بنظر صاحب النفع العظیم برسد خواهد تصدیق نمود که آزادی مقام اعتدال ومیزان عادلانه دارد که آنهم برحسب اختلاف امکنه واهل ووقت ومناسبات متنوعه مختلف ومتفاوت میباشد . واکر مبنای آزادی وحریت بمطلق العنان بودن خیالات مختلفه واوهام وآراء متفاوته که غالب آنها ناقص است بوده باشد . بالقطع کار بهرج ومرج خواهد کشید ونظم امور بهم خواهد خورد . بنابرین معنی حریت وآزادی را درهرموقعی باقتضای آنجا مطالعه کرده واحکام آنرا بهمان نسبت درمقام اعتدال واستقامت که حاکم برکل اوصاف واطوار است مجری باید دانست .

∴

(سخنی چند درخصوص عهدنامهٔ پاریس)

روزنامهای اسلاو وحامیان افکار پانسلاویزم وخصوصا کازت پولتیشه کورسپوندغ دراین ایام درحق عهدنامهٔ پاریس بعض سخنهای بیمعنی واراجیف نوشته منتشر میکنند . کازت مذکور میخواهد بکوید که عهدنامهٔ پاریس دیکر حکمی ندارد . واحکام آن باطل کردید . واین هم ناشی نشده است مکر ازملاحظهٔ بعض تغییر درمتفرعات عهدنامه ومتروك شدن حکم یك فصلی ازآن که آنهم درتحت یك سبب بوده . ولی ملتفت نیست که باین تغییر حکم یك عهدنامه باطل نمی شود ومادهٔ مهمهٔ آن که تاکنون هست وعموم دول اوروپ اورا تصدیق کرده اند ومقبولست مفسوخ الحکم نتواند بود . اکر معاملاتی که ازروز انعقاد عهدنامهٔ مذکوره تاامروز اتفاق افتاده است بنظر آورده شود . بطلان عقاید فاسدهٔ کازتهای مذکوره بآشکاری معلوم خواهد کردید . تغییری که درمعاول عهدنامهٔ مذکوره بنظر میآید . یکی فقره اقلانی وبغدان است که درتاریخ ۲۳ ماه دسامبر سنه ۱۸٦۱ مملکتین درحکم واحد شده باداره یك پرلس داده شد این کار بعهدنامهٔ مذکور هیچ خللی ایراث نتواند کرد . راست است درماده بیست ویکم وبیست ودوم عهدنامه سخن ازمملکتین آورده شده است . لکن نه درضمن این دوماده ونه درجای دیکر ازعهدنامهٔ مذکور منع نشده است یکی شدن مملکتین . حال آنکه دولت عثمانیه بشرط مخصوص که افهمی ملت

حیات پرنس (کوزا) بود مقرر داشته مملکتین درتحت اداره‌او و بمنزلهٔ یك قلمرو وده‌باشد . چون پرنس کوزارا ازآنجابیرون کرده وشارل ازجانب اهالی بحکمرانی منتخب گردید اورابابعالی نشناخت زیراکه‌مغایرشرط اول‌بود . وکاربجایی کشید که‌نزدیك بودسوق عسکر برای اجرای احکام سابقه‌بآنجا گردده‌شود ودر بین‌بهرقسمی بود بعضی از سفرا هم توسط کردند . در تاریخ ۲۳ اوکتوبر پرنس شارل را بابعالی تصدیق و فرمان امارت اورا اعطا فرمود . که این تفصیل وجهی مغایرمداول عهدنامه نتواند بود دولت هرنسم بخواهد ازملك خود تفریق میکند کار دوم که ازین مقوله بنظر میآید فقرهٔ بلغراد بود که گویا برخارج مداول عهدنامه‌ومرافقت که متعهدشده بود درسال ۱۸۶۷ کونت بویست وزیرامورخارجهٔ دولت اوسترپا بخیال خدمت کردن پولیتیك دولت روسیه توسطی در ایناب کرد و بی انکه مدخلیتی بابطال حکمی احکام عهدنامه داشته باشد دولت علیهٔ عثمانیه قبول کرد که قلعهٔ بلغراد بصربستان که از ایالات ممتازهٔ دولت مشار الیهاست الحاق شود ودرایناب در ۱۰ مایس ۱۸۶۷ فرمان همایون صادرگردیده وبموجب آن قلعهٔ مذکوره بکوماندان صربستان تسلیم گردیده شد که این مطلب هم اگرچه ظاهرا تغییری در حالت سابقهٔ بلغرادرا متضمن است . لکن باز ابطال‌حکم عهدنامه‌را نمی کند . دوسال بعد ازین فقره پرنس کورچیقوف بواسطهٔ فرصتی که پیدا کرد درحق مادهٔ نخستین عهدنامه صدمهٔ بکار بردکه آنهم عبارت بود ازبسطرف بودن بحر سیاه ومأذون‌بودن کشتیهای تجارتی دردریای مذکور ومحدود بودن تکالیف دولتهائی که‌سواحل درآن دریا دارند . درخصوص داشتن کشتیهای جنگی وقلعه‌ها واستحکامات ومأذون بودن دول دیگر بنگاهداشتن کشتیهای جنگی درلیمانهای آن دریا وهمچنین مادهٔ سیزدهم تعیین میکرد حد واندازه وعدد واپورهای جنگی‌را که میبایست درآنجا داشته باشد معین می‌نمود درتاریخ ۳۱ اوکتوبر سنه ۱۸۷۰ بیانیهٔ معهودرا بدول اوروپ فرستاد . این فقرهٔ بحر سیاه‌را برهم‌زد . ولی این‌موقتی بود که اوروپ بجهت جنگ فرانسه والمان‌دچار وحشتناکی بودند . وکسیرا مجال تعرض باین مطلبها نبود حال انکه همان استفاده که دولت روسیرا ازتغییر دادن حکم این‌ماده منظور رو منهور بودی مثل آن استفاده هم برای دولت علیهٔ عثمانیه عاید می‌شد . اینست که دولت‌علیه هی سکوت کرده . و بأسی درتغییر حکم این‌ماده ندید .

اکنون باین‌جهتها که تعداد کرده‌شد آیا می‌توان گفت که عهدنامهٔ پاریس باطل شد ؟ وعقلا وسیاسته وحقوقا بلاحکم بودن همان عهدنامه‌را باین‌چیزها تصدیق سهل‌است تصور توانیم کرد ؟ حاشاموافق هیچ‌قانون‌عقل وسیاست وحقوق‌نیست فرضا اگرقبول کنیم که دوو یاسه مادهٔ آن تغییر یافت یابلاحکم گردید هرگز کسی نمی‌تواند گفت که مواد مندرجهٔ آن خصوصا یاعموما متروك وبلاحکم میباشند ویاانکه ازقوت‌آن بقدر ذرهٔ کم‌شده است .

مادهٔ‌را که‌گازت پولیتیشه کورسپوندیچ فراموش کرده‌است باید بخاطر آورد که آنهم این است . اعلا حضرت‌امپراطور فرانسه واعلا حضرت امپراطور اوسترپا واعلا حضرت قرالیهٔ انکلیس واعلیحضرت قرال پروسیا واعلیحضرت امپراطور روسیه واعلیحضرت قرال صاردنیا قبول وبیان میکنند که‌بابعالی ازحقوق ملل اوروپ بهرمند وداخل حقوق‌دول‌اوروپ میباشد . اعلیحضرت پادشاهان مشارالیهم جدا جدا ومتفقا بکفالت‌خود گرفته ودرعهده می‌شناسند رعایت تمامیت استقلال دول عثمانیه‌را ومتعهد میشوند تمامیهٔ اجرای احکام این کفالت‌را بطوریکه . اگریکی ازاین دولتها ودیگران مخالفت کند بادولت‌عثمانیه‌مانند این‌است که باتمامی‌دول مشارالیهم مخالفت کرده‌باشد .

این‌ماده صریح واشکار میکند که اگریکی ازدول اوروپ بخواهد حقوق دولت علیهٔ عثمانیه‌را اخلال بکند دول متعاهدهٔ دیگر آن دولت اخلال جوی‌را بنظر دشمنی وناقض عهد خواهندید . واگردولتی باین‌خیال بیفتد که حکم مادهٔ هفتم عهدنامهٔ پاریس‌را که اس اساس عهدنامه است ابطال‌نماید . همچنانکه شش‌سال پیش‌ازین مادهٔ سیزدهم‌را مختل کرد . بایدبداند که دول‌اوروپ برای منفعت یك‌دولت دولتهای اوروپ همراهی وموافقت نخواهندکرد که حکم‌عهدنامها ابطال شود واین‌سرشتهٔ بزرگی‌برای‌بطلان همهٔ‌عهدنامها کردد قاعدهٔ‌عهدشکستن باین‌آسانی‌شایع‌باشد .

(نایه‌فرایه‌پرسه)

* * *

بجهة ساختن فشنگهای معدنی . درفشنك سازخانه بواسطهٔ ماکنه‌هایی که درطرز جدید ازاوروب‌آورده شده‌است . حسب‌الاقتضا روزی بقدر یکصد و بیست هزارفشنك ساخته‌میشود .

* * *

تلگرافی که بروز نامهای وین ازآنچه رسیده است میگوید درتاریخ ۲۴ ژانویه امرای ولایت (موکین) تکلیف اطاعت وتسلیم‌را بعسکر فلنك اظهار کردند .

(خبرهای تلگرافی)

فرانسه

پاریس ۳ فوریه

اهالی چندجاازمحالات (قضاها) ممالك‌فرانسه مسیو بوفه‌را برای‌اعضائیت مجلس مبعوثان ملت تکلیف کرده اند .

اعضای‌طرف چپ قراردادند که در مذاکرات کومیسیون دائمی ازحکومت چیزی سؤال نکرده باشند .

ایضا ۳ فوریه

کومیسیون دائمی امروز جمع‌شدند . ازحکومت چیزی سؤال نشده است . کومیسیون مذکور در ۲۴ این‌ماه‌اجتماع‌خواهدکرد . که درخصوص نقل وتحویل ادارهٔ دولتی ازشورای ملت بمجلس سناتو ومجلس مبعوثان که تازه تشکیل خواهد یافت مطالعه و مذاکره نمایند .

ایضا ۴ فوریه

خبرهائیکه از اسپانیا رسیده است خاطرجمعی می دهند بانکه عسکر دون قارلو کلیا پریشان خواهند شد .

(لافرانس)نام‌گازت‌پاریس بجهة‌اینکه‌بعض‌اراجیف درحق‌مسیو بوفه منتشرکرده‌است درتحت محاکمه کرفته شد .

آلمان

برلین ۳ ایضا

لایحهٔ درباب علاوه‌شدن دوقای ایالت لادنبورغ بدولت پروسیا . بشورای ملت تقدیم خواهد شد .

کاردینال (لدوهوفسکی) که پیشترحبس‌شده بود . ازمحبس مرخص شده است .

انکلیس

لندن ایضا

پرنس‌بیاتریس (دخترعلیا حضرت ملکهٔ انکلستان است) به پرنس لویی دوباتن بورغ نامزد شده است .

دوك دوٓ دینبورغ پسر دوم‌علیا حضرت مشار الیها بامأموریت بحریهٔ مخصوصه مدت دوسال مأمور بسفر خواهد شد .

هندوستان

کلکته ایضا

پرنس دیغال به (اگرا) رسیده است .

(اسپانیا)

مادرید ۲ ایضا

عساکردولتی همه‌روزه غالب‌می‌شوند بسیارمواقف مهمه ازهواخواهان دون‌قارلو ضبطشده و بتصرف عسکر دولتی آمده است .

اسپانیا ٤ ایضا

ایزوزها درحوالی (ورا) جنك‌بزرکی خواهدشد .

(ممالك عثمانیه)

صربستان

بلغراد ۳ ایضا

رئیس‌هیئت‌وکلاامروزامرنامهٔ‌پرنس‌را که‌درخصوص تعطیل شورای‌ملت بود درمجلس مذکور بخواند .

(مملکتین)

بکرش ٤ ایضا

میکویند شورای‌ملت بعض‌مذاکرات پنهانی کرده . وخواهش ادارهٔ حریه را درخصوص تخواه ووجوه نقدیه تصدیق نکرده رد نمود .

(روتزهوا)

اتریش ـ مجارستان

از شعبهٔ براغ بانك (فردیت انشتالت) مأمورین صندوق بجنایتکاری خیلی وجه برداشته اند و این فقره باعث نکس در اعتبار بانك مذکور کردیده است .

پشته ایضا

رسم تجهیز جنازهٔ فرانسوا دهاك فوق العاده اجرا شد ازهمه شهرهای مجارستان وکلا حاضر بوده اند ایمپراتور اتریش مخصوصا ازطرف خود یك یاورحرب بآنجا فرستاد نطقهای بسیار درآن رسم خوانده شد .

وین ایضا

مبلغ زیادی که مأمورین شعبهٔ براغ بانك (فردیت انشتالت) برداشته‌اند سندات بانك مذکوررا باعث‌تنزل کلی کردید .

علیا حضرت‌امپراتریس بانجا عودت کردند فردا درسرای ایمپراتوری مهمانی بال داده خواهد شد .

(المان)

برلین ۳ ایضا

شورای‌ملت کیفیت مأذونیت بیرون رفتن اسب‌را ازخاك پروسیا تصدیق وقبول نمود .

(فرانسه)

پاریس ایضا

میکویند از انتخابات شورای‌ملت هیئت وکلا تغییر نخواهد یافت .

جمعیت (اونیون‌ریو بلیکن) یعنی‌اتفاق جمهوریتی بیاتنامهٔ مخصوصی بجهة اظهار ممنونیت خود درخصوص دوام جمهوریت اعلان ومنتشرکرده است .

ایضا

بعد ازتحقیق معلوم‌شد که ازاعضای مجلس‌سناتو یکصد وچهل ودوکس هوا خواهان جمهوریت هستند .

ایتالیا

روما ایضا

مسیو (پونکی) وزیرمعارف عمومیه بناخوشی محرقه کرفتار و نامزاج کردید .

کومیسیون‌بودجه (موازنهٔ‌دخل‌وخرج) تکلیف نصب‌کردن یعنی پاك‌کردن مجرای‌نهر برای سیرسفاین نهر مشهور تیبررا قبول نمود .

کاردینال (هوهن لوه) که درباب مذاکرات باجناب‌پاپ ازجانب دولت المان فرستاده شده است بانجا رسید .

کاردینال (لدوهوفسکی) هم‌بانجا خواهد آمد .

(پوردیانو)

اتریش ـ ومجارستان

وین ۵ فوریه

سندات روم‌ایلی	فلورین ۲۳ سانتیم	۹۰
لیرای عثمانی	۱۰	۳۳
لیرای فرانسه	۰۹	۷۰

بورسه سست است .

مبلغی که از بانك قردیت انشتالت برداشته شد به‌هفتصد وسی‌هزار فلورین بالغ می‌شود .

وین ٦ ایضا

مهمانی‌بال که‌درسرای‌ایمپراتوری‌داده شدخیلی‌مکمل بودعلیا حضرت ایمپراتریس بال ولی‌عهد روسیه‌را کرفته درصالون‌کردش می‌کرد . سفرا دراین‌بال حاضر بودند .

(فرانسه)

پاریس ۵ ایضا

	غروش	سانتیم
اسهام عمومیه	۲۰	۵۰
سندات روم‌ایلی	فرانك ۵۲	۷۵

دربورسه دادوستد نیست ولی قیمات اسهام تنزل نکرد . می کویند درشورای مبعوثان هم‌اکثریت درطرف هواخواهان جمهوریت خواهد بود .

(پوتانستان) .

اتنه ایضا

لوریوم	فرانك	٦۹

مسیو برایلا بسفارت پتربورغ و مسیو رانغاوی بسفارت برلین تعیین شده اند .

مسیو برایلا فردا بمحل مأموریت خود عزیمت خواهد کرد . سائر توجیهات هفتهٔ آینده نشر خواهد شد .

این هفته شورای ملت اجتماع نکرد .

(بوردیانو)

اتریش مجارستان

وین ایضا

بهتحقیق پیوست مبلغی که از بانك (قرهدیت انشتالت) بخیانت برداشته بودند بقدر هفتصد وسی وسه هزار فلورین می‌شود . مرتکبین ومتهمین را استنطاق میکنند .

کازت (وینر چایتونغ) می نویسد . پیش ازآنکه جواب بابعالی درخصوص لایحهٔ کونت اندراسی معلوم بشود . نمی خواست صورت لایحهٔ مزبور را منتشر نماید . ولی چونکه (کولنیشه چایتونغ) لایحهٔ مزبوره را منتشر کرد وآن صورتی که اوبوشت صحیح ومطابق اصل نبود وینر چایتونغ ناچار شد صورت صحیح آنرا منتشر کند .

فرانسه

پاریس ایضا

میکویند دوك دودیفره پاسکیه برای ریاست مجلس سناتو معین خواهد کردید . خبر تبدیل هیئت وکلا بی اساس است .

درمعدنهای زغال درشهر سن اتین کاز معدن زغال آتش کرفت . وجمعی را باعث هلاك کردید . میکویند یکصد وهشتاد ودونفر بهمین جهت تلف شده‌اند .

انکلیس

لندن ایضا

نامزد شدن پرنسس بیاتریس بپرنس لوی دهباتن بورغ بی اصل است .

(یونانستان)

آتنه ٦ ایضا

فردا محاکمهٔ وزرای سابقه را شروع خواهد شد .

آسیای صغری

ازمیر

چون امسال محصولات خیلی خوبست ولایت آیدین بمالیه یك ملیون ونیم لیرای عثمانی خواهد فرستاد .

دربازار طرسوس حریق ظهور کرده وبقدر یکصد وپنجاه هزار لیرا ضرر وخسارت رسیده است .

مسیو الانفدورف کوماندان جدید واپور جنکی فرانسه فردا باواپور مارسیل باسلامبول مواصلت خواهد کرد . (روترهوا)

∴

بورسه

غلطه ٢٧ کانون ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	٢٢	١٨
	لیرای عثمانی	غروش
سوسینه جنرال	٣	١٦
اعتبار عمومی	٣	٢٥
تراموای	١	٧٠
	فرانق	سانتیم
سندات شمندوفر روم ایلی	٥٣	٢٥
		فرانق
استقراض	١٨٦٣	١٣٠
»	١٨٦٥	١٣٢
»	١٨٦٩	١٢٠
»	١٨٧٢	٠٣٧
»	١٨٧٣	١١٧
کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ٣ ماهه بهر لیرای انکلیس	١١١	٥٠
	فرانك	سانتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی	٢٢	٧٥

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرا انکلیس	١١٠	٠٥
لیرای فرانسه	٠٨٨	٢٥
امپریال	٠٨٩	٢٥
کرمیچه	٠٥١	٢٠
مجیدیه	١٠٣	٠٠
بشلك	١٠٧	٣٥
متالك	١٠٨	١٥
پول سیاه	١٣٧	٠٠

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا درین دههٔ محرم اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیده غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا در باغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

محل فروش (اختر) درچنبرلی طاش دکان جلیل اغا کتاب فروش ودر باغچه قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش ودر ایزید قرائتخانهٔ صرافیم افندی ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروشی ودرمغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و در بشکطاش در مرکز تراموای در دکان تنباکو فروش ایرانی ودر پیش مالیه در دکان قلم فروش نمره ١٤٤ ودردم خان والده دکان چایی فروشی است .

∴

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است درمغازهٔ کتاب فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

∴

دراداره‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیذودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده در باراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول سلیداً بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهور است دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌پنیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطور مطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت وبرایت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

∴

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه ده سال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۱۸ | فی ۱۳ محرم سنه ۱۲۹۳ | چهارشنبه | فی ۲۸ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱ | فی ۹ فوریه ۱۸۷۶ | سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دوازده خصوصیه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بعصابیش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۳۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غروش و از اعلانات عادی بهر سطره غروش اخذ خواهد شد

﴿ قانون ـ شریعت ﴾

حاکم مطلق درعالم مدنیت · جز شریعت وقانون عادلانه چیز دیگر نیست · شریعت و قانون دو عبارت است که معنی آنهارا باید بدانیم وحکم آنهارا در هر جایی بطوریکه اقتضا کند مجری بداریم · شریعت درلغت عرب راه راست وآشکارا را گویند · یعنی طریق مستقیم واضح · ونیز بمعنی مورد شاربه است · که عبارت باشد ازجایی که در نهرهای آب ورود خانها برای آب برداشتن بوده باشد · و در اصطلاح خاص بمناسبت معنی لغوی شریعت احکام مقرره ایست · که مشتمل بر اوامر ونواهی است و متفرعات آن · و شریعت بمعنی سنت وعادت است که موافق احکام مقرره جاری شده باشد · قانون درلغت مقیاس هر چیزی را گویند · که بان قیاس واندازهٔ هر چیزی معلوم گردد · وگفته اند این لفظ اصلا سریانی است ·

اکنون اگر بطور آگاهی و حقیقتجویی تاملی کرده وکور وکورانه سخن گفتن را برخود جایز نداریم · برما لازم است · که مناسبات حاضرهٔ خودمان را · وتکالیف تعیش وزندگانی را · کهشرعا وعقلا وبحکم انسانیت و مدنیت و برحسب اقتضاءات طبیعیه داریم تصور کرده · وجهات تعلق شریعت و احکام شریعت را برما · و همچنین لزوم قوانین و اتباع برقوانین را بدانیم · و برای فائده بخشیدن این دانستن · جهات فرق و اتحاد قانونها و شریعتها را هم بقدریکه ممکن است بفهمیم ·

این را مسلم داشتیم که اساس خلقت وآفرینش ما · بطور استیناس وزندگانی بجمعیت گذاشته شده است وگذشته ازاینکه انس وزیست بجمعیت مارا طبیعی است وناچاریم ازتمدن و اجتماع وتعاون و تناصر · مخصوصا ازجانب آنهاییکه برخود مطاع میدانیم اوامر موکده دراینباب نیز بماها رسیده است · لزوم تکثیر مناسبات و اجتماعها را بیان نموده · ومقرر فرموده اند که (برشما باد ملازمت بسواد اعظم) که اشاره بهتکثیر مناسبات وترتیب اسباب تعاون وتناصر است ·

پس ازآنکه مارامقرر شد که بمناسبات ومراودات خودبیفزاییم · وباابنای جنس خودانس بگیریم · و سیر وسیاحت نماییم در روی زمین · تا آنکه آیات و علامات آفرینش صانع اعظم جهان را به بینیم · ودراین ضمن بمقاصد عالیه وشرف انسانیت وکسب معارف واطلاعات برسیم · آشکار است که برای تسهیل وتأمین این مناسبتهای مقصوده و مراودههای مطلوبه و نیز برای اینکه از نتایج اجتماعات وتمدن خود بهرهمند شویم · و از تعاون وتناصری که بهمه طوری ودرهرحالی باید داشته باشیم ثمری برداریم · ما را لازم است قانون وشریعتی داشته باشیم · که بدان واسطه هم خود درتحت یك قاعدهٔ مقدسه بوده اخلاق وآداب خود را موافق مقیاس راستی واعتدال کرده باشیم · وهم معاملات واطوار وحرکات ورفتار خود مان را با کسانیکه طرف معاملات ومناسبات توانند شد · از روی یك قانون مستقیم وشریعت تابناکی بکار برده · حق شرافت و ناموسی انسانیت را مرعی داشته باشیم ·

شریعت که باصطلاح خاص احکام واوامر وسنن وآداب مقرره از جانب شارع مقدس را گفته میشود · اطوار وشئون چند دارد که ثمارهٔ آن اکنون را لازم نیست · مگر همینقدر که شعبهٔ ازآن بمعاملات متعلق است · وشعبهٔ دیگر بعبادات · که هرکدام نیز شعبههای چند دارد · وچیزی که بعض ناقصان را دراین مقامات درمقام انجماد ذهن نگاهداشته · وساری وجاری کرده اند اثرهای افکار قاصرهٔ خودشان را درجهان اسلامیت · ودر نظرهای یکانکان جلوه نداده اند اطوار اسلام وشریعت اسلام را مگر بطورهای وحشتناك ومباینت باقواعد مدنیت وانسانیت · که این یکی حقیقة جای افسوس است · وازکارهایی است که اسلام را مایهٔ تحسر وتاسف نواند بود · ملاحظه نکردن معنی حقیقی وروح اسلامیت است · که بدین واسطه یعنی بعلت همین بی ملاحظه کی چه قدرها وهن واختلاف در ارکان عالم ظاهر گردیده است · وهمچنان فهمیده اند وفهمانده اند · که اسلام آنچنان است که خودشان می بینند · حال آنکه ازحقایق ودقایق آن · واز بطون ومعنویت آن واز ارواح و معانی آن هرگز بویی نبرده · واحکام را هم بجز آنچه دردست کوتاه ایشان است · وموافق افهام ناقصهٔ آنها است · بطورهای دیگر منشعب وتوسیع نتوانسته اند بکنند · واز آن طرف هم جاهلی از آنها محض اینکه می شنود · در امری از امور متعلقه بمناسبات بشریه ومدنیه وباخود درضمن مصالح مقتضیه برحسب حال اهل وزمان وموقع از روی تطبیق باصول کلیهٔ اسلام قانونی وباخود نظامی گذاشته میشود · فورا میگوید این قانون گذاشتن وبا آنکه این قانون موضوع مغایر اسلام · ومنافی باشریعت اسلام است · حال آنکه اگر کسی ازین خاك بسر شده سؤال کند که ترا که حاکم وحکم در این مقام قرارداد واز روی کدام علم واطلاع این سخن را میگویی ؟ جوابی که تواند گفت گویا بغیر ازهواهای نفسانی چیز دیگر را سبب اصلی دراین مورد نتواند آورد ·

ازین شخص باید پرسید جهاد ازجملهٔ ارکان واصول دین اسلام است · وبرهمه مسلمانان فرض وفریضه است · درعصر سعادت جهاد بانمشیر ونیزه وتیروکمان ومانند آنها بود · وبهیئت اجتماعی اهالی و افراد · بامر مخصوص جمع شده · بجهاد میرفتند · اکنون اگر ما بخواهیم در راه اسلام وحفظ ثغور اسلام · وحمایت حوزهٔ اسلام · ونگاهداشتن شان وشرف اسلام · بجهاد برویم · آیا بچه هیئت برویم وباکدام اسلحه برویم ؟ بهمان شمشیرها ونیزها وتیر وکمانها برویم ؟ وبهمان ترتیب غیر منتظم برویم ؟ یا آنکه باید باقتضای وقت وموقع وملاحظهٔ حال قدرت وقوت طرف مقابل خودمان عساکر نظامیه داشته باشیم وتوپ وتفنك ومهمات وجبه خانه وقوهٔ بریه وبحریه را مالك بوده · وعلاوه برین برای یاد گرفتن فنون حربیه مکتبها ومعلم خانها وغیره وغیره داشته باشیم · حال آن جاهلی که نام خود را مسلم گذاشته · وبان هم اکتفا نمی کند وخودرا شاخص درمیان ملت میداند · چه میگوید ·

مسلمانان را درهمچنان موقع برداشته کرور کرور بیریم وبجلوتوپهای کروب ومتراليوز وتفنگهای سوزن دار وشاسپو وغیره وغیره بریزیم · که میل آقا کشیده است · که بگوید درزمان سعادت اینها نبود ! والحاصل باید درست مطالعه کرد · اسلام را باید فهمید قوانین پاك اسلام را باید فهمید · جهات اختلاف قوانین · وتغیراتی که درزمانها باید حاصل کند · ومع ذلك هیچ منافاتی بااساس شریعت واسلام ندارد باید دانست ·

احکام عبادات اسلام محدوداست · وجهات تعلق آن نیز غالبا غیرمتغیر · که این یکی چنانکه دریکی ازمقالههای پیش تشریح کرده شد متعلق بامور ذاتیه وشخصیه است · وسخن گفتن ازآن را درابنجا لزومی نیست · ولی مناسبات خارجیه ومعاملاتی که بادیگران داریم · محسوس ومشاهداست · که اختلاف حاصل میکند ودقیقه بدقیقه وآن با آن تغییر می پذیرد · وواضح است که احکام تابع برموضوعات است · ودراین صورت جز اینکه اساسی دیگر وروش واسلوبی جداگانه · درولایت حدود معاملات هیئت اسلامیه وکسانیکه درحمایت این هیئت هستند دردست باشد · چارهٔ دیگر نیست که این اساس واسلوب را نیز قانونها ونظامات وباساها ودستورها نام نهاده میشود · که این قوانین وباساها نیز نه مغایر باشریعت است ونه در بیرون شارع شریعت مقدسه · بل محض شریعت است · حافظ شریعت است کان شریعت است وشرف وناموس شریعت است ·

این سخنها درکلیهٔ مطلب است که قانون باشریعت نباید مغایر باشد قانون عدل ومستقیم · همانا ازفروع شریعت است · بل مرجع هردو یکی است لهذا درمقالههای آینده بقدریکه مناسب آید تشریح این مطلب حتی الامکان خالی ازلزوم نیست · زیرا کهزمان ما محتاج بتشریح آن است سعادت حال ما وسلامت واسلام ما درتعمیم بیان این سخن حاصل وباقی تواند بود ·

ملاحظه باید کرد که دولتهای فرنکستان اوروپ بعدازهمههای وهوی وترقیات که باعتقاد خودشان حاصل کرده اند حالا فهمیده اند که باید بجهة محافظهٔ یك وطن · ابنای آن وطن را لازم است جلکی عسکر بشوند · ازقنون حربیه یاد بگیرند ومشق وتعلم کنند · واین نیست مگر همان حکم مقدس اسلام که تمامی مسلمانان را بجهاد مکلف فرموده است · دراینجاها سخنهای بسیار خوب ومعانی بلندیرا بخاطر توانیم آورد · که شرافت اسلام وشریعت پاك اسلام هم درنزد همکنان باآشکاری دیده شود ·

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

اعضائیت دارشورا بجناب تحسین پاشا از ارکان اردوی چهارم کوماندان سابق موقع سیواس ·

کوماندانی موقع سیواس بجناب عمر شوقی پاشا متصرف سابق سنجاغ زور توجیه فرموده شده

وکالت ریاست شعبه تجربه ومعاینهٔ معمولات حربیه که بسمت ارتباط بمجلس توپخانهٔ عامره تشکیل شده است بجناب سعید پاشای میرلوا از اعضای دائرهٔ توپچی توجیه فرموده شده است ·

اعضائیت مجلس مزبور

بعزتمآب رفعت بك میرآلای از اعضای مجلس توپخانه وارکان حربیه ·

بعزتمآب راسم بك میرآلای از اعضای مجلس مذکور ·

بعزتمآب احمد بك میرآلای از اعضای مجلس مذکور ·

بعزتلو رضا بك قائممقام از اعضای مجلس مذکور ·

برفعت مآب حقی افندی بیکباشی از اعضای مجلس مذکور ·

برفعت مآب عصمت افندی بیکباشی از اعضای مجلس مذکور ·

کسانی که از دائرهٔ توپچی که بموجب ارادهٔ سنیه لغو شده است بمجلس توپخانه نقل مأموریت ایشان شده است ·

سعادتمآب راشد پاشای میرلوا · عزتمآب علی بك میرآلای عزتمآب اسعد بك میرآلای ·

کسانیکه از دائرهٔ ملغای مذکوره بدارشورا نقل مأموریت ایشان شده است ·

جناب سعادتمآب جمال پاشای فریق · سعادتمآب حافظ پاشای میرلوا · عزتمآب سلیمان بك میرآلای ·

مستر هاموند از اعضای مجلس پارلمنت انکلیس که چند روز پیش ازین بدر سعادت آمده بود پریروز که روز دوشنبه بود از اسلامبول حرکت وازراه هوجه بك (اودهسه) بلندن عزیمت نموده است ·

∴

واپور همایون عسیر دراین چند روز قریب پانصد نفر عساکر احتیاطیه را بابعض مهمات حربیه ولوازمات عسکریه برداشته بجانب قلیق عزیمت خواهد نمود ·

∴

کارتهای رین می نویسند

مسیو رودیچ والی ایالت دالماچیا ازممالك اوستریا باجنرال مولیناری کوماندان عسکر حدود بمناسبت هم جنس بودن یا اسلاوها رعایت بحقوق همجواری وبطرفیرا ترك نموده آشکارا بعبور ومرور باغیان ودرخریدن باروت وجبخانه ومهمات سائره بایشان مساعده میکرده اند درین خصوص بمومی الیهما ازطرف جناب کونت اندراسی وزیر خارجیهٔ دولت مشار الیها بعض وصایا وتنبیهات تبلیغ شده · وبجهت همین وصایا وتنبیهات والی مومی الیه تغیر بوده از مأموریت خود استعفا کرده ولی استعفای او قبول نشده است ·

از مواظبت واهتمام جناب دولتمآب عزت پاشا والی سیواس درظرف مدت قلیله ازاموال ولایت مزبوره مبلغ پنجاه ویکهزار وپانصد لیرا ببانك عثمانی ارسال شده است ·

بجهة اصلاح ومنظم داشتن احوال کسانی که در محکمه‌های نظامیه وکیل دعوا ومرافعات می شوند · دردائرهٔ دیوان احکام عدلیه کومیسیونی تشکیل شده · وکیلهارا یکان یکان درآنجا امتحان کرده اند · کسانیکه قابلیت وکالت را نداشته ومناسب نبوده‌اند · ازمیان آنها اخراج شده · باقی دیکررا مأذون بوکالت کردن داشته · شهادتنامهای موقتی بدست آنها داده اند · ونیز بجهة اینکه درمعاملات جاریه درمیان وکیلها واصحاب دعاوی بخیال تحصیل منفعت نامشروعه احوالی که مغایر حقانیت است واقع نشود · یك نظامنامهٔ نوشته شده · و برای تعیین اجرتهائی که باید بگیرند تعرفهٔ جداکانه ساخته شده · بموجب مضبطهٔ کومیسیون وتقریر نظارت جلیلهٔ دیوان احکام عدلیه · درمجلس مخصوص وکلا مطالعه وتصدیق شده وبعرض رفته است ودرخصوص اجرای احکام آن ارادهٔ سنیهٔ شرف تعلق پذیرفته و برؤسای محاکم نظامیه نیز درآن باب سپارشهای لازم بعمل آورده شده است ·

اینك صورت نظامنامه وتعرفهٔ مذکوره ذیلا ترجمه می شود ·

(نظامنامه درخصوص وکیلهای دعواها)
(درمحکمه‌های نظامیه است)

(فصل اول)

در بیان شرایط دخول بسلك وکالت دعوا وقبول شدن آن است

ماده اولی باستثنای کسانیکه خودشان بمحاکمه نیامده ازمنسوبان واقوام خودشان · ویا کسانیکه مشارك باآنها درحقوق باشند · وکیل دعوا تعیین میتوانند کرد · مادامیکه موافق همین نظامنامه ازجانب نظارت جلیلهٔ دیوان احکام عدلیه رخصت رسمیه داده نشده است کسی بوکالت دعوا درمحاکم نظامیه اقدام نتواند کرد ·

مادهٔ دوم کسانیکه درمحاکم نظامیه وکالت دعوا میکنند · اولا باید درمکتب حقوق تحصیل فنون کرده و پس از امتحان (رؤس) تصدیق نامهٔ رسمی کرفته باشند · واکرچنانچه کسی تحصیل علم حقوق را درخارج کرده باشد · درمکتب حقوق اثبات معلومات خود را نموده رؤس وشهادتنامهٔ خودرا باید به تصدیق برساند · ثانیا بایدبیست ویکسال داشته باشد · ثالثا بایدمأموریت دولتی نداشته باشد · رابعا بمجازات ترذیلیه · ویاترهیبیه محکوم نشده وجزاندیده باشد · خامسا ازسلك تجار وصرافی نباشد که مفلس وورشکست شده باشد · ویااینکه بعد ازافلاس اعادهٔ اعتبار خودرا قانوناً ننموده باشد ·

مادهٔ سیم کسانیکه بعد ازتحصیل لیاقت وشایستکی وحائز بودن برصفات ومعلومات مذکوره خواسته باشند داخل درسلك وکالت کردند · لازم است آنهارا که یك لایحه بکومیسیونی که دردائرهٔ نظارت جلیلهٔ احکام عدلیه است داده · ودرآنجا شرح حال خودشان · ومنشأ ومسلك خودشان را درج کرده · ونام خودرا درجدولی که قرارداده خواهد شد قید نمایند · وازروی قاعدهٔ مخصوصه · رخصتنامهٔ نظارت را که باقوچان ونمره وممهور باشد استحصال نماید ·

مادهٔ چهارم ازشهادتنامهائی که بدست وکلای مرقومین داده خواهد شد چه ازمکتب حقوق بیرون آمده باشد وچه درخارج تحصیل علم حقوق را کرده ومیخواهند شهادتنامهٔ خودرا بتصدیق برسانند · ازهر کدامی تنها یکدفعه پنج عدد مجیدیهٔ طلا خرج کرفته خواهدشد · که این رسم درمقابل مصارف کومیسیونی که برای امور وکالت دعوا است بوده وبصندوقخانهٔ دیوان احکام عدلیه داده خواهدشد ·

مادهٔ پنجم وکیلهائی که رخصتنامه دارند دراول ماه مارت (آذرماه) رومی همه‌ساله بکومیسیون مراجعت کرده درتحت تصدیق جمعیتی که درمادهٔ سیم بیان کرده‌شد قیود وثبت اسامی خودشان را تجدید خواهند کرد وبجهة اینفقره تنها قیمت ورقهٔ صحیحه را خواهندداد ·

مادهٔ ششم کسانیکه ازاقارب ومنسوبان وشرکای اصحاب دعاوی هستند ووکالت میخواهند بکنند · لازم است جهات قرابت ومناسبت ویاعلاقه ومشارکت خودشانرا دردعوا بموجب نوشته‌های علم وخبر وسندهای دیکر اثبات کنند · واینقدر هست که اینکونه وکیلها بعدازآنکه جهات نسبت وقرابت ویاشراکت وعلاقهٔ خودرا دردعوا بیان کردند واین مطلب ازجانب صاحب دعوا درحضور محکمه تصدیق کرده‌شد · برای این وکالت دیکر ازمطالبهٔ علم وخبر وسندات دیکر صرف نظر خواهدشد ·

(فصل ثانی)

درخصوص وظائف وکلای دعوا ودرجات مسئولیت آنها است ·

مادهٔ هفتم وکیل دعوایی که حائز رخصت نامه است · درمحاکمهٔ که وکالت می کند اکرخصوصی است عین وکالت نامهٔ خودرا واکر عمومی است صورت مصدقهٔ آنرا باید به محکمهٔ که دعوا درآنجا رؤیت میشود قبل ازمحاکمه تسلیم نماید ·

مادهٔ هشتم وکیلی که بجهة یك دعوا معین میشود · درصورتیکه وکالتنامهٔ عمومی ویاخصوصی نداشته · ویا آنکه قبل ازمحاکمه موکل او اورا درحضور محکمه توکیل نکرده باشد · هرچه پیش ازآن بلاوکالة کرده باشد کان لم یکن معدود خواهد بود · وحکمی نخواهد داشت · ونیز هرکاه ضرری بیکی ازطرفین حادث شود · وآن شخص متضرر ادعا نماید · هرچه ضرر و خسارت وارد بیاید · ومصارفی که شده باشد بعهدهٔ وکیل خواهد بود · (که فضولا وکالت کرده) وازین کونه اشخاص باقتضای معاملاتش از یك لیرا تاسه لیرای عثمانی جزای نقدی یعنی جریمه کرفته خواهد شد · واکر وکیل مذکور درسلك وکالت دعوا داخل شده باشد علاوه برضرر وخسارت که ازاو تضمنات کرفته خواهد شد وغیر از جزای نقدی او بنسبت تقصیری که کرده است · ازمدت هشت روز کرفته تا شش ماه رفع استحقاق وکالت از او شده وموقتا ممنوع از اجرای وکالت خواهد بود ·

مادهٔ نهم وکیلهارا لازم است دروکالت نامهٔ که ازموکل خودشان می کیرند · نام ولقب ومحل اقامت واصل دعوا ومرجع رؤیت آنرا درج نمایند · واکر وکیل بتوکیل هم باشند آنرا هم تصریح کنند ·

مادهٔ دهم هرکاه وکالتنامه اجرای یك مادهٔ را منع کند که آن ماده باقتضای احکام وشروط مندرجه درکتاب الوکالهٔ مجلهٔ احکام عدلیه دردائرهٔ حدود وکالت باشد · ویاازمعاملات طبیعیهٔ وکالتنامه باشد · مثل تصدیق اوراقی که اصلا وفرعا متعلق بدعواست ومانند تکلیف سوکند ورد آن وکیل مذکور باجرای آنچنان مادهٔ که در وکالتنامه صریحا ازآن نهی شده است مقتدر اواند بود ·

مادهٔ یازدهم وکیلهای دعوا مادامیکه دروکالتنامهٔ خود شان مأذونیت صریحه نداشته باشند · مقتدر نخواهند بود · درحضور محکمه بصرف نظر کردن ازحقوق قانونیه مانند اعادهٔ محاکمه واعتراض علی الحکم واستیناف ونیز جایز نخواهد بود بموکل خودشان استیناف وتمییز دعوا واعادهٔ محاکمه خواستن وشکایت کردن درحق هیئت مجموعهٔ یك محکمه یاخود درحق یکی ازآن میان و پول کرفتن ودادن وتعیین حکم ·

مادهٔ دوازدهم وکیل دعوا محاسبهٔ مبلغی را که بجهت دعوای تعهد کردهٔ خود کرفته است درروز آخر وکالت باید پس بدهد · وآنچه نقود ازطرف موکل یابنام او کرفته است وهرچه اوراق وسندات دارد همه را باید بموکل خود اعاده وتسلیم نماید

مادهٔ سیزدهم وکیلی که اهمال وتکاسل دراجرای وظیفهٔ خود کند ویاتجاوز ازحد وظیفه‌اش نماید ویاانکه دردادن نقود وسندات واوراق تأخیری کند وبدین جهتها ضرری بموکل عاید کردد · موافق ادعای موکل ضرر وخسارت ومصارف سائره ازوکیل مذکور تضمین کرده میشود · واز نصف لیرا تاسه عدد لیرای عثمانی جزای نقدی دریافت شده ودرصورتیکه داخل درسلك وکلای دعوا

بوده باشد ازحق اجرای وکالت موقة ممنوع می‌شود .

مادهٔ چهاردهم کسی که در یك دعوا اجرای وکالت کرده باشد حق دارد مصارفی را که نظاما شایان قبول است ازموکل خود مطالبه نماید وتا استحصال این حق خود صلاحیت دارد که نقود وسندات موجوده در نزد خودرا توقیف کند .

مادهٔ پانزدهم تمام شدن حق وکالت یك وکیل دعوایی نتواند بود مگر بوجود اسبابی که درکتاب الوکالة مندرج است . واگر چنانچه از وکیلهایی باشد که رخصت نامه دردست دارد . ازجهة حالاتی که درمادهٔ هفدهم بیان خواهد شد عزل او و برداشته شدن حق مأذونیت او بمحاکمه موقوف بقرار محکمه میباشد .

مادهٔ شانزدهم وکیلی که بلا سبب مشروع استعفا از وکالت خود نماید وسبب تأخیر دعوا گردد . وبدین جهت مدت محدوده که حقوق قانونیه معین نموده است . منقضی بشود . هر قدر ضرر وزیانی که بموکل خود نظاما از تأخیر دعوا وارد بشود . حکم میشود ازآن وکیل که بلاسبب مشروع استعفا نموده است تحصیل کرده شود .

مادهٔ هفدهم وکیلهائی که درائنای رؤیت دعوا درمحکمه شفاها وتحریرا . اقوال وافعال نامناسب را مرتکب شده باعتبار وناموس محکمه . واداره دولت برخورند . موافق فصل سیم اصول محاکمات تجارت مسئول خواهند گردید .

مادهٔ هجدهم وکیل دعوایی که رخصت نامه دارد درصورتیکه باقتضای کار صورتها وسوادهای امضا شدهٔ اوراق وسندات اصلیه را بیرون آورده ومیدهند لازم است که باصل آنها مطابق باشد . هرگاه چنانچه درثانی معلوم بشود که اینگونه اوراق باصل آنها مطابق نبوده است . موجب مسئولیت درحق فاعل ومباشر آن کار خواهد بود .

مادهٔ نوزدهم کسانیکه داخل درصنعت وکالت دعوا شده‌اند ووکالت دعوایی را بعهدهٔ خود میگیرند . لازم است هرچه محررات دائره بدعوا می‌نویسند مسوده‌های آنهارا عینا نگاه دارند . وتمیز یکدفتر مخصوصی بجهت محاسبه باموکلهای خودشان باید بگیرند که عدد صحیفه‌های آن دفتر ازجانب قلم دعاوی (دائره مخصوصه است) ویا ازطرف رئیس محکمه تصدیق وامضا شده باشد . (فصل ثالث)

درباب کیفیت تحدید وتحصیل اجرتهای وکلای دعواست .

مادهٔ بیستم وکلای دعوایی که رخصت نامه دارند . اجرتهای خودشانرا که بجهت اجرای کالت ازمحکمه‌های نظامی بی‌آنکه مستند بمقاوله خصوصیه باشد موافق این نظامنامه وتعرفه که بآن مربوط است دریافت خواهند کرد .

مادهٔ بیست ویکم صاحب دعوایی که مدعای خودرا اثبات کرد . حق دارد که اجرت وکیلی را که بموجب تعرفه قرارداده شده است . ازمدعی علیه مطالبه نماید . وبهمین طورخود وکیل نیز حق وصلاحیت دارد که اجرت وکالت را ازمحکوم علیه بلاواسطه مطالبه کند . (بقیه دارد)

رسمی

در بعض اوراق حوادث بدون تحقیق منتشر وشایع کرده‌اند . که ازجمله های اسلام خانهای (خرستان) عیسویانرا بیرون می کنند . دراینباب ازجانب حکومت سنیه هیچ گونه قراری موجود نبوده . مناشه وسبب شایعهٔ مذکوررا نیز مقرراست تحقیق کرده شود .

∴

کازت (کوریه دوریان) مکتوبی ازیانیه کرفته و پریروز نشر کرده بود بجهة اینکه درحق اصلاحات مضمون غیرلایق استعمال نموده است . ازطرف ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات بصاحب امتیاز کازت مزبور تکدیر نامه فرستاده شده است .

بجهة تقسیط مصارف (ممدوحیه) نام فرقه‌ئین همایون زرهدار که درلندن ساخته می‌شود . ازجانب خزینهٔ جلیله مبلغ سی هزار لیرا فرستاده شده است .

∴

مکتب طبیهٔ شاهانه که ازغلطه به کلخانه نقل شده وبالطبع بدین جهة چندوقتی درسهای آنها تعطیل شده بود . از بیست ودوم همین ماه کانون ثانی آغاز بتدریس درمکتب مزبور کرده شده است .

∴

کازت رومی العباره ترا کی که مجددا یکماه تعطیل شده بود مظهر عفو شده ودوروز قبل شروع بطبع وانتشار کرد .

کازت مذکور که یکی از کازتهای معتبر مطبوعات محلیه است مظهر عفو شدن او موجب ممنونیت خادمان ترقی است .

∴

کازت (ژورنال دومادتن) هم عفو شده است وکازت (رود ده پرا) که مدت تعطیل اوتمام شده ازروز شنبه گذشته شروع به نشر نموده است .

∴

پراتیس نام کازت رومی العباره که پیشترها تعطیل شده بود . درخصوص طبع ونشر آن بطور سابق بذل مساعدت شده است .

∴

اتفاق غریب درراه آهن حیدر پاشا

در چندشب پیش ازین مدیر موقف بوستانجی درجای خود خوابیده بوده است . درساعت چهار ازشب رفته می بیند ماکنهٔ تلکراف اسم موقف اورا میزند واورا میخواهد . مدیرازجابر خواسته وجواب میدهد که حاضرم . می‌بیند تلکراف میکوید موقف ازمید آتش کرفت . مدیر بیچاره شبانکاه بحیدر پاشا می‌آید . ورئیس خود ازکیفیت واقعه خبرمیدهد . اوهم فورا یك لوکوموتیف راه می‌اندازد که خودرا بآنجا بساند . وقتیکه بازمید میرسد یعنی بفاصلهٔ چهار ساعت می بیند اثری ازآتش نیست وموقف ازمیدهم درجای خود هست وباکمال تعجب این خبر. بموقفهای حیدر پاشا و بوستانجی میرسد . اکنون درجستجوی این هستند که این خبر دروغ راکدام یك ازمأمورین داده است وچرادادند و چه طور شده است که این جارت را نموده است .

∴

روزنامهٔ المان اوکسبورکر الکمانیه چاپتونغ ازحدود بوسنه کاغذ ذیل را کرفته است .

درحق پرنس (قره یورکویچ) تاکنون بشماچیزی نه نوشتم چون بمداخلهٔ اودرشورش بوسنه اهمیت نمیدیدم . ولی چون بعضی ازکازتهای المان درحق او بعض مقالات نشر میکنند مناسب دیدم . من هم بشما بعض معلومات بدهم .

میکویند وقتی که شورش بوسنه ظهور کرد . پرنس (قره یورکویچ) حدود بوسنه را تجاوز کرد . که باهل شورش رفاقت بکند . ولی چون ازاهل صربستان میترسید تبدیل اسم نموده بخودش (موقویچ) نام کذاشت ازوقتی که شورش ازحدود صربستان رفع شدنام (قره یورکویچ) را نشنیدیم .

درماه نوامبر کذشته وقتی که شورش در سواحل نهر اوناظهور کرد . باز (قره یورکویچ) بمحل شورش امده . وبامید کوماندان شدن . اسم خودرا بیان کرد ولی مجلسی که درماه دسامبر درشهر (یانیجا) منعقد شد پرنس مومی الیه سر کوماندانیرا طلب کرد ولی خواهش اوقبول نشد وهو پمایر کوماندان تعیین شد .

بعدازین (قره یورکویچ) یك دستهٔ کوچك تشکیل کرد . ودرطرف بوسنه باهل شورش ملحق شده . اکرچه مومی الیه بحکومت صربستان چشم دارد ولی اهالی صربستان خانوادهٔ (قره یورکویچ) را دوست نمیدارند . وبنابرین اورا برای حکمرانی قبول نخواهند کرد .

(قره یورکویچ) درشورش بوسنه هم نمی تواند کاری ازپیش ببرد چونکه تاحال نتوانست جمعیت بسرخود جمع آوری نماید ومعدود قلیلی که باواوهستند باید مصارف آنهارا ازکیسهٔ خود تدارك نماید . درمجلس (یانیجا) هم رؤسای شورش قبولش نکرده وکفته اند که ازخاك بوسنه بیرون برود .

∴

تصحیح

درنسخهٔ دیروزی درصفحهٔ سیم درستون اول بعض سهوها شده است که ازجمله . تصرف . تفریق . ومواد . مرافقت . وبودن . بودن نوشته شده است وکلمهٔ از اول سطر نوزدهم افتاده . وبعض سهوهای جزئی دیکرهم درآن ستون وبعد ازآن اتفاق افتاده است . که بقرینه معلوم میشود لهذا بتصحیح واخطار کیفیت مبادرت کرده شد .

∴

تلکرافی که تابه فرایه پرسه ازپلیسك کرفته است خبریرا که کازت مذکور (ازپرودی) درخصوص مرخص شدن مسیو پرودسکی کرفته بود تکذیب می کند . تلکراف مذکور بیان میکند که صراف مزبور عفو نشده بوده است . ولی مجازات اورا تخفیف داده اند ومقرر شده است بشهر (پرام) فرستاده نشده در شهر (قالوغا) قلعه بند کردد .

∴

از قراریکه مسموع می‌شود جناب کونت اندراسی بجهت همراهی نکردن ومعاونت نمودن بزمرهٔ باغیان . اجرای نصیحت مؤکده باهالی دالماچیا کرده است وعدم قبول نصایح مزبوره درحق ایشان موجب ندامت وخسران بودن را بیان کرده است وحسن تأثیر همین غدغن درحالت سایر طاغیان نیز ملاحظه شده وبدین وسیله علاوه برانکه اهمیت این مسئله که بالذات اهمیتی نداشت بکلی زایل خواهد شد در ظرف چند روز دیکر بالتمام مندفع شدنش مأمولست . وبسبب همین خبراست که مظنهٔ قونسلید نیز روبترقی شده است .

ازقراریکه از پترپورغ بکازت پسترلوئید نوشته اند (واسیلکی) نام شخصی که در روسیه از اعضای کومیتهٔ اعانه بوده بشهر مزبور رسیده ودرحین ملاقات باجناب پرنس کورچاکوف دوباره رفتن خودشرا بهرسك عرض نموده و پرنس مشار الیه هم ترك سلاح نمودن طاغیان هرسك را بمومی الیه سپارش وضمنا تنبیه مؤکد کرده است که هرکاه ترك عصیان نموده و درطغیان خودشان مصر باشند ازطرف روسیه بهجوجه امید وانتظار صحابت و حمایت نداشته باشند .

∴

روزنامهای لندن مینویسند حکومت انکلیس نقشهٔ قلعه‌هائی را که درلندن بنا وانشا باید بشود تصدیق نمود . ولی میکویند شورای ملت باین بنا وانشا اذن نخواهد داد . بعلت اینکه عملیات مذکوره لازم کرفته است . خریدن خیلی عمارتها وخانهارا درشهر لندن که سه ملیون ور بعی نفوس را دارا است وازهر جهتی چهار هزار خانه در آنجا موجود است . (لوانت هرالد)

∴

کازت منچستر میکوید کومپانیهٔ راه اهن لانك شایر و یورك شایر درباب تسهیل تردد مسافرین وآغونهای خودرا برای سه موقع سه رنك قرار خواهد داد موقع اول سبز . موقع دویم سرخ . موقع سیم آبی . خواهد بود . بلیتهای هرموقع هم برنلثه موقع خواهد شد . که باین طور مسافرین درکمال سهولت باطاقهای واغون که بایدسوار بشوند خواهند رفت .

این قاعده درسه سال پیش ازاین در راه اهن ازمید مجری کردیده است .

∴

روزنامهای اوروپ می تویسند باروتخانهٔ ژاپون آتش کرفته است وسی کس تلف وبقدر پنجاه کس مجروح شده اند .

∴

در تاریخ ۱۰ اوکتوبر ۱۸۷۴ پرنس ناپولیون عوزادهٔ امپراتور ناپولیون بامر وزیر داخلیه ازخاك فرانسه اخراج گردیده بود . پرنس مشارالیه از این جهت بوزیرداخلیه وضبطیه وبکاتب وزارت داخلیه و بمأمور پولیس اقامهٔ دعوی کرده . ولی محاکمهٔ ابتدائیه حکم داد که چون مأمورین مومی الیهم درحالت ایفای وظیفهٔ مأموریت بوده‌اند . درحق ایشان جزئی لازم نمی‌آید . پرنس استیناف کرده و این روزها . مجلس استیناف هم حکم محاکمهٔ ابتدائیه را تصدیق نموده .

∴

(خبرهای تلگرافی)

انکلیس

لندن ایضا

پرنسس دبغال از دانمارك عودت کرد .

دوك دادینبورغ بکوماندانی (سلطان) نام واپور زرهدار تعیین شده است .

بسفائن جنگی که اکنون در بومبای هستند امر شده که بدون تاخیر بچین بروند .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

موقعهای ساحل دریا وحدود فرانسه که دردست کارلیستان بوده ازجانب عساکر دولتی ضبط شده .

سردیٔ هوا بامتداد جنك مانع میشود .

آلمان

برلین ایضا

درباب قبول نمودن اعضا بمجلس شورای ملت از اهالیٔ استراسبورغ . حکومت بیان کرد . که ما وقتی میتوانیم ازایشان قبول نمایم که اعضاهایی که از انجا انتخاب میشود . الساس‌را بنظر موقتی ملك المان ندانسته باشند .

(روتر هواس)

فرانسه

پاریس ۷ فوریه

		سانتیم
سندات روم ایلی	فرانك	۳۵ ..
اسهام عومیه	غروش	۲۰ ۲۵
جدیده		۲۷ ۷۵

در بورسه قیمات اسهام تنزل نکرد .

می گویند مسیو لئون رنوله وزیر ضبطیه بجای مسیو بوفه وزیر داخلیه تعیین خواهد شد .

(المان)

برلین ایضا

درخصوص قبول نمودن تبعهٔ اتریش بتبعیت المان وکذا تبعهٔ المانرا بتبعیت اتریش لایحهٔ بشورای ملت تقدیم شد .

(بوردیانو)

∴

بورسه

غلهله ۲۸ کانون ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عومیه	۲۲	۱۵

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۳	۱۷
شرکت عثمانیه	۲	۲۵
اعتبار عمومی	۳	۲۷
ترامواى	۱	۷۰
	فرانق	سانتیم
سندات شمندوفر روم ایلی	۵۳	۲۵
	فرانق	
استقراض	۱۸۶۳	۱۲۹
«	۱۸۶۵	۱۳۱
«	۱۸۶۹	۱۱۹
«	۱۸۷۲	۰۳۵ـ
«	۱۸۷۳	۱۱۶

	کیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس		۱۱۱	۲۵
	فرانك		سانتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی	۲۲		۷۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۲۲
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۰
امپریال	۰۸۹	۳۰
کرمیجه	۰۵۱	۱۶
مجیدیه	۱۰۲	۳۷
بشلك	۱۰۷	..
مثالك	۱۰۸	۲۰
پول سیاه	۱۳۸	..

طابر

﴿ اعلانات ﴾

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا مبلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا درین دههٔ محرم اثری است نوین ووا سطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بافضمام قصیده غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان ودر دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش دربا غچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

محل فروش (اختر) درچنبرلی طاش دکان جلیل اغا کتاب فروش ودر باغچه قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش ودر بایزید قرائخانهٔ صراقیم افندی ودراقسرای قرب یشل طولو مبادردکان تنباکو فروشی ودرمغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و در بشکطاش در مرکز ترامواى دردکان تنباکو فروش ایرانی ودر پیش مالیه دردکان قلم فروش نمره ۱٤٤ ودردم خان والده دکان چاپی فروشی است .

∴

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت علیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است درمغازهٔ کتاب فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بودند نمخه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

∴

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

باخود

(قالابرجه‌ودلری)

نام رسالهٔ تیاتر و بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده دربارا قهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر داثر بفتح اسلامبول . لمیدآ با آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وجهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا و بغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو مانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده‌مومی الیه هرنوع رسم وخطوطرا درنهایت خوبی واسنادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌تیپوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و بزبت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده و باعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

∴

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیارخوب وطرز مرغوب باسمه‌شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه ده‌سال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولو مبادر دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۱۹ فی ۱٤ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ۲۹ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱ فی ۱۰ فوریه ۱۸۷٦ سال دوم

اختر ۷

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۳۰ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ راستی و آزادی ﴾

عدل و راستی نگاه دارنده قانونها است . عدل را دانستن تال خداشناسی است . حکم عدل درجمله کارها مستقیما جاری شود . جان قانونها عدالت است . نتیجه یاساها و شریعتها عدل و راستکاری است .

عدل را درفارسی بداد تعبیر کنند . عدل جور نکردن و اجرای امر و حالتی است که درنفوس و عقول استقامت آن قائم باشد . عدل بمعنی موازنه است . عدل برابر کردن چیزی باچیزی است . و عدل کیل را کویند بشرط آنکه عادل و درست باشد . وجزا و عوض را کویند . عدل بمعنی مساوات است . عدل عبارت از راستی و استقامت است . اینها همه معنیهای لغوی عدل است . که درکتب لغت مندرج کردیده وغیر ازین هم معنیها دارد . که حالا را تفاصیل از آنها آوردن لزومی ندارد .

پس اعتدال و استقامت . درکارها و در معاملات و احکام مساوات را لازم کرفته است . قانونی که ازروی عدل و استقامت کذاشته شده . و ازروی عدل و استقامت استعمال بشود . کفالت جمله سعادتها و سلامتها و شرافتها را تواند کرد . اینکونه قانون عادلانه نص ناموس اعظم است . که میفرماید (مستقیم باش چنانکه مأمور بان هستی) عدل و مساوات متلازمان است . همچنانکه از عدل برابری خیزد . از برابری حریت زاید . واین دو یعنی حریت و مساوات قانون عدالت را نکاه دارد . بی مساوات و آزادی عدالت متصور نشود . قائم نکردد . ثابت و دائم نباشد .

اکر قانون مقیاس کارها و معاملات و احکام است . این مقیاس بلند و کوتاه نشود . همه موازنه ها را بیک طور . و بیک ترازو بسنجای آرد . در آنچه تعلق بان تواند داشت . حکم خود را بتساوی جاری سازد این تساوی و برابری نیز در تحت قانون استقامت . حکم بحریت و آزادی نماید . آزادی را نیز باستقامت و عادلانه اداره کند . درین حال این سه حاکم در کار بتظاهر و تعاون همدیکر . درهر جایی که توانند بهم پیوست . باعث استقرار حال نیک بختی و سلامت و سعادت اقوام و ملتها شوند .

اساس قانونها عدالت است . پایداری عدالت بقانونهاست . قانونی که مستقیم باشد و باستقامت و راستی بکار برده شود . آن قانون حق و در تحت احکام شریعت حقه است . احکام شریعتی که باستقامت و اعتدال حقیقیه کذاشته شده است . هر کاه سوء استعمال در آن بکار برده شود و اغراض شخصیه داخل در اجرا آت آن کردد . آنکونه احکام شرعیه از موضوع له خود بیرون رفته از شارع راستی انحراف جوید . که این سوء استعمال نیز در احکام شرایع بانحاء مختلفه وجهان شتی . ممکن تواند بود . لاجرم شریعت و قانون را احکامی درجمله امور خواهد بود که انتظام آن امرها منوط بحسن استعمال قانون و شریعت است و مستقیم و عادلانه بودن اجرای احکام مقرره آن . وهمچنانکه عدالت حاکم برقانونها است . قانونها و شریعتها نیز مقیاس عدالت و راستکاری است . یعنی مظهر و مظهر عدالت قوانین و شرایع مقدسه است . که این عدالت برحسب نسبتها و مواقع ظهور و قیام خود اسامی و نامها برای خود پیدا کند . و بهر لغتی و در هر موقعی و در هر اصطلاحی . تعبیری از آن کنند . اکر در اخلاق است آن اخلاق را حمیده کویند یعنی پسندیده . که این حمیده یکی از نامهای عدالت است . زیرا در بعض مقاله ها و جاهای دیکر ازین رو زنامه عدالت و اعتدال و استقامت را . میزان حسن و قبح اخلاق قرار داده بودیم . که درانجا تکرار آن زائد است . تنها همینقدر بخاطر توانیم آورد . که هر صفت و خلق نیکی درمیان دو جنبه افراط و تفریط . و در وسط دو صفت مذموم منحوس واقع شده است . (حلم) درمیان خشونت و بی عاری (سخاوت) درمیان بخل و لئامت . و تبذیر و اسراف (شجاعت) درمیان تهور و جبن (ذکاوت) درمیان جربزه ذهن و بلادت (وقار) درمیان جلافت و کبر . وهکذا بقدر یکه تصور و تعمق فکر ما کار تواند کرد .

اکر این عدالت سرهم رفته بطور ملکه در افراد و اشخاص ظاهر کردد . ایشان را عادلان و راستکاران کویند . و در اغلب امور و اطوار شریعت مزیت و شرافت آنها توضیح تواند کردید

چون این عدالت در پیشوایان ملتی . که حاکم بر اموال و نفوس و عرضهای بنی نوع ما هستند . بشرائط و حدودی که معین کردیده است دیده شود . ایشان را صاحبان نفوس قدسیه توانیم کفت . که وجود ایشان عزیز تر و نایاب تر از کبریت احمر است . فرمودند (آیا کسی کبریت احمر را دیده است ؟) مخاطب عرض کردنی .

از اینها که کذشتیم چون عدالت مطلوبه در پادشاهان عادل و سلاطین باعز و تمکین ظاهر کردد بنام سایه خداوند خوانده میشوند . که پناه مظلومان درکاه ایشان است . وملجاء ملهوفان سایه ظل اللهی ایشان . بل مظهر پادشاهی خدای ایشانند . (پادشاهان مظهر شاهی حق) وچون در ارکان وهیئت مجموعه دولتی . و باخود از شعبه های دولت در دیوان و محاکم داد خواهی جنبه این عدالت باشد برحسب نسبت آن هیئت و شعبه عدالت را مظهرها و عبارتها آورده شود که از جمله آنها دواوین قضایه و عدالت خانهای منتظمه است و این دیوانخانها اساسا برای اجرای مقاصد عالیه دولت تشکیل شده . ومقصود اصلی از تأسیس و بنای آنها بجز اجرای احکام عدل و حقانیت و دادخواهی چیز دیکر نبوده است .

با اینکه مبنای دواوین عدالت بدان اساس قویم و قسطاس مستقیم کذاشته شده است . می بینیم باهمه اهمیت و اعتنائی که درحق عدالت و اجرای احکام آن هست . و با اینکه انتظام امور معیش و زندکانی و مدنیت و امنیت و رعایت حقوق و شرافت و افتخارهای بنی نوع ما تماما و مطلقا بسته بتعمیم احکام عدالت و استقامت است . درهمه اقطار جهان احکام این عدل و راستکاری بطور مقصود مجری نکردیده . و درهر قطری ازین کره خاک کما از ابنای جنس ما هستند . و بواسطه آسان شدن حصول آکاهی از حالات هر قومی از آنرا فهمیده و دانسته ایم . هر کونه معایب و نقصانها در ارکان عدالت و اجراآت احکام آنها موجود است . و در این حال تصور و تصدیق توانیم نمود که این نقصانها و عیبها کما باعث بدبختیها کردیده است . یا از نقصان در اساس قوانین عدالت است . و یا از سوء استعمالات که در احکام آنها جاری میشود . و حکم این مطلب همچنانکه در قانونهای دولتی . (که آنها را نیز درصورت راست بودن مقدس ولازم الاتباع باید دانست) جاری میشود درقوانین شریعتی نیز ممکن است بکار برده شود .

اکنون اکر عدالت را حکم کنیم . یعنی اورا برخود حاکم دانیم . چکونه حکم خواهد کرد ؟ ومقیاس معاملات ما را درین مورد چه قرار خواهد داد ؟

اکر کار را یک کاسه کرده و سخن کوییم . و محاکمه ها در این مطلب نمایم . سخن بدزاری کشد . و پل درآن سوی آب ماند . ولی چاره ممکن را که درحق جمعی از ابنای جنس ما مقید تواند بود . باید بجوئیم . و برانسانیت و شرافت انسانیت خودمان . سزاوار ندانیم که بذلت و خواری زندکانی کنیم . مقهور جمله ناراستیها بودن را ننک خود دانیم . ناراستی و ناراستها را بشناسیم . و در اصلاح آن کوشیم درتحت پرق عدالت و راستکاری . آزاد و آزاده باشیم و در حقوق جمله را برابری دیده و حق هر کسی را رعایت کنیم . تا حق ما نیز مرعی کردد . داد انسانیت و آدمیت داده شود . و حدانیت صانع اعظم عالم را باطوار ربوبیت و قدرت او تعالی در عدل و راستکاری فعلا و عملا مشاهده نماییم .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

(اوضاع هرسك)

در ۲۹ ژانویه اخبار نویس پولتیشه کورسپوندنچ نوشته است

جناب احمد مختار پاشا بعد از آنکه اهل شورش را مغلوب و پریشان کرد . آنها را تا حدود آریش تعاقب نمود . اهل شورش میخواستند در استحکامات بوقوینچ وزوبی متحصن شوند . ولی مشیر مشار الیه مهلت نداد خیال خود شان را از پیش ببرند . وهجوم نموده تا انطرف آب تیره بین ایشانرا بفرار مجبور کرد . اخبار نویس مرقوم در باب محاربه که در بیست و ششم ماه مزبور در حوالی قلعه دوز اتفاق افتاده است تفصیلات ذیل را نوشته است .

درکاغذآخری که بشما نوشته بودم خبر داده بودم که اینروزها درراه تبره بین جنگ خواهد شد . جنگ موعود بوقوع پیوست . چهارروز است شهر راکوزه بمارخانهٔ قره طاغیان واهل شورش شده . راههای راکوزه از اهل شورش براست که درتنهای ایشان علامت وحالت جنگ هنوز باقی است. روز چهارشنبه گذشته اعضای جمعیت شورش که درانجا هستند باهل شورش امر ودستور العمل میدادند . که بلا تأخیر بمعاونت (پلو) بروند که باعساکر دولتی جنگ میکنند . یکساعت فاصله اهل شورش بهمین عزم دسته دسته ازشهر بیرون میرفتند . ولی از طرف دیگر با عرابه ها مجروحین قره طاغ را داخل شهر میبودند . سه روز متوالی ر راکوزه صدای تفنگ شنیده میشد .

روز چهارشنبه گذشته مقدار یکهزار و دویست نفر از عساکر دولتی درضمن تفتیش ازتبره بین بطرف راکوزه حرکت کرده بودند . چهار دستهٔ ایشانرا امر داده بودند . دوقلهٔ واقعه درجوار (وادوان) را ضبط نمایند دسته های مزبور بفرموده عمل نموده قله هارا گرفته بودند . فردای آنروز (پکو پاولویچ) بامر هرارکس ازدوسمت (وما کسیم پاسویچ) باهزار نفر ازپشت سر آنها بدسته های مذکور حمله کردند . دسته ها منتظر امداد ازجانب اردوی دولتی بودند وکرنه شب را میتوانستند به تبره بین مودت نمایند . روز چهارشنبه جزئی زدو خورد درمیان آنها و عاصیان شد ولی روز پنجشنبه جنگ شدید واقع گردید . وقت ظهر (پاسویچ) برادرزن حکمران قره طاغ . بضرب تیر عساکر دولتی از پای درآمد . اهل شورش دلرده بمقام انتقام برآمده وهجومی بشدت نمودند . و تا وقت عصر حالت جنگ ممتد گردید تاآنکه مهمات وجبه خانه تمام شد باشمشیر وسنگ جنگ میکردند .

سرهنگ عساکر دولتی جوانی بود جسور وغیرتمند وباوجود اینکه سه زخم برداشته بود بازشمشیررا دردست داشت . وکسان خودرا تشجیع مینمود تاهنگام شب رسید وطرفین ازجنگ دست کشیدند . شبانگاه سرهنگ مومی الیه بایکنفر یوزباشی که زخم موثری داشت مشاوره کرده وقراردادند که ازظلمت شب فائده برداشته وبه تبره بین عودت کنند بجهة آنکه نه آذوقه ونه مهمات جنگی ونه اطمینان ازرسیدن کومك ازجانب اردوداشتند چون روزشد اهل شورش آمده داخل قلعه شده دیدند غیراز چندنفر که شهید شده بودند کس دیگردرآنجا نیست . دراین جنگ عساکر دولتی زیاده ازحد اظهار شجاعت وجسارت نمودند . خود اهل شورش هم مدح وتحسین آنهارا مینمایند . بقول اهل شورش درین جنگ صد وپنجاه نفر ازایشان تلف شده است . ولی ازتحقیقات خارجه تلفیات ایشان خیلی زیادتر ازاینها است .

مردن (پاسویچ) برای اختلال وهن بسیار بزرگیست . چونکه بودن اوجان شورش بودی . پدرش سبب اختلال سال (۱۸۶۰) وسال (۱۸۶۲) شد و اومثل پسرش ازتبره عساکر عثمانیهٔ مرده است . اهل شورش میگویند مردن (پاسویچ) برای اهل شورش علامت بدی میباشد چونکه اختلال سنهٔ (۱۸۶۳) دوماه بعدازفوت پدرش ختم یافته بوده است .

∴

(بقیهٔ نظامنامهٔ وکیلهای دعواها)

مادهٔ بیست ودوم درحالتیکه وکیل دعوایی که برحسب مأمونیت خود دعوایی را صلحاً انجام میدهد ویا اینکه معاملاتی را که عاید بصفت حکم است اجرا میکند . اگرآن دعوابه محکمهٔ بدایت متعلق شود اجرت بدایت را بموجب تعرفه واگر باستیناف ومحکمهٔ تمیز عاید گردد اجرت انهارا کذلك بموجب تعرفه ازموکل خود مطالبه خواهد کرد . وهمچنین دعوایی که برضای طرفین درمحکمهٔ بدایت بطور قطعی رؤیت وفصل شده باشد وکیل دعوا درحضور محکمهٔ استیناف درمقابل معاملات مخصوصه حق اجرت کرفتن را خواهد داشت .

مادهٔ بیست وسیم موکلی که وکیل دعوارا عزل کند ویا اوراق ونوشتجات را ازدست او بگیرد . مجبور است بدادن اجرتهای مقننهٔ نوشتجاتی که تنظیم کرده ونوشته است وهمچنین مصارفی را که بجهت اسبات لازمهٔ که قبول تواندشد کرده است . اگرعزل وکیل بعد ازقرار دادن محکمه باحضار طرفین برای رؤیت ورسیده کی بدعوا و پیش ازمحاکمه باشد نصف اجرتی را که بموجب تعرفه ازبرای تمام محاکمه میبایست بگیرد مطالبه تواند کرد .

مادهٔ بیست وچهارم مقدار اجرتهایی که وکلای دعوا بجهت دعواهایی که بعهده گرفته دریافت خواهند کرد بهرکدام ازاقسام تعرفه که متعلق باشد آن قسمرا درمحررات ونوشتجاتی که تنظیم می کنند باید درج نمایند وهمچنین موافق مادهٔ بیست وهشتم درزفتر وسیاهه ومفردات که خواهند نوشت درهرفقره نیز بیان واشارت کرده خواهدشد .

مادهٔ بیست وپنجم بجز ازاجرتهای قانونی مصارفی مثبته را که موافق قاعده ونظام باشد حق دارند ازموکلهای خودشان استحصال کنند . وهمچنین اگرنتیجهٔ حکم دعوایی که بعهدهٔ وکالت آنها است درضرر موکل باشد صلاحیت مطالبهٔ اجرتی را که بموجب تعرفه لازم می آید خواهد داشت .

مادهٔ بیست وششم وکیل دعوایی که اجرت مقننهٔ خودرا مطالبه خواهد کرد درصورت امتناع موکل یك استدعانامه بمحکمهٔ که دعوا درانجا رؤیت میشود سیاهه وصورت مفردات ونوشتجاتی که مؤیدانها است میدهد . واجرتی که طلب میکند باحضور طرفین تدقیق وتحقیق شده و بعد ازتصدیق بهر چندغروش بالغ بشود جمع آنرا در بالای استدعانامه ترقیم وبعبارت تعیین وبلفظ (موجبنجه تحصیلی) نوشته وتاریخ گذاشته شده و بعد ازامضا کردن رئیس بمهر محکمه مختوم خواهدشد ومبلغی که حکم بتحصیل آن شده است ازجانب جمعیت اجرا تحصیل خواهد گردید .

(بقیه دارد)

∴

﴿ اطفال یتیم وگداها ﴾

بعضی ازروزنامها مینویسند . درخصوص اطفال یتیم و بیکس که درکوچها سؤال وتکدی میکنند . امری ازجانب دولت بعهدهٔ نظارت جلیلهٔ ضبطیه صادرگردیده . وبرای اجرای اوامر سنیه ازجانب نظارت مشارالیها . وامر اومأمورین عساکر ضبطیهٔ اهتمام لازم بعمل آورده شده . اکنون را بقدر سی نفر ازآن اطفال که درشوارع وگذرگاهها باکمال اصرار وذلت مشغول سؤال بودند . جمع آوری شده در یك دائره یعنی اطاق بزرگی در پهلوی دائرهٔ مأمورین حبسخانهٔ عمومی گذاشته . وبرای آنها لباسها واسباب آسوده کی فراهم گردیده . ومقرر شده است که معلمها برای آنها تعیین شده . وآنهارا ازین حال ذل وبیچاره کی خلاصی داده . بمدارج علم وادب پرتری داده باشند .

∴

این قرارداد واینقدر اهتمامی که ازجانب نظارت جلیلهٔ مشارالیها درایناباب بعمل آورده شده است . حقیقة باعث امتنان است . وبنام انسانیت باید اظهار تشکر کرد . این قدر راهم دراین موزد لازم میدانیم اظهار بکنیم . که اگرازجانب حکومت سنیه درخصوص عموم مسئله ومتکدیان که درین پای تخت هستند . یك اصول مطرده وکافیه گذاشته میشد ومستحق وغیرمستحق آنها ازروی تحقیق معلوم میگردید . واین کار درتحت ادارهٔ یکی ازدوائر رسمیه که مناسب باین کاراست . یك کومیسیون حواله شده وگداهائی که حقیقة مانعی ازکاروکاسبی دارند . وناچار ازسؤال کردن هستند معلوم شده . وآنهایی را که این شغل را صنعت آسانی برای خودشان داشته . و باعث ذلت وحقارت خودشان واینای وطن بل تمامی انسانها شده اند . ازاین گردارزشت وناصواب ممنوع میگردیدند . تاآنکه مجبور بکسب وصنعت وحفظ شرافت خودشان بشوند البته بهترین کارها بودی ونیز ارباب حمیت وکسانیکه میخواهند احسان وتصدق کنند تکلیف خودشانرا میدانستند .

ودرین حال باعتقادما میتوان درایناباب یك کومیسیون و بواسطهٔ آن کومیسیون یك جمعیتی تشکیل وترتیب داده شود . که هم اصحاب خیرات واحسان سالیانه مبلغی بصندوق آن جمعیت برای ادارهٔ فقرای حقیقیه داده باشند . وهم صندوق عمومی بطورهای مخصوص در محال مقتضیه گذاشته شود . که هرکس هرچه خواسته باشد بدهد بان صندوق بیندازد . و در این خصوص نظامنامهٔ مخصوصی هم نوشته شود . واین کار گداها درتحت یك قاعده و نظم انسانیتی وعدالتی درآمده این ذلت وحالتهای ناگوار که ازاین طایفه درمیان شوارع ومحلات ومجمعها دیده میشود برطرف شود .

∴

صندوق مالیات ولایت سوریه راچندی قبل بازدید کرده ویکصد و بیست لیرا فاضل آمده است . وبفاصلهٔ یك هفتهٔ دیگر مجددا رسیده کی نموده اند . موازی ششهزار لیرای عثمانی کم آمده است . اینفقرهرا ازامین صندوق سؤال کرده اند . وجوابی نتوانسته است بدهد . لهذا اورانگاه داشته واستنطاق اورا اجرا مینمایند . (تراکی)

∴

﴿ رسمی ﴾

ازجانب بعضی اخطار شده است . که هرگاه ادارهٔ انحصاریه توتونی را که دردوبست وپنجاه غروش فروخته میشود . بهتر واعلاتر ازآن درست کنند . بقیمت بالاترازان خریده خواهدشد . بدین ملاحظه مقرر گردیده است . بطورفوق العاده یك قسم توتون بسیار اعلا ونفیس اعمال شده . وقیهٔ آن درسیصد غروش رایج فروخته شود (یك من تبریز پانزده تومان میشود) واین قسم توتون حاضرشده ودرفوطه های تنکه هرکدامی نیم قیه گذاشته شده است ومانند سایر توتونها . دردکان توتون فروشها هم موجود گردیده . وعلی الامثال بقیمت رایج فروخته میشود . بجهة اینکه طالبان را اطلاع حاصل آید مبادرت باعلان کیفیت کرده شد .

فی ۱۱ محرم سنه ۲۹۳

و فی ۲۶ کانونثانی سنه ۲۹۱

∴

چندروز پیش زنی در یوك آطه حامله بوده است . وزدیك بهنگام وضع حمل قابلهٔ بقاعده مقرره آورده . و پس ازوضع حمل آن زن اززیر بالین خود کیسهٔ که درآن دهلیزا بوده است درآورده . ودولیزا ازآنرا بقابله میدهد . واوزاراه میاندازد . همان شب دزدمسلحی بخانهٔ زن آمده وداخل اطاق خوابگاه شده اززیرسراوکیسهٔ پولرا برمیدارد . درآن بین اهل خانه های وهو بی نموده . و بدزد مذکور هجوم می کنند . واورا میگیرند . ومعلوم میشود . که این دزد همان قابله بوده است . که کیسه را سراغ داشته و بطمع هشت لیرا لباس مردان پوشیده وریش و بشمی برای خود درست کرده ومسلح شده است . این قابله رابهمان هیئت تسلیم ضبطیه می کنند .

∴

(فقرات نظامنامه درحق اراضی است)

مادهٔ اولی اراضی قری ومزارع وچفتلکها که بجانب میری و یا موقف عاید بوده . و بطور مزایده احاله و یا آنکه ازطرف آحادناس بطور فراغ فروخته می شود . درتفویض وتفرغ اینگونه اراضی . تبعهٔ مسلمه وغیرمسلمه سیان میباشند . اگرچنانکه ازاراضیٔ میریه وموقوفه باتباع تعامل قدیمه امر تفویض بتبعهٔ غیرمسلمه اجرا شده باشد . بعدازین آنگونه تعامل فسخ ولغو بوده . احکام قانونیه بطور سیان مجری خواهد گردید .

مادهٔ دوم درخصوص اراضی واملاکی که مسلمه وغیرمسلمه ازیکدیگر تفرغ میکنند نیز موافق احکام قانوننامهٔ همایون معاملهٔ متساویه اجرا خواهد شد .

مادهٔ سیم صاحبان جفت که در مزارع معروفه بچفتلیك مزارع هستند . درحین مزایدهٔ اراضی که احاله می شود . و یا آنکه درمیان افراد ناس فراغ میکنند . دروقت تفوض وتفرغ حق رجحان خواهند داشت .

امسال بجهة اینکه اکثر حجاج ذوی الاحتیاج . هنگام عزیمت بحجاز مغفرت طراز . ازراه بنبوع و یوغاز حدیده بزیارت عتبهٔ مقدسه حضرت رسالتپناهی علیه وآله الصلوة والسلام مشرف شده بودند . بعد ازایفای فریضهٔ حجة الاسلام کسانیکه باسلامبول واین صفحات مبیاست بیایند . بدون تأخیر باواپورهای کومپانیهٔ اوئید وسائرین عازم اینصفحات شده ودیروز بادوقطعه واپور کومپانی مذکور وواپور کومپانی روسیه بقدر سیصد وپنجاه نفر ازحجاج که ازاهالی ممالك عثمانیه وازایرانی واهالی داغستان بوده اند بسلامت وتندرستی وارد اسلامبول گردیده اند .

∴

(نصیحت برادرانه)

درنسخهٔ دیروزی (جریدهٔ حوادث) درصفحهٔ داخلیه تفصیلی ازمنازعهٔ عشیرت بنی طرف باعساکر دولت علیهٔ ایران اززوراء روایت کرده بود که گویا چهار فوج (طابور) عساکر دولتی وپنجهزار سواره وپیادهٔ حربیه . درمعیت سرکارضیاء الملك بسرطایفهٔ مرقومه فرستاده شده . وعسکر دولتی مغلوب ومنهزم شده اند . سهل است که جبه خانهای آنهارا بایك عراده توپ . وپنج رأس اسب عشیرت مرقومه اغتنام کرده اند . وبجهة استرداد توپ وجبه خانه وحیوانات . ازجانب ضیاء الملك شخص معتمدی باسید علی طوقاوی فرستاده شده است . وهنوز برنگشته بوده اند وبعد ازین مینویسند هرچه تفصیل درانیباب گرفته شود درج و بیان خواهد کرد .

اگرچه تفصیلات اینمطلب را هنوز مانمی توانیم بیان بکنیم . ومقصودی در بیان اینمنازعه نیست . فقط سخنی چنددر اینجا گفتن برمالازم است . وروی سخن نه تنها بجریدهٔ حوادث است . بل بخود زوراء نیز باید تواندود . معلوم است هرملکی وهرمملکتی هرکونه تبعه واهالیرا دارد . ومطیع وعاصی درمیان آنها پیدامی شود . وگاهی بغی وعصیان درنهاد جهال یك قسم تبعه طغیان کرده . وبرولی نعمت خود میشورند . ومقام مقتضی میشود بآنها کوشمال داده شود ودرضمن این کوشمال وتأدیب اتفاق میافتد که جمعیت مؤدبه عقب می نشیند وبآنکه برفرض تسلیم مغلوب میشوند . این یکی نه کسر شان یك دولتی است ونه مایهٔ افتخار یك همسایه . حال آنکه زوراء عادت دیرینهٔ خود کرده است که هرچه ازین قماش خبرها بشنود بدون تحقیق ووارسی آنهارا یك آب وتابی بستونهای خود درج کند . ومایهٔ سرافرازی وافتخار خود سازد . بااینکه مکررا دیده شده است که اینقسم اراجیفرا منتشر کرده . و بالأخره معلوم گردیده است . که قضیه بکلی منعکس و یا خود مطلب اصلا بی اساس است . همچنانکه درچند ماه پیش وقوع همچنان جنگیرا درمحمره منتشر کرد . و بعد عکس آن بطوری معلوم گردید که خود نیز نتوانست پرده کشی نماید وخواه وناخواه درنسخه های خود نوشت . همین فقرهرا که می نویسد باید ملاحظه کرد که بنی طرف یك طایفه است ازعشایر حویزه واینقدرعسکر وتدارك بجهت تنبیه وتربیهٔ آنها فرستادن فوق کفایت مقصود است . گذشته ازین چهار طابور عسکر وپنجهزار سوار وپیاده راهم باید فهمید . که مجموعه معنی است پنجهزار سواره وپیاده که نوشته شده است . پس چهار طابور عسکر کدام است داخل سواره است یا پیاده . این راهم باید دانست حاکم دستول کیست . وسرکار ضیاء الملك فرستاده ازجانب حاکم کدام است . در بالا مینویسد منازعه باعشیرت بنی طرف واقع گردیده دردوسطر پایینتر میکوید . بسوی عشایر مرقومه سوق عسکر شد از اینها هم بکذریم توپ وجبه خانه واسب راکه باغیان وعاصیان برده باشند بعبارت اغتنام نوشتن که غالب استعمال آن درمقام جهاد وگرفتن ازدست مخالف دین ومذهب استعمال میشود ازچه راه بوده است . مزهٔ کار اینجاست که میکوید ضیاء الملك بعد ازمغلوب ومنهزم شدن واسطه فرستاد والتماس کرد که توپ وجبه خانه واسبهای مرا پس بدهید . وغریبتر این است که مخبر زوراء خیلی عجله داشته است . که تأمل نکرده است به بیند آیا فرستاده های سرکار ضیاء الملك مقضی المرام و بینیل مقصود برمیگردند یاخیر . تا آنکه خبرهای مقضرانه خودرا بآخر برساند .

الحاصل از زوراء چندان تعجب نداریم . که با وجود همجواری دوری ازمعنویت واهمیت روابط ومناسبات دولتین علیتین حاصل کرده . وازبابت عادتی که برقابت درآنجاها نموده اند . اینکونه اراجیف را شان وافتخاری برای خودشان دانسته ومینویسند وکسی هم تاحال بخیال منع کردن آن ازاین حالات نیفتاده است وهرچه ازایران حوادث واخبار ناکوار صحیح وغیرصحیح می شنود درصحیفه ها درج میناید . لکن از جریدهٔ حوادث که درمیان روزنامها وکازتهای پایتخت بقاعده دانی وآداب شناسی موصوف باشد بلاتأمل این تفصیلرا از زوراء گرفتن ودرکمال اهمیت درصحیفهٔ داخلیه درج نمودن بعید است .

اعتقاد ما این است که اگرقدری تأمل نمایند خواهند دانست که این وتیره واسلوب زوراء مؤسس نیست مگر باطوار رقیانهٔ منفوره وبی ملاحظه کی وعدم رعایت روابط ونکات ومناسبات مادیه ومعنویهٔ دولتین علیتین اسلام که امروز مردمان هوشیار ومآل بین وحقیقت شناس درحفظ واکمال آن روابط ومناسبات تکلیفهای بسیار بزرك دارند . بالجمله چون این روش حقیقة مایهٔ تأثر وتأسف است . واشعار باکاهی از زمینهٔ مطلب قرض برادری واتحاد ما است درمقام خیرخواهی وملتفت کردن به بعض نکات مبادرت خالصانه بنکارش این چند کلمه کرده شد .

∴

چندروز قبل مبلغ زیادی پول بشلك متالك قلب ازجزیرهٔ مالطه باسلامبول آورده بودند . ازجانب مأمورین رسومات ضبط شده است وازطرف امانت مشار الیها دراینباب بهمه مأمورین گمرك گدرایالات وبنادر هستند . اوامر مخصوصه رفته است که دقت لازمه رابعمل آورده نگذارند اینکونه پولهای قلب داخل درممالك محروسهٔ عثمانیه بشود .

***

سه روز قبل یکی ازمأمورهای سیکارت ازادارهٔ انحصار بیرون میرفته است . یکی ازمأمورین تفتیش که قولچی باشند جلواورا گرفته ونکاه داشته وازجیب او یك قیه توتون بیرون آورد مأمور مذکور بدست ضبطیه تسلیم شده و باستنطاق او پرداختند .

درمکتب صنایع از روی اورنك تولبه هایی که ازاین آمده است . پنج عدد تولبه می سازند کونت سچنی معلم تولبه های تازه . تولبه های مذکور را دیده و زیاد تحسین کرد .

∴

تلکرافی است که ازجانب (اژانس) تلکراف روسیه نوشته شده است بطوریکه درتلکراف لندن نوشته شده است . اخباری که درخصوص برهم زدن شورش هرسك اتفاق دولتهارا شایع شده است صحیح نیست . هیچ مرکز عصیانی باینکونه اعلان کردن مقتدر نتواندبود . درهرحال تصدیق میتوان کرد محل انتظار بودن نتایج دیپلوماتیکی صربستانرا . اراجیفی که درخصوص مائل باستعفابودن جنرال قوفان ظاهر ومتواتر شده است بی اصل میباشد . پس ازقدری استراحت بعزم انجام دادن بی نظمی که درخوقند هست بمحل مأموریت خود مراجعت خواهد کرد . جنرال (اسقوبلف) دو روز شهر تدیجانرا بتوپ گرفته وشهررا کوبید و پس از آن بهجوم وقلبه ضبط کرد ودر سرای هالك دعا گرده شد . عاصیان قیچاق امان خواستند .

∴

پسران دنت پالرنام که ازصرافهای لندن است پیشترنوشته بودیم باسلامبول آمده اند . مومی الیهما بحضور جناب مستطاب افخم صدارتپناهی شرفیاب شده وبخدمت بعضی ازوکلای فخام نیز رسیده اند بعد ازچندروز دیگر بسمت لندن عازم خواهند گردید .

(مطالعه)

(مستر هوموند) که چند روز پیشتر ازاینجا رفت . واین دومخدوم دنت بالمرکوا تکلیف خود شانرا در رفتن ازاسلامبول دانسته اند . ویقیناً این آمدن هم بجهة اقامت دراینجا نبوده است . کاش اینها درجای خودشان سخنهای خودرا که داشتند باهمدیکر درآنجا بمیان آورده وتکالیف خودرا بی زحمت معین میکردند .

∴

تصحیح

درنسخهٔ دیروزی نمره (۱۸) درستون چهارم صفحهٔ سیم . درآخر فقرهٔ که از اوانت هرالد ترجمه شده است .

بجای چهار صدهزار . چهار هزار نوشته شده است . بجهة تصحیح مطلب تصریح کرده شد .

(خبرهای تلکرافی)

(فرانسه)

پاریس ۸ فوریه

میکویند عموم دول اوروپ اهل شورش هرسك و بوسنه را بترك اسلحه دعوت خواهند کرد . امید واری هست که اهل شورش باین دعوت اطاعت کنند .

انکلیس

لندن ایضا

پارلمنت کشوده شد . نطق علیا حضرت قرالیچهٔ انکلیس تصدیق میکند مناسبات وکمال دوستی دولت انکلیس را بادول اوروپ . درباب شورش هرسك و بوسنه بیان نمودند که این شورش در وهلهٔ اولی دقت . دولتهای اوروپرا باعث شد . وما وظیفهٔ خودا دانستیم که ازموافقت یامتفقان خود که اهتمام درباب اعادهٔ آسایش ورفع شورش میکردند پای پس نگذاریم . این است که بهمراهی دولتهای دیگر مناسب دیدیم . درباب لزوم اصلاحات یابعالی اخطار وباد آوری نمایم . هم شرائط استقلالیت دولت علیهٔ عثمانیه را رعایت گردیده وهم اسباب ناخشنودی تبعهٔ عیسویه برداشته شود . امید وار هستم که شورای ملت تصدیق نماید کیفیت خریدن حصه های قنال سویش را . بعلت اینکه این معامله موافق منافع عمومیهٔ انکلستانست .

ایتالیا

روما ایضا

جناب قاردینال انتونلی وکیل اول اعلا جناب پاپ خیلی ناخوش است .

انکلیس

لندن ۸ فوریه

وقت سفررفتن دوك ودیتبورغ زن او که دختراپراتور روسیه میباشد پیش پدرخود خواهد رفت .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

عساکردولتی (بسقایا) و (الاو) را کلیا ازدست قارلیستها خلاص کردند .

(ممالك عثمانیه)

(مملکتین)

بکرش ایضا

شورای ملت لایحهٔ ثانیهٔ وزیر حربیه را تصدیق نمود . وزیر مومی الیه بیان کرد پولیتیك حکومت پولیتیك صلح وآسایش و بی طرفی خواهد بود .

(روتر هواس)

انویش ـ مجارستان

ون ایضا

بورسه سست بود ولی وقتی که بسته شد اسهام کمی ترقی کرد .

مأمورینی که پول بانك قردیت انستالت را پرداخته اند کرضار دیده اند .

فرانسه

پاریس ایضا

سندات روم ابلی فرانك	٥٣	سانتیم
اسهام عمومیه غروش	٢٠	١٥

فیئات اسهام تنزل کرد .

حوادثی که درباب جمع‌آوری نمودن دولت فرانسه عساکر ردیفهٔ خود از جهة مشق تعلیم شایع شده بود بی‌اساس است .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

ازجهت اینکه راه مخابرات فارلیستها بحرا وهمچنین برا ازطرف فرانسه قطع شده است می گویند تاچند روز دیگر تسلیم و یاخود بکلی پریشان خواهند شد .

(یونانستان)

آتنه ٧ ایضا

سندات اور یوم	٦٨	٥٠

امروز بمحاکمهٔ هیئت وکلای سابقه شروع شد . وکلا و بعضی سها ادعا مینمایند که محکمه نظاما نمی تواند حکم بدهد . محکمه اعلان قرار خود را دراین خصوص فردا نشر خواهد کرد .

∴

بورسه

غلطه ٢٩ کانون ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	٢٢	١٢

	ایرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	٣	٢٠
شرکت عثمانیه	٢	٢٩
اعتبار عمومی	٣	٣٠
تراموای	١	٧٠

	فرانق	سانتیم
سندات شمندوفر روم ابلی	٥٣	ـ٢٧

	فرانق	
استقراض	١٨٦٣	...
«	١٨٦٥	...
«	١٨٦٩	...
«	١٨٧٢	...
«	١٨٧٣	...

کبیال	غروش	سانتیم
لندن ٣ ماهه بهر ایرای انکلیس	١١١	٢٥

	فرانك	سانتیم
پاریس بهر ایرای عثمانی	٢٢	ـ٦٧

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١٠	١٠
لیرای فرانسه	٠٨٨	٣٠
امپریال	٠٨٩	٣٠
کریجه	٠٥٢	..
مجیدیه	١٠٣	..
بشلك	١٠٧	..
متالك	١٠٨	٢٠
پول سیاه	١٣٧	..

ظاهر

اعلانات

مسیو م دیبوسقوریدس نام طبیب در بالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی در اجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه و چهارشنبه از ساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

∴ ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا مبرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصده غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند ایزوزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا درباغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل باانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و در دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴ ٧

محل فروش (اختر) درچنبرلی طاش دکان جلیل اغا کتاب فروش ودرباغچه قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش ودر بایزید قرائتخانهٔ صرافیم افندی ودراقسرای قرب پشل طولو مبادردکان تنباکو فروشی ودرمغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و دربشکطاش در مرکز تراموای دردکان تنباکوفروش ایرانی ودر پیش مالیه دردکان قلم فروش نمره ١٤٤ ودردم خان والده دکان چاپی فروشی است .

∴

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع شده بوده درمغازهٔ کتاب فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازانکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمائید سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

∴

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده دربارهٔ سرپل و جاهای دیگر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول تألیفاً بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهور است دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق فاطربجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا و بقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده ومومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واسنادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به پتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطور مطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت و پزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك و کوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است

∴

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دوسال گذشته ازالتفاتات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۲۰ — فی ۱۶ محرم سنه ۱۲۹۳ — ﴿ شنبه ﴾ — فی ۳۱ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱ — فی ۱۲ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اخطار مخصوص ﴾

درنمرهٔ نخستین اشارت کرده شد . که مقصود از تأسیس وطبع وانتشار این روزنامه . اصلا واساسا این است که خدمتی بمعارف کرده شده . وواسطهٔ سهولتی برای فارسی دانانان وخواهشمندان زباندانی بوده باشد . ودرین ضمن مقاصد مهمه ومقدسه نیز که درنظر است حاصل گردد . واین یکی هم آشکار است که حصول این مطلوب . و اطمینان از پاداری واستمرار طبع وانتشار آن . بسته بانتظام امر توزیع وابونها وموازنهٔ دخل وخرج آن است. وچون بسیاری ازطالبان این روزنامه کسانی بودند که حقیقة خواهان دوام واستقرار حال طبع وانتشار آن هستند . وبمیل طبیعی طالب آبونه وسالیانه خریدن آن میبودند . این است که برای آبونه‌ها مبلغ معتدلی معین شده . وازآنطرف هم بجهة اینکه نفع آن عام باشد . وبرای همهٔ طالبان از اهالیٔ پای تخت خصوصا طلبهٔ علوم وشاگردان مکاتب وغیرایشان که میل ورغبت بمطالعهٔ روزنامهٔ فارسی دارند . سهولتی بوده باشد . فیئات نسخه‌هایی که یکی یکی فروخته میشود درسی پاره قرارداده شد . که کمتر ازمیزان آبونه بود . لکن چه فائده که وسائط توزیع وآنهائیکه مباشر رسانیدن نسخه‌ها بطالبان بودند این حسن نیت اداره‌را بسوء استعمال که ناشی از جلب منفعت جزئیهٔ شخصیهٔ خودشان بود آلوده کردند . ومعایب چند بهمه جهت ازآن حاصل آمد . که هم باعث حدوث وهن دراعتبار روزنامه واداره میشد وهم ازمنافع ملحوظه ونتایج نیت پاکی که درنظر بود مانع وحائل می گردید .

لهذا بناچارچنان مناسب دیده شد . که بعدازین فیئات نسخه‌ها که یکی یکی فروخته میشود) در(۱) غروش قرارداده شود . وراه بعض تغلبها بدین واسطه مسدود شده . واعتبار اداره وروزنامه‌را هم وهنی عارض نگردد . ونیز هرکس حقیقة ودائما طالب خواهد بود . ابونه شدن‌را به روز بروز خریدن ترجیح بدهد .

درذیل این معروضات این یکی‌را هم یاد آوری کرده ازجمله خیرخواهان مخصوصا خواهش داریم . که هرکس بفراخورحال ودردائرهٔ اقتدار خود . دریاری کردن باستقرار واستمرار این روزنامه . قولا وفعلا وتقریرا وتحریرا . صرف هرگونه همت جوانمردانه‌را بکار برده باشند . ونیز هرقسم اسباب نقصان و بی نظمی‌را درحق این روزنامه داخلا وخارجا بنظر بیاورند لطفا آگاهی بدهند این روزنامه بطور راستی واستقامت . وازروی صدق نیت وخلوص عقیدت . بجز خدمت بوطن وزاده‌های وطن . یعنی انسانها واطوار انسانها منظوردیگری ندارد . ودرهرحال خداوند سبحانه معین وراستکاران‌را یاری کننده است .

﴿ غیرت — استقامت ﴾

در زبانها لفظ غیرتی گفته میشود . یکی ازفضائل انسانیه غیرت را شمرده اند . اکنون معنی این غیرت‌را . ومقام ودرجه واعتبار وفائدهٔ آن‌را از روی تحقیق باید بدانیم . بعلت اینکه این سخن غیرت ازآن چیزها است . که درزبانها زیادتر ازهمه چیز استعمال میشود . وطرف اعتنای اغلب ابنای جنس ما است .

غیرت برحسب معنای لغوی . احتراز و دوری کردن است از آنچه بنام وناموس آدمی خلل رساند . دراینصورت از روی حقیقت شناسی توانیم گفت . غیرت حافظ وحامی نام وناموسها است . غیرت سرآمد فضیلتها است . غیرت کافل برتمامی نیکیها است . غیرت سائق برجملهٔ نیک بختیها است. غیرت اخلاق حسنه‌را درانسان حاصل کند . از ذمائم و بدیها دوری دهد .

چنانکه هرکدام ازشعبه‌های غیرت‌را تصور کنیم . بسیاری از نتایج حسنهٔ آنرا درآن شعبه مشاهده خواهیم کرد . مدنیت وانسانیت درسایهٔ غیرت حاصل است . شرافت سرافرازیهای انسانها از آثار غیرت بعمل آید . از امور شخصیه بگیریم تا بکارهایی که ارتباط بمناسبات جزئیه وکلیه که بنزدیکان ودوران از ابنای جنس خودمان داریم برسیم جملگی آنها بدستیاری غیرت بیک درجهٔ مطلوبه تواند رسید .

اگر غیرت نباشد انسانی تعیش نتواند کرد . ادارهٔ شخصی خود واهل خودرا مقتدر نتواند شد حقوق ومناسبات مقیده ومطلقهٔ خودرا نگاه نتواند داشت. ازین درجه بالاتر برویم . غیرت‌را درهیئت مجموعه ملاحظه کنیم . به نسبت هیئتها وکثرت وقلت آنها ودرجات اتصاف آنها باین فضیلت حسنه . قوت وضعف پیدا کند . وتأثیرات آن بهمان نسبت باشد . ونتایج وثمرات آن بهمان نسبت آن جمعیت‌را بهره‌مندی دهد .

غیرت هم تعیین حدود حقوق شخصها وجمعیتهارا کند . وهم حفظ ونگاهداری حقوق شخصیه ونوعیه‌را نماید غیرت حامی بختیاری است . غیرت داعیٔ سعادتمندی است . حافظ خوش بختیها است واعظ برنیکو کاریها است .

قدری صریحتر به بینیم غیرت صفتی است که دارندهٔ آن راغیور . وبی بهرهٔ ازآن‌را بی عار وبی ناموس گویند . بی ننگ ونام خوانند غیرت صفتی است که بذات پاک خداوندی منسوب گردید باآنکه دربادیٔ انظار ازصفات مخصوصهٔ بشریه است . میفرمایند ﴿ بدرستی خدای تعالی غیوراست ﴾ یعنی فواحش وبدکرداری‌را دوست نمی دارد که فاحشه هرقول وفعل بسیار قبیح‌را گویند که ازحدخود تجاوز کرده باشد .

اگر درست دقت کنیم غیرتمند بایدمستقیم الأطوار باشد . نیکوکار باشد از بدیها اجتناب کند ازفواحش احتراز نماید . زیرا بدی و بدکرداری مغایرناموس ونام انسانیت است . فواحش ومنهیات منافیٔ شان وشرف آدمیت است . پس غیرت ازاستقامت وراستی جدا نتواند شد وبدین موجب غیرتمند راستکار باشد . غیرتمند اگر بهوش وادراک واستقامت حرکت کند تمامی نیکهای دوجهانی‌را مالک گردد .

درنهاد کسی که غیرت هست . بدیها وآنچه را که مغایر ومخل نام وناموس است باید بداند وازآنها بهمه طوری خود را نگاه دارد . پس غیرت دانش وآگاهی را لازم گرفته است . نادان هرچه غیور باشد جهات نقصان درآن موجود تواند بود. زیرا که اسباب اخلال ناموس ونام خودرا واطوار وجهات آنرا چنانکه باید دانسته باشد عالم برآن نیست. اگر بعض کلیات‌را هم بداند ازفروع وشعبه‌های کار بوجهی آگاه نیست . و بساهست که درمیان بی عاری است ولی بیچاره غافل است ازاینکه در بحبوحهٔ ننگ و عار بسر می برد . وباعتقاد خود غیرتمند است .

این مطلب نه تنها درحق افراد واشخاص است . دربارهٔ هیئتها وجمعیتها هم بهمین مقیاس ملحوظ تواند شد . مرد جاهل است وقباحت جهل‌را نمی داند که ازآن اجتناب کند . خودسهل است اگر بگویند بیا اولاد خود را یااولاد ابنای وطن خودرا که وارث زندگانی ما است بمکتب بگذاریم واتفاق کنیم اطفال ملت‌را علم و ادب بیاموزیم . از ننگ جهالت و نادانی . وذلت حیوانیت و خواریهای دوجهانی اورا بازرهانیم . هر کدامی از آنها سخنی گوید . که اگر به محک غیرت زنیم . عیارآن بسیارکم خواهد بود . پس جاهل هرقدر غیرت داشته باشد آن غیرت مستقیم نیست . آن غیرت ناقص است آن غیرت ثمرات وفائده های خودرا بطور مقصود ندهد .

غیرتمندان بعلم واستقامت هم خودرا درجهان بدرجهٔ کمال انسانیت رسانیده اند . وهم ابنای جنس‌را هادی و راهنما شده‌اند . معموری جهان‌را اساس ازغیرت واستقامت است . آبادی دنیارا بنیان ازغیرت واستقامت .

پس غیرت را بطور اجمال حامی وحافظ ناموس ونام انسانی بایدقرار دهیم . واحکام آنرا یکدفعه درذاتیات یعنی کارهایی که بخودمان متعلق است ملاحظه کرده تکالیف خودرا مستقیما بدانیم و باستقامت غیرت‌را باجرای آن مصروف داریم . وپس ازآنکه ازین مرتبه بالارفتیم درمناسبات با ابنای جنس ازنزدیکان ودوران بتفاوت مراتب آنها جهات تعلق آنرا نیز ازروی راستی وراستکاری ملحوظ داشته وظائف خودرا نیز درین مرحله حقا وحقیقة بشناسیم . وازمنکرات وفواحش که عبارت ازتجاوز حدود وحق نشاسی است احتراز کرده نام وننگ ابنای جنس را نام وننگ خود بدانیم . حفظ ورعایت حقوق آنهارا رعایت حقوق خود بدانیم . نه اینکه ایراث ننگ وعیبی برابنای جنس‌را مایهٔ افتخار خود کنیم . ذلت کسی‌را شرافت خود بدانیم . احتیاج وفقر کسی‌را غنا وثروت خود شماریم . عیب جویی ازکسی‌را اسباب مباهات خویش سازیم . که اینها یقینا نه غیرت است ونه ازمقتضیات غیرت . بلکه بی عاری است ونهایت بی عاری است . چه حقوق مساوی است . رشتهٔ وجود وتعیش وزندگانی

ما بهمدیگر مربوط وبسته شده است . ذلت من ذلت ابنای جنس من است . حقارت من حقارت ابنای جنس من است . میزان کاررا ازاینجا توانیم فهمید که امروز افتخار جمیع ملتها وجمعیتها ازگذشتگان ودراین زمان حاضر . بوجود اشخاصی است که امتیاز ازمیان ابنای جنس حاصل کرده . ودارای شرافت وکمال ویکجهة برتری گردیده اند اگر یک حکیمی یا عالمی یا عدالتمندی جوانمردی بزرگی مالداری که ازوجود اوفائده وبهرهٔ ابنای جنس را رسیده باشد وهمچنین صاحبان علم وادب وهنرها وصنایع ودارندگان صفات نیک که بوده اند وهستند وجود اینها بطور مطلق وبدون استثنا اسباب بالیدن وسرافرازی ویک خشنودی معنوی که ازارتباط هم جنسی خیزد برای ماها گردیده است . پس طبیعت مستقیمه باشکاری حکم میکند که شرافت وبرتریهای ابنای جنس مایهٔ افتخار افراد بنی نوع است . درین صورت خردمند غیور تمامیٔ حقوق خود ودیگران را در یک میزان معتدلی نگاه تواند داشت . که حقا وحقیقة ازذلت بی ناموسی وارسته درزیر رایت غیرت واستقامت زیست کند وزندگانی مقدس خودرا آلودهٔ ناراستیها وفواحش ننماید .

این یکی حکم مناسبات با افراد ابنای جنس خودمان است . ولی تکلیف دیگری در بالای این مراتب داریم . که آنهم حفظ ناموس هیئت مجموعه ورعایت شرائط یکنامی جمعیتی است . که بطور خصوصی منافع مشترکه باهم دیگر داریم . که این را هم غیرت ملتی ووطن پرستی ومانند آنها گفته اند . اگرچه بمقیاس مقدمات معروضه دراین مورد قابل الاعتنا نیز نوعا وظیفهٔ مامعلوم توانستی بشود . ولی اگر سخنی چندنیز درین مطلب آورده شود مناسبتر خواهد بود لهذا این سخنان را درنسخهٔ آینده بخواست خدای درمیای گذاشته کمی هم ازتکالیف وطن وحب وطنی که فرموده اند «حب وطن ازایمان است» فهمیده ومبنای کار وافکار خودمان را درآنجا نیز دانسته باشیم . که بدان موجب عمل کنیم غیرت ورزیم . اکمال ناموس خود ووطن وابنای وطن را . منتهای آمال واقدم مقاصد سازیم .

« اخبار داخلیه »

تلگرافنامه ایست که در ۱۹ کانون ثانی ازطرف کوماندانیٔ فرقهٔ عسکریهٔ هرسک . بمقام عالی صدارت عظما نوشته شده است .

بطوریکه ازغرابچه عرض شد بی آنکه واقعهٔ اتفاق بیفتد روزشنبه به ویرینوی مراجعت کرده . دیروز که یکشنبه بود بی آنکه بکسی ازعاصیان برخوریم . باهمراهان خود در پولچه . که میان واغوزهٔ کهنه وتیره بین است . منزلگاه کردیم . ودرین دوروز که می آمدیم ازآثار جنگ آخری بقدر سیصد وچندنعش کشتگان عاصیان را که درکلیساها جمع کرده بودند دیدیم . برحرکت جنگ گذشته . بجهة اینکه جمعی ازعاصیان بانسمت گذشته بودند . وقتیکه بآنجا رسیدیم چندان جمعیتی ازعاصیان درآنجاها دیده نشده بود . واین هم بعلت آن بوده است که آمدن اردوی شاهانه را دیده . وجان خودمان را بحدود اوستریا انداخته . ویدالماچیا متفرق شده بودند . ورئیس فرقهٔ قره طاغیان هم زنده بوده است وبقیهٔ رفقای خودرا برداشته بنواحی عاصیه همراه باغیان رفته بوده اند . که اینهم درثانی تحقیق کرده شد . دراین حال منت خدایرا که درسایهٔ سطوت وایهٔ حضرت پادشاهی . همچنانکه درین حوالی جمعیتی ازعاصیان نیست . ازهیچ طرفی هم بودن آنگونه جمعیت طاغیه مسموع نیست . وآسایش داخلی برقراراست . استمرارحال عصیان درپوپوه را سبب اصلی این بود . که نواحیٔ عاصیه از پولچه بناحیه مذکوره نقل عصیان میکردند واین نقطه هم ازسایهٔ موفقیت وایهٔ جناب پادشاهی . دیروز گرفته شد . ومجرای عصیان مسدود گردید . ودرداخل آن ازعاصیان کسی نماند . انتظار وامید براین است که اهالی داخل عفو وامان جناب تاجداری بشوند . وبزودی باماکن وقریه ها ومساکن خودشان عودت نمایند . بمناسبت اهمیت نقطهٔ پولچه چنانکه معروض گردید . ونزدیک داشتن راه نقل آذوقه به تیره بین . ازامروز شروع کرده شد . بتجدید بنا وساختن شش باب قله که دربدایت مسئله ازجانب اشقیا خراب کرده وآتش زده شده بود . امر عالی مطاع است .

درخصوص قبول شدن لایحهٔ کونت اندراسی ازجانب بابعالی کازتها وروزنامهای محلیه شرحی نوشته اند وبعض کازتهای بک اوغلی هم خلاصهٔ لایحه را درج نموده اند . چون دراینباب ازجانب مطبوعات رسما خبری برای اعلان قبول آن بما داده نشده است . وبا اینکه عین صورت لایحه را ازترجمهٔ کازتهای وین را نیز موجود داشتیم . بعلت نرسیدن خبر رسمی . وبملاحظهٔ اینکه باین شدت هم این مطلب طرف اهمیت نیست . لهذا این اعلان را وتمام ترجمهٔ لایحه را درثانی اگر مقتضی گردید خواهیم نوشت .

(بقیهٔ نظامنامهٔ وکیلهای دعاوی)

(درمحکمه های نظامیه)

مادهٔ بیست وهفتم محررات ونوشتجاتی که وکلای دعوا تنظیم خواهند کرد . وهمچنین صورت اوراق وسنداتی که بمحاکم خواهند داد . هرگاه در روی ورقهٔ صحیحه نوشته نشده باشد درهیچ محکمهٔ قبول نخواهد شد .

مادهٔ بیست وهشتم دراجرتهایی که بموجب تعرفه دریافت خواهد شد مجیدیه از قرار یکی بیست غروش محسوب خواهد شد .

مادهٔ بیست ونهم وکلای دعوارا جایزاست که بموجب مقاوله وقرارداد جداگانه نیز اجرت بگیرند . فقط دعوایی که بقدر پنجهزار غروش باشد نباید ازقرار تعرفه تجاوز کند . وآنچه برای زیادتر از پنجهزار غروش دعوا قرار میدهند نهایت درجهٔ قرارداد ازصدی بیست زیادتر نباید باشد .

(فصل رابع)

(دربیان کیفیت تشکیل ووظائف جمعیت)

(وکیلهای دعوا است)

مادهٔ سی ام یک جمعیت دائمه برای رسیدگی امور وخصوص وکیلهای دعوا واجرای وساطت تبلیغات که ازجانب نظارت احکام عدلیه بآنها خواهد شد تأسیس وتشکیل خواهد گردید .

مادهٔ سی ویکم برای این جمعیت یک رئیس اول ویک رئیس ثانی وچهار اعضا خواهد بود . واینها دراسلامبول مقیم وازجانب وکلایی که سمت مأذونیت باجرای وکالت دعوا دارند بطور اکثریت انتخاب خواهند گردید .

مادهٔ سی ودوم مدت مأموریت این رئیس واعضا مدت دوسال بوده . درهرسالی نصف اعضا عوض وبجای آنها اعضای دیگر انتخاب خواهد شد . ودرسال اول بجای آن دونفر که خارج ازاعضائیت می شوند قرعه کشیده میشود . وسال دیگر هم آن کهنه ها عوض شده دونفر دیگر بجای آنها بانتخاب میآید . ودرآخر سال دوم مدت مأموریت رئیس هم تمام شده خواهد بود .

مادهٔ سی وسیم اعضایی که موافق قرار مادهٔ سابقه ازاعضائیت بیرون شده اند . تا یکسال ازمیان نگذرد انتخاب آنها برای اعضائیت جائز نبوده . فقط انتخاب رئیسها بار دیگر جائز خواهد بود . ودربدوکار که رئیسها واعضا یکدفعه انتخاب شده بعد ازختام انتخاب رئیس اول جمعیت . هم انتخاب شدن خودرا وهم انتخاب رئیس ثانی را بموجب یک تقریر (فهرست) بنظارت احکام عدلیه اشعار خواهد کرد .

مادهٔ سی وچهارم برای اینکه اساسی برای انتخاب اعضا بشود . یک صورت مصدقه ازجدولی که دراحکام عدلیه درخصوص وکیلها میباشد بجمعیت مذکور داده خواهد شد . ونیز اسامی وکیلها یکه درآنجدول ثبت می شود . ویا آنکه نام آنهارا قلم کشیده می شود بجمعیت مذکوره همه وقت تبلیغ خواهد شد .

مادهٔ سی وپنجم بعد ازآنکه هیئت جمعیت انتخاب کرده شد یکی را ازمیان خودشان باکثریت آرا کاتب وامین صندوق معین خواهند کرد .

مادهٔ سی وششم مادامیکه ازجمعیت دائمه علاوه برئیس سه کس ازاعضا موجود نباشد بمذاکره آغاز نتوانند کرد . ودرصورتیکه آرا مساوی باشد درهرطرف که رای رئیس باشد اغلب معدود خواهد بود .

مادهٔ سی وهفتم وظائف جمعیت اولا تبلیغ قرارهایی است که ازنظارت جلیلهٔ دیوان احکام عدلیه درخصوص معاملات وکلای دعوا قرار داده می شود . ثانیا بیان موادیست که لازم باشد بنام وکیلها بموجب مضبطه بعرض نظارت مشار الیها برسد . ثالثا تمامی اجرای نظاماتی که متعلق بوکلای دعواست . رابعا تسویه واصلاح دادن موادی که درمیان وکیلها وصنف صنف آنها مایهٔ نزاع آنها میشود . وبیان نتایج آن بدیوان احکام درصورتیکه صلح وانجام آنها صورت پذیر نگردد . خامسا اعطای ایضاحات درخصوص تعرفه است درهنگامیکه ازجهت اجرت ومصارف مشکلات واختلافاتی ظهور نماید . سادسا معاونت لازمه کردن است بصاحبان دعوایی که فقیر وبی استطاعت هستند وبجمعیت اظهار حال خودرا می نمایند . که درینصورت لازم است معاونت کنند . باینکه مجانا بدعوای آنها رسیدگی شده ودرمعاملات قانونیه روی تسهیل بآنها نموده وهمچنین بطورهای دیگر کومک بآنها کرده شود .

مادهٔ سی وهشتم تسهیل وتدقیق مصالح آنهایی که فقیرالحال هستند . بمعرفت جمعیت بیک هیئت وچندنفر ازوکیلها که مناسب باشد حواله خواهد شد .

مادهٔ سی ونهم معاملاتی که جمعیت باید درحق وکلای دعوایی که بخلاف قاعده ومغایر نظام رفتار میکنند مجری دارند چنانست . اول وظیفهٔ آنهارا بانها اخطار کنند . ثانیا تنها بتعذیر وعتاب قرار دهند ثالثا وکیلی که مستحق تعذیر است درحضور جمعیت بمعرفت رئیس تکدیر کرده شود رابعا آنرا ازقبول شدن بمحل مخصوص جمعیت محروم دارند .

مادهٔ چهلم اگر درحق وکیلی شکایتها بدرجهٔ معتنابها رسیده وجمعیت مقتضی دانند که مأذونیت بوکالت را ازاو بردارند . درینصورت لازم است اسباب وکیفیات آن ومدت رفع مأذونیت را بموجب مضبطه بدیوان نظارت جلیلهٔ احکام عدلیه بیان کنند . (بقیه دارد)

شب چهارشنبه گذشته درسفارتخانهٔ انگلیس جناب سرهنری الیوت سفیر کبیر مهمانیٔ بالی داده اند . ودرآن مهمانی جناب مستطاب افخم صدارتپناهی ودیگر وکلای فخام وسفرا ومعتبرین حاضر بوده اند . سفیر کبیر مشار الیه دومهمانی دیگر نیز خواهد داد .

***

پیشتر نوشته شده بود که موافق قرارداد بابعالی دونفر ازمأمورین بانک باید درامانت رسومات برای تحقیق وتفتیش واردات گمرک وایفای وظایف محدودهٔ خودشان بطور دائمی بوده باشند که بدینواسطه اسباب تأمین ایفای وجوه کوپونها حاصل گردد . اینروزها بموجب امر جناب مستطاب افخم وکالتپناهی ازجانب بانک مذکور مسیو (ادوارج) (وبارون هپش) نامان بجهة این کار معین ومأمور بایفای وظیفهٔ خودشان درامانت مشار الیها گردیده اند .

***

درکازت طونه نوشته اند که جناب فضلی پاشا رئیس اردوی همایون دوم هنگامیکه بشمنی برای وارسی وتماشای مکتبها رفته اند مبلغ معینی بهرکدام از مکاتب برای توزیع بشاگردان وبدختری ازآنها که هدیه بدست رنج خود داده بود جداگانه انعامی داده وبعضی بیانات وکلمات مشوقه درهرکدام ازمکتبها بیان نموده اند .

***

پریشب که شب جمعه وپانزدهم شهر حال بود درساعت چهار ازشب رفته دراقسرای درمحلهٔ مرادپاشا ازخانهٔ محمود افندی که ازمتحیزان قلم مکتوبی (دارالانشاء) باب سرعسکری است آتش ظاهر شده وسه باب خانه سوخته است . ونیز درشب مذکور درساعت هفت ازمرکز (استاسیون) شمندوفر اسکلهٔ سرکه جی قضاء آتش ظاهر شده ونصف استاسیون سوخته است . وبعد ازآن باهتمام مأمورین وسائره خاموش شده است .

***

﴿ مرگ بحسن تصادف ﴾

بعضی ازروزنامها خبروفات نورس افندی مرحومرا که ازنیکان روزکار بود نوشته بودند در این کازت هم مناسب داشت نوشته شود . چون ورقهٔ دراینباب ازجانب یکی ازدوستان مرحوم مومی‌الیه برای طبع بادارهٔ (اختر) فرستاده شده بود لهذا دراینمقام درج آنرا مناسب وکافی دیدیم .

(ورقه)

کلبن بوستان مودت . اعنی (نورس) زاده که ازسرآمدان شعرای عصر . وازسرفرازان ادبای دهر بود . ومحب صادق آل عبا . ومحنت زدهٔ مصائب بی پایان کرب و بلا . در روز جانسوز دهم ماه ماتم محرم‌الحرام ۱۲۹۳ این کالبدفانی مستعار را ترك نموده . وبدار بقا ارتحال نمود .

اجل زهر غم آسوده کردو دانستم
که شمعرا اگرآسایش است از باد است

مژدهٔ ارجعی بگوش جان آن عاشق صادق رسید . از روی صدق عشق وداع جان وجهان فرمود . علیه رحمة المولی وله شفاعة الشفعاء . جای عبرت . وسزاوار دقت . این نکتهٔ باریکست که مرحوم مومی الیه . از اوان صباوت تا هنگام رحیل ازین دارفانی . اکثر اوقات عمر عزیز گرامیٔ خود را سینه سوزان واشك ریزان . وبا آه وافغان . درمصیبت شهدای اهل بیت طهار گذرانیده . والحق درنفس واپسین . ودم آخرین . باثبات مدعای خود موفق گردید .

غیر ناکامی درین ره کام نیست
راه عشقست این ره خام نیست

چنانکه در روز جان سوز بل جهان سوز وقعهٔ کربلا . روح‌روان خودرا بملاقات ارواح مقدسهٔ شهدا فدا . وبحظائر قدس ارتقا نمود .

لابد این تصادق . نی نی غلط گفتم این ترادف . ازبهر اثبات صدق ومحبت . واز برای ابراز صداقت . درعشق ومودت ذوی القربی برهانی است قاطع . ودلیلیست ساطع . که گفته‌اند .

اگر ازجانت معشوق نباشد کششی
کوشش عاشق بیچاره بجائی نرسد

بسراه لنا آمین یامعین .

مردغریب
بیچاره شعیب

***

(مواد پولیتیکی که در روزنامهای اوروپ)
(دیده‌شده‌است)

هو پیاپر سر کردهٔ اهل‌شورش بوسنه که باچند کس ازرفقای خود بخاك آتریش رفته بوده‌است ازجانب حکومت گرفتار . ومحبوس شده‌است .

کومیسیون کرواروژ (یعنی خاچ‌قرمز که یك جمعیتی است درممالك روسیه) که درقره‌طاغ بجهت مجروحین اهل شورش هستند مشغله وکارزیادی پیدا کرده‌اند . کازتهای پترورغ ازروی تلگرافهای چنته مینویسند کومیسون مذکور طبیبها وآلات جراحی ودواها وغیرذلك خواسته‌اند .

اسکوپچینا یعنی شورای ملت صربستان بمذاکرات خودشان خاتمه‌داده وتعطیل کرده‌شده . تعطیل شورای مجلس مذکور مانع ازاستیفای هیئت مدیران گردید . روایتی‌را که درخصوص استعفای پرنس میلان میشد اینروزها تکذیب می‌کنند .

میستر (کیو) تا دوهفتهٔ دیگر بلندن خواهد رسید (اوبزرور) که کازت لندن است مینویسد . حال مالیهٔ مصر بدنیست . ولی دیون دارهٔ خدیویت جلیله که بقدر بیست ملیون لیرای انکلیس میباشد . کمی باعث اشکار کار تواندشد . خصوصادر باب تأمیناتی که ازجهت ایفای فائضهای دیون لازم است . بسبب تخلف قسط فائض دین مذکور وهنی برای مستقبل حاصل وازمقدمات وقوع اشکال خواهد بود . واین اشکال رامداخلهٔ پولیتیك فرانسه بمالیهٔ مصر که نیز مأموری بانجا فرستاده است قوت خواهد داد .

دراینباب اخبار نویس تایمس که در پاریس است میکوید . فرستاده شدن مسیو اوتره ازجانب دولت فرانسه بمصر نه‌چنان‌است که درمیان مردم گفته میشود . که مومی الیه بجهة تکلیف یکی کردن خصوصات مالیهٔ مصر یعنی دوقسم دیون خدیویت جلیله بمصر رفته است . بلکه عزیمت مسیو اوتره بمصر تنها بملاحظهٔ این بود که هرگاه تکالیف واقدامات مسیو کیو فرستادهٔ دولت انکلیس منافی ومضاد بامنافع وپولیتیك دولت فرانسه باشد . آنرا منع کند . اینست که دولت فرانسه دراینباب بمسیو اوتره مأذونیت واختیار غیر محدود داده است .

رخصتی که دولت آلمان بجهت بیرون بردن اسب ازخاك خودش داده‌است . تأثیر بزرك واهمیتی در پولیتیك اوروپ دارد . بعلت اینکه این رخصت دلیل بسیار بزرك وآشکاراست که دولت آلمان طالب دوام و بقای صلح وآسایش اوروپ میباشد .

دولت مشار الیها کونت دارنیم سفیراسبق پاریسرا که پیشتر محکوم بتوقیف شده‌است خواست که موافق قرارداد دیوان برلین مجازات حبس خودرا بکشد . لکن دیوان استیناف فلورانس این تکلیف را یعنی تسلیم کردن کونت مشارالیه‌را رد کرد . وبموجب عهدنامهٔ که دولت مشارالیها بادولت المان دارند جواب دادند که درین مطالبه حقی ندارند .

درشهر بروکسل جمعیتی بنام (اتفان‌دودزاسپوار) فرزندان نا امیدی تشکیل شده بوده‌است جمعیت مذکور مخفی بوده‌اند . واعضای این جمعیت ازفراریان کومونهای پاریس هستند . جمعیت مذکوره کازتی چاپ ومنتشر می کرده‌اند . درین کازت فصل نالایقی درحق حکومت (ژنو) نوشته بوده اند . وبهمین جهت بعضی ازاعضای جمعیت مذکورهرا ازجانب حکومت امر شده‌است ازخاك بلجیك بیرون بروند .

***

(خبرهای تلکرافی)

انکلیس

لندن ۹ فوریه

لورد دربی وزیر خارجیه درمجلس لوردها بیان کرد . که برای من معلوم نیست که قبول شدن لایحهٔ کونت اندراسی ازجانب بابعالی . اهل شورش را بترك سلاح کردن مجبور خواهد کردیانه . ولی در این صورت شورش محلیه بطوری محدود خواهد ماند که برای اوروپ طرف اهمیت نخواهد کردید . دولت انکلیس لایحهٔ آتریش را بطور مطلق قبول کرد ولی درباب خصوصیات آن ومعاملات بعد ازین را که دراینباب دارد آزاد میباشد .

(فرانسه)

پاریس ۹ فوریه

مسیو لانون‌رنو امین پولیس که رئیس ادارهٔ ضبطیه است استعفا کرد بعلت اینکه مأموریت تازهٔ او دراعضائیت سناتو باوزارت ضبطیه مغایراست . لهذا استعفای او قبول شده وبجای او مسیو (فلیکس ووآزن) که ازاعضای مرکز چپ شورای ملت بود تعیین شده است .

مسیو لورنتی صاحب امتیاز کازت (اونیون) وفات کرد .

حریق بزرکی در اینجا ظهور کرد .

آتریش ـ مجارستان

وین ۹ فوریه

کومیتهٔ (شعبهٔ جمعیتی) شورای ملت که بجهة بعض مطالعات درخصوص عهد نامهٔ تجارتی مملکتین متشکل کردید بودقرارداد که احکام عهدنامهای دولت آتریش با بابعالی را درحق مملکتین هم‌جاری دارند ودولت آتریش هیچ حقوق خودرا در این خصوص ترك نخواهد کرد . ناظر تجارت بیان کرد که حکومت هم دراین خصوص همرأی است . کومیتهٔ مذکور بعد ازاین قرار تکلیف کرد که یك تأسف‌نامه تقدیم کنند که دولت آتریش نتوانست عموم تبعهٔ خود که درمملکتین هستند درمقابل قانون بلا فرق و توقیر منظور شوند .

(روترهوا)

انکلیس

لندن ۹ فوریه

مسیو دیزرائیلی رئیس هیئت وکلای انکلیس درپارلمنت (شورای ملت) ولورد دربی درمجلس لوردها پولیتیك دولت انکلیس‌را درمسائل حاضره بیان کردند .

جوابهائیکه برای نطق علیا حضرت قرالیچه انکلیس از پارلمنت ومجلس لوردهاداده خواهد شد تصدیق وقبول شده است .

(بوردیانو)

(مصر)

قاهره ایضا

مسیو استفان کیو روز یکشنبه بلندن عزیمت خواهد کرد .

آتریش ـ مجارستان

پشته ۹ فوریه

درمجلسی که درتحت ریاست هیئت وکلا منعقدشد . حامیان آزادی تکلیف کردند که بنکیهای فرانسوا دهاك درضمن اوراق دولتی منتشر شود . ودفتر اعانهٔ قرار داده شده از برای مشار الیه هیکلی ساخته ودر پای تخت نهاده شود . مجلس بطورانجذاب وتسابق وخوشنودی این تکلیف‌را پذیرفتند .

فرانسه

پاریس ایضا

مارکی ده فرانکلیو درکازتها کاغذی منتشر کرد کمومی الیه درکومیسیون شورای ملت ازدولت دکاز سؤال خواهد کرد که آیا عساکر دولتی اسپانیا بخاك فرانسه گذشته اند یا نه . مسیو غامبتا بعض نطقها درانبون ومارسل بیان کرد .

(المان)

برلین ایضا

شورای ملت قانوننامهٔ جنایت‌را قبول وتصدیق نمود .

ایتالیا

برندیزی ایضا

غران دوك الکسیس ولیعهد دولت روسیه امروز بآتن عزیمت کرد .

(روترهواس)

(ازتتمهٔ مقالهٔ کیمیای زراعت)

حالا به بینیم جهة اینکه آب بالای شیشهٔ حباب می‌آید چیست بعلت اینکه بسبب سوختن شمع از اجزای مولدالحموضه که باشمع محو وزائل میشود جزئی یعنی یك مادهٔ دیگری درمیان اب ظاهر شده . ودرآب حل میشود که نام آنرا (حامض فحمی) گویند وهرقدرکه این اجزا درمیان آب حل میشود مقدار هوایی کهدرمیان شیشه است کم شده وآب کهدرتوی آنست برای پرکردن جای آن هوای متناقص رو بصعود و بالارفتن میگذارد .

مولدالحموضه وازوت مانند هوا محسوس وقابل رؤیت نیست و بدست اخذ ضبط آنها ممکن نمیباشد وهرجسمی که مانند هوا لطیف ورقیق باشد انرا کازنام نهاده‌اند .

اکنون مولدالحموضه وازوت هردو کازاست وازمرکب شدن آنها هوای نسیمی ظاهر میشود . درمیان پنج لتر ا هوا تخمینا یك لترا مولدالحموضه و چهار لترا آزوت هست . حالا هوائی که درمیان شیشه است بقدر مولدالحموضه ندارد که کفایت روشن بودن شمع‌را بکند اگر قدری فتیله درشت باشد وبشدت روشن شود فورا ان جسم مولدالحموضه تلف شده تنها ازوت میماند وانکاه اب بالارفته پنج یك شیشه‌را فرا گیرد . فقط امتحان این مطلب باشمعهای متعارفی ممکن نشده بفوسفور تواندبود واین فوسفور که جسمی است بشدت میتواندبسوزد وهمان است که کبریت ومانند آن که بسرعت میخواهد روشن شود ازآن ساخته می‌شود . باری این آزوت که بطور مذکور حاصل شده است . اگرچه بجهة نقصان وسائط عملیه ازوت خالص نیست ودرتوی آن کمی مولدالحموضه تواند بود . لکن بازخصائص حقیقیهٔ این جسم بسیط رامیتوانیم بامتحان دراین آزوت غیرخالص هم بفهمیم بانطریق

شیشه که درمیان ان شمع روشن شده است درآن را بایك بشقابی بگیریم . وسر از بر بتوی اب فرو بریم . و بشقاب را بکشیم . و بطوریکه بیشتر گفته شد گازیرا که درمیان شیشه است توی یك کاسهٔ که دهنش قدری گشاداست نقل بکنیم . وبعدازان درهمان حالت که درمیان آب است دهنهٔ کاسه را با یك تخته شیشه محکم گرفته روی یك میزی بگذاریم . وبعد ازان شمعی را که درحالت روشن بودن بسر مفتولی بسته شده است بتوی کاسه ببریم . آن وقت خواهیم دید که آن شمع فورا خاموش گردید . وحال آنکه اگر درمیان کاسه ازهمین هوای متعارفی میشد قطعا خاموش نمیگردید . پس باین امتحان معلوم میشود که گازی درمیان کاسه بوده است جسم غیرموافق بروشنائی میباشد اگر یك قدری درمیان آن گاز از جزء (مولدالحموضه) هم بوده باشد بازخاموش خواهد شد .

(بقیه دارد)

بورسه

غلطه ۳۰ کانون ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۱۵
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۳	۲۰
شرکت عثمانیه	۲	۲٤
اعتبار عمومی	۳	۳۰
تراموای	۱	٦۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٥٤	۰۰
		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۱۳۲
«	۱۸٦٥	۱۳۳
«	۱۸٦۹	۱۲۲
«	۱۸۷۲	۰۳۷
«	۱۸۷۳	۱۱۹
کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۱	۲٥
	فرانك	سانتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی	۲۲	٦٥

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۱۸
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲٥
امپریال	۰۸۹	۲۰
کرمیچه	۰٥۱	۱٦
مجیدیه	۱۰۳	۰۲
بشلك	۱۰۷	۲۰
متالك	۱۰۸	۰۰
پول سیاه	۱۳۷	۲۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ الاحمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و با کمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك در زیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

∴

مسیو م دیپوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

∴

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصده غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا در باغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و در دکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

محل فروش (اختر) درچنبرلی طاش دکان جلیل اغا کتاب فروش ودر باغچه قپوسی دکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش ودر بایزید قرائتخانهٔ صراقیم افندی ودراقسرای قرب یشل طولومبا دردکان تنباکو فروشی ودرمغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکری و دربشکطاش در مرکز تراموای در دکان تنباکوفروش ایرانی ودر پیش مالیه دردکان قلم فروش نمره ۱٤٤ ودردم خان والده دکان چایی فروشی است .

∴

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است درمغازهٔ کتاب فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد

∴

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیگر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش ازقرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

∴

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌تیپوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنگهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده و باعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

∴

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادگاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه ده سال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۲۱ فی ۱۸ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ دوشنبه ﴾ فی ۲ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۱٤ فوریه ۱۸۷٦ سال دوم

اختر ۵

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بعصابیش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
کیک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت هر کونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اخطار مخصوص ﴾

در نسخهٔ پیش شرحی در خصوص بی نظمیٔ امر توزیع نسخه‌های اختر نوشته و عذر تغیر فیئات نسخ ها را خواسته بودیم .

چون بمناسبت ارتباطی که درمیان جملهٔ کازتها باید باشد در ابتدای آغاز بطبع و انتشار (اختر) مقرر شد که بولایات وممالك محروسهٔ عثمانیه که درآنها کازت وروزنامه طبع میشود . هرکدامی یك نسخه فرستاده شود واین کار وزحت را بصرافیم افندی مدیر قرائخانه در بازید داده و منتظر بودیم . که نتایج مأموله ازاین حسن نیت وعنایت حق برادری که باکازتهای دیکر میباشد حاصل کردد . و تا امروز که بیست نسخه از این کازت بیرون آمده است روز بروز بافندی مومی الیه تسلیم شده است . که ارسال بولایات مزبوره نمایند ولی چون از اکثر ولایتها جوابی شنیده نشد وعوضهای آنها که میبایست پیشتر از همه کس بادارهٔ (اختر) برسند تخلف از روزهای معین پوست بود و بعضی هم هیچ نرسید واین کار باعث خیال وموهم بی نظمیٔ کار بود (لهذا) بعد از این تنها بجند ولایت که رابطه باما دارند جداکانه فرستاده شده و بسائرین هم بوسایل ممکنه اعلان خواهد شد که هرکدام طالب باشد درضمن روزنامهٔ خودشان درج کرده و آن نسخه را برای ما ارسال دارند که این فقره هم درتحت یك قاعده ونظمی بوده باشد .

﴿ حب وطن ﴾

آدمی باین آفرینش کرامی . وهوش وادراکی که درنهاد اواست . خیلی تفاوت دارد . آدمی بهردرجهٔ بالاتری ازعقل وادراك که برتری می جوید . ومقامات خود وابنای جنس خودرا مشاهده می نماید . می بیند آنچه نمی تواند بحقیقت بفهمد زیاده تر ازآن است که بدانستن آن افتخار حاصل کرده است . ونیز اکر نسبت داده شود بکسانی که هنوز بدرجهٔ فهم وآکاهی او نرسیده اند . دیده خواهد شد که چه قدر فرقها وتفاوتها هست میان او که خود بقصور ونقصان ادراکات خویش معترف است . باکسی که در پایهٔ او بهره‌مند ازمزایای علوم وآکاهیها نشده است .

عجیب این است که آدمی هرقدر پردانش وآکاهی خودمی فزاید . نه تنها بجهة بسیاری شعبه‌های علم بل بعلت آشنایی وربطی که بعالم پهنا ورعلم پیدا می کند . و بی پایان بودن آنرا مشاهده می نماید . اعتراف بعجز خود آورده . ومی بیند درجات بسیار بلند وشاخ الأرکان دانش وفرهنك را . که کمند اوهام وخیالات هنوزدر کنکرهٔ نخستین آن بدرستی جای نکرده است . ومی بیند که بالاتر ازهرصاحب علمی داندهٔ هست . این است که فرموده اند

﴿ هرمقداری که ایشان را ازجهت علم برتری بدهم بهمان مقدار درایشان حلم وفروتنی خواهم نهاد ﴾

چون این کلام مقدس تدبر کرده شود خواهیم دانست علمی که ازخصائص نخستین آدمی است چه مقامی دارد . و بواسطهٔ این خواهیم فهمید که آدمی ومقام بلنداو واقعا خیلی تفل دارد .

آفرینش آدمی خیلی تفل دارد . سخنها که کفته می شود باقتضای مقامات ومنازل واعتبارات است .

﴿ اکر اعتبارات نباشد حکمت باطل خواهد شد ﴾

سخنها چون بوفق منزل افتاد
درافهام خلائق مشکل افتاد

﴿ نقل سخن بوطن ﴾

سخن دروطن بود ومحبت وطن . چنانکه درنسخهٔ پیش کفته شد . سخنی چند دربارهٔ وطن باقتضای حال بکوییم . وچون معانی بلندی درضمن این مطلب تواند بود . وحیف است . فوت بشود . این است که قدری باریك شدن فهمهارا باید همراه کرد و بمعاونت خواست که حتی الأمکان دادمطلب داده شود .

آدمی وطنهای چند دارد . که همهٔ آنهارا طبعا دوست میدارد ودوست داشتن آن وطنها نیز مرکوز درنهاد وفطرت اوست . زیرا وطن خود اوست . شئون اواست . اطوار اواست . اصل اواست . مادهٔ اواست . صورت اواست . بقای او وشرف وافتخار اواست . وکافل حیات ووارث زندکانی اواست .

﴿ وطن چند کونه است ﴾

بعضی از این وطنها اوطان معنویه وروحانیه است . که بیان آنها وجهات ارتباط ونسبتهای آنهارا . باین عوالم جسمانیه وبشریه باهل آنها . ومقام بیان آنها واکذار می کنیم . وازآنجا که کذشتیم .

اطوار ووطنهای دیکر ووظیفهٔ خودرا دربارهٔ هرکدامی دانستن لازم است .

جوهر انسانی که لطیفهٔ ربانیه . ومظهر تجرید وتفریداست . وآنست که مسندالیه تمامی نسبتها واضافتها است وبفارسی آنرابه (من) تعبیر میکنند وکویند . وجودمن . حیات من . عقل من . جان من . روح من . ومانند اینها . که این من حاکم ورئیس جملهٔ اینهااست . وهمان است که میکوییم خیلی تفل دارد . منزلهای بسیار برای اوهست . که درمقامات سیروسیاحت خود . درآن منازل آرام کیرد . وآن منزلهارا اقامتکاه ومحل انس خود نماید . وآن منزلهارا وطن خویش شناخته . بسط بساط شرف وافتخار وعزت وجلال خودرا درآنها کرده . ازآثار مزایا وکالات مرکوزه درنهاد خویشتن را . بقدریکه میتواند . وچندانکه مقتضی باشد . ظاهر میسازد . ولی درهرمقامی که هست ازشدت انسی که بمنزل خود حاصل میکند . وبعلت اختلاف اوضاع منزلها ودرجات بسیار متفاوت آنها . اورا ازمقامهای دیکر واز پرداختن باآنها غالبا نوعی غفلت وفراموشی حاصل کردد .

ازمنازل اولین این جوهر الجواهر امکانی . درین عالم ظاهر . بقدرت توانائی علی الأطلاق . بطور بسیار لطیف این حبوبات ومیوه‌ها ونباتات طیبه است وآنچه قابل ومناسب اکل آدمی است . که غذای آدمی میشود . از هاضمه کذشته از ثفل کیلوس وتعفین کیموس باصطلاح اهل فن خودمان . صافی وخالص کردیده . ونطفه شده از صلب آباء وبدران مرور کرده در رحم مادرها آرامکاه سازد . وبتقدیر معلوم مقدر شود . وصورت اصلیهٔ خودرا حاصل کند وباقتضای تدبیر حکمت صانع توانا باین عالم شهود . پای کذاشته باخرین مقامات خود ازمنازل عالیه میرسد .

که اکنون سخن ما درانجا است . وفهمیدن وطن بودن اینجا است . زیرا که منزل حاضر ما اینجا است . وتدبیر امور این منزل نخستین وظیفهٔ ما است . چه فهمیدن منازل عالیه را که ازآنجا آمده ایم . وهمچنین درك ما آل احوال ومصیر خودرا . پس ازتدبیر این منزل ودانستن حقوق آن وایفای حق وطن پرستی دربارهٔ آن . باقتضای همت خودمان توانیم حاصل کرد . و این وطن قوام ومظهر اوطان غریبه است . این یکی مانند تن است وآنها جان . وبدیهی است جان را محل قیام ظهوری بل قام رکنی تن است . نی نی بل زائداست وتن همانا حرفی ازآن کلمهٔ جامعه است که آن کلمه هیکل شریف انسانی است . پس توانیم کفت بی تن جان وجود ندارد . چه اکر ازکلمهٔ ایجاد دال را برداریم ایجاد نیست .

والحاصل این انسان عزیز مکرم . که هیکل مستقیم ومعتدل است ومظهر جملهٔ کمالات وفضائل نهاد پاك او است . چون باین عالم شهود جسمانی آمد ونشو ونما کرد . وخودرا فهمید وآنچه درقوه واستعداد خود داشت . آغاز بروز وظهور واباز واظهار آن کرد . نخستین تکلیفی که برای خود تصور تواند نمود . تدبیر منزل خودش است . که این منزل را وطن نام نهاده ایم . وبرحسب اختلاف اعتبارات . ونسبتها . واضافتها . اطوار آن مختلف . وآثار آن متفاوت خواهد بود .

کسی که در یك ملکی . ودر یك نقطهٔ از نقاط کرهٔ زمین زاییده شد . ودرآنجا نشو ونما کرد . واضح است که حقیقت این وجود وتن وهیکل او . ازحاصل آن ملك بوده . واز حاصل آن ملك تربیت یافته وباحاصل آن ملك زندکانی میکند . که این محل زاد وولد او است . ووطن ولادتی است . واین یکی هم جای دقت است . که حقیقة محبت این وطن چنان طبیعی وفطری است که انسان درانتخاب بی اختیار است . اکر درغربت هزار کونه آسوده کی داشته باشد . ودرمیان هرقسم ناز ونعمت بسر برد . باز چشم خود درآن وطن مولدی است . ولی این هم درصورتی است . که اولا قدری شعور داشته . ومبادیٔ این شعور نیز درآن مولد بوده باشد . یعنی در بدایت تولد بلا فاصله از آنجا دوری حاصل نکرده باشد . وچندی درایام صباوت را درآن مولد بکذراند . که این هم درتحت یك حکمت است . چنانکه این مولود مکرم که نام آنرا انسان کفته ایم . از روز ولادت تا بمقام رشد برسد دوکونه نشو ونما دارد . یکی ازجهة تن است که روز بروز بزرك شده بحد اعتدال

انسانی میرسد . ودیگری ازجهة شعور وادراکات است . که درآن خال صفای طویت . واستقامت فطرت . باابنای جنس خود انس والفت کرفته وهرچه درآنها می بیند . از اثر تربیت ابنای وطن خود . متأثر وجمله آداب واخلاق وکردار آنها (کالنقش فی الحجر) درودی جای کیرد .

(معترضه)

خوشا بحال مولودی ، که درمقام طفولیت وحال سلامت فطرت . وبین طبیعت . وساده کی مزاج . تربیت او درمیان نیکان باشد . از تربیت شده کان به نیکیها تربیت کیرد . ادب را ازمؤدبان آموزد . باموختن دانش . وفرهنك . وعلم . وحکمت . وادب . قدم بمدارج انسانیت کذارد . همچنانکه شرافت صورت انسانیت را تا این عالم آورد است . معنی انسانیت وآدمیت را نیز همراه خود کند . وبدا بحال مولودی که در زمان طفولیت از نادان تربیت یابد . ازبی ادبان روش آموزد . برنا اهلان نامی جوید . واین صورت مستقیمة انسانی را . آونة بناراستها وکجیها کند . صورة انسان . ومعنا کراهتر از انعام وحیوانات باشد

بالجمله انسان درحال طفولیت کهبدو جهة در یك موطنی نشو ونما وترقی بدنی وشعوری حاصل کرده است . یك محبت مخصوصه با نجا وآن اهل درنهاد او . ثابت و برقرارشود . واکرچنانچه درحال صباوت وجوانی . و یا بعدازان درغیر مولدخود . بسر برده وبالآ نکه اسباب معیشت وزندکانی خودرا درآنجا حاصل نماید وحیوة وزیست خودرا درآنجا قائم دارد این یکی هم برای اووطن اعتباری خواهد بود .

اینها وطنهای خصوصی است . ازاینجا که کذشتیم یك وطن عمومی داریم که آنهم تمامی کرة زمین است . که وطن نوعی است و جملة ابنای بشر درین وطن هم وطنهای ما میباشند . کما کنون درین باب سخن کفتن مقصود نیست . فقط بجهة این است که اشارة بان شده وارتباط نوعی علما وحکمة معلوم کردد .

بنی نوع ما چنانکه در بشر وی ادراك ما است . دراطراف این کرة زمین . بعلت اسبابی که مقتضی شده . وبابیعت جهان وزندکانی آنها باعث کردیده . باختلاف زمانها ووضعها . تمدن وتعیش وزیست خودشان را . فرقه فرقه وشعبه شعبه کرده . وهرکدامی یك قطری ازکره را مالك شده وآن قصر وپارچة مسکونة خودرا برای خودشان وطن مخصوص نموده و آن وطن را بمنزلة پدر و مادر خودشناخته اند . وخودشان را اولاد وفرزندان آن دانسته اند . وفی الواقع چنان است که کرده اند . وهمچنانکه بزبان وجود وهستی خودشان را . ازنتایج آن وطن دیده اند . وطن را کفیل زنده کی وزندکانی خودشان . وبقای نسل ووارثان زندکانی خودشان یافته اند . سهل است که دیده اند این وطن چنان عزیز است وچنان محترم است که حفظ حقوق آن . ورعایت شرف وناموس آن . مقدم برجمیع ملاحظات است . بطوریکه باید فرزندان وطن جانها ومالهای خودشان را . درراه آن صرف کنند . برای حفظ شرف وناموس وطن . هرکونه مشقتها وتعبهارا تحمل نمایند .

اکنون وطنی که بعقاد داریم وسخن ازآن میکوییم وجب بوجب قطر مسکون وقطعة متوطنه . وافراد واشخاص اهالی وسکنه . وارکان ورجال هیئت حاکمه وحافظه (یکون) یعنی حاصل معنی وطن است . ووطن عبارت مجموعه این والدین واولاد است . وهرکدامی ازاین اجزای سه کانة کایة وطن نوعا وافرادا حقوقی دارند . که باید رعایت آن حقوق بعمل آمده ومناسبات وروابط اینها بیکدیکر معلوم . ووظائف هرکدامی محدود ومعین شده . حفظ آن روابط وابقای آن وظائف هم . ازروی آکاهی وراستی واستقامت وآزادی واتفاق واتحاد بعمل آید . تادادوطن پرستی . وحب وطن داده شود .

حدود وظائف مذکوره نوعا معلوم است . ولی مانیز بخواست خدا بقدریکه میتوانیم ووظیفه خود درمقام ایفای وظیفة حب وطن میدانیم . درآینده بعرض بعض اطراف مطلب مبادرت کرده . وبجهة موفق شدن بهمین مقدار خدمت بابنای وطن خودرا بختیار میدانیم .

﴿ اعلان رسمی ﴾

درخصوص رسم بیعه سیکاره وانفیه وتوتون دهانی (به آغز توتونی معروف است) کاز مال‌خارجه باشند . چون درهرسال موافق حکم نظامنامة آن . قیاساً یك لیرا یك لیرا ونیم کرفته میشود . وازروی احکام مادههای شصت وهفتم وشصت وهشتم . میباید درهرسال پیش ازحلول ماه مارت داده شده . وتذکرة بیعه کرفته شود . وکسی که این سنوع متاع را خواه تنها تنها وخواه دو یاهرسه را معاً بفروشد بایدیك لیراونیم بدهد وغیرازین اکر بایکی یادو ویاهرسه ازاشیاء مذکوره انفیه یرلی را هم اکرکی بخواهد بفروشد برای آن هم جداکانه یك لیرا باید بدهد . و برای این هم تذکرة جداکانه داشته باشد . واکرچنانچه تادخول ماه مارت یك دکان ومغازه معلوم بشود کة تذکرة آنها کرفته نشده است . موافق مادة هشتاد وهشتم نظامنامة مذکوره . آنکونه دکان ومغازه بسته شده وهرچه رسم بیعه است دمثل آن بعنوان جزای نقدی کرفته خواهد شد . لهذا جهة دانسته شدن این فقرات وعمل کردن بمقتضای آن اعلان میشود . که هرکس از دکاندارها وصاحبان معازه . کهباید بقرارمسطور فوق رسم بیعه خودرا داده تذکره بکیرد . درانثنای ماه شباط که قبل ازدخول مارت است رسومات لازمه خودشان را داده وتذکرة سنة هزار ودویست ونود ودورا دریافت دارند .

روزشنبه کذشته دوواپور ازسمت حجاز آمده . یکی ازواپورهای روسیه . ودرآن بقدر هفتصد نفر ازحجاج ذوی الأثیاج بوده اند . ودیکری ازواپورهای انکلیس . ودرآن نیز یکصد ونچاه کس ازحجاج مومی الیهم بوده اند . واینها ازاهالی ممالك محروسة عثمانیه وازتبعة دولت علیه ایران واهالی داغستان وقفقازیه بوده اند .

هونکری نام واپور کومپانی لوئید . که ازواپورهای بنادرهندوستان است . دربرکشتن ازبمبئی بجده رفته . وبقدر چهارصد ونچاه کس ازحجاجیها را برداشته است وموافق خبر تلکرافی که ازازمیر شده بود . امروز بلیمان اسلامبول وارد خواهد کردید . واپور مذکور درازمیر بجهة جزئی صدمة که بقازقان آن رسیده بود است . قدری زیادتر درآنجا معطل شده است . نواب مستطاب اشرف والا فرهاد میرزا معتمدالدوله دروا پور مذکور فوق امروز وارد اسلامبول ودرسفارتخانة ایران منزل خواهند فرمود .

﴿ پولیتیك ﴾

﴿ غائلة هرسك ﴾

غائلة هرسك را بنابمقدماتی که موجود است تمام شده میدانیم . راست است . روزیکه این مسئله بمیان آمد . تماشاچیان منظرة پولیتیك . هرروز یکرنکی را میتوانستند رآن به بینند . بروزاین مطلب درموقعی اتفاق افتاد . که مسئله را ازبعضی جهات درنظرها بزرك کرد . ملاقات سه امپراطور بزرك . فقط بنیت اتفاق بتأمین صلح وآسایش عمومی بود . واقعا که همین طور هم قرار اتفاق کذاشته شد . چنانکه آثار ایهم درنه ماه پیش درفقرة آماده شدن دولت آلمان وفرانسه بجنك ودرثانی باظهار دولت انکلیس وتوسط دولتین اوسترا وروسیه موقوف شدن این جنك دلیل بزرکی بود . بروقوع آن اتفاق چنانکه درنمرة اول هم بیان آرا کردیم لکن هردونی که میخواهد آسایش بکنطر بزرك دنیارا بهر ملاحظة که هست نکاهدارد . قوة حربیة خودرا هم باید موافق ومستعد حفظ این نیت بزرك دارد . خصوصا که ظهور علائم دشمنی ناکهانیرا نیز ازمدنظرخود نتواند دورکند . وازآنطرف دولت روسیه که استفاده ازجنك دولتین فرانسه و پروسیا کرده . آزادی بحرسیاه را درخارج مدلول عهدنامة پاریس برداشت . میخواست استحکامات بنا در وقلعه جات سواحل وقوة بحریه دردریای سیاه را بحال اول خودبیاورد . ودراین ضمن مشغول بعض تدارکات درآن سامان بودی .

درین اثنا شورش هرسك ناکهان وبلا مقدمه بمیان آمد . وکار با کثر پولیتیك شناسان چنان مشتبه شد . که اعتقاد کردند وقوع یك اتفاق بزرك ومخفی را درمیان دول ثلثة مشارالیهم . یادولتین روس والمان . که درهردوصورت مآل آن اتفاق پنهانی اکر میتوانست بشود برای دولت علیه عثمانیه مضر میتوانستی بود . وتصوراین دوکونه اتفاق هم اجمالا درنزد همه کس از پولیتیك شناسان مبرهن ومفصل بود .

کار بکطوری اتفاق افتاد . که امارت صربستان نیز باور کرد وقوع همچنان اتفاق مخفی را . واهالی قره طاغ ودالماچیا نیز . یکقدری ازبابت هم جنسی وهم مسکنی . وعمده هم بخیال اینکه این کار ما واعانتهای آشکاری ما باغیان واهل شورش موافق رضا ومشروعیت آن اتفاق و باعث پیشرفت آن اتفاق است . بهر قسمی که توانستند آغاز باعانت و حمایت و تقویت از شورش هرسك نمودند .

کارحالتی پیدا کرد که دولت اوسترا باهمة دوستی . وهم عهدی . وحقوق شناسی . که دربارة دولت علیة عثمانیه دارد . نتوانست اهالی دالماچیا وحوالی آن ساحا را آشکارا و بسختی از حمایت باغیان منع کند . زیراکه هیچ استبعاد نداشت خیال واهی وبی اساس اسلاوها یکدفعه قوت بکیرد . همة آن صفحات را باغتشاش بیندازند . ومایة مشغلة بزرکی هم برای خود دولت اتریش بشود . اکرچه دولت اتریش میدانست زعم اینها باطل است . لکن چه فایده معرض کار را خطرناك دید . وکونت اندراسی تدبیر نوشتن لایحه را پیش انداخت . سفیر کبیر دولت مشارالیهاهم موافق اعتقاد ما بابعالی را ازنیات صادقانة دولت متبوعة خود آکاهی داد .

وقوع این اتفاق مخفی که نزد بعضیها مظنون بود . ازجملة کارهاییست . که میبایست پیرامون تصدیق آن نکشت . بعلت اینکه اکر اتفاق درضد وضرر دولت اتریش بودی اتفاق روسیه وآلمان چه فایده میتوانستی بدهد . حال آنیکه این اتفاق اساسا و بجهات چند درمیان دولتین بوقوع میتوانستی بیاید . واکر برمنفعت اتریش عنوان میشد دولت اتریش یقینا منافع موجودة خودرا ترك نمیکرد . بامید منافع موهومة خود با رفقای خود . زیرا که میدانست ممکن است همة اسلاوها داخل در مسئلة شورش شوند . وآنچه منفعت تصور شده بود . عین مضرت کردد .

پس درهر حال دولت اوسترا ما حقیقة خیرخواه دولت علیة عثمانیه میدانیم . زیرا که منافع او بامنافع عثمانیه دراین مرحلة مشترکست . ومخصوصا درین مسئله بطوری باید محافظت خودرا ازمخالفت بمنافع عثمانیه نماید . که هرکزجهت تباین افکاری محسوس نشود .

بعد از آنکه صربستان وسایرین معلوم کردند که این محتها واتفاقهای کوناکون ازشهرتهای کاذبة اسلاوها و شریك فساد آنهااست . که قوت میدهند بآنها بقرائن تدارکات جنکی ومانند آن که دولتین روس وآلمان درخاك خودشان داشتند .

وازین طرف بابعالی نشدت تمام . بنای اجرای احکام فرمان همایون اصلاحات اخیره را مقرر داشت . وبعد معلوم شد که اساس لایحه درخارج آن نبوده است . وآنهم درمجلس خاص وکلا تصدیق شده وراه حرفی بجهة کسی نماند . این است که دولت آلمان برای سدراه اینکونه ظنون واهیه علائمی اقامه کرد . وآشکارا رخصت به بیرون بردن مال وحیوانات ازخاك المان داد . که این یکی صریح دلیلی است براینکه در بهار آینده مسئلة درمیان نیست . و برنس بسمارك نطق تکذیر آمیزی درحق کازتهایی که نشرا راجیف جنك میکنند بیان کرد .

پرنس قورچیقوف بکومیته‌های اهل شورش صریحا اخطار کرد که باید اهل شورش سلاح را ترك کرد ومنتظر اصلاح حال خودشان باشند .

دولت اتریش هوپسار را کرفته حبس کرد یوالی دالماچیا صریح خبر فرستاد که دست ازاعانت

عاصیان بردارد. صربستان تکلیف خودرادرجهت آرامی یافته درجای خودنشست. وقره‌طاغ هم بنای خصوصیت با والی هرسك ومأمورین دولت متبوعه خویش گذاشت که این تفصیل رادرثانی خواهیم نوشت. شورای ملت بکرش بعض مذاکرات پنهانی کرده وخواهش ادارهٔ حربیه‌را . درخصوص مطالبهٔ تنخواه ووجوه نقدیه قبول نکرده ردنمود . ومدیر حربیه درمجلس شورای ملت بیان کرد که پولتیك امارت پولتیك صلح وآسایش وبیطرفی است . مجارستان همانطوریکه ازروز اول باستقامت تمام . درحفظ شرائط هم جواری . وعهد داری. وحقوق شناسی بودند تاآخر ایناد کی کرده . هرچه ازخارج تدارك وملزوماتی برای عاصیان . بدست آنها می‌افتاد ضبط کردند . ودرمجلس شورای ملت مسیو (پاشولانی) که ازاعضااست ازرئیس مجلس سؤال کرد . که پولتیك دولت درخصوص هرسك چیست . مشارالیه درجواب گفت . شورش هرسك‌را نه ازطرف اتریش ونه ازطرف مجارستان معاونت بایدبشود .

والحاصل ونك مسئله از ین تفصیل ظاهرشد . ودروغهای اسلاوها وشبهه‌های مردمان هنکامه‌جوی که به‌بعض حالات وتدارکهای دولتین المان وروس وقرائن دیگر قوت میگرفت. همه آشکار گردیده تکلیف محدودشد . اکنون بقیهٔ عاصیان هرسك‌را هیچ امید وسرمایهٔ باقی نماند . مگرآنکه هوش خود شانرا بسرخود جمع کرده . ومخن اصحاب غرض وبدخواهانرا که بجهة منافع ذاتیهٔ خودشان اراجیف بمیان انداخته . واین همه بدبختی را بسرآنها می‌آوردند . بکلی ازخیال خودشان بیرون کرده . دروطن مسکون ومألوف خودشان درزیر سایهٔ پادشاهی که قطعا حامی آسایش آنها وکافل امنیت آنهااست آمده ملتجی بدرگاه عفو وصفح جهانداری آن پادشاه عدالت آگاه گردند .

دولت اتریش هم درحالتی که کار اساسا آنطوراست وامروزباین درجه رسیده‌است . البته کمال وظیفهٔ حقوق‌شناسی‌را فعلا وعلنا بجا خواهد آورد . حفظ منافع حالیه وآیندهٔ خودرا مستقیما خواهد کرد . صرفهٔ کار خودرا بالاطراف ملحوظ ومرعی خواهدداشت .

کازت (فرات) که درحلب طبع ونشر می شود ازطبع ونشراخیر ووصول نسخهٔ اول آن بنظر ایشان لطفا اظهار خوشودی وتبریك نوشته بود . لهذا مخصوصا عرض ممنونیت وشکرانهٔ خودرا کرده ودرین ضمن اظهار میداریم . که ازروز بده و بانتشار اخیر نمره بمره نسخه‌های آن‌را بادارهٔ کازت‌مذکور فرستاده‌ایم اگر نرسیده ازتسامح وسائط ایصال‌تواندبود . لکن درین باب قاعدهٔ دیگری پیش‌نهادشده‌است که درهمین نسخه بموجب اخطار مخصوص بیان آنرا کرده‌ایم .

همچنین کازت ولایت یانیه درنسخهٔ هفتم محرم ۱۲۹۳ تبریك اخیررا نوشته ومیگوید که نمرهٔ اول آن بآنجا رسیده‌است بعد ازعرض تشکروامتنان ازتبریك ایشان مطلب فوق‌را بایشان هم‌اظهار میکنیم که نسخه‌های اخیرتا امروز برای ادارهٔ کازت‌مذکور فرستاده‌شده‌است وتاآمدن جواب نیزخواهیم فرستاد .

***

(ایران)

مخبر تبریز مینویسد

حضرت اشرف والا ولیعهد . صاحب اختیار مملکت آذربایجان ودرركاب همایون ایشان جناب میرزا قهلی‌خان صاحب دیوان و بعضی ازارکان ومأمورین بزرك مملکت برای عید نوروز سلطانی احضار بدربارهمایون شده اند . کددرسلام عید شرفیاب ازحضور اقدس همایونی شده . دستورالعمل سال نورا حاصل نموده بمقر حکومت خودشان عودت فرمایند .

بعضی ازپیشکاران ممالك محروسهٔ ایران‌را دراول سال آینده تغیر خواهند داد .

ترتیب مجلس شورای بزرکی درطهران مقرر شده است . که اعضای آن هجده کس ازشاهزادکان عظام وچند نفر ازافاخم ارکان دولت خواهند بود . جناب میرزا علی خان امین‌الملك . که‌از افاخم رجال دولت است . مأمور بادارهٔ امور مجلس مذکور گردیده‌اند . هنوز تفصیل اسامی اعضا . ووظائف مقررهٔ مجلس ومنفرعات آن رسماً بتبریز نرسیده بوده است . درثانی آنچه کسب آکاهی ازاین فقره بشود . درضمن اخبار نوشته خواهدشد .

درتبریز حسب الامر دربار همایون یکباب دارالفنون بنا واحداث شده ودراوائل محرم‌الحرام ۱۲۹۳ بنا بوده است با حضور نواب مستطاب حضرت اشرف والاولی عهد و پیشکار مملکت وارکان حکومت رسما کشوده شود .

درکرمان طفل شش ساله کددرچهارسالکی ازآبله هردوچشم اونابیناشده بوده است تمامی فران مجیدرا ازبرکرده وحافظ شده است .

(خبرهای تلکرافی)

انکلیس

لندن ۱۰ فوریه

اوراق مخابرات رسمیه که دربارهٔ خرید حصه‌های قنال شده است ازجانب حکومت امروز به پارلمنت تقدیم شده است .

جناب خدیو حقوق مؤسسی خودرا هم خواستند بدولت انکلیس بفروشند . ولی دولت مشارالیها این تکلیف را قبول نکرد . جناب لورد دربی وزیر خارجیه انکلیس بتحریرات رسمیه بیان کردند که اگر خدیو بت جلیله حق تفتیش را درقنال نداشته باشد حکم فرمان همایون دراین‌خصوصها ابطال خواهد شد .

دولتهای اتریش وایتالیا والمان خریدن حصه‌های مذکوره را با کمال امتنان تصدیق نموده‌اند .

(المان)

برلین ایضا

بعد ازآنکه شورای‌ملت نظامنامهٔ‌جنایت‌را تصدیق کرد بامر ایمپراطوری موقتا مذاکرات‌را تعطیل نمودند .

(ممالك عثمانیه)

(مملکتین)

بکرش ایضا

با وجود اینکه سناتو ناخوشنودی خودرا تنها درحق مدیر معارف بیان کرد . کل هیئت مدیران استعفا کرد اند . جناب پرنس تشکل هیئت جدیده مدیران‌را برای‌وقرارداد رئیس‌ومعاون‌ریاست حواله نمود .

ایضا

مجلس‌سناتو امنیت‌خودرا درحق‌مسیو (فاتارجیو) رئیس مدیران بیان کرد وجناب پرنس تشکل هیئت‌را بمومی‌الیه حواله نمود . بغیر ازمدیران معارف وخارجیه ومالیه مدیران‌سابق درهیئت‌جدیده‌داخل هستند . مسیو (فارب) مدیر معارف ومسیو (بلاژنس) مدیرخارجیه ومسیو (ستات) مدیرمالیه تعیین شده اند .

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۰ فوریه

کومیتهٔ شورای ملت عهدنامهٔ تجارتی مملکتین‌را تصدیق نمود .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

قرال‌در ۱۶ فوریه‌بمیان‌ردوی‌عساکر دولتی خواهد رفت . عساکر دولتی شهر (استلا) را محاصره کرده اند . بعدازچند روز شهرمذکور راخواهند کوبید وبتوب‌خواهندبست .

فرانسه

پاریس ایضا

پرنس ایمپریال (فرزندناپولیون‌سوم) بواسطه‌ورقهٔ که درکازتها منتشر کرده است عدم‌موافقت خودرا درخصوص انتخاب عمومی خود ازطرف اهالی (قورس) اظهار نموده است .

(روزهواس)

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

چون شورای ملت تاپانزده روزدیکر تعطیل خواهد شد . درختام مذاکرات وکارها بسیار اهتمام می‌نمایند . کتا الوقت همه انجام پذیرشود مسیو فستافورو قونسل جنرال وآرژان دیپلوماتیك مملکتین بمدیریت خارجیه امارت مشارالیها تعیین شده‌است .

ایضا ۱۱

هیئت وکلای مجارستان بوین رسیده اند .

آلمان

برلین ایضا

پرنس بسمارك درحق کازتهایی که بعض روایتها وسخنها ازجنك نشرمی کنند نطق کرده وتکذیر آنهارا نموده‌است پرنس مشارالیه بیان کردند که صلح وآسایش عمومی مأمون است .

(روسیه)

پتربورغ ایضا

کازت مسن پتربورغ پولتیك انکلیس‌را تحسین می‌کنند .

(یونانستان)

اتی ایضا

روز دوشنبه آینده شورای ملت تعطیل خواهد شد .

وکلایی که‌برای اتهام بارتکاب حبس‌شده‌بودند . ابطال حکم توقیف خودشانرا طلب می کنند .

(بورديانو)

بورسه

غلطه ۳۰ کانون‌ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۲۲
	لیرای‌عثمانی	غروش
سوسیته‌جنرال	.	..
شرکت عثمانیه	.	..
اعتبارعمومی	.	..
تراموای	۱	٦۷
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٥٤	٥۰

فرانق

استقراض	۱۸٦۳	۱۳۲
«	۱۸٦٥	ـ۱۳۳
«	۱۸٦۹	۱۲۲
«	۱۸۷۲	۰۳۷
«	۱۸۷۳	۱۱۹

کبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	٥۰
	فرانك	سانتیم
پاریس‌بهرلیرای عثمانی	۲۲	۷٥

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	..
لیرای‌فرانسه	۰۸۸	۲۳
امپریال	۹۰	..
کرمیجه	۰٥۳	..
مجیدیه	۱۰٤	..
بشلك	...	..
متالك	۱۰۷	۰۳
پول‌سیاه	۱۳۷	..

***

(از تتمهٔ مقالهٔ کیمیای زراعت)

اکنون که روشن شدن یك جسمی بواسطهٔ تأثیر مولد الحموضه است که بروی جاری میشود پس هرقدر در آن حال جزء مولد الحموضه بیشتر باشد بهمان نسبت احتراق بیشتر و سریعتر وشدیدتر خواهد بود . وهمچنان هم هست . زغال وهیزم وشمع حتی آهن درمیان مولد الحموضهٔ خالص بروشنایی زیادی روشن می شود . اگر یکپارچه قاورا بسر یك نخ مفتول بسته بمیان مولد الحموضه ببریم خواهیم دید فورا آتش گرفته و بسرعت می سوزد و ذرات شرارهٔ آن مثل فشنگهای آتش فشان چشم را خیره میسازد . این یکی را هم توانیم دید آهنی که زیاده از حد در آتش سرخ شده است همان طوریکه درمیان مولد الحموضه محترق میشود در هوای معروف نیز بهمان شدت میسوزد . آهنگر که یك آهن را از کوره بیرون می آرد . بعض شرارههای سفید باطراف از آن میباشد واین یکی محض ازجهة سرخ شدن وسوختن آهن است . اگر آهنگر درست دقت نکند . آهن بهمانطور سوخته و تمام میشود . و پس از انکه بمولد الحموضهٔ هوا سوخته شد پوست پوست شده مادهٔ سیاهی حاصل میکند که انرا (اوکسید دوفر) یعنی حمض حدید و بیك تعبیر جوهر آهن نامیده اند .

هرچند احتراق درمیان مولد الحموضه سریع و برنده تر است ولی چون آماده کردن مولد الحموضه مشکل است احتراق وروشناییها با مولد الحموضه نشده غالبا بواسطهٔ هوای متعارفی است . وازاین جهة است که درا جاقها وصوبهها وفرنها وسماورها که آتش روشن میشود ناچاراست بقدر لزوم هوا داخل شده وهی عوض بشود . اگر چنانچه هوا یك طور بماند وهوای اول رفته وبجای آن هوای دیگر نیاید اجاق وسماور ومانند آنها که ممر هوا نداشته باشد خواموش میشود . وبعکس این است هرگاه هوا سریعتر باشد وهرقدر بیشتر تجدید شود احتراق بهمان نسبت بیشتر وبرنده تر خواهد بود . البته ملاحظه شده است زغالی که بادوتا آتش بمیان سماور ریخته می شود اگر یك دودکش بلندی بسر آن گذارند و یك چند دقیقه غفلت شود . همهٔ آن زغال سوخته وتمام میشود وهمچنین دمهای کوره های آهنگری وزرگری وغیر آنها که پیدا است بواسطهٔ دم هوا تجدید شده ومولد الحموضه زیادتر جریان می نماید و بیشتر وشدیدتر باعث احراق میشود .

لزوم این هوای نسیمی بجهة سوزاندن منحصر نیست . جمیع حیوانات وافراد بنی آدم در بقا ودوام حیات وزندگانی خودشان محتاج باین هوای نسیمی هستند حیواناتی هم که درمیان آب زندگانی میکنند خارج ازاین قاعده نمیباشند که حیوانات بحریه هم برای زندگانی خودشان مانند دیگر جانوران محتاج بهوا هستند .

مناط حیات بودن هوا قاعدهٔ مطلقه ایست که هرچه مخلوق جانور یعنی ذی روح هست درتحت این قاعده است وشب وروز وهرساعت ودقیقهٔ احتیاج خود شانرا بهوا حس مینمایند .

احتیاج ما بهوا بیشتر و بیشتر از همه چیز است که هرچه غیر ازاین احتیاجات داریم همه بعد ازین است . مثلا احتیاجی که بخوراك داریم گاه گاهی خواهد بود حال آنکه احتیاج مابهوا درهر آن محسوس است .

(بقیه دارد)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و با کمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

∴

مسیو م دیبوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقهها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

∴

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا درباغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
دردکان چای فروشی دم در خان والده .

∴

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخههایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوستههای دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونههارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

∴

دراداره خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانگلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیگر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

∴

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به یتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنگهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

∴

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادگاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه درسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخهاهای ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرهٔ ۲۲ فی ۱۹ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه‌شنبه ﴾ فی ۳ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۱۵ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر ۷

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده، وطبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غروش و از اعلانات عادی بهر سطره سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ شناختن وطن ووظائف آن ﴾

وطن معروف درزبان عموم ناس ، پارچه وجهتی ازاقطار خاك است که جمعیتی ازانسانها مجتمعا بغرفا ، دراطراف آن سکنا کرفته وآنجارا وطن خود قرارداده‌اند ، این وطن اجزای مرکبه دارد (مرکبه یکسر کاف است یعنی ترکیب کننده) که هیئت مجموعهٔ آن اجزا وافراد حاصل مدلول وطن است .

اجتماع افراد واجزا یك معنی خاص پیدا میکند ، که قبل ازاجتماع وارتباط آنها آن معنی یعنی آن روح ظاهر وموجود نبود ، هرشکلی حکمی جداکانه دارد ، هرشکلی یك کونه روح وجان را جاذب است ، (ازمتشرعین حکمای اکهین شنیده شده است ، که اکر ساری کاوساله را بهیئت انسانی میساخت وخای را که اززیر پای اسب زنده کی برداشته بود ، بجوف آن می انداخت ، بجای صدای کاوساله ، مانند آدمیزاد سخن میکفتی) این مطلب قطع نظر ازهمه چیزی بطور عمومیت ومطلقا صحیح ، وموافق حکمت است ، ازاین امور جزئیه وکارهایی که درعرض مدت زندکانی خودمان دائما درمیان آن کارها بسر میبریم ، ملاحظهٔ این معنی را آشکارا توانیم کرد ، واسرار غریبه واثرهای بسیار بزرك ، درین مرحله توانیم دید ، واین را سرمشق ودستور العمل کارهای بزرك واداره زندکانیها ومعاشرتها ومحبت وطن توانیم داشت ، ﴿ الأشکال مغناطیس الأرواح ﴾

اکر دو یا چهار نفر دوست موافق الحال در بزم انسی نشسته ونیات خودشانرا مبنی براساس افزونی محبت داشته وحرکات ورفتار وکفتار خودشانرا حقیقة (نه بطور تزویر واغراض مشوبه بنفاق واثرهای منحوس نفاق) موافق آن نیت کنند ، یك روح ومعنی محبت تازهٔ درآن مجلس درمیان آنها ظاهر شود ، که پیش ازآن نبود ، این معنی محبت مخصوصه که پیوند ارواح را بارواح میکند چه بود ، وکجا بود ، وچکونه حاصل شد ؟

ازین کذشته چهار کلمه سخن که انسان تألیف وترکیب میکند ، می بیند یك روح معنی ازآن چهار کلمهٔ جزءها باصطلاح معروف متولد شد ، که پیشتر وجود نداشت وبمحض متولد شدن که هنوز درمهد هوا است یا کهوارهٔ دل مخاطب ، می تواند مسیح وار مرده کان را زنده کند ، بل می تواند هم زاید است ، اثرهای آن را آشکار می بینیم ، زیرا که آن کلمات درصورت بروز ازاهل آن روح است وحامل روح است وحیات است وحیات بخشنده است ، میفرمایند ﴿ مثل کلمهٔ طیبه مانند شجرهٔ طیبه و پاکیزه است ریشهٔ آن ثابت و برقرار است وفرع آن درآسمان و بلند است میوهٔ خودرا باذن خدای خویش درهر آنی خواهد داد ﴾ این است که در اصطلاحات خیلی معروف ومتداول است میکوییم ، فلان کس فلان را زنده کرد فلان را احیا نمود ، ودرمقامی که کسی باعث یك نیکی درحق ما میشود ، اکرچه یك سخن باشد ، کوییم فلان کس باعث حیات من شد .

دراین اثرها و رابطه‌های تن وجانی که درمیان ماهاست ، وهمیشه درمیان آنها هستیم خیلی دقت باید کرد ، کهتمامی احتیاجات خودرا و جملهٔ دقایق حکمیه ازعلیه وعملیه را ، دراین امور مشهوده وکارهای هرروزی خود توانیم دید ، وهر چیزی که احتیاج مابان بیشتر است بهمان نسبت هم تحصیل آن آسان ووجود آن مبذول ازجانب آفرینندهٔ ما کردیده است ، مانند هوایی که هر آنی محتاج بان هستیم وجهان را بی عوض وبدلی پر کرده است ، وامثال این ازلوازم احتیاجات که هر کدامی بقدر اهمیت ولزوم آن مبذول وسهل الحصول است ، وچون طبعا واحتیاجا تمدن وتعاون وتناصر وتوطن واطوار توطن ازهر چیزی برای ما لازمتراست ، وزندکانی مابشرافت درغیر این قسم متصور نیست ، پس معلوم است که فراهم داشتن اسباب توطن وتمدن هم ازسهلترین کارها تواند بود .

احکام اجتماعات وتاثیرات اشکال وهیئتها را درست مطالعه باید کرد ، تابدانیم وطن واجزای وطن وحقوق وطن برسیم ، وبدانیم که این شکل وهیئت وطن درچه طوری میتواند روح حیات وزندکانی را در بارهٔ خود ، واجزای خود ، ودرحق کل خود ، وکلی خود ، حاصل نماید .

آن روح وحیات که قوت کرفت ، چکونه راهنمای سعادت حال ونیك بختی خود ، ونیك بختی وطن عمومی که این وطن نیز جزئی از آن است تواند کردید ؟

یك انسان اعضا وجوارح رئیسه ومرؤسه ، وقوای حاکمه ومحکومه ، ومدیره ومدبره ، تربیت کننده وتربیت شونده واطوار واوضاع ومناسبتها ورابطه‌های صوریه ومعنویه وذاتیه وعرضیه را بطور یکه معلوم است مالك است .

بهمین نسبت یك خانه وخانواده بهمین قسم اجزای مرکبه را باطوار مذکوره فوق هر کدامی به نسبت خود دارا است ، هر جمعیتکاه کوچك وبزرك ازقریه وقصبه کرفته تابشهرها وسواد اعظم برسد وهمچنین مملکتها ومجموعهٔ هیئت مملکتی که آنرا وطن معروف شناخته وقلمرو یك قوت حاکمه که باعث انتظام حال آن قطعهٔ خاك وموجب حصول وبقای شرافت ومفاخر تمدن وزندکانی بجمعیت است دانسته ایم ، جمله آنها هر کدامی بمقیاس معروض حاویٔ اجزاوافراد متنوعه است .

آنهارا برحسب اقتضای وضعها ورابطه‌های داخلی وخارجی ، وذاتی وعرضی احکامی هست ، که آن احکام واقتضاءات را فهمیدن وحدود آن وظائف را دانستن وازروی آنها تکلیف افراد وهیئت وکلی واجزارا معلوم داشتن وبعمل آوردن ، فرض محبت بوطن است ، واین فرض محبت بسخن تنها ادا نشود ، فعلیت را لازم دارد واین فعلیت باهتمامات اجزا وتشکلهای مجانه وصادقانه حاصل تواند شد ، تا آنکه ازآن شکل وهیئت ، واجتماعات مولود محبت واتفاق وراستی بوجود آمده مارا یعنی وطن را زنده کی بخشد ، کفالت زنده کانی وطن را نماید ، مارا باقی وداعی بشرف واقتخارها دارد .

چه علامت محبت فداکاری در راه محبوب است ، محب صادق وخردمند برخلاف رضای محبوب خودکاری نکند .

(کرفتار محبت را نشانها است)
(خودش خاموش وذکرش درزبانها است)

﴿ حب وطن از ایمان است ﴾ آیا همین وطن معروف است که ما مأمور بمحبت آن هستیم ؟ آری این وطن است ، بل بزرکترین وجامعترین وطنهای ما همین است .

این وطن خلاصه وتتیجهٔ سعیها وسیاحتهای بسیار طولانی ما است ، این وطن اقامتکاه تمامی جانها ومعانی وعقول ونفوس ومجردات ومادیات ، وباجمال می توانم بکویم مکن تمامی فضائل وکمالات منصوره در جهان هستی است ، این وطن یعنی همین خاك معروف که بنظرها در بادی دیدن خیلی حقیر وخوار میاید مزرعه چیزهایی است که فوق ادراکات واندیشه‌ها است ، آن چیزهایی که لسان دیانت باآخرت از آن تعبیر فرمود .

ازاینجا بکذریم وقلیفهٔ معجله خودرا که تحسین تکلیف ما است بدانیم ، اجزای مرکبهٔ وطن باید در اجتماعات وروابط ومناسبات خودشان مقیاس وقانون معتدلی داشته ، ومعاملات متعلقه بوطن ومحافظت وطن ومحبت بوطن را ازروی آن مقیاس بکار برده ، وبدرجهٔ مطلوبه ازوطنداری ووطن پرستی برسند .

این مقیاس را درهر چیزی باید رعایت کرد ، معمور وآباد داشتن وطن وتمهید اسباب ازدیاد ثروت وسامان در وطن یك شعبه از تکلیف ابنای وطن واجزای وطن است ، افزودن برعلم وآکاهی ومقدمات سعادتمندی شعبهٔ دیکری ازآن است ، تعمیم اسباب کسب شرافتها واقتخارها وتحصیل اخلاق حسنه وصفات حمیده ودفع ذمائم واخلاق سیئه ، از برای افراد وهیئت یك شان ازشئون محبت بوطن است ، مرعی داشتن قواعد عدل وامنیت وداد ، ووقایت حقوق متنوعه شان دیکر ازشانهای آن است ، اتباع قوانین عادلانه وحریت ومساوات که لازم تبعیت قوانین ، وحفظ اعتدال قوانین ونظامات شرطی از شروط وطن شناسی است ، فراهم داشتن اسباب حفظ حقوق و مناسبات خارجیه ، وحمایت شرف واقتخار هیئت وطن ازآلوده کی به شائبهٔ ذل وحقارت ، ومنع تخطی بیکانکان ازحدود حقوق آن شطری از اقسام وطنداری است .

هر کدامی ازاین وظائف ونکابف را نیز شعبه‌ها هست ، وتماما باید رعایت کرده شود ، تا آنکه نتیجهٔ مطلوبه از وطن ووطن داری بدست آید .

ساکم و میزان مستقیم برای ایفای این وظیفه‌ها همانا صدق و محبت است . ورامتکاری واستقامت . وغیرت . واتفاق . خلاصهٔ دانش وخردمندی . وعمل بمقتضای آن . تا آنکه شکل وهیئت وطن مانند کلهٔ طبیعه که باصل وفروع آن اشارت کردیم هرآنی وهردقیقهٔ ثمرات خودرا بدهد باذن تربیت دهندهٔ آن . که آن تربیت دهنده رب العالمین است . لکن بوسائط و وسائل مقرره که آنهم اجزای مرکبهٔ وطن است وافراد وآحادوطن.

نمیدانم ازین تفصیل که گفته‌شد وطن ووظیفهٔ وطنداری وحب وطن علی الأجمال معلوم گردید یانه ؟. ودرهرحالی رسیدن بمدارج مقدسهٔ وطن پرستی . بسته‌بهم مالکان همت از ارکان واجزای ولی‌نعم خواهد بود .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

وجود مسعود اعلیحضرت شوکتپناه مکارم‌دستگاه ملوکانه را . درین چند روز عارضهٔ کمی روی داده‌بود . سپاس خداوندرا بکسب تمام صحتمندی واستقامت مبدل گردیده . وپرپروز پرسیدن این‌بشارت که میزان استقامت ارکان‌دولت‌وسعادت حال وطن است جناب مستطاب افخم صدراعظم وجناب‌فتواپناهی وبعضی ازوکلای‌حاضره وسابقه یکان یکان بمابین همایون ملوکانه رفته . وبابقای رسم شکرانه وتحمیدات لازمه پرداخته اند .

سعادتمآب عمر پاشا که درخدمت طبابت‌سنیه بوده است . بجهة ابراز آثارحسن غیرت‌واقدام درایفای خدمت خود . مظهرالطاف مخصوص گردیده . رتبهٔ او بفریق ترفیع . ویکهزار لیرا نقد عنایت واحسان در حق اوفرموده شده است . وازجانب دلیا حضرت مهد علیای سلطنت سنیه . وستر کبرای شوکت علیه . والده سلطان علیة الشان نیزبسعادتمآب مارقو پاشا ناظرمکتب‌طبیه وپاشای مشارالیه جدا جدا یک‌عدد قوطی انفیه مرصع احسان و انعام فرموده شده است .

﴿ توجیهات ﴾

ریاست شورای دولت بجناب دولتمآب نامق پاشا

نظارت نافعه بجناب دولتمآب سرور پاشا ناظرسابق شورای دولت

اعضائیت شورای دولت بجناب دولتمآب حالت پاشا ناظرسابق نافعه توجیه فرموده شده‌است .

لایحهٔ کونت‌اندراسی . که‌بعنوان دوستی درحق هرسکی وهرسکیان بجانب بابعالی تقدیم ودرمجلس خاص وکلا قرار قبول آن گذاشته شده و بعرض رفته بود ازجانب اعلیحضرت شهریاری پذیرفته شده ودر باب قبول‌آن ارادهٔ سنیه شرف‌صدور یافته است .

این‌لایحه‌را درضمن اوراق عمومیه وکاغذهای اوروپ وبعضی ازکاغذهای یک اوغلی تماما متدرج کرده اند . ومافهم ازروی کاغذهای وین ترجمهٔ آنرا داریم وسابقا هم درباب نوشته بودیم که‌ملاحظهٔ عمده درنوشتن آن‌نیست مگر اینکه اولاپیش از صدور ارادهٔ سنیه‌منتشر کردن‌آن لازم نبود . وثانیا باین‌شدت اهمیتی درین مطلب درنظر نیامد . وثالثا درین مواقع نازکه میزان مستقیم داشتن اذهان عموم اهالی‌را بایدملاحظه کرد . وافهام وادراک ضعیف ترین اهالیرا که‌غیرآگاه از بعضی نکات ودقایق هستند باید درمدنظر آورده سخن گفت . که‌در اکثرمندرجات کاغذها این‌نکته باید مرعی گردد . لهذا درباب عجالة ازنوشتن تفصیل لایحه ازاول تا آخرآن صرف نظر کردیم وبقدریکه اطلاع اجمالی‌را کافی باشد درج میکنیم .

لایحهٔ کونت اندراسی پنج اساس‌را حاویست که‌مدلولات تمامی‌لایحه‌راجع بآنهاست . یکی آزادی کامل‌ومطلق درخصوص‌مذهب . دوم‌تغییر قاعدهٔ اجاره‌داری والتزام دربارهٔ تحصیل مالیات ووجوه دیوانی که‌یرکو نامیده میشود وادارهٔ آن‌ازجانب حکومت بطور ضبط وکورال که‌الآن دراکثر جاهای ایران معمولست ودرزمانهای قدیم درممالک محروسهٔ عثمانیه‌نیز بوده‌است .

سیوم رسوم بوسنه وهرسک که‌بلا واسطه کرفته خواهد شد موافق مدلول فرمان همایون که‌در تاریخ دوازدهم کانون اول شرف صدوریافته است درتحت نظارت مأمورین مخصوصه بمنافع ایالتهای مذکوره صرف شده ودرباب نظامنامهٔ که‌متکفل تمامی اجرای آن باشد تنظیم کرده شود .

چهارم فقرهٔ انتخابات که پیشتر مقرر گردیده ونظامنامهٔ آن‌منتشر شد درتحت نظر دقت آورده شود . برای نظارت باجرای احکام فرمان‌همایون که درحق اصلاحات‌شرف‌صدوریافته‌است . بطور تساوی اعضای منتخبه کومیسیون مخصوصی تشکیل‌شده وتمامی اجرای احکام اصلاحات وبقای آنرا درعهدهٔ مراقبت خود شناسند . پنجم تطییب‌خاطر ورعایت حال اهل زراعت ورعایا است که کارکنان هستند .

این نقاط پنج‌گانهٔ لایحهٔ کونت اندراسی است که سفیر کبیر دولت اتریش شفاها بابعالی بیان کرده وصورت لایحه‌را موافق خواهش جناب ناظر خارجیه برای اظهار بمجلس خاص وکلا داده است . واینها مطالبی است که اکر عاصیان هرسک واهل شورش‌را درصورتیکه واقعا راه یک قسم معذوریت برای ایشان میبود . ویا اینکه بسبب ضعف قوهٔ اتباعهٔ زمینهای خودشان . ویاخود بهانهای شکایت ازمأمورین وملتزمین اظهارشکایت واسترحام رعایت‌می‌خواستند بکنند بلاواسطهٔ شورش وهرزکی بخوبی ممکن بود . این‌سخنها وهرکونه‌سخنهای محقانه‌را اظهاربکنند . واز دولتی که‌قطعا مهربانتر باآنها ازخودشان وازدیکران‌است هرکونه‌مساعدت رعیت پرورا نه‌را می‌توانستند طلب نموده وبقدر استحقاق حاصل نمایند . لکن شرارت نهادچند نفری جمعی‌را کرفتار هرکونه بلایا وبدبختیها تواند کرد وجهالت است که جهان‌را درهرحتی کرفتار هرکونه نالائقیها میدارد .

(مطالعات کاغذهای وین دربارهٔ لایحهٔ کونت)
(اندراسی وغائلهٔ هرسک)

نامه فرانسه پرسه . مینویسد قبول شدن لایحه ازجانب بابعالی . ازیکطرف پولیتیک خیرخواهانهٔ دولت اتریش‌را آشکار می‌نماید . واز طرف دیکر باعث امن میشود . که‌شورش وغائلهٔ هرسک یکساعت‌اول‌رفع‌شود . ودرصورتیکه بحق شرائط دوستی وبی طرفی . ازجانب دولت اتریش ایفا کرده‌شود . بزودی خواهیم دید . که درمیدان شورش اثری ازشورش باقی نمانده است .

دونیجه چاپتونغ . می‌کوید چون بابعالی اظهارات دول اوروپ‌را درخصوص هرسک تصدیق‌نمود . دول مشارالیهم آسایش وپرداشته شدن هرکونه غائله‌را ازمیدان شورش درعهده خواهندشناخت. وآنوقت براستی واز روی حقیقت باور توانیم کرد . که صلح وآسایش درهرسک وبوسنه بطور تمامی حاصل خواهد بود .

تاکس پرسه . قبول لایحه‌را دلیل حسن نیت وعدالت‌را سلطنت سنیه می کوید . لایحهٔ کونت اندراسی‌را تحسین میکند . خصوصا که آن لایحه باعث رفع شورش . وترک نمودن اهل شورش سلاح‌را خواهد بود . بعلت اینکه‌آنهارا از استمرار درحال شورش . منفعتی جز مدلول لایحهٔ مذکوره حاصل نتواند شد .

فرمدن بلات . نوشته‌است پذیرفتن بابعالی لایحه‌را آزاد کرده‌است دول اوروپ‌را درخصوص دعوت کردن اهل شورش بترک سلاح . وبزودی دیده خواهدشد . که‌اثری ازشورش درهرسک نمانده است .

دولت اتریش بحدودبوسنه‌عسکر زیادی میفرستد . کوماندان عساکر حدودیه اعلان کرده است . که‌بعد ازین نه ازخاک اتریش بخاک دولت علیه عثمانیه ونه ازخاک عثمانی بخاک اتریش . کسی بحالت مسلح بودن . نخواهد کذشت . چند فروند کشتیهای جنکی دولت اتریش بلنکرکاه قلیق خواهد رفت .

چندروز پیشتر دزدی درلباس مزین وارآسته بخانهٔ یکی از اطبای معروف یک‌اوغلی کدرخانه‌اش نبوده است میرود . وباطاق زن‌طبیب داخل شده . دررابسته و یک‌طپانچه‌شش لولهٔ ازجیب‌خود درآورده زن‌حکیم‌را تهدید بقتل کرده‌وجواهراسباب اورا میخواهد . زن بیچاره درحال ترسنال آنچه اسباب جواهری داشته است بدست خود بدزد پیشکش میکند دزد صاحب طپانچه بملاحظهٔ اینکه زن بعدازاو دادنکند میکوید همراه من تادم در بیازن اطاعت کرده واورا تادم درتشییع نموده وازترس‌جان دررا محکم بسته وبرمیکردد .

سه‌شب پیش دین‌محمدنام دلال ایرانی بقدریکساعت ازشب کذشته بخانهٔ خود میرفته‌است . درمیان قوم قپو ومحلهٔ طوابندجی ناکهان از پشت سربکدفعه دستی آمده دهان . ودونفر دیکر دستهای اورا میکیرد . ویکنفر کیسهٔ پولش‌را که چندلیرا وخوردهٔ درآن بوده است ازجیبش بیرون میآورد . ومیخواهند ساعت‌اورا هم بکیرند . درآن‌بین فرصتی‌پیداشده وندای‌میزند که‌آیافریادرسی نیست ؟ بیچاره‌را بضرب تکان بکودی که‌درآن کوچه‌بوده‌است انداخته فرار نموده اند . سر وصورتش هم‌قدری زخمی شده وقدری بیحال کشته . وازشدت صدمه تنفهیده است که‌عدد دزدان وحدودهای شهری چندنفر بوده است . وازچه ملتی هستند . وهیئت وقیافتشان چه بوده است .

این‌روزها دراسلامبول و یک اوغلی ودیکر توابع وقرای متصله بپای تخت . انقدر دزدی ودغلی وهرزکی وبی نظمی بوقوع میرسد که‌حقیقة شایان تأسف . وحالت عدم امنیت است . البته نظارت جلیلهٔ ضبطیه‌را ازاکثراین وقوعات آکاهی حاصل میشود . ومیداند که‌وظیفهٔ محافظت جان ومال بندکان خدا . مودوع بدست اهتمامات کافیهٔ نظارت مشارالیها است . ودراینحال اکرچه چندان محتاج هم نیست که‌روزنامها تعاقب اینکونه مطالب‌را کرده‌وجلب نظردقت نظارت جلیلهٔ مشارالیهارا باصرار دعوت نماید لکن چون وظیفهٔ روزنامه نو یمی یادآوری است . بهمین قدرا کتفارفت .

(کازت انیکهٔ ایران)

یکی از تجار ایران که درخان والده اقامت دارد . ازمیان اوراق عتیقه اطاق خود یک صحیفه کازت ایران که تخمینا چهل‌سال پیش نوشته شده است . پیدا کرده . وبادارهخانهٔ اختر فرستاده است . این کازت‌جلب‌دقت مارا کرد . ولازم‌دید تفصیلی درباب بیان کرده وازبعض فقرات‌آن دراین کازت درج کنیم .

این کازت چهار ورق بزرک‌بوده‌است . واین صحیفه که دردست است صحیفه آخری است که اخبار خارجه‌را درج‌نموده‌اند . ودراین صحیفه ازحوادث وقایع ممالک روسیه واسلامبول ومصرواسپانیا وانکلستان وفرانسه اخبارمهمه‌را نوشته‌است .

تاریخ‌این کازت چون درصحیفه اولی بوده‌است تحقیقا معلوم‌نیست لکن درضمن اخبار انکلستان تفصیل وقوع طوفانی‌را دردن نوشته وتاریخی برای آن کذاشته است که آنهم ۹ ماه‌دیسامبر ۱۸۳۷ استوچندروز قبل از تاریخ روزنامه مذکورلهذا برای‌ماواضح میشود که چهل‌سال پیشتر در پای‌تخت ایران روزنامهٔ بسیار منتظمی بوده‌است .

کازت‌مذکور بخط تعلیق بسیارخوب‌وسرسختها بخط ثلث مرقوم‌وبه‌لیطوغرافی باسمه‌شده‌است ویک‌صحیفه آن بقدریک صحیفه ونیم این‌کازت میباشد .

اکرچه نامناسب نبود که همهٔ این‌صحیفه‌را عینا درابنجا درج کنیم زیرا که‌حقیقة اخبار آن‌طرف اعتنااست لکن چون ازذکرحوادث مقررهٔ مامانع توانشد بعضی ازفقرات آن‌را درج میکنیم .

﴿ اخبار ممالك شرقیه و غربیه ﴾

(ممالك روسیه)

در بندارك انجیل که درکنار بحر منجمد واقع است مدتها در السنه و افواه مذکور بوده که در رود خانهٔ مسمی بسنبه مروارید بعمل می‌آید وکسی اعتماد نکرده ولی من باب الامتحان اولیای دولت روس حکم بتحقیق صدق وکذب آن داده‌اند . منبع آن رود . دریاچهٔ سنبه است که ده فرسخ از کوهسار جاری وملحق بدریاچهٔ اونیکامی شود . بیست و پنج زرع عرض و یك زرع و نیم عمق رود است وآب آن رود صاف وتك ان کبود ومانند جل وزغ علفی است وکسانیکه بجستجوی صدف مأمور بودند . درمیان علف صدفهای بسیار دیدند . واکثر آن تهی ودرته صدف مروارید بود که دوصدف دو مروارید از نخود بزرکتر داشت . ودر یك صدف نه عدد مروارید ریزه واینرا بمدرسهٔ بزرك پتربورغ که جوانانرا علم معدن می‌آموزند فرستاده و در باقی صدفها مروارید وسط یافتند . ونیز دراخبار نوشته‌اند که چهار باب دارالشفا (خسته‌خانه) بزرك درسال قبل بنانهادند یکی در شهر پتربورغ که پای تخت مملکت روسیه است . دوم در شهر مسکو که پای تخت قدیم آن ملکست . سیم درشهر قازان . چهارم در شهر ذیلنا که ازملك له است .

(این مطلب طویل الذیل است . وتفصیلی بجهة این دارالشفاها وخسته خانها نوشته شده است که ذکر آن باعث طول سخن است) .

(اسلامبول)

بامر اعلیحضرت سلطان محمود برای آسوده‌کی وراحت اهالی ملك خود و مترددین وتجار ازغلطه الی اسلامبول که در باچه فاصله بود پل بزرکی ساخته شده است که مردم ازآن عبور نمایند . ووضع پل بسیار غریب است واخراجات بیشمار شده شبها بجهة عبور غرابهای بزرك یك چشمهٔ آنرا میکشایند . ولکن چشمه‌های پل را چندان مرتفع ساخته اند . که کشتیهای کوچك در روز از زیر پل عبور نموده بعدازاتمام پل مذکور روزی اعلیحضرت سلطان بعزم تماشا سوار شدند وزرا و پیشکاران واعیان واعزه وخدام درخدمت بودند . وسائر سپاه ورعایا ومردم شهر در دوطرف راه صفبسته و بجهة احترام اعلیحضرت سلطان سازهای نظامی مینواختند وجشن ملوکانه اراستند . وهنکامیکه اعلیحضرت سلطان ازروی آن عبور نمودند مسرور شدند . و بمشیر احمد پاشا که مباشر ساختن پل مزبور بود نوازشات شاهانه والتفات ملوکانه فرمودند خلعت واحسان بسیار بمشارالیه داده . ازآنجمله شمشیر مرصع ومکلل بالماسی بوده که مبلغی خطیر قیمت دارد .

(در ذیل این مطلب تفصیل بسیاری از اوضاع مصر ومحمدعلی پاشا مرحوم خیلی مفصل نوشته شده است)

(اسپانیا)

قانون اسپانیا این بوده است . که ارث سلطنت باولاد ذکور برسد . واناث را مطلق بهره نباشد . ولکن فردنانت پادشاه اسپانیارا اولاد ذکور نبوده بقانون متداوله سلطنت حق برادر او (دون کارلو) بوده وبسبب محبت ومیلی که بدختر خود کرستین داشت قانونی بسته که بعد ازاو سلطنت بمشارالیها برسد . وبهیچوجه این مطلب را ابراز نکرده وکسی هم مطلع نبوده . بعدازفوت پادشاه مشارالیه کرستین دخترش قانون جدید را ابراز میکند . وادعای سلطنت مملکت پدررا مینماید . وجمعی از بزرکان واشراف ملك اقرار بسلطنت مشارالیها نموده . وازطرفی دون کارلو برادر پادشاه بنابقانون متداولهٔ ملکی سلطنت را ارث حق خود دانسته وباهالی ملك اظهار کرده وجمعی کثیر اقرار بسلطنت او کرده وازهر طرف جمعیتی بامداد خود اجتماع نموده . مدت سه سالست این هنکامه درآن مملکت بریاست . وعلی الدوام بمجادله ومقاتله مشغولند وازآنجا که هرکدام ازین دومدعی بدول اوروپ بستکی بهمرسانیده اند چشم حمایت دارند . ولکن بحمایت هیچیك قیام ننموده‌اند . ودرین سه ساله زیاده ازچهارصد دفعه جنك درمیان آنها واقع شده . وهنوز هیچیك مغلوب نکشته‌اند . ومصر بخونریزی یکدیکر میباشند .

(عجب اهل وخاکی است این اسپانیایی واسپانیا که این حال وحشتناك درمیان آنها درهرزمانی جاری است)

(انکلیس)

درنهم ماه دیسمبر مطابق سال ۱۸۳۷ سیم شوال طوفان عظیمی درلندن روی داد . که بادتند اکثر سرهای بخاری را خراب کرده . وجمعیرا زخمدار کرده وکشته است . وکشتیهای بزرك وکوچك را در رودخانهٔ تمس شکسته . وبآب فرو رفته . ودرختان قوی را ازریشه برآورده . وباطراف برده . ودر بین طوفان باران شدیدی باریده . خانهائی که ازچوب وتخته ساخته بودند خراب کرده . ودراطراف جزیرهٔ انکلیس تخته‌هاییکه از کشتیهای غرق شده وشکسته جمع شده بکنار افتاده است . وهمچنین درکاغذ اخبار نوشته‌اند . که درجزیرهٔ انکلیس برف شدیدی بطوری افتاده . که مدت پنجروز راهها بکلی مسدود کشته . که راه بردن کاغذ اخبار هم نبود . وکاغذ اخباررا ازراه دریا کشتی بخار برده است .

(مملکت فرانسه)

وزیر امور نقدی ولایت فرانسه باولیای دولت اظهار نموده است که ازملك بلجیك که جزء فرانسه بود . وبعدازناپلیون موضوع شده . تنباکو ونخ ریسمان وپارچهٔ کرانبها بملك فرانسه آورده وازکمرك کریزانیده‌اند . مدتها درتفحص بوده عاقبت الامر اورا خبرکرده که جمعی کثیر سکان بسیار براعادت داده‌اند که جبراوقهرا آنهارا بولایت بلجیك برده . دوروز ودوشب بآنها چیزی نداده بعلاوه درخانه اشخاصی چندرا ملبس بلباس کمرکچیان حاضر ساخته اولا بعوض خوراك درهرروز وشبی چندمرتبه آنهارا مشلق نموده . بعدازآن ازاجناس وغیره بقدر توانایی برپشت آنها بسته . ازخوف کمرکچیان که مبادا درعرض راه بآنها دچار شوند بشوق حصول آذوقه مقسومی آنها همه جا از بیراهه درشبانه بتعجیل مراجعت میکرده‌اند که کسی آنهارا نبیند همین قدر معلوم شده است که جمعی درنهایت سکوت وچابکی مالها ازکمرك کریزانیده‌اند .

چاره که بخاطر وزیر مشارالیه دراینباب رسیده . این شده است که کسان خودرا درسرحدات کماشته . هرسکی را که کشان کشان ببرند خراجی بندند . واین ظاهر است حیوانی که درجایی سختی وتنکی وصدمه وایذا دید دیکر بار بمیل واختیار بآنجا نرود . ومدت شش ماه قریب نصف خراج دیوانی ازین ممر وصول نموده شده است .

(خبرهای تلکرافی)

فرانسه

پاریس ۱۲ فوریه

جناب دوك دکاز وزیر خارجیهٔ دولت فرانسه امروز درمجلس مخصوصی انتخابات نطق بسیار مهم ومجدانه درباب دوام صلح وصلاح عمومی بیان کردند .

(روسیه)

پتربورغ ایضا

می کویند بغیر از والیکریهای لهستان وفیلاند وقفقازیه وسیبر والیکریهای دیکر ابطال والغا خواهند شد .

(مصر)

قاهره ایضا

مسیو کیو که فردا بجانب لندن می‌خواست عزیمت بکند مسافرت خودرا بقدر یك هفته عقب انداخت .

انکلیس

لندن ایضا

اوراق رسمیه درباب مأموریت مسیو کیو درمصر منتشر شده درمیان این اوراق کاغذیست که جناب خدیو ازدولت انکلیس خواهش فرستادن مأمورین بجهة مالیهٔ خودشان خواسته اند لورددربی مسیو کیورا بمصر فرستاد که باخدیو یت جلیله درخصوص حالت حالیهٔ مالیهٔ مصر مطالعه نموده اطلاعات ومطالعاتی که بدولت انکلیس مفید می تواند باشد تحصیل نماید . ولی دراین ضمن بطوری رفتار بکند که دولت انکلیس را دعوت نکند . بمداخله کردن بخصوصات داخلیهٔ مصر

تلکرافی که جناب لورد در بی بمسیو ستانتون جنرال قونسل دولت انکلیس مقیم مصر نوشته اند . امیدواری میدهد باینکه مسیو کیو همهٔ آسانیها وتسهیلات ممکنه را برای اصلاح حالت مالیهٔ مصر خواهد نمود .

دریك کاغذ دیکر لورددر بی به کولونل ستوکس امر میدهد که درباب وضع وحالت دولت انکلیس درصفت حصه‌مندی ازمالکیت بحصه‌های قنال مطالعات لازمه را کرده راپورتی دراینباب بنویسد .

درکاغذ دیکر جناب لورد مشار الیه بجناب سرهنری ایبوت سفیر کبیر انکلیس دراسلامبول تعیین مسیو کیو ومأمورین دیکر بمصررا بیان می کند .

(روترهوا)

(فرانسه)

پاریس ۱۲ فوریه

میکویند انفصال مسیو رنو وزیر پولیس (ضبطیه) بواسطهٔ تدابیر مخصوصه وانتریك جانبداران بوناپارت شده است . مسیو بوفه وزیر داخلیه امور ضبطیه را اداره میکند .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

دوك دهمونپاسیه درین نزدیکیها بسرای قرالی تقدیم و پرزانته خواهد شد . عساکر دولتی شهر (استلارا) بتوب کرفتند .

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

سندات روم ایلی	فلورین ۲۴	سانتیم	۵۰
لیرای عثمانی	۱۰		۳۵
لیرای فرانسه	۰۹		۲۰

امروز فیئات اسهام کمی ترقی کرد وجه نقد زیاد شد اسکونت درصدی ۳ و ۷ـ۸ تنزل کرد .

(بوردیانو)

بورسه

غلطه ۱ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۳۱
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	.	..
شرکت عثمانیه	.	..
اعتبار عمومی	.	..
تراموای	۱	۶۷
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۴	۷۵
		فرانق
استقراض	۱۸۶۳	۱۳۳
»	۱۸۶۵	۱۳۳ـ
»	۱۸۶۹	۱۲۲
»	۱۸۷۲	۰۳۵
»	۱۸۷۳	۱۲۰

کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۱	۲۵
	فرانك	سانتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی	۲۲	۶۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	..
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۳
امپریال	۰۹۰	..
کرمیجه	۰۵۳	..
مجیدیه	۱۰۴	..
بشلك	...	..
متالك	۱۰۷	۳۰
پول سیاه	۱۳۷	۰۲

***

﴿ مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

تأثیر هوا درحق ما . یعنی کار سازی که ازهوا برای ما می‌شود بواسطهٔ تنفس است. یعنی فرو بردن هوا بجوف و براوردن آنست . که این هوا از سوراخ دهان و بینی بجگر سفید منتقل شده‌ودرآنجا خون‌را بیك حال صالح بقای حیات می‌آرد . اگر چنانچه مجاری هوارا ازمرآن تا بجگر سفید بگیریم فورا خواهیم دانست که متحمل آن نمیتوان شد وهمینکه ایخال قدری زیادتر بوده باشد انسان‌خفه خواهدشد. وبدین تجربه بلسانی معلوم‌میشود که‌هوا برای‌ما چه‌قدر اهم والزم است

درایناباب برای تمثیل علما نمونهٔ دیگررا نیز تصور توانیم کرد . چنانکه یك کنجشك‌را توی یك کاسه که ازشیشه مخصوصا ساخته شده است گذاشته وآن کاسه‌را روی تختهٔ صافی یا میزی سراز یر بگذاریم وازیکطرف آن کاسه هم مانندیك دودکشی داشته باشد وهوای آن بهطولیهٔ معروف آن بیرون بیاریم همانطور یکه ما نفس میکشیم آن طولبه هوارا همانطور کشیده وکاسه‌را خالی ازهوا می کند .

این هوارا که بنا میکنیم به بیرون آوردن کنجشك بیچاره بنا میکند بلرزیدن و پرهای خودرا بزمین زدن. وهمینکه هوا تمام شد مانند مرده درآنجا می‌افتد اگر بلا فاصله آن مرغك‌را ازآنجا بیرون نیاریم البته هلاك خواهد شد. واگر چنانچه فورا بیرون آورده باشیم هوای خارجی که درآن هوای حیاتی هست تماس کرده آن حیوان بیچاره پواش پواش حیات تازه حاصل کرده وزنده‌می‌شود .

اینکونه مرك را که بجهة فقدان هوا حاصل تواند شد خفه شدن میگویند که بترکی (بوغمق) باشد .

یك قسم دیگر هم امتحان توانیم کرد . که هوارا هیچ بیرون نکنیم . واطراف این کاسهٔ بلوری‌را که روی تختهٔ مسطحی گذاشته‌ایم . یك معجون وخمیری گرفته . وبهمان حال کنجشك‌را درمیان آن ترك نمایم . بقدر بزرگی آن کاسه که هوارا حاویست . آن کنجشك مقداری اززمان درمیان آن زیست تواند کرد . لکن بتدریج سستی برآن عارض گردیده ونهایت کار خفه‌میشود . که باین واسطه تناقص مولد الحموضه وقائم شدن حامض فحمی بجای آن معلوم میگردد . (سابقا این حامض فحمی‌را بیان کرده ایم) ودرین حال ازوت این هوا که درپنج جزء چهار که همین جزءاست . بهمانطوری که سابقا بود باقی خواهدبود وکم وزیاد نخواهد شد .

هرگونه تبدیل وتغییری که درهوا بجهت سوختن شمع میشود . بعینه درتنفس حیوانات نیز بدآنگونه تبدل حاصل شود یعنی مولد الحموضهٔ هوا که ممد حیات است کم شده وبجوهر زغالی که حامض فحمی نامیده میشود منقلب گردد .

مقدار (ازوت) هم کاکان باقی مانده وکار وخاصیت اوهم تعدیل واصلاح شدت تأثیر مولد الحموضه است. حاصل سخن (ازوت) خدمتی برای بقای زندگانی وحیات نتواند کرد .

(باز هست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل‌اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و با کمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك در زیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (١) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

∴

مسیو م دیوسفوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه و چهارشنبه ازساعت پنج الی هفت براو تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیررا بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه‌نماید . وهمچنین درناخوشی معده‌نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده‌است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق‌است . ودستورالعمل استعمال‌حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك‌قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب‌است بهمین جهت‌دقت لازم‌دارد .

ش . د . پ

∴

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل‌عبا شهید کربلا روحی له‌الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری‌است نوین وواسطه ایست برای‌تجدید آیین آموانین‌بالضمام قصیدهٔ غرای‌مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع‌شده ودردکان‌جلیل‌اغا درچنبرلی‌طاش وحاجی‌حسن‌آغادرباغچه قپوسی‌فروخته می شود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالایرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان‌طبع‌شده‌دربارافهٔ سرپل و جاهای دیگرفروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته‌شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها توانمبود .

∴

درج کرده‌بود دردکان‌حاجی‌حسن‌افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن‌اغا تنباکوفروش درباغچه‌قپوسی هرجلدی‌بقیمت‌معین فروش‌میشود .

∴

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان‌حاجی‌حسن اغا کتاب‌فروش درباغچه‌قپوسی .
دکان‌تنباکوفروش دراقسرای نزدیك‌پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب‌فروشی بزرك‌درزیرمسافرخانهٔ‌عسکری .
درد کان چای فروشی دم در خان والده .

∴

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب‌یکی ازمأمورین‌سفارت سنیهٔ‌ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان‌الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره‌طبع‌شده‌است. درمغازهٔ کتاب‌فروشی. درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان‌تفصیل که‌مقرر بودنه نخه‌هایی که‌بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده‌خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است. لهذا پس‌ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که‌درقبول کردن این‌کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان‌بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره‌ٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرارکار گردد .

∴

درادارهٔ‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . تألیف آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب‌فروش از قرار سه غروش فروش‌میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطربجی درنمرهٔ ١٦ فروش‌خواهدشدخانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك‌طویله وچهار چاه‌آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد ذرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج روسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده‌مومی الیه هرنوع رسم وخطوطرا درنهایت‌خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب‌بوده باشدبه مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

∴

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه بهلیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد پرنکهای مختلف وخطوط‌متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت‌و پزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌و باعث خشنودی خواهشمندان‌سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك‌و کوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره‌ٔ مطبعه موجود است .

∴

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه‌شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این‌معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه در سال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف‌بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی‌در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنباکو فروش‌ودردکانهای‌جلیل‌اغا درچنبرلی‌طاش‌وحسن‌اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج‌فروش میشود .

∴

نومرهٔ ۲۳ فی ۲۰ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ چهارشنبه ﴾ فی ٤ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۱٦ فوریه ۱۸۷٦ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دولت علیه مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت با داره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهی چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ٤۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در دولت سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت هر کونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

(باز کو از نجد واز یاران نجد)
(تا در و دیوار را آری بو جد)

﴿ باز از وطن کوییم ﴾

بجز از وطن چه دارم . غیر از وطن آغاز هستی و وجود مارا که تأسیس کرده . زیست وحیات وسعادت مارا از هر جهتی سوای وطن چه چیز کفالت نمود . بقای نام وناموس ما در خارج از وطن کجا میسر کردد . بازکشت ما بغیر از وطن کجا تواند بود ؟

– وطن چیست . آیا خاك و پارچهٔ از خاك را وطن کوییم ؟

– نی . وطن تنها پارچهٔ از خاك نیست .

– وطن هیئت مجموعهٔ از طوائف ومال در قطعات خاك است ؟

نی . طائفها و جمعیتها را بتنهایی وطن کفتن روا نبود .

– وطن قوهٔ حاکمه ومربیه ومدیرهٔ جمعیتها وقطعات مسکونهٔ آنها است ؟

نی . قوهٔ مربیه ومدیره بالاً نفراد وطن نتواند بود .

– وطن شریعتها ویاساها وقوانین ونظامات است . که کافل وناظم امور جمعیتها وقطعات مسکونه میباشند ؟

نی . شرایع وتوامیس جداکانه مدلول وطن نیست .

– وطن مناسبات موجوده درمیان جمعیتها وقومها در پارچهٔ از خاك با هم دیکر وخارج است ؟

نی . مناسبات موجودهٔ داخلیه وخارجیه آنها بتنهایی معنای وطن نمیباشد .

– وطن حقوق موجودهٔ خاك وافراد ونظامات وقوهٔ مدیره ومناسبات موجودهٔ جمعیتها است ؟

– نی . حقوق مذکوره منفردا وطن نیست .

پس وطن چیست وچکونه باید آنرا تعریف واز آن تعبیر کنیم ؟

– وطن نه تنها جملهٔ مذکورات است . بل جملهٔ مذکورات است . بعلاوهٔ تمامی اطوار آنها . وکلیات وجزئیات آنها . ومنفعتها ومضرتها . ونیکیها و بدیها وثروتها واطوار ثروتها . واحتیاجات واقسام احتیاجات . وحرکات وسکنات . وانواع حرکات وسکنات وغیره وغیره وغیره . که اکر مجموع آنهارا بیك اسم جامعی ونام عامی بخواهیم دانسته باشیم آن نام وطن . ومدلول وطن خواهد بود .

پس وطن هیئت مجموعهٔ جملهٔ مذکورات است . ولی این مجموع که وطن میکوییم . مانند یك انسان است . که آنرا اعضای رئیسه ومرؤسه هست . قواها وجوارح همت . خردهست وجان هست . واداره کنندهٔ مطلق هست . که بقا ودوام آن واداره وانتظام امر ادارهٔ آن نیز بسته بخدمات وکار کردن اعضا است . همه آنها بهمدیکر مربوط . وجملهٔ آنها خدمات وکارهای معین دارند . که نباید غفلت ازآن کنند . یکی به بیند یکی بشنود یکی بفهمد یکی امر کند دیکری اجرا نماید . وهمهٔ آنها متفقا ومتحدا تمامی مناسبات وروابط خودرا . وحقوق ووظائف شخصیه ونوعیهٔ خودرا مرعی داشته . آنی ازایفای تکالیف خودشان بطور استقامت واعتدال . غافل نشوند که این تدبیر شخصانی انسانی تنها درحق جسد وتن خود . یك میزان بزرکی . برای فهمیدن وطن ودانستن معنی وطن است وواسطهٔ بی بردن به حدود وظائف وطن . وبجا آوردن آن وظائف . واطوار وظائف وحقوق آن .

اکنون را سخن در کیفیت اداره وانتظام وطن نیست . وطن را نخست باید بدانیم . تا باطوار ادارهٔ وطن واصول وفرعیات آن برسیم .

وطن مجموع خاك مسکون ملتها است . وافراد انسانها وانچه انسانهای سکنه آنجا مالك هستند . وقوهٔ حاکمه ومدیره وشرایع ونظامات ومناسبات موجوده . وحقوق متنوعهٔ داخلیه وخارجیه وجزئیه وکلیهٔ آنها است . وآنچه باینها مربوط تواند شد . وآنچه لازم آنها ومحافظت آنها است .

مثلا یك دیوار قلعهٔ مملکت مسکونه ما وطن است . نه تنها از جهة اینکه از خاك آن ملك است . بل بجهة اینکه حافظ امنیت وحقوق وطن است . یك توپ کروپ وطن است . لکن نه بمناسبت اینکه در آن خاك کذاشته شده است . بل بعلت اینکه شان وطن ومعاون پاسداری وطن است . یك سرباز ویکنفر عسکر . وطن است . ولی نه محض از جهة اینکه زادهٔ وطن و برادر ابنای وطن است . بل بعلت اینکه خودرا مفتخر داشته است . بآماده شدن بحفظ حقوق وناموس وطن وسربازی وجان دادن درراه وطن .

(نمونهٔ این سخن)

دراوراق مطبوعات دیده شده است . جوان هفده سالهٔ درفرانسه در یکی از فابریکها (کارخانجات) عمله وکارکن بود . روزی بشهر (ونسان) رفت . که عموی خودرا که یکی از صاحب منصبان متقاعدشدهٔ عساکر نظامیه بود ملاقات نماید . آن مرد از برادر زادهٔ خود میپرسد .

– ازحدود خبرداری ؟

– خیر .

– وطن درموقع خطراست .

– وطن چه چیز است ؟

– وطن . اینجا است که درنظرکاه تست .

آنجایی که ترا پرورش کرد . تا بزرك نمود . ترا پوشاك ولباس پوشانید . این مزرع . این باغ . این درختها . این کلها ورياحین . این اطفال وبچه‌ها که بازی میکنند . اینطرف وآنطرف میجهند . وهرچه دوست میداری . وعلاقه بان داری وطن است . نظامات وقوانین کترا حامی وحافظ است . نانی که بکدیمین . وعرق جبین خود . پیدا کرده وی خوری سخن کفتنها . وصحبتها وآمیزشها با دیکران . خشنودی وخوشوقتی . ناخشنودی واندوهی . کدازانسانها ودیکر چیزها تومیرسد .

این اطاق کوچك که مادرتو ترا درآنجا ماچ میکرد . این زمین کاستخوانهای اجداد تو درآن مدفون است . وطن است .

وطن را در هرجایی می بینی . وطن هرجایی است . که حس میکنی . حقوق ووظائف تو . آروزها واحتیاجات تو . یاد آوری وشکر کذاریهای تو . جملهٔ اینهارا . اکر بخواهی بیك اسم عام وشاملی بدهی . آن اسم نام عزیز ومقدس وطن خواهد بود .

چون سخن بدینجا رسید . جوان روی بعموی خود کرد و بتأثر تمام کفت . پس وطن پارچهٔ از زکرهٔ زمین است . که حق تعالی تن وجان مارا با آن بسته و بدان پیوست .

جوان ازهمانجا تفنك خودرا برداشته . و باردوکاه شتافت . وجان خودرا درهمان جنك فدای وطن کرد . (آفرین برغیرت وطن داری او)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

(مابعد نظامنامهٔ وکلای دعوا درمحکمه‌های نظامیه است)

مواد موقته

کسانیکه پیش از نشر واعلان این نظامنامه وکالت دعوا کرده اند . وقبل ازختام مدت تحصیلیهٔ طلبهٔ مکتب حقوق داخل درسلك وکالت شده اند . تا بکومیسیون امتحان که در دائرهٔ نظارت جلیلهٔ دیوان احکام است مراجعت نکرده وامتحان نشود مستحق کرفتن رخصتنامه نخواهند بود .

وکیلهائی که امتحان خواهند شد . مطلقا باید ترکی خواندن ونوشتن را بدانند اکر کتابت ترکی نداشته باشد . باید قادر باشد براینکه مقصود خودرا بزبان دیکری بنویسد . واجرای امتحان هم ازقوانین عدلیهٔ عثمانیه واز اصول محاکمه خواهد شد .

کسانیکه بجهة امتحان بکومیسیون مراجعت میکنند بعداز آنکه بموجب مادهٔ سیم وپنجم این نظامنامه نام خودشان بهثبت دفتر رسانیده ورخصتنامه کرفتند ناچار هستند ازاینکه برای تجدید ثبت اسامیهٔ خودشان درسر هرسالی وهمچنین برای اثبات برائت ذمت خودشان ازحالا تی که درمادهٔ دوم تصریح کرده شد یك شهادتنامه که در نزد دولت معتبر باشد ابراز نمایند .

صنف اول وکلای دعوا درهمه درجات محاکم نظامیه . بدون استثنا وکالت خواهند کرد . یعنی درمحکمه‌های بدایت واستیناف ومحکمهٔ تمیز حقوق . وصنفهای دوم وسیم درمحکمه‌های بدایت واستیناف اجرای وکالت خواهند نمود . فقط کسانیکه داخل درصنف دوم یاسیم شده اند . و بعد ازکذشتن یك سال بخواهند بدرجهٔ بالاتر

برسند . بکومیسیون مراجعت کرده وامتحان خواهند داد .

رئیسهای جمعیت ودونفر اعضای آن ازمیان افراد صنف اول . ودونفر دیگرازاعضا ازصنفهای دوم وسیم وکلای دعوا خواهند بود .

کسانیکه یك سال در یکی ازمحکمه‌های بدایت ریاست کرده‌اند وکسانی که نیز سالی درمحکمه‌های استیناف باعضائی بسر برده اند . واستعفا کرده یاابنکه انفصال ازخدمت خودشان حاصل کنند . وبخواهند درسلك وکالت دعوا بیایند . آنکونه اشخاص ازحکم امتحان معاف داشته شده درجرك صنف اول ثبت خواهند شد .

بعد ازآنکه یك طلبه دروهلهٔ اولی کهازمکتب حقوق باروس وشهادتنامه بیرون می‌آید . امتحان دادن اوازجانب کومیسیون بطور مطلق بسته باین است . کهپس ازآن تاریخ بمکتب مذکور ویابتدریسان مکتب ملازمت نموده بطور موافق مقصود امتحان بدهد .

(خاتمه)

احکام این نظامنامه مخصوص کسانی خواهد بود کهدرمحکمه‌های نظامیهٔ اسلامبول اجرای وظائف محاکمه می‌نمایند .

جمعیت دائمه کهدرفصل ثالث نمودهشد . برای اوقات اجتماع آنها ومحل اجتماع وکیفیت ادارهٔ اعانه وسرمایهٔ که‌برای مصارف لازمه وکسلای دعوا میدهند یك لایحهٔ قرارنامه بمعرفت جمعیت نوشته شده برای تدقیق ورسیدگی بآن . به‌نظارت جلیلهٔ دیوان احکام عدلیه اعطا خواهد شد .

(تعرفهٔ اجرتهائی است که‌وکلای دعوای دارندکان (رخصتنامه ازاصحاب‌دعاوی دریافت‌خواهندکرد) درجات اجرتهای دعاوی کهدرمحکمه‌های بدایت رسیدگی می‌شود .

قسم‌اول بجهة رای نامهٔ مدعایی که وکیل حامل رخصتنامه بموجب مراجعت یك‌صاحب دعوا باو بمحکمه خواهد داد بنجاه غروش .

قسم‌دوم برای استدعانامهٔ که حاوی‌اصل‌دعوا باشد ورأسا وباجوابا بمحکمهٔ بدایت‌داده میشود . وهمچنین‌هرکونه‌لائحهٔ که‌مشتمل بمطالب‌واعتراضات بوده باشد . درصورتیکه ازیکصد وپنجاه کله زیادتر نباشدهرکدامی‌را سی غروش واگرزیادتراست از برای هریکصد کلهٔ زیادی پنج غروش .

قسم‌سیم برای‌تنظیم استدعانامه و پروتستنامه وحجزنامه ووکالت‌نامه ومانندآنهاازاوراق وسندات که ازقسم مذکورفوق بمحکمه ویااینکه بمأمورین که ازجانب‌محکمه‌مانند ژوژکومیسروغیراومأمورند داده می شود بیست غروش .

قسم‌چهارم بجهة نوشتن استدعانامهٔ اعتراض علی‌الحکم . که درحق‌اعلانات نوشته‌میشود . بیست وپنج غروش .

قسم پنجم بجهة دعواهایی که بطورقطعی بدایة رؤیت می شود درهرمحاکمهٔ . سی غروش . ومحاکمه که بجهة قابل استیناف بودن فصل‌ورسیدگی میشود برای‌هرمحاکمهٔ پنجاه‌غروش‌داده‌خواهدشد .

قسم ششم برای محاکمهٔ دعواهای مستعجله که بموجب‌مذکره باشد مانندحجز وغیره ودعواهائی که غیابا حکم می‌شود نصف‌اجرتی که درقسم‌پنجم گفته شد داده خواهد شد .

قسم هفتم وکیل دعوائی که بجهة فرستادن پوصلهٔ احضار ودادن کفالت‌نامهٔ که‌نظامادادن‌آن لازم‌باشد . ودادن‌جزای‌نقدی که‌قبل‌المحاکمه‌بایدداده شود . ومانند آنها بمحکمه می آید . برای هر کدامی پانزده غروش .

قسم هشتم وکیلهائی که شخصا بجهة بعض کشفیات و اجرای تحقیقات . واستنطاق واستماع اظهارات شاهدها . وثبت وسیاهه کردن اموال واشیا . واجرای حکم‌اعلام ومانند آنها حضور بهم میرسانند . برای هر دوساعتی بیست غروش داده خواهدشد . فقط اجرت‌محاکمه که درحضور محکمه می‌شود بموجب‌قسم‌پنجم‌جداگانه‌باید کارسازی شود .

قسم‌نهم برای‌صورتهای اوراق وسندات . که در وقت لزوم وکیلهای دعوا میدهند . ثلث رسمی که درقسم‌دوم‌مقررگردید داده خواهد شد .

(مقدار اجرتهائی که متفرع است بدعاوی که) (در محاکم استینافیه ومحکمهٔ تمییز روئیت) (و رسیده‌گی میشود)

قسم دهم بجهة لایحه‌هائی که برای استیناف وتمییز واعادهٔ محاکمه تنظیم‌شده رأسا و باجوابا بمحکمه‌های مزبورداده میشود . اگرزیادتر ازصد و پنجاه کلمه‌نیست . پنجاه‌غروش . واگر زیادتراست برای هرصد کلهٔ آن ده غروش داده خواهد شد .

قسم‌یازدهم برای هرمحاکمهٔ که درمحکمه‌های استیناف وتمییز خواهد شد . شصت غروش داده میشود . لکن هرگاه تنها حکم‌داده شود . دوثلث مبلغ‌مزبور اعطا خواهد گردید .

قسم‌دوازدهم بوکیلهائی که استدعانامه‌اعتراض علی‌الحکم‌را برای دادن بمحکمهٔ‌استیناف وتمییز تنظیم میکنند . و برای اجرای معاملات جلب واحضار . که وکیلها متصدی آن میباشند ازروی قراردادی که بجهة اجرای اینکونه معاملات درمحکمهٔ بدایت مقرر بود اجرت‌داده خواهد شد .

﴿ فقرهٔ مخصوصه ﴾

حکم این تعرفه موقت خواهدبود . درصورتیکه مقتضی باشد . تعدیل و تبدیل خواهد شد .

کازت (کونستیتسیونل) درنسخهٔ مورخهٔ ۳۱ کانون ثانی نوشته است . این دفعهٔ سیم‌است که مجلس بلدیهٔ شهر مسکو . برای عاصیان هرسك قرارداده‌است اعانه فرستاده شود . واین مبلغ هشتاد هزار فرانك است . دفعهٔ اولی که مجلس اعانه فرستاد بتصدیق اعلیحضرت ایمپراتوری بود . لکن این بار ایمپراتور از تصدیق فرستاده شدن اعانه اجتناب کردند .

این مطلب‌را جریدهٔ حوادث ازکازت مذکور نقل کرده ومخالف بودن اینکونه رفتار بلدیهٔ مسکورا باقوانین دوستی دولتین . وباعث تعجب شدن این حرکت‌را درضمن مطالعهٔ‌خود بیان کرده‌است. ودرذیل آن میگوید . رد شدن این حرکت مغایر حقوق ملل ازجانب ایمپراتور . حقیقة موافق حرکت حکومت پتربورغ است . ودر زیر این مطالعات تفصیل ذیل‌را نوشته‌است .

ایزوزها یك استاتستیك (محاسبهٔ وضع‌کار) دیده شده است . که می‌فهماند شدت‌احتیاج روسیه‌را بآسایش وآرامی کارها . چنانکه قبل ازختام‌سال ۱۸۷۸ دولت‌روسیه نخواهدتوانست بودجهٔ خودرا یك درجه برساند . کهمساعدباشد . بحال‌سفربهٔ قشون دولت مشار الیها . بجهة‌اجرای اصلاحات عسکریهٔ روسیه مصارف لازم‌است . که میان آن مصارف . وواردات ومداخل روسیه خیلی تفاوت هست . قشون روسیه درحال‌حضر هفتصد وهفتاد وهشت هزار نفراست بجهة‌ادارهٔ تعیش این‌همه نفوس تعینات وجیره وآذوقهٔ فوق‌العاده لازم‌است . ومکمل‌شدن این برای‌روسیه‌بار بسیارسنگینی است . بعد ازین اعتراف باید بکنیم . که روسیه یك‌قوت‌مخوفی‌است . زیراکه لازم‌نیست هشتادوهشت‌ملیون‌اهالی‌ونفوس‌اراضیٔ غیرمحدودهٔ دولت مشار الیهارا بیان نماییم . اگر ثروت ومکنت روسیه . بااهالی ونفوس‌آن‌متناسب میشد . سخن ناپلیون اول که‌گفته بود اوروپ می‌تواند قزاق بشود بلاشك جای خودرا می‌گرفت .

درین چند روز فسخانهٔ عامره‌که درایوب است بکارافتاده . وآغاز باختن قازمیر وماهوت وفانیلا شده وماشینهایی هم که بعد ازاین باید گذاشته بشود . باوروپ سپارش شده‌است .

ترجمهٔ کاغذیست که‌ازکوستانیچه به (پولیتشه کورسپوندنچ) نوشته شده‌است .

از روز پست‌وهفتم ژانویه باین‌طرف هرروزجنگهای بزرك وکوچك اتفاق می‌افتد . خیال (پلاغنیچ) رئیس اهل‌شورش این‌است که قلعه‌های کوچك‌را آنچه توانند خراب کنند . تا دروقت جنك که مغلوب میشوند راه گریزرا مانعی نبوده باشد . اکنون اهل‌شورش درسواحل‌نهر (اوتا) هستند . ومرکز اردوی ایشان درجزیرهٔ (اتوق) است میگویند حکومت‌بوسنه مبلغی اکرامیه معین‌کرده است که هرکسی کلهٔ هوپمایررا بیاورد داده‌شود (گرفتار شدن هوپمایررا در خاك اتریش چند روز پیش ازین نوشته بودیم) .

فرقهٔ‌هوپمایردر۳۱ ژانویه باعسکردولتی جنك‌نمود . وجنك ایشان تا نصف شب ممتد شد . ولی‌اهل شورش‌مغلوب و پریشان‌شده فرارنمودند .

درروز یکم فوریه عساکردولتی باهل شورش که در (دورند) بودند هجوم نموده . و ایشانرا از موقعهای خود شان دور کردند . میگویند این زد وخورد مقدمات جنك بزرگیست که در ۱۵ فوریه خواهد شد . ولی عساکردولتی تدارکات خودرا مهیا نموده وآماده وامیدوار هستند که اهل شورش‌را مغلوب و پریشان خواهندکرد .

کازت نایه فرایه پرسه مینویسد این‌روزها درمیان امارت قره‌طاغ وحکومت موستار . مناسبات دوستانه زیاد شده است . مأموری ازجانب حکومت بقره‌طاغ فرستاده شده . واهالی آنجا مأمور مذکوررا باحترامات فائقه قبول نموده‌اند . مذکوراست دولتلو آب علی پاشا . والی هرسك مرکز حکومت خودرا ازموستار به‌تیره‌بین نقل خواهدکرد . که بقره‌طاغ نزدیکتر باشد این‌حسن مناسبت سبب‌ناخشنودی اهل‌هرسك از قره‌طاغیها شده است .

کازتی بنام (افکار) بزبان‌لطافت‌بیان‌ترکی دراسلامبول از پریروز بموقع انتشارگذاشته شده . نسخهٔ نخستین آن ممنونا مطالعه گردید . بمناسبت هم افکاری درترویج معارف‌بانی ومحررکازت مذکوررا تبریك می کنیم .

(اخبار متنوعه)

که درکازتها وروزنامهای اوروپ . که درین‌پوست آخری رسیده است مندرج میباشد .

(کلت نبه) کازت مجارستان می‌نویسد . بابعالی بسغرای خود که‌در پای‌تختهای دول معظمه‌هستند . در باب حرکات کومیته‌ـه وجمعیتهای شورش که‌دررا کوزه‌میباشد تحریراتی نوشته وامرکرده است . که‌شکایات بابعالی‌را بدول مشار الیهم تبلیغ‌نمایند . کهاین کومیته . کهنام‌آنرا کومیتهٔ‌اعانهٔ مجروحین و بیماران وملجیها گذاشته اند . برای دوام واستمرار شورش تدارك وآذوقه جمع میکنند . این وضع ورفتاردالماچیا درحدود . مغایر بحقوق ملل است .

کازت مذکور علاوه برین میگوید . سفیرکبیر وین تحریرات مذکورهٔ بابعالی‌را . بنظارت خارجیهٔ اتریش بیان خواهد نمود .

چندی بود کازتهای اسلاو مظفریت واخبارغلبهٔ اهل شورش‌را منتشر میکردند . حال که‌دیگرسخن آنها درآ نفترات ازجانب اوروپ طرف اعتنا واستماع نیست . بنا کرده اند بعنوان کردن بعض‌مسائل مبهمه واراجیف دیگر . ازجمله اینزورها نوشته اند که‌واپورهای دولت عثمانی ازلیمان قلیق اهل‌شورش‌را بتوپ بسته اند . وازاین جهت حمایت ورعایت حقوق اتریش‌را مرعی نداشته اند . وعساکر دولتیهٔ اتریش‌اهل‌شورش‌را کهبخاك اتریش فرارکرده بودند تعاقب کرده . وتجاوز ازحدود اتریش شده است وازاین‌جهت دولت اتریش هم پروتست نموده‌است . حال‌آنکه خبرهای‌رسمی تمامیهٔ اخبار واراجیف مذکوررا تکذیب کرده اند .

اهل شورش که مغلوبی و پریشانیهٔ خودشانرا دیدند این مغلوبیت‌را حمل برعدم اقتدار و بی‌قابلیتیهٔ سرکرده‌ها و روسای خودشان نموده . وتمامی‌تقصیرهارا بگردن‌آنها . وازعهدهٔ پرنیامدن آنها . وخیانتهای آنها . می اندازند . اهل شورش دهات عثمانیه را بعناد ولجاج آتش میزنند . تلگرافی که‌بکازت (بستر کورسپوندنچس) از اکرام نوشته شده‌است میگوید جنرال مولینارو

عساکر حدودیهٔ دولت اتریش مأمور شده است بحدود بوسنه عساکر زیادی بفرستند . وتیپ تو پچی هم در آنجا حاضر نماید .

جناب سید ترکی حکمران مسقط که برادر حکمران زنکبار است ازحکومت استعفا کرده و بجای خود برادرزاده اشرا تعیین کرده بوده است . ولی چون برادرزادهٔ او میخواست حکومت خودرا در تحت اداره وحمایت دولت انکلیس داشته باشد . واین هم مغایر رضای جناب سید ترکی بود مشارالیه ازشهر کوداح بمسقط آمده و برادرزاده اشراعنفاوجبرا بیرون کرده بازخوددرمسند حکومت کاکان برقراری جسته است .

(پژه کلا ولوفسکی) کازت لهستان می نویسد جناب پاپ باعلیحضرت امپراتور روسیه نامهٔ نوشته است . که بجههٔ تحقیراتی که درحق کاتولیکها درشهر (شلم) ازجانب حکومت روسیه بعمل آورده شده است . جناب حق ازخانوادهٔ امپراتوری روسیه انتقام خواهد کشید .

(پولتیشه چایتونغ) لایحهٔ کونت اندراسی رایش ازهمه منتشرکرد بعد ازآن کازت رسمی وین درمقابل آن نوشت . لایحهٔ که کازت مذکور فوق منتشر کرده است صحیح نیست آنهم درجواب این تغلیط نوشته است . که بجز چند فقره سهو مرتب درترجمهٔ فرانسه . صورت لایحهٔ که منتشر کرده است خیلی درست است وهیچ جای خطایی ندارد .

ازتلگرافهای که از راکوزه کشیده شده . ودرکازتهای وین مندرج است معلوم میشود . خیلی صاحب منصبان خارج درمیان اهل شورش بوده اند . وچندنفر ازصاحب منصبان نظامیهٔ روسیه که برای آمدن براکوزه روانه شده اند تاماه مارت رومی بآنجا خواهد رسید .

چندی پیش ازین تلگرافی از (روما) رسیده بود که یك کشیش بزرك ازجانب دولت المان بمأموریت روحانیهٔ روما خواهد رفت . ومنتظر ورود او بودند . وچندروز پیش خبر ورود (کاردینال هوهن لوئه) برومارسیده بود کازت (ماردبورغ) میگوید پرنس بسمارك گفته است کاردینال مشارالیه رامن نفرستاده ام . وهیچ وقت درخصوصات قوانین دولتی که درحق روحانیان هست برای وصولبدید جناب پاپ مراجعت نخواهم کرد .

خبرهایی که ازترکستان بنظارت حربیهٔ دولت روسیه رسیده است . تصدیق میکنند . که سردار عبدالرحمن خان درخوقند جمعیت وقوهٔ عسکریهٔ معتنابهی را مالك است . وآنچه بتحقیق پیوسته است . سردار مومی الیه بقدر سی هزار پیاده وده هزار سوار موجود داشته است .

پریروز در حوالی ساعت یازده دراسکدار درمحلهٔ احسانیه ازخانه چوبی متصرفی احمد آغای خرج اغامی سابق آتش ظاهر شده . وتنها خانهٔ مذکور سوخته وخاموش کرده شده است .

***

کازت قسطمونی پس ازرسیدن چند نسخهٔ اختر بایشان درنسخهٔ ٦ محرم سنه ۹۲ اظهار مسرت وتبریك را لطفا نموده بود . امتنان وتشکر خودرا بهمین جهة عرض میکنیم .

***

بودجهٔ (موازنهٔ دخل وخرج) سال حال که ازطرف مدیر مالیهٔ امارت صربستان بمجلس مدیران تقدیم شده است درمجلس قبول وتصدیق کرده اند . از قراریکه دربودجهٔ مذکور نموده شده است . واردات سی و پنج ملیون ودویست وپنجاه وشش هزار وششصد ونود ودو غروش ومصارف سی وچهار ملیون وسیصد وشصت وچهارهزار غروش بوده است . ودرمجلس مذکور استخبار شده است . که درباب ضدیت ومخالف بودن (مارینویچ) بهیئت مدیران هنوز اجرای تحقیقات کرده میشود .

(جریدهٔ حوادث)

فقرهٔ فوق را جریده نوشته است . لکن معلوم نکرده است که آیا (غروش) رایج اسلامبول است یاغروش صربستان . کدرمیان آنها خیلی فرق هست . لکن ازقراریکه معلوم میشود . غروش صربستان میباشد . که صدغروش آنها چهل ودوفرانك است . وتقریبا یکصد وهشتاد وپنج غروش پول صاغ میشود . یعنی لیره ازقرار ۱۰۰ غروش دراین صورت درصدی هشتاد وپنج باید توفیر معامله را حساب کرد .

یکی هم فقرهٔ تقدیم کردن مدیر مالیه بودجه بمجلس مدیران وتصدیق مجلس مدیران . بنا بقاعدهٔ معموله . کوباخالی ازسهوی نباشد . زیرا که لایحهٔ بودجه را مدیر مالیه بعد ازآنکه مطالعات خودرا بجاآورد . وبامدیران یعنی آنهاییکه دراین باب سخن دارند مخابره وتمام کرد . تقدیم بمجلس اسکوپچینا یعنی شورای ملتی میکند . وتصدیق آن باآنجا متعلق است نه بمجلس مدیران . (اختر)

(کلت نب) که کازت نمایندهٔ افکار مجارستان است ودرپشته طبع میشود مینویسد . باقدامات کابنت (هیئت حکومت ووکلای دولتی) وین وبرلین . وبموافقت دولت روسیه . ازجانب دول سه گانه مشار الیهم . اخطارات مؤکده وسپارشهای لازم بحکمران قره طاغ کرده شده است . که اگر بحرکات ومعاملات غیر مصلحانه اقدام کند . باب عالی را دراین خصوص دولتهای مشارالیهم آزاد ومختار خواهند دانست . واین تبلیغات بطور فوق العاده . به پرنس نیکولا حکمران قره طاغ فرستاده شده است .

ترجمهٔ ورقه ایست که بواسطهٔ پوست شهر رسیده است .

سعایت وعدم ترقی

یکی ازافعال ذمیمه فعل سعایت (سخن چینی ونمامی) است . که صاحبان این کار ناپسند پیوسته درنزد ارباب دانش وفرهنك مقدوح ومنفورند . بلی یك کسی که متخلق بفعل ذمیم نمامی است . می تواند یك سخن جمعیتی را بضدیت ودشمنی همدیگر بازدارد . وآخرالأمر شمشیر غیرت وحمیتی که بجهت محافظهٔ وطن باید بکشند . بسر وسینهٔ یکدیگر حواله نموده وبدینوسیله محو وپریشان بشوند . چرا دور میرویم اگر صحایف تواریخ را پیش نظر مطالعهٔ خود بیاوریم . خواهیم دید وقایع موئلهٔ حیرت افزای چندین بلدهها ووادیهای خسون آلودرا که ازسوء اثر نمزآنکونه ارباب سعایت خراب وبیاب ونشیمن بوم وغراب شده واز خونریزی بمسلخ کوسفندان مبدل گشته است . که مطالعهٔ هرسطری ازسطور آنوقایع موجب ریزش اشك خونین ازچشم مامیشود . اکنون که مقتدر بفهمیدن نیك وبد هستیم مارا لازم وواجب است . که ازکردار زشت وبیار قبیح سعایت ونمامی وما نندآن اجتناب نموده . وخودمانرا باکتساب محاسن اخلاق وعلوم وفنون آراسته داریم . اکنون که ضیای معرفت درخشانست درظلمت سرای جهل ونادانی چرا بنشینیم . واز یکطرف هم متحیر اخبارات کونا کون اهالی اوروپ باشیم . وهنرهای آنها چشمهای مارا خیره بکند .

ماهم میتوانیم مانند اهالی اوروپ باعلای شرف وشان خودمان کوشیده . وبرای اخلاف ووارثان خودمان اثرهای نیك وبزرك یادگار بگذاریم .

بدیهی است که اهالی اوروپ درخصوص اسباب تعمیر وطن که عبارت ازتأسیس مکاتب معارف وبنای فابریکهای صنایع است . مالا وبدنا بذل مقدرت نموده . وبدین وسیلت نام نیك خودشانرا ثبت جریدهٔ روزگار کرده . وطنین انداز چهار اقطار عالم شده اند . اگرآنها هم مثل ما روزگار خودشانرا بمطالت وبطالت وسستی ورخاوت گذرانده . واوقات عزیز رافوت میکردند . آیا صنایع ومعارف ایشان که حال آثارآنهارا بچشم تعجب می بینیم می توانستند قدم بمیدان هنرومعرفت بگذارند ؟ درحالتیکه دروجود مالازجهت آفرینش بااهالی اوروپ فرق ونقصانی متصور نیست . حقیقة بدین مرتبه عقب ماندن مادرمقامات ترقیات صنایع ومعارف . مایهٔ تأسف . بیشمار وخارج ازقاعدهٔ خوشنودی مردمان هوشیاراست .

امضا

محمدحسام الدین

(بلجیك)

بروکسل ۱٤ فوریه

درشهر مولین جهت یك نمایش واظهار محبت که درحق مذهب کاتولیك کرده شده است عربده ومنازعه بوقوع پیوسته ودرآن عربده چند نفر مجروح ومضروب شده اند .

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

در تاریخ هفتم ماه مارت عموم مجالس ایالات اتریش در پای تخت اجتماع خواهند کرد .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

حکومت اسپانیول درباب نوت حکومت دولت امریك کفته است تمامی اهل شورش جزیرهٔ (کوبا) ازخارج و اجنبی هستند .

(روزهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

دیروز اعلیحضرت امپراتور وعلیا حضرت امپراتریس وجناب ولی عهد و پرنسها درمجلس بال جمعیت صنایع حضورداشتند . درباب مذکور تمامیٔ بزرگان ونجبا واصلزادگان اتریش نیزحاضر بودند .

مسیو (دهرودیچ) والی دالماچیا بوین رسید . وکلای مجارستان که چندروز پیش باینجا رسیده اند چندبار بامدیران ملاقات کرده اند .

فرانسه

پاریس ۱٤ فوریه

صاحب امتیاز کازت (ریوبلیك فرانسز) درزیر محاکمه آورده شد . بعلت آنکه درنسخه های کازت خود بدزبانی وسوء تعبیر درحق مسیو پوفه کرده بود .

مسیو تیر انتخاب شدن خودرا بسمت اعضائیت شورای ملت تکلیف خواهد کرد .

بمسیو کامبتا امر داده شد که بعدازین نطقهای (پولیکمان) یعنی علنی وبرملارا بیان نکند .

(بوردیاتو)

***

بورسه

غلطه ۳ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۳	۰۵
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۳۲
شرکت عثمانیه	۰۲	۳
اعتبار عمومی	۰٤	۰۱
تراموای	۱	٦۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۷	۲۵
	فرانق	
استقراض	۱۸٦۳	۱٤۰
»	۱۸٦۵	۱٤۰
»	۱۸٦۹	۱۲٦
»	۱۸۷۲	۰۳۸
»	۱۸۷۳	۱۲۲
	کبیال	غروش سانتیم
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۱	۲۵
	فرانك	سانتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی	۲۲	٦۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۳۸
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۵
امپریال	۰۸۹	۲۰
کرمیجه	۰۵۱	۱٦
مجیدیه	۱۰۳	۰۲
بشلك	۱۰۸	۲۰
مثالك	۱۱۸	۰۰
پول سیاه	۱۳۷	۲۰

***

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

اگر یك مرغ یا یمان یك کاسهٔ بزرك پراز (ازوت) یاهوای معیوب ومتبدل شدهٔ که شمع درآن نمیتواند روشن بشود بگذاریم . همانطوری که شمع درآن خاموش میشود، فتیلهٔ روشن شدهٔ روح آن حیوان هم خاموش خواهد شد . که این تلف شدن حیوان مذکور بجهة بودن ازوت نیست . بعلت اینکه ازوت زهردار وازاجزای سمیه نیست . بلکه تنها بجهة نبودن جز ومولد الحموضه درمیان آن کاسه کذایی است .

از این تفصیل معلوم میشود که تنفس واحتراق وروشنایی شمع ومانند آن . از یك قبیل وبیك کیفیت است . چنانکه هم شمع وهم حیوان که نفس میکشد هردو ازهوای مولدالحموضه حصهٔ گرفته وبجا مض فحمی تبدیل میکنند وآزوت را نیز درحال اصلی خود میگذارند .

پیشتر گفتیم که کلیهٔ برای زیست وحیات حیوانات وجانورها احتیاج بهوای نسیمی موجود است . وحیواناتی که درمیان آبها ودریاها زندگانی میکنند درداخل حکم این قاعدهٔ کلیه میباشند . اکنون آبرا که تندری کرم میخواهیم بکنیم همینکه حرارت آنرا بآن رسید وتأثیر کرد . ازته دیك وبالابه مثلا بعض ذرات هوائیه مثل بالونکها ازته دیك بالا میکنند ببالا آمدن ومیاید بروی آب وبهمین طور بخارهای متصاعده که بالا میرود همان اجزای محلولهٔ هوا است . که درمیان آب بوده است .

واز اینجا میفهمیم که درمیان آب هواهست که ماهیها ودیگر حیوانهای دریائی . این هوارا تنفس میکنند وباعث حیات آنها است .

راه اثبات این مطلب نیز چنان است که آب جوشیدهٔ که هوای محلول ازمیان آن رفته است بعد از آنکه سرد شد اگر درمیان آن یك ماهی زنده بیندازیم . ماهی مذکور درمیان آنچنان آبی زنده نمانده بهمانطوری که مرغ درمیان کاسهٔ که هوای آن گرفته شده است میمیرد آن ماهی نیز خواهد مرد.

ولی دراینجا یك چیز دیگر هست که باید بدانیم که هوای محلول درمیان آب اگرچه بعینه مثل هوای خارجیٔ معروف است . لکن بحکمت ربانیه جزء بسیار ازاین هوای آبی مولد الحموضه است . وبدین واسطه هوای جزئی که درمیان آب است کفایت تنفس حیوانهای آبی را میکند . چنانکه هوای آبی که بسبب گرم کردن آب ازمیان آن بیرون میرود . آن هوا دریکصد جزء بقدر سی ودو جزء مولد الحموضهٔ خاص است . که قریب سه یك ازهمهٔ آن باشد. برخلاف هوای نسیمی معروف که در صدی ازآن بیست ویك قسمت کاز وجوهر مولدالحموضهٔ هست . وچنانکه گفته شد بقدر پنج یك از کل آن است وچهار قسمت دیگر آزوت است .

حالا همچنانکه سوختن یك شمع ویا هیزم با تنفس حیوانی بواسطهٔ مولد الحموضه است. آثاری که ازین دو کونه تنفس حاصل میشود نیز یکی است . ودر هردوی آنها باجوهر حامض فحمی حرارت غریزیه حاصل میشود . وایندت سبب واصل حرارت غریزیه که درحیوانات میباشد . وآن حرارت از تأثیر مولد الحموضه که درخون میکند حاصل میکردد .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند وجامع آثار واطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت واجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع وتمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (١) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

∴

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه بی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت وبتدابیر وتداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

∴

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا مبنوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند ایزوزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی . دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك پشل طاولومبه . مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری . در دکان چای فروشی دم در خان والده .

∴

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است. درمغازهٔ کتاب فروشی. درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب اینه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمائید سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بودند نمونه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ اینه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

∴

درادارهخانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بزکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیودلری)

نام رسالهٔ تیاتر و بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر داثر بفتح اسلامبول . لیدآ باآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق فاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا و باغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوطرا درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلینوغراف وچه به پینوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت وبزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره طبعه موجود است .

∴

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطوربسیارخوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود ثانکه ده سال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نیو یسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طاولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست فروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ٢٤ فی ٢١ محرم سنه ١٢٩٣ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ٥ شباط سنه ١٢٩١ فی ١٧ فوریه ١٨٧٦ سال دوم

اختر ٥

١٢٩٢

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بعصابش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ وظائف فرزندان وطن ﴾

نخستین وظیفهٔ فرزندان وطن · دانستن حقوق وطن است و قیام بلوازم حقوقدانی · واین یك سخن با اینکه احاطه کرده است جملهٔ وظائف وطنیه‌را در اجمال خودبرای تعیین حدود واطوار این تکلیف در این مقام کافی نیست · و نیازمند بدانستن تفصیل ممکن است ·

تمامی اجزای وطن‌را لازم است · بقدریکه متعلق بآنها تواند بود · اطوار واقسام حقوق وطن‌را بشناسندو بفهمند · چه حقوق ولوازم حقوق · وحفظ ورعایت حقوق · جیعا بسته و مربوط بهمدیکر است ·

بودا ز هر تنی پیش تو جانی
وزاو در بسته باتو ریسمانی

تنها زارع و برزگر که یکی ازاجزای وطن است · ازجهة زارع بودن تنهاچند گونه وظائف وحقوق‌را مالك است · که آنهم باشعبه‌های تکالیف معاملات اواست و معاملات باوست و یاآنکه شئون وظائف امر زراعت اواست که درآنها هم چمی باید شریك وسهیم باشند · و یاری ومعاونت بکاراوکنند ·

یك برزگر که قطعهٔ از زمین‌را شخم کرده وتخم برآن می افشاند و تیمار وآبیاری میکند تاآنکه میرساندآنرا بمقامی که حاصل آن خاك نازنین · قابل این می‌شود که قوت وقوت تن وجان کردد · ودرصدر مجالس پادشاهان و ارکان واعیان ودانشمندان وحکیمان و بزرك وکوچك ابنای وطن بعزت ومحترمی پذیرفته آید اورا شایسته خواهد بود· اولاشرف ومفخرت آنچنان خدمت بزرك را بداند وخیال نکند که این کار وشغل او · کاری است پست وشغلی است دون · چه حاصل رنج وکار او · حیات وطن وابنای وطن را درعهده کرفته است · اکر او نباشد و آنچنان شغل‌را پیشهٔ خودنسازد · نه‌وطن هست ونه فرزندان وطن· ونه اجزاونه کل وطن·

برزکر که این یك جهة حقوق خود و پیشهٔ خودرا دانست · اولا باکمال افتخار وشوقمندی صرف سعی وغیرت‌را در اجرای پیشهٔ خودکند· و برمنافعی که از آن کار وطن‌را باید حاصل شود · چندمقابل حال نادانی وجهالت او بر شرافت خود و پیشهٔ خود بیفزاید · ثانیا وطن‌را بسبب مفخرت‌داری وشرمندی وغیرت او · بانرونق وافتخاردیکری ظاهر کردد · ثالثا درآن برزکر یك حریت طبیعیه و یك آزادیٔ خیالی بسبب این دانش وافتخاری که بواسطه پیشهٔ خوددارد بوجودآید · که آن آزادی سعادت ونیك بختیٔ عمومی‌را درصورت تعمیم این حال درعهده تواند کرفت ·

برزکر پس از دانستن شرف وعزت پیشهٔ خود · بایدحقوق همهٔ جهات وملزومات متعلق خود واسباب معاونهٔ قریبه و بعیده وشخصیه و نوعیهٔ پیشه خودرا دانسته‌باشد · تا آنکه حقاوحقیقه دارای مقامات افتخار وسرافرازی کردد · و با همهٔ مفخرتها میزان عدل و راستکاری را نیز در تمامیٔ حالات رب النوع سلامت وسعادتٔ خود · ومجموع اجزای وطن داند ·

برزکر باید بداند که دراین پارچهٔ زمین · که با آزادی تصرف میکند آن خاك نازنین مقدس منبع حیات وطن وابنای وطن است · و در هر جزء جزء آن فردفرد ابنای وطن‌را نوعا حقی هست · اکنون که بقواعد مقررهٔ ملکداری یا استیجار وعاریت وغیرآن بدست او سپرده اند · حق این چیست ودر بارهٔ تعمیر واداره آن چکونه باید رفتارکرد · که شایستهٔ شان حقوق دانی باشد ·

برزکر باید بداند · که تصرفات دراین پارچهٔ زمین که با آزادی اسباب مفخرت و معیشت وزندکانی خود وعیال وفرزندان خود ودیکران داشته است · باهمهٔ تفصیلی که دارد · همچنانکه وطن محتاج باین یك شعبهٔ پیشه‌است · این شعبه وحصول ثمر وفائده بختیٔ آن نیز چندین بار زیادتر ازآن محتاج بوطن میباشد · که اکر تفصیل آن احتیاجات‌را یکان یکان بخواهیم بشماریم · باندازهٔ شماره نخواهد آمد ·

برزکر باید بداند که تنها بجهة محافظت امنیت وشرف وافتخار او چه‌قدرها باید قوتهای فوق العاده حاضر وآماده شود · تا آنکه جان ومال وناموس اوبه محفوظ کردیده · وتواند بلوازم پیشهٔ خود بازادیٔ خیال بپردازد ·

برزکر باید بداند که قوتهای حافظه ومربیهٔ آن واطوار آن چیست وحقوق آنها کدام است وچه کونه ازعهدهٔ رعایت آن حقوق باید برآید· کداین مطلب هم بجند شعبه منشعب تواندشد · اولا بایدهیئت حاکمهٔ وطن‌را ودرجهٔ لزوم آن‌را واهمیت آن‌را بداند واز وظائف آن اقلا بقدریکه متعلق بزراع تواند بود آکاهی داشته باشد · ثانیا قوانین ونظامات وپاساهارا واصول وآداب وطن‌را نیز تاآنجاییکه متعلق بوظائف او و زراعت اواست ومتفرعات مذکورات است دانسته ومقدس بودن نظامات وپاساهارا ولزوم اتباع وانقیاد برآنها · ومکلف بودن تمامیٔ فرزندان وطن‌را بشناختن واتباع آنها ومحافظت آنها وحق آنهارا باعتقاد درست وخالص اعتقاد کند ·

برزکر بایدبداند که وطن اوراحفظ میکند· زنده‌میدارد· نام وناموس اورا درعهدهٔ خود کرفته است · پس بالتسابله اوهم وطن‌را باید حفظ کند · وآنچه دارد و بقدریکه میتواند مال وطن دانسته ودرراه وطن دریغ ننماید چه او وآنچه دارد همه‌مال وطن است · فرضا درمقامیکه نظامات یکی از فرزندان اورا بسر بازی درراه وطن بخواهد وبکوید پسر جوان تورسیدهٔ رشید خودرا برای فدا کردن درراه وطن باید بدهی · بکمال شوق وافتخار این خدمت‌را بجای آورده · نور چشم خودرا که نور چشم وطن است بسلك عسکری درآورده · و برای خود بهمین خدمت مفتخره یك سرافرازی وبختیاری بزرك دیکری حاصل نماید ·

برزکر میتواند بفهمد کداین فدا کردن نور دیدکان خودرا درراه وطن · حقیقة یك نیك بختی ومایهٔ افتخار بسیار برزکرا و است اکرچا نی ازوطن یاازاو ظاهراجداوفداشد معنائه ازاوجدا است · ونه‌از وطن دور است ·

فرزنداو که فرزند واقعیٔ وطن است · این زندکانی دوروزه‌را ترك نمود· ولی زنده بودن‌وطن· هم خود دائمازنده است وهم پدر شخصانی اوهم پدر حقیقی او زنده‌کانی طولانی زنده‌است ·

این برزکر تنها که فردی ازاجزای مرکبهٔ غیر محدودهٔ وطن است · علاوه برآنچه کلیة بنظر آورده شده یادآوری کردید · چیزهای بسیاری‌را نیزباید بداند · و بفهمد وآکاه بشود تاآنکه حقوق ووظائف خود وطن‌را بتواند بالأطراف معلوم داشته و برمقتضای وظیفه کار کند ·

زارع و برزکر نباید نادان باشد · کذشته ازتکالیف سایرهٔ او که درخارج زارعی دارد · وهر کدامی ازآن تکالیف آموختن شعبه‌های چند ازعلوم‌را بقدر امکان لازم کرفته‌است· علمی‌را که‌متعلق به‌شغل و پیشهٔ خود میباشد · بناچار باید یاد بکیرد · وفوائد ومنافع این علم شریف زراعت‌را نصب العین خودساخته خودرا وهم کاران خود ازابنای جنس‌را باقتضای حال مکلف بتحصیل این علم زراعت داند ·

﴿ علم را از کهواره تاروز مرك طلب کنید ﴾

دستورالعمل عمومی ماست · این امر مقدس تنها برای معدودی ازابنای جنس ومنحصر بعلم مخصوص نیست ·

پس مکتبهای زراعتی‌را ترتیب کردن · واعتنای فوق العاده در بارهٔ این مکاتب نمودن · مثل دیکر مکتبهای علوم وفنون وصنایع وحقوق وطبیه وحربیه وغیرها اهم‌وازم میباشد · زیرا واضح است که جزء اعظم آبادی وزندکانی وطن · زراعت وزارعها ورسیدن آنها بمقام کمال است ·

ازفقرهٔ زراعت و برزکی تنها · که دربادیٔ نظرها کار معتنابی نیست بخوبی توانیم فهمید · که دیکر افراد وآحاد وطن وطبقات اجزای مرکبهٔ وطن · علی اختلاف المراتب · بچکونه تکالیف مکلف هستند · وچه‌قدر ازحقوق‌را مالك میباشند ·

باده خاك آلوده چون مجنون کند
صاف اکر باشد ندانم چون کند

زارع که این قدرحقوق بی نهایت‌را مالك · وآن همه تکالیف‌را تنها ازجهة زارع بودن درعهده دارد · باید حساب کرد سایراطوار واوضاع اجزای وطن‌را · وخیلی دقیق ونازك بایدشد · تاآنکه بی بحقیقت کاربرده شود · وآدمی خودرا بشناسد · وحق خودوحقوق دیکران‌را که‌نیز خوداوو برادران وطنی اواست دانسته · بعدل وراستکاری و باقتخاری که‌شایستهٔ مقام انسان وانسانیت است زندکانی حاضروداممی خودرا درمقام امن وامان عمومی نکاهداری نماید ·

مقصود ازتفصیل معروض تنها اشارت بوظائف وحقوق زارع وزراعت نبود . بل برای نمونهٔ کار این چند سخن آورده شد . ممکن است که درآینده ازدیگر اطوار وطن واجزای وطن وآنچه متعلق بآنها است سخنها گفته شود . و بسبب این یادآوریها اساس وطن پرستی محکم و بنیان حقوق شناسی ومنافع آزادی واستقامت . کهازین حقوق شناسی تولید تواند شد . استوار شده برسعادت حال وطن واجزای وطن حالاً واستقبالا بیفزاید . وذرین وقت نازك وطن را اسباب ایمنی ازهرگونه مکروهی داخلا وخارجا بطور یکه مقصود وطن وشایستهٔ شان وطن است فراهم گردد .

﴿ وتوفیق باخدا وندا ست ﴾

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ اعلان رسمی ﴾

اعلیحضرت پادشاه ولی نعمت بی منت . برای اقامهٔ دعائم عدل وداد . وتساوی مساعدات دربارهٔ صنوف تبعهٔ خاص الفؤاد . یك طغرا فرمان همایون درچندی پیش احسان فرمودند . اکنون نیز ملاحظهٔ دوام آسایش درممالك محروسهٔ خودشان . وزودتر مندفع کردن مسئلهٔ هرسك که درآیاب دول فخیمه بکمال خلوص ومسالمت اظهار حسن نیت ومطالعات وتأمینات منقفانه را بمیان آوردند . وبجهة تعبیر خسارتی که از اختلال بقطعه عمای بوسنه وهرسك رسیده است درطبق تأکید وتأیید مضمون عالیٔ فرمان معدلت عنوان . اجرای بعض مواد مخصوصه را نیز امروفرمان فرمودند .

چنانکه تبعهٔ غیر مسلمه که درصفحات بوسنه وهرسك هستند . درخصوص آیین ومذهب خودشان مربتی وآزادی کامل را نائل باشند . واصول وقاعدهٔ التزام واجاره داری که درممالك سلطنت سنیه بموجب حکم فرمان عالی عموما باید اصلاح بشود . درآن حوالی ازحالا آن اصلاح بعمل آورده شده این قاعده ترك والغا وامرمالیات وبنجه بطور امانت وضبط اداره کرده شود . وذرحق زارعین اصلاح حال زراعت بعمل آورده شده ودرین ضمن اراضیٔ خانیه که مال دیوان ومتعلق بدولت است . بکسانیکه لازم دارند فروخته شده ودراخذواستیفای وجوه اثمان وبدلات آنها یکنوع مساعدت وتسهیلات بآنها داده آید . وپس ازین نیز درخصوص حق که صنوف اهالی درتصرف اراضی دارند بوجهی اخلال نشده در تفویض وتفریغ اراضی اهالی مسلمه وغیر مسلمه ازمعاملهٔ متساویهٔ قانونیه بهرمندی حاصل کرده واین معاملهٔ متساویه مرعی گردد . وبرای نظارت کردن باجراءآت مواد مذکورهٔ فوق واجراء آت دیگر اصلاحات که درفرمان عدالت مندرج است . بعنوان شعبهٔ مجلس عالیٔ اجراءآت کومیسیونی درمرکز ولایتهای بوسنه وهرسك مرتب شده . اعضای آن ازمعتبران اهالیٔ مسلمه وغیر مسلمه انتخاب کرده شود . وعلاوه برین برمبالغی که درولایت بوسنه وهرسك مخصوص اعمال عامه وافقه است موافق حال احتیاجی که ازجانب مجلس اداره بیان بشود مقدار معین ازجانب اشرف ملوکانه افزوده آید . لاجرم این عنایات مخصوصه ملوکانه درحق آن اهالی که باغفالات پارهٔ ارباب غرض فریفته شده . راه را گم کرده ومیال باطاعت وانقیاد هستند یك معاملهٔ مشفقانه ورحیمانه است وآنهایی هم که داخل دائرهٔ اطاعت بشوند نیز عفو عمومی احسان فرموده خواهد شد . ومقرر گردید که برای ریاست کومیسیونهای ولایت هرسك وبوسنه که ازروی اساسهای مذکور درفوق تشکیل خواهد شد . هرکدامی را یکی از رجال دولت تعیین و برای تسریع وزودتر اجرا کردن قرارها بولایتهای مذکوره فرستاده شوند .

﴿ توجیهات ﴾

ریاست کومیسیونی که تشکیل آن درولایت بوسنه مقرر گردیده است بجناب عضو فخامت حیدر افندی ازاعضای مجلس عالیٔ اجرا آن .

ریاست کومیسیونی که درهرسك مقرر گردیده است بسعادتمآب واصه افندی ازاعضای محکمهٔ استیناف .

متصرفیٔ سنجاق مرعش بسعادتمآب خلیل پاشا متصرف سابق اسلیه .

متصرفیٔ سنجاق سیروز بسعادتمآب هادی پاشا متصرف سابق آیدین .

متصرفیٔ سنجاق تکه بسعادتمآب علی پاشا متصرف سابق بنالوقه .

متصرفیٔ سنجاق سلیمانیه بسعادتمآب اشرف پاشا متصرف سابق بصره .

متصرفیٔ اسلیه بسعادتمآب حیدر بك افندی متصرف سابق سیروز توجیه ومفوض فرموده شده است .

دربعضی ازگازتهای محلی صورت امرنامهٔ سامی دیده شد که درباب اجرای مدلولات مقاوله نامهٔ اخیره که بعنوان جزء متمم بودن عهدنامهٔ تجارتی که انعقاد آن درمیان بابعالی وسفارت علیهٔ ایران مطرح مذاکره ونزدیك بانجام است قرارداده شده ومعاملات طرفین را دراکثر مواد متعلقه بتبعه وحقوق جانبین محدود کرده است صادر گردیده است .

صورت مقاوله نامهٔ مذکوره راپیشتر عینا ترجمه کرده درنسخهٔ مؤرخهٔ ۲۳ ذی حجه سنه ۹۲ نمره بیست و یکم اخترد رج کردهایم .

وهمان اوقات هم که مقاوله نامه درد و نسخه ازجانب نظارت جلیلهٔ خارجیه وسفارت علیهٔ ایران امضا ومبادله گردید امرنامه های مذکور باصورت مقاوله نامه طبع شده وبتمامی ولایتها فرستاده شده است .

این امرنامهای سامی که درطبق مقاوله نامهٔ مذکور صادر ومطبوع شده وتاریخ آن فی ۸ ذی الحجه سنه ۱۲۹۲ و فی ۲۵ کانون اول ۱۲۹۱ میباشد . همچنانکه ازجانب بابعالی بمهرجناب مستطاب افخم وکالتپناهی بولایتها فرستاده شد . نسخه های مطبوع چند ازآن نیز بی آنکه مهور باشد بسفارت ایران بموجب خواهش سفارت داده شده . وبکاربرداز خانه های دولت علیه ایران که درممالك محروسهٔ عثمانیه هستند ارسال گردیده بود .

چون مال آن مطابق بامداول مقاوله نامه است . وازتاریخ آن هم خیلی گذشته . لهذا بهمان صورت مقاوله نامه اکتفا وازدرج کردن صورت امرنامه که درگازتها مندرج است . ودرولایتها هم مدتی است خوانده شده است صرف نظر کردیم .

﴿ اخبار گوناگون از گازتهای اوروپ ﴾

از بلغراد (پولیتشه کورسپوندنج) نوشته اند هفده کس ازاعضای شورای ملت معین شده است . که درنزد هیئت مدیران بوده درائنای تعطیل شورای ملت نظارت مصارف مدیران را داشته بمقابله وتفتیش آن پردازند .

جناب پرنس میلان نخواستند خود شان شخصا مباشر بختام دادن مذاکرات شورای ملت بشوند . این خدمت را بمسیو (زیو یوس) رئیس مدیران حوالت نمودند .

جهان پولیتیك فرانسه را . ازرخصت دولت المان درخصوص اخراج اسب وحیوانات بخارج خوشنودی وامتنان زیادی حاصل شده است .

فصول مندرجات گازت (کولینشه چاپتونج) که درخصوص انتخابات سناتوی فرانسه نوشت ومنتشر کرد . وایمنیها وتأمیناتی که گازتهای المان درباره صلح وصلاح وآسایش عمومی درمندرجات خودشان دادند . باعث خوشنودی وممنونی عمومی است . ولی بعض گازتها درهمان خیالات واوهام باطلهٔ خودشان بسرمیبرند .

چنانکه گازت (پاتری) که درپاریس طبع میشود . می نویسد چون گازتهای المان تصدیق وتحسین میکنند بودن سناتوی رپوبلیك را درفرانسه بهمین جهت باید اعتقاد کرد که این سنا تو باعث بدبختی فرانسه خواهد بود . وچون گازتهای المان درخصوص انتخاب نشدن مسیو بوفه اظهار خشنودی نموده اند . پس بدین علت باید دانست که مسیو بوفه بکار فرانسه میآید ومحتاج الیه فرانسه است .

مطالعه

اگر پاتری این دومطلب را باین دودلیل واهی تنها درنزد خودهم مسلم داشته واعتقاد کرده است خیلی محل تعجب است . زیرا که یك ملتی سعادت وسلامت ونیك بختی خودرا اگر بخواهد باین طورها بداند کارمشکل خواهدشد . اگر المان دشمن فرانسه باشد لازم نیامده است که کارهای نیك اوراهم تصدیق نکند . واگر یك کارنیك ملتی را ملت مخالفی تصدیق بکند . کذلك هیچ لازم نگرفته است که آن کارنیك نباشد .

وحال آنکه حال دولت المان بادولت فرانسه دشمن نیست . بل توان گفت هیچ وقت نمیخواهد بلا جهت دشمنی بادولت مشار الیها نماید بلکه بدلائل قویه اکنون بقای حال صلح وآسایش را طالب است . وازین گذشته درین حال حاضر مفید بودن بقای رپوبلیك درفرانسه ومفید بودن سناتو بحال رپوبلیك درنزد پولیتیك شناسان آگاه ازدقایق کار واضح وآشکار است باعتقاد ما گازت مذکور دراینباب اگرمقصود دیگری نداشته باشد خودرا اززیرحکم جواز نسبت اشتباه درتدقیق مطلب بیرون نتواند برد . (اختر)

حضور اعلیحضرت ایمپراتور المان درمجلس بال جناب سفیر کبیر فرانسه درپرلین اثر بزرك و بسیار خوب درپاریس بخشید .

چندی پیشتر نوشته بودیم که دوکس ازصاحب منصبان انکلیس که دراردوی حبش بوده وازجانب عساکرمصر باسیری گرفتار شده بودند . این دوکس در اینروزها بسویس رسیده اند . حکومت محلیه بآنها تکلیف کرده است که آنهارا مجانا بانگلستان بفرستند . ولی آنها قبول نکرده اند . وبدین جهت شبانه وروزانه اوقات خودرا درزیر قراول دراوتل بسرمیبرند . این دونفر درماسوه درائنای راه گرفتار شده وتوقیف گردیده اند .

وازجیب اینها بعضی کاغذ جشیها بیرون آمده است . اینها حمایت قونسول انکلیس رادعوت نکرده اند . ولی حکومت محلیه رخصت داد که بقاهرهٔ مصر عزیمت کنند .

دونفر ازاخبارنویسهای گازتهای المان بعض مقاله های محل آسایش داخلیهٔ اتریش منتشر کرده بودند . امر شده است که درظرف مدت بیست وچهارساعت ازخاك اتریش بیرون بروند .

بامر اعلیحضرت ایمپراتور المان مقرراست که ازتاریخ ۲۰ ژانویه تامدت شش ماه دیگر یك اردوی مشق وتعلیم بزرك مرتب کردد . این لشکر ازعساکر احتیاط وردیف خواهد بود . استعمال تفنگهای جدیدالاحداث سوزن دار را که موسوم به (ماوزر) است ودولت مشار الیها تازه استعمال آنرا تصدیق کرده است یاد خواهند گرفت .

درین مشق وتعلیم یکصد و بیست ویکهزار و پانصد نفر پیاده ودوهزار وششصد نفرطلیعه و پانزده هزار توپچی وچند هزارکس نیز ازدسته های صنایع وراه آهن ونلگراف جنکی حاضر خواهد بود . وعلاوه برین سه اردوی نظامی را ازجانب خود اعلیحضرت ایمپراتور مشار الیه رسم عرض لشکر ومعاینه اجرا خواهد شد .

بتاریخ سیم فوریه اعلیحضرت ایمپراتور المان بخانهٔ جناب پرنس بسمارك رفته ومدتی باایشان ملاقات فرموده اند . از قراریکه میکویند در این ملاقات درخصوص تعیین سفرای برلین پروما و وین صحبت ومذاکره شده است .

حال پرنس بسمارك خوب نبوده است چندروز قبل درمیان جمعیت اعضای شورای ملت بیان کرده اند که من تمام شدم امیدندارم که بتوانم تادوسال دیگر وظیفهٔ مأموریت خود را ایفا نمایم .

(هاچفلد) برادر سفیر المان درمادرید ازجانب دولت مشارالیها بسفارت وین تعیین خواهدشد .

تایمس می نویسد تعارفات و هدایای جناب پرنس دیغان که تاکنون بمهاراجه ها ونواب اعطا نموده اند بقدرچهل هزارلیرای انکلیس میشود میگویند دراین سفر بیست هزارلیرای انکلیس نیز مجددا خواهند خواست .

مهاراجه‌ها بجهة پذیرایی پرنس تنها ازلندن معادل قیمت سیصد وپنجاه هزار لیرای انکلیس اسباب واشیاء وتجملات بهندوستان جلب کرده و پرده اند . سوای آنچه ازمانچستر و برمینگام ولیورپول خریده وابتیاع نموده‌اند که حساب اینها هنوزمعلوم نشده است .

موافق تلگراف ذیل مورخ به‌چهاردهم شباط که ازلندن رسیده‌است جناب سیرنود قود وزیر مالیه درضمن سخن ازاستقراض چهارملیون وهشتاد هزار فرانك بعض مطالب متعلقه بمصر وخدیویت جلیله را نیزبمیان آورده . و بیان کرده‌است که جناب مستطاب خدیو افخم اشکالاتی را که ازجهت مالیه‌دارد . بجهت جدول سویش وتوسیع منابع ثروت وآبادی مصر حاصل کردیده‌است . ودولت انکلیس مبلغ مذکوررا ازکومیسرهای اسهام عمومیه خواهد دریافت کرد . وبجهت این استقراض که رأس المال آن درمدت سی و پنج سال ایفاخواهدشد . درصدی پنج یك فائض خواهد داد واین کیفیت منجر اتفاق درمسائل عقب مانده بسیار را بامسیو دولسپس خواهدبود . ودولت انکلیس درمجلس ادارهٔ جدول سویش سه نفر اعضا خوهد داشت . دولت انکلیس سپس درین نمیداند که چرابابد تمامی فائضهای خودرا ازجانب خدیو افخم نگیرد . میسترکیودرمصر بخوبی پذیرفته شده‌است . وازقرار یکه اطلاعات میدهد منابع ثروت ومکنت مصر بسیار بوده‌است وقابل ترقی وازدیادهم میباشد . ادارهٔ مالیه‌مصر بی‌قاعده‌است واگر خودجناب خدیو اداره فرمایند آنوقت جلوهرکونه دیون وقرضها بآسانی کرفته خواهدشد .

(ملاحظات مطبوعات اوروب درحق لایحهٔ)
(کونت اندراسی وقبول شدن آن)

(ژورنال دهدبا) می‌نویسد . بابعالی اظهارات اتریش‌را که ازجانب دول روسیه . والمان . وفرانسه . وانکلیس . وایتالیا . تصدیق شده بود قبول کرد . همه تصور می کردند . بابعالی تکالیف مذکوره‌را میخواهد رد کند . ولی‌چنان نشد . بعد ازین باید دید که آیا اهل شورش هم باوامر واخطارات دول مشار الیهم که درباب ترك سلاح وعصیان خواهند نمود . اطاعت وانقیاد خواهند ورزیدیانه . تایمس می‌نویسددولت روسیه بهرسکیان بیان نمود که اگربدعوت واخطارات دول اوروب اطاعت نکنند . ازجانب دولت روسیه درحق آنها نه‌اعانه واحسانی ونه‌معاونت وامدادی خواهد شد . ولی یك امر واخطاری نیز مثل این سپارش باید بقره‌طاغ وصربستان ازجانب‌دولت مشارالیها تبلیغ کرده شود . از ابتدای شورش تاکنون امارتهای مذکوره آسوده نه‌نشستند . فقط دول اوروب بکدام واسطه معاونات‌صربستان وقره‌طاغ‌را مانع خواهند کردید . وبچه‌طور اهل شورش‌را بمعرض اطاعت‌خواهند درآورد ؟

دئلی تلکراف میکوید . بواسطهٔ قول‌شدن لایحهٔ اتریش . ازجانب بابعالی . محقق وثابت‌است که اتفاق دول اوروب دراین مسئله می‌تواند همهٔ اشکالات‌را رافع ومانع کردد اکراین اتفاق‌راست‌بین باشد . وفی‌الحقیقه اگر دول مشار الیهم بصور راستکاری‌بابابعالی رفتار کنند شورش محدود. وتنها درحکم یك مسئلهٔ بسیارکوچکی خواهد بود . که حل‌آن ازجانب بابعالی طرف اشکال وزحمت‌نخواهد کردید . اکنون تکلیف دولتهای‌اتریش وروسیه اینست. معاونتی‌را که اهل شورش ازقره‌طاغ ودالماچیا می‌بینند . منع کنند .

شب کذشته که شب‌چهارشنبه بود دراسکدار‌درمحلهٔ سلیمیه درحوالی ساعت پنج ازخانهٔ متصرفی امین افندی . ازخدمهٔ فسخانه آتش ظاهر شده وسرایت باطراف نموده است . پس‌ازسوختن هفت باب خانه خاموش کرده اند . وتحقیق پیوسته‌است که بروز آتش ازکرسی (تنوری) که درمرتبهٔ فوقانی خانهٔ مذکور کذاشته بوده‌اند شده‌است .

***

کازت (ویك) نام که بزبان بلغاربود. وازطرف ادارهٔ مطبوعات الغا شده بود . دوباره ازجانب حکومت سنیه مظهرعفو شده ورخصت طبع وانتشار کافی‌السابق حاصل نموده است .

***

علیا حضرت ایزابلا قرالیچهٔ سابق اسپانیا ومادر قرال حاضردون‌الفونس کەناخوش بود مزاجش استقامت حاصل کرده . وباین مناسبت دولتلو مونتپانسیه که‌ازنزدیکان خانوادهٔ قرال اسپانیا است مهمانی بسیارخوبی درپاریس کرده است .

هنوزسبب تعطیل شورای ملت درصربستان معلوم نیست . ولی میکویند پرنس ازرفتار وحرکات بعضی ازاعضا که‌مخالف سلیقهٔ ایشان بودبتنك آمده اند وسبب‌آن‌شده است واین مخالفت سلیقه‌رامیکویند. طالب‌بودن بعض‌اعضای‌مذکوره بجنك بوده است . قونسل اتریش که دربلغراد بود مأذونا وموقتا بوین رفته‌است وبقاصلهٔ چند روزدیکر بمحل مأموریت‌خودعودت‌خواهدکرد.

ایندوزها چندنفرازمعتبرین تجارایرانیه که‌دراسلامبول هستند . بجهة تمهید اسباب بنا کردن یك‌مکتب مکملی کومیسیون مخصوص تشکیل کرده وروز یکشنبهٔ کذشته یك‌مجلس مجتمع کردیده . واولیات مذاکره متعلقه بامورمکتب‌را بمیان آورده‌اند . روز یکشنبهٔ آینده نیزکومیسیون مذکور اجتماع‌خواهد کرد .

مطالعه

اهالی ایران که اینقدر نفوسرا درپای‌تخت‌دولت علیهٔ‌عثمانیه‌واطرافدارند . وجمعی هم‌خودشان اولاد دارند که‌بایدآنهارا علم‌وادب بیاموزند وکذشته ازآن‌ملت ایران که بصفت غیرت وزکاوت معروف میباشند ومیدانند که امر وزلازمترین کارهابرای ترقیهٔ یك ملتی بجز ازمکتب وتربیت اطفال‌چیزدیکر نیست . یقین داریم که درابنیاب فوق‌العاده غیرت‌واهتمام خودشانرا ظاهرخواهند کرد .

منتظریم که خبرهای خوب ازمقررشدن کاراین مکتب درضمن نسخه‌های‌خودمان . بالافتخار درج کنیم . که حقیقة بنای این مکتب بزرکترین خدمت بوطن است . ومایهٔ افتخار کل ابنای وطن .

***

لاترکی درنسخهٔ دیروزی خودمینویسد دوکس‌ازتبعه دولت فرانسه بقدربکماه می‌شودمفقودالخبر شده اند وتاحال معلوم نشده است که‌این دونفرچه شده‌اند .

این دوکس دریك کارشریك بوده اند . یکی از آنها هم درقوزغنجق می‌نشست ومعلم مکتب آنجا بوده ودرآنجا زنی برده بوده‌است .

درابنیاب چند کونه حرفها درمیان هست ولی ولی‌چون هنوزبتحقیق معلوم نکرده‌ایم تادرست معلوم نشود چیزی نمی کویم .

﴿ اخبار تلکرافی ﴾

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۵ فوریه

سندات‌روم‌ایلی	فلورین ۲۵	سانتیم ۵۰
لیرای‌عثمانی	۱۰	۳۶
لیرای‌فرانسه	۰۹	۲۰

امروز در بورسه فیأت کمی ترقی کرد .

هوا خواهان حکومت مشروطه هیئت وکلای اکنونی را یاری خواهند کرد .

پشته ایضا

درفردهٔ اکرامیهٔ استقراض مجارستان که امروز کشیده شدبه‌نمرهٔ ۳۶ درقسم نمرهٔ ۵۲۱۶ اکرامیه اول وبه نمرهٔ ۴۹ درقسم نمرهٔ ۳۸۹۶ اکرامیهٔ ثانی‌بیرون‌آمد (هوروات) نام کشیش که جای‌دهالثرا آرزو می‌کند نطقی درحق‌آزادی ازدواج‌جسمانی بیان کرد .

فرانسه

پاریس ایضا

اسهام‌عمومیه	غروش ۲۰	سانتیم ۶۵
سندات‌روم‌ایلی	فرانك ۵۵	..

بورسه سست است .

(ممالك عثمانیه)
(مملکتین)
بکرش

تعیین هیئت مدیران تازه که هوا خواهان حال‌حاضر در اوروب اثر نیك بخشید .

(بوردیاتو)
انکلیس

لندن ۱۵ فوریه

مسیو موریه بسمت‌سفارت درلیزبون (پای‌تخت پورتکیز) تعیین‌شده‌است .

مصر

قاهره ایضا

مسیو پاستره وسیناتینو بپاریس عزیمت کرده‌اند .

(اسپانیا)
مادرید ایضا

مجلس شورای‌ملت امروز رسما کشوده شد .

اعلیحضرت‌قرال درنطق خود امیدواری خودرا برقطع‌مشکلات موجوده که باجناب پاپ دارندو بدی حال‌مالیهٔ اسپانیارا وتنهاچاره سازی حالت صلح وآسایش‌را باین‌حار بیان‌نمودند .

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

روایتی که‌درباب‌ترك کردن‌حکومت انعقاد عهدنامهٔ تجارتی‌را باممالکتین شهرت کرده‌بود صحیح نیست .

ایتالیا

رون ایضا

میکویند جناب پرنس هومبرت ولیعهد باباوران خودبه پترپورغ خواهدرفت ودربعض ممالك روسیه‌سیاحت خوهدنمود .

(روزهوا)

***

﴿ بورسه ﴾

غلطه ٤ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۳٤
	لیرای‌عثمانی	غروش
سوسیته‌جنرال	۰۳	۲۳
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۲
اعتبارعمومی	۰٤	..
تراموای	۱	٦۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٥٦	..
	فرانق	
استقراض	۱۸٦۳	۱۳۸
«	۱۸٦٥	۱٤۰
«	۱۸٦۹	۱۲۷
«	۱۸۷۲	۰۳۸
«	۱۸۷۳	۱۲۲

کبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای‌انکلیس	۱۱۱	۱۲
	فرانك	سانتیم
پاریس‌بهرلیرای عثمانی	۲۲	۷۰

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰٦
لیرای‌فرانسه	۰۸۸	۲۷
امپریال	۰۸۹	۳۰
کرمیجه	۰۵۱	۱۰
مجیدیه	۱۰۲	۳٤
بشلك	۱۰٦	۱۵
مثالك	۱۰۷	۳۵
پول‌سیاه	۱۳۷	۲۰

***

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

چون دراین مطلب مهم بخواست خدای بعدازین تفصیلی کفته خواهد شد ومعلوم خواهد کردید که جسدها وابدان حیوانات که انسانها هم درتحت این حکم هستند چکونه محل اوجاقهای حرارت هستند ومأکولات وطعامهایی که انسان می‌خورد بمنزلهٔ محروقات آن اوجاقها است . وهوایی که بوسائط آلات نفس کشیدن برروی آنها میرسد وجریان مینماید . بمنزلهٔ دم ومنفخه است. لهذا اکنون‌را بهمین مقدار اکتفا کردیم

آدمی اکر بحساب معتدل حساب بشود . درظرف بیست وچهار ساعت تخمینا بچهار صد وپنجاه لترا مولدالحموضه محتاج است . وانمقدار مولد الحموضه در پنج مقابل خودش یعنی (۱۲۵۰) لترا هوا یاخود درفضایی که دومترو وقدری زیادتر فضای مکعب که درآن هوای نسیمی هست موجودمیباشد. وازاین سخن چنان فهمیده نشود که آدمی درجائی که درآن دوسه ذراع مکعب اعشاری هواهست واطراف واکناف آن مسدوداست میتواند بیست وچهارساعت زندکانی نماید . بل بهمانطوریکه پیش ازاتمام شدن مولدالحموضهٔ هوا درمیان شیشه شمع خواموش می‌شود . آدمی نیز درآنچنان مکانی که اطراف آن مسدود باشد بد آنکونه بی‌آنکه مولدالحموضه بکلی تمام بشود افسرده وهلاك میکردد .

واینحال هم اساسا بدو جهت میشود . یکی آنکه چون مولدالحموضه کم کم تناقص میکند وکمتر میشود مقدار حرارت غریزیه نیز تنزل مینماید . دوم آنکه کاز زغالی که بسبب احتراق ویابسبب تنفس آدمی حاصل میکردد سم قاتل میباشد . انسان که درمیان یك هوای محدود تنفس میکند کاز زغالی بنا میکند بهزیاد شدن و بامقدار مولدالحموضه که صرف میشود مساوی میکردد . وهمینکه این کاز زغالی به یك درجه زیاد شد آنکاه آدمی یواش یواش بدی حال راحس میکند. وتنفس هم به درجهٔ کافی نمی‌شود وآنچنان جائی برای اومهلکهٔ بزرکی کردد . بنا براین برای آنکه آدمی بدون زحمت وصدمهٔ نفس بکشد باید زیادتر ازآنمقدار که در بالا کفته شد هوا داشته باشد .

برای یك آدمی در هرساعتی علی التخمین شش مترو وبرای یك اسبی اقلاً هیجده مترو مکعب هوا لازم است . دراین دوقسم احوال اکر هوا زیادتر باشد البته بهتر خواهد بود وبنا برین . درجائی که هوای آنجا بسبب تنفس نفوس یعنی نفس کشیدن آدمی یاحیوانها مختل شده باشد زیاد نباید توقف وآرام کرفت .

ازفقرات مذکوره معلوم میشود . که دراقامتکاه خودمان وخصوصا دراطاقهای خوابکاه ودوائری که واسع وهوادار نشده تجدد هوا بدرجهٔ کافیه نیست . دائما تازه کردن هوای آنجا الزم واهم وبرای صحت بدن بسیار نافع ومفید است واعتنا کردن باین فقره ازمهمترین امور میباشد .

درطویله‌هایی که کوسفند وحیوانات دیکر میشود غالبا بجهة تنفس حیوانات ورایحهٔ کریهه زبیل وفضلات آنها طبیعت هوا مختل می‌شود . وبدین جهت برای محافظت جیادت وخوبی هوا تازه کردن وجاری نمودن هوا بلنکونه مواقع لازم است .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند وجامع آثار واطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت واجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع وتمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

∴

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

∴

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت‌مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه‌وانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا درباغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار اسلاف ومعاصرین انتخاب وجمع ودرسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی . دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه . مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری . دردکان چای فروشی دم در خان والده .

∴

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است. درمغازهٔ کتاب فروشی. درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

∴

دراداره‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لیدا بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درنفاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج بروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌بتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت وزینت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

∴

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه درسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۲۵ فی ۲۳ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ شنبه ﴾ فی ۷ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۱۹ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر ۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون واز سیاسیات و پولتیک واز تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ نخستین تکلیف وطن داری ﴾

معنی وطن را یك قدری فهمیدیم . وبی بدانستن اجزا وافراد وکل وکلی وطن ونام عمومی وجامع وطن برده . راه تعیین وظائف وحقوق هر کدامی از آنها باندازه وفراخور حال خود . ولزوم رعایت شرائط حقوق دانی ووظیفه شناسی را نوعا واجمالا بدست آوردیم . ولی باکمال آشکاری معلوم است . که بهمینقدر دانستن دراین مقام اکتفا نمی توان کرد . وبس ازدانستن نیز بدانستن تنها قانع وراضی نمی توان شد .

بخوبی باید دانست که سعادت حال وسلامت زندگانی اجزاء وافراد . ممکن ومتصور نتواند بود مگر بسعادت حال کلیه وطن . یعنی تمامی اجزای وطن .

وطن بمنزله یك انسان است . بحال اعتدال آوردن آن ونگاهداری کردن حالت معتدله آن . ومزاج اورا مستقیم داشتن . نخستین وظیفه وطن واجزای وطن است . راست است زنده کی تن انسانی بارواح وروان است . وتن را بی روان حیاتی نیست . لکن بقای روح نیز بسته ومربوط است ببودن اعضای رئیسه وقوای متعدده وآلات واسباب چندی که بی آنها نمیتواند در تن باشد وناچار زائل وباطل خواهد شد . ونیز بعداز درست وبیجا بودن همه قوی واعضا وجمیع متزومات آنها . روح بآن عظمت نیازمند است براینکه ازمساعی وکارگذاریهای تن هر آنی مدد جدید ازروح بخاری باو برسد .

که این روح بخاری ازغذاها حاصل میشود . واین غذاها پنج دست اعضا وجوارح موجود کردد . وازساعت شروع بتحصیل آن تاوقتیکه بدست آمده . وطعام شده ازدرجات هاضمه گذشته واکثر اجزا وقواها درآن کارکرده وهر کدامی وظیفه خودرا بجای آورد . تاآنکه روح بخاری لطیف ازمیان آن غذا بمجانست باروح حیوانی مقصودترا حاصل کند . وجان وروان را حفظ نماید ونیز همین تن وجوارح زنده کی جان زنده باشند . باید دید که چه قدرها کاراست وچندین کونه اقدامات وسعیها ومناسبات وروابط درمیان آنها هست ﴿ این است تقدیر کرامی دانسته ﴾ که قدر هرچیزی واندازه هرکاری را ازروی عزت وعلم مقرر فرموده است ﴿ جل پرهانه ﴾

پس معلوم است که اجزای تن آدمی هر کدامی ازاعضا وجوارح وقواها واعصاب ووسائط داخله وخارجیه که درآن هست . تکالیف ووظائف معینه دارند . که باید بایفای آن وظیفه پرداخته وحق خود وحقوق دیگران را نیز بشناسد . وبمقتضای آن ازروی اعتدال واستقامت یعنی راستی وراستکاری کار کند . تا آنکه وطن این تن انسانی وهیکل توحید وتمجید صانع اعظم جهان قرین اعتدال واستقامت مزاج بوده . وازروی شرافت وافتخار بایفای آنچه مقصود ازآفرینش اواست پردازد .

یك فرد ازانسانها که آنکونه حالات و اوضاع را دارا است وبموجب آن این قدرها تکالیف ووظائف وحقوق را درکار دارد باید بدانیم وطن عزیز ما که اینهمه جانهای کرامی ونفوس محترمه را حاوی است چه قدرها وظیفه ها خواهد داشت .

— ازکجای این تکالیف باید آغاز کرد که حقوق ووظائف وطن واجزای وطن بدرستی معلوم کردد ؟

— باعتقاد درست توانیم کفت . تعمیم اطوار دانش وفرهنك وترتیب اسباب علم وآکاهی اولین شرط تعمیر وآبادی وطن است .

— فراهم داشتن اسباب تعمیم علوم ومعارف واحاطه کردن اطوار آکاهی اطراف وطن را با مکنت وثروت وسامان وطن حاصل میشود . درصورتیکه قوه ثروت وطن کفایت این حال را نکند . اسباب تعمیم علم وآکاهی چکونه میسر کردد ؟

— آنهم بعلم میسر کردد . باکاهی حاصل شود . جاهل ونادان ثروت شخصیه ونوعیه را مالك نتواند شد .

راست است ترتیب مکتبها ومعلمخانها ومدرسه ها ومتفرعات اینها ممکن نیست مکر بصرف قوه مالیه ازوطن . تاآنکه موافق مطلوب . روشنائی دانش وآکاهی تاریکیهای وطن واجزای وطن را بردارد . وتمامی شعبه های وطن داری درنزد همکنان آشکار شده مهم بودن قیام بلوازم آن را هر کسی دانسته . ونتواند خودرا معاف ازایفای وظیفه خود دارد .

ولی اکمال مقصود درتوسیع دائره ثروت وسامان وطن ونزدیك کردن حصول آن مقصد . که منحصرا بتوسط علوم ومعارف خواهد بود ممکن است بدون صرف مبالغ خطیره یکدفعه باشد .

چنانکه اولا عموم اهالی وافراد وطن باید یك اتفاق ملی ووطنی برای این کار یعنی پیشرفت اسباب تحصیل علم وفرهنك را بپشنهاد حقیقی خود کنند . وثانیا عموم ارکان واعیان وطن وکسانیکه بمقام برتری وامتیاز ازمیان ابنای جنس رسیده اند . جداجدا وجدا یکنوع مراقبت مخصوصه دراین کار مصروف دارند . بهر کونه تشویق وترغیب اهالی وافراد واطفال ومتعلمین را بی فتوری وادارند بفهمیدن اهمیت ولزوم این کار . ومحتاج بودن وطن را بتعمیم علم وآکاهی درنخستین درجه .

ارکان دولت وامنای حضرت وهمچنین رجال واعیان ووجوه ملك ومملکت که درجه اهمیت این کاررا می دانند قانع نخواهند بود . براینکه بمعاونات پولی ومالی وترتیبات کلیه اموری که اساس رونق وپیشرفت معارف است اکتفا کنند . چه اولاد وطن واطفال اولاد وطن درحقیقت اولاد واطفال ایشان هستند . ومعاملات ایشان درحق اطفال کدرمکتبها برای تحصیل استعداد حفظ هر کونه سعادت وشرافت وطن . بدست مربی علم ودانش وادب سپرده شده است . بهمه طوری ودرهر حال باید ازحالات واطوار آنها آکاهی حاصل کنند . واین همه خرجها وزحمتها را که درراه تربیت بسیار معنای آنها صرف میشود معلوم دارند که چکونه صرف میشود . وچه نتیجه میدهد . واطوار استعمالات درحق این ودایع وطن ونورچشمان وطن . ازجانب مأمورین ومعلمین چکونه اجرا می کردد . ازاین مکتبهای محلات کرفته تامکتبهای نظامی وغیرنظامی وبالاتر ازآنها برسد . که تمامی سخنها درانجا است . وکرنه دولت علیه عثمانیه درصرف مبالغ ممکنه درراه علوم ومعارف دریغی نمی نماید . وباعتقاد صادق توانیم کفت . که دراین حال حاضر اکر بقاعده اداره این مکتبها را مراقبت عمومیه ازجانب اجزای وطن یعنی کسانیکه ربط باین کار دارند اجرا بشود .

یقینا تابکدرجه کافی بررفع احتیاجات متنوعه وطن خواهد بود .

الحاصل در باب تزیید علم ودانش دراطراف وطن ومراقبت باین کار مهم فرض جمله آحاد وافراد وطن ومخصوصا کسانیکه صفت امتیاز واعتلائی را ازمیان وطن یك جهتی ازجهات حاصل دارند میباشد .

فرضا اکر کسی بداند که یك کلمه سخن دراینباب بکوید که مفید برونق دائره علم واستحکام بنیان معارف پروری باشد . وازکفتن آن سخن دریغ نماید . وخودداری کند . بهمان نسبت ازحقوقداری وطن کم کذاشته وداد حقوق شناسی را نداده است . واعتقاد میکنیم که همین یك سخن برای هوشمندان دراین مورد کافی باشد ومیزان دیکر کارها واقدامات ومساعی وجانفشانی وبذل هر کونه مقدرت را علی قدرالوسع والطاقه ازاینقرار دردست داشته ووطن کرامی را باقدامات شایسته سرافرازی خواهند بخشید .

(یك نکته ازین معنی کفتیم وهمین باشد)

﴿ اخبار داخله ﴾

دیروز جناب مستطاب افخم صدارتپناهی هنکام صبح بمابین همایون عزیمت وبحضور شوکت موفور ملوکانه شرفیاب کردیده . ودرساعت هشت ونیم بابعالی تشریف . وتاساعت یازده ونیم بادارهٔ امور ومصالح لازمه اشتغال ورزیده اند .

درمهمانی بالی که دروین درسرای اعلیحضرت ایمپراتوری درپنجم همین ماه فوریه فرنکی داده شده است . پیش ازآنکه بال شروع بشود . علیاحضرت ایمپراتریس جناب دولتلو عارفی پاشا سفیر دولت علیه عثمانیه دروین را پذیرائی نموده اند .

شب چهارشنبه آینده که شب بیست وهفتم ماه محرم الحرام است جناب دولتلو وزیرمختار وایلچی مخصوص دولت علیه ایران مهمانی طعامی خواهند کرد . درآن مهمانی جناب مستطاب افخم وکالت

Univ.-Bibl. Bamberg

پناهی . وجناب دولت وعطوفتمآب سپهسالاری . وجناب دولتمآب ناظر خارجه . وجنابان سفرای دول متحابه که در پای تخت هستند . ومادامهای (خانمها) محترم ایشان مدعو خواهند بود . این مهمانی عمده بجهة نواب مستطاب اشرف والا معتمدالدوله . که درسفارتخانهٔ علیهٔ ایران تشریف دارند ترتیب داده میشود .

(درکازت وقایع مصر مندرج است)

ازاسکندریه نوشته اند واپور فیوم که مأمور پرسانیدن سعادتمآب طلعت پاشا باسلامبول بجهة فرستادن عیال مرحوم مصطفی فاضل پاشا بمصر بود ایشانرا باسلامبول رسانیده . وعیال مشار الیهرا برداشته وروز سه شنبه گذشته بلنگرگاه اسکندریه رسیده است . واز مرکبهای بطاریه‌ها (دسته‌ها) ی توپ لنگرگاه مذکور توپها انداخته شده واجرای رسم احترام وسلام رادرحق ایشان بعمل آورده اند . فرزندان وصبیه‌های مرحوم مشار الیه بعد ازآنکه باسکندریه رسیده‌اند . بدون مکث وتوقیف با (ترن) قطار مخصوص بمعروسهٔ مصر واصل ودرحضوه درسرایی که برای اقامت ایشان مهیا گردیده بود معززاومکرما پیاده شده اند .

نیز درهمان روز بعد ازظهر واپور اومستر با بعض کسان وبستگان فامیل (عیال) مشار الیهارا که درآن واپور بوده اند . و بعض همراهان ایشانرا باسکندریه رسانیده است .

(رسمی)

شاگردان مکتبهای دار المعلمات ورشدیه‌های اناثیه . درسایهٔ معارف وایهٔ جناب شهریاری ازحاصل دست غیرت خود شان . درین سال میمنت فال بعض اشیاء متنوعهٔ سوزن دوزی ونقش دوزی (بژکی قنه‌وبچه ونقش اشلهلی کویند) حاضر کرده . ودرهنگام اجرای امتحان عمومی مکاتب رشدیه بمعرض تماشا آورده . ومقداری ازآن ازجانب بعض اشخاص محترم خریده شده بود . وبقدر ارزش دویست ونه هزار ودویست وپنجاه وپنج غروش ازآن معمولات باقی مانده است .

اکنون مناسب دیده شده است که اشیاء مذکوره به یانقو گذاشته شود وبلیتهای آن حاضروآماده گردیده است .

موافق قراری که داده شده است . از بلیتهای مذکور دویست وشصت پارچه بلیت اکرامیه خواهد داشت . این بلیتها هر یکی درعوض یك مجیدیهٔ سفید درنزدیکی چنبرلی طاش دردکانی که معمولات مکتب صنایع فروخته میشود . ودر بازید دردکان احمد افندی مجلد . ودرمطبعهٔ بصیرت ودرمکتب رشدیهٔ بشکطاش ودراسکدار در رشدیهٔ آطله طاش ونیز درمکتب رشدیهٔ که درآن نزدیکی است بجهة طالبان موجود است وداده خواهد شد .

چون بدیهی است که اصحاب حیث ومروت (غیرت ووطن پرستی) برای تشویق وترغیب اولاد وطن که درتحصیل هنر ومعرفت ساعی هستند . بذل نقود همت خودرا در بغ نخواهند فرمود لهذا باعلان کیفیت مبادرت کرده شد .

(حوادث متنوعه ازکازتهای اوروپ)

کازت اوکسبورکر الکمائنه چاپتونغ کاغذ یزا کهبتاریخ ۵ فوریه ازحدود بوسنه بوی نوشته اند . بقرار ذیل درج نموده است . ایز وزها کهسرما کم شد وهوا آغاز باعتدال کرد درقطعهٔ بوسنه جسته جسته زد وخورد درمیان اهل شورش وعسا کردولتی دیده میشود . ولی این زدوخورد عمده نیست بعلت اینکه تلفات ازدو و یاسه نفر بیشتر نمیشود . تنها مصادمهٔ کهدرحوالی (تاپوتا) شده است . کی عمده کی داشت . کهدرین جنك بقدرسی وهفت کس تلف شده و بقدر پنجاه نفرهم تعداد مجروحین میباشد . اگر حالت شورش بوسنه را باحالت شورش هرسك مقایسه بکنیم شورش بوسنه را معدوم الحکم خواهیم انکاشت . خصوصا اهل شورش هرسك را درقرهطاغ یك نقطهٔ استنادی هست . وشورش اینجا ازمدتی باینطرف است که محدود شده . وازنظر اهمیت افتاده است .

میکویند هیئت مدیران صربستان عوض خواهند شد . ومسیو رستیچ رئیس هیئت متشکلهٔ تازه به خواهد کردید . امارت مشار الیهادرخیال عقد یك استقراض جدیدی است . ولی چونکه دراوروپ نتوانست پول پیدا نماید . لهذا میخواهد یك استقراض داخلی ترتیب نماید . واگر درداخله نیز پول پیدا نکند ناچارخواهد بود که پول کاغذی درست بکند . حالت مالیهٔ صربستان بسیار مغشوش است . روایتی کهدرخصوص استعفای جناب پرنس میلان شهرت داشت صحیح نیست پرنس مشار الیه درحق استعفانه سخن کفته ونه تصور آنرا مینماید .

بجهة بعض مطالب لازمهٔ محلیه جناب علی پاشاوالی هرسك ترجمان خودشانرا بقره طاغ فرستاده بودند بعضی ازکازتها مأموریت ترجمان مومی الیهرا معنیها قرارداده . وتفصیلاتی مینویسند . حتی در بعضی ازآنها مندرجست . کهجناب والی مشار الیه بجناب پرنس نیکولا حکمران قره طاغ تکلیف میکنند که شطری ازاراضیٔ هرسك را بملك قره طاغ ترك نمایند و بدین واسطه خواهش مینماید که پرنس مشار الیه معاونت ومداخله بشورش واختلال نکنند . حال آنکه تمامی اوراق اخبار وکازتها کهباین پوست رسیده این حوادث بی اصل واساس را تکذیب میکنند .

بعضی ازکازتهای وین نوشته اند که تدارکات فوق العادهٔ اتریش بجهة ضبط بوسنه است (پستر کورسپوندنج) مینویسد که این مطلب هیچ اساسی ندارد . وتدارکات دولت اتریش تنها بجهة محافظهٔ حدود خود ومانعت آمدوشد اهل شورش واصحاب اختلال بخاك اتریش و مجارستان است .

وآنهایکه میکویند دولت اتریش میخواهد بوسنه وهرسك قشون بفرستد دوستان فوق العاده اتریش هستند . ویاآنکه ازپولیتیك اتریش هیچ خبردار نیستند .

تایمس مینویسد علیا حضرت قرالیچهٔ انکلیس لقب امپراتریسیٔ هندوستان برای خود شان قبول خواهند کرد . ودراین چند روز لایحهٔ درایناب پارلمنت داده خواهد شد .

چند روز قبل نوشته بودیم جناب (دادیفیورغ) فرزندوم علیاحضرت قرالیچهٔ انکلیس بامأموریت بحریه دوسال سیاحت خواهد کرد . وزن مشار الیه که دختر اعلیحضرت امپراطور روسیه میباشد . پیش پدرش به پترپورغ خواهد رفت .

نایه فرایه پرسه مینویسد که سبب آن مأموریت وسیاحت . واین عزیمت به پترپورغ ضمنا یك نزاع وکدورتی است . که میان دوك مشار الیه وعم محترمش واقع کردیده است .

ازقرار اطلاعاتی که حاصل شده است . درمدت سه ماه نیسان ومایس وحزیران سال حال رومی که ۱۲۹۱ باشد موازی ۶۸۵۹۳ قیه تنبا کوی ایران واردبندر جده کردیده . وقیمت آن ازروی فیثات کمرك (۱۷۱۵۸۱) غروش بوده است .

وموازی (۵۵۹۳۰۹) قیه کذلك درظرف سه ماه مزبور تنبا کوی مختلف الانواع ایران ازکمرك بغداد کذاشته وقیمت آن ازروی مظنهٔ رسم کمرك (۲۱۷۶۱۴۵) غروش شده است .

وازکمرك ارضروم درمدت سه ماه فوق موازیٔ ۱۹۰۱۸۴ قیه تنبا کوی کاشان واصفهان وشیراز باختلاف مقدار کذشته است . وقیمت آن ازروی فیثات کمرك ۱۳۳۳۶۹۱ غروش بوده است .

جلتان (یعنی یکون) مقدار تنبا کویی که درسه ماه نیسان وایار (یعنی مایس) وحزیران سال ۱۲۹۱ رومی ازکمرکهای بنادر ثلثهٔ فوق که عبارت ازجده وبغداد وارضروم است کذشته است (۸۱۸۰۸۶) قیه که همین تبریز تقریبا یعنی ازقرار یك من دوقیه ونیم (۳۲۷۲۳۴) من میباشد وجلتان قیمت ازقرار قلمداد فوق (۳۶۸۱۴۱۷) غروش پول صاغ ایرا ازقرار یکصد ومجدیه ازقرار بیست غروش است .

غیرازاینها هم دربعض بنادر بحریه وبریه مقدارهای معدودی وارد کمرکهاشده است که بحساب فوق داخل نیست .

تصحیح

در نسخهٔ پیش مورخه ۲۱ محرم درصفحه دوم درضمن بیان فقرهٔ متعلقهٔ بمقاوله نامه درمیان بابعالی وسفارت علیهٔ ایران بجای لفظ نمرهٔ ششم نمرهٔ بیست ویکم نوشته شده است بجهة تصحیح مبادرت به بیان آن شد .

چند روز پیش خبر انعقاد مجلس شورای بزرکرا درطهران ازمندرجات مکتوب مخبر تبریز خودمان نوشته بودیم . موخرا صورت دستخط همایون اعلیحضرت شاهنشاه ایرانرا که بعهدهٔ جناب امین الملك ناظر ادارهٔ مجلس مذکور شرفصدور یافته است . درضمن کازت رسمی ایران دیده وعینا درج آنرا مناسب دانستیم . اگرچه بعض وظائف مجلس مذکور ووضع آنجا بهمین یك دستخط همایون معلوم نمیشود . لکن بعد ازرسیدن نسخهٔ کازت مذکور که بترتیب مجلس وتعیین وظائف وغیرذلك آن متعلق است . تفصیل رانیز درنسخه‌های بعد خواهیم نوشت .

کازت ایران درضمن بیان ازصدور دستخط همایون مذکور وآنچه دائر باین مطلب است بقرار ذیل مینویسد .

اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی عصر روزسه شنبه بیست ونهم شهر ذیقعدة الحرام بتالار دارالشوری تشریف قدوم ارزانی فرموده ازآنچه درمیان وزرای فخام مطرح کفتکو بود سئوالات فرموده برای صایب همایونی مقالات مجلس را زینت افزودند وموافق شرحی که درهفته کذشته بدستخط مبارك همایون باقتخار جناب امین الملك صادر فرموده اند دیکروز دیکرهم ازایام هفته که روز پنجشنبه است برایام مخصوصهٔ انعقاد مجلس افزوده شده هفتهٔ سه روز مجلس وزراباز واعضای مجلس بلااستثنا حاضر ندود ومقررات علیه وامور لازمهٔ مملکتی کفتکوها واقدامات مقتضیه میشود .

﴿ صورت دستخط همایون ﴾

امین الملك انعقاد این مجلس چنانچه مکرر شفاها وبنوشته حکم ومقرر شده ازلوازم امور حالیهٔ دولت است وکال میل را بحق واتنظام آن داریم وکال نقویت را درهر باب حاضر هستیم بعمل بیاوریم . بعضی فرمایشات تازه بنظر آمد که لازم شد مجددا حکم بشود درمجلس قرائت شده جزء تنظیمات وقرارداد مجلس بشود (اولا چون فرمایشات زیاد ومطالب دولتی روز بروز درازدیاد است هفتهٔ دومرتبه انعقاد مجلس را کافی نمیدانیم باید هفتهٔ سه روز مجلس بشود (شنبه) (سه شنبه) (پنجشنبه) (ثانیا) اهالی مجلس درکفتکو وحرف آزاد هستند هرچیزی را باید بدون شائبهٔ هیچ غرض باید بدون هیچ ترس وواهمه تقریر نماید . فی المثل ازصف نعال اگر شخصی برخیزد بروزرای بزرك ایرادی وارد بیاورد وبکوید توفلان کاررا نفهمیده کردهٔ باین دلیل نباید آن وزیر کدورتی حاصل کند بلکه هیچ حق ندارد باید کاری که میکند جواب آنشخص را موافق قاعده یارد نماید یااذعان کند . وهریك ازاجزای مجلس آنچه درشب وروزهای تعطیل درخیر دولت بخاطرشان بیاید یادداشت کرده درمجلس مذاکره نمایند ثانیا آنچه آراء مجلس یك امری ازجزئی وکلی قرارکرفت باید نوشته ومهر اهل مجلس باشد این نوع امور به پیغام یاعرض شفاهی هیچ پذیرفته نیست . حتی حکامی که بعدازین بولایات تعیین میشوند یایکنفر ممیز بجایی مبعوث یایك حکمی فوق العاده وغیره صادر میشود . باید بتصدیق ورای اهل مجلس باشد .

فی ۲۲ ذی القعده سنه ۱۲۹۲

پیشتر شرحی درخصوص پوست ونظامات پوست ایران درضمن نسخه‌های اختر درج کرده بودیم اینروزها نظامنامهٔ پوست‌خانه ونعرفهٔ نقود واوراق وامانات وغیره و بعض متفرعات آن‌درضمن کازت ایران دیده‌شده‌وعین‌نظامنامه‌را که‌درضمن سه فصل نوشته شده‌است درانجا درج میکنیم چون بجهة اکثرتجار ایران لازم میشود و برای عموم هم آگاهی ازمدلولات آن نامناسب‌نبود تفصیل‌رادرج نمودیم .

(نظامنامهٔ پوست خانهٔ ایران)

فصل اول

نمرهٔ (۱) بواسطهٔ چاپارحمل خواهدشد نوشته جات ومکتوبات تحریری ازهر قبیل که‌ملفوف پاکت باشدوهمچنین نمونهٔ مال التجاره‌نیز حمل میشود تاوزن پنجاه مثقال .

نمرهٔ (۲) بواسطهٔ چاپارحمل‌میشود نوشته‌جات باسمه ازقبیل نقشه وروزنامه وکتاب‌ونمونهٔ مال التجاره که در پاکت نباشد بلکه بقسمی باکاغذ سران‌رابه بندند که‌ازخارج دیده شود تاوزن صد مثقال .

نمرهٔ (۳) کرایهٔ اشیاء مرقومه دروقت‌سپردن باطاق چاپار خانه بایدپیش داده شود که‌معادل وجه‌ان کرایه تمبر(پول)پوست بروی‌ان‌بسته یاپاکت چسبانده‌شود .

نمرهٔ (٤) عقدمعین‌برای کرایهٔ نوشته‌جات تحریری که‌درنمره(۱)ذکرشددرداخله مملکت‌بهر مسافتی که‌باشد سه‌مثقال ونیم‌وزن پنجشاهی(۵۰پاره) دریافت میشود وپنجشاهی پنجشاهی کرایه علاوه میشود بهر درجه که‌ازوزن سه‌مثقال ونیم که‌عقد معین است زیاده‌شود مثلا اگر چهارمثقال بشود کرایه‌هفت مثقال گرفته میشود که‌ده‌شاهی باشد واز هفت مثقال هرگاه‌نیم مثقال اضافه‌شود کرایه‌ده‌مثقال ونیم مطالبه میشود بهمین طریق تاوزن پنجاه مثقال .

نمرهٔ(۵) کرایهٔ نوشتجات باسمه ونمونه مال التجاره که درنمره ۴ ذکرشدازهرده مثقال که‌عقدمعین‌است یکصددینار(۳۰پاره) مطالبه خواهدشدواز‌ین‌عقد اگر یکمثقال اضافه شود کرایهٔ بیست مثقال‌مطالبه میشود بهمین طریق تاوزن صد مثقال .

نمرهٔ (٦) اگر نوشته‌جاتی درصندوق پوست محلات یافت شود که تمبر بر روی آن نباشد وتمام کرایهٔ آنرا تمبر نچسبانیده باشند دراطاق چاپارخانه حفظ میشود وفرستاده‌نخواهد شد .

نمرهٔ (۷) نوشته جاتی که بخواهند بطور حتم بصاحبانش برسد باید مطالبه قبض از پوست خانه نماید وقیمت هرقبضی پنجشاهی است واگر این نوشته جاتی که بموجب قبض سپرده میشود مفقود شودوزرسدپوست‌خانه مبلغ پنجتومان (۲۵۰غروش) مجانا بصاحب آن نوشته خواهد داد .

نمرهٔ (۸) صاحب هرنوشته‌وامانت‌درصورتی که تردید از نرسیدن کاغذ وامانتی که قبض کرفته داشته باشد میتواند بموجب ابراز قبض بتوسط پوست معلوم نماید که امانت یا کاغذ او بی‌عیب بصاحبش رسیده یا نه اجرت این تذکره پنجشاهی است .

نمرهٔ (۹) نوشته جاتی که‌سر پاکتهای‌آنها واضح ومعین نوشته شده باشد بصاحبانش میرسانند بدون آنکه‌حق علیحده مطالبه نمایند. ودرصورتیکه عنوان پاکتها صریح نباشد دراطاق پوست‌حبس خواهد ماند تاصاحبش باید بگیرد .

نمرهٔ (۱۰) تمبر بفرانسه‌عبارتست ازمهرهای چاپ شده بشیروخورشید که دروسط آن بخط هندسه و فرانسه عدد وقیمت آن معین است و برای علامت وصول کرایه نوشتجات یا امانات بر روی پاکت وبسته چسبانده میشود ومحل فروش آن دراطافهای پوست‌دولت علیه‌ونزد بعضی ازتجار وقیمت آن ازاینقرار است.

(تمبرسیاه یکشاهی) (۱۰ پاره) (تمبرآبی‌صددینار) (تمبرقرمزیکعباسی)(یکغروش)(تمبرسبز دوعباسی)

فصل‌دویم

نمرهٔ ۱ بواسطهٔ چاپار فوق‌العاده که بفرانسه (استافت) میگویند هرچیزی که کم وکیفیت ملفوف ان معلوم‌نباشد هروقت بخواهند تاوزن پنج من‌تبریز فرستاده‌میشود وکرایه چنین حملی ازقرار فرسنکی یکهزار و پانصد دیناراست واین امانت وبسته‌را پس ازسپردن باطاق بدون تأخیر میفرستند ولدالورود بصاحبش میرسانند

باز هست

﴿ اخبار تلگرافی ﴾

اتریش ـ مجارستان

وین ۱٦ فوریه

وزیرمالیات اتریش درخصوص ترتیب‌استقراض مبلغ‌چهل ونه‌ملیون‌فلورین یك‌لایحه بمجلس‌شورای ملت تقدیم کرد . این استقراض برای تمام کردن عملیات راههای‌آهن ونقصان بودجه صرف خواهد شد .

بلژیک ایضا

شورای‌ملت قرارداد که اسم دهات درضمن‌دعاهای کلیساها دائما یادکرده شود .

رأکوزه ایضا

بیست نفر ایتالیایی که میخواستند ازاینجا بمیان‌اهل شورش بروندازجانب‌حکومت‌حبس وتوقیف وموخرا نفی بلد شدند .

فرانسه

پاریس ایضا

مسیو غامبتا در باب انتخاب دوك دکاز باعضائیت شورای ملت مخالفت می نماید .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

درهنگام اجرای رسم افتتاح شورای‌ملت اعلیحضرت قرال ازجانب اهالی باکمال خوشی وخشنودی پذیرفته شدند . میگویند دراین نزدیکیها اسباب تمام آسایش فراهم خواهد آمد .

(یونانستان)

اتن ایضا

بعد ازهشت روزمذاکرات دیوان استیناف ادعای وکلای سابقه‌را درباب عدم استحقاق محکمه محاکمهٔ ایشانرا قرارداده امر بتوقیف ایشان‌بود .

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۷ فوریه

در بورسه فیثات بعض اسهام بالا رفت وجه نقد خیلی زیاد شده . وامنیت برقرار خواهدبود .

(فرانسه)

پاریس ایضا

اسهام‌عمومیه	غروش	۲۰	سانتیم ۵۰
سندات‌روم‌ایلی	فرانك	٦۰	..

سندات روم ایلی زیادترقی کرد . میگویند اکثریت اعضای شورای ملت‌باهوا خواهان جمهوریت خواهند شد .

(روژهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

استقراضی که وزیرداخلیه تکلیف‌کرد ازقرار صدی‌چهار نما وفائض خواهد داد .

پولتیشه کورسپوندنج مینویسد

علیا حضرت‌امپراتریس در اول‌ماه آینده بانگلستان خواهد رفت که باخواهر خودشان که سابقا قرالچهٔ ناپولی بودند ملاقات نمایند .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

عساکردولتی درنواحی (الکوتا) کروه‌فارلستیارا شکست دادند .

اعلیحضرت قرال درنطقی که‌درشورای‌ملت کردند . بیان نمودند که جزیرهٔ (کوبا) درتحت تصرف اسپانیا خواهد ماند . ودرآن جزیره تا کنون هفتاد وشش اسیر آزاد شده اند .

(هندوستان)

کلکته ایضا

جناب پرنس دیغال بتوپول عزیمت‌کرده .

(فرانسه)

پاریس ایضا

چون درجمعیتهای علنی بعض‌کسان سخنان نالایق درباره‌ٔ دوك دکاز وزیرخارجیهٔ فرانسه بمیان‌آورده اند . و دراینباب اسنادنامه بحکومت تقدیم شده است . لهذا آن اشخاص بزیرمحاکمه آورده خواهند شد .

انکلیس

لندن ۱۷ فوریه

درنطقی که مارکی‌دسالیسبوری ناظر هندوستان دریك‌مهمانی مخصوصی نموده‌است بیان‌میکند که . پولیتیك انکلیس باهندوستان مشغول‌میبود که‌مبادا یك روزی بیاید . که از دولتهای دیکر که راهی بهندوستان میخواهند زحمتی وارد بیاید .

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

حکومت درخصوص‌در یافت کردن(ویرکوبی) بد اسهامی که داخل‌در بورسه میباشند لایحهٔ بشورای ملت خواهد داد .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

حالت فارلستان بسیار بداست و پریشان هستند .

(بوردیانو)

***

﴿ بورسه ﴾

فلطه ٦ شباط رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۳	۱۵
	ابرای‌عثمانی	فروش
سوسیته‌جنرال	۰۳	۲۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۵
اعتبارعمومی	۰٤	۰۲
ترامواى	۱	٦۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه‌آهن روم ایلی	٦۲	۰۰
	فرانق	
استقراض	۱۸٦۳	۱٤۲
»	۱۸٦۵	۱٤۳
»	۱۸٦۹	۱۲۷
»	۱۸۷۲	۰۳۸ـ
»	۱۸۷۳	۱۲۳
	کمبیال غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای‌انکلیس	۱۱۱	۲۵
	فرانك	سانتیم
پاریس‌بهرلیرای عثمانی	۲۲	۷۰

فیثات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰٤
لیرای‌فرانسه	۰۸۸	۲۲
امپریال	۰۸۹	۲۰
کرمیچه	۰۵۱	۱٤
مجیدیه	۱۰۲	۲۵
بشلك	۱۰٦	۲۵
متالك	۱۰۷	۳۵
پول‌سیاه	۱۳٦	۱۰

***

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

خلاصهٔ کلام وجود هوا برای همهٔ مخلوقاتی که ذی‌روح هستند اهم والزم است . وباید بدفع وازالهٔ هرچیز وهرسببی که باعث اخلال جیادت وپاکیزه کی هواست دفع وازاله بشود ودراینباب اعتنا ودقت کرده شود .

(فصل)

اکنون یك امتحان آسانی را بیان کنیم . که باوجود عمده بودن آن جلب نظر دقت مطالعه کننده‌کان را نیز توانیم نمود . این یکی هم باید دانسته شود . که هرچیزی که بسیار ساده وعادیست نباید گفت این قابل اعتنانیست . وجهات منفعتی دردانستن آنها متصور نمی باشد . که اگرقدری تأمل بشود این آثار واطواری که هرروزمی آید ومیگذرد وهیچ ملتفت نیستیم چه خبراست بتدریج معلوم خواهد شد همهٔ اینها منشأ ومصدر اثرهای بدیع وعجیب چندیست که ابتداءاهرگز بنظر نمی آید .

چنانکه اگر مقداری زغال در اوجاق بگذاریم . زغال سوخته‌شده و تلف میگردد وازآن یك حرارتی بوجود آید ویك قدری هم خاکستر میماند که این یك همانا یك اثر بسیار ساده وعادی است . حال آنکه در آنجا زغالی که می‌سوخت کجا رفت آیا محو ونابود شد ؟ نی هیچ جسمی خواه طبیعی وخواه عملی نابود ومنعدم نگردد . مثلا یك دانه ریك را که بخواهیم محو کنیم میتوانیم اورا شکسته واورا مانند گرد و غبار بسیار نرمی بسازیم . فقط بکلی انرا محو وفانی نمیتوانیم کرد .

درصورتیکه اجسام قابل امحا ونابود شدن نیست . پس این زغال ما که کم شد بکجارفت وچه شد ؟ باید دانست این پارچه قندی که بمیان آب انداخته میشود بعد از آب شدن چه میشود . قندپیدانیست ونمایش وظاهرآب هم تغییری حاصل نمی کند . ومع ذلك قندجایی نرفته است . ومیدانیم که درمیان آب است اگرکسی باور نکند بمحض چشیدن آب قبول خواهد کرد که قند درمیان آن است . وکسیرا مجال انکار درین باب نیست . پس درفقرهٔ زغال هم جواب من همین است همانطوریکه قند درمیان آب حل میشود . زغال نیز بواسطهٔ سوختن بدآنگونه درهوا محلول میگردد . وهمانطوریکه آب بی‌مزه بواسطهٔ قندشیرین میشود . هوانیز بجهة مخلوط شدن بازغال محلول خاصیت خودرا عوض مینماید .

این هوای تازه که مخلوط باهواشده وخاصیت جدا گانه حاصل کرد دراصطلاح کیمویه (گاز زغالی) یا (حامض فحمی) مینامند . واینکه فحمی میگویند بمناسبت این است که زغال معروف را فحم میگویند .

فقط این یکیرا باید فهمید . که حامض فحمی جدا است وآن دودی که از زغال بیرون میاید جدا است . زیراکه دود زغال ازاثر بخار ودخانی است که از رطوبت آن حاصل میشود . حال آنکه (گازفحمی) یاخود حامض فحمی که هردو یك چیز است مانند هوا غیر مرئی است بچشم درك نمی شود .

ودروقتیکه از زغال بیرون میآید کیفیت بیرون آمدن آنهم بچشم ما مدرك نیست . جوهری که هوا ازآن مرکب است . ونام انرا مولد الحموضه وآزوت گفتیم کاروتأثیری که درسوختن واحراق زغال دارند بیك طور نیست .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

∴

مسیو م دیپوسقوریدس نام طبیب در بالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیررا بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

∴

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

∴

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
دردکان چای فروشی دم در خان والده .

∴

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

∴

دراداره‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانگلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده دربلراقهٔ سرپل و جاهای دیگر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته‌شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهدشد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وجهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج بروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

∴

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌بتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعه (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنگهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای گراویر وقرون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

∴

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه‌شده یادگاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه دهسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۲۶ فی ۲۵ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ دوشنبه ﴾ فی ۹ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۱۱ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت یا اداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه شصید
شش ماهه چهار مجیدیه شصید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه شصید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ عاقبت اندیشی ﴾

آدمی بهر کاری که آغاز میکند . وهر گونه حرکت وسکونی را که برای خود قرار میدهد . شایسته آن است که پایان وعاقبت آن کار وسکون و یا حرکت خودرا دیده . وازآن روی میزان عمل ورفتار و کردار خودرا فهمیده واقدام کند تاآنکه بتواند بمقصد خود برسد . آنچنان مقصدی که سعادت وسلامت حال ومآل خودرا ازروی آگاهی درآن دیده باشد .

در (گلستان) می نویسد . لقمان حکیم را گفتند حکمت از که آموختی گفت از نابینایان . که تاجای نه بینند پای نه نهند .

این سخن حکمت است که سخن دانشمندان است ودستور العمل خردمندان . آری حکمت گذاشتن هرچیزی است درموضع شایسته خود . حکمت بجا آوردن هر کاری است بمناسبت وموقع آن کار . حکمت دادن هر حق است بصاحب آن . حکمت مطابق کردن کارها است بقوانین آگاهی .

بیچاره نابینایی که جای را بدرستی فهمیده و پس ازآن پای می نهد بقاعده حکمت است که سرمشق کلیات امور برای هرخردمندی تواند بود .

﴿ عاقل آن است که اندیشه کند پایان را ﴾

اگر آدمی این قاعده وروش را پیشنهاد اقوال وافعال وحرکات وسکنات خود کند . وهر کاری را که می خواهد بکند وسخنی را که میخواهد بگوید . نخست آن کار وسخن را ازبدو آغاز بان تاحصول نتیجه مقصوده ازآن تصور کرده باشد یعنی پس ازآنکه مفید بودن آن نتیجه وعلت غائیه کار را برای خود درست فهمید . وازروی اعتدال واستقامت این فایده را سنجیده . وهمه اطراف آن را مطالعه نموده وازروی بصیرت وآگاهی قدم اقدام بآنرا پیش گذارد . پیدا است که همچنان کفتار وکرد ارموافق حکمت خواهد بود

﴿ کسانی که حکمت بایشان اعطا کرده شود ﴾
﴿ فی الحقیقه خیرونیکی بسیار را دارا میباشند ﴾

وبهمین مقیاس معلوم خواهد شد . که هرقدر منافع وفوائدیکه درماآل اندیشی وکار باگاهی کردن هست وسلامت وسعادت وشرف وفخرت احاطه اطراف آنرا کرده است . باین معنی که چون آدمی آغاز بکار نیکی بهنیت پاکی نماید وباگاهی وحکمت راه رود ازساعت نیت وقصد بان کار تاحصول نتیجه وثمر آن وبدوام اوآن کار دائما درسلامت ونیك بختی وقرین سرافرازی وسربلندی است . بهمان مقدار و بدان نسبت درصورت عکس این حال وبی تأمل کردن کارها وملاحظه نمودن پایان عمل وکور وکورانه راه رفتن . خطرها ووخامت حال وسرافکندگی برای آدمی حاصل خواهد شد . این سخن ازمسلمات وازطبیعیات ومحسوس است وهرروز درمیان آن هستیم . وتواریخ اخبار گذشتگان وحال حاضر بخوبی مارا ازاین معنی آگاه تواند کرد .

پس معلوم شد که کار بحکمت کردن . ومآل کارها وکفتار وکردارهارا سنجیدن وپس ازآن اقدام باآنها نمودن نخستین وظیفه خردمندی است . ودرعکس این حال آدمی ازهیچ کار وکرداری بهره تمام مفید بحال خودنتواند برداشت وایمنی ازخطرها ومهالك ومزلات نتواند حاصل نمود . وکذشته ازاین اگر چنانچه علی العمیا کاری پیش گیرد ویك اثر ونتیجه بی ضرری یابامنفعتی فرضا ازآن حاصل آید . آن کار وآن نتیجه هم اسباب افتخار وبالیدن اونتواند کردید . که این را درامثال عرب (رمیة من غیرامی) ودرپارسی تیرتاریکی گویند چنانکه اگر تیری بهوا بیندازی ودرجایی نشانی باشد واتفاقا بان نشانی برخورد این یکی مایه مدح وتحسین نخواهد بود واسباب افتخار و بالیدن نخواهد کردید .

حال آنکه کار ندانسته وسنجیده کردن . وهمچنین سخن بی اندیشه وملاحظه گفتن موجب خطرهای عظیم ومنتج نتیجه های وخیم تواند بود ویك سخن وکار بسیار کوچکی باآن حال آدمی را به بلاها ومهلکه های بسیار هولناك تواند انداخت .

حکم این مطلب درحق جمله افراد واشخاص انسانها ومجمع ومجموعه آنها و درحق یك شاهزاده ویك شهر ویك مملکت وملت ودولت تاهرجایی که ادراك وافهام مایتواند کار کند جاری است . واین دستورالعمل کلی برای جمله آنها . ودراطوار واوضاع ومعاملات کلیه وجزئیه آنها . برحسب حال آنها میزان راستین حکمتی است . که اگر از آن روی رفتار نمودند راستکار خواهند بود وکرنه کرفتار خذلان وذلت وخواری وپریشانی خواهند کردید .

این سخن را شعبه های بسیار هست میفرمایند ﴿ پرما است که اصول را القانمایم وبرشما است که فروع را برآن اصول متفرع سازید ﴾ پس پایان کار را درهرکاری دیدن ومبنای کردار ورفتار را برهوشیاری وآگاهی کذاشتن تکلیف آدمی است وظیفه انسانی است وسعادت دوجهان . ونیك بختی دارین . جزدراین مسلك قویم . وراه راست معتدل ومستقیم . منصور نتواند بود وهمان طوری که احکام این سخن درحق یکی یکی ماهاجاری است بهمان نسبت درحق جمعیتها وملتها ومملکتها قوت کیرد واهمیت حاصل می نماید .

بنده یك تن ازمیان ابنای جنس هستم . که وظائف واطوار وظائف من درحق خود محدوداست اگر خطائی از من سر بزند بهمان نسبت مسئول ومأخوذ خواهم بود وضرر آن نیز درحق جمعیت منفردا محدود ومعین است . لکن اگر هیئت قومی یاطائفه وملتی یایك جزوه ازمملکتی کارهای خودشان را بنادانی وعدم ملاحظه واندیشه پایان کار بکذارند . ووخامت نتایج خطاهای متصوره در آن را اگر درست به بینیم . فوق تحدید واندازه خیال خواهد بود .

(معترضه)

درین مورد تصور توان نمود حال متصدیان بهرزکه اهالی هرزکوین وبوسنه را که کول خیالات فاسده ومفسده را خورده درجایی که درزیر سایه معدلت یك پادشاه عالی شان که مجز حریت وآسوده کی وزندکانی برفاه مقصودی دربارهٔ آنها ندارند . هرکونه جهات نقصانی را که درعمران ملك وخاك مسکون خود دارند . ویا درترتیب لوازم امنیت مال وجان وناموس خودشان تصوری کنند براجعت والتجا بمعدلت واشفاق دولت منبوعه خودشان اکمال کرده مالك سلامت وآسایش مستمره ومفخرتهای ظاهری وحقیقی بشوند . چهارتا پی سر وپا پی آنکه عاقبت را بیندیشند شمشیرهای عصیان را بدست کرفته عار وذلت را برخودشان وبرجزء وطن وخاك مسکون خودشان داخل می کنند . وخیال می نمایند که بدین واسطه اسباب مفخرتی برای آنها فراهم تواندشد .

حال آنکه باینها باید کفت که شبهه را قوی بکیریم که یك نوع امتیازی هم بشماداده شد . پایان کارتان چیست ؟ دولت مستقله خواهید شد ؟ درنقطه اجتماعیه دولتهای بزرك شما ما لك شان حقوق جداکانه توانید کردید ؟ تصور نمی کنید که تحریك دیکران شمارا برای چه تواند بود . وحالا ومآلا بجهة شما چه ثمری بار خواهد آورد ؟ چه شرافتی درغیر این حال تصور کرده اید که درحال حاضر نتوانید داشت ؟ کدام آسوده کی و رفاه را درخارج این وضع بنظر آورده اید که درو ضع حاضر آنرا مالك نتوانید شد ؟ حاصل این همه عار وذلت وعصیان این است که مذهب ما آزاد باشد . ! یا اسباب آسوده کی مارا مراقبت مخصوصه کفالت کند !

واقعا جای تعجب وتأسف است . ونیست اساس این کار های زشت مکر جهالت . وعدم ملاحظه عاقبت کار .

(الحاصل)

سخن درعاقبت اندیشی بود وکار محکمت واندیشه کردن . بدرستی توانیم دانست . که حصول حکمت وکردار وکفتار را موافق آن کردن یعنی امور واطوار را باگاهی ودیدن وسنجیدن اطراف منفعتها ومضرتهای آنها کردن . چه درحق افراد وآحاد . وچه درباره جمعیتها . ممکن ومتصور نتواند بود . مکر بعلم ودانش وجز بفرهنك وآگاهی واطلاع ازآنچه بوجهی ازوجوه مناسبت وربط باجرای امور مقصوده دارد .

وازاین مقدمه اجمالا دریافت توانیم کرد . که درهرحال سعادت وسلامت ما وشرف وافتخار ما منحصرا منوط ومربوط به تعمیم علوم وآثار علوم است وامروزمارا لازمتر ازتمهید مقدمات علم وهنر چیزی نیست . وجمله نیکیها وخوش بختیها بغیر ازآنکه عموم ابنای وطن همت خودرا مصروف به پیشرفت وترقی ورونق بازار علم ودانش فرمایند اصلا واساسا درطور دیکر بدست نخواهد آمد .

﴿ اخبار داخله ﴾

ذات معالی سمات اعلیحضرت پادشاهی بحمداه تعالی بکلی کسب صحت و عافیت فرموده اند . پریروز اعضای فخام مجلس خاص وکلا برای ایفای رسم شکرکذاری بمابین همایون رفته از حضور معالی کنجور شاهانه کسب شرف ومباهات نموده یکان یکان مظهر التفات ملوکانه کردیده اند .

﴿ توجیهات ﴾

خلیفه‌کی (۱) اوطهٔ آمدی (۲) بعزتمآب رشاد بیك افندی مدیرسابق قلم (۳) مجلس بحریه توجیه کرده شده است ·

برای نیابت شرعیهٔ مرکز بغداد فضیلت مآب حسین توفیق افندی رئیس حالی دیوان تمیز تعیین شده است ·

مأمور شدن سعادتمآب علی پاشای میرلوا که سابقا بکوماندانیٔ مرکز اردوی همایون سیم مأمور شده بود بفرقهٔ عسکریهٔ یانیه مقرر شده است ·

روزجمعه گذشته مسیوفورستر مدیرکل بانك عثمانی مهمانی بالی داده ودراین بال اکثری ازوکلای فخام وسفرای دول متحابه ومعتبران اهالیٔ مملکت حضور داشته‌اند ·

لوانت هرالد نوشته است موموس نام کازت روی‌العباره که ازجانب ادارهٔ مطبوعات پانزده روزه تعطیل شده بود بخشیده شده است و بصیرت این حوادث را تکذیب می کند ·

جنابان حیدرافندی وواصه افندی که بریاست کومیسیونها اجرا آت پوسته وهرسك تعیین شده بودند درظرف این چند روز بمحل مأموریت خود شان عزیمت خواهند کرد ·

شب یکشنبه گذشته مهمانی بزرگی درسفارت اتریش ومجارستان (اوستریا) داده شده است دراین مهمانی جنابان واصه افندی وحیدرافندی نیز حضور داشته اند ·

می گویند بواصه افندی رتبهٔ بکلربکیگری روم ایلی توجیه واعطا خواهد شد ·

از مالیات ولایت خداوندکار درمدت پانزده روز دوملیون و بیست ونه هزار وهشتصد وپنجاه غروش بخزانهٔ عامره فرستاده شده واز بغداد هزار کیسه وجه نقد طلا ارسال گردیده است ·

شب یکشنبه گذشته درنزدیکی قریهٔ قاضی درفنار باغچه ازفابریقهٔ خرابهٔ صوماکی که ازاملاك همایون ودر اجارهٔ کامل افندی بوده آتش ظهور کرده تنها ابنیهٔ مزبوره سوخته وخاموش نموده‌اند ·

---

(۱) خلیفه‌کی · منشی گری ·

(۲) اوطهٔ آمدی · اطاقی است در باب عالی که هرچه نوشتجات واوراق لازم العرض ازجانب بابعالی بمابین همایون فرستاده میشود · بتوسط اطاق مزبور فرستاده شده وجواب آنها نیز بهمان ترتیب که آمده است ازآنجا ابلاغ میشود ·

(۳) قلم · دائرهٔ تحریرات ودار الأنشاء ·

درضمن تبریك عزتمآب حافظ محمودبیك ازخلفای اطاق اوراق نظارت جلیلهٔ خارجیه که رتبهٔ ثانیه با ومرحمت شده است · یکی ازادبا قطعهٔ ذیل را انشاد وخواهش درج آنرا درنسخه‌های اختر نموده است ·

حافظا روشن دلا محمود محمود خصلتا
رتبهٔ ثانیه درحق شما مسعود باد

کس نمی یابد عدیلت درجهان معرفت
نورفیض حق دمادم برسرت موجود باد

بموجب تلگرافهایی که سابقا ازلندن رسیده بود خلاصهٔ نطق علیا حضرت ملکهٔ انگلستان را اشارتی کرده شده بود · چون تفصیلی دراینباب درکازتهای اوروپ مندرج گردیده · وصورت نطق علیا حضرت مشار الیها را نوشته‌اند · ومناسب است ازتفصیل آن اطلاع داده شود · لهذا ذیلا مبادرت بنگارش میشود ·

درهشتم ماه فوریهٔ ۱۸۷۶ مطابق با ۱۲ محرم سنه ۱۲۹۳ مجلس پارلمنت گشوده شد ·

درهنگام افتتاح مجلس مذکور جنابان سفرای سلطنت سنیهٔ عثمانیه ودولت علیهٔ ایران ودیگر دول معظمه نیز حاضر بوده‌اند · ازسال ۱۸۷۱ باینطرف علیا حضرت ملکه درهنگام افتتاح پارلمنت حاضر نبوده اند · امسال که حضور داشته اند نطقی را که میبایست خوانده شود · رئیس وکلا وشخص اول دولت مشار الیها بوکالت ازجانب علیا حضرت ملکه درحین انعقاد مجلس بیان نموده اند · واینك ترجمهٔ آن ذیلا نگاشته میشود ·

لوردها ومسیوها

این بار نیز بکمال خوشوقتی بیاری و یاد آوری نیات پارلمنت مبادرت میورزم · مناسباتی که با عموم دول متحابهٔ خارجه دارم دریك میزان دوستی برقرار است · حرکات شورش آمیز درممالك عثمانیه که درقطعه‌های هرزگوین و بوسنه ازششماه باینطرف ظاهر گردیده وهنوز عساکر دولتی آنرا یکطرفی وزایل ننموده اند · باعث دقت ومصلحت اندیشی دولتهای بزرك گردیده است ·

ازوظائف خود دانستم که بیرون نباشم ازدائرهٔ مساعی مبذولهٔ دول متحابه که درخصوص اطفاء نائرهٔ شورش محالات مذکورهٔ عصیانیه بعمل می‌آورند ·

وبنابرین بشرط ملاحظهٔ رعایت تمام استقلال بابعالی همراهی کردم دراجرای مطالعات چندی که بحضور اعلیحضرت همایون ایشان در باب تدبیراتی که ناخشنودیهای محقانهٔ مستحدثهٔ درمیان تبعهٔ خودشانرا اصلاح تواند کرد اظهار میشود ·

درخصوص خریدن حصه‌های جدول سویش که جناب خدیو مصر مالك بودند · بلحاظ اینکه درثانی بتصدیق شما برسد تمکین وموافقت کردم · وبامید اینکه یاوری خواهید دادمرا بتمام کردن یك مقاوله‌نامهٔ که باعلا درجه حاویٔ منافع عمومیه باشد اعتماد کرده منتظر حصول این مقصد هستم ·

جمعیت (برمانی) سال گذشته در ولایات سمت مغرب چین طرف وقوع حرکات ناملایم وسوء قصد ازجانب چینیان شده بودند · اخطارات لازمه که دراینباب بحکومت چین کرده بودم پذیرفته شده · وقرار تحقیق ورسیدگی درین خصوص ازجانب حکومت مشار الیها داده شده · واعتقادمن اینست که حق دارم یکنفر ازمأمورین دیپلوماتی (سیاسیه) خودم درین تحقیقات ورسیدگی حاضرداشته ومنتظر نتیجهٔ این رسیدگی بشوم · وقویا امیدوارهستم که اصحاب جنایت ومرتکبین افعال ناگوار · بدست آورده شده گرفتار پاداش اعمال خودشان بشوند · تمامیٔ نوشتجاتی که درین مطالب ومسائل هست بشما داده خواهد شد ·

پرنس دیغال که فرزند بسیار محبوب من است دراثنای سیاحت هندوستان باکمال صحت وعافیت بسر برده است · وازین جهت زیادشکر گذار هستم · واینکه ازجانب هرکدام ازاصناف واجناس تبعهٔ من بحسن قبول پذیرایی شده است · دلیل برنیك بختی وسعادت حال اهالی وتبعهٔ من است که در تحت حکومت من هستند · ودلیل براینست که کمال راستکاری رادرحق تخت من دارند · ازروزیکه ادارهٔ سلطنت هندوستان مستقیما بتاج انگلیس تعلق یافته است · یك قرار قطعی درخصوص افزودن لقب وعنوانی برلقب پادشاه انگلستان داده نشده است · واعتقاد من اینست که وقت اکمال این مقصود رسیده باشد · اینك دراینباب یك لایحه (عرض محضر) بشما داده خواهد شد · (۱)

بنابر مقصودیکه درمتروك شدن تجارت اسیر داشتیم یك پولیتیك بسیار ماهرانه وموافق انسانیت ازجانب حکومت ما برقرار گردید · که مقصد ازین پولیتیك ناپدید شدن داد وستد اسیرها درهمهٔ اطراف جهانست وبدین موجب خیلی لازم وامر معتنا است که سفائن قوهٔ ملیه که دردریاها وبنادر دول خارجه هستند حرکات ورفتار خودشانرا مطابق بااین پیشنهاد بزرك خواطر سازند ·

درخصوص نظامنامهٔ جزای تجار اسیر فروش که از تبعهٔ پرنسهای داخلی هندوستان هستند نیز عرض محضری بشما نموده خواهد شد ·

لهذا فرمودم یك کومیسیون دولتی دراینباب تشکیل شده · همهٔ معاهداتی را که متعلق باین مطلب است ومقاوله نامهای دیگر که درمیان دولتها منعقد گردیده ودستورالعملهایی که دراینفقرات باختلاف تواریخ بصاحب منصبان قوهٔ بحریه داده شده است · درآن کومیسیون ملاحظه نموده شده · ومعین نمایند که آیا برای ایفای حق این آزادیٔ نوع بشر لازم است زیادتر ازین اختیاری داده ودرزیر امنیت محکمتری آورده شود یانه ·

امور ومصالح مستملکات (جاهایی که اغلب سکنهٔ آنها مهاجر هستند ودولت انگلیس استملاك نموده است) سلطنت من که رفاه وسعادت حال را حاصل کرده وروز بروز ترقی مینماید باعث توجه ودقت نظر من گردیده است بزودی بعض نوشتجات مهم وشایان اعتنا بشما تبلیغ خواهد شد · نوشتجات مذکوره تصدیق میکنند اجراءاتی را که درخصوص مستملکات وکونگریٔ (انجمن سخن) ولایات جنوبیهٔ افریقا بعمل آورده شده است ·

کشته شدن یك مأمور بزرك مادر بندرات مستملکهای خلیج من که درهنگام ایفای مأموریت سفارت درنزد دولت (مالز) همسایهٔ مابقتل رسیده وحرکات ناملایمی که بعدازآن بظهور پیوسته بود مستلزم مداخلهٔ عسکریه من گردید · اگرچه این کار بما بعض ضررهای حیاتیٔ اسفناك وخسارت را موجب شد · لکن نفوذ وشان حکومت انگلیس را بر پاداشت ·

---

(۱) لایحه درباب علاوه شدن لقب ایمپراتریسیٔ هندوستان است بلقب علیاحضرت ملکهٔ انگلستان ·

اعضای مجلس شورای ملت ·

فرمودم بودجهٔ (دفتر موازنهٔ دخل وخرج دولت) امسال را بدون تأخیر تنظیم وآماده کرده بنظر شماها برسانند ·

لوردها ومسیوها ·

عرض محضرهایی درباب تنظیم دیوان والای استئناف واصلاحات بحریهٔ تجارت دولت انگلیس (یعنی تسهیل اسباب نقلیه تجارتی دردریاها وانتظام امر سفینه‌ها) نیز بدون تأخیر بشما داده خواهد شد ·

درباب تدابیر محفوظ داشتن اراضیٔ ملتی واکونومی (اندازهٔ مصارف) حبسخانه‌ها واصلاح ادارهٔ آنها ومالیات ووجوه دیوانیٔ مملکت توجه ودقت شمارا · دعوت خواهند کرد · اگر وقت وموقع مقتضی باشد ودراثنای مذاکرات مساعدتی ملحوظ گردد بعض مطالب لازمه ومهمهٔ دیگر نیز بشما اظهار وتکلیف خواهد شد · ازخداوند سبحانه درخواست میکنم مذاکرات شما موجب خوشبختی وخشنودی اهالی من بوده باشد ·

(خلاصهٔ از روزنامهٔ ایران)

روز چهارشنبه سلخ ذی القعدة الحرام سنه ۱۲۹۲ اعلیحضرت اقدس شهریاری متوجه بسرکشی انبارهای قورخانهٔ مبارکه شدند وبرحسب اخباری که ازجانب جناب مستطاب سپهسالار اعظم باداره‌های مذکوره شده مأمورین ومباشرین امور دیوانی بقرارهای مقرر ترتیب تشریفات وآماده گیهای لازم را بعمل آورده ودرحالتیکه جمعی ازشاهزادگان عظام وسرکردگان قشون نصرت نمون در دائرهٔ قورخانه حاضر شده جابجا ایستاده بودند اعلیحضرت همایونی تشریف فرما شده بانبارهای اسلحه که ازهرقبیل ازآنها موجود بود · ودرقفسه‌های تخته که تازه جدیده بودند تشریف بردند اسلحه خیلی بنظارت درقفسه‌ها چیده شده بود یکان یکان انبارها ملحوظ نظر انور گردیده ازهرقسم تفنگی که چیده بودند بجهة امتحان یکی دوتا امر فرمودند بیرون آورده ازفشنگهای جدید که برای تفنگهای طباطبه دستور العمل داده شده ودر قورخانهٔ مبارکه ساخته بودند پرکرده و انداختند همگی خوب و بی عیب باز میشد ·

آنکاه تماشای کلوله های نارنجك وغیره که برای محفوظ ماندن از زنك وخرابی تازه رنك وروغن زده بودند پرداختند زایدالوصف پسند خاطر مبارك شده بسپهسالار اعظم امر فرمودند برای همه آنها صندوقهای طرح جدید معمول فرنکستان دستور العمل بدهند که ساخته شود .

ازآنجا بکارخانهٔ بزرك چرخ بخار داخل شده بکارخانهٔ چدن ریزی توجه فرمودند عمله جات مشغول ریختن پایه های چراغ ومجمر وغیره بودند پس از تماشای کارهای ایشان سایر دستکاههای چرخ بخار که هر یك مشغول کاری از قبیل سوراخ کردن توب وخان کشی وچرخ کردن کیوتوب و بریدن بیج وغیره بودند ملحوظ نظر مهر اثر همایونی شد بعد بحیاط کارخانهٔ چرخ بخار تشریف فرما کردیدند اسبابهای چند ازقبیل میناسازی ومنبت کاری ونقاشی وزرکری وصحافی وغیره که همه ممتاز واعلا وحاصل صناعت اهالی مجمع الصناعه میباشد درآنجا چیدهٔ شده بود پسند فرموده مقرر داشتند که روز تشریف فرمائی بمجمع الصناعه مجددا این اسبابهارا بلحاظ خسروانه برسانند .

چند پارچهٔ بزرك ازمجمرهای چدنی ریخته شده روی میزی چیده بودند ازملاحظهٔ این هنروصنعت خاطر خدیوانه زایداعلی ماکان خرسند وبشاهزادکانی که شرف اندوز ازحضوراقدس بودند امر فرمودند همکی برای خانه های خودشان بدهند ازاین قسم مجمر بسازند تااین صنعت رواج کامل وترقی زیادباید ومحتاج باوردن از فرنکستان وتحمل ضرر کلی نشوند ومجالهٔ فرمایش شد برای دورباغچه های عمارات سلطانی پنج هزار ذرع ساخته شود .

بعد ازآن وارد کارخانهٔ جدید تفنك سازی شدند ملاحظهٔ چرخ بخار آنجارا فرموده تماشای دستکاه های لوله سازی وسوراخ کردن وخان کشی انهارا فرمودند این دستکاه حالا طوری است که هرقسم تفنکی فرمایش شود بدون تعلل ساخته میشود ودرکال خوبی ازعهده برمی آید فرمایش ملوکانه درساختن تفنك هاوری مارتین شد که الان درکل فرنکستان بهتر ازین قسم تفنك دراستحکام وسهولت وآسانی پرشدن وزدن ندارند .

انکا بمحل مکنهٔ ضرب سکه که تازه ساخته شده تشریف فرما کردیدند و درحضور همایون شروع بضرب سکه شده تومانی ودوتومانی ازطلاودهشاهی وصاحبقران ازنقره همه زنجیردار مثل سکه های خوب فرنکستان در حضور مبارك زدند ومبلغی ازان سکه های جدیدرا جهانکیرخان که رئیس ضرب خانهٔ عامره است بخاکپای مبارك تقدیم نمود اعلیحضرت همایونی ازان تومانیها بجناب مستطاب اشرف وسائر رجال دولت جاوید شوکت فاخره که حاضر بودند مرحمت فرمودند .

ازآنجا بکارخانهٔ فشنك تفنکهای طباطبه وشاسبو تشریف قدوم دادند . چدین دستکاه در این کارخانه مشغول کار بودند . و حاصل کار آنها بعینه مثل کارهای فرنکستان بود . در هریك از این کارخانه ها اظهار خشنودی ازاهتمامات جناب مستطاب سپهسالار اعظم فرمودند .

ازاین محل روانه مدرسه جدید البنای اتا ما ژوری کشتند وبا شاهزادکان عظام و صاحب منصبان نظام پیاده در رکاب مبارك افتاده اعلیحضرت خدیوانه ازمیدان مشق عبور فرموده وارد مدرسه شدند بیرون حصار مدرسه صدنفر سرباز بالباسهای مخصوص ماهوتی بادودسته موزیکانچی مخصوص ایستاده بودند سلام نظامی زده مشغول زدن موزیکان شدند پس از ورود بمدرسه وتماشای وضع عمارت واطاقها اطاق درس را بتشریف قدوم خسروانی مزین کردند وامر بامتحان چندنفر شاکرد که همه پسرهای اعاظم خدام آستان مبارك بودند فرمودند بدقت امتحان کردند بخوبی ازعهده امتحان برامدند بعد ازان باطاق مشق شاکردان تشریف بردند دو دسته ازشاکردان که یکدسته با تفنکهای شاسپو مشغول مشق بودند تماشای مشق انهارا فرموده پسند خاطرهمایون شدنزدیك غروب ذات همایون بارکات خسروانی بمقر سلطنت عظمی مراجعت فرمودند .

(بقیهٔ نظامه وتعرفه پوست خانه ایران)

نمره (۲) اکرچنین امانت که درنمرهٔ (۱) فصل ثانی ذکرشد بعلت ناامنی راه یافوت چاپار درراه مفقود کردد پوست خانه کرایه را پس میدهد ودوتومان هم بصیغهٔ مجانی بفرستندهٔ امانت میدهد وضامن ازقصور قدر وقیمت جوف آن بسته نخواهد بود .

نمرهٔ (۳) بواسطهٔ چاپاران معمول دولتی امانات و بسته ها تاوزن دومن تبریز فرستاده میشود مشروط براینکه حجما ازعرض وطول ازدوو جب وقطر آن ازیکوجب بیشتر نباشد سر بسته را باید بانخ کتان محکم نموده مهر ولاك نماید طرز بستن ومهر کردن این نوع بسته ها دراطاق پوست مجانا باشخاصی که نمیدانند تعلیم میشود واین امانات و بسته هارا اکرصاحبان ان قیمت مشخص نمایند دوفقره تمغواه ازایشان دریافت میشود یکی کرایه وزن معلوم ویکی بجهة ضمانت قیمت معین کهدرصورت فقدان وکم شدن ان پوست خانه غرامت وتاوان ان را خواهدداد واکرقیمت مشخص نماید همان کرایه وزن فقط دریافت میشود .

نمرهٔ (٤) پس ازتسلیم نمودن امانات باطاقهای پوست بایدازمأمور اطاق پوست فهرست دریافت نمایند وثبت ان مرسوله درکاغذمعین که بارنامه است باید باطاق پوست داده شود .

نمرهٔ (٥) اخذ کرایه جمیع مرسولات بواسطه تمبر پوست خواهد بود که باید برروی پاکت بامانت بچسبانند .

نمره (٦) صورت قرارداد کرایهٔ جمیع اشیاء ومرسولات نقدا یاجنسا الی دومن تبریز درذیل نوشته شده وجداکانه هم بطبع رسیده درهریك ازاطاقها محض اطلاع عموم خلق الصفحه چسبانیده خواهدبود .

نمره (۷) کرایهٔ مرسولات اقلا بمسافت شصت فرسخ محسوب ومطالبه میشود عقد هروزنی ازمقدار بسیار کم یعنی ازنیم مثقال الی سدس من تبریز یکصد مثقال محسوب وکرایهٔ صد مثقال دریافت میشود مثلا ازعقدمعین که صد مثقال است یکمثقال علاوه میشود کرایه دویست مثقال محسوب ومطالبه خواهدشد چنانچه دروجوهات نقدیه عقدمعین ٥ تومان است وکرایهٔ ارسال اینعقد پنجشاهی است وهرکاه یکتران براین پنجتومان اضافه شود کرایهٔ ده تومان کرفته میشود که ده شاهی باشد بهمین طریق درا جناس هرمثقالی که بر یکصد مثقال علاوه شود کرایه دویست مثقال محسوب میشود و پس از ورود چنین امانت بلا تأمل بدون اینکه دیکر حتی برسیم انعام مطالبه شود بصاحبش تسلیم خواهدشد وصاحب امانت هم باید قبض رسید انرا امضا کرده بفراش پوست بدهد والا بدون قبض داده نخواهد شد .

(بازهست)

﴿ اخبار تلکرافی ﴾

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۸ فوریه

سندات روم ایلی	فلورین ۲۷	سانتیم ۵۷	
لیرای عثمانی	۱۰	۱۹	
لیرای فرانسه	۰۹	۱۹	

دربورسه فیثات اسهام درترقی است . خبرهایی که ازاسلامبول وپاریس میرسد فیثات سندات روم ایلی را باعث ترقی شده است .

بمناسبت اینکه مدت صدسال ازتاریخ بنای تیاترو خانهٔ وین کذشته است .

اعلیحضرت ایمپراتوری تشریف فرمای تیاترمذکور کردیده ودرهنکام ورود ایمپراتور مشارالیه اهالی بصداهای ستایش وتناخوانی وهورا کشیدن ایشان راپذیرایی واظهار شادمانی کرده اند .

تهرطونه که یخ بسته بود اینروزها که هواها روباعتدال است شکسته وآب طغیان نموده است وبدین جهت بعض جاهای وین را آب فرا کرفته است .

فرانسه

پاریس ایضا

اسهام عمومیه	غروش ۲۰	سانتیم ۵۰	
سندات روم ایلی	فرانك ٦۰	..	

فیثات اسهام در بورسه تنزل کرد .

انکلیس

لندن ۱۹ فوریه

درشورای ملت لورد (تورتفوت) وزیر مالیه بیان کرد که دولت علیه عثمانیه نما وفائض استقراضات متکفله را بموجب مقاوله تأدیه خواهد نمود . مسیو (پرایت) را اهالی منچستر برای اعضائیت شورای ملك انتخاب نمودند .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

اعلیحضرت قرال باردوهایی که باقارلیستیان جنك میکنند رفته اند . علایم مغلوب شدن قالیستیان آشکار است .

(بوردیاو)

(اسپانیا)

مادرید ایضا

عساکر دولتی همیشه غالب میشوند . حالت قارلیستها بسیاربد است عساکر دولتی شهر استلارا بتوپ بسته اند .

(فرانسه)

پاریس ایضا

صاحب امتیاز کازت (ریو بلیك فرانسز) بجهة اینکه درحق مسیو بوفه سخنان نالایق نوشته بوده است . محکوم بحبس ودادن جزای نقدی کردیده اجرای مدت یکماه حبس و دو هزار فرانك جریمه درحق او مقرر شد .

(روزهوا)

***

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۸ شباط رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۳	۱۵

	ابرای عثمانی	فروش
سوسیته جنرال	۰۳	۲۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۵
اعتبار عمومی	۰٤	۰۲
تراموای	۱	٦۰

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٦۱	۰۰

فرانق

استقراض	۱۸٦۳	۱٤۱
«	۱۸٦٥	۱٤۳
«	۱۸٦۹	۱۲٦
«	۱۸۷۲	۰۳۹
«	۱۸۷۳	۱۲۳

	کبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس		۱۱۱	۲۵

	فرانك	سانتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی	۲۲	۷۰

فیثات مسکوکات ابرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰٤
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۲
امپریال	۰۸۹	۲۰
کرمیجه	۰۵۱	۱٤
مجیدیه	۱۰۲	۲۵
بشلك	۱۰٦	۲۵
متالك	۱۰۷	۳۵
پول سیاه	۱۳٦	۱۰

***

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

مثلا حصول حامض فحمی تنها موقوف بحل شدن زغال بواسطهٔ مولدالحموضه میباشد . یعنی برای حصول آوردن حامض فحمی تنهامولدالحموضه است که واقعا بافحم ممتزج ومتحدمی‌شود . این حامض فحمی (میخواهی نام آنرا جوهر زغال بگذار) . که متولد میشود ازدوجسم یعنی زغال ومولدالحموضه ازهیچ جهتی نه ازبابت خاصه ونه ازجهت کیفیت به‌هیچ کدام ازمولدهای خود که دوجسم مذکور است شباهت ندارد . پس واضح است که حامض فحمی ازامتزاج مولدالحموضه وفحم حاصل میگردد .

اکنون که حامض فحمی ازامتزاج دوجسم مرکب میشود پس مولدالحموضه وفحم از چه‌چیز مرکب میباشد ؟ اینها بجهة اینکه ازاجسام بسیطه وبعبارت دیگر از عناصر هستند قابل تحلیل نمیباشند . ولی حامض فحمی ازاجزای مرکبه است . وبدین جهت عناصر یعنی اجسام غیر مرکبه تحلیل میشود . مانند فحم ومولدالحموضه وآزوت . وبالعکس یك جسم بچند کونه عناصر تقسیم میتواند بشود که اینکونه جسم را جسم مرکب میکویند — فحم که کفته میشود زغال خالص است که درمیان آن هیچ چیزی مخلوط نیست . عناصر دیکرنیز این طوراست . فقط حامض فحمی یك جسمی است که ازآمیزش فحم ومولدالحموضه بحصول می‌آید .

حالا در خصوص حامض فحمی قدری تحقیق باید کرد . اکراین کازرا میان یك شیشهٔ کشاد واسعی بکذاریم ویك پارچهٔ آتش یعنی زغالی را که خوب سرخ شده‌است بسر مفتولی بسته بمیان آن شیشه ببریم آن آتش را خواهیم دید که یکقدری روشن است ولی کم کم افسرده شده خاموش میکردد . وآنکاه جزءاعظم مولدالحموضه هوا بحامض فحمی منقلب میکردد . وبجهة نکاه داشتن حامض فحمی درمیان شیشه هیچ احتیاط وتدبیری لازم نیست . بعلت اینکه هرچند درشیشه باز باشد چون حامض فحمی برحسب وزن ازهوا سنکین تراست درته شیشه میماند وبالا نمیرود . درآن حال اکر شمع روشن شدهٔ را بمیان آن ببریم فورا خاموش میشود . پس معلوم میشود که حامض فحمی مساعد بروشنایی واحتراق نیست . وبدین جهت برای تنفس حیوانات نیز صلاحیت واستعداد ندارد . چون درمیان شیشهٔ مذکور یك قدری ازمولد الحموضه هست که ازسوختن زغال وازوت خارج مانده وحامض فحمی هم کازین احتراق حاصل شده است . پس هرکاه حامض فحمی خاص بدست آورده شود البته دیکر بهتر این کیفیت ممکن است اثبات کرده‌شود .

ولی بجهت اثبات موجود بودن حامض فحمی یك راه دیکر هم داریم . که یك مقدار آهك آب پاشیده وخاموش شده را بمیان آب بکذاریم . وبعد ازان آب را ازکاغذ صافی (بترکی سوزکچ کاغذی کویند) صاف بکنیم . این آب فوق العاده براق است . ودرمیان آن یکقدری آهك نیز هست . (بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل‌اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه وباکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند وجامع آثار واطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت واجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع وتمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك در زیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (١) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

∴

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومرهٔ (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت وبتدابیر وتداوی حکیمانه معالجه‌نماید . وهمچنین درناخوشی معده‌نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که بحل‌فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال‌حبها دروروقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب‌است بهمین جهت‌دقت لازم‌دارد .

ش . د . پ

∴

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت‌مآب کاظم پاشا مبنوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل‌عبا شهید کربلا روحی له‌الفدا وعلیه التحیة والثنا انشاء‌است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه درحق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع‌شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی‌حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

∴

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(فالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماماوسیان طبع‌شده‌دربارا قهٔ سرپل وجاهای دیکرفروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته‌شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود

∴

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی‌حسن اغا کتاب‌فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنباکوفروش درقسمرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب‌فروشی بزرك‌درزیرمسافرخانهٔ عسکری .
درد کان چای فروشی دم در خان والده .

∴

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع‌شده‌است . درمغازهٔ کتاب‌فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

∴

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمائید سؤال ~~کرده~~ بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که‌مقرر بود نسخه‌هایی که‌بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده‌خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس‌ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که‌درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ اینهارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره‌ٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

∴

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

∴

رسالهٔ بارقهٔ ظفر داثر بفتح اسلامبول . لمیدأ با آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب‌فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

∴

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهدشد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق ویك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ وبقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

∴

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده‌مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

∴

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌تیپوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واستامپ پرنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وفرون وکارت وبزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره طبعه موجود است .

∴

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه‌شده بادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه دوسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده وبرحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره رانویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعداز فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر قسمرای قرب پشل طاولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

∴

نومرو ۲۷ فی ۲۶ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه شنبه ﴾ فی ۱۰ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۱۲ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر ۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود یا مضامینش رد نخواهد شد

بی که اجرت پوست ان داده نشده ، از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه شصت مجیدیه شفید
شش ماه چهار مجیدیه شفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه شفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اخطار مخصوص ﴾

موافق مکتوبی که ازقفقازیه کرفتیم . بعضی ازطالبان اختر که درآنجا هستند . وباکمال خوشنودی واظهارلطف مطالعهٔ آنرا پذیرفته‌اند . بملاحظهٔ اینکه اصطلاحات ترکیه واین صفحاترا درست نمیدانند . خواهش کرده‌اند . که آنچه دور ازفهم اهالی آن سامان بنظر میآید ایضاح وبیان کردهشود . وچون معلومست که اصطلاح هرلسانی وهرملکی جدا است . و بهمین جهت برای اغلب ممالک ایران وهندوستان ویخارا آنها نیز اینکونه ایضاحات و بیان معانی واصطلاحات هم خالی اززوم نمیباشد . لهذا بقدازین راقراردادیم آنچه از اصطلاحات ولغتهای معموله درانجاها وهمچنین آنچه ازکازتهای اوروپ نقل میشود و بیان آن لازم می‌نماید . حتی الامکان همدرا شرح وایضاح کرده باشیم . واز نسخهٔ دیروزی باین کار آغاز کردهشد . اینست که لفظ قبلم واوطهٔ آمدی وخلفا وغیرهرا درنسخهٔ مذکوره بیان کردیم .

واضح است کازت وروزنامه بجهت بیان مطلب است نه فضیلت فروشی . حال آنکه دراول کارعذر انشاهای قدیم وسبکهای خوش آنکونه انشاهارا خواستیم . راست است سخن را موافق قواعد فصاحت کفتن والفاظ را بامعانی تطبیق کرده نحوت ووزن آنرا درپیان مطالب ومواد معتابها مرعی داشتن لازم است . لکن نه باتصوری که باعث اغلاق واشکال مطلب کردد . ومطالعه کنند کانرا ازفهم اصل مقصود باز دارد .

آنچه دربعض موارد پارهٔ لغتها آورده میشود که بعضیها انس ندارند . آنهم خارج ازفصاحت نیست . بلکه بملاحظهٔ اینست که قوت مطلب وسخن فوت نشود . ووزن وقوت الفاظ وعبارات اخت باقوت مقصود کردد واینرا هم میتوانیم بکوئیم که نکذاشتن بعضیها بعض لغتهارا مانع وحائل ازاین نتوانستند که قوت مطلب باقوت الفاظ موافق شده اصل مقصود ازمیان نرود حال آنکه معانی لغتها بجزئی ممارست ودروقت حاجت برجوع کردن بکتب لغت یاسؤال ازاهل آن آشکار کردد .

الحاصل اکرچه درین صفحات این مسلک تازه درخصوص بیان بعض لغتها واصطلاحات کارزیادی وغیر لازم بنظر میآید . لکن درهرکاری جزء ضعیف را بایدرعایت کرد . خصوصا که برای اهالی این صفحات نیز غالبا یکنوع فائده ازآن متصور تواند بود که از بعض اصطلاحات زبان فارسی که درکتب لغت وقواعد فارسیه پیدا نمی توان کرد . آکاهی حاصل نمایند .

چون سخن باینجا رسید . درین ضمن این یکی را هم بایدیاد آوری نمایم . که چون لغت پارسی بطوریکه درنسخه‌های اولی تفصیل داده شد . از اسلوب خود افتاده . واکنون زبان مخلوطی شده است اکر یکدفعه باصطلاحات فرسی قدیم پرداخته شود یقینا غیرمأنوس بنظر میآید . زیرا که کارهای جهان همه بانس وعادت وتعابع است . حال که اینکونه عادت شده وز بان مخلوط کردیده . وازآن کذشته بعض لغتها هم هست که درفارسی اصلا پیدا نمی‌شود معلل است که درهیچ زبانی ابتدا نبوده است ومیبایستی فرسیان وعرب لغتی اختراع کرده وضع نمایند . یا آنکه از الفاظ ولغات خارجه استعمال کنند . وماها یعنی ملل شرقیه عموما بکلی ازاین کارهای بسیار مهم ومعتاخودمارامعاف داشته ودراین خیال نبوده‌ایم . که هرمعنیٔ تازه وهر چیز اختراعی را خودمان بزبانی که داریم لغتی وضع کنیم . ومجالس مخصوصه بجهة این کارقرار دهیم . ومدتها مسلکی در انتظام داشته‌باشیم . اینست که بایدا کنفا بکنیم باستعمال الفاظ اجنبیه وعاریت خواستن ازآنها بطورهای مختلف . که فرس وعرب کازت مینو بسد وترك غزته مینو بسد . ما پولیتیك کوئیم آنها پولیتیقه کویند . حال آنکه میتوانیم متفقا یك لغتی برای خود قرار دهیم . فرضا دیوزه نکوئیم امانت کوئیم . انجمن سخن یا مجلس مذاکره کوئیم . وکونکره وقونغره نکوئیم . ولی اکنون که نداریم ناچاریم اینطور بکوئیم چونکه انجمن سخن این معنی را نتواندفهماند . مکر آنکه بقاعده ازجانب هیئتی وضع شده و بواسطهٔ مطبوعات اعلان واشاعه کردد واستعمال آن شایع شود . ازین قبیل است لفظ کازت که کاغذهای اخبار یاروزنامهارا نام نهاده ایم . بعلت آنکه اکر روزنامه بکوئیم معنی حقیقی کازت را نمیتواند بفهماند وغلط است این روزنامه نیست بساهست که خبرهای چندروزیش وپس رامینویسد . از پولیتیك ومنافع عمومیه سخن میکوید . وازتاریخ وادبیه درآن مندرج میکردد . احوال ملکها وملکتهارا شرح میدهد . وهمچنین عبارتهای دیکر که مخصوص باین جنس کاغذ اخبارنیست . باآنکه میتوانیم یك لفظی ازفارسی یاعربی پیدا کرده بجای آن بکذاریم . لکن بعد ازوضع بقاعدهٔ مخصوصه وشایع شدن آن . این است که استعمال کردن اکثر لغتهای فرنکستان وغیره درمیان فارسی وترکی وعربی ازبابت ناچاری است واینقدره حقیقة مایهٔ افسوس وتعجب است وموجب جلب نظردقت اهل لسان !

﴿ نباید خودرا کول زد ﴾

انسانها مدنی بالطبع هستند . وهرمقدار جمعیتی ازآنها درقطعهٔ ازقطعات زمین بنابر اسبابی که معلوم است توطن کرده . برای محافظت شان مدنیت واطوار مدنیت خودشان . هرکدامی بفراخور حال واقتضاءات وضعیه که داشته‌اند ودارند . ترتیبی داده ومسلکی پیش کرفته درهمان مسلك راه رفته‌اند ومیروند .

اطوار صنف صنف وکروه کروه انسانهارا دربادیٔ نظر آورده اختلاف احوال واوضاع آنهارا قطع نظر ازاجزا وافراد درکلیات ومجموعهٔ آنها مشاهده مینمایم . ومی بینیم انقلابات بسیار دراوضاع واطوارآنهارا . ومی خوانیم تاریخها وخبرهای کذشتکان را . وتصور می کنیم . کارهای جمعیتهارا وترقیها وتنزلهای آنهارا . بحدیکه باعث حیرت اندیشه‌ها وتعجب خردها می کردد .

هرزمانی که بربنی نوع مامیکذرد تجربتها واسباب عبرت واحتراز از بدیها وسرمشق نیکیهارا برای آینده کان می افزاید . وبدین جهت هرلاحق یعنی هرکسی که بعدآید . اورا لازم است ازاوضاع واطوار کذشتکان آکاهی حاصل کرده . ونیك نظر کند وتمیز بدهد اسباب نیکیها وبدیها . وآبادیها وخرابیها وترقیها وتنزلهارا . وچون اینهارا باکاهی فهمید . مسلك وسلیقهٔ خودرا میتواند مطابق باقاعدهٔ سلامت وراستکاری وشرف واقتخار نماید .

ملتها واقوام ودولتها وسلطنتها که درجهان بوده‌اند . باید ملاحظه کرد حال آنهایی‌را که درحال سعادت وسلامت واقتخارزندکانی میکردند . دولتهایی که آوازهٔ شان وشوکت ایشان اطراف عالم‌را فرا کرفته بود . چکونه شد که محو ونابدید شدند . باآنکه بحال اسفنا کی افتادند . وآنهایی که درجهان ترقی وشرافت مقام خیلی عقب بودند پیش افتادند .

این کونه آثار واسباب انقلابهارا که بی عوض و بدل و بدون زحمت برای عبرت کرفتن ما کذاشته وکذشته‌اند . خردوآکاهی حکم می کند آنهارا بنظرامعان دیده ودستورالعمل بسیاری ازکارهای خودمان ومجمعهای خودمان‌را بدانیم .

وطن وهیئت مجموعهٔ زندکانی خودمان‌را باید به‌بینیم که درکدام نقطهٔ قطعات مسکونهٔ زمین است . اطراف ما چیست وکیست ومناسبات وروابط ماباآنها کدام است آنها بچه کونه درمانند رمیکنند وماآنهارا چکونه می‌بینیم احتیاجات ماباآنها واحتیاجات آنها برما ازچه بابت است وبچه اندازه . موازنهٔ زیست وزیش ماباآنها چکونه باید بشود حقوق ماحالا ومالا باهمسایکی آنها بچه‌وجه مرعی تواندبود .

اوضاع داخلهٔ خودمان وترتیب وتنظیم خانه وخانواده خودمان را نیز به‌نسبت آن ملاحظات که باخارج داریم باید منتظم کرده واین مناسبتها ورابطه‌ها را بهمدیکر موافق نموده . مقصود بزرك وطن داری ومدنیت خود مارا بدست بیاریم .

حاصل سخن اینکه خودمان را درحق خودمان اغفال نکنیم . وباشتباه نیندازیم . حالت حاضهٔ وطن واجزای وطن ومناسبات داخلیهٔ وطن را با مناسبات خارجیه مطابق داشته قواعد عدل واستقامت وراستکاری را درتمامی اطوار ازروی حقیقت و واقع جاری سازیم .

اینکه می کوییم جاری سازیم . سخنی است ازقول وطن وهیئت مجموعهٔ وطن . که هرفردی ازافراد وهرجزئی ازاجزا حق دارند این سخن را بکویند . وهرکدامی باندازهٔ تکلیف ومقدرت خود درکمال استقامت و پاداری درفعلیت آن بکوشند .

زیراکه هرفردی ازافراد مکونهٔوطن . گذشته ازاینکه برحسب جزئیت مالك حصهٔ ازحقوق وطن است . خود او که یك فردی است . از انسانها بقدر یك‌وطن حقوق‌را مالك‌است . و فرض او محافظت شان وطن شخصانی خود اواست . یعنی وقایت خود از مکاره و بدیها . وایمنی خود از نالایقیها . محافظت جان و مال وناموس شخصیهٔ خود . اولین تکلیف او است . این یکی هم طبیعی است . که چون آدمی‌دروطن ووطن داری از حفظ شان وشرف انسانیت . وازایمنیٔ ازجهةجان وناموس ومال ناامیدی‌حاصل کند ناچار می‌شود بکلی ترك وطن وحقوق‌وطن‌را نماید (سفرصدره بود بهتر چوخواری دروطن یئنی)

از اینجا معلوم است که با وجود انس ومحبتی که آدمی‌را درحق وطن هست وقتی میشود که ترك وطن‌را راجح می‌داند برذلت وخواری دروطن . چه‌ذلت خودرا دروطن نمیتواند تحمل کند وآن ذلت‌را ذلت وطن می‌داند ومی‌گوید من ازاین میان بروم . وتغییر حالی حاصل کرده ومنتظر استقامت حال وطن باشم . و مترصد وقت حصول امنیت ازعدم توارد تاملایمات کردم .

درین مقام سخنها ومطالعه‌ها هست . که‌خلاصهٔ این مطلب مهم وعمده‌را باید پیشنهاد خاطر خود کنیم . که اگر واقعا سلامت وسعادت خودرا واستمرار حال خوش بختیٔ خودرا طالب هستیم . خودمان‌را نباید کول بزنیم واغفال کنیم . وازاکمال تاملاتیما صرف نظر کرده راضی باین‌حال ناقص باشیم . خصوصا که اگر ما ندانیم . میتوانیم باور کنیم که دیگران مارا واطوار مارا بهتر ازما می‌دانند .

درهرحالی یکان یکان ابنای وطن‌را وکذلك هیئت مجموعه‌را . وظیفهٔ حقیق صرف نفدیهٔ همت درترتیب اسباب‌ترقیات وآبادی وطن‌است . وهیچ کدامی از افراد وطن ازتحت این‌حکم بیرون‌نیست. وهریك‌از ایشان باید در زیر قانون آزادیٔ افکار واستقامت رأی . و وطن پرستی . بفراخور حال خود از ایفای وظیفه پای پس نگذارد . تا ازخواری ومذلت امروزی وفردایی رهایی جسته شعبه‌های مفاخر ومکایم‌را در وطن واجزاواطوار وطن مشهود وموجود دارد .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

سعادتمآب حسین‌صبری پاشای میرلوا (سرتیپ‌اول) کوماندان اسکولیچه ازقلیق بدرسعادت آمده است .

جناب دولتمآب سرور پاشا ناظرنافعه که‌در بوسنه وانصفحات بودند پر یروز باواپور وارنه واردشده . وهمان روز درمجلس خاص وکلا حضور بهم رسانیده اند .

شب شنبهٔ آینده جناب جنرال اغناتیف سفیرکبیر دولت روسیه مهمانی بال خواهند داد . درین مهمانی حضرات وکلای فخام ورجال دولت اید فرجام وسفرای دول متحابه وا کثر مأمورین وصاحب منصبان سفارتها واعیان‌ومعتبرین مملکت حاضر خواهند بود .

بعد ازآنکه لایحهٔ کونت اندراسی درخصوص‌بعض نقاط متعلقه بهرسك و بوسنه درمجلس خاص‌وکلا قبول شده وازجانب سنی الجوانب ملوکانه نیز تصدیق فرموده شده است . درابنیاب ازجانب بابعالی تلکرافی بسفرای سلطنت سنیه که در دربار دولتهای بزرك هستند کشیده واطلاع داده‌شده است . وازین فقره که بواسطهٔ سفرای مشارالیهم بدولتهای مشارالیها بیان کرده شده است. مخصوصا دولتین‌فخیمتین‌اوستریاوروسیه اظهارخشنودی‌نموده‌اند وحسن‌تأثیرآرا درآن‌دو پای تخت سفیران‌مشارالیهما بموجب تلکراف بابعالی اظهار کرده اند .

درتلکرافیکه جناب عارفی پاشا سفیرودین بابعالی کشیده است . بیان می‌نمایند که دولت اوستریا بمأمورین سرحدیهٔ خود اوامر محکمه‌صادر نموده است که یکنفر عاصی‌را نگذارند ازحدود اوستریا گذشته بهرسك و بوسنه برود . وعلاوه براین مینویسند قونسلهای روسیه که در راکوزه و بلغراد هستند . ازجانب دولت متبوعهٔ خودشان مأمور میباشند که درین حال حاضر پرنسهای قره‌طاغ وصرب‌را ملتفت نمایند بانکه بعد ازین بقواعد بیطرفی‌رعایت‌نمایند. وقونسلهای مومی الیهما این‌مأموریت‌خودشانرا اجرا وتبلیغات لازمه‌را بجا آورده اند .

اصلاحات مخصوصهٔ جدیده که درحق بوسنه وهرسك باید بموجب ارادهٔ سنیه اجرا بشود نیز از جانب بابعالی بسفرای سلطنت سنیه که در نزد دولتهای بزرك هستند اطلاع داده شده‌است .

نواب مستطاب والا معتمد الدوله فرهاد میرزا که اینروزها اززیارت خانهٔ خدا برای عزیمت بایران عودت‌فرموده‌ودراسلامبول‌تشریف‌دارند.درعرض این هفته برای ایفای رسم وداع بمابین همایون عزیمت و پس ازآنکه ازشرف وحرمت ملاقات جناب پادشاهی بهرمند گردیدند . وروز شنبهٔ آینده ازراه پوطی وتفلیس بسوی ایران حرکت خواهندفرمود .

روزشنبهٔ گذشته جناب مستطاب افخم صدراعظم بجههٔ دیدن جنات مستطاب معظم مشارالیه بسفارتخانهٔ دولت علیه‌ایران تشریف برده وفردای آن که پریروزباشد نواب معظم ایشان نیز همراه جناب دولتمآب وزیرمختاردولت علیهٔ ایران برای ایفای‌رسم بازدید بدولتخانهٔ جناب مستطاب صدارتپناهی تشریف برده‌اند .

(ازکارتهای اوروپ)

نابه‌فرابه پرسه می‌تو یسد .

درلندن می گویند مسیو کیو ازمصر بانجا عزیمت نخواهد کرد ومدت غیر محدودهٔ درمصر خواهد ماند . واگرلندن هم برود درآنجا خیلی‌کم خواهد ماند . چندنفر صاحب منصب عسکری المان تکلیف کرده اند داخل درسلك خدمت عساکر مصریه بشوند ولی‌خدیویت جلیله تکلیف ایشانرا قبول نکردند .

خبرهایی که‌ازحدود بوسنه بکازت (پولیتیشه کورسپوندنج) رسیده است . آکاهی میدهد ازوقوع دوجنك مختصری که‌درمیان اهل‌شورش وعساکردولتی درتاریخ هشتم ژانویه شده‌است . جنك اول درحوالی بابینار بوقوع پیوسته است . چنانکه اهل‌شوش مشغول آتش زدن آبادانی یك مزرعهٔ بوده‌اند . که‌عساکردولتی هجوم آورشده وآنهارا پریشان‌ومتفرق نموده‌اند . جنك دیکر درتزدیکی (سلابیجه) و(دوبرلینا) شده‌است . ودراین‌جنك نیز اهل شورش مغلوب و پریشان شده‌اند .

کازت مصررسیار ازجانب مسیو و یزنطال‌صاحب امتیازآن درمعرض طبع ونشر بود . امروز نسخهٔ نخستین آن تمام و بموقع انتشار کذاشته‌شده است . کازت‌مذکور حاوی رسمهای بسیارخوب ومصنع است . وباسلوب نیك وطرز مرغوب طبع وتنظیم کردیده . درین‌نسخهٔ‌نفیسه رسم‌عالی جناب مستطاب افخم وکائیناهی وبعضی ازحکمرانها مرتسم است . کازت مذکور حقیقة شایستهٔ هرکونه‌تحسین وآفرین میباشد . صاحب امتیازمومی الیه‌را تبریك ودوام واستمرارآنرا خواهانیم .

(تلکرافی مخصوص است)

که‌درتاریخ ۱۸ فوریه بکازت‌اوانت هرالد ازقاهره رسیده‌است . اخباری که‌درباب‌فروختن خدیویت جلیله راههای آهن‌را شایع شده بودی‌اصل‌است مسیو کیو در راپورت خود می‌نویسد . حالت مالیهٔ خدیویت‌جلیله ازروی تحقیق فهمیده شده‌است . مبالغی که بامورنافعه صرف کرده‌اند زیاداست . اکراین‌مصرف کم کذاشته شود . خدیویت جلیله دیون‌خودرا باسانی‌ایفاخواهد کرد . تاکنون خدیویت‌جلیله ناچاربود که از برای‌ساختن راههای‌آهن وقنال‌ولیمانها و پلها وراه‌زیرابها وجه زیادی‌خرج کند . ولی‌این لزوم تمام‌شده‌است . وبعدازاین‌مصارف کم خواهدشد .

مسیو کیو اعتقاد می کند که‌خدیویت مصریه منابع ثروت وسامان بسیارپرا مالك است وترقیٔ صنایع ومدنیت آنجارا تصدیق می‌نماید . میکوید خدیویت جلیله به تنظیم مالیه‌خودمشغول است . و یك بانك رسمی تشکیل خواهد کرد . حسابهای مالیهٔ خودرا منتشر واعلان خواهد نمود . خلاصه همهٔ تدبیرات‌را بکار خواهد برد که امورمالیهٔ‌خودرا اصلاح کند . وقرار مصارف خودرا ازروی قاعده بکذارد .

(مذاکرات درباب جواب نطق علیاحضرت)
(ملکهٔ انکلیس)

چون نطق که ازجانب علیا حضرت ملکهٔ انکلیس در پارلمنت بیان کرده شده‌است باید جوابی ازجانب پارلمنت بآن داده شود . مستر (ریدلی) درابنیاب تکلیف مذاکره نموده . (سیرهوندلق) نیز بیان کرده است که من درین خیال نیستم . لورد (هارتنتون) رئیس حامیان آزادی‌درچند پولیتیك دولت ودرخصوص توشیجاتی که‌درباب اسیران فراری بوده است بعض اعتراضات بمیان آورده وکفته است .

رفتار وحرکات ابتدائیهٔ دولت‌را درخصوص وقوعات وامور شرقیه تاکنون تقبیح نکردم بعلت اینکه دولت برای باقی داشتن تمام استقلال دولت علیهٔ عثمانیه بقدریکه توانست کمال همت‌را صرف کرد . ولی درابنیاب یك حکم وجواب قطعی‌را نمیتوانم بدهم مکر بعد ازتبلیغ ومطالعهٔ توشیجات وسوال وجوابها که دراین فقره شده‌است . ومن منتظرم که آن اوراق وتوشیجات برسد وبیان رای خودرا نمایم .

لورد مشارالیه ازاینجا نقل کلام نموده اند بفقرهٔ حصهٔ های راه آهن سویش ومیکویند درابنیاب نیز پیش ازآنکه بیان رای خودرا بکنیم باید منتظر بشویم بایضاحاتی که دولت خواهد داد . ولی لورد دربی که دراویمبورع یك نطق بیان کرده درآنجا اظهار نمودند که این مطلب به‌هیچ وجه متعلق بمسئلهٔ شرقیه نیست . دراینصورت‌بدون انتظار باید بیان رای خودرا درین مسئله نمایند . این حصه‌ها که خریده شده است آیلیر وحرکت سفینه‌ها خواه دروقت سفر وخواه درهنکام حضر (یعنی درحال صلح وجنك) بچه قسم درتحت تأمینات کرفته خواهد شد . منفعت این‌معامله ازجهت تجارت معلوم نیست درثانی دولت انکلیس ازروی‌تعلیمات ودستورالعمل که (بمستراستیفان‌کیو) داده‌است ایضاحات وتفصیل کار را باید اعطا نماید .

آنکاه‌مستردیزرائیلی(شخص اول‌دولت‌انکلیس) آغاز بسخن کرده ونخست تفصیل موافق قاعده بودن پولیتیك داخلی انکلیس‌را بیان‌آورده . وبعد ازآن درمسئله هرزکوین (هرسك) کفته است باعتقادرا سخ میکویم که دولت انکلیس غیرازاین تدبیر ورفتاری که بعمل آورد نمیتوانست تدبیری بکند . اکردولت انکلیس امتناع مکرد ازاینکه سایرش نماید بدولت عثمانی اعتنا کردن به تکالیف مندرجه درلایحهٔ اوستریا آنوقت انکلستانرا تنها ودرحال ناکواری میکذاشت . ودرابنحال دور نبود بابعالی نیز لائحه‌را بالطبع قبول ننماید . ودراینصورت که سلطنت سنیهٔ عثمانیه مخالفت پذیرفتن تکالیف دولتهای بزرك میکرد . دولت انکلیس هم اکرطرف مخالفت می بودی . واضح است انکلیس یك حرکت موافق مطلب نکرده بودی ودراغوقع اکرچنانکه تکلیف انعقاد یك کونفرانسی (مجلس مخلف عمومی) را میکرد احتمال‌داشت کونفرانس تکالیف مندرجه

درلایحه‌را قبول نماید . وبهتر ازاین نباشد که باینطور پذیرفته‌شد . پس دراینمطلب خوب رفتار کرد اگرچنانچه تکالیف مذکوره یك نتیجه وثمری ندهد آنوقت انکلیس مثل‌زمان سابق درآینده نیز مختار ورایش آزاد خوهدبود .

آمدیم بفقرهٔ جدول سویش اوقاتیکه جناب خدیو خریدن حصه‌های قنال‌را بدولت انکلیس تکلیف کرد . من بایشان اظهار کردم که‌برای هرکونه معاونت ویاری بشما حاضرم . ولی درخیال خریدن حصه‌هاهم نیستم . وجناب خدیو نیز اظهار کرده بودند که کمن یك مدت طولانی این‌حصه‌هارا نکاه‌خواهم داشت . فقط کمی‌ازین فقره نکذشت که‌شنیدیم یك‌شرکت وکومپانی فرانسه میخواهد حصه‌های مذکوررا درچهار ملیون لیرا بخرد . ودراین‌اثنا جناب خدیو بدولت انکلیس اظهار مطلب کردند . که‌همچنان تکلیفی‌ازجانب کومپانی مذکور بایشان شده‌است وانکلیس نیز خریدن این حصه‌هارا طالب کردید . بهمین سبب لازم آمد بدون تأمل دراینباب قراری داده شود . بعلت اینکه جای‌تردد نبود . سفیردولت‌فرانسه درلندن درروز بیستم نوامبربالورددربی ملاقات کرده وسؤال نمودند که‌آیا درخصوص خریده‌شدن حصه‌های خدیوی ازجانب کومپانی فرانسه محذوری ازجانب دولت انکلیس هست ؟ لورد مشارالیه درجواب کفتند که باعتقاد من بودن همهٔ حصه‌های قنال دردست فرانسه درنظر انکلیسها خوب نخواهد بود .

بعدازآنکه انکلیس این معامله‌را کرد مسیو دوهارقور باردیکر بالورد مشارالیه ملاقات کرده واظهار کرد که دولت انکلیس چرا این حصه‌هارا خرید لوردنیز درجواب کفتند انکلیس خشنود نمی‌شدند ازاینکه حصه‌های یك کومپانی تنها دردست یك‌ملت باشد .

اما مأموریت میسترکیو امیدوارم که مأموریت مومی‌الیه نتیجهٔ‌خوب بدهد ومنافع انکلیس ازادارهٔ‌جدول خیلی نافذ ونمایان باشد .

آمدیم بسایر سئوالات مسترها رتنقون . این‌حصه‌ها درهنکام حضرخریده‌شده واین‌معامله زیادتر ایمنی وآزادی خواهد بخشید بمخابرات انکلیس درهندوستان . درهنکام‌سفرهم لازم نیست دولت انکلیس ازحالا بیان کند که درحال وزمان ظهور مسئلهٔ درشرق ویادر بحرسفید چکونه رفتار خواهدکرد . دولت انکلیس دردریای‌سفیدیك قوت بزرکی دارد ومواقع مستحکمه‌را که درآنجا مالك‌است هرکزازدست نخواهد داد . ومع ذلك پولیتیك انکلیس پولیتیك مهاجمه ولشکر کشی نیست . ودراینجا بعض سخنها کفته وختم کلام میکند باینکه چون این‌معاملهٔ خریدن حصه‌های قنال ازمتممات بقای پولیتیك انکلیس‌است . امیدوارم که مجلس‌ملت این‌مبایعه‌را تصدیق نمایند .

مسترغلادستون هم حرکات دولت انکلیس‌را درحق سلطنت سنیه ومسئلهٔ هرسك تصویب وتصدیق کرده‌است .

(بقیهٔ نظامنامه وتعرفه پوست‌خانه ایران)

نمرهٔ (۸) پوست خانه ملتزم است که چنین بسته‌ها وامانات که‌درنمره ۷ ذکرشد بهمان وزن واندازه ومهریکه تحویل کرفته است بصاحبش تسلیم نمایندولی ازنقصان جوف ان‌بسته بهیچ وجه مسئول نخواهد بود زیرا که‌دروقت تحویل پوست جوف امانت و بسته‌را ننموده اند وممکن است که‌مثلا فلان شخص ازطهران بکیلان بنویسد تخم ابریشم فرستاده‌شد و پوست هم بهمان مهرو وزن برساند لیکن اشخص فرستنده عوض تخم ابریشم تخم بزرك فرستاده باشد حق درستکاری پوست‌خانه اینست بهمان مهره‌وزن برساند تکلیف تفتیش ازجوف ان‌امانت ندارد مکر درصورتی که‌بکویند وتحویل کنند وفهرست بکیرند .

نمرهٔ (۹) تحویل کیرنده این‌امانت که‌پوست اطلاع ازجوف ان ندارد اکرتغییری دروضع مهر باحجم ان ملاحظه کند حق دارد که‌از مأمور پوست حضورا سرامانت را بکشاید و بهمان وزن تحویل بکیرد چنانچه کم وکسری دروزن مشهود کردد مأمور پوست‌خانه باید ازعهده برآید واکر چنانچه کیرنده امانت بدون دقت وملاحظه‌امانت‌را ازاطاق بیرون ببرد و بعد فسادی ملاحظه کند حق مواخذه ندارد باید قبل از بیرون بردن از اطاق هردقتی که‌لازم‌است بعمل اورد و بعد ببرد .

فصل ثالث

نمرهٔ (۱) اکرراه مغشوش وناامن‌شود یابواسطهٔ نزاع دولتی یابواسطه عوارض دیکر ازقبیل دزد وغیره پوست خانه اغتشاش راه‌را اعلان خواهد نمود که‌مردم تکلیف خودرا درفرستادن امانات ونوشتجات بدانند وپس ازین اعلان درصورتی که‌امانت یانوشته سرقت یامفقود شود پوست خانه ازضمانت سرقت اشیاء مرسوله خارج وبهیچوجه مسئول نخوهد بود .

نمرهٔ (۲) عنوان پاکتها ونوشته‌ها در پوست خانه محرمانه ضبط خواهد شد .

نمرهٔ (۳) چاپارخانهای عرض راه مخصوص منزل‌کاه مسافرین است که‌بوضع چاپاری عبور مینمایند .

نمرهٔ (٤) تکلیف مسافرین چاپاری وضابط چاپارهادرهر چاپارخانه بواسطه نسخهٔ که فرستاده میشود معین ومعلوم خواهد بود که‌از انقرار رفتار نمایند .

(بازهست)

﴿ اخبار تلکرافی ﴾

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۹ فوریه

بعضی‌جاهای وین‌را طغیان‌آب‌طونه فرا کرفت . امیدواری هست که درجاهای دیکرضرری‌ازطغیان آب وارد نکردد .

(المان)

برلین ایضا

(کرویچ‌چایتونغ) می نویسد کونت لوتون فون شتولبرغ ورنیکرود رئیس مجلس شورای دولت بسفارت المان در وین تعیین شده است .

فرانسه

پاریس ایضا

ازاسپانیا تلکرافنامه‌های‌متوالیه می‌رسد دریکی از تلکرافها دون‌قارلو مغلوبیت عساکر دون‌انفونس اعلان شده است ولی ازکل خبرها مغلوبیت دون قارلو فهمیده می شود . نتیجهٔ حرب ومحاصرهٔ سهم ستلا هنوز معلوم نیست . ولی جنك درحالت شدت و کرمی است .

انکلیس

لندن ایضا

جنرال‌اشنك وزیرمختار آمریك (ینکی‌دنیا) درلندن استعفا کرد .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

(رسمی) قلعه استلا بجنرال (بریموده ریورا) تسلیم شده‌است . بسیاری از صاحب منصبان وعساکر دون‌قارلو بخاك فرانسه فرارمی کنند .

(فرانسه)

پاریس ۲۰ فوریه

رسم انتخاب اعضای شهر پاریس درشورای‌ملت امروزاجرا شد وجنابان مسیو پاروده ولویی بلان ومسیو دنفر روشه رد ومسیوتبر ومسیو بریسون ومسیو فلوکه ومسیو عربو ومسیو مارموتان ومسیو لوکروا ومسیو غامبتا ومسیو کلمانسو انتخاب شده اند .

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

فیئات سندات روم‌ایلی بطوردوام‌درترقی است . آب طونه روبآرامی کذاشت . حضور ایمپراتور و پرنسها درهنکام طغیان آب‌باعث غیرت وجسارت عمله‌جات شد . تردد راههای آهن تعطیل شد .

ایضا ۲۰ فوریه

سندات‌روم‌ایلی	فلورین	۲٦	سانتیم ۵۰
انکلو بانك		۹۱	۰۸
کردیت انشتالت		۱۹۱	۰۰

فیئات این‌سه اسهام‌ترقی کرد ازحصه‌های آنهاخیلی دادوستد کرده‌شد .

(نایه فرایه‌پرسه می‌نویسد) مسیورودویچ والیٔ دالماجیارا امر داده شد که تدابیرلازمه را درمنع معاونت شورش هرسك بکار ببرد .

(ایتالیا)

روما ۱۹ فوریه

رتبهٔ سفارت ایتالیا درلندن بسفارت کبری ترفیع شده است . مسیومنابرا بسفارت مشارالیها تعیین شده است .

میکویندمسیو ارتوم‌بسفارت اسلامبول‌تعیین‌خواهد شد .

(یونانستان)

اتن ۱۸ فوریه

سندات لور بیوم ٦۲ فرانك ۲۵ سانتیم . درمحاکمهٔ هیئت‌وکلای‌سابقه نه‌نفرشهودشهادت کرده اند . سه کس ازین شهود درحق مسیو (پالسامپولو) شهادت بددادند که باعث‌متهم‌بودن اوشد . شهادتها درحق مسیو (نیقولوپولو) چندان سنکین نیست .

(بوردیانو)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۹ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۳	۰٤
	لیرای‌عثمانی	غروش
سوسیته‌جنرال	۰۳	۲٤
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۵
اعتبارعمومی	۰٤	۰۳
تراموای	۱	٦۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۹	۵۰
		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۱۳۹
»	۱۸٦۵	۱٤۰
»	۱۸٦۹	۱۲۵
»	۱۸۷۲	۰۳۸ـ
»	۱۸۷۳	۱۲۱
کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای‌انکلیس	۱۱۱	۵۰
	فرانك	سانتیم
پاریس‌بهرلیرای عثمانی	۲۴	٦۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰٤
لیرای‌فرانسه	۰۸۸	۲۳
امپریال	۰۸۹	۲۰
کرمیچه	۰۵۱	۱٤
مجیدیه	۱۰۲	۲۵
بشلك	۱۰٦	۰۲
متالك	۱۰۷	۰۵
پول‌سیاه	۱۳٦	۱۰

***

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

که این را (آب آهك دار کویند) و یکقدری ازین آب را که بمیان شیشهٔ مذکور که در آنجا زغال سوخته است ریخته و حرکت بدهیم . فورا آب ناصافی پیدا کرده و رنك آن بسفیدی مائل میشود . وهمینکه یك قدری ماند . یك کرد سفیدی از آن حاصل کردد . که این کرد سفید چیز دیکری نیست . وهمان تباشیر است . که در روی تخته های سیاه خطوط ورسمها مینویسیم . این تباشیر از آن آهك محلول شده . وحامض فحمی که درمیان شیشه است حاصل شده است . پس تباشیر یك جسم مرکبی است که درمیان آن آهك وحامض فحمی است .

لازم است که درخصوص تباشیر یك قدری زیادتر از آنچه میدانستیم اعتنای خودرا بکار بریم . چونکه درمیان آن حامض فحمی هست و برای استفاده ازآن یك مقدار لازم را حاضر نماییم .

اکر یك قدری ازین تباشیر را نرم کرده درمیان شیشهٔ بسیار بزرك دهن کشادی بکذاریم . و بر روی آن یکقدری سرکهٔ تند بپاشیم . می بینیم تباشیر بنای جوشیدن کرده . وازآن جوشیدن حبابها حاصل می شود . که این حبابها ازیکطرف تشکل کرده و نابدید میشود . واین حبه های کازدار از بیرون آمدن حامض فحمی ازمیان تباشیر بواسطهٔ دفع سرکه و از امتزاج وقاتی بودن حامض فحمی با آهك حاصل میکردد . چون حامض فحمی درسنکینیٔ وزن دومقابل هواست . اینست که درته شیشه بوده چون بنامیکند به بیرون آمدن هوای نسیمی را بخارج شیشه دفع می نماید . واکر بهمین طور قدری مداومت باین کار بشود شیشهٔ مذکور لبالب از کاز پر میشود . ودر آنحال اکر یك کبریتی روشن کرده بدهن شیشه بکیریم فورا خاموش میکردد . ومعلوم میشود که شیشه پر از کاز کردیده است .

اینکه استعمال سرکه را در این کار کفتیم بجهة اینست که سهل المأخذ است . ودراستعمال آن هم محذوری نیست . وکرنه بجای سرکه حامضها وجوهریات دیکر میتوان بکار برد . حتی خود سرکه هم یکی ازحامضها است که دراصطلاح کیمیا نام سرکه را (حامض استیك) می نامند . حالا عمدهٔ حامضهارا یکی یکی می شماریم . درین اصطلاح (حامض کبریتی) روغن زاجست (حامض ازوتی) یعنی تیزاب (حامض فوسفوریك) و (حامض قلوریدریك) که برای تجربهٔ مذکوره در فوق ازمیان همهٔ اینها این حامض آخری بهتراست .

ولی چون این حامضهای مختلف مانند آتش سوزنده است . و پوست بدن ولباس آدمی را سوخته وضایع میکند . لهذا برای کسانیکه تجربهٔ آنهارا نکرده است موجب خطر تواند بود . واین یکی را هم باید دانست که بمنزلهٔ سم قاتل می باشند .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك در زیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

مسیو م دیپوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه و چهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آهوانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا در باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم و شاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

دراداره خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول مبدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا و بقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به بنیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت وبزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه دوسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۲۸ فی ۲۷ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ چهارشنبه ﴾ فی ۱۱ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۲۳ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر ۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون واز سیاسیات و پولتیک واز تجارت وعلم وادب و دیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت هر کونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود به سطر ده غروش و از اعلانات عادی به سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اشتراک حقوق ﴾

حقوق به نسبت ارتباط درمیان انسانها مشترک است . رعایت وحفظ این حقوق فرض عمومی ومشترکی آنها است . ایفای این فرض را بکفالت متسلسله ضامن هستند .

انسانها باید بجمعیت زندکانی کنند . چرا ؟ بعلت اینکه بذهابی احتیاجات خودرا رفع نتوانند کرد . مکاره و بدیها ومضرت را منفردا ازخود دورنتوانند داشت . نیکیها وخیرات ومنافع را بی معاون ومددکارها برای خود حاصل نتوانند نمود .

زیست بجمعیت واجتماع مقابله احتیاجات را مستلزم است . چنانکه اهل یک خانه وخانواده در انتظام امر آن خانه محتاج بهمدیکر هستند . وهر مقدار یکه بر جمعیت آنها افزوده میشود . احتیاجات بیشتر کردد . و بهمان مقدار نیز بر قوت و استغنا وسعادت وشرف آنها می افزاید . جمعیتهای دیکر که در مملکتها وسمت سمت قطعات خاک سکنا دارند . وملیتها ودولتها تشکیل کرده اند . نیز بهمان نسبت احتیاجات پیدا کرده و در محافظت حال و شان خودشان . بمعاونات همدیکر نیازمند میباشند .

احتیاجات مشروحه باختلاف حالات واطوار بردو کونه است یکی احتیاجات ومناسبات داخلیه خودشان است . مانند دادوستد ومبادله سعیها وکوششها ونقود ورنجها ودیکر کونه معاونات که تصور توانند شد . دوم احتیاجات خارجیه آنها است ومناسباتی که بهمین جهت پیدا می شود این یکی هم بجهة اکمال وتمام کردن نقصانها وکم وکسر احتیاجات خود شان است و باخود بجهة حفظ ناموس و شان وامنیت جمعیت وخاک مسکون خود شان . که مقصود حالا بی بیان تفصیل این سخن نیست .

روی هم رفته که ملاحظه می نمائیم . این مناسبات و احتیاجات بجهة مقابلات که درکارها و حصول مقاصد اشخاص و هیئت مجموعه هست . بطور آشکار واضح است که جهات اختلاف وتباین وتصادم پیدا می نماید . فرضا ازهمان جهتی که مرا احتیاج بیک چیز هست و بآنطوری که باید تحصیل اسباب رفع آن احتیاج را نمایم . بعینه همان احتیاج را برادر من دارد ومی خواهد بهمان طریق راه رفع احتیاج مذکوررا دست یابد . این را مصادمهٔ احتیاجات کویم . وبرین قیاس در جمیع کارها و حرکات وسکنات اجزای یک جمعیت اینکونه مصادمات محسوس وشایع والمراف عالم را فراکرفته است . و بساهست که شخص محض تصور وخیال واهی یک حرکتی را مقدمهٔ جلب منفعتی برای خود میداند وآن حرکت مصادمه میکند بامنظور شخص دیکری که اونیز در پیشرفت مقاصد خود مثل آن حرکت را می خواست بکند وراضی نبود برتقدم رفیق خود در آن حرکت .

این مصادمات وتضاد افکار واختلافاتی که درمیان اجزا وافراد جمعیت است . جهتهای مختلف دارد که بعضی بجهة امور زندکانی تنها است . و برخی دیکر ازمقتضیات ولوازم صفات بشریه است یاخود نیت تفوق و برتری جستن برابنای جنس کدر اینجاها هم سخنها وشعبه‌ها درکار هست .

در برین حال این همه احتیاجات ومناسبات داخلیه وبه نسبت آن احتیاجات خارجیه را که بالاطراف درمد نظر می آوریم . خواهیم دانست که کار این احتیاجات ومناسبات بسیار مشکل کردید .

اول کفتیم که یاری ومعاونت همدیکر وبانس والفت زندکانی نمائیم . قوت حاصل کنیم . مکاره وبدیها ومضرتهارا ازخود دور نمائیم . منافع کونا کون را بدست بیاریم . مایهٔ عزت وشرافت ومفخرتها کردیم . لکن وضع مصادمات احتیاجات واختلاف خیالات منفردهٔ بشریه . کذشته ازاینکه مارا ازرسیدن بمقصود حقیقی از اجتماع وتمدن بازخواهد داشت . هزارکونه معایب ومفاسد درکار احداث خواهد نمود ﴿ آیاخواهی ساخت درزمین کسانیرا که فساد خواهند کرد وخونریزیها خواهند نمود ﴾

واضح است که درین حال تدبیری باید بکار برده شود که هم علت غائیهٔ اجتماعات ومقصود حقیقی ازجمعیتهای ملتها وطوائف ام فوت نشود . وهم نظمی درامر تحصیل اسباب زندکانی ورفع مکاره وجلب مکارم بوده معنیٔ حقیقی انسانیت ظاهر کردد . وآدمیت که جانشین اوصاف کامله صانع اعظم جهان است بتواند درمیان این قانهای انسانی ظاهر کردد .

اکنون چه باید کرد ؟ واضح است اولا باید برای هرچیزی نامی قرارداد وعلامتی برای دانستن او وحدود اوکذاشت (تعلیم فرمود بآدم تمامی نامهارا)

درضمن این یاددادن نامها همه چیزی یاد داده شد . این نام بجهة زندکانی بجمعیت است چه آدمی یادیکر چیزها بذهابی محتاج بنام نیست . درصورتیکه بنده طرف معامله ومناسبت واحتیاج ومعارفهٔ کس دیکر نباشم . وخود تنها زیست وتعیش کنم . نامی برای من لازم نیست . خودم هستم واطوار خودم . وهیچ ضرور ندارد برای من اسمی ولقبی ومعرفهای دیکری قراری داده شود .

نامها وعلامتها برای دیکران است . ونامها بمناسبتها کذاشته میشود . وچون الفاظ قالب معانی است . وهرچیزی درهرحال وکیفیتی که هست بنسبت حال وشان خود آن نام را درنظرها جلوه دهد . ونظرات وتوجهات بشریه آن نام را بحدود غیرمتناهیه محدود میسازد . این است که بعبارت نزدیک وسهل این کار را باید برسانیم باینکه برای تعلق حدود معاملات انسانها وانتظام امر مناسبات ورفع معایب مصادمات . باید نامها وحدود واندازه‌های معین برای هرچیزی کذاشته شود .

این نام وحدود واندازهٔ اطوار معاملات ومناسبات را حقوق میکوییم . که این حقوق حدود حرکت و رفتار نوع بشر است . و باختلاف اشخاص وانواع وجایجا مختلف میشود . ومع ذلک همه حقوق است . وهمه را باید رعایت کرد . وهمه را باید حفظ کرد .

مال مردم را باطل خوردن وبدون راه مشروع تصرف درا موال دیکران کردن . مغایر حقوق شناسی است . آدمی را سوء قصد کردن وجان اورا بهلکه انداختن منافی باحقوق دانی است . لفظ خنکی وناشایستی بی جهت و بدون استحقاق از روی کبریا ومنی درباره ابنای جنس استعمال کردن نیز خارج ازقواعد رعایت حقوق است . وهکذا که اینها من باب التمثیل است .

پس زیست بجمعیت ممکن نیست مکر برعایت حقوق وحفظ کلیهٔ قوانین حق شناسی . وچون این حقوق نوعا وشخصا راجع است بمقصود اصلی از اجتماعات طوائف وملل وهیئت دولتها وسلطنتها . پس تمامیٔ افراد آن جمعیت وهیئت از این حقوق که رعایت آن حافظ سلامت وانتظام خودشان است بهره‌مندی دارند . یعنی جمیع قوانین وپاساها ونظامات وقوتها واداره‌ها واصول وفروع اینهارا . یک جهت ربط وتعلق بکمترین فرد وحقیرترین جزء آن جمعیت هست .

علی هذا اهل یک مملکت وافراد یک جمعیت درتمامی حقوق منصورهٔ عمومیه باختلاف درجات شریک وسهیم هستند وبدین جهت رعایت حقوق را همچنانکه فردا فردا باید بکنند بهیئت اجتماعیه نیز برآن مکلف هستند .

ازجزئیات بکلیات باید پی برد . محاکم ودیوانخانهارا درمملکتهایی که نظم و آزادی هست چرا آزاد کرده اند که هرکس بخواهد درآنجا حاضر شده استماع نماید ؟ مطبوعات را چرا آزاد نموده اند ؟ برای همان ملاحظه است که کفتیم . زیرا که حقوق مشترک است . ورعایت حقوق وحفظ آن بکفالت متسلسله فرض تمامیٔ ابنای وطن است . ظلم واعتساف وکار برخلاف عدل وانصاف که درحق زید جاری کردید درحق عموم ملت ووطن جاری شده است . محکمه که درحق زید برخلاف حقانیت رفتار کرد درحق جملهٔ ابنای وطن واصحاب حقوق نیز روا خواهد داشت . کسی که یک نفس را بقتل رسانید درحق عموم ابنای جنس سوء قصد کرده و یک اهانت وتحقیر بزرکی بنام انسانیت نموده است .

این سخنها قدری باریک است . اساس کار را باید فهمید ومقادیر سخنهارا برحسب مواقع آن باید درنظر داشت این است که میفرمایند ﴿ کسی که یک نفس را بقتل رسانید تمامیٔ نفوس را بقتل رسانیده است ﴾ چه حق بزرکی را که درآن جمله کی شریک است بسوء قصد مختل نموده و یک جزء آنرا محو ونابدید کرد .

الحاصل حقوق مشترک است ورعایت حقوق فرض عمومیٔ جملهٔ ماها است وبکفالت متسلسله مدیون بایفای آن هستیم .

﴿ اخبار داخله ﴾

مهمانی بالی که درشب شنبهٔ آینده مقرر بود درسفارتخانهٔ دولت روسیه داده شود بجهة وفات خواهر اعلیحضرت امپراتور روسیه بتأخیر افتاد ·

از چندروز پیش مفقود بودن دونفر فرانسهٔ که یکی درقوز غنجق معلم بود نوشته بودیم · درکازتهای محلیه می نویسند که قونسلگری فرانسه درخصوص پیدا کردن یك فرانسهٔ مفقود وفهمیدن حقیقت کار اقدامات بعمل می آورد میگویند درباره آن جنایت وخیانتی واقع نشده است · بلکه خود اوخفیا ازاسلامبول بیرون رفته است · درثانی آنچه ازتفصیل این مطلب آگاهی حاصل شود نوشته خواهدشد · ولی این یکی هم باید معلوم باشود که اینها دونفر هستند · چنانکه سابقا نوشته شده است · باآنکه یکنفر است چنانکه کازتهای امروزی می نویسند ·

کازت ژاکی درخصوص هرسك بعض مقالات نوشته بوده است که درنظر ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات ناپسند ومضر دیده شده واخطارنامه دراینباب بادارهٔ کازت مذکور فرستاده شد است ·

جریدهٔ حوادث می نویسد · اگر اعتماد کنیم بهتلگرافی که بتاریخ ۱۰ شباط که از برلین کشیده شده است چنانکه ازجانب دولت اوستریا یك دستگاه قوهٔ بحریه (فیلو دونانما) بلنگرگاه را کوزه فرستاده شود · از جانب دولت فرانسه وانگلیس نیز هرکدامی یك دستگاه تدارك بحریهٔ جنگی بآنجا ارسال خواهد کردید ·

رفعت مآب رائف افندی صاغ قول آغاسی (۱) سابق طابور (۲) یکم از آلای دوم (۳) که درمحاربهٔ اتفاقیه درمیان ازبورنیق و بلنه اظهار خدمت وشجاعت کرده بود بمنصب یك باشبکری (٤) مفتخر کردید · ودرجای یك باشبکری طابور دوم آلای دوم صنف پیادهٔ اردوی سیم که محلول شده بود مأموریت مومی الیه اجرا کردید ·

(رسمی)

دراین سال فرخنده فال بحمداه تعالی حجاج ذوی الأیتهاج باکمال آسوده کی واستراحت ایفای فریضهٔ حج را نموده عودت کرده اند · وبحساب تخمین قریب به یکصد وپنجاه هزار نفر حجاج بوده اند وبحمداه بتدابیر امور صحیه همکی بصحت وعافیت بسر برده ودعای واجب الادای حضرت پادشاهی را مکررا زیور زبان محمدت نموده اند · ودراینباب حسب الأرادة السنیه ازجانب بابعالی بجاهائی که لازم بود بیان محظوظیت جناب شوکت پناهی بموجب تحریرات مخصوصه بعمل آورده شده است ·

مقدار بعضی ازحجاج مسلمین که درین سال فرخنده فال از زیارت خانهٔ خدا شرف اندوز شده اند درنسخه های پیش نوشته شده بود وتخمینا بودن هشت ونه هزار نفر ازاهل ایرانرا هم درج کرده بودیم درثانی تفصیلی درضمن کازت وقایع مصریه درخصوص تعیین قوافل وتعداد مقدار حجاج بابتهاج که بحراوبرا ازطرق مختلفه بزیارت بیت عتیق معظم فائز شده بودند دیدیم لهذا مناسب دانستیم که درابنجا درج کنیم ·

عدد	
۱۰۰۳	قافلهٔ حجاج مصر
۷۰۳۵	قافلهٔ حجاج سوریه
٦۰۰۰	قافلهٔ حجاج یمن وصنعا
٤۰۰۰	قافلهٔ حجاج نجد ووهابیه
۳٤۰۰	قافلهٔ حجاج سمت بغداد
۱۸۰۰۰	ازمدینهٔ منوره
۲۸۰۰۰	ازمکهٔ مکرمه
۱۲۰۰۰	ازجده
۰٦۰۰۰	ازوادیهای مابین مکهٔ مکرمه وجده
۰۸۰۰۰	ازوادیهای مابین مدینهٔ منوره ومکهٔ مکرمه
۰٦۰۰۰	شتربان وحمله دار وخرمافروش
٤۱۰۰۰	آنهائی که ازراه دریا آمده اند
۱٤۱۹۳۸	جملتان

دراعلان رسمی تعداد حجاج را دریکصد وپنجاه هزار نموده اند لکن این جدول که وقایع مصریه یکان یکان نوشته است · دریکصد وچهل ویکهزار ونهصد وسی وهشت نفر قلمداد نموده است ·

کتابهای خطی مرحوم مصطفی فاضل پاشارا جناب مستطاب خدیوی امر نموده اند ابتیاع شده · ودر مصر درکتابخانهٔ عمومی گذاشته شود · کتابهای مذکور را بموجب تخمینی که علی الحساب نموده اند بقدر دوهزار کیسه (بیست هزار تومان ایران) ارزش دارد لکن اگر تحقیقا حساب شود بیشتر از اینها خواهد بود · وکتابهای چاپیرا هرچه هست در اثنای مزایده خواهند فروخت ·

(رسمی)

چون کسانیکه درمحاکم نظامیه بجهة وکالت دعوا اسم خودرا درد فتر مخصوص کومیسیونی که در دیوان احکام عدلیه است ثبت نموده اند باید امتحان بدهند لهذا اعلان میشود که روزهای شنبه درحوالی ساعت شش هرکس که امتحان خواهدشد باید بکومیسیون بیایند وآنهایی هم که تازه میخواهند نام خود را ثبت دفتر کنند بنویسندهٔ کومیسیون رجوع نمایند ·

بعضی ازکازتها درخصوص روشنایی کوچه های اسلامبول که در چندسال پیش بنا کردیدوتمام ماند اطلاعات میدهند که تاماه مبارك رمضان آینده قرار روشنایی داده خواهدشد وبعضی میگویند مقررشده است که دراین سمت جداگانه منبع گاز درست نشود بلکه ازمنبع سمت مقابل ازروی پل آهنی که هنوز تمام نشده است راه کشیده شده · بزودی این مقصد معتنا تمام بشود · لکن ازقرار تحقیق که کرده شد هنوز قراری دراین فقره داده نشده است ·

(رسمی)

موافق تحریرات محلیه درجزیرهٔ دوس یك مکتب صبیان بسیار خوبی ازجانب اهالی بناشده است ومخارج آنرا بطور اعانه غیرتمندان جزیره تدارك وآماده نموده اند · این مکتب کفایت یکصد و بیست نفر شاگرد را دارد · مکتب مذکور کشوده شده وبطرز جدید آغاز بتدریس وتعلیم آنها کرده شده است · وقرار بوده است · باآنهائی که درظرف اندك مدتی ازنتائج همت واقدامات مؤثره ترقی کرده وپیشی کرفته انداز فنونی که درمکاتب رشدیه باید تحصیل نمایند کم کم یاد داده شود لهذا با کمال امتنان وتشکر مبادرت باعلان مطلب کردیم ·

(مأموریت مسیو کیو بمصر)

ازچند وقت باینطرف است که درضمن خبرهای تلکرافی ازمصر واوروپ ودرکاغذهای اخبارنام مسیو استفان کیو مأمور دولت انکلیس مذکور وهرکونه اخبار درآن باب بمیان آورده میشود · اینروزها درضمن کازتهای اوروپ دیده شد که جناب لوردد بی وزیرخارجیهٔ دولت انکلیس بمسیو کیو مومی الیه کاغذی نوشته وبیان مأموریت و بعض مطالب متعلقه بمأموریت اورا نموده اند لهذا مناسب دیدیم که مکتوب مذکوررا ذیلا وترجمهٔ درابنجا درج نماییم ·

(مکتوب)

وزارت خارجه

فی ٦ دسامبر ۱۸۷۵

مسیو

بشما بیان می کنم که علیا حضرت ملکهٔ انکلستان شمارا برپاست کومیسیون مخصوص که بمصر فرستاده می شود تعیین فرمودند جنرال استانتون آرثان وجنرال قونسل انکلیس درمصر درتاریخ (۳۰) ماه اکتوبر بیان نموده است که جناب جلالتمآب خدیو مصر آرزو میکنند مأموریکه اداره امور مالیه را دردولت انکلیس آشنا باشد بمصر فرستاده شود · وبوزیر مالیهٔ خدیویت درضمن اصلاح امور مالیه خدیویت جلیله معاونت نماید · درتاریخ (٤) ماه نوامبر جناب نوبار پاشا وزیرخارجیهٔ مصر بجناب جنرال ستانتون کاغذی نوشته است که جناب خدیو مصر خواهش دارند دونفر مأمور دولت انکلیس بمصر فرستاده شده ودرهمراهی نظارت مالیه مداخل ومخارج مصررا راه ببرد · میل جناب خدیو چنانست مأمورها که فرستاده میشود · تنها دانستن آنها اصول وقاعدهٔ دفترا کافی نیست · درقواعد ادارهٔ امور مالیه هم باید مهارت داشته باشند · وبدانند که بچه کونه ثروت وسامان ملت ترقی میکند · وازکدام منبع ومنافع ملکی ومملکتی استفاده باید نمود · دولت انکلیس بکمال ممنونیت خواهش جناب مستطاب خدیورا درخصوص اصلاح مالیهٔ ایشان میخواهد اجرا نماید · ودراینباب بایشان معاونت بکند · ولی درضمن این خواهش که ازدولت انکلیس می نمایند نه حالت مالیهٔ مصررا پیشان نموده ونه وظیفه وحقوق مأمورین را تعیین فرموده اند · وبدین جهت ممکن نبود که اسامی مأمورین وشرائط مأموریت ایشان معین ومقرر کردد · معلوم است که ادارهٔ کاملهٔ مالیه بسته بانتظام امر ادارهٔ واردات ومصارف است · ولازم است وظائف وحقوق مأمورین که درآنجا تعیین خواهند شد · مقرر ومحدود بوده باشد · بعد ازآنکه حکومت انکلیس این مطلب را مذاکره کرد دانسته شد که تنها باکاغذ وسؤال وجواب تحریری ممکن نخواهد شد که درباب تکالیف ومقاصد جناب خدیوی آگاهی مفصل حاصل نماید · لهذا دولت انکلیس مقرر داشت مأموری که باواطمینان دارد وآن مأمور آگاهی ازامورمالیه وادارهٔ آنرا مالك باشد بمصر بفرستند که بجناب خدیو مفخم وحکومت مشارالیها درباب حالت مالیهٔ مصرمذاکره بکنند · ودراین خصوص راپورت (صورت حال) بنویسد که دولت مشارالیها معلوم نماید که معاونت خودرا ازچه راه بکند وبچه قسم بعمل بیاورد وایفای این مأموریت مخصوصه ازجانب دولت انکلیس بشما حواله شد · حکومت انکلیس بواسطهٔ مسبوستانتون درباب این مأموریت بخدیویت جلیله اطلاع داد · وخدیویت مشارالیها بامتنان وخشنودی قبول کرد حکومت انکلیس شبهه ندارد که جناب مستطاب خدیوی دراین خصوص بهرکونه همراهی باشمارفتار خواهند نمود · تاآنکه راپورتی را که خواهید نوشت بآسانی رسهولت نوشته شود ·

حکومت علیا حضرت ملکه بمسبوستانتون درباب مأموریت شما امر نامهٔ نوشته است · که بجناب خدیوی ازمأموریت شما اطلاع بدهد · صورت آنرا لفا برای شما ارسال نمودم · اگرچه مأموریت شما مذاکراتی است که باید باجناب خدیوی درباب معاونت مالیهٔ مصر که ازما خواسته اند بکنید · ولی می توانید اطلاعات دیکررا نیز درخصوص حالت وامورمصر حاصل نمایید · که این اطلاعات برای مصر و وطن مابسیار عزیز وکرانبها است · باوجود این مأموریت واختیار که بشما داده شده است حکومت علیاحضرت لازم نمیداند بشما دستورالعمل مخصوصی بدهد · ولی باید ملاحظه نمایید که مرا مجبور نسازید باینکه بکارهای داخلی مصر مداخله بکنم · وبملاحظهٔ اینکه یك معاونی در این مأموریت داشته باشید حکومت علیا حضرت ملکه مسبوستوك کواونل را (سرتیب را) تعیین کرد که شمارا معاونت بکند · واختصاص او باین کار بجهة این است که مأموریت سابقهٔ او در خدمت دولت علیهٔ عثمانیه باو آگاهی ازامور شرقیه داده است · سواد امر نامهٔ مأموریت اورا نیز بشما لفا فرستادم · ودرآن امر نامه خواهید دید که مومی الیه مأموراست باینکه باجنرال مومی الیه درباب خریدن حصه های قنال کفتکو ومذاکره بکنند · امضا

(دربی)

(۱) یاوراول (۲) فوج (۳) تیپ (٤) سرهنکی ·

کومیسیون صحیه که چندی بود در بابعالی بجهة رسیده‌گی بعضی امور متعلقه بادارهٔ صحیه منعقد شده بود وظایف مأموریهٔ خودشارا انجام داده‌اند . وراپورتی که باید نوشته شود نزدیك باتمام است. خلاصهٔ قرارداد کومیسیون مذکور بقای تعرفهٔ سابقه است که بفرار سابق از مسافرین بر و بحر و جوهات دریافت شود . درین ضمن هم مقرر گردیده است که ازحالا شروع بساختن تحفظ خانهای معابر عمده که لازم است بپردازند . بعلت اینکه درابنجند سال مبالغ کلی ازعابرین ومترددین وخصوصا اززوار و جوهات بجهة همین تحفظ خانها دریافت شده است وموجود است . که ازآنجمله تحفظ خانهای راه عتبات عالیات میباشد سالی جمعیت انبوهی ازاهالی ایران بعزم زیارت بانصفحات میروند . ودرصحراها دچار کمال زحمت ومشقت میشوند . بعلت اینکه زوار مومی الیهم بیشتر درفصول واوقات معینه بآنصفحات مقدسه عزیمت می کنندو بسا میشود که در یکروز چندهزار جمعیت بموقع کرانتین (قرنتنه) وارد میگردند . نه چادر کفایت آنهارا میکند ونه پناهی وسایهٔ هست درآن کرمای عربستان زوار بی دست وآلات وامانده وخسته واطفال ونسوان و پیر و جوان وصحیح ونامزاج همه میریزند درآن بیابان خالی ومأمورین صحیه درانچنان جایی وآنکونه حالی ایشانرا جبرا وعنفا بازمیدارند برعایت اصول قوانین صحیه . وحال آنکه صحیه قوانین را بجهة حفظ صحت گذاشته است واین حال اسفناك خودمخرب اساس صحت است بدین جهات علاوه برقرار داد کومیسیون ومجلس جداگانه وظیفهٔ خود می دانیم این مطلب را بمعرض پیشگاه مطالعهٔ بابعالی گذاشته وجلب نظر دقت ایشانرا درایناب وما نند آن که باعث آسایش مترددین وشایستهٔ شان دولت قویشوکت است کرده باشیم .

مأموریت مسیو کیو

قاهره ۱۱ فوریه ۱۸۷۶

تلگرافی که دیروز از لورد درپی وزیر خارجیهٔ انکلیس رسیده است . مسیو کیو ومعاون ایشانرا مأمور میکند باقامت درمصر تا آنکه امر ثانوی بومی الیه برسد . مسیو کیو ومسیوستوکس کوانونل (سرتیپ) که درداخلهٔ مصر سیاحت میکردند . روز سه شنبهٔ گذشته باینجا عودت کردند سبب سیاحت ایشان تفتیش وتحقیق نیزارهای شکری وکارخانهای قندریزی بود . کارخانهای مذکور اگرچه اینقدر مداخل ندارد که فایض پولی را که با آنها خرج شده است کفایت نماید لکن حاصلات آنها کم نیست . (لوانت هرالد)

شب سه شنبهٔ گذشته درساعت دو در بوغاز درقریهٔ ارنبود درمحل معروف به قبوباشی ازخانهٔ میخالاکی نام ازملت روم که درکرایه واجارهٔ قورشو نام ازتبعهٔ دولت انکلیس بوده آتش ظهور کرده باوجود اینکه عساکر شاهانه ومأمورین سائره فورا رسیده وباطفای آن سعی زیاد نموده‌اند . چونکه اطراف همه خانه‌ها چوبی بوده است . باطراف سرایت کرده‌بود وباب خانه سوخته بعد خاموش نموده‌اند .

(عساکر روسیه درخوقند)

درتاریخ (۱۸) ژانویه خبربه خجند رسیده است که عبدالرحمن اودا پاشی سردار عساکرخوقند با یازده هزار نفر جمعیت دریك ساعت ونیم فاصلهٔ قلعهٔ اندیشان است . ودرشهر مذکور تداری آماده وحاضر میکنند که بعساکر روسیه که درآن شهر بوده‌اند هجوم نمایند . جنرال اسکوبلف که این خبر راشنیده است باقوت کافیه بجانب شهر (آسان) حرکت کرده ونزدیك باین شهر درجاهای بلند عسکر خوقند دیده شده . پلی را که راه شهر منحصر بآن بوده خراب کرده بودند . اسکوبلف شهر وباستیانها وجاهای بلندی را که درآنجا پناه خوقندیها بودیتوپ بسته وبلافاصله عسکر روس بجاهای بلند هجوم نمودند . بارون ساقوملسکی باتو پهای یدك که در زیر کوماندان او بود . جمعیت خوقندیانرا ازآنجا دفع کرده وعساکر قزاق وپیادگان جاهای مذکوررا ضبط کرده‌اند وبعد بتعاقب آنها پرداخته وآنها پریشان گردیده‌اند . ازعساکر روسیه پانزده کس مجروح بوده وازعساکر خوقند بقدرچهارصد کس تلف شده است . تأثیر این غلبه برای روسیه زیاد شده که بعداز انهزام جمعیت مذکوره علائم استیمان ازهرطرف ظاهرشده وانتماس نامهای عفوو امان باردوی روسیه فرستاده‌اند. درتاریخ (۲۰) ژانویه عبدالرحمن سردار سفارتی باردوی روسیه فرستاد که قرار تسلیم شدن خودرا بدهد . چهار روزفاصله سردار مومی الیه باجنرال اسکوبلف ملاقات کرد وتسلیم باوشد همراه مومی الیه بقدر بیست وشش کس ازروسای آنجاها بودند که تسلیم شدند .

جنرال قاوفان والی ترکستان که اکنون درپترو برغ میباشد درتاریخ (۲۹) ژانویه تلگراف ذیل را ازسردار عبدالرحمن کرفته است .

چون عدم اقتدار خودرا بجنك کردن باعساکر جسور ومظفر ایمپراتور خردمند روسیه دانستم وبملاحظهٔ اینکه می بینم این جنك را که باعث خرابی وطن من خواهد گردید خودرا بجنرال اسکوبلف تسلیم کردم امیدوارهستم که ایمپراتور مرا عفو خواهند کرد بنابراین ازشماخواهش می کنم که عفو مرا ازاعلیحضرت ایمپراتور خردمند درخواست کنید ازوعده‌هایی که جنرال اسکوبلف بمن داد مطمئن شدم . وامیدوارم که شماهم موافق وعدهٔ او قبول خواهید نمود .

امضا

(عبدالرحمن اوداباشی)

(انوالید روس)

درایناب مطالعهٔ مختصری داریم که درنسخهٔ آتیه درج خواهیم کرد . (اختر)

(بقیهٔ نظامنامه وتعرفهٔ پوستخانه ایران)

نمرهٔ (۵) من بعد تذکره ازبابت اسبها برای مسافرین چاپاری دراطاق پوست داده میشود وکرایهٔ اسبرا هم بایدپیش بدهند وتذکرهٔ دولتی بگیرند وحفظ تذکره برای مسافرین تا آخر منزل واجب است چنانچه ازضابط چاپارها شکایتی داشته باشند مسافرین درهمان تذکره بنویسند که بعد ازرسیدن تذکره مزبوره باطاق پوست دارالخلافهٔ ناصره ازطرف رئیس کل مؤاخذهٔ شدیده خواهد شد .

نمرهٔ (۶) هرکاه در یکی ازشهرها پوستخانهٔ مخصوصی بجهت رسانیدن نوشتجات مردم ازین محله به محله دیکر برقرار ودایر کنند کرایهٔ چنین نوشتجات ومراسلات تاسه مثقال ونیم وزن یکصد دیناراست ومتجاوزازسه مثقال ونیم الی پنجاه مثقال دویست دیناراست واجرت رسانیدن روزنامجات بامعه درمحوطهٔ شهر عددی بکشاهی است که یك نمرسیاه براو بچسبانند .

نمرهٔ (۷) درخصوص حمل امانات ونوشتجات بدول خارجه پس از اتمام معاهدات بادول متحابه همجوار قواعد فرستادن آنها نیز نوشته خواهد شد واعلان میشود .

∴

اخبار تلکرافی

آتریش ـ مجارستان

وین ۲۰ فوریه

درشورای ملت لزوم کم کردن عساکررا مناسب دیده وازحکومت خواهش می کند که بموجب این قرار تدابیرلازمه را بکاربرده وقرار خودرا بوزارت خارجیه تبلیغ نماید .

انکلیس

لندن ایضا

درپارلمنت مسیولوه ومسیو کلادستون درباب خریدن حصهٔ قنال مصر وعقداستقرض (روجلد) مخالفت نموده وبیان کرده‌اند که منافع تأثیریه دولت انکلیس در ادارهٔ قنال خیلی کم خواهدشد .

مسیودیسرائیلی جواب دادند که خریدن حصه‌ها شایستهٔ یك تبریك سیاسی بود که وضع دولت انکلیسرا دراوروپ تأمین می نماید . پارلمنت استقراض را تصدیق نمود .

روسیه

پترپورغ ایضا

غراند روشس ماری نیقولاونا (۱) وفات کردند .

(هندوستان)

کلکته ایضا

جناب پرنس دیغال را درتیول باکمال احترامات فائقه پذیرایی کرده اند .

فرانسه

پاریس ایضا

اکثریت انتخابات شورای ملت هوا خواهان جمهوریت اند مسیو بوفه انتخاب نشده است . مسیو بوفه استعفا کرد . (۲)

(روترهوا)

---

(۱) خواهر بزرکتر اعلیحضرت ایمپراتور است پنجاه وپنج ساله بودند .

(۲) مسیو بوفه رئیس مجلس شورای ملت بود .

آتریش ـ مجارستان

وین ۲۱ فوریه

فیات اسهام عموما ترقی کرد .

خیلی ازتجار اظهار افلاس کردند .

درخصوص کم کردن مقدارقشون عمومی دولت بشورای ملت لایحهٔ داده شده است .

(بورسیاتو)

بورسه

غلطه ۱۰ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۳	۰٤
	ایرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۲۳
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۵
اعتبارعمومی	۰٤	۱۸
تراموای	۱	٦۰
	فرانق	عثمانیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۹	۰۰
	فرانق	
استقراض	۱۸٦۳	۱۳۷
«	۱۸٦۵	۱۳۸
«	۱۸٦۹	۱۲٤
«	۱۸۷۲	۰۳۸ـ
«	۱۸۷۳	۱۲۰

کبیال	غروش	عثمانیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۵۰
	فرانك	سانتیم
پاریس بهرلیرای عثمانی	۲۲	٦۵

فیات مسکوکات ایرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	٦٤
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۳
امپریال	۰۸۹	۲۰
کرمیجه	۰۵۱	۱٤
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۰
منات کاغذی	۱٤	۰۵
مجیدیه		
بشلك		
منالك	۱۰۷	۰۵
پول سیاه	۱۳٦	۱۰

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

حامضها هرچه هست ترش است وفوق التحمل حرارت دارند . و درجهٔ حموضت اینهارا ازسرکه می توان فهمید تمامی حامضها رنك کلهای آبی را بقرمز مبدل میکنند . وامتحان این هم آسان است یك پوتهٔ بنفشه‌را که بمیان سرکه فرو بریم این مطلب آشکار شود .

الحاصل هرکدامی ازحامضها روی تباشیر ریخته شود حامض فحمی‌را بیرون می‌آرد . ویك غلیانی پیدا میکند که بسبب این غلیان وجوشش تباشیر بابزه آهکی امتزاج کرده ترتیب دیگری حاصل می‌نماید .

پس حامضهارا که میخواهیم بشناسیم میگوییم همهٔ حامضها طعم ترش هستند . وکلهای آبی‌را قرمز میکنند . وباآهك وباجسام دیگر که اساسهای کیمیایی هستند امتزاج می‌نمایند .

امتزاج یك حامضی‌را بایك اساسی نمك گویند واین نمك که درآنجا گفته میشود . ازین نمك معروف وسعتش بیشتر است . اگرچه این نمك معروف هم ازجملهٔ نمکهاییست که درکیمیای زراعت استعمال میشود . لکن بعض اجسام هست که آنهارا نیز نمك میگویند . وبنا براین تباشیر هم یك نمك است . ونام آنرا (کاربونات دوشو) میگویند یعنی (جوهرآهك) که این نام می‌فهماند معنی اساس‌را باحامض که تباشیر ازآن دومرکب است . یعنی حامض فحمی وآهك‌را می‌فهماند .

سرکه که حامض فحمی‌را ازتباشیر دفع میکند یك نمك دیگری از آن حاصل میشود که آنرا (آسنات دوشو) نامند یعنی(حامض ملح کلسی) اگر درین کار حامض کبریتی‌را بکار می بردیم یك نمك دیگر بعمل می‌آمد که آنرا (سولفات دوشو) میگویند یعنی (کبریت ملح کلسی) وازین نمك گچ درست می‌شود . والحاصل اگر حامض فوسفوری بکار برده میشود یك نمك دیگر پیرون میآید که نام آنهم (فوسفات دوشو)میباشد . یعنی (فوسفور ملح کلسی) بعض پارچه‌های استخوانهای سخت حیوانها غالبا ازین یکی متشکل میشود .

فصل

هرچند حامض فحمی بچشم مرئی نیست . لکن میدانیم که شیشه پرازگاز است . بعلت اینکه اگر یك کبریت روشن کرده بدهن آن بگیریم همان ساعت خاموش میشود . اگر بمیان آن شیشه باکال احتیاط شمعی‌را روشن کرده و بیریم مانند آنکه توی آب فرمیرود فورا خاموش میگردد . ومعلوم می‌شود که حامض فحمی مساعد ومعین پروشنایی نیست .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

یکباب خانهٔ واقعه درچقماقجیلر یوقوشی در بالای دکان ساعت ساز که بازده اطاق ومخزن وباغچه وغیره دارد باجاره داده خواهد شد . هرکس خواهان باشد بساعت ساز مذکور که درزیر آن خانه است رجوع نماید .

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل‌اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك در زیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

میو م دیوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه و چهارشنبه ازساعت پنج الی هفت براء تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . و مجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه‌نماید . وهمچنین درناخوشی معده‌نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال‌حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم‌دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل‌عبا شهید کربلا روحی له‌الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری‌است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع‌شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی‌حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصایدوترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم و شاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه‌جلد درج کرده‌بود دردکان حاجی‌حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه‌قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی‌حسن اغا کتاب‌فروش در باغچه‌قپوسی .
دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب‌فروشی بزرك‌درزیرمسافرخانهٔ عسکری .
در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع‌شده‌است. درمغازهٔ کتاب‌فروشی. درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که‌مقرر بود نسخه‌هایی که‌بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده‌خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس‌ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل واتفاقی که‌درقبول کردن این‌کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان‌بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اندومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

درادارهٔ‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالاریجه‌ودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان‌طبع‌شده‌دربارهٔ سرپل و جاهای دیگرفروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته‌شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لیدأ با آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب‌فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در انکدار در محلهٔ خیرالدین درنفاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهدشدخانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهاردهٔ اطاق و یك‌طویله وچهار چاه‌آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین پتا وبفیجه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده‌مومی الیه هرنوع رسم وخطوط‌را درنهایت‌خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب‌بوده باشدبه مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌یتوغراف یعنی‌باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط‌متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت‌و نزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌وباعث خشنودی خواهشمندان‌سارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك‌وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره‌ٔ طبعه موجود است .

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطوربسیارخوب وطرز مرغوب باسمه‌شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این‌معنی درنظربود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دوسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب مبرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره رانیو یسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف‌بود بعد از فروخته شدن مقدارکافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی‌در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقراریست غروش رایج فروش میشود .

نومرهٔ ۲۹ فی ۲۸ محرم سنه ۱۲۹۳ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ۱۲ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۲۴ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیدهٔ عامه بجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطرده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ علم ـ ادب ﴾

ـ حقوق که رعایت وحفظ آن مدار سلامت وسعادت انسانها است نوعا چگونه معین تواند شد ؟

نیکیها و بدیها را فهمیدن بچه قسم تواند بود ؟ کردار صواب را از خطا چه طور باید تمیز داد ؟ میزان طبیعی وحسیّ این چیزها کلیة چیست ؟

ـ همان قدر یکه مارا احتیاج بدانستن نیك از بد و صواب از خطا هست . و بان درجه که مارا موازنهٔ رعایت حقوق برای انتظام کارها ونیك بختی خودمان مقرر است . در همان نسبت واندازه مبنای این امور نیز روشن وآشکار است وغیر از این هم نتواند بود بعلت اینکه آفریندهٔ جهان توانا وحکیم و بی نیاز است .

آری شرایع وادیان و دانشمندان و خردمندان . آنچه باید در این موارد گفته شود بهر زبانی و بهر طوری بیان کرده اند . یعنی بیاد ما آورده اند چیزهایی را که فطرة وطبعا آنهارا بایستی دانسته باشیم ﴿ یادآوری نما هرگاه یاد آوری سود بخشد ﴾

لازمهٔ حکمت این است . که هرچه احتیاج عمومی بر آن بیشتر است آنرا فراوانی ومبذولی بان نسبت حاصل است . چنانکه هوا که محتاج الیه هر ذی روح و نباتات است و بی بها و بدلی جهان را پر کرده است وبعد از آن آب وخاك است که تا یکدرجه آزاد ومبذول است و برین قیاس .

درصورتیکه دانستن مقدارهای اطوار حقوق ولزوم رعایت با آنها وهمچنین تشخیص دادن نیك از بد وخطا از صواب برای زندگانی ما وحفظ مدار تعیش و بقای سعادت وسلامت بنی نوع ما از لازمترین امور است . پس برحسب فطرت راه فهمیدن اینکونه اسباب لازمهٔ زندگانی ونیك بختی نیز برای ما بطور وضوح وآشکاری باز است .

اگرچنانچه طفلی را در بیرون ازمیان جمعیت بشریهٔ که تصادم احتیاج واعوجاج وعرضها وغرضها آنهارا درحال اعتدال فطری باقی نگذاشته است . یا باستقامت تربیت و بزرك کرده باشیم و یکان یکان حقوق واطوار حقوق را وکردارهای نیك و بد را بطور تقابل براو عرضه کرده ودر مدنظر تحقیق او که صاف وسازج وغیر مغشوش است بپاوریم یقینا از روی راستی ومطابق واقع درهمهٔ آنها سخن خواهد گفت .

خودمان که باهمه آلایشی بزرك شده ایم . نیز هرگاه از درون خود اوهام وخیالات مغشوشه ومنظورات شخصیه را بیرون نمایم . وبصرافت طبع و پاکیٔ نظر نگاه کنیم . تمامیٔ حقوق وجمله نیکیها و بدیها را درکمال سهولت وآسانی محدود ومشخص توانیم کرد .

این کار یك میزان دارد . که آدمی درهر حالی . وبهمه طوری میتواند آنرا در کافهٔ معاملات واوضاع ومناسبات وروابط قولیه وفعلیه وخیالیهٔ خودمقیاس قویم وقسطاس مستقیم قرار بدهد . که بواسطهٔ تبعیت برآن راه نمای راستکاری سعادت دوجهانی را مالك گردد .

این یك میزان چیست ؟

این میزان خود آدمی است . چنانکه هرکاری وهرگونه معاملهٔ که پیش میگیرد چه درحق خود وچه در بارهٔ دیگری . مبنای کاررا برین بگذارد که وقوع وصدور آن کاررا ازکسی دیگر تصور کند . واز دیگری درحق خود فرض وتقدیر نماید و نظر منصفانهٔ خودرا دراینباب حکم وحاکم داند واندازهٔ نیکی و بدی ومقیاس حدود حقوق ولزوم رعایت آنرا در دست داشته باشد .

تصور باید کرد که آیا روا میداری کسی درحق تو ودر امور متعلقه بمال وجان وناموس تو نیت بدی بکند ؟ سخن بد وحرکت ناشایستی درحق تو بکوید وبجا بیاورد ؟ یا آنکه دروغیاب تو بد گویی ومعایر انسانیت غیبت ترا بکند و یا نمامی وسخن چینی درمیان تو ودوستان تو نماید آیا خشنودی ازاین کارها وکردارها توانی داشت ؟ بالقطع روا نتوانیم دید . فعلیت آنها که جای خودرا دارد ازتصور اینکونه حرکات وارادات انضجار طبع بی اختیاری حاصل خواهد کردید .

پس میزان تعیین حقوق ومعنا بودن رعایت آن ونتیجهٔ این حقوق شناسی که اساس استقامت وراستکاری است . منحصر باین است که آدمی آنچه را درحق خود روا وجائز میداند مانند آنرا در بارهٔ ابنای جنس خود . وکسانی که رابطهٔ برادری با او دارند روا وجائز شمارد و بعکس این نیز آن سخن وکار وقول وعملی را که از دیگران در بارهٔ خود ناشایست وسنکین می بیند . وقوع مثل آنرا درحق دیگران چه ازخودوچه ازدیگری نه پسندد . یعنی همچنانکه راضی نمی شود کس دیگر بدی درحق وی کند نه خود درحق دیگران نماید ونه رضا بدهد که دیگری درحق دیگری بکار برد .

از اینجا معنیٔ اشتراك حقوق . ومدیون بودن جمعیتها بایفای آن ومتسلسل بودن کفالت آنها درادای آن دین بواضحی معلوم تواند شد .

این حال معتدل را که میزان حقوق دانی ولوازم آن است (ادب) گویند وچون دراطوار واخلاق کسی ظاهر گردد آنرا مؤدب ومهذب الأطوار نامند . وگرنه بی ادب و بدکردارش خوانند .

ازمدلول مقاله های پیش مزیت وشرف وعلم ودانش را درنظر داریم دراینجا یك چیز دیگری برعلم خود می توانیم افزود . چنانکه دانش تحصیلی والفاظی تایکدرجه تنها مارا راهنمایی بظاهر اطوار آگاهیها واطلاعات مینماید . واین یکی مسلم است که طلب علم بدون استثناء وفرهنك فریضه ئمت هرفردی ازافراد انسانها است . ولی مع ذلك این علم ودانش را هم جان وروحی هست . که آن هم عبارت ازادب است . یعنی حسن استعمال علم وعلما بعمل مقرون داشتن . ﴿ علم عمل را بسوی خویش میخواند اگراجابت کند وگرنه دوری خواهد جست ﴾

دراینحال علم بی عمل یعنی دانش بی ادب . چندین مرتبه ازجهل ونادانی بدتراست . وضرر وصدمهٔ آن بعالم مدنیت وانسانیت صدچندان است ودلیل این نیز واضح است . که دانای بی ادب اطوار دانش وآگاهی خودرا بسوء استعمال بکار میبرد ومنافع بشریه وامر حقوق بشریه را بسبب آن مختل می سازد وبموقع بسیار خطرناك می اندازد .

﴿ چون دانا معیوب وفاسد شد جهان فاسد کردد ﴾

(معترضه)

درمحکمه های غربیه وشمالیه باهمه تفصیلی که دارند وقانونها ونظامات وترتیباتی که دراصول محاکمه وانتظام امر حقوق گذاشته اند . ودر این ضمن برای اکمال مقصود اوکالتها یعنی وکلای دعوا (که قانونها را خوب میدانند و همچنانکه تطبیق حقوق را بتوانین درباد دارند طریق حیله ها وسوء استعمالات را ولباس شرع وقانون پوشانیدن بناحق را نیز میدانند) برای محکمه ها ومحاکمه ها قرارداده اند . و برای اینها نظامنامه های جداکانه نیز نوشته اند . اکرروی هم رفته موازنه نمایم . بطور آشکاری خواهیم دید . که محافظهٔ حقوق درآن محکمه ها بوجهی بیشتر وبهتر ازممالك شرقیه نیست . بل درمحکمه های طبیعیهٔ شرقیه اکرتنها رئیس محکمه ودیوانخانه مبنای کار خودرا براستی وراستکاری بکذارد بااینکه نه مثل دیوانخانهای فرنکستان شاخ وبرك دارد ونه زنك و روغنی را ازجهة ترتیبات واصول محاکمه وغیره وغیره رادارااست . خیلی بهتر ازمحکمه های منتظمهٔ غربیه رعایت حقوق بندکان خدا کرده میشود . که اکردراینجا تفصیل بدهیم سخن بدرازی کشد . لکن مبادا ازین سخن چنان تصور کنیم که نادانی وجهالت وبی اطلاعی بهتر ازدانایی وعلم وآکاهی است حاشا که هیچ خردمندی این سخن را نتواند گفت . پس باید عالم ومؤدب شد . ودانش را درنیکی وبه نیکی باید صرف واستعمال نمود .

(والحاصل)

علم وادب میزان سعادت انسانها است . ارایش جهان مدنیت است . حافظ حقوق و کافل حیات حقیقی است .

﴿ ازخدا خواهیم توفیق ادب ﴾

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

ادارهٔ ملکیه متصرفیٔ ارغنی که تازه برقرار شده است بشرط ارتباط بمتصرفی معمورة العزیز به سعادتلو رومی افندی مدیر معدن مذکور تفویض .

ریاست مجلس تمیز که تازه درمرکز سنجاق صنعا برقرار شده است بعبداه افندی که از نیابت انفصال یافته مفوض کردیده است .

مأموریت فهرست دیوان احکام عدلیه بعزت مآب عارف افندی معاون سابق مکتباری تجارت توجه فرموده شده است .

عزتمآب محمد بك قائممقام یاور حرب را که درخدمت مقام جلیل صدارت عظمابود منصب میرآلایی وعزتمآب آکاه بك را که بیکباشی بودند قائممقامی اعطا کردیده و بقرار سابق خدمت مومی الیهما در یاوری حرب مقام جلیل وکالت مطلقه مقرر شده دراین خصوصات حسب الاستیذان ارادهٔ سنیه نیز شرف صدور یافته است ·

روز سه شنبهٔ کذشته مجلس خاص وکلا درخارج ازقرارداد مقرره منعقد کردیده است ·

جنابان حیدر افندی وواصه افندی که برای ریاست کومیسیون بوسنه وهرسك معین شده اند · روز شنبهٔ آینده بمحل مأموریت خودشان خواهند رفت ·

یك دستکاه (فیلو) قوهٔ بحریهٔ دولت اوستریا چنانکه مقرر بوده است بلنکرکاه را کوزه رسیده است می کویند تاچندروز یکر مثل این فیلوها ازدولت فرانسه وانکلیس نیز بلنکر کاه مذکور فرستاده خواهد شد ·

هفت نفر قطاع الطریق که درولایت ایدین درناحیهٔ نیف پیدا شده بوده اند دوکس از آنها درنزدیکی قصبهٔ ایدین کرفتارشده اند ·

کازت بصیرت درنسخهٔ دیروزی خودمینویسد

بمناسبت عفوعمومی که درحق اهل شورش هرسك مبذول کردید عاصیان مملکتی بی دربی آمده وداخل امان میشوند وبدین ملاحظه جهة شورش که متعلق بعاصیان اهل مملکت بود دراین نزدیکیها یکطرفی خواهد شد ولی چون اهل شورش وعاصیان قره طاغ وصربستان هنوز باینمقام نیامده واظهار استیمان نکرده اند وممکن است که استمرار این حال فسادبنیان باعث امتداد مسئلهٔ اختلال بشود لهذا دراینخصوص بامارت صربستان ومخصوصا بحکمرانی قره طاغ احکام قطعیه فرستاده شد که ازتاریخ دهم همین ماه شباط تاچهارهفتهٔ دیکر اکرعاصیان سمت خودشانرا بترك سلاح واندارند عساکر عثمانیه خط امتیاز امارتین مذکورتین را کذشته وبامر تأدیب وتنبیه آنها اقدام خواهند نمود ·

بالی که هفتهٔ کذشته درقوری چشمه بمنفعت اطفال مکتب آنجا داده شده بود · نزدیك بوده است آن مجلس خوشوقتی وابتهاج بیك فاجعهٔ بسیار ناکواری برچیده شود · درمرتبهٔ پایین سفرهٔ مخصوصی بجهت طعام آخر شب حاضر داشته اند واطراف آنجا باپرده های بیرقهای دولتی وغیر آنها آرایش داده شده بوده است · که علی الغفله چراغ لامپی که دربالای سفره بوده است می افتد وکازهمه روی سفره را فرا کرفته مشتعل می شود خانه چوبی باپرده ها کرفته شده وراه عبور ومرور منحصر بیك راه پله که احدی جرأت عبور ازآنجا نداشته است · درآن حال اضطراب که همه کس دست وپای خودرا کم میکند · ازهول جان دونفر ازخانمها خواسته بودند خودشانرا ازمرتبهٔ بالایی که خیلی بلند بوده است بزیر بیندازند · واهل بال ازنساء ورجال همه متوحش وحیران بوده اند · درآن اثناکاری که باعث نجات آنهمه جمعیت انبوه شده است · غیرت واقدام دوکس از کسان جناب دولتماب معین الملك وزیر مختار دولت علیهٔ ایران کردیده است که میز وسفره را باظروف واسباب به کمال جسارت وچابکی بزمین انداخته ودراطفاء آن آتش هولناك فوق العاده اقدام بکار برده اند ·

عساکر مصریه نزدیك بشهر (ادوا) مقر حکومت حبشستان میروند · عساکر مرقومه بکمال احتیاط ومآل اندیشی کاری کنند · مقدار عساکر مصریه ازپانزده هزارتابیست هزار نفراست وبعد مسافت اردوکاه ازادوا پنج ساعت راه است · هنوز اقدامی بمقابله ومقاتله ازطرفین نشده است · جناب حسن پاشا فرزند جناب خدیوی وراتب پاشا کوماندان عساکر خدیویه درسراغ اردوی قرال حبشستان هستند که شصت هزارکس قشون دارد · وهرقدر اینها پیش میروند اردوی مذکور بیشتر رفته است · اکرچه آخراین جنك معلوم نیست بکجا خواهد انجامید · ویقینا جنك معتنابی خواهد بود · ولی عساکر مصریه خیلی امیدوار بفتح وغلبهٔ خودشان هستند ·

مکتوب ازمصر

قاهره ۱۵ فوریه ۱۸۷۶

کارآکاهان میکویند که ازجهت قبول لایحهٔ که ازجانب چندنفر ازمأمورین بانك (انکلو ـ اژیپسین) بجناب مستطاب خدیوی تقدیم شده است · مسئلهٔ مالیهٔ مصررا بنظر حل شده بایددید · نوشته ومقاوله نامها در اینباب امضا شده است · وروز یکشنبه ۱۳ فوریه موسیو پاستر که باین جهت ازلندن آمده بودبا (ترن) قطار مخصوص رو باسکندریه حرکت کرد که ازآنجا ازراه برندیزی بانکلستان برود بنابراین امیدوارهستیم که اعتبار خدیویت مصریهٔ بدرجهٔ مقصود برسد میکویند دولت انکلیس بجای مسیو کیو یك مأمور دیکر که متمادیا درقاهره اقامت بکند بمصر خواهد فرستاد · این مشاور جدید مالیه مواجب زیاد خواهد داشت این مأمور موسیو ریروس ویلسون است که مدیر اسهام عمومیه انکلیس است وسالیانه دوهزار لیرای انکلیس مواجب دارد · اکنون آن مأموریت خودرا درلندن ترك میکند که مأموریت جدیده درمصررا قبول کند · مأموریت مسیو کیو خیلی کرانبها بدولت انکلیس تمام شده است · خودمسیو بامعاونی که دارد دریك سرای اقامت دارند مانند یك شاهزاده کذران میکند ·

(لوانت هرالد)

پرنس رویس که انیروزها باپرنسس ماری دختر پرنس وایمار عروسی کرده است ازجانب ایمپراتور المان داخل اعضای مجلس نجبا شده است · می کویند قرال هانور خیلی ناخوش است · کازت فرانکفورتر چایتونغ می نویسد کونت آرنیم اذن ازاعلیحضرت ایمپراتور خواسته است که براین آمده فرزند · خودرا که خیلی ناخوش بوده است ملاقات نماید ·

(ازروزنامهٔ پتربورغ)

(واردات ومداخل دولت روسیه) درسال یکهزار وهشتصد وپنجاه میلادی یعنی بیست وشش سال پیش ازاین سی وشش ملیون بوده است · درسال یکهزار وهشتصد وهفتاد به شصت وهشت ملیون لیرای انکلیس بالغ شده است · مصارف عمومیهٔ دولت مشارالیها نیز از چهل وشش ملیون لیرای انکلیس بشصت ونه ملیون وسیصد پنجاه هزارلیرای انکلیس رسیده است ·

درمدت چهل سال بودجهٔ (موازنهٔ دخل وخرج) روسیه درهرسال جا خالی داشت ومصارف زیادتر ازمداخل بوده · وتنها درسال یکهزاو وهشتصد وهفتاد دو یك کمی مداخل فاضل داشت ·

دیون عمومیهٔ دولت مشارالیها از یکصد ملیون لیرهٔ انکلیس که سال یکهزار ودویست وپنجاه تا سال هزار دویست وهفتاد داشت بسیصد ملیون وتاآخر سال کذشته بسیصد وپنجاه ملیون لیرهٔ انکلیس رسیده است ·

اکردرست باین حساب رسیده کی شود بهمان قدری که مداخل زیادشده است بمخارج هم بهمان نسبت افزوده است · حال آنکه همیشه جهت مداخل مشکوك است ومصارف یقینی است · وعلاوه براین کاهی مخارج غیرمعین که درنظر نیست برای دولت پیدامی شود ·

راست است ظاهرا بنظر چنان می آید که کار دولت روس چند سالست ازجهت تجارت ومداخل پیش رفته است · ولی اکردرست ملاحظهٔ شود حقیقت کارمعلوم خواهد کردید · چنانکه درسال یکهزار وهشتصد وشصت وشش ادخالات واخراجات ·

دولت روسیه سی وپنج ملیون لیرا بوده است ودرظرف پنج سال بیکصد ونه ملیون رسیده است · چنانکه از استاتستیك منتظمه معلوم خواهد شد که این هم بجهت زیاد بودن ادخالات واخراجات واضح است این علاوه از داخل شدن پولهای استقراضی ازخارج بداخلهٔ مملکت شده است ·

بنابراین محال است باینطور افزودن برمداخل فائدهٔ برای روسیه داشته باشد وبالاخره کارمنجر خواهد شد برای ایفای نما وفائضهای قروض وامور تسمان (قرعه های سندات قروض) بکیسهٔ اهالی رجوع کرده شود · وبدین جهت می توان کفت امر تجارت روسیه روز بروز مختل می شود ·

والحاصل کارمالیهٔ روسیه درحال حضر یعنی درحالتیکه بادولتی جنك ندارد ومسئلهٔ درداخله حادث نیست چنانست که زمینهٔ آن معلوم میباشد · اکرچنانکه مسئلهٔ پیش آید کارمشکل خواهد بود ·

درنسخهٔ دیروزی ازکازت انوالید روس ازوقایع خوقند وتسلیم شدن عبدالرحمن اوداباشی بسردار روسیه شرحی نوشته بودیم این حالات واقدامات متوالیهٔ دولت روسیه درآن صفحات مستلزم اینست · که بعض مطالعات عمده را دراین مواد درج نماییم · تاریخ بما خبر میدهد یکوقتی تمام آبادانی دنیا درآن قطعه های زمین بوده است بطوری که ادارهٔ تمامیٔ ممالك شرقیه را سلطنت آن مرکز میکرد · خود خوقند نیز پای تخت چنکیزخان مشهور بود تاآنکه اوضاع آنجا منقلب واهالی آنسامان بعد ازهمه ترقیها رو بتنزل کذاشته وبجهات واسباب معلومه رسیدند بحالتی که آنچنان ملك را که سه ملیون نفوس را ودرشهر خوقند بقدر چهار صد جامع ومسجد را داراست بدست انقلابات سپردند ·

دولت روسیه باحالت حالیه منفعتی بنقد درقشون کشی وتصرف آنجاها ندارد · خاك این ملك طولا پانصد وشصت کلو متر (۱) وعرضا دویست کلومتر است اهالی وحشی وبی باك وجورند · هرکز دریك حالتی آرامی نتوانند کرفت · درهرچند وقتی یك اوضاعی فراهم توانند آورد · قشون روسیه خیلی مصرف لازم دارد · که آن ملك وسیع را وآن اهل وسکنه را نکاه دارد · اعتقاد بعضیها اینست که دولت مشارالیها میخواهد بهندوستان راه باز کند · ولی تعجب اینست که دولت انکلیس باهمهٔ آکاهی وپولیتیك مخصوص که دارد · سخنی دراین مواد نمیکوید حال آنکه درخصوص رفتن عساکر مصریه به حبشستان وجاهای بی صاحب زنکبار وحرکات چینیان درحق برمانی ومانند اینها مداخله های مصرانه بعمل می آورد ·

دولت مشارالیها حال اینقدر کار بهندوستان ندارد · اکرآن قطعات معلومهٔ ترکستان را اکرچه بعداز زحمتها ومدت طولانی وبقیمتهای کران جانی وپولی دست آورده ومعمور نماید · منبع ثروت بزرکی را مالك خواهد بود · ومآل کارها دردست خداوند است !

(از کازتهای اوروپ)

درخصوص مأموریت جناب دوك دادینبورغ فرزند علیا حضرت ملکه وداماد اعلیحضرت ایمپراتور روسیه که دوسال درخدمت بحریه سفر خواهند کرد روزنامهٔ پتربورغ می نویسد · دوك مشارالیه فامیل (عیال) خودرا به پتربورغ خواهند فرستاد · وخودشان کوماندانی یك دستکاه فیلوی بحری انکلیس را دربحر سفید بعهده کرفته اند · وسبب این مأموریت اینست که موافق حکم نظامنامهٔ بحریهٔ انکلیس کسی نمی تواند امیرال ((یعنی امیرالمأ) بشود · مکر آنکه مدت دوسال ایفای خدمت درامور بحریه کرده باشد ·

کازت مذکور می کوید ·

درکتاب آبی (۲) دولت انکلیس که چندی پیش ازاین منتشر شده بود کاغذهای لورد لوفتوس سفیر انکلیس درپتربورغ درخصوص قنال

---

(۱) هرکلو متر یك ربع ساعت است ·

(۲) کتابی است که درآن سؤال وجوابهای رسمی ودیکر تحریرات امور دولتی را که درعرض سال شده درج می کنند · واین کونه کتاب را رنکی قرار میدهند یکی آبی دیکری قرمز دیکری سبز ومانند اینها ·

سو یش درآن مندرج نبود و جهتش هم اینست . که‌دولت روسیه خیال ندارد درامور ومصالحی که‌تعلق باودارد مداخله کرده باشد .

(نطق جناب پرنس بسمارك)

(درخصوص کازتها وجنك)

پرنس بسمارك وزیراول دولت المان درمجلس شورای ملت المان درخصوص مطبوعات و جنك نطق بیان کرده اند که‌مواد مهمهٔ آنرا ترجمه کرده ذیلا می‌نگاریم .

کازتها گاهی سوء استعمال درایفای وظائف خودشان می کنند بنابراین می‌خواهم که‌بشما بیان بکنم ضررها ومعایبی‌را که‌ازنتائج منتشر کردن اراجیف وخبرهای ناراست ومغایر واقع بمیان می‌آید .

اولا روایات جنك درمدت دوازده سال تجارت و امر مالیات مارا بحال بسیار بدی آورده است . نمیکویم اراجیف واخبار کازتها می‌تواند باعث جنك بشود . ولی‌اهل تجارت باین مخمن باور میکنند . وازترس ضرر وزیان معاملات تجارتی مختل می‌شود . درین‌خصوص عبارت (کازت‌نیم‌رسمی) زیاد واسطه سوء استعمالات میشود . در اینکونه مواد وبدین جهت مجبورهستم که‌آشکار بیان بکنم که‌من بعدازاین کازت نیم رسمی ندارم . انکار نمیکنم که‌هر حکومتی وخصوصا یك دولت بزرکی معاونت مطبوعات‌را لازم دارد . که‌منافع خودرا بدین واسطه حفظ نماید . و بعض افکار ومنظورات خودرا درحق پولیتیك خارجهٔ خود آشکار کند . ودرین ضمن آنچه دولتهانمی خواهند درکازت رسمی خود بنویسند دریك کازت نیم‌رسمی چند سنون کاغذ سفید از برای خودشان نکاه می‌دارند . برای اینکه وقتی که‌لازم بشود منظورات خودشانرا درآنجا بیان نماید .

پیش ازاین کازت (نورد دویچه الکمانیه‌چاپ‌تونغ) دراین خصوص بحکومت تکلیف کرد که این کار بعهدهٔ اونداده شود . کازت‌مذکور تنها ازجهت خیرخواهی وهم‌خیالی بادولت مجانا خودرا برای این خدمت تکلیف کرده بود . وحکومت این‌تکلیف اورا قبول کرد . بعضیها تصورمی کنند دریك کازت نیم رسمی که‌بعض مقالات ازجانب وزیر خارجه نوشته می‌شود آن‌وزیر ازبرای هرکلمهٔ آن‌کازت مسئول می‌باشد . نقطهٔ هلاکت واشتباهکاری اینجا است . وازاین‌جهت است که‌تا پارشدم منظور خودرا درصورت غیررسمی بیان نمایم .

وقتیکه کازت مذکور نیم رسمی بود لازم می‌دانستم که هفتهٔ یکی دو بار بعض مطالب را بواسطهٔ آن بیان نمایم ویك اطلاعی بدهم ودراین ضمن یکی ازمأمورین بزرك می‌کفتم یك مقاله بنویسد وبنو یساند اکر چنانچه مطلب عمده ومهم می‌بود ووقت می‌داشتم آن مقاله‌را یك‌دفعه‌هم‌خود‌مطالعه می‌کردم ولی این خیلی کم اتفاق‌می‌افتاد . حال آنکه دریك کازت غیرازمقاله‌های معدود واخباری که ازطرف من بشود حوادث واخبار دیکر نیز مندرج است . که نه وزیر خبر دارد ونه یك‌کدام ازمأمورین بزرك وکوچك . وچون کازت اسم نیم رسمی دارد مسئولیت مطالب غیرصحیحه وناءناسب که اراجیف محض است ممکن است بوزیر داده شود . چنانکه بارها این‌قبیل اراجیف درکازتها منتشرشده است. وهمه دفعه‌اند ازجانب مراست . والخاصل امروز بیان می کنم که‌وزارت خارجیه کازت نیم رسمی ندارد . وبنابراین درهیچ‌کازت مقالات ازجانب‌مأمورین‌وزارت‌خارجه ارسال نمی‌شود .....

اساس صلح وآسایش‌را مقاله ومندرجات کازتها نمی تواند بهم بزند . و بآن مقالات کسی اعلان حرب نمی کند . چنانکه پارسال مقاله‌های کازت پوست نتوانست اشتعال نائرهٔ جنك‌را نماید . اکر فی‌الحقیقه یك وزیر بخواهد اسباب‌جنکی فراهم بیاورد منفعت اوست که کسی‌خیال اورا تفهمد هزار تدبیر بیان خواهند کرد که بجنك‌مانع‌بشوند . علاوه‌براین پیش‌ازهمه چیزآن وزیر تصدیق آمر ومطاع خودرا لازم دارد . وبی این تصدیق هیچ‌وزیری‌نمی‌تواند اعلان حرب‌بکند . خصوصا اعلیحضرت ایمپراتور درسال وسن بدرجهٔ رسیده اند که هرکس درآن سن وسال باشد طالب‌آسوده‌کی وآرامی خواهد بود . ودراین‌حال کسی نمی تواند اعتقاد بکند که ایمپراتور آرزوی جنك دارد . باوصف این‌کمال بی‌عقلی‌است‌تصور کردن اینکه وزرا آرزوی جنك می کنند . خیال بکنید که من یك سال پیش بشما می‌کفتم که باید اعلان جنك بکنیم و سبب آن را هم بشما بیان نمی کردم ومی کفتم که کسی باما کاری ندارد . مکر آنکه فرانسه مشغول اصلاح حال خودش است باید با اوجنك نمایم دراینصورت آیا خیال نمی کردید که دماغ من ناخوش شده است ؟ حکیم بجهة معالجهٔ من سپارش نمی کردید ؟ الحاصل بشما اعلان می کنم که درخیال ما فتح مملکتها نیست . وجایی‌را هم نمی‌خواهیم ضبط کنیم باآنچه درتصرف خودمان داریم راضی‌وقانع هستیم . وآنهایی که بما نیات‌جنك وفتح‌را نسبت می‌دهند دروغ میکویند ومحض اراجیف است.

﴿ اخبار تلکرافی ﴾

آتریش ـ مجارستان

وین ۲۲ فوریه

سندات‌روم‌ایلی	فلورین	۲۶	سانتیم ۲۵
لیرای‌فرانسه		۰۹	۱۶
لیرای‌عثمانی		۱۰	۲۹

بورسه سست است . داد وستد نیست .

قاردینال لدوهوفسکی بوین رسید . از اینجا بروما خواهد رفت .

فرانسه

پاریس ایضا

اسهام‌عمومیه	غروش	۲۰	سانتیم ۱۵
سندات‌روم‌ایلی	فرانك	۵۷	۵۰

درمیان‌پانصد ویست‌وهشت کس که بسمت‌اعضائی در شورای ملت انتخاب شده اند دوثلث آنها هوا خواهان جمهوریت هستند . وشصت وسه کس جانبداران خانوادهٔ بوناپارت وباقی دیکر حامیان طرفهای دیکر .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

اعلیحضرت قرال به (مسن سباستیان)رسیده است که کوماندانی عساکررا درعهده کیرد عساکردولتی قارلیستیان‌را مغلوب کرده وتا حدود فرانسه آنهارا تعاقب نمودند می کویند این جنك موجب اضمحلال‌قارلیستیان خواهد بود .

(بوردیاتو)

مصر

قاهره ۲۱ فوریه

مسیو استفان کیوبلدن عزیمت کرد .

(اسپانیا)

مادرید ۲۲ فوریه

اعلیحضرت قرال دیروز بشهر تلورا رسیده است قارلیستیان در حوالیٔ شهر ویلا برنا جمع شده اند .

(مملکتین)

بکرش

شورای ملت عساکر امارت‌را برای هذه السنهٔ ۱۸۷۶ درپانزده هزار نفر قرار دادند . یکی ازاعضای شورای ملت تکلیف نمود که اظهار ناخشنودی ازهیئت مدیران کرده شودشورای ملت این تکلیف‌را قبول نکرد ورد نمود .

(فرانسه)

پاریس ایضا

میکویند تشکیل هیئت وکلای جدیده بعهدهٔ مسیو دوفور حواله خواهد شد .

(روتر هوا)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۱ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۳۱
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته‌جنرال	۰۳	۲۱
شرکت عثمانیه	۰۲	ـ۳۲
اعتبارعمومی	۰۳	۲۷
تراموای	۱	۶۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۹	۰۰
	فرانق	
استقراض	۱۸۶۳	۱۳۸
«	۱۸۶۵	۱۴۰
«	۱۸۶۹	۱۲۴
«	۱۸۷۲	ـ۰۳۸
«	۱۸۷۳	۱۲۰

	کبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس		۱۱۱	۵۰
	فرانك	سانتیم	
پاریس‌بهرلیرای عثمانی	۲۲	۶۲	

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۰
لیرای‌فرانسه	۰۸۸	۲۸
امپریال	۰۹۰	۲۰
کرمیجه	۰۵۱	۱۲
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۰
منات کاغذی	۱۴	۰۵
مجیدیه	۱۰۲	۲۵
بشلك	۱۰۶	۲۰
متالك	۱۰۷	۰۵
پول‌سیاه	۱۳۸	۰۰

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

برای جدا کردن ثفل وبردی خیری کدرتهشیشه ازتباشیر وسرکه حاصل شده است‌ممکن‌است حامض کبریتی‌را یك شیشهٔ دیکری نقل کنیم . چنانکه ظرفی که‌درآن حامض فحمی‌هست دهن آنرابادست میکیریم وسراز پرتوی آب میبریم و همانطوری که‌آب پرمیکنیم . ودرسابق بیان آنرا نمودیم یك ظرف دیکری پهلوی‌آن کرفته کازرا مانند نقل کردن هوا درتوی‌آب ازظرفی بظرف دیکر بمیان‌آن‌شیشهٔ دومی نقل می‌نمائیم .

حالا این‌شیشهٔ دومی که ازکازفحمی پرکردیم دهن آنرا باکف دست خودبکیریم وبروی یك‌میز یاتختهٔ صافی بکذاریم . وبعدازآن یك‌مرغی بمیان آن کذاشته وبجهة فرار نکردن مرغ دهن شیشه‌را باز بادست‌بکیریم . لکن باید دقت کرد که حیوان بیچاره‌سرش کیج‌شده وبیهوش میکردد ودهنش باز شده وهلاك میشود .....

چندنفس که ازکازفحمی داخل‌جوف اوشد ونفس ازآن کازکرد تلف‌خواهدشد . پس معلوم‌شد که کازفحمی مضر بحیات است . انسان که ازحامض فحمی یك‌کمی تنفس بکند‌فورا درخود یك‌بدحالی وناراحتی حس میکند . این‌شیشه که **درمیان آن حامض فحمی هست اکرنزدیك دهن** آن‌قدری تنفس کردشود . معلوم کردد که رایحه وبو یی درآن‌کاز نیست . فقط اکردرمیان هوایی که درمیان آن چند عشرذراع حامض‌فحمی باشد

چند دقیقه وساعتی زیست نمایم بلافاصله یك خواب سنگینی مارا خواهد ربود که نهایت این خواب سنگین بمرك منتهی خواهد شد .

اگر در توی یك خانه که اطراف آن مسدود بوده باشد وزغال روشن شود یقینا کسی که در آنجا است تلف خواهد شد . چنانکه مکررا این قسم هلاکتها ومرگها را دیده وشنیده ایم .

این راهم دانستن عیب ندارد که اغلب این قسم مهالك وقضای ناگهان در مخزنهایی که شیره بجوش میآید اتفاق می افتد . خصوصا در فیچی ها وخمره های چوبی بسیار بزرك که در آنها شیره جوشیده وشراب میشود . چونکه شیره که بخواهد بجوشد وشراب بشود حامض فحمی بسیاری از آن بیرون میآید ووقتیکه این حامض فحمی ازمیان آن بیرون میآید آن شیره مایع را بجوش میآرد .

وبهمین طور این حامض در اوجاقها و کوره های آهك پزی هم حاصل میشود . چونکه حاصل شدن آهك بواسطهٔ مندفع شدن حامض فحمی ازاحجار کلسیه است که ازحرارت شدیده اندفاع مذکور بظهور میرسد اگر کسی غافل ازاین معنی شده ودرنزدیکی آنکونه اوجاق ومحل صعود گاز فحمی بخوابد ازاثر آن نادانی خود تلف خواهد کردید .

نقل ونحو بل دادن حامض فحمی ازجایی بجای دیگر بواسطهٔ تجدد هوا ممکن است . اگر اجرای این کار یعنی تجدد هوا ممکن نباشد میشود که در آن مکان که کاز فحمی هست آهك در آب حل شده گذاشته . واین مقصود را حاصل کنیم . چه آهك برای اینکه کاربونات دوشو (یعنی ملح کلسی) حاصل کند باحامض فحمی امتزاج کرده وبسبب این امتزاج حامض مذکور ناپدید میکردد . که همهٔ این مطالب رفته رفته معلوم خواهد شد .

اگر احتمال بدهیم که درمیان یك مخزن وشیب زمین کاز فحمی هست . وبخواهیم آنرا بدانیم یك لامپ روشن کرده . وآن لامپ را پیش کرفته داخل آن شیب زمین میشویم اگر خاموش شد معلوم است که در آنجا کاز فحمی هست وباید برکردیم . وبطریقی که کفته شد وباصول تصفیهٔ که مذکور کردید دفع آن کاز فحمی را از آنجا توانیم نمود . حال باید دانست که حامض فحمی اگرچه این قدر حالات واطوار مدهشه وهولناك دارد . لکن یك خدمت واثر بزرکی نیز درکار نباتات درمقابل این دارد . وبخصوصه برای تغذی یعنی خوراك نباتات دراعلا درجه مدار میباشد . بنابراین برای ما لازم است که درخصوص بیان بعض منبعهای اصلی این کاز فحمی قدری زیادتر تفصیل داده باشیم . زیرا که علم نباتات وکیمیای زراعت را تحسین اساس دانستن این مطالب است .

(بازهست)

طاهر

اعلانات

بکباب خانهٔ واقعه درچقماقچیلر یوقوشی در بالای دکان ساعت ساز که بازده اطاق ومخزن وباغچه وغیره دارد باجاره داده خواهد شد . هرکس خواهان باشد بساعت ساز مذکور که درزیر آن خانه است رجوع نماید .

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند وجامع آثار واطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت واجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع وتمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (١) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

میوم دیوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو درنزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت وبتدابیر وتداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وبواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع واسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
در دکان چای فروشی دم در خان والده .

کتاب مستطاب

(میزان الموازین فی امر الدین)

که دو چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محریسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه ها را بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیلودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده دربارافهٔ سرپل وجاهای دیکر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول تألیف آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهور است دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خوالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وجهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به پیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت و بهای مناسب وبطور مطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت وزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه درسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده وبرحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های آن در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۳۰ فی ۱ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ شنبه ﴾ فی ۱۴ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۲۶ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیده عامه مثلا مقبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ شعبه‌های اشتراک حقوق ﴾

بعنوان اشتراک حقوق تفصیلی در نمرهٔ (۲۸) نوشته بودیم . اکنون از شعبه‌های این مطلب یک قدری را میخواهیم بفهمیم . در ممالک فرنگستان محکمه‌ها را آزاد کرده‌اند . و مطبوعات هم آزاد است هرچه هم در محاکم اتفاق می‌افتد در ضمن کازتها و روزنامه‌ها بتفصیل نوشته منتشر می‌کنند . که اگر حیف و میلی در آن کار ظاهر و کسی سخنی داشته باشد بواسطهٔ کازتها و روزنامها مستقیما و باکمال راستی و درستی آنرا بعرض عموم اهل وطن برساند تا هر کسی اندازهٔ کار را بداند .

دخل و خرج دولت را همه ساله پیش از وقت نیز معین کرده و بنام بودجه باسمه کرده منتشر می‌نمایند . و مانند اینها از کارهایی که همه براساس اشتراک حقوق مبتنی است . واردات و مخارج دولتی معین و میزان عمل معلوم می‌گردد . و جاهای مداخل و مخارج هم بنظر عموم اهالی آورده میشود چرا ؟ . بعلت اینکه دولت و ملت که گفته میشود از همدیگر جدا نیست . ملت و اهالی اجزای مرکبهٔ دولت و وطن هستند . این واردات عمده از رنج و مساعی و کارهای اهالی حاصل می‌شود . مصارف و مخارج هم در راه آنها و محافظت آنها باید صرف بشود . در هر یک دینار آن دخلا و خرجا هر کدام از اجزای وطن و مملکت یک نوع اشتراک را دارد .

پس ملت حق دارد از وضع تمامی بودجه و مفردات دخل و خرج سالیانهٔ یک دولت و مملکت آگاهی حاصل نماید . و مع ذلک خود نیز مأذونیت اینرا داشته باشد . که هرگاه در زیاد کردن واردات داخلیه و خارجیه چیزی بنظر او بیاید . برحسب اقتضا بارکان دولت و رؤسای مملکت اظهار کند . و اگر کاریست که حصول آن نافع و استمداد را لازم دارد بخواهد . اگر تنها یاد آوری است و راه نمایی است بهمان یک اکتفا کند . یکی یکی شعبه‌های ثروت و سامان ملک و مملکت یعنی وطنی را که مدیون بمحبت و محافظت آن است . هر کسی بفراخور حال خود تفحص و جستجو نماید . هم خود کار کند و هم برادران وطن را بکار کردن وادارد . و آنچه بالاتر از این درجه است بوسائل مقرره و ممکنه بعرض هیئت حافظه و قوهٔ مدبره و مدبرهٔ دولت و مملکت برساند .

همچنین است کار مصارف و اخراجات داخلیه و خارجیه . خواه این اخراجات بجهة تعمیم علوم و معارف و تسویهٔ طرق و تسهیل اسباب نقلیه که وسائط آبادی مملکت است باشد . و خواه برای دیگر اجزای کار و آماده داشتن قوتهای لازمه برای حفظ وطن . و یا اینکه تمهید اسباب حفظ حقوق و تأمین مال و جان و ناموس اهالی و غیر ذلک بوده باشد . همهٔ اینها شعبه‌های چندی است و متفرعات متعدده دارد . و همهٔ اینها نیست مگر برای اهالی و تبعه و ترفیه حال و تأمین آسایش آنها که تماما اولاد آن وطن هستند و در حقوق وطن مشترک میباشند .

این است جان همان اساس که ناموس اعظم اسلام گذاشته و بیان میفرماید ﴿ کار ایشان بمصلحت بینی در میان خودشان است ﴾ بعقل کل و مدینهٔ علم محض تعلیم بدیگران خطاب میفرمایند ﴿ مشاوره کن با ایشان در کارها ﴾ که ضمیر ایشان در اینجا بکافهٔ ناس راجع است نه اشخاص معدودی که حضور داشتند زیرا که آن رحمة للعالمین بر کافهٔ ناس مبعوث بودندی . که اکنون جای تحقیق این سخن هم نیست .

والحاصل اقتضای وطن داری و حقوق شناسی این است . که اجزای مرکبهٔ وطن مانند یک وجود منقسم در اطوار و قوالب متعدده پاس حقوق وطن داری را داشته و بالاتفاق روز بروز در ترتیب اسباب حصول این نیت پاک مساعی جمیلهٔ خودشانرا مصروف دارند . هموم و مقاصد را در محل و نقطهٔ اجتماع وطنداری و رعایت حقوق مشترکهٔ خودشان یکی کرده و از هر شعبه و راهی رو باین جادهٔ مستقیمهٔ سلامت و سعادت حرکت کنند .

اگر انسان در این وقت حاضر و این وضع جهان که در پیشروی ماهست درست تأمل نماید و اندیشهٔ آخر کار را کند بخوبی خواهد دانست که در این موارد بسخن تنها نباید قانع شد . کار باید کرد و بکمال اقدام و سعی هم باید کرد . زهی بی انصافی است و خلاف شان مزیت آدمیت و شرافت انسانیت است . که در میان این حالات ناگوار بذلت خود و ابنای وطن خود راضی شده و هیچ حرکتی نکند و غیرتی بکار نبرد .

اشتراک حقوق مستلزم غیرت است انسان باید هم خود را راست و راستکار کند و هم در تعمیم اطوار راستی و راستکاری کوشد . امر بمعروف و نهی از منکر تنها بسخن نیست . چون تو و من راست شویم چهار دیگر از من و تو معروف آموزند و قباحت منکر را فهمیده احتراز نمایند . برخلاف اینکه مغایر فطرت انسانیت در میان قوم و ملتی اعمال ناشایست شایع و قباحت کردارهای زشت از میان آنها برداشته شود . که این حال اعلا درجهٔ بدبختی و موقع خطر بزرگ برای آن قوم است .

والحاصل اینها از فروع شعبه‌های اشتراک حقوق است . در این کار خیلی صرف دقت نظر کرده و خود و مقام خود و وظیفهٔ خود را دانسته و ملزومات آنرا در عهدهٔ خود شناسیم

﴿ اخبار داخلیه ﴾

خبر انحراف مزاج عالی حضرت شوکت پناهی در چند روز پیش از این بطهران رسیده اعلیحضرت شاهنشاه ایران بواسطهٔ تلگراف جویای چگونگی ناراحتی وجود مسعود همایونی گردیده . و جناب دولتمآب وزیر مختار ایران بواسطهٔ ترجمان اول سفارت از مابین همایون ملوکانه تحقیق تمام کسب و عافیت ذات شاهانه را نموده . و بطهران اطلاع داده بودند . و بنا برین بواسطهٔ تلگراف اظهار خوشنودی و شکرانهٔ صحت و استقامت مزاج عالی را نموده و مآل این تلگراف بواسطهٔ بابعالی بمابین همایون تقدیم شده است .

دیشب جناب مستطاب افخم صدارتپناهی در دولتخانهٔ خودشان یک مهمانی خوبی برای نواب مستطاب اشرف والا معتمد الدوله . ترتیب داده بودند در این مهمانی چند نفر از معتبران وکلای فخام و سفرای دول متحابه حاضر بوده اند .

روز پنجشنبهٔ گذشته مزایدهٔ فروش اشیاء و مخلفات مصطفی پاشای فاضل مرحوم را آغاز کرده اند در میان این اشیا ساعتی بوده است که مال لوئی چهاردهم قرال فرانسه بوده و یک غلیان بوده است که لوئی فلیپ قرال فرانسه بمرحوم محمد علی پاشا جد مرحوم مشار الیه تعارف داده بوده است .

اکثر سفرا در این مزایده که چند روز امتداد خواهد داشت حاضر خواهند بود . چیزهای قطعه و انتیکه و باقیمت در میان متروکات مرحوم مشار الیه بسیار بوده است .

در تاریخ ۲۰ فوریه یعنی ۲۴ محرم از بغداد بتلگراف خبر داده‌اند . که بموجب نوشتهٔ نیقولاکی طبیب حله در یک نفر از اهل شهر و دو نفر از خسته خانهٔ عسکریه آثار ناخوشی مدهش و بامعلوم شده . و از طرف ادارهٔ صحیهٔ بغداد دو نفر طبیب جهة تحقیق این کیفیت بحله فرستاده شده و بجهة سرایت نمودن ناخوشی مزبور تدابیر لازمه بعمل آورده شده است . و در طبق این تلگراف از طرف ادارهٔ صحیهٔ اسلامبول نیز امر داده شده است که در اینباب کمال دقت و مراقبت را در رعایت اصول تحفظیه و احتیاط بعمل بیاورند .

در نسخهٔ دیروزی از بصیرت نقل کرده بودیم که از بابعالی حکمی بامارت صربستان و خصوصا به پرنس قره‌طاغ فرستاده شده است . که اگر از دهم شباط تا چهار هفتهٔ دیگر عاصیان و اهل شورش خودشان را مجبور به ترک سلاح ننمایند از خط امتیاز گذشته شده و تأدیب و تنبیه آنها از جانب دولت اجرا خواهد گردید . بصیرت متعاقب این اخبار در نسخهٔ روز پنجشنبه نیز خود این خبر را تکذیب نموده و می گوید . مسموعات ما صحیح نبوده و بسهویات مبتنی بوده است .

چون اختر مانند اکثری از کازتهای بک اوغلی هم این روایت را از بصیرت نقل کرده و نوشته بود . حال همچنانکه خود او و راویان از او این خبر را تکذیب می کنند . ما هم لازم دانستیم این مطلب را از روی تحقیق تکذیب نماییم .

کازت اسلامبول در ضمن نسخهٔ پریروزی خود مینویسد . دیروز بصیرت در خصوص فرستاده شدن یک امر از جانب بابعالی در دهم ماه شباط بصربستان و قره‌طاغ تفصیلی نوشته بود . و از آن بکازتهای بک اوغلی نقل شده و این حوادث در مزنهٔ صرافیه و پیاسهٔ غلطه بیک درجهٔ بسیار اسفناک تأثیر کرد . و نتیجه‌های ناگوار بحصول پیوست اسهام عمومیه در روز ۲۴ فروش و ۲۵

پاره بوده به بیست ودوغروش تنزل کرد وشب در یك اوغلی ۲۱ غروش و ۳۵ پاره شد . واین کار ازیك خبر کازت بصیرت شد .

چونکه این خبر را کازت مذکور بصورت غیر رسمی منتشر کرده بود بمعناهای چند حمل کرده شده وتایکدرجه قابل اعتنا واهمیت بنظر آمد بااینکه این خبر بالفاظ واضحه منتشر شده بود امروز صبحی خود کازت مذکور آن خبر را تکذیب میکند فیمابین لندن و پاریس دراین بین تفاوت نکرده و پروز صبح پورسه بحال سابق برگشت ودر ۲۲ غروش و ۱۶ پاره باز شده تا ۲۲ غروش و ۲۳ پاره رسید .

روز پنجشنبه گذشته جناب کونت زیچی سفیر کبیر اتریش ـ مجارستان با جناب دولتلو راشد پاشا ناظر خارجیه ملاقات کرده اند .

کوریه دوربان می نویسد سبب این ملاقات خبر دروغ کازت بصیرت بود که درباب سوق عساکر عثمانی بقره طاغ و صربستان منتشر نموده بود .

(لاتری می نویسد) مداخل ولایت سلانیك غیر از حاصلات کرك ونك وطاپو (یك رسم املاکی است) قریب پانصد وهفتاد و پنج هزار لیرای عثمانی می شود ازمبالغ فوق بقدر دویست وشصت ونه هزار لیرا بمالیه فرستاده شده است . و یکصد ونه هزار ودویست لیرا بمصارف ادارهٔ ولایت و یکصد ونود وپنجهزار وشصت لیرا بتوالهٔ باب سرعسکری وتوپخانهٔ عامره ونظارت بحریه ودویست هزار وهشتصد لیرا از برای خریدن مهمات وتدارك هرسك ووجه نقد بولایت بوسنه ارسال گردیده است .

این مبالغ تحصیل وصرف شده و بدین جهت ولایت مشار الیها از بابت مایات سال گذشته خیلی کم باقی دارد .

مفتش تکراف راه آهن حیدر پاشا روز سه شنبهٔ گذشته بازبود کوی رفته ودریك قهوه خانه نشسته بوده است ازخارج یك طپانچه بسوی الیه خالی کرده اند طپانچه درست نکرفته وزخمش کاری نیست . میکویند این مرد بااو بجهة یك زنی دشمنی داشته است .

جریدهٔ حوادث در نمرهٔ دیروزی خود می نویسد که مسئلهٔ حدود ایران در کومیسیون مختلط آن تمام شده و کومیسیون سمت ختام پذیرفته است وقرار طرفین ازجانب مأمورین دولتهای واسطه رسیدگی و قرارداده خواهد شد .

از روی تحقیق که کرده شد کومیسیون مذکور ختام نیافته وهنوز فراری نه ازجانب کومیسیون ونه ازجای دیکر داده نشده است . یك خطاعتباری بالاشحهٔ دلائل آن در روی خریطه ها ونقشه های رسمیه که ازجانب دولتین انکلیس و روسیه تنظیم شده است برای تعیین خط سرحد دولتین علیتین ازجانب مأمورین کومیسیون کشیده شده است . واین خریطه ها ولایحها را اکنون مأمورین دولتین واسطه مطالعه می کنند که بفهمند . وبعدازآن باز کومیسیون شروع بکار کرده مقدمات ختام مسئله را مرتب دارند .

تراکی می نویسد ازچند روز باینطرف است که اطاق تشریفات سیاههٔ اسامی وتفصیل توجیهات مناصب ومراتب را بطوریکه سابقا بمطبوعات میدادند وبکازتها فرستاده میشد نمیدهند . و می کویند این قاعده لغو و ابطال شده . و توجیهات تنها بواسطهٔ کازت رسمی اعلان خواهد شد .

(مطالعه)

تراکی این سخن را می نویسد لکن جهتی برای این کار متصور نیست . مکر اینکه چرا امور رسمیه را اوراق رسمیه منتشر نکرده کازتهای غیر رسمی اعلان نمایند . واین ملاحظه هم به تنهایی باعث این کار نتواند شد . راست است اکر کازت رسمی همه روزه بیرون می آمد وتوجیهات را اوتوشه ومردای آن بسایر کازتها نقل میشد عیب نداشت . پس ازاین قرار سایر اعلانات رسمیه را هم باید منحصر بکازت رسمی نمود . وحال آنکه ممکن نیست وخیلی منافع و منظورات عمده ازمیان میرود اسامی مأمورین ودرجات اصحاب مناصب وخدم دولت را دانستن برای هر کسی لازم است وتعمیم این اطلاع کار غیر مهمی نیست . و باعتقاد ما هیچ محذور بندهٔ دراین کار نتواند بود . بلکه در عکس آن محذورها است . لهذا ازادارهٔ بهیهٔ مطبوعات منتظر هستیم که در این کار نظری بدقت فرمایند و باشتباهکاری همچنان قراری را مقرر نکنند .

حاجی احمد عزت پاشا که ازقدمای وزرای عظام بوده است شب دوشنبهٔ گذشته درخانهٔ خود دراسکدار ازمحال بدار بقا نموده وجنازهٔ ایشان درمقبرهٔ مخصوصه که در (مسکینار) واقع است دفن کرده شده است (رحمة الله علیه رحمة واسعة)

مرحوم مشار الیه فرزند مرحوم کامل احمد پاشا بودند ودرسنه ۱۲۱۳ تولد یافته در ۱۲۶۱ بوتبهٔ وزارت رسیده بودند وغالب اوقات درایالات وولایات روم ایلی و اناطولی متصرف ووالی شده والی کریت آخری امر حوم درولایت خداوندکار بود که بعدازآن منقاعد وخانه نشین شدند واولاد امجاد مرحوم مسار الیه عزیز پاشا متصرف حالائی قیلیه وحقی پاشا میرمیران وسلیمان بك هستند کدرخدمتهای دولتی مستخدم میباشند .

﴿ باب عالی ـ دول اوروپ ـ هرسك ﴾

اعلیحضرت پادشاه عثمانی که کمی ناخوش بودند بحمداه تعالی استقامت مزاج حاصل فرموده وایمنی باعث امتنان وخشنودیٔ عمومی شد . بمحض حصول بهبودی درمزاج همایون پادشاهی مقرر فرمودند که اظهارات تکالیفی که ازجانب دولتهای بزرك درخصوص اصلاحات بواسطهٔ مأمورین دیپلوماتیك بعمل آورده میشود پذیرفته شده احکام آنها بموقع اجرا آورده شود . حالا کار دراین مرکز مانده است که آیا بعدازین چه خواهد شد ؟

این یکی را باید بدانیم که هرچه اوروپ اظهار کرد ازجانب بابعالی قبول شد واین کار درمیان بابعالی ودول اوروپ بهمدیکر بسته شده وحدود عمل تحت مجبوریت آورده شد . بایمنی که بابعالی بهمان وعدی که دراین خصوصات کرده است وفا نموده واحکام آنرا اجرا خواهد نمود . ودولتهای اوروپ هم چیزی زیادتر ازآنچه کفته وخواهش کرده اند نمیتوانند خواست . ولی چون بابعالی تکالیف را پذیرفت خاطرهٔ اینکه بابعالی چه خواهد کرد باقی نماند ومعلوم است چه خواهد کرد . ولی این یکی ماند که آیا دولتهای اوروپ چه خواهند کرد .

حالت حاضرهٔ شورش را فهمیدن مشکل نیست دراین دوماه گذشته اکر موازنه بشود توانیم دید که اهل شورش مغلوب شده اند وشورش هم زیاد نشده است (پکو) که راه نیره بین را میخواست ضبط بکند ازآنجا باپریشانی دور کرده شد . جناب لجدمختار پاشا زاه مراوده ومخابرهٔ اهل شورش را باقره طاغ بکلی بست بردسته های اهل شورش جمعیتی علاوه نمی شود . اصل شورش درهرسك و بوسنه هم عمومی نیست . بلغارستان بااینکه خیلی محرك ومشوق بآنها هست همکی با رامی نشسته اند . صربستان وقره طاغ تنها درصورت ظاهر ورسما بی طرف هستند . ولی زمستان یك واسطهٔ بسیار خوبی برای اسکات شورش وآرام کردن این اغتشاش است .

اکنون که خواهش دول اوروپ قبول شد . بازملاحظه می شود که اعادهٔ آسایش واصلاح این حال خالی ازاشکال نیست . واین اشکال نه ازین جهت است که بابعالی درجرای احکام اصلاحات موعوده خودداری خواهد نمود بلکه حالا خواهند کفت که اهل شورش این قدرها را قبول نمی کنند وراضی نیستند .

درکازتهای اوروپ خوانده میشود که اهل شورس هرسك اصلاحات را قبول نخواهند کرد . وجای تعجب هم نیست بعلت اینکه مفسدها وراه زنها هیچ وقتی نمی خواهند ازدست اینسان فرصت ومیدان دزدی ودغلی وزدن و بستن وهرزکی کرفته شود . ولی ندانستن اهالی اوروپ اوضاع ومصالح شرقیه را (بعض اهل پولیتیك انکلیس هم در این باب آکاهی ندارد) باعث شده است که ایشان اهل شورش را بنظر مردمان وطن پرور ومردمان قهرمان می بینند .

صحیح است که لایحهٔ کونت اندراسی موافق منظورات آنها نبود بجهت اینکه استقلال پولیتیك آرزو میکردند مقصود آنها اینست که مسئلهٔ شرقیه همیشه توی آتش باشد وسینیور (پکو) ورفیقان اوازدزدی وراه زنی وهرزکی خوشود ومنون بشوند . ولی لایحهٔ کونت اندراسی تمامیٔ خاك دولت علیهٔ عثمانیه را امنیت میدهد . بطوریکه باین جهت بایدشورس بکلی برداشته شود . بی آنکه خللی بملك وخاك عثمانی وارد کردد . اکنون بایدبه بینیم درباب دولتهای سه کانه چه تدبیر خواهند اندیشید ؟ این تکالیف را که قرار دادند باتفاق بابعالی اظهار نمایند البته درباب قرار متفقانه هم باید داده باشند که اکر هرسکیان واهل شورش راضی باین اصلاحات نشوند چه باید کرد وتکلیف چیست ؟

باعتقاد ما آنچه تکلیف است و باید کرده شود معلوم است . بابعالی قرارداد خواهش اجرای اصلاحات را قبول بکند . بنابراین دروقت رد وعدم قبول ازطرف اهل شورش بابعالی هم حق خواهد داشت که هرتدبیری را که لازم میداند بکار برده وچارهٔ آنرا بموقع اجرا بیاورد وشورش را ازمیان بردارد .

یعنی اکر شورش درقره طاغ جان خودراودر داماچیا دا وطلبان را پیدا بکنند آنوقت دولت علیهٔ عثمانیه بحق موافقت وهمراهی دول اوروپ را بایدبخواهد تا آنکه دا وطلبان خارجی را بیرون کنند وعساکر خودرا درتربیت وتأدیب آنها که تبعهٔ خودش است آزادومختار بکند .

سرکردهٔ اهل شورش یك راهزن معینی است از اهل قره طاغ که باین مأموریت هم ازجانب بزرك خود تعیین شده است آنها که کارشان دزدی است . وهرکس از دشمنان خودشانرا که پراونیست بیابند کوش و بینی واعضای اورا قطع میکنند . واینها ازاهل قره طاغ ودالماچیا وقرواچیا هستند . آنچه اجنبی است بایدبیرون ازمحل شورش بودواین کاررا باید دولتهای اتریش وروسیه بعهدهٔ خودشان بکیرند .

کاغذی از برلین رسید که بخوشنودی وبمحظوظیت آنرا خواندیم نوشته بودند اتریش جمعیتی کرد اهل هرسك که بخاك دولت مشار الیها فرار کرده اند بخانهای خودشانی پس بروند واکر نروند بایشان بعدازاین یاری نشده واعانه هم داده نخواهد شد . در این حال چه دولت اتریش وچه دولت روسیه اکر فی الحقیقه هوا خواهان صلح وآسایش هستند وظائف دیکر دارند . دولت روسیه راست که به پرنس قره طاغ امر بدهد که همهٔ تبعهٔ خودرا و (پکو) ی راهزن را ازموقع شورش بیرون نماید و پرنس را در باب تمامیٔ اجرای این امر مسئول بداند اکر سؤال شود چه طور دولت روسیه میتواند پرنس نیکولارا تأدیب کند جواب میدهیم . اولاً معاش ومقرری را که پرنس قره طاغ ازوزارت مالیهٔ روسیه میکیرد قطع بکنند . وثانیا پولهائی که بنام اعانهٔ ناخوشها ومجروحین بقره طاغ فرستاده می شوند فرستادن آنهارا منع نماید . علاوه برابنها دولت روسیه وسائط دیکرهم دارد که قره طاغ را می تواند مجبور بترك معاونت بشورش واختلال نماید . ولی اکر دولت روسیه بقره طاغ بیان بکند که آرزوی او تمام شدن شورش است شبهٔ نیست کسی از اهل قره طاغ درمیان شورش باقی نخواهد ماند .

کازت روسیه (غولوس) میکوید باید قونسلها که واسطهٔ اصلاح شورش میشدند . می بایست قره طاغ را اسباب وساطت ودلالی درمیان خودشان واهل شورش نمایند حال آنکه این یکی ممکن نیست . بعلت اینکه قره طاغ هرکونه اقدامی را که می توانستی

در رفع نشدن شورش بکار می بردی . فرقه طاغ اکنون دستیك راه زنان است . راه زنان تنها رفیقان فرقه طاغ نیستند . ولی فرقه طاغ بطوری همراهی با آنهارا می کنند که اگر فردا مقام جزا و پاداش عمل باشد . بقهٔ خودرا کنار کشیدهٔ وخودرا ازجنك بازخواست بازرهاند وچیزی براو وارد نیاید !

فرقه طاغ وصربستانرا نباید طوری کرد که داخل درجنك بشوند آنهارا باید ازمیان جنك بیرون آورد .

آنچه درحق دولت روسیه گفتیم . دربارهٔ دولت اتریش نیز توانیم گفت . دولت اتریش باهل شورش و به تبعهٔ خود که اهل شورش را معاونت می کنند باید بفهماند که آرزوی ومیل او تمام شدن شورش است . و باین یکی پی طرف بودن اوآشکار شده ومعلوم خواهد گردید . که لایحهٔ کونت اندراسی حقیقة از روی کمال خیرخواهی و بخلوص عقیدت بوده است .

(دنلی تلغراف)

درخصوص تعرفهٔ کمرك تنباکو که چندیست دردایرهٔ مخصوصهٔ رسومات کومیسیون مختلط مرکب از مأمورین رسومات ومعتمدین تجارایران تشکیل شده ومذاکره میشود . موافق میزانی که برای این کار دارند اختلاف وفرق بسیاری درمیان قیمات بغداد وجده باارضروم حاصل شده ومحل اشکال برای بستن تعرفه گردیده است . اگرچه رسومات به بعضی ملاحظات طالب این است که بطور مساوات حدوسط مقداری وفیمتی تعرفهٔ عمومیه قرارداده شود . لکن هنوز تجار ایرانیه درانیباب قراری نداده‌اند . بعضی میخواهند تعرفهٔ هر بندری ازروی قیمت ومقدار معلومهٔ آنجاباشد که زیادتی درحق آنها نشود . لکن اکثری هم بجهات چند برخلاف این اعتقاد دارند . وآن جهتها هم معلوم است . لهذا تجار وتبعهٔ مومی الیهم دراین فقره عرض حالی بسفارت علیهٔ ایران تقدیم کرده وامیدوار هستند سفارت مشارالیها درانیباب طرف صرفهٔ حال تجارت وتجار مومی الیهم را رعایت نماید و باامانت جلیهٔ رسومات قرارتعرفه را مقرردارد . درانیباب نتیجهٔ کاردرثانی اعلان خواهدشد .

﴿ اخبار تلگرافی ﴾

انکلیس

لندن ۲۳ فوریه

برای مصارف امورجریه ششصد وسدهزار ونهصد لیرای انکلیس علاوه برقرارسابق در بودجه افزوده شد .

(فرانسه)

پاریس ۲۳ فوریه

می گویند بعدازختام انتخابات اعضای مجلس شورای تنظیمات (الکسیون لژیلاتیو) امر تشکیل وترتیب هیئت وکلا بمسیو دوفور حواله خواهدشد . ولی چون مسیو دوفور نه استعفا کرده است ممکن است مسیو دوفور بوکالت وزارت داخلیه نصب وتعیین کرده شود .

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

مسیو مولیناری والی قرواچیا بوین رسید . والی دالماچیا مسیود رودیچ بعدازآنکه چنددفعه با کونت اندراسی ملاقات کرد بمحل مأموریت خود عزیمت نمود .

تریسته ایضا

دستگاه فیلوی قوهٔ بحریه که چند روز پیش ازاینجا حرکت کرده بود امروز برگشته دراینجا خواهد ماند

اغرام ایضا

هوپمایر رئیس اهل شورش بسوئیس خواهد رفت که درآنجا اقامت نماید .

(بوردیاتو)

(اسپانیا)

سن سباستیان ایضا

اعلیحضرت دون الفونس امروز باینجا رسیدند . والدهٔ ایشان علیا حضرت ایسابلا ملکهٔ سابقهٔ اسپانیا روز جمعه باینجا خواهد آمد .

(ممالك عثمانیه)

(مملکتین)

بکرش ایضا

درشورای ملت مسیو پرچیانو مطالعهٔ خودرا بیان کرد که ادارهٔ راه آهن ازجانب یك کومپانی اتریش موافق قاعده نیست . ودراینباب درمیان اهل مجلس مباحثه بمیان آمده بالاخره تکلیف مسیو بورسکو که حکومت باید بمادهٔ هفدهم مقاوله نامهٔ راه آهن صرف دقت نظرنماید یعنی بانطور عمل کند قبول کرده شد .

(روترهوا)

(فرانسه)

پاریس ۲۳ فوریه

مسیو دوفور موقتاً مأموریت مسیو بوفه را بعهده خودخواهد گرفت بی گویند درمیان اجزای وکلای تازه مسیو دوفور وکیل رئیس وکلا ووزیر عدلیه خواهدشد ومسیورنو بوزارت داخلیه وامیرال پوتیو برای وزارت بحریه نصب وتعیین خواهند گردید .

مسیو دیدو وفات کرد .

اتریش ـ مجارستان

بوده ـ پشته ۲۴ فوریه

امروز آب طونه رو بکم شدن وانحطاط گذاشت شب درساعت نه خیلی محلهای بوده وپشته را آب فراگرفت . یك فاریك غرق گشتی را که درمیان آن یازده کس بوده‌اند آب گرفت وآنها ازمیان آب بیرون آورده شدند نامی شهر (کومورن) را آب فراگرفت اهل شهرمذکور به پشته آمده وبجهة پیدا کردن جای اقامت می کردند .

(فرانسه)

پاریس ۲۴ فوریه

سیرفلیب روزه ومیستر ستانیفارت ازاعضای کومیتهٔ (پالمر) روزشنبه ازلندن رو باسلامبول حرکت کرده‌اند . که بهمراهی اعضای کومیتهٔ فرانسه قراری مناسب درحق صاحبان حصهٔ استقراضات عثمانیه بابابعالی بگذارند .

انکلیس

لندن ۲۴ فوریه

سیرمتافوردنورتکوت درمجلس پارلمنت بیان کرد که اصول رسم وزن کشتیها که ازقتال مصرمی کذرند تغییر نخواهد یافت تاوقتی که بابعالی وجناب خدیو ودول اوروپ درانباب متفقا قراری بدهند . وزیر مالیهٔ حکومت بیان کرد که مذاکرات کولونل ستوکس بامسیو لسپس نتیجهٔ خوب خواهد داد وکولونل مومی الیه دراین نزدیکیها بانکلستان عودت خواهد کرد .

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۴ فوریه

درشورای ملت تکلیف کرده‌اند که حکومت بعضی ازراههای آهن را معاونت نماید . ولی شورای ملت این تکلیف را رد کرد . ازاین جهت همه حصه‌های تمندوفرها تنزل کرده . ولی درهنگام تعطیل بورسه باز ترقی نمود . فردا مجلس شورای ملت مذاکرات درباب عهدنامهٔ تجارتی مملکتین خواهد کرد .

پشته ۲۴ فوریه

طغیان آب طونه محل واهمه وترس می باشد .

(فرانسه)

پاریس ۲۲ فوریه

وزیر زراعت استعفا کرد . ازین جهت هواخواهان حکومت غیرمشروطه خشنود نیستند .

(اسپانیا)

مادرید ۲۳ فوریه

دون قارلو وجنرال لیزاری بابیست وچهار نفر بطرف حدود فرانسه حرکت می کند .

(پوردیاتو)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۳ شباط رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۲۲

	لیرا عثمانی	فروش
سوسیته جنرال	۰۳	۲۰
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۵
اعتبارعمومی	۰۳	۲۵
تراموای	۱	۵۰

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۸	۲۵

	فرانق	
استقراض	۱۸۶۳	۱۳۵
«	۱۸۶۵	۱۳۸
«	۱۸۶۹	ـ۱۲۳
«	۱۸۷۲	ـ۰۳۷
«	۱۸۷۳	۱۲۰

کبیال	فروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۵۰

	فرانك	سانتیم
پاریس بهرلیرای عثمانی	۲۲	۷۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۸
امپریال	۰۸۹	۳۰
کرمیجه	۰۵۱	۱۴
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۰
منات کاغذی	۱۴	۰۵
مجیدیه	۱۰۲	۱۶
بشلك	۱۰۵	۰۶
متالك	۱۰۷	۰۵
پول سیاه	۱۳۶	۵۰

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

منبع عمدهٔ حامض فحمی (که کفتیم مدار غذای نباتات است) یکی تنفس انسانها وحیوانها است وفهمیدن این هم خیلی آسان است . چنانکه اکر قدحی که درمیان آن آب آهك دار صاف باشد بایك نی فوت کرده و بدمیم خواهیم دید که رنك آب سفید شده . ودرته آن قدح کردی یعنی تباشیری حاصل کردیده است . این سفید شدن آب از قراریکه پیشتر کفته شد دلیل بودن حامض فحمی درمیان آنست .

آدمی که نفس میکشد هوا بجکر سفید او میرسد وازآنجا نیز بخون ممزوج شده بواسطهٔ مجرای عروق ورکها دراطراف بدن منتشر میکردد . پس از آنکه هوا بواسطهٔ خون بهمه جای اجزای بدن حتی عضوهای بسیار کوچك ونازك داخل شده یك احتراق وروشنایی پیدا می کند که این حرارت طبیعیه وحامض فحمی حاصل می کند وهنکام نفس کشیدن آن حامض فحمی بیرون آمده حرارت طبیعیه که غریزیه کویند درآنجا می ماند .

این احتراق و روشنایی حیاتی که باعث بقای زنده‌کی است آذوقه وآلات احتراق لازم دارد که آن نیز همین طعامها وغذاها است که درشبانه روزی می‌خوریم .

و بدین جهت است که آدمی در زمستان بیشتر از سائر اوقات غذا میخورد . بعلت اینکه بدن ازهوای سرد بیرونی اخذ میکند . وتأثیراحتراق حیاتی را کم می‌نماید . حالا بجهت اینکه حرارت طبیعیه از میزان اعتدال نیفتد . آذوقهٔ احتراقیه باید همیشه بقدر کفایت باشد .

یکنفر درعرض بیست وچهار ساعت بحساب میانه چهار صد و پنجاه لترا حامض فحمی ازتنفس خود حاصل میکند . وبرای حصول اینقدر حامض فحمی تخمینا دویست وچهل غرام (۱) زغال باید روشن کرد . این طعام مأکولاتی که ما میخوریم کوشت نان سبزیات برنج وغیره هرکدامی باندازهٔ خود زغال دارند (مقصود ازاین زغال قوهٔ زغالی است نه زغال معروف) که هر روز بجهت باقی داشتن قوهٔ حیاتیه از این مأکولات دویست وچهل غرام انکشت کرفته میشود .

و برای این احتراق حیاتی که بواسطهٔ مأکولات میشود . از اجسام دیکر نیز امدادی بعمل می‌آید مثل (مولد الماء) که درثانی بیان آنرا خواهیم کرد . وجهت آب خوردن هم بهان موجب است .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

یکباب خانهٔ واقعه درچقماقجیلر یوقوشی در بالای دکان ساعت ساز که یازده اطاق ومخزن و باغچه وغیره دارد باجاره داده خواهد شد . هرکس خواهان باشد بساعت ساز مذکور که درزیر آن خانه است رجوع نماید .

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

مسیو م دیپوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو درنزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا مبرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا درباغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم و شاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و در دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که در چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال کردید . و بهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمبدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌پتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت وبزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه درسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید ، ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

---

(۱) سه درهم معروف ده غرام است .

نومرو ۳۱ فی ۳ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ دوشنبه ﴾ فی ۱۶ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۲۸ فوریه ۱۸۷۶ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت هرکونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد از اعلاناتی که درضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

عدل و احسان

درنسخه‌های ششم وهفتم ونوزدهم کمی ازعدالت واستقامت سخن کفتیم . چون عدل را هر قدر برحسب معنی وسعت داده وظهور آنرا در اطوار زندکانی و برای ترقیات معنویه راهنمای خود قرار دهیم . بهمان قدر مارا باعث نیک‌بختی ومسعودی حال خواهد بود . لهذا باز دراینجا چند کلمهٔ ازعدل و استقامت یاد آوری کنیم .

ازمیان این همه صفتهای ذاتیه وفعلیهٔ خداوندی تنها عدل را مخصوص کرده و بتوحید مقرون داشته اند . دراوضاع ظاهریه واطوار شریعت مقدسهٔ اسلام نیز عدل را درهمه‌جایی میزان درستی کار قرارداده اند . درهمه اطوار شهادت عدالت را شرط کرده اند . حتی وقوع طلاق را با حضور عدلین معتبر دانسته اند . درکتابت عدل را مشروط داشته ومیفرمایند ﴿ پس باید کاتب بطور عدل بنویسد ﴾ وهمچنین دیکر اطوار شریعت مانند عدالت پیشنماز وقاضی وحکام شرع ومانند آنها بطوریکه معلوم است . درمثلهای فارسی کویند (بارکج بمنزل نمیرود) چرا؟ بعلت اینکه عدل نیست .

اکنون این عدل را یک معنی عام و بسیار وسیعی باید ملاحظه کرده . و در هر کاری وهر موقعی ودرحق هر کسی به نسبت آن جاری نماییم . چه اختلاف احکام برحسب اختلاف موضوعات است . عدالتی که درشاهد معتبراست غیرعدالتی است که درحکام واجرا کننده‌کان شریعتها و قانونها باید باشد . عدل واستقامتی را که یک فعله وعمله باید درکار خود داشته باشد . سوای عدالت وراستکاری است که تاجر دراطوار دادوستد وارسال مرسول ودیکر اوضاع تجارتی خود باید بکار ببرد .

باین معنی که طریق استعمال معنی عدل وراستکاری دراطوار واشخاص باقتضای آن اطوار واشخاص خواهد بود . وکرنه مأخذ یکی است . وهمه از یک نقطه جداشده و بیک نقطه منتهی میشود . (عباراتنا شتی وحسنک واحد) عبارتها مختلف است وحسن تو یکی است (وکل الی ذاک الجمال یشیر) وهمه بسوی این جمال اشارت می کنند .

چون یقین کرده شد که مبنای کارها باید بعدل وراستکاری باشد . پس این عدل میزان سعادت حال ابنای جنس وجمعیتها وملتها وهیئتها خواهد بود . وتعمیم معنیٔ عدالت واحکام راستکاری در اجزای وطن وجمعیتها مارا ایمنی خواهدداد از هر مکروهی . و مطمئن خواهد کرد ازحسن انتظام امور ظاهریه و باطنیه و از حصول مقصودیکه از اجتماعات بشریه شده است . و در این صورت بموجب حکم اشتراک حقوق همه مأمور بعدل وراستی بوده وتکلیف عمومی ماها اینست که درهر حالی باندازهٔ عدل کار کنیم .

این عدل که سرمایهٔ انتظام جملهٔ کارها وخوش بختی ونیکنامی وسعادت دارین برای ابنای بشراست تمام نتواندشد . وفائده وثمری ازآن حاصل نتواند کردید مکر باحسان . بعلت اینکه ممکن است آدمی بعدالت واستقامت بفراخور حال وکار خود موصوف کردد . وثمری که عدالت واستقامت اومیدهد ونتیجهٔ که ازآن حاصل می کردد در یک حدواندازه محدود بماند . وبطور مقصود وشایسته در بارهٔ خود ودیکران فائده و بهرهٔ ازآن حاصل نکردد اینست که استقامت وراستکاری را باحسان مقرون باید داشت .

احسان درلغت معنیهای چند دارد نیکی کردن . کارنیک کردن . هر چیزی را بآنطوری که هست دانستن . که بمقتضای آن اجرای لوازم نیکی بجا آورده شود این یکی هم معنی حکمت ودانش است . واز اینجا معلوم می شود که عدل تنها درکارها ونظم کلیهٔ امور کافی نیست . مکر بانضمام احسان پس باید کارهارا چنانکه هست بدانیم ونیکی کنیم وبطور نیک این دانستن ونیکی را بعمل بیاوریم . این است که بفصاحت تمام ناموس اعظم اسلام میفرماید . ﴿ بدرستی خدای شمارا مأمور میفرماید بعدل واحسان ﴾ عدل که بااحسان نباشد ناتمام است . احسان بدون عدل اسائه و بدکرداری است . عدل واحسان باهم سرمایهٔ نیک بختیها است . شرف انسانها است . بختیاریٔ جمعیتها است . ازاحسان باعدالت مواسات وبرادری وبرابری خیزد .

دستورالعمل تمامیٔ کارهای خوب وارجمندی وصلاح وسعادت این کلام مقدس است راستی وراستکاری که به نیکی واحسان مقرون کردید دیکر کدام بدی وناراستی بوقوع تواند پیوست کدام اعوجاج وناشایستی را جای حدوث وظهور تواند بود .

والحاصل حکم عدل واحسان را درکلیهٔ کارهای شخصی ونوعی وعمومی وخصوصی باید مرعی داشته باشیم . که دراین مواد دانستن شعبه‌ها وفروع آنها وملزومات هرکدامی ازاین شعبه‌ها نیز مطالعات جداکانه را از روی کمال آکاهی لازم خواهد داشت .

اخبار داخلیه

نواب مستطاب والافرهاد میرزا معتمدالدوله که در نسخه‌های پیش نوشته بودیم روزشنبه عازم ایران خواهند کردید . پریروز که روزشنبه بود بموجب قرار ودعوتی که ازجانب سنی الجوانب ملوکانه درحق ایشان شده بود . همراه جناب دولت مآب وزیر مختار ایران باعربه‌های مخصوص واحترامات شایسته درساعت شش بمابین همایون عزیمت وایفای رسم وداع را نموده . وشب پیش درحوالی ساعت پنج برای رهسپری بجانب ایران ازراه پوتی وتفلیس بواپور کومپانی روس تشریف برده اند .

پریروز صبحی جناب عطوفتمآب حافظ محمدبک افندی سرقرنای حضرت شهریاری بدولتخانهٔ جناب مستطاب افخم صدارت پناهی عزیمت وباجناب معظم ایشان ملاقات نموده‌اند .

جنابان سفیرروس واوستریا نیز درهمان روز باجناب مستطاب صدراعظمی وجناب دولتمآب راشدپاشا ناظرخارجیه ملاقات نموده‌اند .

جناب شاکر بک متصرف سابق هرسک وجناب دلاور پاشا متصرف سابق ردوس روز پنجشنبه کذشته وارد اسلامبول شده‌اند .

عزتمآب علی رضا افندی که ازاعضای مجلس ادارهٔ ارضروم ودارای رتبهٔ دوم بود درحق او متمایزی رتبهٔ ثانیه احاله وتوجیه شده‌است .

درخصوص مقتول شدن دو خواهر ازفامیل (قامالیک) که در بک اوغلی اتفاق افتاده است سابقا آنچه حاصل اطلاع بود نوشته بودیم حکومت دراین خصوصها ازروزیکه شروع بتحقیق نموده است کمال دقت وتجسس را بعمل می آورد ودرثانی هم چند نفررا احتمال رفته است که داخل این کار زشت بوده‌اند آنها نیز کرفتار شده . وازخانهٔ یکی ازآن دخترها که درترلاباشی میشده است . یک کارد قصابی بیرون آمده که آن کارد خون آلود بوده‌است وآنچه بقراین دانسته‌اند . این کار اکر چه در یک شب واقع شده‌است لکن ازجانب یکنفر نشده وچند کس داخل این کار بوده‌اند درثانی کار بهرجا منتهی شد درضمن اخبار نوشته می شود .

روزشنبهٔ کذشته درحوالی ساعت نه درخواجه پاشا درجادهٔ صالقم سکود ازخانهٔ متصرفی عمر بک قائممقام حکیم که کارکیر (یعنی غیرچوبی) بوده‌است آتش ظاهر شده وتنها دواطاق ازمرتبهٔ بالائی خانه سوخته وبعض جاهارا خراب نموده وآتش را خواموش کرده‌اند .

چندروزاست راه خبرهای تلکرافی از بعض جاهای اوروپ منقطع شده بود ازروز چهارشنبه باینطرف خط تلکرافها مانندپیش کار میکنند .

هفتهٔ کذشته پوستهٔ وین بهر طریق بوده‌است بواپور نرسیده وعقب مانده بود . این است که ازممالک خارجه واوروپ اطلاعات نتوانستیم حاصل نماییم . این هفته که پوست می رسد بخواست خدای آنچه ممکن است درنسخه‌های اختر درج خواهیم کرد .

پیشتر نوشته بودیم که بموجب ارادهٔ سنیهٔ مصاحف شریفه که ازروی خط شکرزادهٔ مرحوم دردائره نظارت جلیلهٔ معارف طبع شده‌است ازانبار آنجا بطالبان داده میشود . حال بموجب کازتها اعلان رسمی کرده‌اند که بجهت سهولت کار نسخه‌های متبرکهٔ آن بی جلد دردکان احمد افندی مجلد که

ورسلطان بایزید درمقابل مرکب فروشهااست نیز درعوض هدیهٔ معینه که یك مجیدیهٔ سفیداست اهدامی شود ۰

موافق جدیلی کهمنتشر شده‌است درظرف سال ۱۸۷۵ درازمیر معادل قیمت هشتاد وهفت ملیون وهشتاد پنج هزار و یکصدفرانك بازمیرادخالات شده ونودهفت ملیون و چهارصد و یك‌هزار و پانصد وهشتاد فرانك اشیاء ازآنجا اخراج شده‌است ۰ آنچه ازامتعه واشیاء ازآنجا بیرون برده اند بقدر دهملیون فرانك (دوکرورتومان پول ایران تقریبا) از ادخالات زیادتر می باشد ۰

(رشوت کرفتن وزرای آتی)

پیشتر درخصوص محاکمهٔ هیئت وزرای سابق دولت یونان اجمالا نوشتیم کهایشانرا ازبرای تهمت ارتکاب ورشوت خوری بحدا که کشیده اند که کویا وزیرمعارف ووزیر داخلیه رشوت کرفته وبعضی ازمنسوبان و بستکان خودشانرا مأموریت داده اند ۰

بعدازاجتماع شورای ملت که درهضدآن سبك ورفتارها بودند هیئت وزرای سومی الیهم ناچار شدند کهاستعفا کنند ۰ وشکایتها کهدر بارهٔ مأمورین درین بینرسیده باعث کردیده است که شورای ملت درانباب دقتی بکار برد بعلت اینکه واضح میشد هیئت وکلا ووزرای سابقه مأموریت روحانی وجسمانی را بدراهم میفروختند ۰ حتی کشیشهای بزرك ولایات مأموریت خودشانرا بده و بیست هزارفرانك خریده بوده اند ۰ و بدین جهت اعضای هیئت سابقه ووزرای دولت حبس وتوقیف شده و بامر استنطاق ایشان مباشرت کردند ۰ ولی درآغاز کاروزرای سومی الیهم کفتند کدقرار محاکمهٔ کهدر اینخصوص میدهند خلاف قاعده است ونمیتوانند ایشان رسیدکی باین کار نمایند ۰

تاآنکه این اعتراض وزرا وهیئترا چند روزی درمجلس کفتکو وصحبت کرده و بالأخره قرار شد کهمجلس حق دارد باین کاررسیدکی نماید ۰ تااینجا اجمالا واز روی تلکرامها سابقا نوشته بودیم ۰

اکنون چیزی که ازکازتهای آتن معلوم میشود باآنکه خیلی چیزها دراین فقرات می نویسند ۰ وهرکدامی بخیال خود تفصیلی داده بعض هم میخواهند پرده کشی نمایند ۰ لکن روی هم رفته معلوم می شود که رشوت کرفتن وزرای سابقه دولت ظاهرشده ودرمحکمه مرتشی بودن ایشان ثابت وحکم آن صادر خواهد کردید ۰

در پاریس مردتاجری در بین‌راه سن دنیزده پارچه کاغذ بانك کم کرد ۰ وقیمت آنها هرکدامی هزار فرانك بوده‌است بقاعدهٔ معموله‌مراتب‌را بپولیس کهامر محافظه وضبط شهرمأمور ندخبرداده وهزار فرانك مژده کانه قرار میدهد ودرضمن کازتهااعلان می‌نمایند ۰ روزی نشسته بوده است می بیند مردفقیرژولیده‌آمده وباوخطاب کرد ۰

– مسیوصاحب این‌مطلب شماهستید ؟

– آری ۰

– یك‌بسته کاغذبانك ازشما کم شده است ؟

آری مکر شما .....

هنوز سخن را تمام نکرده آن‌فقیرژنده‌پوش کاغذهارا در پیش روی‌آن تاجر میکذارد ۰ تاجر زیادخوش حال شده و یك کاغذهزار فرانکی‌را ازآن میان بطوریکه وعده واعلان کرده شده بود بآن فقیر میدهد ۰ فقیرنکاه کرده وبکوید مسیو من مرد فقیری هستم ۰ این کاغذرا اکرنزدصراف ببرم درحق من بدکمان میشوند ۰ ومرا بدست پولیس میسپارند ازشماخواهش می کنم این مبلغرا بمن پول خورده ورایج بدهید تاجرمرقوم قبول کرده وقیمت آنرا کهپنجاه عدد لیرای فرانسه است باومیدهد ۰ فقیر اظهار شکر کذاری نموده ومیرود ۰ فردای آن روز کهتاجر مذکور میخواهد کاغذهارا بیانك بدهد بانك کاغذهارا ضبط می کند بعلت اینکه کاغذها ساخته وقلب بوده‌است ۰

(مطالعه)

اکنون کم شده ازتاجر مرقوم یازده هزار فرانك شده ونه‌هزار اولی ممکن است پیدا بشود لکن این مژده کانی آخری کهمثل پولیست کهماها برمالهای خودمان جهت پیدا کردن مال دزدی میدهیم مشکل بدست بیاید !

دروزنامه‌های مصور المان می نویسد اکر بخواهی هفت وهشت روز یك‌ماهی را زنده‌نکاه بداری یك قدری نانرا درتوی عرق ترکرده بدهن ماهی میکذاری وانکاه اورا درمیان کاه تازه کذاشته و بابك ریسمانی به‌بندی اکر بعداز هشت روزبازکرده نانرا ازدهن‌ماهی بیرون آورده وتوی آب بیندازی بفاصلهٔ چند دقیقهٔ ماهی حرکت کرده زنده می‌شود ۰

درمیان عساکر دولت فرانسه بیست ودوهزار وهشتصد وشصت وسه کس صاحبان‌مناصب هستند که چهارنفر ازایشان مارشال می باشند (یعنی‌منصب سرداری دارند) و پانصدونپجاه جنرال ۰ و پانصدوسی وچهارنفر ارکان حرب ۰ وهفتصدونود و یك‌نفر صاحب منصبان ژاندارمری (قسمی ازضبطیه) است ۰ ودوازده هزار ودویست ویکنفر صاحب‌منصبان پیادکان نظامی وسه‌هزار و پانصد وهفتاد وهفت‌نفر صاحب منصبان سواری‌نظام ۰ ودوهزار وبیست وشش‌نفر صاحب منصبان توپچی ۰ وصدوسی وشش‌نفر درمیان‌مستحفظین قلعه‌جات ودویست وهفده‌نفر صاحب‌منصبان صنایع توپچی ۰ وهزار ویکصد ونوزده‌نفر صاحب منصبان صنایع ارکان‌حرب ۰ وهزار و پانصدوهشت‌نفر صاحب‌منصبان ومأمورین اموراداریهٔ‌تدارك ولوازم عسکریه ومأمورین صحیه ازقبیل‌حکیم وجراح ومانند آنهاهستند ۰

درمیان‌عساکر دولت المان هجده‌هزار وهفتصد ودوازده‌نفر صاحبان‌مناصب حربیه ونظامیه وهزار وششصد وهفتاد ونه‌نفر اطبا وجراحین‌هستند که جمعا بیست‌هزار وسیصدونودویکنفرمیباشند ۰

(فیکارو) کازت پاریس می نویسد دریکی ازمرکزهای شمندوفرهای المان شمالی درحالتیکه قطار راه‌آهن آماده‌حرکت بوده‌است یکی ازعربه‌ها دویده یکی‌را بنام (مولرمولر) آواز می کند ازآن واکون شخصی سرش‌را ازپنجره بیرون می‌آورد وبمحض دیدن آن مردسیلی چسبانی بصورت اومیزند ۰ مردازتوی واکون‌بیرون‌آمده مراتب‌را درمقام شکایت وداد خواهی بمرکزاظهارمی کند ۰ رئیس مرکز می پرسد نام‌توچیست ؟ می کوید (وولف) آنکاه رئیس می کوید این مسیوباشما کاری نداشته سیلی‌را بمسیو (مولر) می‌خواسته است بزند ۰ نه‌بشما که مسیو وولف هستید عربهٔ خودتانرا سوار بشوید اینرا بکفت وامرکرد قطارحرکت نمود ۰

کازت آکادمی ازلندن می نویسد اینروزها بعض آثار وصنایع قدیمهٔ ایران بجهت نهادن درانبکه خانهای لندن فرستاده شده‌است بسیاری ازاین آثارقاب وقدح چینی وشال‌وقالی و بعض آلات واسباب آهنی وفولادی‌است که ثابت می کند معموری قدیم ایرانرا ۰ ومعلوم می‌شود که‌درقدیم صنایع درممالك ایران‌خیلی درترقی وپیش بوده‌است ۰ تفصیل این‌آثارتا کنون‌معین نشده‌است ۰ بعد ازمعین‌شدن تفصیلات را در ضمن نسخه‌های آینده خواهیم نوشت ۰

درسال کذشته درظرف یکسال عدد دکان قصابهائی که‌در پاریس کوشت اسب‌میفروخته‌اند بشش هزار وهشتصد وشصت وپنج باب دکان رسیده‌است که در آنهایك‌ملیون‌ودویست وچهل ونه‌هزار ویکصد ونود (کلوغرام) (۱) کوشت اسب واولاغ وقاطر فروش شده‌است ۰ واین قصابها این‌اوقات درلندن هم‌اذن کرفته ودکان بازکرده‌اند که درآنجا نیزکوشت اسب ومانندآن بفروشند ۰

کازتهای فرانسه می‌نویسند ۰ درهمهٔ روی‌زمین پنجاه هزار لکوموتیف یعنی (چرخ وماشین‌راه آهن) کارمیکنند قیمت آنها بقدر دوملیارد ونیم فرانك می‌باشد (کهتخمینا پانصد کرورتومان پول‌ایران است) ازجملهٔ آنها درامریك یعنی ینکی‌دنیا (چهارده هزار ودویست) عدد ودرانکلستان (ده‌هزار ونهصد) ودرالمان (پنج هزار ونهصد) ودر فرانسه (چهارهزار ونهصد) درروسیه (دوهزار وششصد) دراتریش (دوهزار وچهار صد) درمجارستان (دوهزار وچهارصد) ودر ایتالیا (یکهزاز ودویست) قطعه‌ماشین شمندوفر موجود است ۰

(۱) سیصد ودوازده درهم است ۰

موافق آنچه این روزها ازجانب وزارت معادن مجتمعهٔ امریکا نوشته اند درسال کذشتهٔ هزار وهشتصد وهفتاد و پنج میلادی از معدنهای نقره وطلای امریك درعرض یکسال معادل‌قیمت یکصد وسی وچهارملیون وسیصد وهشتاد ودو هزار وسیصد وسی وهفت‌فرانك‌طلاودویست‌وهفتاد وهشت ملیون ویکصد و پنجاه هزار و هفتصد وهشتاد و یك‌فرانك‌نقره حاصل‌شده است ۰ که جملتان چهارصد ودوازده ملیون و پانصد وچهل هزار ویکصد وهجده فرانك میشود (که تقریبا چهل ویك کرور و دویست وپنجاه وچهار هزار ویازده تومان وهشت هزار دینار پول ایرانست) واز قراریکه معلوم کرده اند حاصل معادن امسال ازسال کذشته زیادتر خواهد شد ۰

کازتهای المان مینویسند سمت اندرون کلیسای استراسبورغ که کهنه ومحتاج تعمیر شده است ازجانب دولت المان این‌روزها تجدیدشده ورنك تازه خواهندزد ۰ مخارج این رنك زدنرا بقدر پانصد هزار فرانك تخمین کرده اند ۰

در روزنامهای لندن نوشته اند که درسال کذشته معادل‌قیمت هفتصد وهفتاد ویکهزار ونهصدوهفتاد وچهارلیرای انکلیس‌دندان فیل ازخاك‌افریقابلندن نقل و واردکرده شده است ۰

درششم ماه فوریه درشهر چین‌چیناتی که درامریك واقع است درتیاتر خانهٔ اوپرا بجهة منفعت فقرا یك‌تماشاداده بودند دراثنای مشغول‌بودن مردم یك دفعه‌صدای (آتش ! آتش !) از بعضی‌جاها شنیده می‌شود وجمعیت تیاترخانه متوحش کردیده رو بفرارمیکذارند چون چندهزار جمعیت درآنجابودند ودرآن حال هولناك همه هجوم برای بیرون رفتن کذاشته بودند ۰ ازازدحام بقدر یازده‌نفر درآنمیان خفه شده سی نفر نیزسقط ومجروح کردیده اند ۰

انعقاد مجلس‌ارلنت‌انکلیس‌را سابقا نوشته بودیم ۰ حال‌بجهة اطلاع کیفیت انعقاد واجناس اعضای مجلس‌مذکوررا ذیلامینکاریم ۰

ازمجلس مبعوثان‌ملت (که وکیل‌رعایاهستند) دویست وپنجاه ودونفرازصاحبان مناصب‌عسکریه که حالا یاسابقا صاحب‌منصب بوده‌اند ۰

ازکسانیکه دارای رتبهٔ بزرکی ونجابت ولادتی) هستند یکصد وبیست نفر وازکسانیکه دارای این رتبه ازجهة امتیازی که‌درثانی ازجانب‌دولت‌حاصل کرده‌اند پنجاه وهشت‌نفر (معنی این پرها خیلی نزدیك بخوانین ایران است) ازایرلاند درپارلمنت پنج کس از پرهاست ۰

ازمبعوثان چهل وهفت‌نفرشان ازوکلا ووزرا ومأمورین‌عالیهٔ سابقه ۰ وسیصد وچهل وسه تن ازحکام وصدوچهارده کس ازاووکاها (یعنی وکلای دعوا) وبیست ونه‌نفر ازبانکرهاوصرافهای

معتبر ونود وهفت نفر ازمجلس ادارهٔ راههای آهن ونوزده نفر ازآب جوفروشهاهست .

وازمبعوثان ازجانب اهل علوم وادبیات هم درمیان آنهاهست . ازجمله پنجاه وشش کس ازمؤلفین ویازده کس از صاحبان امتیاز ومدیران کازتها وروزنامها وسه طبیب وچهارمعلم وسه معمار وچهاردهنفر ازصاحبان معادن ودهکس ازصاحبان کارخانهای آهنی و نود ویکنفر کشتی سازومیز وصندلی سازودونفر فعله .

بطوریکه معلومست چندیست دولت روسیه راه انداختن خطراه آهنی را ازسمت طاشکند وترکستان مقرر داشته وتحقیقات آنرا پیش گرفته بود . واین کاررا بعهدهٔ جنرال فاوفان واگذار داشته وجنرال مومی الیه هم برای رسیدهگی تعیین راه این خط شمندوفر وسائرملزومات آنجنرال پسواسیقوف را معین نموده واوهم مدتی بود که باجرای این مأموریت اشتغال داشته است . کازتها می گویند امروزها پلان یعنی رسم هندسی وصورت ترتیب وساختن آنرا درضمن راپورتی که نوشته است معین کرده وداده است وموافق این پلان خط که ساخته خواهد شد بخط راه آهن اقاترین وچلیاب وتروئیسك باید پیوسته شود . وازقراریکه معلوم است دولت روسیه بزودی این راه آهن را خواهد ساخت .

بقیهٔ ترتیبات پوست خانهٔ ایران

تعرفهٔ حمل ونقل چیزهای وزین

برای مسافت یکفرسخ الی شصت فرسخ . (۱)

ازصفر تاصد مثقال	یکقران	(۲)
ازصدمثقال تادویست مثقال	سی شاهی	(۳)
ازدویست مثقال تاسیصد مثقال	دوقران	
ازسیصد مثقال تاچهارصدمثقال	دوقرانونیم	
ازچهارصدمثقال تاپانصد مثقال	سه قران	
از پانصد مثقال تاششصدمثقال	سه قران ونیم	
ازششصد مثقال تاهفتصد مثقال	چهارقران	
ازهفتصدمثقال تاهشتصد مثقال	چهارقرانونیم	
ازهشتصدمثقال تانهصد مثقال	پنج قران	
ازنهصد مثقال تاهزارمثقال	پنج قران ونیم	
ازهزار مثقال تاهزاروصدمثقال	شش قران	
ازهزاروصدمثقال تاهزاروبویست مثقال که تقریبا دومن تبریز باشد	شش قرانونیم	

قرارمرسولات وزین برای مسافت زیاده ازشصت فرسخ

ازصفر تاصدمثقال	سی شاهی	
ازصدمثقال تادویستمثقال	دوقران ویکشاهی	
ازدویست مثقال تاسیصد مثقال	سه قران	
ازسیصدمثقال تاچهارصدمثقال	سه قران ویازده شاهی	
ازچهارصدمثقال تاپانصدمثقال	چهارقران ودهشاهی	
ازپانصدمثقال تاششصدمثقال	۵ قران ونیم شاهی	
ازششصدمثقال تاهفتصد مثقال	۶ قران	
ازهفتصدمثقال تاهشتصدمثقال	ششهزاروپانزده شاهی	
ازهشتصدمثقال تانهصدمثقال	هفت قران ودهشاهی	
ازنهصدمثقال تاهزارمثقال	هشت قران ونیم شاهی	
ازهزارمثقال تاهزار وصد مثقال	نه قران	

(۱) تقریبا یك ساعت ونیم راه باصطلاح اسلامبول است
(۲) پنج غروش (۳) یك شاهی ده پاره است

ازهزاروصدمثقال تاهزاردویست مثقال نه قران وپانزده شاهی

قراردریافت وجه ضمانت مرسولات قیمتی بهرمسافتی که بوده باشد ازطهران محسوب میشود

از صفر تایکتومان	ده شاهی
ازیکتومان تا پنجتومان	یکقران
از پنجتومان تا ده تومان	یکقران ونیم شاهی
ازده تومان تاپانزده تومان	سی شاهی
ازپانزده تومان تا بیست تومان	سی ویکشاهی
از بیست تومان تابیست وپنجتومان	دوقران
از بیست وپنجتومان تاسی تومان	دوقران ویکشاهی
ازسی تومان تاسی وپنجتومان	دوقران ونیم
ازسی وپنجتومان تا چهل تومان	دوقران وپانزده شاهی
از چهل تومان تاچهل وپنجتومان	سه قران
ازچهل وپنجتومان تا پنجاه تومان	سه قران ویکشاهی
از پنجاه تومان تاپنجاه وپنجتومان	سه قرانونیم
از پنجاه وپنجتومان تا شصت تومان	سه قران وپانزده شاهی
ازشصت تومان تاشصت وپنجتومان	چهارقران
از شصت وپنجتومان تا هفتاد تومان	چهار قران ویکشاهی
ازهفتاد تومان تاهفتاد وپنجتومان	چهارقرانونیم
ازهفتاد وپنجتومان تاهشتاد تومان	چهار قران وپانزده شاهی
ازهشتاد تومان تا هشتاد وپنج تومان	پنج قران
ازهشتاد وپنج تومان تا نود تومان	پنج قران ویکشاهی
ازنود تومان تا نود وپنج تومان	پنج قرانونیم
ازنود وپنج تومان تا صد تومان	پنج قران وپانزده شاهی

﴿ اخبار تلگرافی ﴾

(فرانسه)

پاریس ۲۵ فوریه

مسیو دوفور وکالت ریاست هیئت وکلارا بعهده خود گرفت . میگویند مسیو کازمیر پریه بوزارت داخلیه . ومسیو بورد بوزارت تجارت تعین ونصب خواهند شد .

مسیو تیر قبول کرد که داخل دراعضای شورای ملت باشد .

(اسپانیا)

بایون ایضا

وزیرحربیهٔ دون قارلو کرفتار وتوقیف شده است . بسیاری ازآدمهای دون قارلو بخاك فرانسه فرار کرده اند . خبرهائی که از اسپانیا میرسد اطلاع میدهد که درنزدیکی توارا یك جنك بزرك هم خواهد شد .

مادرید ایضا

اعلیحضرت فرال الفونس باتفاق سی هزار جمعیت عسکریه بسمت قارلیستیانی که دروایت (توارا) می باشند حرکت کردند .

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

وزیر عدلیه نظامنامهٔ جدیدهٔ ملکیه را بشورای ملت دادند .

(المان)

مونیخ ایضا

رئیس هیئت وکلا درمجلس مبعوثان بیان کردند که حکومت حق مالکیت خود را در راههای آهن بامپراطوری المان واگذارنخواهد نمود . مسیو آو برحسب انتخاب رئیس شورای ملت شد .

(ممالك عثمانیه)

(مملکتین)

بکرش ایضا

حکومت قرارداد لایحهٔ در باب تشکیل یك بورسه در بکرش بشورای ملت تقدیم نماید .

روسیه

پترپورغ ایضا

عساکر روسیه خوقند را ضبط کرده اند .

(روزهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۵ فوریه

سندات حصه‌های راه آهن ۲۵ فلورین ۹۰ سانتیم است .

بورسه سست است فیأت اسهام کمی تنزل کرد .

احتمال میرود شورای ملت فردا قرارمقاوله نامهٔ تجارتی مملکتین را تصدیق نماید . کازتها میگویند تبعهٔ خارجه که داخل درمیان اهل شورش هرسك هستند بموجب نصیحتی که ازجانب دول اوروپ اجرا میشود امیدواریم ترك اسلحهٔ اختلال را کرده بیرون بروند .

بشته ۲۵ فوریه

آب طوفانه بعضی جاهای شهررا فرا گرفت . وخیلی خسارت درین ضمن بشهر وارد آمد .

(فرانسه)

پاریس ۲۵ فوریه

اسهام عمومیه ۲۰ غروش ۲۵ سانتیم است . سندات روم ایلی ۵۸ فرانك ۰۰ سانتیم است .

بااینکه هواخواهان حکومت غیرمشروطه (طالبان قرالیت ومانندآن) اسهام زیاد در بورسه فروخته اند فیأت اسهام تنزل ندارد .

انکلیس

لندن ۲۵ فوریه

در مجلس صاحبان حصه‌های استقراضات دولت علیهٔ عثمانیه ازنتیجهٔ مأموریت مسیو هموند باسلامبول خشنود شده اند .

(پوردیانو)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۴ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۲۵

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۲۰
شرکت عثمانیه	۰۲	۲۵
اعتبارعمومی	۰۳	۳۵
تراموای	۱	۵۰

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۸	۵۰

فرانق

استقراض	۱۸۶۳	۱۳۷
»	۱۸۶۵	۱۳۸
»	۱۸۶۹	ـ۱۲۳
»	۱۸۷۲	ـ۰۳۷
»	۱۸۷۳	۱۲۰

	غروش	سانتیم
کمبیال لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۲۵

	فرانك	سانتیم
پاریس بهرلیرای عثمانی	۲۲	۶۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۲۵
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۸
امپریال	۰۸۹	۳۰
کریمیه	۰۵۱	۱۴
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۵
منات کاغذی	۱۴	۱۰
مجیدیه	۱۰۲	۱۶
بشلك	۱۰۵	۲۵
منالك	۱۰۷	۲۵
پول سیاه	۱۳۶	۰۵

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

ازهمین مقدمات چنان بنظر خواهد آمد که این احتراق وروشنایی که گفته شدمثل این است که یك اوجاقی درمیان بدنهای ماهست و یك منقلی هم آنجا گذاشته شده است . حال آنکه آن طوریست راست است در بدن انسانی کیفیت احتراق هست لکن درآنجا منقل نیست . واین هم محتاج توضیحست چنانکه معلوم است اگرقدری علف وچالی وشاخه‌ها و پارچه های هیزم واین طور چیزهارا درته یك کودالی ریخته . ویك‌مدت آنهارادرآنجاترك‌نمایم . بعدازمرور مدت‌مذکوره می‌بینیم رنك‌اینها تغییر یافته وسیاه شده‌است . واگر خیلی مانده باشدآن پارچه‌های هیزم مانندکرد خاکی رنك‌میشود که درزبان مردم میگویندچوب پوسیده‌است . اکنون این قسم تغییرحال آن اجسام وسیاه شدن و پوسیدن آنها یکنوع احتراق وسوختن‌است . وفرقی که‌دارد همان دیروزودیست ازسوختن متعارفی یکدفعه سوخته خاکستر می‌شود . ودراین‌سوختن چون بمرورو گذشتن مدت‌است . آن طور میشود .

بهمان طوری که‌هنگام سوختن هیزم دراوجاق حامض فحمی یامولدالحموضهٔ هوا مرکب شده بیرون می آید ازآن هیزم پوسیده هم‌بهمان‌طور درانثنای آن سیاه‌شدن تاوقت پوسیدن حامض فحمی بیرون می‌آید . وهمان طوری که‌هیزم دروقت سوختن احداث حرارت میکند خورده‌چوبی که می پوسد نیز بهمان طور حرارت حاصل می‌نماید .

احداث این حرارت آشکار است چنانکه درطویله پهن وزبیل مالها که یکجا جمع‌میشود . فوق‌العاده احداث حرارت ازآنها پیدامیشود . وهمچنین علفهای خشك واین‌تنها کوها که درکیسه‌ها می ماند وواضح‌است که‌چگونه حرارت بحصول می‌آید . و بسا می‌شود که‌درطویله‌ها وانبارهای کاه‌خودبخود آتش‌وحریق ظاهر می کردد . لهذا واضح است دراین‌حالات علفها وکاهها وسائر اجناس نباتات که‌پوسیده می‌شوند احداث حرارت می‌نمایند .

حال به‌بینیم این حرارت ازکجا حاصل می‌شود که ماحس نمی کنیم؟ واضح‌است اکرده‌من‌هیزم درمدت یك‌ساعت دراوجاق بسوزانیم چه قدرحرارت می‌دهد یقیناباید‌دانست که‌آن‌مقدارهیزم که‌یك‌جای کود خاك کنیم و بپوسد همان قدرحرارت که دریك ساعت ازاوحاصل شود . همان قدرحرارت هم ازهیزم کودالی درعرض یك‌سال بمرور حاصل خواهدشد . وقدرحرارت حاصله ازاین دوفقره سوختن قطعامساوی خواهدبود .

(باز هست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

یکباب خانهٔ‌واقعه درجنماقچیار بوقوشی دربالای دکان‌ساعت سازکه یازده اطاق ومخزن وباغچه وغیره دارد باجاره‌داده خواهد شد. هرکس‌خواهان باشد بساعت ساز مذکور که درزیرآن خانه است رجوع نماید .

رسالهٔ (فوائد) نام عربی‌العباره . تألیف شیخ عظیم‌الشان الساطع‌البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل‌اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصاردارای معانی بسیار بلند وجامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

مسیو م دیوسکوریدس نام طبیب دربالای اوزون‌چارسو درنزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت‌پنج‌الی‌هفت براي‌تداوی‌ومعالجهٔ‌ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ‌اقسام ناخوشی بواسیررا بسهولت وبتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه‌نماید . وهمچنین درناخوشی معده‌نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده‌است . که محل‌فروش آنها اجزاخانهٔ‌مذکور فوق‌است . ودستورالعمل استعمال‌حبها دروروقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك‌قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب‌است بهمین جهت‌دقت لازم‌دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا مبنوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل‌عبا شهید کربلا روحی له‌الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری‌است نوین وبواسطه ایست برای‌تجدید آیین آموانین‌بانضمام قصیدهٔ غرای‌مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع‌شده ودردکان‌جلیل‌اغا درچنبرلی‌طاش وحاجی‌حسن‌آغادرباغچه قپوسی‌فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصایدوترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی‌ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب‌درسه‌جلد درج کرده‌بود دردکان‌حاجی‌حسن‌افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن‌اغا تنها کوفروش درباغچه‌قپوسی هرجلدی‌بقیمت‌معین فروش‌میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان‌حاجی‌حسن‌اغا کتاب‌فروش‌درباغچه‌قپوسی .
دکان‌تنها کوفروش‌دراقسرای‌نزدیك‌پشل‌طولومه .
مغازهٔ کتاب‌فروشی بزرك‌درزیرمسافرخانهٔ‌عسکری .
دردکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که دوچندسال پیش ازجانب‌یکی ازمأمورین‌سفارت سنیهٔ‌ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان‌الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره‌طبع‌شده‌است . درمغازهٔ کتاب‌فروشی درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشرآن شده وبهمان‌تفصیل که‌مقرر بود نسخه‌هایی که‌بیرون کرده شد خدمت ایشان ازپوسته‌های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده‌خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس‌ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که‌درقبول کردن این‌کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان‌بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اندومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره‌ٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

درادارهٔ‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(فلاپرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان‌طبع‌شده‌دربارقهٔ سرپل و جاهای دیکرفروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته‌شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواندبود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر داثر بفتح اسلامبول . لیدآ باآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی ازادبای مشهوراست دردکان هرکتاب‌فروش از قرارسه غروش فروش‌میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خوالدین درزقاق فاطربجی درنمرهٔ ١٦ فروش‌خواهدشدخانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك‌طویله‌وچهار چاه‌آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ‌اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سانج پوسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده‌ومومی‌الیه هرنوع رسم وخطوطرا درنهایت‌خوبی‌وابتکاری درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید‌هرکس طالب‌بوده باشدبه مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌تیپوغراف یعنی‌باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوطمتنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت‌و زیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌موباعث خشنودی خواهشمندان‌سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه‌جور بزرك‌وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره‌ٔ طبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباغ. بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه‌شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این‌معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دوسال کذشته ازانفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره رانویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف‌بود بعد از فروخته شدن مقدارکافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های این مرمغازهٔ کتاب فروشی‌در زیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومه‌در دکان تنها کو فروش‌ودردکانهای جلیل‌اغادرچنبرلی‌طاش‌وحسن‌اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج‌فروش میشود .

نومرو ۳۲ فی ٤ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه‌شنبه ﴾ فی ۱۷ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۲۹ فوریه ۱۸۷٦ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت [illegible] هشت مجیدیهٔ سفید
شش [illegible] چهار مجیدیهٔ سفید
یک [illegible] رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

وظیفه‌ها ـ مأمورین

شعبه‌های حقوق مشترکهٔ یك وطن درچند قسم ملحوظ میشود . که همه حقوق مقدسهٔ آن وطن است . اگر درست به‌بینیم این حقوق مشترکه با اینکه جداجدا ایفا کرده میشود بملاحظهٔ روابط صوریه و معنویهٔ کارهای وطن مثل این است که هر شعبهٔ از آن باهتمام کل و اجزای وطن بعمل آورده میشود

وطن را مانند یك خانه فرض کنیم که در آن جمعی از یك خانواده و اتباع آنها هستند و درمیان آنها بزرك و کوچك و زن و مرد و طفل و دایه و خادم و مخدوم تا دربان و ریش سفید و غیر آنها میباشند . اینها هر کدامی کاری دارند معین که در ظاهر صورت مربوط بهمدیگر نیست . لکن هرگاه نیك نظر کنیم خواهیم دید همه بهمدیگر محتاج هستند . انتظام تعیش و گذران آنها ممکن نیست مگر بمعاونت همدیگر . آشپز و طباخ یکی از اجزای کار است اگر نباشد همه بی‌طعام خواهند ماند . حال آنکه آشپز تنها برای طبخ طعام از خود هیچ چیزی را مالك نیست . بزرك خانه باندازهٔ کفایت جمعیت باید لوازم طعام و آلات طبخ را برای او آماده کند او هم بپزد و در این ضمن هم خود تعیش نماید و هم دیگران را باعث بقای حیات گردد . و همچنین سائر افعال لازمهٔ خانه مانند آب کشی آتش روشن نمودن تنظیفات خانه محافظت در خانه از دخول بیگانه و دزد و دغل . و مانند آنها که اینها نمونهٔ انتظام کار یك خانه است و هرچه بالاتر رویم کار بزرگتر و احتیاجات بیشتر و شعبه‌های حقوق وسیعتر می‌شود .

حال سخن در اینجاها نیست اصل مقصود این است که این خانه و اهل این خانه مسعود و نیك بخت نتواند بود مگر آنکه حقوق مشترکه و مخصوصهٔ آنها در نزد ایشان معلوم باشد و براستی و عدل و احسان در حق همدیگر رفتار کنند یعنی بشرط اعتدال حال نیك به بینند و نیکویی کنند و بطور نیك بعمل بیاورند . که ملاحظهٔ این مطلب را در حق این خانهای کوچك خودمان کردن اشکالی ندارد .

قدری که خیال و تصور را بالا ببریم کار بزرگتر می‌شود و دقت نظر و مطالعه را بیشتر لازم دارد . بعلت اینکه حقوق متساویه و مشترکه به‌نسبت احتیاجات و رابطه‌های احتیاجات کثرت پیدا کرده و بقدر آن کثرت اهمیت حاصل می‌نماید . و معادل آن اهمیت وظائف اجزای کار بزرگتر و معتناتر میشود .

از مرتبهٔ بالا و قوهٔ معنویهٔ وطن که هیئت دولت و ارکان حکومت هستند پایین‌تر بیاییم از رجال و مأمورین بزرك گرفته تا بزارع و برزگر و از آنجا تا بصف نعال عمله‌جات و فعله‌های وطن و ملت برسیم . و حقوق هر کدامی را معین دانسته و وظائف آنها را درمدنظر بیاوریم . آنوقت خواهیم دید که مرتبه‌های پایین با اینکه یك شعبهٔ عمدهٔ حقوق وطن در عهدهٔ آنها است . غالبا متروك الحال و بدون بذل معاونت در حق آنها سر خود گذاشته شده‌اند .

سهل است اعتنایی در حق آنها و تسهیل امر زراعت و اسباب نقلیه و آبادانی کردن آنها نمی‌شود . در جاهای چند معاملات غیرمعتدلانه نیز در حق آنها روا دیده میشود . و بالعکس همینکه قدری بالاتر از این مقامات رفته و نامش مامور و ضابط و باصطلاح خودمان نوکر باب گذاشته شد . پناه بخدا باید برد نه حقوق خود را محدود دارند و نه وظیفهٔ خود را میدانند حال آنکه مأمورین اجیران وطن هستند و مواجب و مرسومی که بایشان داده می‌شود در عوض یك کار و خدمت معین است که باید آن کار را بکمال درستی و حقانیت و اعتدال دیده و حقا و حقیقة استحقاق این را داشته باشد که آن اجرت را بگیرد .

لکن چه فایده این معنی در بسیاری از جاها بطور بد استعمال شده مأموریت را یك غالبیت و اقتدار آسمانی دانسته و هرچه هم می‌کنند خودشان را مستحق خیلی بیشتر از آن هم میدانند . و کار یك طوری اتفاق افتاده است که شکایت با آزادی از دست آنها باولیا و ارکان دولت بردن از همه کاری مشکلتر شده . و هزار محذور درمیان کار افتاده است . و این از جمله موانع بسیار بزرك برای ترقیات وطن و اجزای وطن گردیده است .

اگر اینها مستقیم باشند و حدود وظائف خودشان را بدانند . مرتبهٔ پایینی در کمال سهولت استقامت و اعتدال حال را مالك گردد . اگر ضابط دهی مقصودش حیله کاری و تغلبات نباشد . زارع و رنجبر را میتواند بایفای تمام وظیفهٔ خود وادارد . اسباب تسهیل راه زراعت و معاونتهای ممکنه را در اصول و فروع کار او از خود و از مالك و صاحب‌ده بطورهای دیگر فراهم بیاورد . برخلاف اینکه فردا را ملاحظه نکرده و خود را موقتی در سر آن کار بداند . و بالفطره هم مبنای کارش برخلاف راستی و راستکاری و حقوق دانی بوده باشد . که آنوقت هم زارع از پا می‌افتد . هم ملك خراب گردد . هم مالك بیچاره شود . که آن ضابط بدبخت خود نیز درمیان این کار خراب و تمام شود .

والحاصل شعبه‌های حقوق وطن و ملت را همه اجزای وطن باید بدانند و همه وظائف هر صنفی از اجزا را بشناسند و هر کدامی از ایشان مقدار و مقام خود را دانسته و هر چیزی را بطوریکه که هست به بینند و بر آن مقیاس مبنای کار خود را بدست آورده شرایط وطن داری و حصول سعادت حال عمومی حاصل گردد .

(اخطار)

این روزها کاغذهای مختصر که از تبریز رسید از دهم و یازدهم ماه محرم الحرام تاریخ داشت . بعد از وصول نسخه‌های اختر بآنجا معلوم است همانطوری که بعضی را پسند طبع و مایهٔ وجد و تحسین خواهد شد جمعی دیگر نیز که از معنی روزنامه و کازت و اهمیت و معتنا بودن این کار خبر ندارند و انسی هم باین چیزها نگرفته اند . عظم و اعتباری برای آن قرار نداده و گذشته از این از بعض اصطلاحات دولتی و پولیتیکی و حکمتی هم که مطلع نیستند وضع این روزنامه یکطور غریبی بنظر آنها می آید . لکن امید واریم اگر یك قدری تامل نمایند و خواه ناخواه بمطالعهٔ آن همت گمارند بتدریج هم انس خواهند گرفت . و هم منافع آنرا خواهند فهمید . انشاءالله در یکی از نسخه‌های آینده اجمالا خواهیم نوشت که در ممالك فرنگستان چه‌قدر روزنامه و کازت چاپ و منتشر شده و چه‌قدرها پول صرف این کار می‌کنند . که در یك شهر بزرك اگر گوئیم یکصد هزار لیره روز بروز صرف باین کار ملاحظه میشود خیلی کم گفته شده است .

یکی هم از نیك خواهان نوشته بودند که بهتر است در این کازت عبارتهای (فارسیٔ صرف) نوشته شود . گویا نسخه‌های سابق ما را نخوانده است و از حدود حالایی زبان فارسی آگاهی حاصل نکرده . ما که فارسیٔ صرف نداریم و از آن گذشته کسی نمی تواند بفهمد . و علاوه براینها بعض الفاظ هست که ابدا فارسی لغتی برای آن وضع نکرده است سهل است در عربی هم پیدا نمی‌شود . که این مطلب را در سابق هم اجمالا نوشتیم . و خود این عزیز که در کاغذ خود می‌نویسد فارسی صرف نوشته شود بهتر بود که این لفظ (فارسی صرف را) ملاحظه کرده و بعد از آن این تکلیف را باداره امر تحریر اختر می نمود لفظ (فارسیٔ صرف) عربیٔ خالص است . در این صورت یك کلمه را که خود نمی تواند بفارسی صرف بیان کند بهمان کلمه یك تکلیف بزرگی را بمیان می‌آورد که هرگز با این وضع زبان فارسی صورت امکان نتواند داشت . و اگر کسی بتکلف چیزی بنویسد اسباب خندهٔ مردم خواهد بود .

یکی هم فقرهٔ لغتهای غیرمأنوس را اشاره کرده بود که آنهم از بعض لغتهای عربی که در فارسی بطور دیگر استعمال می شود . و در لغت برخلاف آن هست بمیان آمده است . مثلا ایضاح می‌نویسیم در نوشتجات فارسی توضیح می‌نویسند حال آنکه ایضاح صحیح است . لفظ مراجعت را در بر گشتن بجایی می گوییم .

مثل اینکه فلانکس مراجعت بوطن کرد . با آنکه در اینجا عودت و رجوع باید استعمال شود نه مراجعت که بین الاثنین است . و مانند اینها که نمیخواهیم یکی یکی نوشته و تفصیل بدهیم . و گویا از این الفاظ تصور کرده است که این کازت از غزته‌های ترکی ترجمه می‌شود چونکه در ترکی اکثر استعمالات را موافق لغت بکار برده اند . و حال آنکه این روزنامه غالبا از روی کازتها و کاغذهای اخبار اوروپ که ما بغلط فرنگستان می نویسیم نوشته می‌شود . و چنانکه گفته شد هر کلام و مطلبی قوتی دارد .

که آن قوت باید ادا کرده شود همینکه مثل فارسیهای (اسکو) کوئیم قطعا آن قوت فوت می‌شود .

والحاصل خواهش داریم که بجای افاده کردن دراین چیزها قدری دقت درنکات سخنها والفاظ وقوت الفاظ ومقاصد مهمه و مقدسهٔ این کازت بکار برده آحاد ملت‌را وادارند بمطالعهٔ آن وفهمیدن معنی کازت ومآل آن .

از اکثر پای تختهای دول معظمهٔ چه ازجانب سفارتهای اعلیحضرت شاهنشاهی وچه ازدارالفنونهای السنهٔ شرقیه تبریك وتحسین برای اختر نوشته شد . واین نیست مکر بجهة اینکه خیلی مغتنم می‌دانند وجود همچنان کازت‌را دراین بحبوحهٔ پولیتیك دولتها وملتقای مناسبات شرقیه ومغرب زمین . باز تأکید می کنیم که انشاء اه نسخه‌های سابقه‌را خوانده ویکقدری مقام بلنداین کازت را دانسته و بعد ازاین نیز مطالعه فرموده اقلا درمدلولات همان مقاله‌ها که دراوایل کازت نوشته می‌شود بقدر امکان تأمل وتدبر نمایند .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

متصرفیٔ سنجاق اماسیه بعطوفتمآب فیضی بك افندی متصرف سابق طرنوی تفویض .

متصرفیٔ سنجاقی که این دفعه درکربلای معلا تشکل کرده شده‌است بعزتمآب راشد افندی ناظر رسومات سابق ولایت بغداد تفویض وتوجیه فرموده شد است .

جناب فوتیادیس بك سفیر دولت علیهٔ عثمانیه در آتن ۱۹ فوریه بجهة مسیو رادویچ سفیر دولت المان که تازه رسیده بوده‌است مهمانی بزرکی داده که بقدر سیصد نفر ازوزرا وسفرا وبزرکان مملکت ومأمورین داخلیه وخارجیه درآن مهمانی حاضر بوده اند .

درخصوص اصلاح حبسخانها بیشتر تفصیلی نوشته بودیم اینروزها یك امرنامهٔ سامی ازجانب جناب مستطاب افخم صدراعظمی بهمهٔ ولایات ممالك محروسهٔ عثمانیه صادر وارسال کردیده است . حاصل آن اصلاحات اینست که چون دربعض جاها ومرکزهای حکومتیٔ ممالك محروسهٔ عثمانیه حبسخانه‌ها وزندانها تنك است وکذشته ازین صاحبان جنایات وقاتلها باکسانیکه کناه وتقصیر دارند دریکجا حبس میشوند . وخلاف عدالت است که صاحبان یك کناه کوچکی بایك نفر قاتل دریك جا بخوابد . وهمچنین دربعض جاها محبوسین دریك حال ناکواری ترك شده وصاحبان جنایت وکناه وتقصیر همه باهمدیکر مخلوط ومشغول صحبت واختلاط هستند ونیز پاکیزکی ونظافت زندانهارا دقت نمی کنند وازهرجهت احوال محبوسین درحالت بسیار بدی بوده ومعدات سنیه بوجهی راضی باینطورها نیست . یك فقرهٔ دیکر هم امر استنطاق متهمین جرم وجنایت است که بزودی و بلاتأخیر ازجانب مأمورین بعمل آورده شده وآنهایی که مدت جزائیهٔ آنها تمام وبآخر میرسد مغایر قانون درزندان نمانند . و بجهة منظم داشتن این کار همینکه جرم وجنایت کسی معلوم شد یك نوشتهٔ بطوریکه مقرراست بدست او داده شده وموافق آن رفتار شود . ودرمدتی که آنجاهستند لازمهٔ دقت‌را درخصوص غذا ونان متمولین وفقرای آنها بعمل بیاورند . والحاصل درزندانها بدون حکم وقرارداد رسمی نباید کسی بماند اشکنجه واذیتی نباید درحق آنها بوقوع بیاید . وهرکونه حالات ناکوار واسفناك که درخصوص محبوسین شنیده می‌شود همهٔ آنها برطرف شده باشد .

درفقرات فوق بعض تعلیمات جداکانه نیز درمجلس مخصوص وکلا مذاکره میشود ویك هیئت تفتیشیه نیز قرارداده شده وبدینواسطه تدقیقات لازمه بعمل خواهد آمد وازحالا مأمورین محلیه دراین مواد وهرکونه اصلاح حبسخانها باید لازمهٔ دقت‌را بعمل بیاورند .

پوستهٔ وین که منتظر بودیم دیروز تانزدیك بغروب نرسید ومیکفتند وقت مغرب وصول خواهد یافت . بنابراین امیدوار هستیم که امروز بپوست مزبور دسترس بشویم .

شب پیش درحوالی ساعت دو دراسکدار درمحلهٔ طواشه حسن آغا درجادهٔ باغ تونس . ازخانهٔ محمداغا یوزباشی موزیکا آتش ظهور نموده وباتصالش سرایت کرده یکباب مکتب وقهوه‌خانهٔ که درزیرخانهٔ مزبور بوده سوخته بعد خاموش نموده‌اند .

کازت لاترکی درخصوص کتابت بهیهٔ خارجیه فصلی نوشته بود که درنظر ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات مغایر نظامات وقواعد منظور کردیده ویك اخطار نامهٔ مخصوص دراینباب بصاحب امتیاز کازت مذکور فرستاده اند که بعد ازاین اینکونه چیزها ننویسد .

قوقوریقو نام کازت مزاح رومی العباره ازطرف ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات برای مدت یك ماه تعطیل شده است .

درتاریخ ۱۷ فوریه از راکوزه مکتوب زیل را نوشته اند . اشخاصی که ازاهل شورش بخاك اوستریا ملتجی شده بودند . ازطرف مأمورین محلیه امرداده‌اند که اکر بعضی ازایشان خواسته باشند بطرف هرسك مراجعت نمایند مأمورین حدود مانع شده ونکذارند هرچند که سلاح هم نداشته باشند . و ازاهالی ایتالیا بقدر بیست نفر بجهة عزیمت بطرف هرسك بساتورینا رسیده بودند ازطرف حکومت محلیه توقیف شده اند . عساکر قوردون یعنی قوهٔ مستحفظه سرحدیهٔ اتریش را مضبوط وزیادتر نموده اند .

والی دالماچیا بارون رودیچ بعداز برکشتن ازوین تدابیر لازمه بکار میبرد که تبعهٔ خارجه داخل درمیان اهل شورش نشوند . وسه هزار جوال کندم از طرف ارنبودلق بموستار آورده‌اند . سعادتمآب قسطان پاشا کندمهای مزبوررا ضبط وحفظ نموده‌اند . که اهالی هرسك که بخاك اوستریا التجا کرده‌اند هروقت بمقام اطاعت بیایند و بممالك خود رجوع نمایند ازطرف حکومت بآنها توزیع خواهد شد .

کازت مزاح (موموز) نام رومی العباره که مدت پانزده روز تعطیل شده بود از روز شنبهٔ کذشته مدت آن تمام شده وشروع بطبع و انتشار کرد .

کازت (پالین کنه‌سیا) ازآتن می‌نویسد مسیو قوندوریونی سفیر یونان دراسلامبول ازطرف دولت خود اذن کرفته است که در باب مسئلهٔ تفریق تبعیت ومتصل شدن راه آهن دولت علیه براههای آهن آتن قرارنامهائی را که پیشتر مذاکره شده بود امضا نماید .

پری روز یك یابوی بارکیری ازبارکیرهای اسکلهٔ سرکه‌جی که صاحب آنهم بفاصله پشت سرش بوده‌است درآنحوالی بیکنفر ازملت روم که نام آن اندریقو وخود صندوق ساز بوده‌است برخورده بیکدفعه کوش اورا بادندان کرفته وازجا کنده‌است بعد هجوم کرده وازدوش اوکرفته وکوشت اوراهم کنده‌است . صاحب یابو خواسته است آن بیچاره‌را خلاص کند بازوی اورا هم کرفته وزخمی نموده‌است بعد درآن بین جمعیتی ازضبطیه واهالی جمع شده وخواسته‌اند اورابکیرند دیده‌اند این یابو حالت غریبی پیدا کرده‌است وهرکس را میخواهد بکیرد . تاآنکه یکی ازضبطیه‌ها یك چوب دستی بچابکی بدهن اوفروکرده وبزحمت تمام اورا کرفته وبرده‌اند .

درسفارتخانهٔ فرانسه یك مهمانی بال تنکی داده شده است . دراین بال وکلای فخام وسفرای کرام وسائرین مدعو بوده اند . می کویند این آخرین بالیست که دریك اوغلی داده میشود .

دوروز پیش درتوی یك چاهی دراسکدار جنازهٔ طفلی پیدا شده که این طفل هفت هشت روز پیشتر مرده بوده است . درکردن این طفل زخمی بوده . وهنوز معلوم نکشته که این طفل ازکه وسبب قتل یامردنش چه بوده . جناب سعادتمآب متصرف اسکدار تحقیقات لازمه‌را دراینباب بعمل می‌آورند .

(درمیان دولتهای مغرب زمین) چند دولت هستند که دراصلاح پولتیکی آنهارا دول معظمه کویند . که یکی ازآن دولت اوستریا است (درایران به نمسه معروفست) چون این دولت دوقسم خاك‌را مالك است که یکی قطعهٔ اتریش است ودیکری خاك مجارستان واین مجارستان ابتداء یکحومت جداکانه بوده ومؤخرا بنابراسباب معلومه جزؤ دولت اوستریا شده ودراین ضمن نیز بعضی قراهای امتیازی برای خودشان بادولت مشارالیها داده‌اند که ازجمله خواهش کرده‌اند که لقب اعلیحضرت ایمپراتوری شامل لفظ مجارستان نیز بوده باشد . چنانکه ایمپراتور (اتریش وقران مجارستان) درتعبیرات آورده شده حتی رپردهٔ بیرق دولتی برای این ملاحظه یك پارچهٔ سبزی کذاشته اند .

چون اطلاع وآکاهی ازاوضاع دولتها ومملکتها ازلازمترین کارهااست وبقاعدهٔ معموله که دراول سال ازکلیات این حالات روزنامها وکازتها می نویسند مناسب دیده شد که بتدریج یکی یکی وضع دولتها خصوصا دولتهای بزرك‌را دراین کازت درج نمائیم وبمناسبت نزدیکی باینجا ومراعات ترتیب حرفهای اول کلمه . نخست ازدولت اتریش ومجارستان آغاز کرده ومی نکاریم .

حدود دولت مشارالیها شمالا خاك دولت پروسیا وساکسونیااست وجنوبا خاك دولت روس ومملکت بغدان که یکی ازممالك ممتازهٔ دولت علیهٔ عثمانیه است محدود وازطرف غرب بدریای وندیك ونیز خاك دولت علیهٔ مشارالیها وازشرق به خاك قرالی باویراوسوئیس (کاسویچره است) وایتالیا همحدود است .

پای تخت دولت اتریش ومجارستان شهر وین است که این شهر یکی ازشهرهای بسیار قشنك وخوشکل دنیااست ورودخانهٔ عظیم طونه ازوسط آن جاریست .

مقداراهالی دولت مشارالیه سی وپنج ملیون نفس است یعنی (هفتاد کرور) اجناس سکنهٔ خاك اتریش ومجارستان خیلی مختلف است ولی بطور کلیه می توانیم درسه قسمت تقسیم نمائیم یکی قطعهٔ المان است واتریش نیز جزء آنها است واین عبارت ازده ایالت هستند .

قسم دوم پارچهٔ مجارستان است که پنج ایالت است قسم سوم ازقطعه لهستان است که چهارایالت میباشد برحسب قرار دادی که درسال هزار وهفتصد وشصت وهفت مقرر داشته‌اند ادارهٔ دولت مشارالیها بدوقسم بزرك منقسم کردیده است . قسم

اول ایالات سیسلاتیان یعنی ایالات واقعه دراین سمت نهر (لابنا) وقسم دوم ایالتهای (ترانس لاتیان) یعنی واقعه درآن سمت نهر لاتیان . که پای تخت دولت جزؤ قسم اول است . وهمین سمت آب چهارده ولایت است .

ایالات آنطرف نهر مذکور پنج ولایت است که مجارستان نیز جزؤ آنها است ومرکز حکومت این قطعه شهر پشته است .

درخاك اتریش جنگلهای بسیار هست درآنها درختهای چام وسائر درختهای جنگلی مو وداست.

آب طونه ونهرهای پووآدیش ازخاك اتریش می گذرد. درمیان دریای وندیك جزیره‌های بسیار هست ودریاچه‌های زیاد دارد که مشهور تر از آنها دراتریش (دریاچهٔ اتراست) ودریاچه‌های (بلاتون) و (نویزیدل است) .

صنایع وهنرها درممالك اتریش زیاد پیش رفته شده فابریکها وکارخانهای بسیار درخاك دولت مشارالیها هست . مثل کارخانه جات ماهوت وجلواری بافی وپارچه‌های ابریشمی وهمچنین فابریکهای آهن وظروف چینی وغیرها ومخصوصا آینه‌هایی که از (نوهوس) و بلورهائیکه در(بوئم) ساخته می‌شود وآلات موسیقی (وین) خیلی مشهوراست .

ازجملهٔ لنگرگاههای مشهور خاك اتریش تریسته ونیون وراکوزه وچارا است . درخاك دولت مشارالیها راه‌های متعارفی وراههای آهن برای سیر وحرکت مردم موجود است وقریب سیصد قنال یعنی (خلیج وشعبه‌های نهرها ودریاها هست) .

عساکر اتریش درهنگام حضر یعنی درحالتیکه با دولتی جنك ومخاصمه ندارد بقدر پانصد هزار نفر است که یك کرور ایران باشد ودرهنگام جنك تا هفتصد هزار و بیشتر قوهٔ عسکریه دارد یك وقتی دولت ارسترا با اول دولت المان بود کمدتی باین حال باقی بود . ولی از جنك بادولت پروسیا کدرسال هزار وهشتصد وشصت وشش میلادی ازاتفاق دولتهای آلمان دورماند .

دولت اتریش حکومت ایمپراتوریست که اعلیحضرت ایمپراتور فرانسوا ژوزف هم ایمپراتور اتریش وفرانسجارستان است . ایمپراتوری بطور وراثت وولیعهدی بفرزندان اولاد ترك ووا گذار می‌شود . اگراولاد ذکور نداشته باشد دخترنیز می‌تواند درجای پدر بتخت سلطنت بنشیند .

مذهب خانوادهٔ ایمپراتوری واکثری ازاهالی کاتولیك است . بیست پنج ملیون ازاهای دراین مذهب هستند وشش ملیون درمذهب روم می‌باشند بقدر چهار ملیون هم صاحبان مذاهب مختلفه هستند . وهفتصد وپنجاه نفر یهودی میباشد درخاك اتریش دارالفنونهای چند هست ودرین مخصوصا پلیتکنیکدارا لفنون شرقیهٔ بسیارخوبی موجود است که درآن زبانهای مشرق زمین یعنی عربی وفارسی وترکی وغیرآنهارا درس میدهند .

(بازهست)

درخصوص راههای آهن ممالك محروسهٔ ایران که چند سال است این مطلب درمیان میباشد . مسیو پرسل مهندس مشهور المانیایی که اکثر راههای آهن خاك المانیا واوسترا وجاهای دیگررا اوساخته است . یك پروژه (یعنی لائحه) بشرائط مقرره بتوسط سفارت علیهٔ اسلامبول بطهران فرستاده بود . خبرصحیح کدرین ماده حاصل کردهایم لائحهٔ مذکوره ازجانب اعلیحضرت شاهنشاه ایران موقع قبول یافته است . وبشرطهای جزئی عزیمت خود مهندس مومی الیه را بایران برای اجرای مدلولات لائحه لازم ومقرر فرموده اند .

ازقرار خبری که ازتبریز باین پوست رسیدنواب مستطاب والاحضرت ولیعهد بطوریکه سابقا مقرر بود برای حضور درسلام عیدنوروز بتلق بعض فرمایشات خسروانه‌درا واخرماه محرم الحرام گذشته عازم دربار همایون بوده‌اند .

﴿ اخبار تلگرافی ﴾

(فرانسه)

پاریس ۲۷ فوریه

مسیو دوبورت وزارت تجارت و زراعت را قبول کرد .

دون قارلوبا اعلانامهٔ مخصوص بان کرده است که دیگر از جنك دست کشید .

(اسپانیا)

بایون ۲۶ ایضا

قارلیستیانی که طالب عفو والتجا نیستند بخاك فرانسه فرار می کنند .

هر روز بقدر پانصد نفر قارلیست از حدود فرانسه می گذرند .

می گویند دون قارلوسوار واپور شد که بانگلستان برود .

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

شورای ملت امروز درخصوص عهدنامهٔ تجارتی مملکتین صحبت ومذاکره کرد این مذاکره تاروز دوشنبه امتداد خواهد داشت .

پشته ۲۶ فوریه

آب طونه روز بروز کمتر می‌شود . حال دیگر واهمه وترسی باقی نیست .

(هندوستان)

کلکته ایضا

جناب پرنس دیغال امروزدرشهرنو پول دریك کارگاه پزشکی حضور خواهند داشت .

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۶ فوریه

سی وهشت نفرد اوطلبان ایتالیائی که خیال داشته اند بهرسك بروند ازجانب حکومت محلیه گرفتار وحبس شده اند .

پشته ایضا

آب طونه کم می‌شود تا کنون پنجاه وچهار خانه‌را آب برده‌است و پنج هزار کس بی‌جا ومکان مانده‌اند بعلت اینکه آب آنهارا ناچار کرده‌است که خانه‌های خود شارا ترك نمایند .

(فرانسه)

پاریس ۲۶ فوریه

اعضای شورای ملت که هوا خواهان جمهوریت هستند . بیانامهٔ نوشته واصلاحات را سپارش وتوصیه نموده اند .

(بوردیانو)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۶ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۲۷

لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳ ۲۰
شرکت عثمانیه	۰۲ ۳۵
اعتبارعمومی	۰۳ ۳۵
تراموای	۱ ۵۰

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۸	۵۰

	فرانق	
استقراض	۱۸۶۳	۱۳۷
«	۱۸۶۵	۱۳۸
«	۱۸۶۹	۱۲۳ـ
«	۱۸۷۲	۰۳۷ـ
«	۱۸۷۳	۱۲۰

کبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۲۵

	فرانك	سانتیم
پاریس بهرلیرای عثمانی	۲۲	۶۵

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۲۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۸
امپریال	۰۸۹	۳۰
کرمیجه	۰۵۱	۹۴
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۰
منات کاغذی	۱۴	۰۵
مجیدیه	۱۰۲	۱۶
بشلك	۱۰۵	۲۵
منالك	۱۰۷	۰۵
پول سیاه	۱۳۶	۲۰

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

وفرقی که دارد در زودی ودیری احداث آن حرارت است . واینکه محسوس ماغی شود ازهمین جهة است که آنچه دراوجاق است بشدت ودفعة میسوزد. و آنچه در کودال است درظرف یکسال بمرور میباشد . وباید تصدیق نمائیم که حرارت را مراتب مختلفه هست وقوت وضعف برای آن میباشد . واین اختلاف درجات حرارت وقوت وضعف آنرا هم باید درست بفهمیم . ومعلوم است که حرارت حاصله بسبب پوسیدن و پیدا کردن حال احتراق از پارچهٔ کوتوك هیزم یا ازپهن وزبیل مال و یاازانبار کاه که کامی شعلهٔ آتش خود بخود هم احداث می کنند بتفاوت خواهد بود . و بنسبت سرعت ودیر پوسیدن آنها اختلافی پیدا می کنند .

احتراق حیاتی درانسانها درجهٔ متوسط این احتراق را نشان می‌دهد یعنی حرارت مذکوره ازحرارت هیزمی که میخواهدبپوسد زیادتراست . وازحرارت هیزمها که دراوجاق می‌سوزد کمتر. مقصود اینست که حرارتی احداث می شود . لکن نه بآن درجه وشدتی که ازآتش اوجاق حاصل میشود . وآلات عضویه‌را تار ومار وبرباد میکند .

حامض فحمی یعنی جوهر زغال که از نفس کشیدن عموم افراد بشر حاصل می گردد . خیلی زیاد می شود اینقدر نفوس واهالی که در کرهٔ زمین هستند اگر مقدار آنهارا ملاحظه کنیم . بحساب تخمینی که کرده‌اند در یکسال یکصد وشصت ملیارد متر مکعب حامض فحمی از نفس انسانها حاصل می‌شود . که این نیز هشتهزار وششصد وبیست وهفت ملیون کلو غرام زغال می‌باشد . این حامض فحمی است که ازنفس انسانها حاصل می‌شود . و باین یکی باید علاوه نمائیم آن حامض فحمی را که ازمواد واشیاء دروقت پوسیدن بعمل می‌آید . واین پهن وقوتها که بمزرعه‌ها دانه می شود . نیز

باهوایی که مجاور است بهمدیگر رسیده بتدریج حامض فحمی احداث می شود . بحساب متوسط از یك مزرعه که یك هکتار تخم افکن باشد در ظرف مدت بیست وچهارساعت یکصد وشصت متر مکعب حامض بیرون می آید ازاینها که کذشتیم زغال وهیزم ومانند آنها که درخانها ومنازل ودرکارخانه ها سوخته شده حامض فحمی که از آنها بعمل می آید هم داخل این حساب باید بشود . تنها از زغالی که در ممالك اوروپ وفرنکستان می سوزد بتخمینی که شده است در یك سال (هشتاد) ملیار متر مکعب حامض حاصل می شود . منبعهای حامض فحمی تنها اینها نیست ازکوههای آتش فشان حامض فحمی زیادی بیرون می آید .

بطوریکه منبعهای سابق را که کفته شد اکر قیاس بآن کنیم . آن منبعها درنزد حامض فحمی کوههای آتش فشان خیلی کم خواهد بود . وبراین قیاس که کار حامض فحمی اجمالا معلوم کردید وآشکار شد که حامض فحمی که مضر بحیوة انسانی است چه قدرها دراین فضای روی زمین متراکم میشود . لکن با اینکه سیلهای حامض فحمی بهرطرف روان می شود بحکمت خداوندی جل برهانه بازمی بینیم جیادت وخوبی وصافی هوارا خللی عارض نمی شود . واسباب این کار نیز ذیلا درفصل بیان حال نباتات ونفس کشیدن نباتات کفته خواهد شد .

(فصل)

ازآنچه کفته شد معلوم می شود که درمیان هوای نسیمی معروف حامض فحمی هست . وراه دانستن این هم آسان است .

آب آهك را حاضر کرده وسر یکدم یعنی منفخه را بایك نی بلندیرا روی آن کذاشته وآن هوارا فوت کنیم می بینیم رنك آب سفید شد وازاین معلوم می شود که درمیان هوای نسیمی حامض فحمی هست فقط آنطوریکه تصور داشتیم حامض فحمی درآن میان زیادباشد نیست . وبسیار کم می باشد . چنانکه درمیان دوهزار لترا هوای نسیمی یك لترا نهایت حامض فحمی متصور تواند بود . ومقداراین حامض فحمی درهرجایی وهمه وقتی بهمین مقدارها است .

حامض فحمی درهوا تزاید نمی کند وافزوده نمی شود سهل است که هم خیلی کم شده وبجهة بعض خصوصات ومصرفهای طبیعی صرف شده ومیرود که تفصیل صرف شدن آن هم بامتحانهای ذیل مشخص تواند شد .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

یکباب خانهٔ واقعه درچقماقجیلر یوقوشی در بالای دکان ساعت ساز که یازده اطاق ومخزن وباغچه وغیره دارد باجاره داده خواهد شد . هرکس خواهان باشد بساعت ساز مذکور که درزیر آن خانه است رجوع نماید .

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه وباکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند وجامع آثار واطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت واجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع وتمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (١) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

مسیو م دیبوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت وبتدابیر وتداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آهوانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه درحق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا درباغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع واسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان ودردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك بشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
دردکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که در چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده درباراقهٔ سرپل وجاهای دیکر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق ویك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ وبقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به بنیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت وزینت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه درسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده وبرحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب بشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۳۳ فی ۵ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ چهارشنبه ﴾ فی ۱۸ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۱ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

اختر ۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده دروازه مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت با اداره داده شده و طبع نشود بعصابیش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

حقوق ـ شریعتها

این مطلب مسلم است که رفع احتیاجات ابنای بشر بطور تعاون و تناصر است . وهر قدر اسباب معاونات درمیان آنها فراهمتر باشد . مقصود رفع احتیاجات آنها بهمان نسبت آسانتر وبهتر حاصل گردد . واین یکی احتیاجات که گفته شد در بادیٔ نظر درجلب منافع وترتیب اسباب آسایش فهمیده می شود . حال آنکه این احتیاجات را شعبه های چند موجود است . که درحقیقت درمقام نسبت باطوار احتیاجات معروفه زیادتر عمده ولازم الاعتنا است .

از آنجمله دفع ضررها ومکاره شخصیه ونوعیه است . مکاره شخصیه که معلوم است کسی درحق کسی نیت بدنکنند وصدمهٔ مالی وجانی وناموسی باو نرساند . واین یک کاری است که باید بمعاونات واتفاق هیئت اجتماعیهٔ بشریه درهر سمت ملك ومملکتی که هستند بعمل باید . یکی هم دفع مکاره خارجیه است که از خارج و بیکانه راه احتمالات اینکونه صدمه ها بسته شود . و بحقوق وطن مقدس واماکن آسایش وامنیت اقوام متمدنه دست اندازی وارد نشود .

اینها بطور کلی جهة دفع مضار و بدیها وتاملایمات رفع احتیاجات است . یکی هم جهة جلب منافع وتیکیها وترتیب اسباب آبادی ملك ومملکت وحصول ثروت وسامان دراطراف وطن است . که جملهٔ اینها یعنی هردوقسم رفع احتیاجات هم بهمدیگر مربوط و بیکدیگر بسته شده است .

هر کدامی ازجهات اقسام رفع احتیاجات که یك جمعیتی را هست باید درتحت بعض قاعده ها واندازه ها وشریعتها محدود وشعبه شعبه حدود آن معین بوده باشد . که هر کس حد خود وحق خودرا وهمچنین حد وطن وابنای جنس خودرا وحقوق ایشانرا شناخته وازآن تجاوز نکند . تا آنکه کار تمدن وتوطن واجتماعات منظم گردد . وآنچه ازتمدن مطلوب است بحصول پیوندد . والا یقینا هرج ومرج درمیان اقوام وملل حاصل گردیده امر نظم عالم بکلی مختل شود .

دلیل این هم واضح است چنانکه سابقا گفتیم اولا احتیاجات جهات تصادم وجهات اختلاف دارد . وثانیا گذشته از این ابنای جنس ما طبعا مالك دو خاصهٔ خطرناك هستند . که در دنیا هرچه تاملات ظاهر میشود از اثر آن خاصه است اگرچه آن خاصه مال انسان نیست . وانسان کامل که مالك زاهت وحکمت است هرگز مقهور ازآن دو صفت بهیمیه نگردد ولی چون نوعا این طور آفریده شده است واین دو صفت در نهاد این بنی نوع مجبول است . این است که برای کرفتن جلو تأثیرات آن دو خاصه مخصوصا باید بعض قوانین وآداب گذاشته شود که آن دو خاصه هم عبارت از (شهوت وغضب) است ودرین دو خاصه آدمی زاد باحیوانها شراکت دارد وهرچه در دنیا تاملات ظاهر شود غالبا از آثار این دو صفت بهیمیه است .

فرقی که میان ما وحیوانات دراین صفتها هست این است که ما گرد وحیوان شاخ دار با همدیگر بطور غضب ودشمنی رفتار نمایند . شاخهای چند بهمدیگر زده وآنقدر زدوخورد میکنند که آخر یکی مغلوب شده ودرمیرود . یا دوخروس جنگی وکبك وما نند آنها باهمدیگر بجنك افتاده و بقدریکه میتوانند ونفس دارند بهمدیگر میزنند . این سبك اطفاء نایرهٔ غضبی است که حیوانهارا هست .

ولی آدمی زاد که مالك هوش وادراك وهرگونه استعدادات است . باین گونه زد وخوردهای منفردانه وشخصیه وجزئیه قانع نشده انواع واقسام تدبیرها درزیاد کردن اسباب استعمالات آثار غضب ودشمنی بکار میبرند که بعضی ازآنها اسباب ظاهریه است . بطوریکه معلوم است ازآلات حربیه واسلحهٔ جنك ومیرسانند کاررا بجائیکه بنام حفظ وطن وحقوق وطن کرور کرور انسانهارا دراندك زمانی هدف تیربلا کنند . واین یکی کو یا صورت حسن استعمال غضب است . یعنی اصل مقصودرا که ازین خونریزی درنظر دارند سروصورتی داده وحقوق مقدسه را عنوان میکنند . ودرمیان افراد ناس بنسبت کاراین قسم استعمالات آلات قتل وانلاف نیز شایع گردیده . وبدین جهة یکمرتبه هم از حیوانات ترقی حاصل کرده اند . یعنی حیوانها درمقام غضب همدیگررا نمی کشند اینها تامقام کشتن آثار غضب را بالا برده اند .

قسم دیگر هم ازطریق استعمالات اسباب غضب که آنهم آدمی زادرا مخصوص است . ودرحقیقت بدتراز قسم اول است . وغالبا ازمردمان شریر النفس ظاهر میشود اینست که درمقام غضب ظاهرا اظهار دشمنی وغضب خودرا درحق طرف مقابل نکرده . باطنا اسباب خرابی واضمحلال و پریشانی اورا بطور پختکی فراهم میآورد . که ضرر این قسم دشمنی بانسانها وعالم انسانیت زیادتر از همه چیز است . وخانمانهای بسیاری ازاثر این غضب بی پیر برچیده شده وفسادهای بسیار بزرك درجهان ازآن یادکارمانده است . که این معنی نوعا وشخصا دراطراف عالم شایع واطوار بسیاری برای آن هست چنانکه بادنا تأمل معلوم خواهد کردید .

اکنون را مقصود تفصیل این مطلب نیست مکر اشاره بطور اجمال منظور بود وآنچه گفته شد ازآثار غضب ونتایج آن را متعلق میباشد آثار شهوت هم مفاسد عظیمه را مستلزم است . ومعایب ومفاسدی ازآن ظاهر تواند شد . که آنهم کاهی مؤدی بغضب می شود وعلاوه براین بقای ناموس وشرف بشررا آثار جاهلانهٔ آن خاصهٔ شهوت اخلال کلی تواند رساند .

پس بملاحظهٔ این حالات وانتظام امور تمدن واجتماعها وترتیب اسباب آسایش نوع بشر وسدراه سوء استعمالات اسباب مدافعات این غضب وشهوت وسایر مصادمات واختلافات که درمقام رفع احتیاجات حاصل میشود . حدود واندازه ها قرارداده وحقوق برای هرکدام معین وبنام حقوق دول وملل یك شعبهٔ کاررا معین کرده وحقوق دیکرهم بنام قوانین وباساها درداخلهٔ ممالك ومجمعهای مردم ترتیب داده اند . وازاینجا معلوم میشود که اگر شرایع وقوانین ونظامات عادلانه این حدود وحقوق را معین نکرده باشد ورعایت وحفظ آن حقوق را لازم واهم امور ندانیم نظم کلیهٔ کارها مختل وهرج ومرج عظیمی دراطراف عالم ظاهر کردد .

پس مبنای وضع شرایع وقوانین ازآنچه اجمالا یادآوری کردیم معلوم شد . وازاینقرار باید بدانیم که هرقدر قانونها وشریعتها تمامتر وکافی تر باشد بهمان نسبت حدود وحقوق تکالیف افراد وآحاد ناس وهمچنین مجمعهای ایشان نیز محفوظتر واسباب سعادت ونیك بختی ایشان داخلا وخارجا فراهم ترخواهد بود . درنسخه های بعد کی ازین مبحث باید سخن کفته شود .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

درحق سعادتمآب سعید افندی باش کاتب (منشی اول) دار شورای عسکری صنف اولی رتبهٔ اولی .

بسعادتمآب شاکر افندی کاتب ثانی شورای مذکور صنف ثانی رتبهٔ اولی .

بسعادتمآب سعید افندی کاتب دائرهٔ نظام درشورای مذکور صنف ثانی رتبهٔ اولی .

بسعادتمآب یاور افندی ازمنسوبان دائرهٔ عسکریه صنف ثانی رتبهٔ اولی .

بعزتمآب نوری افندی ممیز مهمهٔ دارالانشاء (قلم) حربیهٔ صنف ثانی رتبهٔ ثانیه .

بعزتمآب حافظ افندی معاون کاتب دائرهٔ نظام مذکوره صنف ثانی رتبهٔ مذکوره توجیه فرموده شده است .

این روزها مکتبی درجزیره مکتب سلطانی تأسیس شده است . که درآن مکتب اشخاصی تربیت خواهند شد که امر مهم محافظهٔ حقوق بندکان خدار توانند درعهده کیرند وشهادتنامه بانها داده شود . وبرای این مکتب نظامنامهٔ نوشته اند که ذیلا می نکاریم .

﴿ نظامات داخلیهٔ مکتب حقوق ﴾

مادهٔ اولی طلابی که بمکتب حقوق باید داخل بشوند باید از کسانی باشند که در مکتب سلطانی ومکتبهای اعدادی علوم وفنون را تحصیل کرده وشهادتنامه کرفته اند .

مادهٔ دوم آنهایی که درمکتب سلطانی ومکاتب اعدادیه تحصیل کرده اند و ازشا کردان مکتبهای

مخصوصهٔ خارجیها هستند و بخواهند داخل آن مکتب بشوند اگر بتوانند مثل شاگردهای مومی‌الیهم امتحان بدهند مستقیما داخل در صنف اول شاگردان مکتب حقوق توانند شد . و آنهایی که بآن درجه استعداد حاصل نکرده‌اند . برای تکمیل مراتب و تمام کردن تا تمامیهای خودشان باید بطور ملازمی وصفت تعلم در دایرهٔ مخصوصهٔ صنفی که در مکتب سلطانی مقرر است یکسال و دو سال خدمت کرده و بعد از آن امتحان شده اگر شایسته باشد بازداخل صنف اول شاگردان مدرسهٔ حقوق بشوند .

مادهٔ سیم طلابی که بمدرسهٔ حقوق داخل میشوند نام ولقب وسن واقامتگاه ووطن اصلی آنها در دفترهای رسمی ثبت شده و یک نوشتهٔ مخصوص ازجانب ادارهٔ مکتب بدست آنها داده خواهد شد . و درآنجا کیفیت قبول شدن آنها ازجانب مکتب مذکور نوشته شده واینها ازجملهٔ طلبهٔ منتظمهٔ مکتب معدود خواهد بود .

مادهٔ چهارم کسانیکه ازخارج میخواهند ازاستماع درسهای مکتب بهره‌مند شوند اینها مجبور نیستند باینکه علی الدوام درمجالس درسها حاضر باشند وامتحانی هم درحق آنها بعمل نخواهد آمد و باینها دیپلوم (یعنی شهادتنامهٔ رسمی) داده نشده تنها معلم یک تصدیقنامه باو می‌تواند بدهد واسامی این قسم طلبه دردفتر دیگر ثبت شده و یک کاغذ دخولیه که دلیل مأذون بودن او بدخول درآن مدرس است بدست او داده خواهد شد .

مادهٔ پنجم طلبهٔ منتظمه درهرچهار ماهی بقرار معین بمعرفت ادارهٔ مکتب نوشته‌های اسامی خودشانرا (که ترانسوی انگر پسیون) نامند کرده ودرآخرسال باید ازعهدهٔ امتحانی که درحق آنها بعمل می‌آید برآیند ودروقت اکمال مدت تحصیلیه نیز ازعهدهٔ امتحان دوکتورا (یعنی امتحان منتهی) برآمده ازآنچه تحریرا وتقریرا سؤال کرده می‌شود بقاعده جوابدهند .

مادهٔ ششم درنزد هرکدام ازمعلمین سیاههٔ اسامی متعلمین باید موجود باشد . وهرروز پیش ازآنکه بتدریس شروع بشود رسیدگی بعمل آید که کدام یک ازآنها حاضر نیست وعلامتی برای آن بنویسند وآنهائی که حاضرند وباآنها سوال وجواب خواهد شد بقاعدهٔ مقرره هرجوابی را که میدهد بقاعده نقطه‌ها بدرجات نوشته شده ودرحق هرکدام ازآنها که معلمین را بنظر بیاید بخانهٔ نام اوعلامتی گذاشته وبعدلز ختام درسها سیاههٔ اسامی بجانب اداره داده شود .

مادهٔ هفتم دردایرهٔ مخصوصهٔ تحریریه مکتب بجزازدفترهایی که لازم است یک دفتر دیگری باید باشد که درآنجا تفصیل اشعاراتیکه درجدولهای یومیهٔ که ازجانب معلمین چنانکه درمادهٔ ششم نوشته شد داده می‌شود واین دفتر اساس کارخود خواهد بود که درآن اسامی طلبه وعین علامتهایی که معلمین گذاشته اند واطوار واخلاق طلبه که اداره تحقیق باید بکند بطور اجمال نوشته خواهد شد .

مادهٔ هشتم درصورتیکه یکی ازطلبه چنانکه درمادهٔ پنجم گفته شد خواسته باشد نوشته‌های ثبت اسامی خودشانرا بگیرد هرگاه ازعلامتهائی که در دفترهای مخصوصهٔ آنها گذاشته شده است معلوم بشود درمدت دوماه در یک درس بلا مانع شرعی چهار دفعه حاضر نشده وباآنکه سوال معلهارا بقاعده وبطور صحیح جواب نداده ویا آنکه درآن اثنا حرکت ناشایستی ازاو بظهور پیوسته است جزای اواین است که ازحق مطالبهٔ انگر پسیون محروم گردد وآنهائی که درعرض سال چهار انگر پسیون نگرفته اند درآخرسال امتحان درحق آنها بعمل نخواهد آمد . ودرضمن دفتر مخصوص درخانهٔ نام اوانغطلب یعنی سبب امتحان نشدن اوشرح داده خواهدشد . ولی در خصوص تعیین این جزا انضمام رای معلم ومدیر مشروط خواهد بود .

مادهٔ نهم آنهائی که بملازمت درس دائما مراقب بوده وآنچه ازجانب معلمین سؤال کرده می‌شود جواب میدهندوانگر پسیون خودشانراهم تماما گرفته اند ودرآن اثنا حرکت خلاف قاعده وکار ناشایستی ازآنها بظهور نیامده است برای امتحان آخرسال قبول خواهندشد .

مادهٔ دهم امتحان آخرسال تقریری وتحریری خواهد بود . دروقت امتحان مدیر ومعلمین همه جمع شده ونخست نوشتجات امتحانهای تحریریه را مطالعه نموده وبقاعده نقاطی درجات را معین کرده ومیگذرند . وشروع بامتحانهای تقریری مینمایند وآنهائی که نمیتوانند امتحانهای تحریری بدهند بعد ازسه ماه دیگر امتحان خواهندشد وباینجهة امتحان تقریری هم درحق آنها بعمل نخواهدآمد .

مادهٔ یازدهم بطوریکه موافق جدول ذیل نموده میشوددرسهائی که درمکتب حقوق باید خوانده شود درمدت چهارسال تمام خواهدشد .

مادهٔ دوازدهم درمکتبهای اوروپ مدتهای تدریسیه هفت ماه است ولی درممالک محروسهٔ شاهانه بجهة اینکه متعلمین ازتحصیل اینگونه علوم وفنون که ازمعلمها میگیرند بیشتر بهره‌مند شوند نه ماه قرارداده شده هشت ماه آن برای تحصیل معین است و بیست روز برای تکرار کدور میگوئیم ودهروز هم برای امتحان مخصوص خواهد بود .

مادهٔ سیزدهم کسانیکه مدت چهارسال مداومت بمکتب کرده درهرسال تجدید ثبت نام خودرا نموده وتکالیف آنرا بعمل آورده ودرآخر هرسالی ازامتحان خوب برآمده باشند برای امتحان دکتورا یعنی امتحان منتهی وفارغ ازتحصیل قبول خواهد شد .

مادهٔ چهاردهم امتحان دکتورا چند شرط دارد که باید موافق شرائط مادهٔ دهم تحریری وتقریری امتحان بدهد وبعد ازآنکه ازعهدهٔ امتحان برآمدعنوان (دکتوری) را حائز ودارا خواهد بود ولی لازم است هرکدام ازطلاب که فارغ ازتحصیل شده‌اند رساله‌ٔ در یک مسئله‌ٔ علمیه نوشته ودرتحت ریاست نظارت جلیلهٔ معارف یک مجلسی مرکب ازمدیر ومعلمین مکتب منعقد گردیده مسائل ومطالب مندرجه درآن رساله‌را میرهن وبدین واسطه استعداد ولیاقت خودرا آشکار نموده عنوان دکتوری را حاصل نماید .

مادهٔ پانزدهم کسانیکه بآن درجه‌ها نرسیدند یعنی نه ازامتحان دکتوری بیرون آمدند ونه تألیف رسالهٔ مذکوره‌را مقتدر شدند ازحقوق خوشان که ازجهة مکتب وتعلم داشته‌اند بکلی محروم نگردیده وآنها یک امتحان مخصری داده مالک عنوان (لسانسیه) که مقام فراغت ازتحصیل پایین تر ازدکتوری است خواهند بود .

مادهٔ شانزدهم آنهایی که دارای عنوان دکتوری هستند استعداد اینرا خواهند داشت که درمحکمه‌ها وخدمات دولت علیهٔ عثمانیه مشغول خدمت شوند . وکسانیکه دارای عنوان لسانسیه هستند مأذون می باشند که درممالک محروسهٔ شاهانه وکیل دعاوی بشوند .

مادهٔ هفدهم کسانیکه نامهای خود شانرا دردفتر مکتب ثبت رسانیده وداخل مکتب شده‌اند ازجهة تحصیل نوشته‌های تجدید قیود که ناچار باید بگیرند وازبابت شهادتنامه کرفتن وما نند آنها دیناری خرج ومصرف نخواهند کرد . مگر آنکه باید رساله‌ٔ را که درآخر سال چهارم درمسائل علمیه نوشته‌اند ازجانب خودشان طبع ومنتشر نمایند .

(جدول درسهایی که درمکتب حقوق) (تدریس خواهدشد)

فقه
مجلهٔ احکام عدلیه
اصول فقه
(حقوق عمومیه) یعنی مطالعهٔ درجات علم حقوقی که درملل سالفه بوده است
قوانین ونظامات دولت علیهٔ عثمانیه
قانونهای رومیا
قانون تجارت
اصول محاکمه
قانون جزا واصول استنطاق
قوانین بحریه
حقوق دول وملل .
معاهدات
(اکونومی پولیتیک) تدبیرمدن یعنی ثروت ملل .

(نظامات داخلیه مکتب طرق ومعبرهااست)

نظامنامهٔ مکتب طرق ومعابر بعینه نظامنامهٔ مکتب حقوق است ولی مهندسهایی که ازین مکتب تحصیل را تمام کرده وبدرجهٔ میرسند که باید حائز عنوان دکتوری باشند بعدازآنکه لیاقت واستعداد ایشان ظاهرشد ازجانب نظارت جلیلهٔ نافعه خدمات ومأموریتها بعهده‌آنها محول شده وبمراتب ومناصب خواهند رسید وکسانیکه این عنوان را نتوانستند مالک بشوند امتحان مخصری داده عنوان کوندکتوری باینها داده خواهدشد یعنی معاون مهندسین ودرخدمتهای مناسب این عنوان مستخدم خواهند بود .

(جدول درس مکتب طرق ومعابر)

مثلثات کرویه
جبر اعلا
هندسهٔ حلیه
تفاضل حساب
تمام حساب
فن معماری وهیئت وتقسیم اراضی موافق قسم ثانی هندسهٔ رسمیه وسایه ومنظره‌ها وتمام سنک بری وتفاضل آن .
علم حکمت طبیعیه
علم کیمیا
جر اثقال عالیه
ماکنهٔ تطبیقیه (ماشین تطبیق)
طوپوغرافی واشکال ماکنه
علم میاه
ژولوژی (یعنی علم طبقات ارض)
نجری وجستجوی اشیائی که درانشاآت لازم می‌شود واز زمین بیرون آوردن وحاضر کردن واستعمال آنها .
عملیاتی که قوهٔ تحملیهٔ بناهای فوقانی برحسب قوت واستحکام بناها وانشأت در روی زمین معلوم می‌شود .
ساختن وبنای راهها وپلها .
ساختن بندها وسدها .
خشک کردن وتطهیر زمینهای باتلاق (که بعربی مزرغه گویند)

معلوم کردن بازدید مخارج هرگونه بناها ونقشه‌های آنها ومقدار وجهی که برای خرج ومصرف بنای آنها بحساب زراعی لازم می‌آید ویک لایحه وعرض محضر بسیار منقح درایشباب دادن .

حرر فی ۲۸ ذی الحجه سنه ۱۲۹۲ و فی ۱۳ کانون ثانی سنه ۱۲۹۱

روز جمعهٔ گذشته دردولتخانهٔ جناب مستطاب افخم صدراعظمی مجلس مخصوصی ازوکلا منعقد شده ودرآن مجلس بعض فقرات متعلقه بهرسک مذاکره شده است .

یک یهودی درخانهٔ فاطمه خانم زوجهٔ احمد اغاموجی کدربشکطاش دربقوش سرنجه یک واقع است دراثنای اینکه مشغول بساختن نابدانهای بامها بوده است بچاه بوستانی اوفتاده ومرده است .

می گویند درآن بوستان یک غاز بچاه افتاده وصاحبش باآن یهودی می گوید یک چار یک مجیدیه برای بیرون آوردن این غازمیدهم یهودی قبول کرده ریسمانی بکمر یهودی می بندند وپدرهمان یهودی اورا بچاه می‌آویزد ودر بین راه ریسمان پاره شده یهودی بچه آب افتاده وفوت می‌شود .

جناب حیدر افندی رئیس کومیسیون مخصوص بوسنه دیروز ازراه وارنه عازم محل مأموریت خودشان شده‌اندومقرر بوده که پیش ازرفتن بسرای بوسنه در پشته باجناب کونت اندراسی ملاقات نموده وازآنجا بمحل مأموریت عزیمت نمایند .

یك کازت ترکی باسم (صباح) اینروزها دراسلامبول طبع ونشر خواهدشد .

اوانت هرالد می‌نویسدایندوزها دزدهای شب گرد درسمت یك اوغلی طغیان می کنند . دراین ضمن خانهٔ جناب واصه افندی را هم زیارت کرده و بعض اشیاء واسباب کرانبها نیز ازآنجا برده اند .

چند روز پیش صاحبان امتیازکازتها عرضحالی بمقام جلیل صدارت عظما داده واستدعا کرده اند رسم عبور کازتها معاف کرده شود مداول این عرضحال قبول نشده ورسماً بصاحبان امتیازهای مومی الیهم تبلیغ شده است .

کازتهای المان می‌نویسند دول ثلثه بایکدیگردرکار مشاوره وقرارداد هستند که بچه قسم درخصوص اصلاح حال شورش واعادهٔ آسایش تبلیغ اخطارات لازمه‌را بصربستان وقره طاغ اجرا نمایند دولت انکلیس بیان کرده است که من برای قبول وانجاز اظهارات دول ثلثه حاضرم . دولتهای فرانسه وایتالیا نیز قرار دولتهای سه‌گانهٔ مشارالیهم‌را بدون شرط تصدیق وقبول خواهند کرد .

(پولتیشه کورسپوندنج) از روی کاغذی که از بلغراد باو رسیده است می نویسد مسیو مغاز پنویچ وکیل امور امارت صربستان دراسلامبول بواسطهٔ تلگراف بادارهٔ خارجیهٔ امارت مشارالیها بیان کرده است که سفرای دولت ثلثه رسما بابعالی وعده و اطمینان داده اند که درخصوص اعادهٔ آسایش نصایح واخطارات لازمه‌را بقره‌طاغ وصربستان بعمل بیاورند .

وقایع نکارکازت مذکور می گوید اهل پولتیك صربستان فهمیده‌اند که دول‌ثلثه درخصوص اختلال اساس صلح وآسایش مساعده وهمراهی باخیالات صربستان وقره طاغ نخواهند کرد . وباین جهت هوا وخواهش جك درمیان اهالی صربستان روز بروز رو بتنزل وکمی گذاشته است .

(نایه ظرایه پرسه) می نویسد ازخبرهایی که از برلین رسیده‌است معلوم می‌شود بابعالی‌یك‌نوت (تحریرات دولتی) بسفرای خود در برلین وویین و پتربورغ درخصوص‌قبول لائحهٔ کونت‌اندراسی فرستاده وفرستادن این نوتها بسفرای مشارالیهم بواسطهٔ تلگراف نیز بیان شده‌است . وتاکنون انیته بوزارتهای خارجیهٔ اتریش وروسیه والمان تبلیغ شده است وهمین مسئلهٔ قبول لائحه چنانکه بدول سه‌گانهٔ مشارالیهم تبلیغ کرده شده است در پای تخت دول معظمهٔ دیگر نیز بواسطهٔ سفرای دولت علیهٔ عثمانیه بیان خواهد شد یعنی آن دولتهایی که درخصوص لائحه اخطار واظهار بابعالی کرده بودند .

دولتین روس و یونان

کازت (پال‌مال وجت) شرحی درضمن نسخه‌های خود ازروی کاغذی که ازآتن (پای‌تخت یونان) بوی‌رسیده‌است می‌نویسد درحالتیکه اهالی یونان زمین از بزرك وکوچك تمام اعتقادرا بدولت روسیه داشته وزیادتر ازهر دولتی دولت مشارالیهارا ملجأ و بناه خود می دانستند جای تعجب‌است که این اوقات یونانیان درحق روسهااظهاراغبرار وناخشنودی می کنند .

پیشترها بطوری که معلوم است وقتیکه یکی ازسفینه‌های روسیه بیکی ازسواحل وبنادر یونان میرسید درکلیساها برای تیمن وتبریك قدوم‌آن سفینه ناقوس وزنك می زدند وعموم اهالی بکناردریا جمع‌شده‌اظهارمحبت وخشنودی نموده واشارات صلیبیه‌را دراین ضمن مکررا بعمل می آوردند . واهالی سفینه‌را بنظر برادرا نه دیده وبا آنقدرها ازملاقات ایشان مشغوف وخوشوقت می‌شدند . ولی‌این اوقات قضیه برعکس شده آن احترامات وخشنودیها بعمل نمی‌آید سهل‌است که دربارهٔ عملجات ومسافرین سفائن روسیه بطور خشونت رفتار می نمایند . حتی پیشترها درلنکرگاه شهر (پره) درمیان عملجات یك سفینهٔ روسیه باعملجات یکی ازسفائن یونان بدون سبب‌وجهت کفتکو ونزاع‌میان آمده کار ازفحاشی بمضاربه وزد وخورد کشید . کازتهای‌یونان تماما ازداخل شدن بممالك روسیه ممنوع شده‌اند .

حالت حاصله درمیان آن دو دولت خیلی غریب است کازتها هم بخیال خودشان چیزها می‌نویسند . کازتهای پترپورغ نوشته اند یونانیها چرا کومك باهل شورش هرسك نمودند . این یك نوع حقوق نشناسی است . ودر اینخصوص یونانیان‌را سرزنشها کرده اند . کازتهای پای تختی یونان درجواب این سخنها می گویند که‌یونانیها کارهای خودشان‌رابا کارهای روسیه موازنه کرده ودیدند که‌ازخدمت کردن به‌پولتیك روسیه فائدهٔ برای آنها حاصل نخواهدشد .

درعوض حسن خدمت یونانیها ازروزیکه جزیرهٔ (موره) که‌برای ملاحظهٔ منافع شخصیهٔ روسیه ازجانب (کترین) ایمپراتریس بترکها ترك کرده شد . آنهمه مال وجانی که‌آنها درراه یونانیها تلف کردند . وچه قدرها مقروض گردیدند . وخونهایی که تازمان شورش کریدحقیقة درراه روسها ریختند فائدهٔ وثمری که‌حاصل شدبرای بلغراد واسلاوها بود که‌قلعهٔ بلغراد باسلاوها تسلیم کردید اکرماها (یعنی یونانیها) پیشرفت حالات اهل‌شورش هرسك‌را هم‌آرزو کنیم آنچه‌درجنك قریم‌غیرت کشی نمودیم ویك تیپ‌عسکر جابجا کرده چه‌درآنجا وچه‌درسایر وقوعات خونهای خودمانرا ریختیم وازبت پرستی خلاص‌شده حالاالف بیاد کرفتن وجانهایی‌را که‌درراه اسلاوها که‌آنهارا بجای آدم کذاشته بوده فدا نمودیم مارا کفایت می کند .

اخبار تلکرافی

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۸ فوریه

امروز درشورای‌ملت درباب عهدنامهٔ تجارتی‌مملکتین کفتکو ومذاکرات کرده می‌شد . وبعد ازکفتکو های بسیار قبول وتصدیق شد است .

(فرانسه)

پاریس ۲۸ فوریه

مسیوشوفور ازانتخاب شدن خود درقسم هشتم پاریس‌استعفانمود . بنابراین‌انتخاب مسیودولك‌دوکاز وزیرخارجیه تامین شده‌است .

می کویند امروز دون قارلو فرار ابخاك فرانسه کذشته‌است .

انکلیس

لندن ۲۸ فوریه

دوشس دادیبورغ هفتهٔ‌آینده به پترپورغ عزیمت خواهدکرد .

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۸ فوریه

سندات‌حصه‌های‌راه‌آهن ۲۵ فلورین ۷۰ سانتیم است .

دربورسه فیات اسهام عموما تنزل کرد .

طغیان آب دربشته موجب ضرروزیان کلی‌شده است . ولی‌اکنون ترس و بیم برطرف شده وازهر طرف بجبههٔ آنهائی که منضررشده اند اعانه‌ها میفرستند .

(فرانسه)

پاریس ۲۸ فوریه

اسهام عمومیه ۲۰ غروش ۲۵ سانتیم است .
سندات روم‌ایلی ۵۷ فرانك ۵۰ سانتیم است .

امرتحریر وانشای بیان‌نامهٔ عمومی که رئیس‌جمهور در تاریخ هشتم مارت بمجالس سناتو وتنظیمات خواهد داد به‌مسیودوفور حواله شد .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

دون‌قارلو بعدازاعلان اینکه دیکرازجنك دست کشیده است بخاك‌فرانسه فرارکرد .

(بوردیالو)

بورسه

غلطه ۱۷ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۲٤
ایرای‌عثمانی	غروش	
سوسیته‌جنرال	۰۳	۲۰
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۲
اعتبارعمومی	۰۳	۳۵
تراموای	۱	۵۰

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۸	۰۰

	فرانق	
استقراض	۱۸۶۳	۱۳۷
«	۱۸۶۵	۱۳۷
«	۱۸۶۹	۱۲۳
«	۱۸۷۲	۰۳۷
«	۱۸۷۳	۱۲۰

کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرایرای انکلیس	۱۱۱	ـ۱۲

فیات مسکوکات ایرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۵
لیرای‌فرانسه	۰۸۸	۲۸
امپریال	۰۸۹	۳۰
کریمیه	۰۵۱	۳۵
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۰
منات کاغذی	۱٤	۰۵
مجیدیه	۱۰۲	۱۸
بشلك	۱۰۶	۰۰
مثالك	۱۰۷	۱۵
پول‌سیاه	۱۳۸	۱۰

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

حامض فحمی را درمیان آب باید قدری حل نمائیم . برای اینکونه مایعها که کف پیدامیکنند طعم آنها هم ترش مانند است . واین دوخاصیت کف دادن وترشی ازحامض فحمی که درمیان آنها است وحل می شود بعمل می آید . مثل آب سلتز که دوای جوش می کوییم ولیمونات کاز که ازاین قبیل هستند .

بطوریکه پیشتر گفتیم یك قدری حامض فحمی را باید حاضر نمائیم بعد ازآن بمیان شیشهٔ مخصوص بایك استکان که دهن آن کشاد است . حامض را بریزیم وچند انگشت هم آب روی آن ریخته همینکه حرکت داده شد آب کاز درآن حل می شود . و باین ترکیب یك دوای جوش بدست آورده خواهیم بود . آنگاه استکان را ازآب پر باید کرد ودهن آن بدست گرفته وسرازیر نموده درتوی یك ظرف پرآب فروباید برد .

بعد ازآن بطوریکه درذیل می نویسیم عملیات کار را درتوی آب باید بعمل آورد . چنانکه یك شاخهٔ کوچکی که تازه بریده شده . وبرگهای آن خیلی سبز است بمیان آن استکان که درمیان آب است گذاشته وماوری باید کرد که استکان درمیان آب سرراست وعمودی بایستد . وبعد ازآن همهٔ اینهارا بدم آفتاب باید گذاشت . آنوقت خواهیم دید که طرف زیری برگهای این شاخهٔ درخت را بعض حبه های کوچك آب فرا گرفته است . وبسمت بالای استکان صعود می نماید . وبدین قرار در بالای استکان یك طبقه کاز حاصل می شود . که اگر این کاز جوهری متراکم می شود . ین کاز را اگر جمع کرده ویك کبریتی بآن نزدیك کنیم کبریت آتش می گیرد وزیادتر از آنکه درهوا می سوزد روشنائی دیگری حاصل می نماید واین کی ثابت میکند بما که این کاز مولد الحموضه بوده است مد حیوة وروشنائی است .

الحاصل باین قرار که ذکر شد کاز فحمی که درمیان ب است بواسطهٔ شاخهٔ درخت به دوعنصر منحل ی شود یعنی مولد الحموضه وفحم ازآن حاصل گردد . نچه مولد الحموضه است درشکل حبه های کاززدار برون می آید . آمدیم بفحم این کجا رفت ؟ چونکه درمیان آب نیست خواهیم دانست که قطعا درمیان شاخهٔ درخت می باشد .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

یکباب خانهٔ واقعه درچقماقچیلر یوقوشی در بالای دکان ساعت سازکه یازده اطاق ومخزن وباغچه وغیره دارد باجاره داده خواهد شد . هرکس خواهان باشد بساعت ساز مذکور که درزیر آن خانه است رجوع نماید .

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجلاه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند وجامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (١) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا مبلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی . دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه . مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری . در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درنحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول واداره اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره لی اورمان)

باخود

(قالاریجه ودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده دربارگاه سرپل و جاهای دیگر فروخته میشود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر داثر بفتح اسلامبول . تألیف آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد ذرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سانج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلتوغراف وچه به تیپوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنگهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و زیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده وبرحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۳٤ فی ٦ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ۱۹ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۲ مارس ۱۸۷٦ سال دوم

اختر ۵

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت با داره داده شده و طبع نشود بعضا بیش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ قانون پاك اسلام ﴾

باقسام شریعتها وقانونها که در اطراف جهان از کهنه وتازه وقدیم وحدیث گذاشته شده ومعمول گردیده است . غالبا به نیتهای خالص و پاك ورعایت عدل وحقانیت گذاشته شده است . ولی چون اغلبی اصلا جامع وکافی نبوده است وبعضی هم بمرور یعنی بتغیر زمان واهل ازدرجهٔ کفایت بازمانده . وبرخی دیگر قواعد کلیهٔ مؤسس قانونرا نتوانسته اند وسعت داده . ودرهر مقامی ودرحق هر اهل وزمانی موافق حال استعمال نمایند . اینست که قانون جامع وتمامی درظاهر بنظر نمی آید . چون این مطلب خیلی معتنا است واز جهت شریعت پاك اسلام چند مطلبی را فهمیدن نیز خالی از لزوم نیست می توانیم دراینجا چند کلمه سخن کوئیم .

اگرچه ابتداء الازم است ازاوضاع قانونهای دیگر تفصیلی نوشته وبعد ازآن بیان مطلب را دراینباب نمایم . ولی چون وضع قوانین سائره بطور کلیه درنزد اهل آنها وکسانیکه اطلاع دارند معلوم است . وبرای مزید اطلاع آنانیکه آگاهی ندارند درثانی میتوان شرح داد . لهذا . اکنون را به بعض نکات ودقایق ازقوانین اسلام اشارتی کنیم که میزان کار اجمالا بدست آید .

واضح است دراوائل ظهور اسلام قوانین وشرایع مبوب ومفصل نبوده تنها اصول وکلیات قوانین را شارع مقدس بیان فرموده بودند وبعد ازآن جانشینان آنحضرت نیز درهمان مسلك رفتار کرده ودرآزمانها کار بجائی نرسید که مثل حالا شعبه های کار باب باب وفصل فصل مشروحا ومبسوطا نوشته شود . ولی این یکرا تصور باید کرد که اگر هزار ودویست سال پیش ازاین قانونی برای تعیین حدود تکالیف شرعیه وحقوق معینه وماند آنها ترتیب وتدوین شده بودی تمامی احتیاجات امروزی مارا می توانستی بالاطراف کفایت کندیانه ؟

آری قواعد واصول چند مقرر داریم که علاوه برآن کتابهای تدوین شده درزمانهای پیش . مارا اساس قانون تواند بود وهیچ لازم نگرفته است باوجود آن اساسها که اصول وقواعد کلیهٔ فقهیه کفته می شود مجبور بشویم بمراجعت کردن بقانونهای فرنکستان ومانند آنها .

راست است قانونی برای قبال و یونه ومانند آنها در کتب فقهیه نوشته نشده است ودر هیچ جای فقه پیدا نتوانیم کرد که پوتست نکردن در یك مطلبی دعوارا ساقط میکند . ولی اگر اقتضا نماید که درمملك اسلام همچنان داد وستد ومعاملات معمول کردد . وموافق قانونامها اینرا اعلان کنند که هرکس یونهٔ سرباز بدهد دیکر راه عذری برای او درمحاکمه باز نیست . ولا کلام محکوم خواهد شد . واین فقره را همه بدانند وشخص مسلمی هم عالما وعامدا همچنان نوشتهٔ دین را بشرایط معلومه بنویسد . واین یکی را هم ازقوانین کلیهٔ اسلام خوانده باشند که ﴿ مسلمانان باید در سرعهدها وشرطهای خودشان باقی باشند ﴾ آیا جایز است این مردرا که درحق آن چنان نوشتهٔ یونه بعض سخنهارا بمیان آورده ویکو یدخط وامضا مال من است ولی مشغول الذمه نیستم . انصاف میخواهم اگر شارع مقدس حاضر باشد این سخن را می توان بمیان آورد ؟ این رعایت شرط است که خودبخط خود نوشته ؟

والحاصل شریعتها وقانونهارا باید بنظر آورده وتعبه های آنهارا بدانیم ودرجهٔ آنهارا نیز دانسته وموازنه کنیم با احکام شریعت وقانون اسلام واساس بزرکی که برای آن ناموس اعظم هست . ولی نمیدانم این موازنه هارا چه طور بکنیم و چکونه بفهمیم که داخل وخارج وغریب وبومی ودوست وبیکانه تحسین وآفرین کویند . نه اینکه بدون دلیل وبرهان وبدون آگاهی ازهیچ کدام ازاوضاع طرفین بکویم که بلی قانونهای اسلام بهترین قانونها است . وقانونهای دیکر همه معیوب وناقص اند . ویا آنکه مضر بحال مدنیتها است . با آنکه میدانیم این سخن تنها درمیان خانهای خودمان تواند ماند سهل است ازاینقرار که وضع جهان بالا میرود درمیان خانها هم نتواند ماند ورفته رفته بکلی محو وناپدید هم تواند شد .

کویا بعضی مسلمانان وهمشهریهای ما تعجب ازاین سخن می کنند . ولی هیچ جای تعجب نیست سخن بی بصیرت وآگاهی وسخنی که کوینده آن ازعهده نمی تواند برآید واحاطه باطراف آن ندارد ودلائل وبراهین آنرا بطور وضوح بدست نیاورده ودرجایی استقرار پیدا نکرده . بطور خیلی آسان ازدست آدمی کرفته می شود .

اینست که بعض مردمان بسیار معتبر از ماها که جزئی معاشرت با اهالی ملل خارجه کرده کمال ضعف وسستی درعقائد او حاصل شده ونظم اسلام ازنظرش پرداشته می شود . وجهت آن نیست مکر عدم آکاهی ازحقیقت اسلام وآداب اسلام .

پس باید علم آموخت وهمه قوانین وآداب را فهمید ونکات را تماما منظور داشته وموازنه کرد . تاآنکه ممکن بشود آدمی درمقام مقابله وموازنه ازعهده کار برآید وسخنی که میکوید قوت اورا همچنانکه خود میداند بدیکران نیز حالی کند . وکرنه بی علم وآکاهی بتعصبات جاهلانه سخن کفتن جز ازمضرت ثمری نتواند داد .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

ترجمه امرنامهٔ سامی است که بعموم ولایتهای ممالك محروسهٔ عثمانیه فرستاده شده است .

(بعد الالقاب)

بجهة معلوم کردن درجات وظائف که از احکام منیفهٔ فرمان عالی عدالت بمأمورین متعلق میباشد واسباب وکیفیات حسن رفتار وحرکات مأمورین را دراقسام متنوعهٔ ادارههای ملکی حاوی باشد یك تعلیمات عمومیه نوشته شده و برای اجرای اقتضای آن ارادهٔ سنیهٔ حضرت شهنشاهی شرف سنوح وصدور یافته است . اینك ازآن تعلیمات یك نسخه نیز لفا بسوی جناب وزارتمآب پی فرستاده شد چنانکه ازمطالعهٔ آن معلوم خواهد شد مضمون این تعلیمات باعتبار وظیفهٔ اصلاحیه ووظیفهٔ دائمه بدوقسم منقسم میباشد . واز یکطرف درجهٔ مأذونیت واختیار والیها ومتصرفها وقائمقامها وازطرف دیکر هم مراتب مسئولیتهای ایشان تحدید وتعیین کرده شده است . این یکی محتاج تفصیل وتکرار نیست که اعظم واهم وظائف حکومت کیفیت محافظت حقوق عامهٔ اهالی است وبرای حاصل شدن این مقصود درحق ممالك وتبعهٔ ملوکانه واستکمال سعادت حال آنها باید بطور مطلق دراجراءات احکام مندرجهٔ فرمان عالی سالف البیان مأمورین همه همدست شده . وبخلوص عقیدت ومستقیمانه درایناب سعی واقدام کنند . وبکمال اهتمام آن احکام را ازسوء استعمالات نکاه دارند . وبنابراین درنظر همایون شاهانه بسیار مطلوب وملتزم کردید که درایناب ازجانب همکنان بذل مساعی درابراز آثار فعلیهٔ آنها بکار برده شود . وبکمال انتباه وآکاهی بایددانسته شود که جزئی تسامح وبطالت طبیعی باعث مسئولیت خواهد بود بملت اینکه آنچه درحق ادارهٔ دولت وملکت خواسته شده است بیشتر ازهمه ظهور دوام وثبات دراظهار فعلیات واجراءات است واین هم ممکن نیست مکر اینکه آنچه دولت برای خیر ومنفعت کروه اهالی مقرر کرده وهرکسی آرزو میکند اثر آنرا مشاهده کند به بیند که درروی کاغذها نمانده ودر زیر نمد وعده ها ترك نشده وآنهارا درمقام اجرا به بیند وامنیت وخاطر جمعی حاصل کنند که دائما مجرا خواهد کردید . حتی بهمین ملاحظه ومقصد است که درمرکز دولت مجلس عالی اجرا آت تشکیل شده وبرای تفتیش وتحقیق یك هیئت مخصوصه نیز معین کردید ومقرر شد که درمقام احتیاج ولزوم هرکس از افراد اهالی مأذون باشند بدرخانهٔ دولت عرضحال بفرستند واکر ازجانب حکومت یك کار بی قاعده اتفاق بیفتد بمجلس اداره اختیار داده شد که مستقیمانه تحقیقات لازمه را بکار برند . اینها همه دلیل مهم ومعتنابودن مطلب است . علی هذا این سپارشات را همه منظور نظر داشته ورفتار وحرکات خودشان را موافق تعلیمات مرسوله داشته . وبدانند که اخص آمال همایون ولی نعمت بجنت ما کیفیت آسایش حال صنوف تبعهٔ شاهانه وتأمین حقوق آنهااست وفوق الغایه مطلوب ومنتظر است که اثرهای فعلیهٔ آنرا بهمتهای خالصانه وروبیت مشیرانهٔ خودتان ظاهر کرده باشید . و ازنسخه های مطبوعهٔ تعلیمات مذکوره چند نسخه بواسطهٔ قبوکدخدامی فرستاده شد که بتصرفها وقائمقامهای سنجاقها وقضاها وجاهای دیکر که لازم است بفرستید .

فی ۲۵ محرم ۱۲۹۳ و فی ۹ شباط ۱۲۹۱

ترجمهٔ تعلیمات درخصوص ادارهٔ عمومیهٔ ولایتها

﴿ فصل اول ﴾

(در بیان وظائف اصلیهٔ والیان ولایتها)

مادهٔ اول ممالك دولت علیه بدائره‌های چندنام ولایات منقسم است . واداره‌ٔ هرولایتی بعهدهٔ یك والی محول است .

مادهٔ دوم کافهٔ تبعهٔ دولت علیه ازهر کدام صنفی بوده باشد بدون استثنا درنظر قانون ازجهت حقوق ومعاملات مساوی هستند وتشکل دولت وحکومت بطور مطلق برای محافظت حقوق عامهٔ ناس است . بدین جهة بزرگتر ومهمتر وظیفهٔ والیها علی العموم وبطور انفراد اینست که حقوق هرگروهی ازتبعه‌را تأمین کرده وحمایت نمایند وهرکس‌را ازوقوع ظلم وتعدی درحق اونگاه دارند .

مادهٔ سیم والیان ازیك‌طرف دراجراءات وظائف مأموریت خودشان مأذون هستند وازطرف‌دیگر ازجهت امور مأموریهٔ خودشان ازجانب دولت رأسا مسؤل‌میباشند .

مادهٔ چهارم وظائف مأموریت والیها بموجب این تعلیمات بدوقسم منقسم می‌شود یکی وظیفهٔ اصلاحیه‌است ودیگری وظیفهٔ دائمیه .

مادهٔ پنجم وظیفهٔ اصلاحیه اینست اموریرا که موافق مداول مضامین ومندرجات احکام منیفهٔ فرمان عدالت است بتوقع فعلیت واجرا آورده شود . وظیفهٔ دائمیه اینست که بعد از اجراء وظیفهٔ اصلاحیه حسن جریان ومحافظهٔ آنرا مرعی‌داشته . وادارهٔ امور ملکیه‌را بامنافع دولت وممالکت موافق کرده . وازآن روی بعمل آورده شود .

﴿ فصل ثانی ﴾

متعلق بوظائف اصلاحیه است .

مادهٔ ششم انواع ودرجات وظیفهٔ اصلاحیه بروجه ذیل بیان می‌شود .

اولی تشکیلات وانتخابات جدیدهٔ محکمه‌ها ومجلس‌ها است .

دومی کیفیت انتخابهای ضبطیه کی ومباشری تحصیلات وخدمت محضری مجالس ومحاکم ومستنطقهای غاردیانها .

سیومی منتظم داشتن احوال حبسخانه‌ها واداره‌ٔ آنها .

چهارمی اصلاح کردن اصول تنظیم سندات تصرف املاك واعطای آنها . ورعایت نمودن حقوق قانونیه درخصوص انتقالات اراضی .

پنجمی تصلیح کردن مرتبات بدل عسکریه وتأمین نسبت تحصیلیهٔ آنها .

ششمی درخصوص قرار واصول استخدام اهالی درراهها وسائرکارها بمعدلت صحیحه موافق کردن .

هفتمی زیاد کردن زراعت وفلاحت وحسن استعمال منافع صندوقها وسرمایه‌هایی که متعلق باین کاراست ورسیده‌گی باصلاح محاسبات آنها .

هشتمی اساس مایات ورسومات داخلیه وفروعات آنرا منتظم کردن ودرتحت امنیت آوردن .

(بازهست)

مصلحتگذار چاپون مقیم وین که باسلامبول آمده بود باتفاق نایب اول خود بپابعالی رفته وباجناب دولت مآب ناظرخارجیه ملاقات نموده‌است .

ازعساکردیفیهٔ ازمیدیشش صدنفر باسلامبول آمده‌اند .

مأمورین تعمیرخانهٔ راه آهن حیدر پاشا باهم اینکه هشت ماه است باآنها ماهیانه ومقرری نرسیده است اتفاق کرده وجواب داده اند که تاماهیانهای آن چندماه داده نشود دست بکار نزنند .

(خبرهای متفرق کداز روزنامهای وین ترجمه‌ودرج میشود)

قبول شدن لائحهٔ کونت اندراسی ازجانب باب عالی باعث تأثیر بزرگی درمزاج اهالی قره‌طاغ گردیده وپس‌ازآنکه دولتهای روسیه واتریش بقره‌طاغ حالی کردند کمیل ایشان دفع شورش واختلال است خیالات اهل قره‌طاغ گدرباب تمنای افزودن باراضی خودشان داشتند ازسر ایشان بیرون رفت . وآن تصورات که داشتندحال آنهارا مانند خواب وروْیا بنظر خواهند آورد پرنس قره طاغ ناچار خواهد شد که‌دیگر معاونتی باهل شورش نکند .

پرنس قره یورکویچ باهالی صربستان که‌درمیان شورش هستند پیامنامهٔ فرستاده است که‌ازجنك باآنانی دست بردارند حرفش هم‌این بوده‌است که‌این‌جنك را بمهراهی پرنس قره‌طاغ مداومت خواهم نمود وحاضر هستم که درراه وطن ترك حیات نمایم دراین پیامنامه درحق پرنس میلان بدزبانی زیادی کرده ومیگوید حکومت‌صربستان آدم گذاشته است قره یورکوویچ‌را بقتل رسانند . ازرفقای قره یورکویچ پول مسکوکی بصربستان برده اند دریك سمت آن صورت قره یورکویچ ونام اواست ودردیگرروی آن بیرقی است که‌درآن این کلمات (کوشوه ۱۳۸۹ ــ ۱۸۷۶) محرر است ودراطراف این سکه کلمه های (آزادی وبرادری) برابری نوشته شده وقطرا بقدر لیرای ۲۰ فرانکی فرانسه است واین سکه‌ها ازمعدنیات بی‌قیمت ساخته شده‌است .

صورت تلگرافی است که‌نایب‌نرایه پرسه‌در ۱۸ فوریه ازرا کوزه گرفته است .

اهل‌شورش درشهر (سوتورینه) اعلان‌جمهوریت کرده پاسقوای کوماندان‌را بیرون نموده اند . باوجود صدور اوامر قطعیه بازاهل شورش فرصت پیدا کرده ازحدود می گذرند .

لورد روسل وزیر اسبق خارجیهٔ انکلیس که پنج ماه قبل ازبرای اهل‌شورش هرسك پنجاه لیرای انکلیس اعانه فرستاده بودکاغذی درضمن بعضی کارتهای اندن نوشته است . که‌اهل شورش نبایدترك سلاح بکنند . غریب‌است لورد مومی‌الیه که‌درسال ۱۸۶۲ وزیرخارجیهٔ انکلیس بوده بسفیر انکلیس درپترپورغ نوشته است هرگاه تبعهٔ دولت علیهٔ عثمانیه شورش بکنند خلاف قاعده وحقانیت است که‌دولتهای اوروپ دراینباب مداخله نمایند بابعالی مأذون است که‌تبعهٔ خودرا ونیز قره‌طاغ‌را تأدیب وتنبیه نماید بعلت اینکه آشکاراست که‌شورش جان وقوت خودرا ازقره‌طاغ میگیرد چهارده‌سال بعد لورد مشار الیه انکار میکند آن خیالاتی‌را که درزمان وزارت امور خارجیهٔ خود داشته است وحال خود عاصیان‌را بشورش ترغیب وامداد می کند !

(پستاوئید) می‌نویسد بعض اجنتهای صربستان بخانهٔ اتریش آمده بکسانی ازاهالی که باصربها هم‌جنس هستند بعض مدالها میدهند که درآن مدالها این عبارت نوشته شده است (ای اهل صربستان برای جنك بزرك‌ملتی آماده باشید حکومت مجارستان‌را دیگرنمی خواهیم قائممقام ساپلیا باهالی اعلان کرد که این مدالهارا بحکومت تسلیم بکنند ولی کس گوش ندارد . کازت مذکور میگوید درامر محافظهٔ حدودباید دقت کرد .

اینروزها دوقطعه مکتوب مودت اسلوب یکی‌ازوین ودیگری ازسمت شامات ازدوستان صاحب امتیاز اختر در تبریك رسیده وخواهش کرده اند آن مکتوبها درضمن نسخه‌ها درج شود لهذا بیان امتنان وشکرگذاری خودرا درحق مومی الیهما کمایینبغی اظهار لطف نموده اند کرده وحسب الاشاره مکتوبهای مذکوررا ذیلا می‌نویسیم .

﴿ مکتوب اول ﴾

اختر مشرق معارف چون ستارهٔ صبحگاهی درفجر بیان طالع گشته وازخاور حکم تاباختر عرفان لامع گردیده چشم این مشتاق ازمشاهده آن روشن ومنور گردید الحق چون کلستان معارف بشقایق حقایق مزین وچون شمع دانش درانجمن سخنوری لامع وروشن بود فی‌الحقیقه مضامینش مظهر آیهٔ مبارکهٔ ﴿ درآنست انچیزی که‌نفسها خواهش میکنند وچشمها ازآن متلذذ می‌شوند ﴾ ومطلع کریمهٔ (حورهای مقصورات درخیمه‌ها که دست کسی پیشتر بانها نرسیده‌است) آری شامل بربسط افکار عالیه وبیان مایحتاج الیه هیئت بشریه وجامع حقایق سعادت انسان وفواید کلیهٔ نطق وبیان ومحتوی براخبار محققه دراطراف جهان بود . امیدوارم که‌بعنایت کلیهٔ ازلیه وتوفیقات باطنیه وظاهریهٔ صمدانیه این صحایف حکمت فرجام مرآت مرتسمهٔ جهان مدنیت شود . وبجهت اهل آفاق تصویر لطائف آثار واطوار نماید علی‌الخصوص درممالك مشرق زمین مروج افکار مدنیت وباعث ترقیٔ ملك وملکت گردد تا آنکه تبصر درامور کلیه وتفرس درلوازم عصریه نموده بهمت بهمتها منشئت بوسائل محکمه دردرجات عالیهٔ تمدن شوند وافکار عمومیه متوجه سعادت حال ملت گشته درهر بابی جهد بلیغ‌را مجرادارند تامرکز جهان مدنیت شوند وعزت قدیمهٔ این ملت باهره چون صبح صادق ازمشرق اقبال طالع گردد

﴿ واین کار برای خدای دشوار وعزیز نیست ﴾

صبری

(مکتوب دوم)

دوست معنوی رشحهٔ از سحاب خامهٔ معجز نگار وازمسودات افکارگوهربار یعنی چندنمره از روزنامهٔ فوائد خامهٔ شما موسوم باختر مثال فروزنده اختر که از آختر تابا باختر جهانرا ازشمسهٔ خود منور . ساختهاست ازطرف شرق نمایان گردید از عبارات دلپزیرش که‌بمذاق ارباب ذوق از کلمهٔ معانی هرصنف معارف چاشنی ریز بود کسب استفاده شد .

* معجزاست این لفظ یاسحر حلال *
* هاتف آورد این سخن یا جبرئیل *

الحق این کونه تشبثات کاملهٔ اداره واقدامات خیریت علامات که درحق برادران وطن اندیشیده اید سزاوار صد کونه آفرین وتحسین هست . فی‌المثل اگرکیت‌خامه‌ام درصفحهٔ مدح وتوصیف این‌نیت وافکار پسندیده شب وروز تك‌وپو نماید جزبسر منزل وامانده‌گی نتواند رسید . نمیدانم بچه زبان وبکدام لسان بهنیت این اثرجدید که درحقیقت قابل هزاران تحسین وتمجید است مع‌التشکر اظهار تبریك نمایم .

* حسن این‌نظم از بیان مستغنی‌است *
* برفروغ خور بخوید کس دلیل *

آری بجسارت می‌توانم گفت که ارتفاع این اهتمامات مرضیه وایجادات مستحسنهٔ شما که موجب اسباب ترقی مدنیت وباعث زیادی علم ومعرفت برادران وطن که‌درجوار رحمت سلطان پر وبحرا علیحضرت پادشاهی آسوده حال هستند . مگر اینکه بکثرت روابط موالات ویگجهتی وپردوام اساس یگانگی واتحاد دو پادشاه ذیجاه اسلام پناه وپرحسن روابط اندیشی مشیران صلاح اندیش دولتین علیتین دلیلی است محکم وبرهانی است تابعنان آسمان ساطع جزاکم اله خیرا بجزاه ووفقکم بما یحب ویرضی .

(بقیهٔ اوضاع دولت اتریش ومجارستان)

دولت اتریش در زمان قدیم یك‌حکومت کوچکی ازقرال کوچکتر بوده که باصطلاح حالائی دوکائی گویند که‌خیلی شبیه‌است بحکومت‌بعضی ازخوانین ایران که ازقدیم بوده است ونام آن وقتشان (دوك نوریك وپاتومی) وجزء ایالات روما بوده ودرسال سی وسیم میلادی یعنی هزار وهشتصد وچهل وسه‌سال پیش ازاین (تیبر) نام امپراتور روما آنجاهارا تسخیر کرده وتاسال هفتصدونود ونه میلادی دردست دسته‌های جنك ملل فرانسه‌ها

ونمسه واسلاوها وایتالیائی‌ها بسر برده خاك مذکور لعبت گاه قشون آنها که هون وغوت و واندال واونغو بار نامیده میشدند کردید ·

درسال ۷۹۹ میلادی (شارلمان) ایمپراتور المان خاك اتریش‌را بتصرف آورده وآنجارا بنام اوستریا نامید ·

درسال ۹۲۸ والی اتریش‌را ازجانب ایمپراتور لقب کونتی داده شد · ودرسال ۹۸۲ والیکری آنجا مرتبهٔ مارکی‌را دارا شد ودرسال ۱۱۵۶ لقب دوکی بآنها دادند ·

درسال ۱۲۵۱ (اوتوکار) نام قران بوئم آنجارا تصرف کرد · ودرسال ۱۲۸۲ (البرت)رودولف هبس بورغ که جد اعلای ایمپراتور حالائی اتریش است حکمران آنجا شده است ولقب(ارشدوك) یعنی دوك اول باواعطاشد · ازآن‌وقت‌خانواده‌های (رودولف) ایمپراتورهای چند درخطهٔ المانیا پادشاهی کردند وایمپراتور اتریش نیز ازآن‌خانواده در اتریش الی الآن باقی و برقرار است ·

ودرزمان‌حکومت (البرت) دوم درسال ۱۳۳۸ مملکتهای‌معتبرهٔ‌استیری · وقارینول · وشوابی · والساس · وسوئس · علاوه برقلمر وحکومت مذکوره کردید · ودرسنهٔ ۱۳۷۷ که چهار صدسال پیش است خانوادهٔ اتریش‌بفلمنك‌حکم کرده ودر ۱۷۱۳ قراواچیارا ودر ۱۷۱۳ اسپانیارا‌حکومت کردند · وسال دیگر بناپولی وساردنیاحکم بردند · وتاسال ۱۷۹۱ ایمپراتورهای اتریش ایمپراتور المان نامیده می شدند · ولی‌درآن سال درجنکی که بادولت فرانسه کردند غلبه درطرف‌فرانسه مانده وپای‌تخت آنها که وین‌بود تصرف قشون فرانسه درآمد ودرمصالحه نامهٔ که درشهر (بلنیج) منعقد کردید ایمپراتور (فرانسوا) ی دوم ناچارشد لقب ایمپراتوری المان‌را ترك نماید وتنها ایمپراتور اتریش نامیده‌شود ·

دولت‌مشار الیها درضمن جنکهایی که میان‌ایشان وپروسیه اتفاق افتاد ازخاك خودشان که درقطعهٔ المان داشتند خیلی ازدست دادند · درسال ۱۸۳۸ دروندیك ومجارستان‌شورش واختلال ظاهرشد · ودرمدت یکسال توانستند شورش‌را رفع نمایند · در ۱۸۶۵ مجارستان حق داشتن شورای ملت‌را حاصل کرد ودر ۱۶۸۹ دولت اوستریا دولت (اتریش ـ مجارستان) نامیده‌شد ·

در ۱۸۵۹ بادولت‌فرانسه وایتالیا جنك کرده رایت غلبه‌را طرف‌مقابل مالك شد · ودرمصالحهٔ منعقده در (ویلافرانکا) مملکت لومباردیارا بدولت ایتالیا واکذار نمودند در (۱۸۶۱) باپروسیا وایتالیا جنك کردند · دراین جنك درکوسنوچا بقشون ایتالیا غالب‌آمده ودرسادوا پروسیا غلبه کرد · وعهدنامهٔ متارکه وصلح‌را در براغ بستند · ودراین ضمن مملکت‌وندیك بایتالیا واکذار کردید که دراین مسئله ناپلیان‌سیم مداخله داشت ·

سایر حالات ممالك اتریش‌را پیشتر نوشته ومداخل ومخارج دولتی‌را معین داشتیم · واردات اتریش سیصد وهفتاد وسه‌ملیون فلورین است · ومخارج سیصد وهشتاد ودوملیون‌فلورین ودین عمومی اتریش دوهزار ونهصد وپنجاه ملیون فلورین میباشد مجارستان دویست ودوازده‌ملیون واردات دارد · دویست وسی وسه‌ملیون نیم مخارج ودین‌عمومی آنجا پانصدملیون فلورین است ·

درخصوص سبب نفی برودسکی صراف اودسهٔ که چندی‌پیشتر نوشته‌بودیم · نایه فرایه پرسه می‌نویسد وزارت عدلیهٔ پتربورغ امرداده بوده است · که دراودسه بعض محکمه‌های تازه‌قرار داده‌شود دراین خصوص مسیو برودسکی که ازاعضای مجلس بلدیهٔ اودسه بوده‌است کفته تشکیل این محکمه‌ها لازم‌نیست ومجلس اودسه نباید هرچیزی‌را که میکویند قبول بکند متصرف اودسه که دشمنی شخصی بابرودسکی داشته‌است به‌پتربورغ می‌نویسد که برودسکی دراینباب سخنی بمیان آورد که ازبرای دولت موجب خطر بزرکی است · وبدین‌جهت حکم‌نفی واخراج بلد درحق او صادر شده بوده‌است · علی‌هذا سببهایی که پیش‌ازاین دراینباب بمیان آمده‌بود که کویامومی‌الیه بدولت علیهٔ‌عثمانیه اسلحه فروخته است ویاآنکه خبرها درباب تدارکات عسکریهٔ فوق‌العادهٔ دولت روسیه درخارج منتشر کرده‌است همه بی‌اساس بوده وسبب‌اصلی همان سخن وعداوت شخصی حاکم اودسه بوده‌است وقتیکه برودسکی‌را کرفتار کرده اند برادراو (رودوقاناکی) و(رالی) که ازتاجران‌رومی اودسه‌است به‌پتربورغ رفته‌اند والتماس‌عفو برودسکی‌را کرده‌وبمقصودخودشان رسیده‌اند · ولی برودسکی چندی درشهرقالوغا ماندنی میباشد بجهة اینکه اهالی روسیه خیال نکنند که دولت‌روسیه ازترس تاثیرات خیالات عمومیه برودسکی‌را عفو نمود ·

پیشترها خبری شایع شده بود که جناب پاپ کاغذی باعلیحضرت ایمپراتور روسیه نوشته‌است بموجب تلکرافی که در ۱۷ فوریه به (نایه فرایه پرسه) از پتربورغ رسیده‌است معلوم می‌شود که فقرهٔ این کاغذ نوشتن اصل واساسی نداشته است ·

﴿ اخبار تلکرافی ﴾

(فرانسه)

پاریس ۲۹ فوریه

والیٔ پیرنه (که یکی ازایالات‌فرانسه‌است) به‌دون قارلو بیان کرد که مأذون‌نیست · درسمت جنوب خاك فرانسه اقامت بکند ·

دون قارلو می تواند درسمت شمال فرانسه اقامت نماید ·

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۹ فوریه

بعضی ازاعضای شورای ملت از حکومت پرسیده اند که اکر حکومت مرکزیه باحکومت مجارستان قراری درخصوص فراریان هرسك وبوسنه داده است این قراررا بما بیان نمایند ·

(اسپانیا)

مادرید ایضا

می کویند دون‌الفونس قرال درشهر سن سباستیان منتظر ورود مادرخود بآنجا است ·

(ممالك عثمانیه)

(مملکتین)

بکرش ایضا

مدیرمالیه ازشورای ملت درباب قرار دادن یك استقراض که‌عبارت ازسی‌ملیون‌فرانك باشدمأذونیت طلب‌کرد · این استقراض برای‌اینست که‌نقصان بودجه‌را که‌ازجهت انشای‌راههای آهن‌حاصل شده است تمام نمایند · وممکن‌است شورای ملت این تکلیف‌را قبول وتصدیق نماید پرنس (کیفا) رئیس شورای ملت بیان کرد که بعدازاین هوا خواهی حکومت‌را نخواهد کرد · وبدین‌جهت استعفانمود ·

استعفای مشار الیه‌ازجانب مجلس‌شورای ملت‌پذیرفته نشده ·

مصر

قاهره ۲۹ فوریه

یکی ازجنرالهای دولت‌روسیه باینجا وارد کردید ·

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۹ فوریه

شورای ملت عهدنامهٔ تجارتی مملکتین را قبول وتصدیق نموده است ·

(فرانسه)

پاریس ۲۹ فوریه

میکویند مسیو (قازمیرپریه) رئیس وکلا خواهدشد ·

دون‌قارلو به شهر (پو) واصل کردید میکویند بانکلستان خواهد رفت ·

(فلمنك)

لاهای ایضا

کوماندان عساکر فلمنك ازناخوشی وبامرده است ·

(بوردیانو)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۸ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۲	۳۰

	لیرای‌عثمانی	غروش
سوسیته‌جنرال	۰۳	۲۰
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۲
اعتبارعمومی	۰۳	۳۵
تراموای	۱	۵۰

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۸	۲۵

		فرانق
استقراض	۱۸۶۳	۱۳۸
»	۱۸۶۵	۱۳۷
»	۱۸۶۹	۱۲۳
»	۱۸۷۲	۰۳۷
»	۱۸۷۳	۱۲۰

کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای‌انکلیس	۱۱۱	۱۵ـ

فیئات‌مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۵
لیرای‌فرانسه	۰۸۸	۲۸
امپریال	۰۹۰	۰۰
کرمیچه	۰۵۱	۳۰
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۰
منات کاغذی	۱۴	۰۵
مجیدیه	۱۰۲	۱۵
بشلك	۱۰۵	۰۰
متالك	۱۰۶	۱۵
پول‌سیاه	۱۳۸	۱۰

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

استکان مذکوررا که کفتیم درمقابل شعاع آفتاب باید گذاشته شود جهتش این است که اکر استکان را درجای سایه و بعبارت دیکر درجای تاریکی بکذاریم مولد الحموضه بیرون نمی آید . یعنی حامض فحمی تحلیل نمیشود . وهمچنین اکر بجای برك سبز هرکونه کلی وبرکی که برنك دیکر باشد بکذاریم . بازمقصودی که ازاین کار داشتیم حاصل نمیشود . برکهای سبز دراینموقع برای تحلیل اجزای مرکبهٔ یك جسم بهترین چیزها است . اینمطلب عمده را دوباره بطور خلاصه بکوئیم . برکهای سبز نباتات بتأثیر شعاع خورشید ترکیبات حامض کیربتی را تحلیل میکند . مولد الحموضهٔ آنرا اخراج وفحم را خود حفظ میکند .

آنچه درخصوص حامض فحمی مزبور که درمیان آب حل شده است کفته شد حامض فحمی که درهوا منتشر است نیز همان حکم را دارد . برکهای سبز درختان ونباتات روزها بتأثیر شعاع خورشید حامض فحمی یعنی جوهر زغالی که درهوا هست حفظ میکند یعنی نفس میکشد وفحمیت اورا نکاه داشته مولد الحموضه اشرا ازخود دور میکند که این را تنفس نباتات نامند .

واز اینقرار معلوم میشود که تنفس نباتات برعکس تنفس حیوانات است . بعلت اینکه آدمی زاد وحیوانات ازهوا جزء مولد الحموضه را کرفته حامض فحمی را بیرون میکند . وتنفس نباتات برخلاف این است که حامض فحمی را درکرفته مولد الحموضه را دفع میکند واین است که درفصل بهار ودیکر اوقات که باغ وبستانها سبز وخرم است نشستن درباغچه ها وچمنزارها مطلوب و برای مزاج انسانی دراعلا درجه نافع ومفید است .

چون اینمطلب مثل آفتاب روشن است دیکر در اینباب تفصیل کفتن لازم نیست . جملهٔ حیوانات بطور اتصال حامض فحمی را بواسطهٔ نفسهای خود شان مثل سیلها بمیان هوا انداخته وهوارا مانند سم قاتل وغیر قابل به تنفس میکنند . وازآن طرف نباتات نیز متوالیا بجهة تعیش خودشان حامض فحمی را کرفته و بجای آن در یك درجهٔ مساوی مولد الحموضه را بهوا میرسانند . واز اینقرار کار نفس کشیدن نباتات وحیوانات بطور مبادله ومعاوضه به تقدیر صانع حکیم صورت پذیر می شود . واز اینکونه موازنهٔ مبادله هردوصنف مخلوق زنده کانی میکنند .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

یکباب خانهٔ واقعه درچقماقجیلر یوقوشی در بالای دکان ساعت ساز که یازده اطاق ومخزن وباغچه وغیره دارد باجاره داده خواهد شد . هرکس خواهان باشد بساعت ساز مذکور که درزیر آن خانه است رجوع نماید .

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب در بالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا درباغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن کردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا وخشکی ارسال کردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار کردد .

دراداره خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وجهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سابج پروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر مراجعت نماید

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به یتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطور مطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت وزینت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه درسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۳۵ فی ۸ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ شنبه ﴾ فی ۲۱ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ٤ مارس ۱۸۷٦ سال دوم

اختر ۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود باصلاحش تنخواه شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود به سطری ده غروش و از اعلانات عادی به سطری سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اخطار ﴾

چون در اوراق اخبار بالطبع آنچه از مطالب واطلاعات واخبار بیشتر طرف اعتنا بوده ومحل توجه عموم مردم است باید پیش انداخته شود . واخبار تلگرافی ازهمه عمده ومعتنا تر است . لهذا بعد ازاین را ماهم مثلا کثر روزنامها وکازتها بعد از مقاله تلگراف نامهارا ثبت کرده وپس ازآن بقرار سابق بتکارش سائر مندرجات خواهیم پرداخت .

مشق و سرمشق

در وقت نوشتن مشق کردن بخاطر آمد . از آنجا خیال منتقل شد بمشق صنعتی که اکنون در اکثر جاها وشهرهای معتبر مشرق زمین معمول و بولهای کزاف و بی حساب درآن راه صرف میشود . بالجمله اجزای مطلب را کفتیم این بار هم باین پوته بریزیم بلکه ولد عزیزی که نور چشم صاحبان تمیز باشد باین وسائل انتاج کردد .

(عشق را خود صد زبان دیکر است)

شق در لغت عرب پیشی خواستن (یعنی اسراع) درزدن با تازیانه وچوب وچاق ومانند آنها است نوشتن نیز علاوه بانها کردیده و بعضی مشق در کتابت را مخصوص کرده اند باینکه خطوط وحروف بکشیده ها ودراز بها نوشته شود واکنون در اصطلاح فارسی مشق درمطلق یاد کرفتن وآموختن وراه پیدا کردن چیزی را بدست آوردن ولی به نیت پیشی کرفتن در کمال سرعت حال مشاقی و مشق کردن بجهة یاد کرفتن چیزی است که انسان نمی داند . بشرط آنکه یك معنی مسابقت وسرعت یاد کرفتن نتواند بود مکر درصورتیکه مقصدمهم ومعتنا باشد .

اکنون اکر اقسام مشقهارا که درمیان خودمان داریم همه را یکان یکان بنظر بیاوریم خواهیم دید بسیاری از آنها مشق بی کار بست مشق تلف کردن عمر عزیز و کرانبها است . مشق باطل کردن استعدادهای انسانی است . مشق محو کردن حقوق مقدسهٔ خودمان است . مشق زائل داشتن نباهت وشرافت نفس ناطقهٔ انسانیه است .

که نه میخواهیم دراینجا شرح و بسط داده باشیم .

حال بیاید کلاه خودمارا حکم ومنصف برای خودمان قرار دهیم . وکلیهٔ کارهایی را که در زنه کانی این جهانی داشته و داریم از آغاز طفولیت تا روز مرك بنظر آورده یکان یکان حکم آنرا بفهمیم .

ولی این کار را نخست از خودمان آغاز نکنیم . بعلت اینکه هنکام طفولیت ماخود صاحب ادراك واختیار نبودیم . که بهر طور بخواهیم تربیت کیریم در اینجا باید تربیتهای پدران ومادران خودمارا بنظر آورده . و به بینیم که آیا در مقام انصاف می توانستند مارا درآن وقت تربیت که قابل هر کونه تحصیل اسلی کالات وآداب وفضائل انسانیه بودیم بهتر ازاین تربیت کنند . ونهال استعداد مارا درخت پرومند بار آور نمایندیانه ؟

در مقام انصاف که نظر کنیم خواهیم دید بدون شبهه می توانستند بعلت اینکه الآن ما می توانیم اولاد خودمارا بهتر از آنطوریکه پدران ما مارا تربیت کرده اند تربیت نماییم .

باید بطور سرمشق کرفتن ومشق کردن خطی این مطلب را بفهمیم . اکر طفلی ازیك بد تو پس سرمشق بکیرد . وازآن مشق کند . قطعا خط او بد خواهد شد . وهرچه زیادتر بنویسد خطش در بدی ترقی خواهد کرد مانند کسی که در بیراهه راه میرود هرقدر را طی کند ازجاده وشاهراه دور تر می افتد .

حال عیب کار اینست که خط خودمان از روی آنکونه سرمشقها بدی شود سهل است باعتقاد خودمان چون زحمت کشیده خط بدی را یاد کرفته ایم وازحسن خط وقواعد خط ونکات ودقایق آن بوجهی آکاه نیستیم اکرچنانچه یکی بدی خط مارا بخواهد بماحالی بکند ملفت نتوانیم شد . وبکوش مافرو نخواهد رفت . پس ازاین قرار قیاس باید کنیم جمیع اطوار کارهای خودمارا . که در بچکی میبایست یاد بکیریم . حال آنکه خط کترین مرتبهٔ ازعلوم وفنون است وازمحسوسات وامور ظاهره است .

ازکتابت که کذشتیم فقرهٔ سخن کفتن وکلام وآداب آنها است ودانستن زبانهای متعدد بطور سهولت که پدران مامی توانستند درکمال خوبی اسباب این کارهارا برای مافراهم بیاورند و یك درخت باروری راپرورش دهند که ازهر میوهٔ او درختان چند نیز بعمل بیاید .

ازکارهای جزئی می توانیم باآسانی بفهمیم وسر مشق بکیریم که کار تربیت نه اینست . که ماها اکنون دردست داریم یاآنکه پیش ازما داشته اند .

درممالك ایران یا جاهای دیکر که ایرانی هستند وزبان فارسی را نمی دانند تمامی نوشتجات خودشانرا بفارسی مینویسند وهرچه درس میخوانندهم باید بفارسی بخوانند . طفلی که آذری یا جاتی وترك زبان است بچه قسم بعد ازختم قرآن یکدفعه کلستان شیخ سعدیرا باید بخواند درحالتیکه یك کلمهٔ آن بکوشش نرسیده است . نه لفظ آنرا میداند ونه معنی آنرا اکر تصور بکنیم آنکونه تعلیمارا که بچه جان کندنها وزحمتها چندورق طوطی واراز کلستان یاد کرفته میشود . ودراین ضمن آن طبع صاف وخالص خفه شده ومنضجر ازدرس خواندن میکردد . حقیقة برخودمان وبرعموم آنهایی که امثال مابوده اندوهستند تأسف باید بخوریم .

غریب تر ازهمه جاحال بعض جاهای ایران است مثل شهر قزوین که نصف ترکی زبان است ونصف دیکر فارس زبان واینها هم بهمان درد مبتلا هستند . اکر کسی ازاهل سمت بالای شهر یکی از مردمان این سمت را بخدمتکاری ومهتری بخواهد یك ترجمانی هم باید درمیان خود ونوکرش داشته باشد .

حال آنکه اکر سرمشق خوبی بکیریم تدبیرهای بسیار خوب دراینباب توانیم بکار برد . مثل اینکه چون طفل متولد شد اکر فارسی زبان است یك دایه وخدمتکار ترکی زبانی واکر بعکس است فارسی زبانی برای او تعیین بکنیم آن طفل واضح است دروقت زبان باز کردن زبان مربیهٔ خودرا یالهجهٔ اورا خواهد آموخت . اکر چنانچه آن دایه زبان عربی هم بداند البته عربی راهم باو یاد خواهد داد . هرکاه ازز بانهای دیکر که دراین زمان یاد کرفتن آنها محتاج توانیم بود هم بداند البته انسی هم با آنها حاصل کرده یکوقت می بینیم طفل بی آنکه بمکتب برود باصطلاحات ولغتهای چندز بان مختلف انس کرفته است .

این یك سرمشق بسیار کوچکی است درحق زبان باز کردن اطفال ولی اکر کسی بخواهد این کار را اسباب فراهم نیست وازهزاران یکی را ممکن نخواهد بود اینقسم دایه وخدمتکارها برای اطفال خودشان ترتیب بدهند خصوصا که اینقدر دایه ومربیه هم نمیرسد . اینرا هم تصدیق میکنیم لکن درجواب میکوئیم واضح است چیزی که معمول نشده است اسباب آن از کجا فراهم میشود . اکر این پیشنهاد خاطررا جمعی از اهل ملت داشته باشند درظرف مدت کمی آنچنان آسان کردد که هیچ کاری ازآن آسانتر نباشد .

دراینجا سرمشق دیکر درتعلیم اطفال بنظرم آمد روز نامهای صورتدار فرنکستان دیدم صورت طفلهارا کشیده وحروف مقطعه را از تخته ومعدنیات ساخته وجلوآن طفلکهای سه ساله وچهارساله ریخته اند .

یکی درجلو خودش حروف (ب در) بهترتیب چیده وبما درش نشان میدهد دیکر لفظ مادر را بهمین طور ودیکری آب ونان وما نند آنها واینرا چه طور کرده اند . اولا نام یکی یکی حروف را که بضخامت انکشت ساخته اند . یواش یواش بآن طفل یاد میدهند . وعوض اینکه آدم زدن وفحش دادن وچیزهای بی معنی کفتن ویا آنکه اسماء لغتهارا عوضی ونازه را چیچی ونان را پیه بآنها یاد میدهند حروف وکلمات وترکیب آنهارا بطور مهربانی وبازی باآنها یاد میدهند وچیزهای مربوط ولغتهای صحیح ونزدیك بادب باآنها می آموزند . ویك وقت می بینی طفل درپنج وشش سالکی خود بمستعد مکتب رفتن ودرس خواندن وتحصیل هرکونه کمالی کردیده . وآن تحصیلی که ماها درعرض دهسال میکردیم آنهم باکمال اکراه ونافص او درچهار وپنج سال خیلی بهتر ازما یاد کرفت . وذهن روشنکای لطیف اوهم خفه نشده وروز بروز بمراتب کمالات خود افزوده . بعلت اینکه بیان صحیح و سرمشق خوب بود .

ازاین جزئیات پی توانیم برد بکلیات تربیتها وکارهایی که ندانسته انکار وقدح آنهارا شعار خویش ساخته‌ایم . حال اینروز نامهای صورت داررا بعد ازآنکه بزرکان خوانند بکار اطفال نیز می آید . طفلك بیند مثل خودبچه‌را که آنجا بحروف مقطعه چیزها نوشته‌است وپدر ومادر وخویشاوندش تحسین میکنند بدیهی است که طبعا شوقی دراو حاصل کردد که مثل آن کاررا اوهم بکند .

والحاصل اینها نمونهٔ سرمشق کرفتن ومشق کردن است سرمشق تربیت اطفال خودمانرا ازتقلید آباء وامهات خودمان تنها نباید بکیریم . بلکه باید باکمال هوشیاری بآنچه داشته‌ایم بیفزائیم وامر تربیت اطفال‌را اولین وظیفهٔ خوددانیم .

اطفال ثمرهای دلهای ماهستند . اطفال مظاهر وآیینه‌های استعداد ماهستند . اکرچنانکه بتأثیر سوء قضا وبجهة فراهم نبودن اسباب ماها درخودمان شرف انسانیت‌را بدرجهٔ کمال نتوانسته‌ایم برسانیم این حق‌را در تربیت فرزندان خودمان ادا کنیم وآن لطیفهٔ ربانیه‌را که درنهاد آدمی زاداست ازمساوی ومعایب درنسل خودمان پاك داشته جمال باقی‌مانده‌کان خودوملت وابنای جنس‌را بزیورهای علم وحکمت بیارائیم . ولی نه اینکه دراینمقام منتی بکسی بکذاریم ونه اینکه اظهار کبریا ومنیتی ازاین کارهارا شایسته باشیم . نی که بعد ازحصول این مرام بعنایت خداوندی نهایت این است دین خودرا ادانموده‌ایم . وحقوق‌را ضایع نکرده‌ایم . آری تنها افتخار باین توانیم کرد که خداوند سبحانه بما این توفیق‌را عطا فرمود که اولاد خودمانرا نیك تربیت کردیم وشکر کذاری این موفق‌را درهرحال باید کرده باشیم ﴿ وامانعمت پروردکار خودرا پس تحدیث نمای ﴾

﴿ اخبار تلکرافی ﴾

(فرانسه)

پاریس ۱ مارس

دون قارلو که مغلوبی خودرا درجنك بادون الفونس چند روز قبل در بیاننامهٔ خود اعلان کرده بود . باز راه امیدی برای خود باقی میکذارد .

لیون ۱ مارس

مسیو غامبتا دراینجا نطقی بیان کرد که دراین نطق نصیحت میکند هوا خواهان جمهوریت را بمیان روی واعتدال حال دراطوار وارادات خودشان .

روسیه

پتربورغ ۱ مارس

پرنس هومبرولی عهد ایتالیا در ۱۵ ژولیه باینجا یعنی (پتربورغ) خواهد آمد .

اتریش ـ مجارستان

وین ۱ مارس

حکومت لایحهٔ درخصوص قرایك استقراض بمجلس داده بود مجلس شورای ملت لایحهٔ مذکوره‌را تصدیق وقرار استقراض‌را قبول نمود .

کازت رسمی وین وایتالیا جملهٔ ذیل‌را که درخصوص سفارتهای دولتین مشار الیهما است می‌نویسند . چون اعلیحضرت ایمپراتور اتریش واعلیحضرت قرال ایتالیا خواهشمند ومائل شدند که اثبات نمایند اهمیت واعتنای بزرکی‌را که در بقا وازدیاد مناسبات حسنهٔ موجوده درمیان خودشان دارند . لهذا قرار دادند که سفارتهای خودشان‌را در روما ووین بسفارتهای کبری برتری دهند .

(ممالك عثمانیه)

(مملکتین)

بکرش ایضا

مسیو برالویی برای ریاست شورای ملت انتخاب کرده شد .

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ایضا

میکویند شورای ملت زیادتر ازمدتی که مقرراست بازبوده مداومت بمذاکرات لازمه خواهند کرد .

اعلیحضرت ایمپراتور وعلیا حضرت ایمپراتریس چهل هزار فلورین باهالی مجارستان یعنی بضرر دیده‌کان ازطغیان نهر طونه امداد واعانت فرمودند .

فیئات سندات روم ایلی بیست وشش فلورین است .

(فرانسه)

پاریس ایضا

اسهام عمومیه ۲۰ غروش ۱۰ سانتیم است .

سندات روم ایلی ۵۷ فرانك .. « «

میکویند مسیو بلانکی وفات کرده‌است .

خدمت تعیین وتشکیل هیئت وکلا که بمسیو کازمیر محول شده‌بود مشارالیه این کاررا قبول نکرد درثانی کار تشکیل هیئت وکلا بمسیو ویکتور لفرانك محول کردید . تشکیل هیئت وکلا کار بسیار مشکل کردیده‌است .

(بوردیانو)

(فرانسه)

پاریس ۲ مارس

چون مسیو دوفور ترتیب وتشکیل هیئت وکلا رامی کند . ممکن است مسیو ائون سیئی ودوك دکاز وجنرال سیسیئی ومسیو والون در اعضائی هیئت حالیهٔ وکلا باقی بمانند .

دون قارلو بشهر بولون رسیده وازآنجا بانکلستان عزیمت خواهند کرد .

اتریش ـ مجارستان

وین ۲ مارس

علیا حضرت ایمپراتریس بانکلستان عزیمت کردند .

(مملکتین)

بکرش ۲ مارس

مسیو بورسکو رئیس ثانیٔ شورای ملت استعفا کرد .

شورای ملت امر تغییر دادن تعرفهٔ کمرك‌را امضا وتصدیق نمود .

(روترهواس)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

متصرفیٔ طرنوی بجناب سعادتمآب ماجدبیك کاتب سابق خارجیه

کتابت خارجیه بجناب سعادتمآب سعیدبیك مدیر سابق مطبوعات

ادارهٔ مطبوعات بعزتمآب حمدی بیك افندی معاون سابق تشریفات خارجیه

متصرفیٔ کنغری بسعادتمآب عارف پاشا متصرف سابق سینوب

متصرفیٔ سینوب بسعادتمآب احمد بیك متصرف سابق کنغری

دفترداریٔ ولایت مناستر بسعادتمآب علی افندی دفتردار سابق ارضروم

دفترداریٔ ارضروم بعزتمآب امین افندی دفتردار سابق پرزرین

مکتوبیٔ ولایت قسطمونی بعزتمآب شرف بیك مکتوبیٔ سابق حلب توجیه فرموده شده‌است .

شب جمعهٔ کذشته جناب سفیر ایتالیا مهمانی طعامی درسفارتخانهٔ خودشان داده اند . دراین ضیافت بعض حضرات وکلای فخام وسفرای دول متحابه مدعو بوده‌اند .

خط تلکرافی که تحت البحر درمیان اسلامبول وهوجه بك هست بجهت شکستن یخها پاره وچند روز بود باینواسطه امر سؤال وجواب باآنجا بریده شده بود . ازقراریکه بعض روزنامها می‌نویسند خط مذکور تعمیر شده . ولز پریروز آغاز بمخابره شده است .

روز پیش یکی ازواپورهای کومپانی لوئید (تپه) نام ازجده وارد کردید بقدر هفتصد نفر حجاج ازجده وینبوع برداشته‌است که اکثر ایشان ازینبوع سوار شده‌اند وبجهة حمل حجاج سه روز در ینبوع اقامت نموده‌است . واپور مذکور بیست وهفت روز است که ازلنکرکاه بصره حرکت کرده‌است .

واپور شرف رسان نام نیز دیروز ازجده وارد کردید دراین واپور نیز بقدر چهارصد وپنجاه کس ازحضرات حجاج بوده‌اند وهرچه حجاج درواپورها هستند ازهر طایفهٔ میباشند درواپور نمسه اهل ایران بیشتر بوده‌است که ایشان هم اهل عراق بوده‌است .

مذکوراست دراسلامبول دیوان استینافی برای امور ومحاکمات تبعهٔ خارجه با تبعهٔ دولت علیهٔ عثمانیه مقرر خواهد کردید . این دیوانرا یك رئیس ودو اعضا ازمأمورین محلیه ودو اعضا ازتبعهٔ خارجه خواهد بود معاش رئیس‌را ماهی یکصد لیرا وماهیانهٔ اعضارا ازقرار شصت لیرای عثمانی قرار خواهند داد .

درمیان راه آهن روم ایلی مابین موقفهای دهات چرکس کوی وچورلو یك نفر سرکار ویك فعله ازعمله‌جات تعمیر راه آهن‌را کشته‌اند . وتا امروز معلوم نیست مرتکبین این کار ناشایست کیها بوده اند .

﴿ بقیه ازتعلیمات عمومیهٔ ولایات ﴾

مادهٔ هفتم ازوظائف اصلاحیه یکی تشکیل وقرار مجلسها ومحکمه‌ها است . وزیادتر جای دقت دراین فقره کیفیت انتخاب اعضااست وحق وصلاحیت عمومیه که بموجب رخصت سنیه داده‌شده که دراین موقع مأذونیت وصلاحیت مذکوره‌را بوجهی نباید مداخله کرده‌شود . باین معنی که .

اولا والیها کمال دقت‌را بکارخواهد برد . تاآنکه نکذارند انتخاب کننده‌کان که ازاطراف ودهات جمع می‌شوند . ویااشخاصی که باعضایی انتخاب خواهندشد بحمایت وخاطر خواهی یکی ازمأمورین ویاازرؤسای مملکت بوده باشند .

ثانیا اکرکسی واقعادراعتقاد انتخاب کنندکان برای اعضایی قابل قبول شدن باشد . لکن درمقام اجرای رسم انتخاب کسی بغرض شخصی باآشکار نکذارد اورا بمعرض انتخاب بیارند . یاآنکه درجزء انتخاب کنندکان‌را بترساند . وبخاهد رای آنهارا بی اثر بکذارد . همچنان کسی هرکس میخواهد باشد فورا بمحاکمه آورده‌شده وقانونا حکم آن صادر واجراخواهد کردید .

ثالثا چون برای اعضا عددمعینی هست . وموافق دستورالعمل انتخاب میشود زیادتر منتخب بشوند . ودراین صورت هرکاه دومثل آن عدد معین انتخاب کرده‌شود . یعنی اکر ده نفرلازم بود بیست نفر منتخب شدند درمیان اینها باید ملاحظه شود کدام یك بیشتر طرف اعتماد ووثوق وامنیت عامه است . ودرهمهٔ این کارها . وبقاعده بودن انتخابها . والیها بنفسهم دقت خواهند کرد . وعلاوه براین حسن رفتار متصرفین وقائممقامهارا نیز نظارت خواهند نمود .

ماده هشتم درخصوص تعیین وانتخاب صنف ضبطیه ومباشرین تحصیل مالیات وغاردیانها وخدمهٔ احکام وظیفهٔ اصلاحیه که درمادهٔ هفتم گفته شد موافق تعلیمات مخصوصهٔ آنها مجری خواهد گردید . اینقدر هست که اساس وظائفی که تعلق بصنفهای فوق دارد . بازدرضمن وظائف والیها است باینمعنی که آنها درکارهایی که مأمور هستند آلات اجرائیه میباشند . وقوهٔ اجرائیه راهم اساسا والی جامع است . علی هذا والیها مأمور ومجبور هستند براینکه این چهار صنف را وادارند بایفای خدمتی که بتعلیمات مخصوصه بعهدهٔ هرکدامی ازآنها سپرده میشود .

مادهٔ نهم صنف ضبطیه باآن سه صنف دیگر که بجهت خدمتهای معینی هستند . بایدمردمان آبرومند وطرف امنیت مردم باشند . وکسانیکه به بد خلقی وکج نهادی معهود باشند نباید توی کار آورده شود . لهذا این نکات را والیها باید ملاحظه کرده وبکسانی که لازم است پیش از وقت باید حالی نماید . واگر چنانچه بعداز انتخاب ازآن اشخاص حرکتی منافی دستورالعمل خودشان ظاهر شود باید تحقیق بعمل آورده . وتأدیب وتنبیه نمایند . واگر چنانکه اهمالی دراینباب بشود وتکاسلی درتحقیق ویاتأدیب بعمل آید . مورد مسئولیت خواهند گردید .

مادهٔ دهم درمنظم داشتن احوال وادارهٔ حبسخانها دوگونه مقصود است یکی اینکه کسانی که رسیده کی بکارآنها میشود . ودرتحت استنطاق هستند نباید باکسانی که حکم جزا درحق آنها صادرشده است دریکجا حبس شوند . ودیگری آنکه بی جهت وسبب مردم توقیف ونگاه داشته نشوند . وامر نظارت حبسخانها درولایات بعهدهٔ والیها موکول است ودرلواها وحکومتهای جزء بمتصرفین ودرمحالات وقضاها بقائم مقامها محول است . درهرکدام ازحبسخانها یك نفر نویسنده باید انتخاب شده باشد . که ثبت اسامی وغیرذلك وژورنالهای آنها باطلاع آنها نوشته شود . واین نویسنده هامدیر حبسخانها خواهند بود .

مادهٔ یازدهم والیها پیش ازهمه چیز بایدتدبیرات لازمه را بکار برند که مجالس مذکوره باآنطورها که مقرراست جابجاشود . ومدیرها وغاردیانهای حبسخانهارا هم معین نمایند . وبعد ازآن درمرکز ولایت ومقرادارهٔ لواها یك جمعیت تفریق تشکیل باید بکنند . که آن جمعیتهارا یك رئیس ودونفر اعضا یکی مسلم ودیگری غیرمسلم بوده باشد .

(رسم تبریك)

پریروز که پنجشنبه وروز مخصوص اعلیحضرت شاهنشاه ایران بود . بقاعدهٔ مستحسنهٔ معمولهٔ همه ساله ازطرف قرین الشرف اعلیحضرت قوی شوکت شاهنشاه معظم اسلام پناه اولا درشب مزبور تلگرافنامهٔ همایون مشتمل برتبریك ومحظوظیت خاطر همایون ملوکانه بطهران شرف تسطیر یافته . ودرروز مذکور از جانب مابین همایون کاتب دوم حضرت شهریاری واز بابعالی ازقبل هیئت وکلای دولت علیه جناب سعادتمآب منیر بیك ترجمان دیوان همایون . بالباسهای رسمی ونشانهای شیروخورشید بسفارتخانهٔ علیهٔ ایران آمده . درحالتیکه جناب دولتمآب معین الملك وزیر وایلچی مخصوص دولت علیهٔ ایران نیز باصاحب منصباب سفارت علیه . بالباسهای رسمی حاضر بودند پذیرایی شده . جنابان مومی الیهما ازطرف قرین الشرف همایون وازقبل هیئت وکلای فخام رسم تبریك را بعمل آوردند . وجناب سفیر مشارالیه عرض لازمهٔ جواب وشکرگذاری را بوساطت جناب مومی الیهما نمودند . ودراین اثنا بطور مقرر ازواپور دولتی که آیین بندی شده بود ودرلنگرگاه جلو اسلامبول است بخالی کردن بیست ویك تیرتوپ رسم شلیك اجرا گردید .

درشب مذکور سفارتخانهٔ علیه چراغان وباهرگونه تزیینی مزین بود . تمامی تجار ومعتبرین اهالی ایران درروز مذکور درمجلس جناب فخامت نصاب معین الملك برسم مقرر حاضر شده بعد از ایراد نطقی که جناب مشارالیه فرمودند همه زبان محمدت بدعای بقای زندگانی وسلامتی پادشاه معظم ایران گشودند .

شب رانیز سفرهٔ عمومی وخصوصی برای تجارواصناف وکسبهٔ ایران آماده شده بود . ودرروز مذکور یك (پاند) دسته موزیك نظامی از پاندهای اردوی همایون خاصه مخصوصا درسفارتخانهٔ علیه حاضر وازساعت نه روز تاچهارشب بترنمهای موافق نغمات اتحاد ویگانگی دولتین قویتین را براستی وبالحان وترکیبهای چند میسرودی .

(لوانت هرالد) درنسخه‌های پریروزیٔ خود نوشته بود که ازتلگرافنامها معلوم میشود درصربستان اغتشاشی حاصل است ومیان حکومت وپرنس میلان واهالی مملکت وازیکطرف کومونیستها (۱) اختلافی حاصل ودرشهر کراکوربواچ شورش ظاهرشده واهل شورش بیرق قرمز کشیده وصدای (وبولاپو بلیك) یعنی زنده باد جمهوریت را بلند نموده‌اند . اهل بلغراد درحال هنگامه جوئی هستند هنوز تفصیل معلوم نیست .

دیروز ازجانب ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات خبرمذکور فوق تکذیب شده است باینمعنی که مطلب کاربزرگی نبوده . دراثنای انتخابات دهات ومحالات وعلاوه چون ایام کاوکشی ملل مسیحیه بوده است . جزئی قیل وقالی بظهور پیوسته ونفرات ضبطیه ومأمورین محافظهٔ شهر رسیده وهنگامه را خوابانده‌اند .

نیز گازت مذکور درضمن تلگرافنامها نوشته بوده است . که گویا اژان (وکیل امور) لندن استقراض (۱۸۵۸) اعلان کرده است . در سرموعد تقسیط کوپونهای استقراض مذکور داده نخواهدشد .

(۱) خواهشمندان جمهوریت غیر مشروطه که قرمزی نامیده میشود .

این مطلب را ازجانب ادارهٔ مطبوعات رسما تکذیب واعلان نموده‌اند که دراین خصوص هم خاطر جمعی بشعبه‌های بانك عثمانی درلندن وپاریس داده شده . ودرهنگام رسیدن موعد نماوفائض بلاتخلف خواهد رسید وبنابراین تلگرافنامهٔ را که ادارهٔ اژانس هوا منتشر کرده است نباید طرف اعتماد واعتنا کرده شود .

دیروز که جمعه بود برحسب امر ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات فقرات فوق درضمن علاوهٔ مخصوصه اعلان شده است . وچون مطلب هم اساسا همین طورها است . اینست در بورسه هم بعدازآنکه ابتداء کمی تنزل شده است . درثانی بقرارهای اولی رسیده است .

(پولیتیشه کورسپوندنج) ازروی اخباری که ازحدود بوسنه بوی رسیده است می نویسد . اینروزها اهل شورش بسرکرده کی (اوستوبادونویچ) درمحل موسوم به (اوانکا) باعسکر دولتی زدو خوردی کرده‌اند . واین جنك دوروز طول کشیده است . واهل شورش مغلوب وپریشان شده‌اند سخن اهل شورش بعدازشکست وپریشانی این بوده است که سبب مغلوبیت ماتمام شدن آذرقه وجبه‌خانه گردید .

(نایه‌فرایه‌پرسه) تلگراف نامهای ذیل را که از (اغرام) مرکزحکومت قرواچیا بوی رسیده است می نویسد .

اغرام ۲۲ فوریه

مارشال مولبناری والی کرواچیا بوین احضار شده است . می گویند رفتن او بوین باوجود بودن جنرال (دهرودیچ) والیٔ دالماچیا دروین لازم بوده است .

اغرام ۲۲ فوریه

هوپمائر بطورقطع ازدخول بمیان شورش استنکاف واستعفا کرد از بی پولی وحیله کاریهای اداره جمعیتهای شورش بوسنه هوپمائر ناچار ازاستعفا گردید . ازجهت استعفای هوپمائر طایفهٔ که دردورسراو بودند متفرق شده‌اند .

(نیز پولیتشه کورسپوندنج) می نویسد چند روز پیش بعضی ازسرکرده‌های اهل شورش به چتنه آمده وبقدر پانصد عدد تفنك کار تازه وبعضی تدارکات خواسته‌اند . ولی امارت قره‌طاغ قبول نکرده جواب داده است نمیتوانم خواهش اهل شورش را بعمل بیاورم خصوصا درقره‌طاغ اینقدرها اسلحهٔ ناریه موجود نیست . سرکرده (سوچیچا) اظهار کرده است که اگر اهل شورش را ازقره طاغ امداد ومعاونت بعمل نیاید این کار باآخر نتواند رسید . دراینحال مدیر اول امارت قره‌طاغ که برادرزادهٔ پرنس است گفته بود دیگر بعد ازین قره‌طاغ نمیتواند دراینباب کومك وامدادی نماید بعلت اینکه حال پولیتیك عوض شده علیهذا بی نیل مرام بهرسك برگشته‌اند .

نیز گازت مذکور می نویسد (جمعیت) شورش بوسنه که درشهر یامینچه است قرار دادند میروسلاو هوپمایررا ازکوماندانی معزول کنند واو ناچار ترك کوماندانی را کرده کار رابه (لازار میودراغویچ) سرکردهٔ شورش سپرد ودرزیر ادارهٔ سرکرده مرقوم چهار دیگر هستند که نام آنها (کوداکس) و (جنادیه و (اوستویا) و (اولیاچا) میباشد . بعض میگویند هوپمایر نزد قره‌یورکویچ خواهد رفت ودرآنجا بایکی ازدختران وابستگان خود عروسی خواهد نمود . ولی نایه‌فرایه‌پرسه مینویسد اینمطلب اصل ندارد وازحرفهای بیمعنی اهل شورش است حال آنکه هوپمایر در (۱۳) فوریه بشهرغرام رسیده است ونبا داشته است ازآنجا بخاك اسویچره برود .

لواندهرالد می نویسد بارون رودیچ والی دالماچیا چندروز پیش ازوین حرکت کرد وبه‌را کوزه رسید وازآنجا بچتینه (مرکزامارت قره‌طاغ است) رفت بعلت اینکه مکتوبی بخط دست اعلیحضرت ایمپراتور به پرنس قره‌طاغ همراه داشت ومأمور بود که آن دست خط ایمپراتور مشارالیه را به پرنس برساند واین دست خط درخصوص اصلاح حال شورش وآرامیٔ هرسك وهرسکیان بود .

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۹ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۲۱	۳۳
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۱۸
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۵
اعتبارعمومی	۰۳	۳۵
تراموای	۱	۵۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۸	۲۵
		فرانق
استقراض	۱۸۶۳	۱۳۳
»	۱۸۶۵	۱۳۳
»	۱۸۶۹	۱۲۰
»	۱۸۷۲	۰۳۷
»	۱۸۷۳	۱۱۷

کمبیال	غروش	سانتیم
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انگلیس	۱۱۱	۱۵۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انگلیس	۱۱۱	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۸
امپریال	۰۸۹	۳۰
کرمیچه	۰۵۱	۱۴
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۰
منات کاغذی	۱۴	۰۵
مجیدیه	۱۰۲	۱۶
بشلك	۱۰۵	۲۵
متالك	۱۰۷	۱۵
پول سیاه	۱۳۶	۱۵

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

نباتات حامض فحمی را تنها بواسطهٔ برکها اخذ نمیکنند بلکه بواسطهٔ ریشه‌ها نیز آنرا میگیرند . اجسام که ترکیبات آنها تغییر مییابد درحین تحول که باهوا تماس میکند یعنی بهمدیگر میرسد سوخته وحامض فحمی میشود . اگرچه بمرور زمان وتدریجی باشد . حتی پهن ومانند آن اگرچه خاك پوش هم نشده باشد . بمرور زمان سوخته می شود ولی دراینصورت باید خاك سخت نبوده ونرم وسست و باصطلاح اهل زراعت متحرك باید باشد . اگر چنانچه درهمچنان خاکی که باینطورها با پهن ومانند آن مخلوط شده باشد یك نهال یاخود یکی از نباتات کاشته بشود حامض فحمی که بمرور بیرون می‌آید ریشه‌های آنهارا احاطه میکند وچون این حامض فحمی غذای اوست بخوبی و پاکیزگی نشو ونما کرده وشاخ وبرکهای بسیار ازآن حاصل میشود .

اکنون اگر زمینی را درحد وسطی باپهن قوت داده وچند عشر زراع یعنی سه چهار گره یا زیادتر خاك روی آن کشیده شده باشند بجهة اینکه هوا درآنجا محبوس شده است حامض فحمی ازمیان اجزای خاك بیرون می‌آید ولی قوت ومقدار آن بیست وپنج مرتبه ازاین هوای معروف یعنی هوائی که برکها درمیان آن هست زیادتراست . حامض فحمی بواسطهٔ ریشه‌ها ازساق نباتات به برکها صعود کرده ودرآنجا بتأثیر خورشید ترکیب آن تفریق ومفروز می‌شود .

اگر چنانچه یك نهال یا یك نباتی ازتأثیر خورشید بهره‌مند نشود ازتوی خاك بواسطهٔ ریشه‌ها بطوریکه گفتیم همیشه حامض فحمی را اخذ میکند ولی چون آفتاب نیست وجوهر ترکیب زغالی تفریق نمیتواند بشود . آن نهال یا نبات یواش یواش پژمرده وکرسنه میماند وآنگاه بجهة پیدا کردن روشنائی وضیائی که روزی بخش او بود بنا میکند به‌بلند شدن وزیاده از اندازه بلند می‌شود ولی پوست وبرکهای اورو بسفیدی وزردی گذاشته درآخر تلف میشود .

این قسم ناخوشی را که ازجهة نبودن روشنائی خورشید درنباتات ظاهر می‌شود (اسیولان) میگویند یعنی کاری که ازتاریکی حاصل شده ولی این عمل را گاهی باغبانها مخصوصا برای بعض مقاصد بکار میبرند مثل اینکه بخواهند شاخهای نرم و بلند حاصل کنند . ونباتاتی که بوی بد وطعم تند وتیز دارند بواسطهٔ این عملیات آن رایحهٔ مذکوره را کم کرده وآن طعمهای تندرا بکلی برمیدارند که این ازاصول باغبانهاست این است که در اسلامبول می‌بینی که دسته‌های سلاته را با گیاه صاز (دراصطلاح آذربایجان قندرغه گویند) می‌بندند . که تندی طعم آنرا بدینواسطه زایل کنند واین گیاه صاز چون روشنائی خورشید نمی بیند زیاد نرم است . وبدین جهت است که اکثری ازقطر گرفس وانکنار صحرایی ومانند آنرا خاك میکنند که قوت بو و طعم آنرا کم نمایند .

(بازهست)

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

یکباب خانهٔ واقعه درچقماقجیلر یوقوشی در بالای دکان ساعت ساز که یازده اطاق ومخزن وباغچه وغیره دارد باجاره داده خواهد شد . هرکس خواهان باشد بساعت ساز مذکور که درزیر آن خانه است رجوع نماید .

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب در بالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستور العمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا در باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و در دکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل ازآنکه اختر طبع ونشر بشود بعضی ازذوات کرام از ممالك محروسه وغیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده وقیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمایند سؤال کرده بودند . وتا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع ونشر آن شده وبهمان تفصیل که مقرر بود نسخه‌هایی که بیرون کرده شد خدمت ایشان از پوسته‌های دریا وخشکی ارسال گردید . وبهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . وقیمت سالیانه وغیره آنهم درلوحه کازت معین ومرقوم است . لهذا پس ازعرض تشکر بخدمت ایشان بجهة میل والتفاتی که درقبول کردن این کازت ظاهر فرمودند . ازعموم خیرخواهان خواهش میکنم هرکدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند ومقرراست وجوه معینهٔ ابونه‌هارا بدار السلطنهٔ اسلامبول وادارهٔ اختر ایصال فرمایند که باعث دوام واستقرار کار گردد .

دراداره‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانگلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیگر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ باآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش ازقرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

حکاك مشهور موسیو سانج بروسیهٔ مدتی است باسلامبول آمده مومی الیه هرنوع رسم وخطوط را درنهایت خوبی واستادی درروی شمشاد حك وترسیم می‌نماید هرکس طالب بوده باشد به مطبعهٔ (اختر) مراجعت نماید

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌بیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه وسیر رسمهای کراویر وقریون وکارت وزینت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشها مذکور ازهرجهتی خواهد گردید . وحکم‌ای بطوغراف همه چور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادگاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه درسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۳۶ فی ۱۰ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ دوشنبه ﴾ فی ۲۳ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۶ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

اختر ۱۲۹۲

مطبعه ، اداره خانه دخان والده در دائره
مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده
شده وطبع نشود بها یش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده
است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای
خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه
طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون واز سیاسیات و پولتیک واز تجارت وعلم وادب و دیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت هر کونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود به سطری ده غروش و از اعلانات عادی به سطری سه غروش اخذ خواهد شد

تربیت دختران

درخصوص تعلیم اطفال اجمالی کفته شد . این یکی را نیک تصور توانیم کرد که حقیقة تربیت وتعلیم بچه‌ها و اولاد برای ما از همه کاری مقدمتر و لازمتر است . اکر انسان یك طفلی را اول روز زایدن تاوقتیکه بزرك شده وبحال پیری میرسد ساعت بساعت ودقیقه بدقیقه ملاحظه کند کارهای غریب وحکمتهای بزرك خداوندی را در این خلقت انسانی مشاهده خواهد کرد .

طبیعت انسانیه خاصه در آن حال طفولیت چنان لطیف وچنان نازك است . که باندك تصرفی متأثر میشود . اینست که ما هارا مأمور فرموده اند که دایه‌ها ومربیه‌ها که برای اطفال خودمان ار میدهیم از طائفهٔ نجیبه و با عفت بوده اعراق - و اخلاق نیك را دارا باشند .

واعلی است اکر دایه ومربیه ازطائفهٔ مذکوره نبوده با نکونه صفات خوب متصف باشد طفل نیز که بسرحد بلوغ میرسد بدست تربیت او است بهمان طورها تربیت خواهد کرفت . وهمچنین هرکاه ازعلم ودانش وهنرها نیز بهره داشته باشد البته در زبان وعقل وکیاست طفل هم اثرهای بزرك تواند بخشید .

بطوریکه یکه درغرهٔ پیش اشعار شد درممالکتهای ما بسی در اغلب ممالك مشرق زمین اسباب این کارها مانجه باید فراهم نیست . سهل است ما درهای اولاد مانیز که در درجهٔ اولی تربیت کنندکان اولاد خودشان باید باشند هنوز از هریکی دارای مراتب کمال نیستند .

حال چه باید کرد ؟ همین طورها باید تماشا کرده وراضی باین حال نمایشت واستمرار این مقام پست درحق اخلاف وفرزندان خودمان بوده باشیم ؟ نی شخص خردمند و هوشیار وغیور هرکز بقا واستمرار این حالرا روا نتواند دید . والبته بقدر امکان پی چاره جوئی این کار خواهد برآمد .

حالا باید کذشته از اینکه بقدر امکان در این حال حاضر که اسباب حصول تمامی مقصود موجود نیست وصرف مساعی ممکنه‌را فردا فردا باید بکار ببریم . دست بدست داده یك تدارك دائمی وعمومی بجهة حصول این مقصد بزرك به بینیم . یعنی آدمها وتربیت کنندکان برای اطفال خودمان واطفال تمامی ملت وابنای وطن آماده سازیم .

بچه‌ها واطفال مایه واساس تربیت خودشارا ازمادر ودایه ومربیه‌های خانهٔ درمیکیرند بعلت اینکه درعنفوان سن که اول فصل تربیت است درآغوش آنها بزرك میشوند اکر بسر هم هستند بازغالبا انس تمام‌را الی قریب بده سالکی بامادر ودایه دارند ومهربانی طبیعیهٔ مادری ولطف مزاجی که طبعا نسوانراهست مقتضی است که امر تربیت باآنها واکذارشود . بعلت اینکه تربیت بمهربانی بیشتر تاثیر میکند تابجبر وعنف . نمی بینید هنکام وقوع سخنی درمیان حضرت موسی باهارون برادرش که درمقام باز خواست واعتراض ریش اورا کرفته بود میکوید ﴿ ای پسر مادرمن نکیر ریش مرا ونه سرمرا ﴾ حال آنکه ای برادرمن یاخود پسر پدرمن میتوانستی بکوید . پس معلوم است درطرف مادری یك شفقت ومهربانی مخصوصی هست که برادر خودرا بان رابطهٔ مهربانی میخواست برخود مشفق ومهربان کند . والحاصل مسلما اساس امر تربیت باوالده ماومربیه‌ها است .

درا نصورت آیاجایزاست دخترهای ملت ماهمه نادان باشند ؟ واز زیورهای تربیت وهنر وادب عاری وبری باشند ؟

یقینا جائز نیست وخلاف عقل است . پس اول چیزی که برای ما وبرای مادرهای اولاد وفرزندان ملت ما لازم است . تربیت دخترها است زیرا که تربیت آنها اساس ومایهٔ تربیت جملهٔ اولاد وفرزندان خواهد بود .

پس این اعتقاد قدمای ما که دخترهارا نباید خط وعلم آموخت اعتقاد صحیح ودرستی نتواند بود . وازجملهٔ سخنانی است که هیچ وزن وسنکینی برای آنها تصور نتواند شد . اینرا بکدام قاعدهٔ عقل ونقل درمیان جهال اهالی شایع کرده وباها خودمان هم‌دراوایل حال باکمال خلوص قلب این سخن را تصدیق میکردیم . برخلاف حالا که انسان تصور میکند و برای العین می بیند امر بکلی معکوس وحالات مابین زمین وآسمان فرق بهم رسانیده است . اکر تتبع بشود کلامهای فصیح وشعرهای بسیار بلند وخطبه‌های طولانی وکتابهایی که درزمان سعادت وبعد ازآن چه از زوجات طاهرات وچه از نسوان وبنات مکرمات اهل بیت اطهار وزنان ودختران اصحاب وتابعین وغیرهم درمواقع معلومه انشاد و بیان وتحریر فرموده شده است . هوش ازسرآدمی میرود . نص اسلام میفرمایند ﴿ طلب علم فریضه است . از برای هرمؤمن ومؤمنهٔ ﴾ عقل وخرد حکم میکند که این کار از لازم واهم کارها است . طبیعت امر مینماید باینکه دقیقهٔ از پیش بردن این مسلك مستقیم غفلت نباید کرد . پس این قاعدهٔ معکوسه ومنحوسه‌را که نباید دختران را علم وخط آموخت آیا مأخذی بجز ازنادانی تصور توان کرد ؟ به بینید کار بان معتنائی وعمده‌کی را چه‌طور منقلب کرده ودرنظرها بعکس واقع بجلوه داده اند .

پس باید درامر تربیت دختران وتعلیم آنها ازهرجهتی زیادتر دقت کنیم مکتب‌های جداکانه برای آنها قرار دهیم وهمه همت خودمانرا درانتظام حال آنها مصروف داریم تا آنکه اساس تربیت‌را محکم وبنیان ادب‌را مستحکم کرده باشیم .

درامر ازدواج هم کفوی‌را شرط کرده‌اند یعنی زن ومرد باید مثل وما نند همدیکر باشند . این هم کفوی چه چیز است یعنی در مالداری وفقیری مانند همدیکر باشند یکی بیکزاده ودیکری ازکسبه نباشد ؟ اینها نیست بلکه این هم کفوی درعلم ومعرفت وادب ومانند آنها است ودرصورتیکه مامجبور هستیم باینکه همه دخترهای خودمانرا حکما نادان وبی ادب وبی علم ومعرفت نکاه بداریم این هم کفوی کی وکجا وچکونه دست خواهد داد . ازیکطرف میکوئیم باید علم‌را ازروز کهواره تاروزقبر بیاموزیم واین همه تحریص وترغیب‌را دراین مقام هم میکنیم . وازطرف دیکر هم اساس این کار را برهم میزنیم .

درهرحال امر تربیت دختران چند درجه ازتربیت پسران لازمتر است واعتقاد اینکه نباید دخترانرا علم وخط آموخت ازنادانان جاهلان ونادانان است ومارا است که لازمهٔ همت وتعاون‌را دراینمقام بعمل آورده اطفال وفرزندان خودمانرا ذکورا واناثا بدست دایهٔ تربیت سپرده فکر همت بمجموعهٔ ملت را نمائیم . وآیندهٔ وطن‌را درنظر کاه خودمان داشته کاری مناسب حال ووقت کرده باشیم . مانند مردمان کوته فکر وکوتاه غیرت نکوئیم که امروز کارما بکذرد بادیکران ماراچه کار . وازفردا بمن چه . زیرا که این سخن بسیار پست وبی وزن است فرداهم مال ماست فرزندان هم ازماست ماثیم که آنهاهستیم سعادتحال آنها سعادتحال ماست بدبختی آنها بدبختی خودماهاست ومع‌ذلك فرض ذه وفرض عهدهٔ ماها است که تامیتوانیم دراین کار غفلت نکنیم وآخرکار خودمانرا ازهرجهتی ملاحظه نموده کاررا ازآنرو بپایان برسانیم .

اخبار تلکرافی

(فرانسه)

پاریس ۳ مارس

درباب تشکیل هیئت وکلا وتعیین و زرای دولتی بعض کفتکوها درمیان بود . امید واری هست بطور خوب نتیجه بخش شده کار تعیین وکلا فیصل یابد . امروز مسیو (کازمیر پریه) باجناب مارشال ماکماهون ملاقات نمودند . اعضای مرکز چپ ازشورای تنظیمات امروز انجمنی کرده‌اند که درباب هیئت وکلا وسائر مأمورین قراری درمیان خودشان بدهند .

(المان)

ورست (پای تخت ساکسونیا) ۳ مارس

درمجلس شورای ملتی قرار دادند که ازخطهای راه آهن مملکت ساکسونیا خواه کلا وخواه بعضا چیزی بایمپراتوری المان فروخته نشود .

مونیخ (پای تخت باویرا) ۳ مارس

وزیر داخله درمجلس شورای ملتی بیان کردند که حکومت خیال اینرا ندارد درخصوص امر انتخابات و شتن یك نظامنامهٔ تازه‌را تکلیف نماید .

(ایتالیا)

روما ۳ مارس

لدوفسکی قاردینال باینجا رسیدند . درحین ورود درموقف راه آهن از جانب بعض اشخاص کمال احترام و پذیرائی درحق قاردینال مومی الیه بعمل آورده شد .

روسیه

پتربورغ ۳ مارس

اژان دیپلوماتیك دولت روسیه مقیم چتنه را دستور العمل ازجانب دولت متبوعهٔ خود داده شده است که هوا خواهان جنك را یاری نکند . و پرنس قره طاغ را همراهی نماید که بتواند جنکجویان را آرام نماید . ونیز ازجانب دولت مشار الیها به اژان مومی الیه امر شده است بامارت قره طاغ بیان نماید که اکر باعث جنك بشود دولت روسیه دیکر حمایتی ازقره طاغ نخواهد کرد (یعنی درخصوص اجرای تنبیه وتأدیب آنها که ازجانب دولت علیهٔ عثمانیه خواهد شد توسطی نخواهد نمود) . پرنس درجواب این اظهارات دولت روسیه همه قبول واطاعت خودرا بیان نمود .

امریك (یعنی ینکی دنیا)

واشینکتون ۳ مارس

مجلس شورای وکلای ملت وزیر جنك را متهم کرده اند باینکه یك مأموریت را بپول فروخته است . و بدین جهت وزیر مومی الیه را بمجلس محاکمه خواهند کشید .

(روترهواس)

اتریش ـ مجارستان

وین ۳ مارس

در بورسه فیأت اسهام ترقی کرد .

علیا حضرت ایمپراتریس (زن ایمپراتور اوستریا) بلندن رفتند که خواهر خودرا ملاقات نمایند .

سندات روم ایلی بیست و پنج فلورین وهشتاد سانتیم است .

بشته ایضا

پستر لوئید می نویسد مسیو رودیچ والیٔ دالماچیا بمأمورین ولایت خود امر قطعی داد که اهل شورش را ابدا نکذارند ازآنجا بخاك عثمانی داخل بشوند واسلحه وتدارکات از برای اهل شورش ازحدود بکذرانند .

(فرانسه)

پاریس ۳ مارس

اسهام عمومیه ۱۹ غروش ۳۰ سانتیم است .

فیأت اسهام رو به تنزل است .

(بوردیانو)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

والیکری ادرنه بجناب دولتمآب عاکف پاشا والیٔ سابق یانیه

وکالت نظارت جلیلهٔ عدلیه بجناب عطوفتمآب واهان افندی مستشار نظارت مشار الیها

معاونی دوم مدیری اوراق نظارت جلیلهٔ خارجیه بعزتمآب جمال بیك ازخلفای اطاق اوراق

محاسبی دائرهٔ ششم برفعتمآب عطا افندی ممیز سابق محاسبه توجیه واعطا فرموده شده است .

دیروز جناب عطوفتمآب عاطف بیك بدولتخانهٔ جناب مستطاب افخم صدر اعظمی رفته ومدتی باایشان ملاقات نموده اند .

جناب دولتمآب جودت پاشا ناظر احکام عدلیه که چندی بود بصفحات ادرنه وآن سمتها رفتنی بودند پریروز که شنبه بود تشریف برده اند .

جناب دوك الکسیس پسر بزرك اعلیحضرت ایمپراتور روسیه که درسمت فرنکستان بودند اینروزها باتن آمده اند و بعد ازچند روز باسلامبول آمده وازراه دریای سیاه بخاك روسیه عزیمت خواهند کرد .

(بقیه ازتعلیمات عمومیهٔ ولایات)

مادهٔ دوازدهم وظیفه ومأموریت جمعیتهای مذکوره اینست . کسانی را که ضبطیه ها کرفته و بحکومت می آرند . سبب کرفتاری آنهارا سؤال کنند و بپرسند که آیا حرکتی ازآنها صادر شده است که قانونا باید بآنها جزا داده شود یانه . هرکاه معلوم بشود عملی نکرده اند که باعث نکاه داشتن واستنطاق ومنجر بجزا دادن است فورا ازآنها ضامنی کرفته شده مرخص مینمایند . ومختصر اینکه تکلیف آنها است که نکذارند بی جهة کسی حبس ونکاه داشته بشود . واین جمعیتها هر روز روزنامهٔ آنکونه اشخاص را که بمرکز ضابطه می آرند بحکومت باید بدهند و بنمایند کیها آورده شده وکدام یك ازآنها مرخص وکدامین نکاه داشته شد .

مادهٔ سیزدهم درخصوص فراغ وتفویض اراضی (۱) همه صنف وکروه تبعهٔ شاهانه باید بدون فرق وتوفیر منظور بشوند . خواه درخصوص زمینها واراضی که درمیان آحاد ناس فراغ وتفرغ می شود . وخواه جاهایی که محلول شده وتعلق بدولت دارد و یا اراضیٔ بلاصاحب که فراغ وتفویض می شود درهمهٔ اینها صنوف تبعه بطور یکسان بدون استثنا طرف تفویض وفراغ تواند شد .

مادهٔ چهاردهم بعض دستورالعملها وتعلیمات موافق قلمداد ذیل نوشته خواهد شد که آن تعلیمات شرح وتفسیر وظیفه های اصلاحیهٔ والیها درآن فقرات خواهد بود که ازجملهٔ آن تعلیمات کیفیت تنظیم سندات املاك ودادن آنهااست بصاحبان آنها وتعلیمات درخصوص بدلات عسکریه ومعاملات تحصیلیه . وساختن راهها ومانند آنها ازکارهایی که باعث آبادی ومعموری مملکت است . وهمچنین ترقی زراعت وادارهٔ صندوقهای منافع واصلاح مالیات ورسومات داخلیه ومانند آنها که بایددرهمهٔ این امور موافق تعلیمات مخصوصه رفتار شده ودراجرای آنها والیها مأذون ودرصورت عدم اجرا واستعمال کردن آنها برخلاف مقصود مسئول خواهند بود .

(۱) فراغ وتفویض واکذار کردن ملکی است بطور قطعی بدیکری بطور بیع یادیکر اطوار انتقالات که فارغ کردن خوداست وتفویض نمودن بطرف مقابل .

﴿ فصل ثالث ﴾

در بیان وظائف دائمیهٔ والیها است

مادهٔ پانزدهم اساس وظائف دائمیه عبارتست ازاینکه والیها بعد ازآنکه وظائف اصلاحیه را که در فصل اول ذکر شد اجرا کردند . همیشه بودن آنحال ودوام جریان آنرا تأمین نمایند یعنی خاطر جمعی حاصل شود . که باین حال باقی وجاری خواهد بود .

مادهٔ شانزدهم والیها همیشه مراقبت ونظارت خواهند کرد باینکه آیا مأمورین ولایتی که درسر هرنوع کار وخدمتی کذاشته شده اند ازعهدهٔ وظیفه وخدمت خودشان برمی آیند یانه . ازاین مأمورین آنهایی که بلا واسطه درمعیت خودشان هستند هرکاه درایفای وظیفه کوتاهی کنند وهمینکه مخالف قانون وقاعده وتعلیمات حرکتی ازآنها سرزند موافق قاعده ونظام مخصوص آنها تحقیقات لازمه را بعمل آورده . آنهایی که عزل وتغییرشان محتاج باذن کرفتن از بابعالی نیست عزل وتغییر میدهند . ودر ثانی سببهای آنرا مینویسند . وکسانی که عزل آنها محتاج باستیذان است احوال آنهارا ببابعالی اظهار خواهند داشت . وکسانیکه بلاواسطه درمعیت والی نبوده منسوب بیك نظارت ووزارت واداره هستند همینکه حرکات ناهنجار آنها دیده شد بهمان نظارت وزارت که انتساب دارند بیان خواهند نمود . واکر والیها درخصوص تحقیقات حرکات مأمورین اهمال ومسامحه بعمل بیاورند خودشان مسئول خواهند بود . وحکم این مسئولیت درحق کسانی که بلاواسطه درزیر امر والیها بوده وازایشان دستورالعمل کارهای خودشانرا میکیرند نیز علی قدر مراتبهم شامل خواهد بود .

مادهٔ هفدهم والیها مأذون هستند که درامور ضابطه هرقسم اجراءات را بعمل بیاورند . فقط هرکاه بعض آثار وعلاماتی ازظهور کارهای فوق العاده مشاهده نمایند که باعث اخلال آسایش عمومی تواند شد آنوقت دست بکار تحقیق اسباب ومقدمات وتدابیر لازمه در رفع آن زده ومطلب را ببابعالی بیان وازروی دستورالعمل بابعالی رفتار خواهند کرد . وهمچنین متصرفها نیز درآنکونه حالات ازوالیها دستورالعمل خواهند خواست . واکر لازم باشد برحسب موقع واقتضای کار یکسر ببابعالی اشعار واظهار توانند نمود .

از نایه فرایه پرسه ترجمه کرده شد)

جناب دولتمآب راشد پاشا ناظر خارجه بسفرای دولت علیهٔ عثمانیه درنزد دول معظمه نوشته اند .

بابعالی

نظارت خارجیه

اسلامبول فی ۱۳ فوریه ۱۸۷۶

جناب سفیر کبیر

بی اطلاع نیستید که جناب وزیر خارجیهٔ اتریش و مجارستان بهمراهی نیات دول معظمه بعض اخطارات دوستانه را ببابعالی بیان کردند . که نتیجهٔ آن اظهارات بعض اصلاحات را حاوی بود که بدان جهت آسایش بوسنه وهرسك هرچه زودتر حاصل کردد .

چندروز پیش جناب کونت زیچی وجناب بارون ورتر وجناب جنرال اغناتیف مآل مراسلهٔ را که جناب کونت اندراسی بتاریخ ۳۰ دسامبر بسفرای اتریش ومجارستان مقیم در پاریس ولندن وروما ارسال کرده بوده اند شفاها اظهار نمودند . جنابان سفرای فرانسه و انکلیس وایتالیا بمن بیان کردند . که آنچه دولت اتریش ومجارستان دراینباب اظهار کرده اند موافق با منظورات دول متبوعهٔ سفرای مشارالیهم است وتصدیق نموده اند اظهار این فقرات را ببابعالی در یکم ماه فوریه نمره ۴۲۷۰۳ بواسطه تلکراف بشما ازاین مراتب اطلاع دادم این تبلیغات بطور غیر رسمی ودوستانه بما کرده شده است . وچون مراسلهٔ مزبوره که برای ما خواندند مستقیما وبلا واسطه بما نوشته نشده بود . لازم ندیدم مندرجات آنرا محاکمه نمایم وبعض مطالب آنرا که جای تعریض داشت عنوان کرده اعتراض کنم . لهذا بابعالی تنها پنج ماده ازآنرا که خلاصهٔ تکالیف واظهارات جناب کونت اندراسی بود محل توجه داشته وپس ازآنکه بدقت ملاحظه کرده شد معلوم کردید که منظور خیرخواهانهٔ دول معظمه این است شورش واختلال هرچه زودتر برداشته بشود وبنابراین بابعالی بخوش بختی مناسب دید که آنکونه مطالب خیرخواهانهٔ دول مشارالیهم را قبول نماید . بابعالی را هیچ کاهی درمراتب خیرخواهی وصدق نیت دول معظمه جای شبهه نبوده است . ومقصود بابعالی جزاین نبود که تبعهٔ کمراه خودرا که ازجادهٔ استقامت بیرون رفته اند براه بیاورد وآنهارا مثل اهالی ایالات سائره رعایت کند وازاصلاحات واحسانهایی که بموجب فرمان همایون که در ۳۰ ماه دسامبر شرف صادر شد آنهارا نیز بهره مند سازد .

چون اعلا حضرت پادشاهی نیك بختی صنوف تبعهٔ خودرا بدون ملاحظهٔ فرق مذهب وملت منظور دارند . وصرافت رای انور ملوکانه این بودی که علاوه براظهارات اصلاحیهٔ کونت اندراسی که خردمندانه بمیان آورده بود احسانات مندرجه درفرمان همایون را نیز بآنها اعطا فرمایند وتکالیف کونت اندراسی خللی درامر استقلال اعلا حضرت ایشان وارد نمی آورد . واین تکالیف ایضاح می کرد بعض مجملات احکام فرمان همایون را

این است که بتاریخ پانزدهم ماه محرم ۱۲۹۳ ارادهٔ سنیه ملوکانه شرف صدور یافته ومقرر فرمودند احکام مواد مفصله درذیل درحق همهٔ ولایتهای پوسته وهرسك جاری بوده باشد . که خلاصهٔ آن اصلاحات بدین قراراست .

۱ آزادی مذهب بطور مطلق وکامل

۲ تغییر اجاره داری والتزام تحصیل اعشاردیوانی

۳ اصلاح حال اهل زراعت و برزگرها

٤ ترتیب یك کومیسیون دائمی که نصف اعضای آن مسلم ونصف دیگر غیرمسلم بوده ومأمور باجرای اصلاحات باشند . ولی مادهٔ پنجم که جناب کونت اندراسی اظهار میکند که لزوما مداخل وواردات ولایت باید بخود ولایت صرف بشود چون این تدبیر مغایر باصول مالیهٔ بابعالی است . فقط حسن توجه اعلیحضرت پادشاهی ومقصد عالی ملك پروری ایشان اقتضا نمود که درخصوص ساختن جاهایی که ازاختلال خراب شده ارادهٔ سنیه صادر فرمایند ومبلغی ازمداخل ولایتی برای این کار صرف بشود که این مبلغ ازجانب مجالس ادارهٔ پوسته وهرسك معین وبموجب ارادهٔ سنیه اذن باجرا داده خواهدشد . واین مبلغ برآنچه پیشتر برای امور نافعهٔ هرسك وبوسنه مقرر بود افزوده خواهد گردید . این مصارف ازجانب مجالسی که تشکل آنها بموجب فرمان همایون مورخهٔ ۱۲ دسامبر مقرراست . بازدید ومعاینه خواهد گردید .

حال جناب شما باید مراتب را درداخل حدود منظورات بابعالی دانسته باشید . واعتقادمیکنم که منظورات مذکوره بآمال تکالیف کونت اندراسی جهت مباینتی ندارد .

بالجمله بشما بیان می کنم که بموجب امر عالی حضرت شهریاری حکومت سنیه قرارداد همهٔ این اصلاحات مجری گردد . ومراقبت لازمه بعمل آورده خواهدشد که بوجهی خلل دراركان آن وارد نگردد .

جناب سفیر ازشما خواهش می کنم این کاغذرا برای وزیرخارجیهٔ ..... بخوانید ویك سوادی هم بایشان بدهید .

امضا

راشد

درخصوص حال حاضر شورش هرسك وبوسنه ازوین بکازت (نوردویچه الگماینه چایتونغ) که از کازتهای برلین است نوشته اند .

دولتهای بزرك طالب این هستند که آسایش وآرامی ایالات واماکن شورش بهمت ونفوذ ایشان حاصل گردد . و خصوصا دولت اتریش سعی می کند که داو طلبان خارجی داخل درمیان اهل شورش نشوند . وباهالی هرسك و بوسنه صریحا حالی خواهد کرد که اگر ترك سلاح بکنند تنها بهره‌مند از امتیازات و اصلاحات خواهند شد و اگر چنانچه در شورش وعصیان باقی باشند آنگاه حمایت ورعایت دولتهای اوروپ ازروی آنها برداشته خواهد گردید اکنون وظیفهٔ دول معظمه جز این نیست که مداخلهٔ قوه را درکار داشته ونگذارند شورش را از بعض مرکزها قوت برسد . دولتین اتریش و روسیه درخصوص تدابیری که باید در بلغراد (۱) وچتنه بکار بوند متفق القول هستند . اگر پرنسهای صربستان وقره طاغ نتوانند اهالی خود شارا ازمیان شورش پس بکشند . ازوین وپتربورغ همراهی وتقویت با آنها خواهدشد که اهالی را تأدیب نمایند . امیدوار هستیم که باین روش وحال امر شورش واختلال در بوسنه وهرسك بکلی مرتفع وتمام آسوده‌گی حاصل گردد .

(مقابله بجواب)

دوست خیرخواه ما لوائت هرالد می نویسد بعضی ازصاحبان آبونه ومطالعه کنندگان (اختر) بایشان اظهار کرده‌اند که دراختر ازاخبار وحالات ایران تفصیلی نوشته نمی شود واگر هم نگاشته شود بسیار کم است . با اینکه ما منتظریم که خبرهای مفصل ازایران وآنصفحات مشرق زمین بواسطهٔ اختر بما برسد .

(اختر)

اولا ازاین نبك خواهی لوائت هرالد که اینگونه اطلاع را درضمن نسخه‌های خود بما خبر میدهد بسیار ممنون هستیم . ودرآنچه خود او یادیگران که با او راه داشته اند درباب اخبار ایران بتفصیل فوق اظهار کرده‌اند . تایکدرجه تصدیق می نمایم . لکن بجهة اینکه اولا راهها و پوسته‌های ایران چه ازراه ارضروم وچه ازراه تفلیس باین خاك درست مربوط نشده وخصوصا امر پوست درحال غیر منتظمی است یعنی مقاوله نامه میان اداره‌های پوست خانهٔ طرفین نیست اگرچه درداخلهٔ ایران پوستها امروز خیلی نظم دارد لکن چه فائده باینطرف اتصال حاصل نشده است وامیدواریم قراری دراین باب بدهند . حتی خبر ورود نسخه‌های اولی اختر بطهران بواسطهٔ تحریرات هنوز بما نرسیده است . وثانیا اخبار نوبسها که در بعض جاهای ایران قرار داده‌ایم ازاکثر ایشان جواب نرسیده است . فصل زمستان هم ازیکطرف مانع وصول این اخبار است واول کارهم هست لهذا جهات معذور بودن اختر از تفصیل ننوشتن ازاخبار ایران را البته بدین وسائط ملاحظه خواهند نمود . وامیدواری هست که بزودی همهٔ این موانع رفع شده واسباب رسیدن خبرها بطور مطلوب فراهم بیاید وچون اهالی اوروپ خیلی مائل هستند بحالات ایران وآنصفحات ایقدر می توانیم که کاهی از اوضاع قدیمه وحالیهٔ ایران هم درضمن روزنامه درج کنیم و واضح است حالات متعدده وحوادث یومیهٔ ایران ایقدرها نخواهد بود که ستونهای روزنامه را پرکند کارهای ایران محدود است . ودر این عصر روز بروز بتمهید اسباب ترقیات می پردازند آنهم تدریجی است کارهای فوق العادهٔ هم ایقدرها نمی شود . ودرهرحال بازآنچه ممکن است خواهیم نوشت .

---

(۱) بلغراد مقر امارت صربستان است و (چتنه) مقر امارت قره طاغ .

(اظهار تأسف)

مناسب است درابنجا ازوضع رفتار بعض ادبا ونبك خواهان علوم و معارف این پای تخت بزرك درحق اختر مجملی اشعار کرده واظهار افسوس خودرا بیان نمائیم .

این یکی معلوم است که زبان فارسی زبانی است که دولت علیهٔ عثمانیه آنرا داخل درزبان معمول دولتی خود کرده ودرهمهٔ مکتبها وخانها تدریس آنرا معمول کرده اند . وتا این اواخر سلاطین عظام عثمانی شعرهای فارسی داشتند ودیوانهای فارسی ازایشان درمیان است . وحقیقة جزء اعظم زبان ترکی بعد ازعربی فارسی است .

وعلاوه براینها غیر ازایران زبان فارسی درمیان مسلمانان هندوستان وافغانستان وصفحات کردستان وداغستان معمول ومتداول الاستعمال است خصوصا سلیمانیه وآنصفحاتی که صرف فارسی زبان هستند صاحب امتیاز اختر تصور میکرد که بجهت بنای این روزنامه مظهر التفات بسیار بزرگی ازجانب بابعالی خواهد شد وغیراز وکلای فخام ومعتبرین رجال کرام نسخه‌های بسیار بقراری که ازجانب وزارت جلیلهٔ خارجیهٔ دولت علیه باکمال میل والتفات وعده فرموده بودند برای مکتبها ابونه خواهند شد و باعث این خواهد گردید که کاراین روزنامه روز بروز رونق کرفته وهم بیك واسطهٔ امتزاج وایتلاف وز یادتی مناسبات درمیان ملل شرقیه خواهد کردید . وامیدهای بسیارمهم ومعتنا درضمن این تصورات بنظر می آمد .

۱۰ اکنون کذشته از چندنفر ازمحترمین وکلای فخام ورجال اعزه که بهمان فرستادن نسخه‌های معدودی خدمت ایشان اکتفا شده است بعض اشخاص یعنی ازکسانی که داخل هیئت وکلا هستند وخودشان هم ازفارسی بی بهره نیستند یاقبول نکردند و بعضی بعد از کرفتن پست وسی نمره یك مجیدیه یا کم وزیاد پول هر نسخه را فرستاده جواب دادند که دیکر برای ما فرستاده نشود وعجب این است که از بعض مأمورین کفته بودند . ماخیال میکردیم مفت وبی پول برای ما فرستاده می شود حال که بقیمت است لازم نیست . وبعضی هم باوجود اینکه سی نسخه باپوسته شهر خدمت ایشان ارسال شده بهمین جواب تنها که دیکر نفرستند اکتفا فرموده اند .

حقیقة جای افسوس است ومقصود ازاینمطلب شکایت ازحضرات اشخاص مشارالیهم نیست ازوضع کار باید متأثر ومتأسف شد پند عطار وکلستان اطفال را فارسی نمی آموزد . قواعد فارسی ودستور سخنها فایدهٔ عمده برای آنها نمیتواند بدهد بلکه ز بانرا تنها روزنامه ووقایع یومیه میتواند بسهولت در یادآنها داشته باشد . وچون نیت ما چنانکه درنمرهٔ اول واضحاً بیان کردیم خالص وعقیدت ما صادق است لهذا این مطلب را هم خالصانه معروض نظرکاه دقایق شناسان حضرات اولیای امور داشته . درهرحال امیدوار هستیم اساس اینکونه حالات ومقالات بهمت پاك ازمیان برداشته شود وز یاده براین درضمن اوراق اخبار نوشتن را لازم نمیدانیم .

ازمخبر جده

ازواپورهائی که درآن بندرات کارمیکنند واپوری (جواد) نام درهنکام برکشتن حجاج بجده آمده وجمعی ازحجاج ایران ومسقط وحضرموت و بصره وجاهای دیکر را کرفته در بیستم ماه ذیحجة الحرام ۱۲۹۲ از بندر جده حرکت نموده است وهمان شب دوساعت بصبح مانده درمقابل جزیرهٔ (لیت) واپور مذکور بسنك زده ونکست شده است پنج نفر ایرانی بقایق واپور سوار شده ودر رفته اند پنج روز روی آب بوده اند که چهارنفر ازآنها در آن بین تلف شده ویکنفر را یکی ازقایقهای بزرك آنصفحات رسیده ویکنفر میاورد ازآنجا شتری کرایه کرده بجده آمده است . وشخص دیکر باز عبداه نام بوشهری درروی تخته پارهٔ چندروز روی دریا مانده بعدقایق بزرکی رسیده اوراهم بکنار رسانیده وبجده آمده است وجمعی هم در (لیت) بیرون آمده بوده اند . وغیراز این تفصیلی از واپور مرز بور درمیان نبوده اینقدر که ازجانب حکومت قایقهای متعدد ونان وآب فرستاده اند که هرجه بدا کنند بیارند وخبر واپور را معلوم کنند . وچون ایرانی دران واپور زیاده بوده است ازجانب کار پرداز ایران مقیم جده هم اقدامات لازمه بعمل آمده . خودنیز ماموری فرستاده است درثانی اگر تفصیلی ازین پیشتر معلوم شود نکاشته خواهد شد .

کازتهای روسیه می نویسند باینکه خوقند ازجانب عساکر روسیه ضبط وتصرف شده است هنوز اغتشاش درآنجاها باقی است ونصرالدین خان حاکم خوقند ازطاشکند حرکت کرد که بخوقند برود ولی هنوز بآنجا نرسیده عبداه یك سردار بعساکر محافظهٔ روسیه که همراه خان مومی الیه بوده اند هجوم کرده وبقدر صدکس ازآنها را کشته است ونصرالدین خان بقلعهٔ محرما فرار کرده است .

(کازت اینوالیدروس) ازروی تلکراف بخارا مینویسد .

که اهالی (چاریاوشان) دربخارا شورش کرده ندومی ترسند درسمرقند هم اختلال ظاهر کردد . عساکر روسیه که درچاریاوشان بوده اند ازطرف اهالی شکست خورده وناچار فرار کرده اند . صردار عساکر سرقومه از ترکستان کومك طلب کرد . وفرقهٔ عسکریهٔ جنرال (یاهیوویچ) که بسمت خوقند حرکت کرده بود ناچار شد بسمت بخارا برکردد . وبآنجا هم رسیده ودرزد وخوردی که اورا باهالی واقع کردیده است غالب آمده (هنوز دنبالهٔ این کارها باین زودیها کرفته نخواهد شد وخیر خیلی آب می برد)

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

والحاصل نباتات بواسطهٔ برگهای خودشان ازهوا و بواسطهٔ ریشه‌ها ازخاك حامض فحمی رادرکرفته وغذای خودشان میکنند . وکار وخدمت برکها هم این است که بتأثیر شعاع آفتاب ترکیب کاز مذکوررا تفریق وجدا می‌نمایند . حامض فحمی که از تفرق ترکیبات مذکوره حاصل میشود معاونت وکومك میکند بتشکل ماء اثبجار یعنی حاصل شدن آب درخنان که درآنها بمنزلهٔ خون نباتات است . و پارچه‌های مختلف نباتات یعنی چوب وشکوفه وکل ومیوه وتخم آنهاهم ازآن اب کماء اشجار میکوبند بعمل می‌آید .

حالا قدری بنظر غریب می‌آید که اینها چه‌طور از حامض فحمی بیرون می‌آید . و چکونه میشود . از یك مادهٔ که اولا قابل خوردن نیست و بدهان نمیتوان کرفت اینهمه میوه‌ها ونباتات که جزء اعظم مأکولات ماهستند حاصل بشود . حالا این یکی را هم باید دانست درمیان همین مأکولات یومیهٔ ماقسمت بسیاری ازفحم یعنی زغال موجوداست چنانکه اکر یك امرود یانهی را میان آتش وخاکستر کرم کذاشته بپزیم وحرارتش قدری بیشتر شده وزیادتر درآنجا بماند آن میوه زغال میشود یك پارچه نان را که روی آتش بکذاریم قدری آتش تزدیکتر وتندتر باشد بازمثل زغال می‌شود پس همچنانکه درمیان امرود زغال هست درمیان کند می که از آن نان می پزیم هم زغال موجود است ومع ذلك زیاد بودن زغال را توانیم فهمید باین معنی که اکر درعمل مذکور مداومت نمائیم قرارکار معلوم شده وخواهیم دید که زغال حاصل از امرود ونان خیلی سبکتر ازخود زغال وامرود مذکور میماند . اکرچه حجم و بزرکی بقرار سابق بوده باشد . حالا که وزن زغال ازوزن نان کمتراست این کمی بکجا رفت ؟ واضح است این نقصان وکمی که درنان با امرود حاصل شد بجهة اینست که این نان غیرازفحم اجسام دیکر نیز داشت که شدت حرارت آن اجسام را طرد و بیرون کرد و آنها بطور دخان ودود ازمیان نان وامرود رفتند . ودر واقع دخان مذکور بطوریکه میدانیم دوجنس کازرا شامل است یکی مولدالحموضه ودیکری آزوت ولی غیرازاین دوجزء یك جزء سیمی را نیز دارد که آنرا (مولدالماء) کویند که دراین خصوص درآینده مفصلا سخن خواهیم کفت .

(باز هست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۲۰ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عومیه	۲۲	۰۲
	فرانق	
استقراض	۱۸۶۳	۱۳٤
»	۱۸۶۵	۱۳۵
»	۱۸۶۹	۱۲۰
»	۱۸۷۲	۰۳۸ـ
»	۱۸۷۳	۱۶۷

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۷	۲۵
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۱۶
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۵
اعتبارعمومی	۰۳	۳۵
تراموای	۱	۵۰
	کمبیال	غروش
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	ـ۱۱۱	۰۰
پاریس	فرانك ۲۲	سانتیم ۷۰

فیئات مسکوکات سیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۸
امپریال	۰۸۹	۳۰
کریمجه	۰۵۱	۱٤
روبل (منات) نقره	۱۷	۰۰
منات کاغذی	۱٤	۰۵
مجیدیه	۱۰۲	۱۶
بشلك	۱۰۵	۲۵
مثالك	۱۰۷	۰۵
پول سیاه	۱۳۶	۲۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

رسالهٔ (فوائد) نام عربی العباره . تألیف شیخ عظیم الشان الساطع البرهان متمم ناموس دهر مروج حکمت حقه مولینا الشیخ احمد الاحسائی اجل‌اه شانه . که مفتاح مطالب حکمت الهیه و باکمال اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار و اطوار علم مبدأ ومعاد است . ودرچندسال پیش برخصت و اجازهٔ نظارت جلیلهٔ معارف . طبع و تمثیل شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی بزرك در زیر مسافرخانهٔ عسکریه از قرار نسخهٔ (۱) چاریك مجیدیه سفید فروخته میشود .

مسیو م دیوسفوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه و چهارشنبه ازساعت پنج الی هفت براو تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . و مجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خاص آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه الصلوة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند ایروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنبا کوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی . دکان تنبا کوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومه . مغازهٔ کتاب فروشی بزرك در زیر مسافرخانهٔ عسکری . در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که د چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره مطبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده دربارهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست و شایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواندود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . ابتدأ باآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطربجی درنمرهٔ ۱۶ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا و باغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیوغراف وچه به بتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده و باعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره طبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دوسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نبویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های آن در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنبا کو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرهٔ ۳۷ فی ۱۱ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه‌شنبه ﴾ فی ۲۴ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۷ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ قنسولخانه است

مکتوبی که برای درج کازت با داره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه شصت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است

اجرت پوسته سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیدهٔ عامه بجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره و عزوشش و از اعلانات عادی بهر سطره سه غروش اخذ خواهد شد

آزادی افکار

می بینیم در جملهٔ قانونهای مجالس شوری و انجمنهای دیگر فصلی در اینباب مینویسند . که هر کسی رای خودرا بدون هیچ ملاحظه و احتیاط خارجی وترسی بآزادی بیان نماید . واین قدرها دراین مطلب اعتنا واهتمام دارند که جمیع قانونها واحکام نظامات دولتی و مملکتی را استقرار و پایداری ندیده اند مگر در اینکه همین معنی آزادی را بطور مطلق درکارها جاری نمایند .

در دول متمدنه این معنی را تا یکدرجه پیش برده اند واسبابی را که برای حصول این مقصود لازم دانسته اند تا توانسته اند فراهم آورده اند لکن بطوریکه معلوم است درجات آزادی درهیچ جای دنیا اولا بدرجهٔ مطلوبه نرسیده . وثانیا درمیان آنها یعنی آزادی که درمملکت ودولتی هست فرق کلی دارد باآزادی که دردیگر مملکت می باشد . وسببهای این کار هم واضح است وجهات متنوعه نیز درکار هست . که حالا عنوان سخن این جهت مطلب نیست وعلاوه براین جهات نقصان این کار واسباب اختلاف درجات برحسب موقع واهل وزمان ومزجه واقتضائات دیکر بطور طبیعی است و در مد نظر است .

لکن این یکی را باید دانست که آزادی بشرط استقامت و اعتدال حقیقة باعث درست شدن همه کارها است واسباب انتظام تمامیٔ امور ملکی ومملکتی است . ملاحظه باید کرد و فصول همین تعلیمات عمومیهٔ ولایتهارا که تتمهٔ آن درهمین نسخه درج خواهد شد . که تعلیمات و دستورالعملی از آن جامعتر و بهتر نمی شود که نوشته شده است . وجان آن نیست مکر آزادی افکار حتی بدرجهٔ این آزادی را جاری فرموده اند که اکریکی ازاهالی و زبردستان کار بی قاعده وتعدی درحق خود به بیند مأذون است بلا واسطه حال خودرا بمرکز دولت عرض کند . واین مطلب از شعبه‌های آزادی است . و از نتایج اینست که اهالی حر و آزاد هستند . مملوك و اسیر مأمورین جزء نیستند که هرطور بخواهند درحق آنها رفتار نمایند .

بعد از آنکه این معنی آزادی در افراد واجزای ملك و وطنی عمومین حاصل کرد و در کمال اعتدال وخلوص نیت هر کسی باندازهٔ خود و بقدریکه متعلق باواست این حکم حریت را استعمال نمود . آن وقت تمام سعادت حال ملك ووطن حاصل خواهد بود . وترقیات ملکی ومملکتی بدرجات ترقی این آزادی بالا خواهد رفت .

آزادی افکار را تا یکدرجه هم در مطبوعات باید ملاحظه کرد یعنی اوراق اخبار وجریده‌ها وروزنامها که مبین حالات واطوار عموم اهالی است وواسطهٔ آکاهی اجزای وطن ازامور اتفاقیه دراطراف وطن وخبر دهنده بآنها است از معاملات وکارهایی که درحق آنها جاری است ومناسباتی که دائما درمیان آنها باید بواسطهٔ اطلاعات مربوط باشد .

در اینجا یك لفظ تخدیش اذهان هم هست که دراکثر اوقات روزنامه نویسها می کویند اکر فلان چیزرا بنویسیم بلکه موجب تخدیش اذهان شد یعنی خدشه‌ها بذهنها وارد نمود وبدین جهت ازنوشتن اکثر چیزها که از فروعات آزادیٔ مطبوعاتست صرف نظر میکنند . حال آنکه این روش برخلاف اساس مطبوعا نست واین نیست مکر ازموازنه نکردن کارها بامقاصد معتدلانه . راست است اذهانرا نباید تخدیش کرد لکن بعض مطالب ومواد را درنظر کاه عامه وحکومت سنیه باید آورد . وبطورهای خوش وزبانهای معتدل هرچه ازکلی وجزئی دید، میشود بصدق نیت وخلوص عقیدت باید در صحیفهٔ اوراق کذاشته عرض کرد . اهالی را به نیکی و اخلاق حسنه وترك اخلاق سیئه باید دعوت کرد . واین هم غالبا ومنحصرا بواسطهٔ اخبار وحوادث یومیه میشود .

والحاصل وظیفهٔ مطبوعات را یکقدری باید رعایت کرد واین وظیفه‌را زیادتر ازهمه‌چیز درانتظام کلیهٔ کارها مؤثر باید دانست غرضهای شخصی را باید کنار کذاشت . نتیجهٔ کاررا پیش ازوقت باید فهمید ومبنای عمل را درهرحالی بدآن مقرر داشته کاررا از پیش برد .

سخن درآزادی افکار است . هرقدر اسباب پیشرفت وقوت دراین کارزیادتر ظاهر کردد باآندرجه نیز محسنات ومنافع آن مشهود ومحسوس شود .

دروزنامهای هندوستان همیشه میخوانیم که از مأمورین جزء ومعاملات نفرات ضبطیه شکایتها می کنند وخیلی هم سخت مینویسند معلوم است که این مأذونیت راحکومت باآنها داده است واین کار بوجهی باعث تخدیش ذهن کسی نمی شود . مأمورین جزء برای محافظهٔ حقوق رعیت واهالی است . درصورتیکه خود ازحد تجاوز کرد چکونه حق دیکررا حفظ خواهد کرد . وچکونه اعتماد وامنیت بمحافظت اوحاصل تواند کردید . اینکونه مأمورکه حکم وامتیاز خودرا کهجهة نکاه داری حق مردم باوداده اند درغیر موقع و بطور غیر مرضی استعمال نمود . مستحق جزا وهرکونه مؤاخذه وتأدیب خواهد بود بل جزای آنها بمراتب باید ازجزاهای آحاد ناس بیشتر وشدیدتر باشد .

اکنون حدود کار را که ملاحظه میکنیم درهرحالی حریت افکار را حاکم برتمامی امور توانیم دانست . این حریت هم قانونهارا بطور اعتدال درموقع اجرا تواند داشت وهم حدود معاملات و رفتارهارا دریك میزان مستقیمی محدود تواند نمود . وعلاوه براین شرف انسانیت باقی نتواند بود مکر بآزادی افکار و بقای عزت وشان آدمی منصور نتواند شد . بجز درصورت حریت معتدلانه واساس سعادت ونیك بختی هیچ ملت ومملکتی پایدار نتواند کردید جز به پایداری آزادی خیال وحریت نیات مستقیمانه .

﴿ اخبار تلکرافی ﴾

(فرانسه)

پاریس ٤ مارس

اسامیٔ وکلای تازهٔ دولت فرانسه در روز سه‌شنبهٔ آینده درضمن کازت رسمی منتشر واعلان خواهد شد .

دون فارلو درشهر بولون سوار واپور شده و بسمت انکلستان عزیمت کرده است .

آتریش ـ مجارستان

وین ٤ مارس

مجلس والای نجبا (شامبره دسینیور) عهدنامهٔ تجارتی امارت مملکتین را تصدیق نمود لاتحهٔ (عرض محضری) را که درخصوص انعقاد یك کومیسیون بجهة قرار استقراض جدید بمجلس مذکور داده شده بود ازجانب مجلس پذیرفته شد . فقرهٔ رسم کرفتن از بورسهٔ وین را هم شورای مذکور تصدیق نمود .

روز اجتماع مجلس شورای ملت بامر اعلیحضرت امپراتوری بتأخیر افتاد .

امریك (یعنی ینکی دنیا)

واشنکتون ٤ مارس

مسیو بلکناپ وزیر جنك بمحاکمهٔ جزائیه کشیده شده وشروع بمحاکمهٔ او شد .

(یونانستان)

اتن ٤ مارس

امروز از علیا حضرت قرالیچه یك دختر بوجود آمد .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

اکرکسان دون قارلو تا به ۱۵ ماه مارس تسلیم بحکومت بشوند درحق آنها عفو واغماض بعمل خواهد آمد .

(روتر هواس)

اتریش ـ مجارستان

وین ٤ مارس

بورسه سست است وداد وستد نیست . دروقت تعطیل بورسه قیأت اسهام کمی ترقی کرد .

(بوردیانو)

﴿ اخبار داخله ﴾

﴿ توجیهات ﴾

معاونی تشریفات خارجیه بارتبهٔ صنف ممتازی ثانیه بعزتمآب ابراهیم بیك افندی از خلفای مکتوبی صدر عالی توجیه فرموده شده است .

شب یکشنبه گذشته حضرات وکلای فخام دولتخانهٔ جناب مستطاب افخم صدر اعظمی مهمان بوده‌اند بعدازصرف شام مجلس مخصوص بجهة مذاکرات بعض مطالب عمده منعقد گردیده‌است .

بطوریکه جناب مستطاب افخم صدر اعظمی مقرر فرموده‌اند که سعادتلو سعید بك افندی درکلیات امور نظارت بهیهٔ مطبوعات نظارت داشته باشند .

واپور همایون طائف نام پریروز بعض تدارکات حربیه‌را برداشته واز اسلامبول بسمت بندر قلیق عزیمت کرده است .

مسیو (ماشنین) جنرال قونسل دولت روسیه در ویجق وفات کرده‌است مومی‌الیه ازمردمان خوب دنیا بود . ازموسال بایطرف کارهای اهالی ایران‌را نیز بقرار داد سفارت علیهٔ ایران درآنجا اورسیده‌گی میکرد مومی‌الیه زبان فارسی‌را خوب میدانست .

لوانت‌هرالد می‌نویسد مسیو فاریفی بدهمقطوعی امارت‌مملکتین‌را که وعدهٔ آن دراول ماه مارس رومی است ازقرارلیرایی ۲۲ فرانك وهشتاد وچهار سانتیم بنظارت جلیلهٔ مالیه کازسازی وایفا خواهد کرد .

بجهة واپورهای عزیریه شش عدد قازقان بلتدن سفارش شده بوده‌است قازقانهای مذکور وارد اسلامبول شده‌است .

درایصاله که ازتوابع ولایت ادرنه ودرداخل سنجاق کلیبولی است مرکز تلگرافخانهٔ تازه بناشده است و بکار انداخته‌اند .

مذکورشد کازت استقبال که سابقا بلامدت ازجانب اداره مطبوعات تعطیل شده‌بود . ایتروزها بخشیده‌شده امروز وفردا منتشرخواهد شد . چون‌استقبال حقیقة یکی ازکازتهای خیرخواه وطن بود استماع این خبرباعث خوشودی وابتهاج گردید .

کازت (تاغبلات) یعنی روزنامهٔ که دروین طبع میشود تلگرافی از بکرش نقل میکند که‌امارت مملکتین وظیفهٔ خودرا موافق حقوق ملل رعایت خواهد کرد . وروابط امارت مومی الیها بابابعالی بسیار خوب‌است .

کازت‌رسمی بلغراد ازجانب مدیر حربیه‌مصر بستان اعلانی منتشر کرد که‌از بیست سساله تابنجاه سالکی که‌تاکنون بعسا کر نظامیه خدمت نکرده‌اند باید تاهفتم ماه مارس رومی درنزد کومیسیونهای نظامی که‌مقررشده است حاضر بشوند . بجهة اینکه امارت صربستان میخواهد ترتیب عساکر احتیاطیه‌را منتظم بدارد .

ازقرارمذکور مبلغ پنجاه هزارلیرای عثمانی ازجانب بابعالی قرارداده شده‌است برای مخارج برگشتن فراریان اهل شورش هرسك و بوسنه بجاهای خودشان وساختن خانها وکلیساهای آنها داده‌شود ومقداری ازاین‌مبلغ بحنابان حیدر افندی وواسه افندی حواله فرموده شده‌است که باقی دیگرنیز داده‌شود .

(بقیه‌ازتعلیمات عمومیهٔ ولایات)

مادهٔ هجدهم والیها بطور قطع ممنوع هستند ازاینکه صاحبان منصب ونفرات ضبطیه‌را بهراسم ورسم وتأویلی که بوده باشد درخدمتهای شخصی خودشان کار فرمایند وحکم این ممنوعیت درحق متصرف وقائمقامها نیز شامل خواهد بود .

مادهٔ نوزدهم اهالی دهات‌را اذن ورخصت‌داده میشود که هرگاه ضبطیه‌ها ومباشرین تحصیل وکروه خدمه ازآنها بلاعوض ومجاناکاه وجو برای ما لها وخوراك بجهة خودشان بخواهند فورا بحکومت اطلاع بدهند . وازجانب والیها بطور دائمی مراقب باین فقرهٔ ممنوعیت شده وهرکسی درخارج این غدغن رفتار کند جزای قانونی درحق او بعمل بیاورند .

مادهٔ بیستم درخصوص حمل ونقل اشیاء میری (یعنی دیوانی) وتدارکات ومهمات عسکریه که باید حیوانات حاضر بشود هرگونه‌سوء استعمالات راذیت وازعاج بطور دائمی ممنوع‌خواهد بود .

مادهٔ بیست ویکم والیها همیشه احوال زندانها وحبسخانها ومحبوسین‌را تحقیق کرده وکسانی‌را که بآنجا داخل میشوند وامور حفظ صحت آنهارا وهمچنین کارهایی‌را که درمحبس مشغول هستند رسیده‌گی خواهند نمود . وآنهایی که مدت حبسشان تمام شده‌است بدون تأخیر اززندان بیرون کرده وخیلی دقت خواهند کرد که بلا سبب مدت دور ودراز مردم درزندان نمانند . وآنهائی که بلا حکم نگاه داشته شده اند درخصوص آنها امر واخطار نموده حکمی که قرار داده می‌شود آنرا اجرا خواهند کرد .

مادهٔ بیست‌ودوم والیها درکارهای نظارت حبس‌خانها وتفتیش وتحقیق احوال محبوسین رؤسای‌مجلس تمیزرا نیز استخدام خواهد کرد یعنی بخدمت بازخواهند داشت .

مادهٔ بیست‌وسیم اظهارات واشعاراتی‌را که مدیران ومباشرین امور حبسخانها درخصوص اصلاح آنها واحوال عمومیهٔ محبوسین بیان می‌آرند باید بدقت رسیده‌گی ومطالعات‌لازمه خودشان‌را بعمل بیاوند . ودرسر هرسه ماهی جدول عمومی اسامی محبوسین‌را که درداخل ولایت بزندان گذاشته میشوند ومرخص می کردند وآنهایی که هستند نوشته بنظارت عدلیه خواهند فرستاد . واین سیارشهایی که درخصوص حبسخانها است درسنجاقها بمتصرفیها ودرقضاها بقائم‌مقامها نیز عائد ومتعلق خواهدبود .

مادهٔ بیست‌وچهارم والیها درانتخاب اعضای محکمه‌ها ومذاکرات انها مداخله نخواهندکرد فقط هرگاه به‌بینند درکارهایی که بحقوق وجزاها متعلق‌است اهمال وتاخیری میشود ویا اینکه ازجانب صاحبان دعواشکایتی واقع کردد برؤسای محکمه‌ها لازمهٔ سفارشات تبلیغ وا کرمقتضی باشد بنظارت عدلیه اشعارخواهند نمود . وهرکاری که ازحقوق شخص بوده وحکم درخصوص آن صادرشده‌باشد فورا مجری‌شده وبدون‌جهت تأخیرآن جایز نخواهد بود .

مادهٔ بیست‌وپنجم درانشای رسیدکی دعوایی وایهارا بموجب‌قانون و بطور قطعی جایز نیست که درخصوص آن دعوا نفوذ خودشانرا کلایا بعضا بکار ببرند ویا آنکه آثارحمایت وتصاحب یکی ازطرفین‌را ظاهر نمایند .

مادهٔ بیست‌وششم مضبطه‌های احکامی که درخصوص‌حقوق عادیهٔ محاکمات جزائیه ازجانب محکمه‌های نظامی داده خواهدشد بزبان عثمانی نوشته وبرحسب اقتضای موقع ومطلب بزبان‌عرب وروم وبلغار و بوشناق وارمنی نیز ترجمه شده ودرذیل آنها محرر خواهدکردید .

مادهٔ بیست‌وهفتم نظارت تحصیل اموال ومالیات دیوانی وحفظ‌وفرستادن وصرف‌آن‌بعهدهٔ والیها محول‌است . ودرایفیاب بموجب درجات مأذونیت‌ومسئولیت ایشان کهبادفتردارها (مستوفیان مباشرین امرمالیات) مشترك است . وموافق دستورالعمل جداکانه معین‌میباشد رفتار خواهند نمود .

مادهٔ بیست وهشتم والیها مأذون نیستند بدون امر واراده دروولایت یك مایبات وتوجیهی طرح وحواله نمایند و یاآنکه چیزی از تکالیف مقرره‌را درخارج ازمساعدهٔ موضوعه کم نمایند . وظیفهٔ ایشان درامور مالیاتی اینست کهازیکطرف واردات مرتبه‌را بقاعده ودروقت وموقع آن تحصیل واستیفا نمایند وازطرف دیکر درصرف وخرج بقاعدهٔ تصرف رعایت کرده درمصارف مقننه وغیرمقننهٔ

(۱) منافع خزانه حفظ . وعموما مال دولت‌را ازتلف شدن نگاهداری نمایند . درامر تحصیل هرحقانیت باید بکار برده شود . وهم نکذارند بسبب تسامح مأمورها باقی درمحل وغیره بماند و نیز والیها مأذون هستند که‌آنچه ازواردات مرتبه‌چه‌از جهت وضع اصلی وچه‌ازبابت مقدار مغایرعدالت باشد تعدیل واصلاح آنرا مطالعه کرده بابابعالی بیان وانها نمایند . ونیز مأمورند باینکه دائما تحقیق وجستجو نمایند . که‌آیا دفتردارها موافق احکام دستورالعمل خودشان رفتار می‌نمایندیانه .

مادهٔ بیست ونهم عمارات وساختن راهها ومعبرها وسائر امور نافعه تابع‌تعلیمات‌ه‌ودستورالعمل تازه درایفیاب بوده واساس آن تعلیمات ازروی ممنوعیت کلیه وقطعیهٔ بیکار وسخره کرفتن مردم خواهد بود .

مادهٔ سی ام وصیتهایی که درخصوص ترکهٔ عیسویها ظاهر میشود احکام آنها باید مجری کردد . اموال‌یتیمهای‌مسلم وغیر مسلم که دردست وصی‌وولی باشد با آنها نباید دست‌زد وموافق قاعده ونظامی که‌داردباید رفتارشود . واکر ازضرر رساندن وصیها بایتام وتعرض باموال آنهاشکایتی بشود آنهارا حمایت‌ورعایت کرده‌شده لازمهٔ تحقیق ورسیده‌کی درایفیاب بعمل خواهد آمد .

ماده سی ویکم والیها مأذون میباشندد‌ر اینکه کارها ومصالحی‌را که بامور ملکیه وما بهه‌راز ضابطه آنچه متعلق بتوابع دائرهٔ مأموریت خودشان است بلاتأخیراجرا نمایند . ودرایفیاب بمتصرفها وقائم مقامها بلاواسطه اوامرلازمه‌صادر کنند . ومأمورین‌ملکیه کدرمعیت خودشان هستند بایشان رجوع خواهندکرد . ولی امور حقوقیه ازاین شرط مستثنا بوده ازآن بانهها متصرفها درمدلازوم بنظارت‌عدلیه رجوع وآنچه ازنظارت مشارالیها جواب‌داده می شود اجرا خواهند داشت . ودرآن بین والی هم اطلاعات دادن لازم خواهدبود .

مادهٔ سی ودوم والیها درداخلهٔ ولایت تخصصا تفتیش وتحقیقات‌را بعمل آورده ازنظارت نظم وحسن‌جریان‌عموم کارها خودشارا معاف نخواهد دانست .

(فصل‌رابع)

(دربیان کیفیت حرکات و رفتار متصرفها وقائم‌مقامهااست)

مادهٔ سی‌وسیم متصرفها درآن‌سنجاق که‌هستند وکیل والی نمیباشند . مفردات وظائف خودشان عبارت ازهمین وظائف‌است که بموجب این تعلیمات عمومیه درحق‌والیها معین کردید . همانطوری که والی باید بسنجاق نظارت نماید بعینه باید متصرفها هم‌نقضاها یعنی محلات سنجاقی که درتحت ادارهٔ خودشان‌است آنطور نظارت کنند .

مادهٔ سی وچهارم متصرفها مأمور هستند براجراءات وموادی‌را که مأذون بآن هستند بقائم‌مقامها تبلیغ وحواله‌نمایند وکارهایی که درحقوق آن‌است ازوالیها تحصیل اذن کرده باجرای‌آنها پردازند .

(۱) مصارف مقننه مصارف ولایتی ومانندان است که‌درتحت قانون وفائده معین ومصارف غیر مقننه برخلاف این‌است که‌درخارج بودجه یامصارف فوق‌العاده و یاامر مخصوص است .

مادهٔ سی وپنجم متصرفها درکارهای فوق العاده که بضابطه متعلق است هم ازوالی باید دستورالعمل بگیرند ومأذون هستند باقتضای کار ببابعالی نیز مراتب را اظهاردارند ودرکارهای حقوقی بی نظارت عدلیه سئوال وجواب ومکاتبه کنند .

مادهٔ سی وششم قائم مقامها درقضاهایی که هستند وکلای متصرفها می باشند وظائف آنها نیز عبارت ازاینست . که ازاحکام عمومیهٔ این تعلیمات آنچه راجع باداره قضاها است اجرا دارند مأمور مالیه وملکیه واجراءات حقوق را بپردازند .

﴿ فصل خامس ﴾

(در بیان وظیفه‌ها محکمه‌ها ومجلسها است)

مادهٔ سی وهفتم وظائف محکمه‌های نظامیه اینست که مراقبت باحکام قوانین موضوعه نموده وازقاعدهٔ عدالت واستقامت بوجهی دوری نجویند . بقاعدهٔ بی طرفی محکمه‌ها اعضای محاکم در رایهای خودشان مستقل وآزاد هستند واعضای محکمه‌ها بهیئت مجموعی که دارند بنظارت عدلیه مربوط هستند .

مادهٔ سی وهشتم مجلسهای اداره درولایتها درتحت ریاست ولاة ودرلواها در زیر ریاست متصرفها ودرقضاها زیر ریاست قائمقامها بوده . واین مجلسها مأمور باداره وپرداختن اموری هستند که متعلق بدولت ومملکت است . وتکلیف ووظیفهٔ آنها نیست که درکارهای محوله بعدهٔ آنها بی هیچ خود داری وملاحظهٔ رای خودشانرا بیان نمایند .

مادهٔ سی ونهم کارهایی که ازمجلسهای اداره قرار داده شده وبرخلاف آن قرار داد اجرا کرده می شود مجلس ازآنکونه اجراءات مسئول نخواهند بود . فقط اجتناب تمام ازاین خواهند کرد که وظائف خودشانرا درخارج قاعده وقانون بطور غیرمرضی وبعبارت دیگر بیدی استعمال نمایند . درصورتیکه برخلاف قرار داد مجلس اداره کاری مجری کرده شود . ویا آنکه قرار مذکور بدون جهتی ترك وابطال شده باشد مسئولیت آن بعهدهٔ مأمورین اجرا خواهد بود .

مادهٔ چهلم اعضای مجالس اداره تا اینجا مأذون هستند که هرگاه درامور حکومت کار بی قاعده وبیحسابی ویا اجراءآت نامناسبی یااینکه یك تعدی وظلمی به بینند تحقیقات محقانه بعمل آورده وبدرخانهٔ دولت بموجب مضبطه بیان واشعار نمایند . وهمچنین هرکدام از تبعهٔ دولت علیه که شکایتی ازمأمورین حکومت ویا از افراد ناس داشته باشد نیز بدر دولت عرض شکایت وبیان حال خودرا کند . ولی اگر در اینکونه ادعا وشکایتها معلوم شود که بجهة بعض غرضهای شخصی بافترا وتهمتی شکایت شده است بعد ازتحقیق جزای مفتری موافق حکم قانون درحق او بعمل آورده خواهد شد .

﴿ خاتمه ﴾

درخصوص احکام مندرجهٔ تعلیمات عمومیه ازجانب مجلس عالی اجراءآت بمعرفت هیئت تفتیشیه تحقیقات لازمه بعمل خواهد آمد . که آیا موافق مقصود ومدلول احکام مذکوره رفتار می شود یا نه . ودرصورتیکه ظاهر بشود حرکت ورفتار بی قاعده ونامناسبی بمیان آمده است بموجب قانون هرکس باشد مسئول ودرحق او حکم آن مجری خواهد گردید .

(یادآوری)

یکی ازادبا درنسخه‌های اختر لفظ (عجبا) یی را دیده ودرمجلسی اظهار کرده است که دراین روزنامهٔ فارسی بهتر این است نویسنده دراینکونه مواقع بجای عجبا (آیا) بنویسد بعلت اینکه آیا در فارسی ازادات تعجب است . اگرچه بواسطهٔ راوی سخن چند کلمه خدمت ایشان درین مطلب عرض کردم . لکن لازم میدانم دراین مقام سخنی چندنیز بنویسم تاآنکه نمونهٔ سخنها گردد . اولا نویسندهٔ اختر هیچ گاهی دعویٔ عصمت ولایخطی بودنرا نکرده وهمیشه حاضراست که هرگونه خطا ولغزش ازهرجهت درآن دیده شده وبخلوص عقیدت اظهار بشود بکمال امتنان پزیرفته برخطای خوداعتراف کند وهم شکر گذاری خودرادراینباب اعلان نماید بعلت اینکه اقتضای ادب این است لازمهٔ حقوق شناسی چنان است لازم دانش پروری جزاین نیست .

ثانیا این را عرض میکنم که نویسندهٔ اختر بهمان درجه که درآنحال حق کسی را نمیخواهد باطل کند بهمان درجه نیز باطل کسی را بنظر حق وصحیح بودن نتواند دید وهرگز قبول نخواهد کرد کسی سخنی را بی اساس دست آویز کند وآنچه بخواهد بگوید . عنوان این سخن اگرعمدی نباشد گویا ازندانستن فرق میان تعجب واستفهام بمیان آمده است . چه آیا ازادات استفهام مطلق است نه ازادات تعجب . آری چون این استفهام مطلق بلفظ آیا ازهرگونه سوالی بکار برده میشود وتعجب هم گاهی سوال میتواند بشود این است که شخص معترض اینکونه سوال را که بلفظ آیا است ادات تعجب فهمیده است . لکن میبایستی تصور نماید که دراینمقام اگرحرکت اعضا ولهجه ولحن سخن قرینهٔ حال نشود ومطلب هم متعلق تعجب نباشد لفظ آیا درهیچ لغتی دلالت بتعجب نتواند داشت . والحاصل اینها جملهٔ معترضه است هرکس اعتراضی وسخنی درالفاظ ومعانی مندرجهٔ اختر دارد لطف فرموده تحریرا بیان نمایند که بامتنان وشکر گذاری پزیرفته بموجبات آن خواهیم پرداخت .

اعلیحضرت ایمپراتور روسیه امر نموده اند که مأمورین سرای وخانوادهٔ ایمپراتوری بجهة وفات (گراند دوشس ماری نیکولایونا) خواهر ایمپراتور مدت سه ماه جامهٔ ماتم پوشیده بلوازم سوگواری پردازند .

بیست وچهارقطعه آسیاب که درسواحل نهرطونه درنزدیکی بشهر فلوریستون بوده است درهنگام طغیان آب نهرهمه خراب وپایمال سیل طبیعت گردیده است .

(آزادی مذهب)

البته درنظرهاهست که عمده شکایتهای اهل شورش وغیرآنها درافواه والسنه ازفقرهٔ آزادی مذهب بمیان می آمد . حتی لائحه را که جناب کونت اندراسی نوشته واظهاراتی که بانضمام رای دولت شمالیه وغربیه ببابعالی نمودند آزادی مذهب را فقرهٔ نخستین ازفقرات پنجگانه معدود داشته اند .

بعدازهمهٔ این تفصیلات وفرمانهای همایون که در ۲۶ شهر شعبان ۱۲۵۵ درگلخانه خوانده شد وفرمان اصلاحاتی که دراوائل ماه جمادی الاخره ۱۲۱۳ صادر گردیده . واینهمه نظامات وقوانین که همه بآواز بلند میگویند تبعه واهالی درنظر عدالت وقانون یکسان است . واینقدر دلائل فعلیه وشهودیه که دراینباب اقامه شده ودولت تبعهٔ غیرمسلمه را درهرقسم مأموریتها قبول کرده مراتب ومناصب بایشان داد . ورؤسای مجالس را چه در محاکم تجارت وچه در دوائر دیگر ازتبعهٔ غیرمسلمه تعیین نموده وایشان را (یعنی قانونرا) برمسلم وغیرمسلم حاکم وآمر قرارداده اند . وهیچ علامتی ازبرای فرق گذاشتن درمیان صنوف تبعه باقی گذاشته نشده است . باوجود این مقدمات کمال تعجب را باید کرد که چه طور می شود ازنظر خارج این مطلب بوجهی محو نشده وهمیشه سخن ازآزادی مذهب میزنند ! حال آنکه اگر درست ملاحظه بشود آزادی مذهب را اگر دولتهای فرنگستان خودشان قبول کرده باشند ملتهای ایشان هنوز نپذیرفته اند . تعصبی که درمیان ملت کاتولیك هست . واساس دعوت وتشویقاتی که پروتستانها درهمه جای دنیا نهاده اند . چگونه وفق میدهد بآزادی مذهب ؟ اگر آزادی مذهب اینست که هرکس تعصب خودرا داشته دیگرانرا سرا وعلنا بآیین خود دعوت کند . واسباب دعوت فراهم بیاورد . هنوز اسلامیان نه باین شدت تعصب ظاهر کرده اند ونه اسباب دعوتی فراهم می آرند . اوروپ باید خودرا درجای بلند بی طرفی گذاشته هم ملاحظهٔ حال مذهبی اهالی وتبعهٔ خودرا کرده وهم حال اسلام واسلامیان را مشاهده نماید وخود بنصفت وحقانیت حکم کند .

اینها ازجهة ملتی ومذهبی است . آمدیم بجهت دولتی آیا حکم کدام قانون را دربارهٔ مسلم درممالك عثمانیه مجری کردند که دربارهٔ غیرمسلم بعمل آورده نشد ؟ کدام مالیات وتوجیه را ازمسلم نگرفتند که ازغیرمسلم گرفته شد ؟ بجز ازبدلات عسکریه (که آنهم عوض جان مالی از تبعهٔ غیرمسلمه گرفته میشود) کدام تفاوت درامتیازات ومعاملات دیگر درین میان توانیم دید .

آمدیم باینکه تبعهٔ غیرمسلمه در بعض جاها از زیادتی مأمورین جزء یااهالی شکایتی داشته اند . آیا این یکی را اسباب شکایت از عدم آزادی مذهبی میتوان کرد ؟ حال آنکه تعدی وزیادتی وشکایت را بهر زبانی میتوان بیان نمود واگر اصل دارد بهمه طوری میتوان رفع کرد .

این عبارت اختلاف مذهب وآزادی مذهب را بمیان آوردن نیست مگر یك پولیتیك فسادی که گوش داخل وخارجی را که ازاوضاع کار درست مطلع نیست مغشوش کند . وملتهای متمدنه را که دورازین ممالك هستند بسر غیرت آورده به همهمه بیندازند . وازیکطرف هم اگر حقیقت کاررا بشکافیم خواهیم دانست که این بیچارگان که بالوکاله سخن ازآزادی مذهب آنها درمیان است خودشان هم بی خبر ازهمه جایی گول خورده اند . چهارنفر مفسد بمیان آنها افتاده وباین سخنها فریب بآنها میدهد که مقصود خودشانرا ازپیش ببرند . بعدازآنکه ازکرده‌های خودشان نادم شده ازراه اطاعت بازآمدند وآثار عفو ومعدلت ورعیت پروری درحق آنها ظاهر گردید خودشان هم آنوقت خواهند دانست که همه خبط کرده وگول خورده بودند . وچیزی که درین میان نبوده است همان فقرهٔ تعرض بمذهب بوده است .

خلاصه هیچ وقتی تصدیق نمیتوان کرد که ازجانب دولت علیهٔ عثمانیه مانع وحائلی درخصوص ازادیٔ مذهب بوده وتعرضی بمذهب وآیین ملتی میشود وباوجود این تفصیل کمال تعجب را باید کرد که سخنی باین بی مأخذی عنوان همه سخنها گردیده وچه قدرها شاخ وبرك باینمطلب داده اند !

در روزنامهای المان مینویسند (کونت اتواشتولبرغ) که ازجانب دولت مشارالیها بسفارت وین نصب وتعیین شده اند باین مأموریت دروین مدت طولانی اقامت نخواهند کرد . مومی الیه این مأموریت را بطور دائمی قبول نکردند که همیشه بسمت سفارت درآنجا بمانند . ولی برای این است که تجربهٔ لازمه را از برای یك مأموریت بزرگتر حاصل نمایند . مذکوراست پرنس بسمارك میخواهد استعفا کرده وبجای خود (کونت اشتولبرغ) مومی الیه را بگذارند . کونت اشتولبرغ رئیس مجلس والای نجبا دردولت پروسیا بود (نایه فرایه پرسه) مینویسد در برلین دوستیٔ دولت اتریش را گرانبها میدانند بعلت اینکه کسی را بسفارت وین تعیین کرده اند که دراستقبال مأموریت بالاتررا در پولیتیك خواهد گرفت .

جناب کونت ده شودوری سفیرفرانسه مقیم مادرید (پای تخت دولت اسپانیول) حکومت را بجهة غلبهٔ عساکر دولتی تبریك نمود . درخصوص نیکیها ومهربانی که مجروحین اسپانیا ازجانب ملت فرانسه درشهر (سن لوز) مشاهده کرده اند کارتهای مادرید اظهار امتنان وشکر گذاری ازملت فرانسه کرده اند .

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

نان ازسه کاز که مولد الحموضه ومولدالماء وآزوت واز یك جسم سخت یعنی فحم مرکب ومتشکل است . وهمچنین سائر مأکولات که همیشه میخوریم کلا مرکب ازاین چهار چیز میباشند . ولی اگر یکی ازاین چهار را تنها تنها بگیریم هیچ کدام قابل طعام نیست وممکن نیست خورده بشود مگر اینکه هرچهار بهم شده مرکب کردند وامتزاج نمایند وبجهة ترکب یك خاصیت جدیدهٔ جداگانه پیدا کنند . آنگاه مأکولات مارا یعنی نان ومیوه وسبزوات وحتی گوشت از آنها بعمل میآید .

نان وگوشت که پخته میشود معلوم است که درآخر چه طور میگردد . ترکیبات این نان وگوشت ازهم جدا میشود . یعنی تنها زغال که یکی ازعناصر آنها بود میماند باقی دیگر بجهة حاصل کردن ترکیبات تازه بطور دود ودخان بالامیرود . حرارت همچنانکه فحم موجود نمی تواند کند آنرا تشکیل نیز نتواند کرد تنها فحم را ازرفقای او می تواند جدا ساخته اورا بحال تجرد وتنهائی بیاورد و بیداست که عنصرهای دیگررا که دخان بالا میروند ازاو سوا مینماید . وپس ازاین افتراق یعنی جدا شدن عنصر نان وگوشت ازفحم آنها نه نان ونه گوشت قابل خوردن نتواند شد . که این یکی ازامور بدیهیه است بلکه به تعبیر واضح وآشکار توانیم گفت که پس ازاین افتراق اجزا نان وگوشت باقی نمیماند بلکه تنها فحم یعنی زغال و یك دود و بخار یرا مالك میباشیم .

زغالی که درخانهای خودمان بکار میبریم کوبا میدانیم چه طور این زغالها ساخته می شود . درجنگلها وبیشه‌ها چوبها وشاخه‌های درختان را عمودا یعنی سرا بالا مانند اینکه در بخاریهای ایران میگذاریم آنهارا چیده روی همدیگر جمع کرده بادسته‌های علف اطراف آنهارا خوب میگیرند بعد ازآن باین شکل که چیده میشود آتش میزنند بنا میکنند ازهر طرفی بسوختن بطور بی ترتیب وچون علفها اطراف آنرا احاطه نموده است هوا بطور مطلوب نمیتواند داخل شده و بطور مطلوب جریان نماید وآنچه ازاین عملیات حاصل شود آنرا زغال گویند . حال آن هیزمها وچوبهارا که بجهة زغال درست کردن چیده بودیم بعد از زغال شدن باز بهمان هیئت اولی باقی میمانند . اکنون هیچ جای تردیدی درین نیست که این زغالها درمیان آن چوبها بودی وچوبها مانند نانی سوخته گردیده وازعنصرچوب تنها یکی ماند که آن نیز همین زغال است . باقی دیگر درشکل دخان منتشر ومتفرق گردید . اکنون درختان که آن چوبهارا حاصل کرده وبعمل آورده بودند اکثر اجزای آن یعنی پارچهٔ عمده اشرا ازحامض فحمی گرفته اند . واز ایخطلب نتیجهٔ آسانی حاصل می شود که تاحال نشنیده بودیم . که این زغال که ماروشن میکنیم ازهوا حاصل میشود . لکن باینقدرها هم مطلب تمام نیست . این زغال بعد ازسوختن بازحامض فحمی شده بهوای نسیمی مخلوط می شود . واز این حامض فحمی مجددا اشجار حاصل میکردد ومابازآن اشجارا می سوزانیم و بهمین طور الی غیرالنهایه بحرکت غیرمتمادیه رفتار کرده می شود وبنا براین همین حامض فحمی که بواسطهٔ تنفس کشیدن بهوا وازهوا به نباتات میرود ومی سوزد وبتأثیر تفرق و پوسیدن باز از نباتات بمیان هوا می آید همان حامض فحمی است که بود .

(بازهست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه	٢١	شباط رومی	
		غروش	پاره
اسهام عمومیه		٢٢	٠٤
			فرانق
استقراض		١٨٦٣	١٣٥
»		١٨٦٥	١٣٥
»		١٨٦٩	١٢٠
»		١٨٧٢	٠٣٨
»		١٨٧٣	١١٧
		فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی		٥٧	٢٥
		لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال		٠٣	١٦
شرکت عثمانیه		٠٢	٣٥
اعتبارعمومی		٠٣	٣٠
تراموای		١	٥٠
		کمبیال	غروش
لندن ٣ ماهه		بهرلیرای انکلیس	١١١ ٠٠
پاریس		فرانك	٢٢ سانتیم ٧٠

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

اوقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١١	٠٠
لیرای فرانسه	٠٨٨	٢٨
امپریال	٠٨٩	٣٠
کریجه	٠٥١	١٤
روبل (منات) نقره	١٧	٠٠
منات کاغذی	١٤	٠٥
مجیدیه	١٠٢	١٦
بشلك	١٠٥	٢٥
مثالك	١٠٧	٠٥
پول سیاه	١٣٦	٢٠

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها دررقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند ایزوزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا درباغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که گزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وبحم واسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنبا کوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنبا کوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
دردکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

باخود

(فالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده در بارافهٔ سرپل و جاهای دیگر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لیدأ با آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وجهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به بتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنگهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطوربسیارخوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دهسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب مرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را تبیو یسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنبا کو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۳۸ فی ۱۲ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ چهارشنبه ﴾ فی ۲۵ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۸ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ راستی و یکانکی ﴾

راستی هیئت استقامتی است که آفرینندهٔ توانا بنی نوع مارا بمزیت و شرف آن اختصاص داد . مارا راست و مستوی آفرید و مانند حیوانات سرنگون نساخت که دم روافتاده راه برویم . این است که درمقام منت میفرمایند ﴿ آیا آنکه دم روافتاده راه میرود راستکارتر است یا آنکه سرپا و معتدلانه درراه راست رفتار دارد ﴾

این اعتدال و راستی قامت و هیئت که بانسانها داده شده است بزرگتر نعمتی است که باعطای آن اختصاص یافته اند . ولی این استقامت ظاهر را کامل و تمام نتوانیم دانست مگر درصورتیکه یك استقامت و راستی معنوی نیز همراه آن باشد . و کردار و گفتار خودمانرا از هرجهتی و درهرحالی مطابق باآن صورت راست و مستقیم نمائیم و گرنه چنان میشود که سعدی گوید (درصورت آدمی دواب است)

معنی صدق و راستی را دراطوار و اخلاق و درمعاملات و رفتارها و درگفتارها و کردارها تماما باید ملاحظه کرده و مبنای عمل را برآن بگذاریم تاآنکه انسانیت حقیقیه را مالك بشویم .

ازیکطرف میگوئیم انسان طبعا و احتیاجا و خلقا مدنی است . و باید بجمعیت و استیناس تعیش و زندگانی نماید . و اسباب و مقدمات نیك بختی و رفاه و آسایش و امنیت و شرف و ناموس بنی نوع خودمانرا بچه تفصیلها تعداد کرده و همهٔ اینهارا میرسانیم باساس اتفاق و اتحاد و موافقت که بفارسی یکانکی گفته میشود . و روی هم رفته که این سخنهارا ملاحظه مینمائیم باآشکاری تمام توانیم دید که این همه کمالات و فضائل انسانیه درراستی و براستی و ازراستی حاصل تواند شد . چنانکه همهٔ بدیها و ناملایمات و اخلاق ذمیمه و اثرهای ناگوار همه ازکجی و ناراستی حاصل می گردد .

واضح است انسان که درمقام راستی ایستاد و خود راست شد همه را راست میخواهد . و همه نیکوئیها که درحق خود روا می بیند درحق ابنای جنس خود هم روا خواهد دید . هرگونه بدی و مکروهی را که برای خود جایز نمی داند دربارهٔ دیگری نیز آن و مانند آنرا تجویز نخواهد کرد . و ازاینقرار است کار معاملات و رفتار و کردار و اقوال و اعمال که بدین وسیلت کار همه ناراستیها ازمیان برداشته شده میزان راستی بمیان آید .

اگرچه این سخن درحق اهل این زمان حاضر قدری زیاد بنظر می آید . بلکه جمعی هم توانند گفت این کار ممکن الوقوع نیست . و باوجود اینهمه اختلاف طبایع و تصادم احتیاجات و صفات متضاده و متخالفه که درنهاد بنی نوع ماهست . و اوضاعی که درمدنظرهای ماست همچنان چیزی ممکن نیست که دراین زمان بحصول پیوندد . و ماهم این سخن را تایکدرجه انکار نمی توانیم کرد . لکن حکم مطلب غیرشدن و کردن است . آری حکم انسانیت و حکم فطرت اصلیهٔ آدمی اینست که باید همیشه راست باشیم و راستکار گردیم .

و تکالیف ما و جمله ابنای نوع ما اینست که درهر حالی خودرا ازراستی دور نکنیم . و همه را براستی و راستکاری واداریم و اسباب این کار را هم تامی توانیم فراهم بیاوریم . و چون دراین شاهراه مستقیم راه رفتیم و مستقیم شدیم چنانکه مارا مأمور بدان فرموده اند بمطلب یکانکی و اتفاق نزدیك شده . و باتفاق و موافقت علی التدریج جهان را سرمایهٔ بزرگی برای راستی توانیم نهاد .

اگر ما برویم اثرهای ما و اساسی را که در راستی و یکانکی بمعاونت ما نهاده می شود میماند و کار خودرا علی التدریج می کند . و این جاده کم کم وسیع شده مسلك عمومی گردد . چه بدی بدیها بتجربتها واضح شود و نتایج ناراستیها همگنان را آشکار گردد . کجی و ناراستی را بنیان و اساس نیست چهار روزی خودنمایی می کند . لکن مانند سراب و شوره زار است که تشنه آبش پندارد ولی چون نزدیك رفت خواهد فهمید که اسباب هلاك انسانی است . برخلاف راستی و نیکی که اثرها و نتیجه های آن مارا بتجربتها نیز ازمحسنات و منافع ظاهریه و معنویهٔ آن آگاهی میدهد (مانند درخت پاکیزهٔ که ریشهٔ آن ثابت است و فرع آن در بلندی است و ثمرهای خودرا درهرآنی میدهد)

والحاصل راستی یکانکی آرد یکانکی یعنی موافقت و اتفاق نیز باعث آبادی جهان گردد اساس نیکیها بواسطهٔ این دو خاصه درمیان همه اقوام و ملل شایع شود .

معنی راستی را که بعربی اعتدال نیز گفته شود شرح دادن باقتضای حال و مقام تواند بود و جهات تعلق آن درهرکاری به نسبت آن کار تواند شد . مانند اینکه شخص درفعله کی و بزرگری براستی و اعتدال رفتار کند . خدمتکار باآقای خود و آقا باخدمتکار خود براستی معامله نمایند اهل بازار و اصناف و تجار درمعاملات خودشان براستی داد و ستد کنند . احکام و مأمورین بااهالی و تبعه براستی و اعتدال راه بروند . و کذلك اهالی درحق حفاظ و ضباط ممالك و قوانین بقاعده سلوك نمایند . درمعاملات سائرهٔ شخصیه و رفتارهای افراد خانوادهٔ و خانمانی و درمعاملات بادوستان و آشنایان همه باهمدیگر راست باشند . درحق مسافرین و بیگانگان و دربارهٔ هم وطنان و کسانی که مذهبا و اعتقاد اباماها مغایرت دارند ولی ازجهات چند جهت باید موافق باشیم راستی و حسن رفتار حقیقی را پیشنهاد خود سازیم . و قرض ماها است طوری باآنها رفتار نمائیم که بنظر نیك درما و آیین ما نگاه کنند . تألیف قلوب و یکانکی حاصل کنیم که همهٔ اینها ممکن نیست مگر بتعمیم قاعدهٔ راستی و یکانکی که ضد کجی و دورویی است حکیم سنائی فرماید ﴿ راستی آور که شوی رستگار ﴾

﴿ اخبار تلگرافی ﴾

اتریش ـ مجارستان

وین ٦ مارس

سندات حصه های راه آهن	۲۵	فلورین	۲۵	سانتیم
لیرای عثمانی	۱۰	«	۳۸	«
لیرای فرانسه	۰۹	«	۲۲	«

فیأت اسهام در تنزل است . دادوستد نیست .

هیئت وکلا با وکلای مجارستان در بعض مواد مشاوره و مذاکره نموده اند .

(فرانسه)

پاریس ٦ مارس

اسهام عمومیه ۱۹ غروش ۵۵ سانتیم است . درمیان هشتاد نفر اعضا که درشورای مجلس تنظیمات منتخب شده اند . سی و هشت نفر هوا خواهان جمهوریت است و بیست و شش نفر هوا خواهان بوناپارت و شانزده نفر طالبان حکومت قرالیه هستند . جناب دوك دکاز انتخاب کرده شد .

(ایتالیا)

روما ٦ مارس

مجلس شورای ملت بازشد اعلیحضرت قرال خودشان افتتاح مجلس را نمودند در ضمن نطق خودشان ازکارهایی که قرار آنها داده شده است . و کارهایی که باید قرارداده شود . و درخصوص اصلاح ادارهٔ دولتی سخن فرمود . اعلیحضرت ویکتور امانویل بعد ازاین تفصیلات که بیان نمودند . ازاطمینانی که درخصوص صلح و آسایش عمومی درمیان دولتهای اوروپ بخوبی هست . و ازهمراهی و اتفاقی که دولت ایشان بادولتهای بزرك درخصوص آسایش شرق دارند شرحی بمیان آوردند .

(بوردیانو)

(فرانسه)

پاریس ٦ مارس

مسیو رده (۱) برای اعضائی شورای تنظیمات انتخاب کرده شد . پیش از اجتماع مجلس سناتو و مجلس تنظیمات هیئت وزرا و وکلای تازه معین و متشکل نخواهد شد . روز دوشنبهٔ آینده اسامیٔ وکلا معلوم خواهد گردید .

انگلیس

لندن ٦ مارس

علیا حضرت ایمپراتریس بلندن وارد شدند . دون قارلو نیز وارد لندن گردید .

(۱) مسیو رده درزمان ایمپراتوری ناپلیون سوم رئیس مجلس سناتوی فرانسه بودی حالا هم رئیس هوا خواهان خانوادهٔ بوناپارت است .

ایتالیا

روما ٦ مارس

مجلس پارلمنت کشوده شد اعلیحضرت قرال درنطق خودشان بیان کردند که امور داخلیهٔ دولت خوب است ومناسبات دولت ایتالیا بادول خارجه بطور دوستانه است . بعدازآن درخصوص خریدن راههای آهن . وعهدنامهای تجارتی که بایدمنعقد کردد . ودرباب موازنهٔ دخل وخرج دولتی بی آنکه برمالیات افزده شود . بعض بیانات فرموده وسخن را بلزوم اصلاح حال عساکر بریه وبحریه منتهی نمودند . اعلیحضرت مشارالیه بیان نمودند که آمدن اعلیحضرت ایمپراتور اتریش واعلیحضرت ایمپراتور المان بایتالیا مناسبات دوستی وروابط حسنه را درمیان دولت ایتالیا ودولتهای اتریش والمان ثابت و برقرار نمود . ایتالیا درباب آسایش مشرق زمین بادولتهای بزرك همراه ومتفق البال است وامیدواری داریم که اعلیحضرت پادشاه عثمانی اجرا نمایند اصلاحاتی را که بموجب ارادهٔ خودشان مقرر داشته اند . وبدین سبب امر محالات عصیانیه منتظم کردد . نطق که تمام شد اعضای پارلمنت همه زبان بتحسین وآفرین کشودند . ویك زبان رسم دعای اعلیحضرت ایمپراتوری را بجا آوردند .

(روتر هواس)

(انکلیس)

لندن ٦ مارس

در پارلمنت مسیو دیسرائیلی بیان کردند . جناب خدیو مصر خواهش کرده بودند یك کومیسر ازجانب دولت انکلیس درنزد ادارهٔ بانك مصر تعیین کرده شود . دولت انکلیس این خواهش جناب مشارالیه را قبول نکرد . زیرا این کیفیت روابط تجارتی انکلیس را که با بانك مذکور دارد مختل تواند نمود .

مبلغی که برای خریدن حصه‌های قنال معین شده بود دادن آنرا ازجانب مالیهٔ انکلیس پارلمنت قبول نموده است .

اتریش ـ مجارستان

وین ٦ مارس

(پولتیشه کورسپوندنج) درباب سؤال وجوابهای جنرال رودیج بافراریان هرسك که درخاك اتریش هستند تفصیلات ذیل را نوشته است .

جنرال رودیج بعض نصیحتها برؤسای اهل شورش در راکوزه نموده و کفت بهمشهریهای خود تان بکویید ترك سلاحهای خود شان را کرده بهرسك مراجعت نمایند . دولتهای اوروپ تعهد می کنند که دولت علیهٔ عثمانیه اصلاحات را اجرا خواهد کرد . ودرآخر ماه مارت دولت اتریش وجه اعانتی را که بملتجیان و فراریان داده میشد قطع خواهد نمود در امر محافظت حدود کمال دقت مرعی خواهد کردید ونخواهند کذاشت یك اسلحه وتدارکی ازاین خاك بهرسك داخل بشود .

فراریان مرقومه اظهار شکر کذاری از اهتمامات دول معظمه کرده واظهار نموده‌اند که بعد ازاتمام جنك بلاتأخیر بخانهای خودشان خواهند رفت . مسیو رودیج این اظهار آنهارا قبول کرد ولی تأکید نمود باید همشهریهای خودتانرا وادارید برآنکه دست از اختلال وشورش برداشته و ترك اسلحه را نمایند .

کازت مذکور می نویسد مأموریت مسیو رودیج درچتینه نتیجه پذیر کردید . پرنس قره طاغ وعده داد که اهل شورش را بآسایش وآرامی دعوت کند .

(خبرهای تلکرافی)

(از کازتهای وین ترجمه شده است)

لندن ۲۸ فوریه

مسیو بروك در پارلمنت بیان کرد که مسیو (فادیف) نام جنرال عساکر روسیه ازجانب خدیو مصر مأمور شده است براینکه عساکر مصریه را نظم وترتیب تازه بدهد اکرچه شنیده شد جنرال مومی الیه ازجانب خدیویت جلیله بنظارت جهادیه منصوب کردیده است لکن اینخبر مقرون بصحت نیست .

آچه ۲۱ فوریه

عساکر فلمنك روبشهر مقیم یورش برده‌اند ازقراریکه معلوم می شود راچهٔ (بدر) بعسکر فلمنك تسلیم خواهد شد) امر صحیهٔ عساکر فلمنك خیلی مغشوش است یعنی ناخوشی درمیان ایشانست .

تریست ۲۸ فوریه

یك تدارك جنکی بحری ازاینجا (یعنی تریست) بسمت فیون (درلنکرکاه ساحل دالماچیا است) حرکت کرد .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

کازتهای اوروپ مراسلهٔ را که جناب مستطاب افخم صدر اعظم بمسیوها موند مرقوم فرموده اند بقرار ترجمهٔ ذیل نوشته اند .

بابعالی

٦ فوریه ۱۸۷٦

مسیو

کاغذهای شمارا که بتاریخ ۱۱ و ۱٤ ماه دسامبر بمن نوشته بودید وراپورت شمارا که ازلندن فرستاده اید خواندم . درکاغذهای خودتان منظورات صاحبان اسهام عثمانی را چنان بیان میکنید که خواهش دارند بابعالی تدابیر مالیه را که درخصوص این اسهام قرارداده است بیك طوردیکر قرارداده واجرا نماید .

بموجب راپورت شما تمامیٔ قرض مابهفتاد وهشت ملیون لیرای عثمانی تنزیل میشود وازبرای تأدیهٔ نما وفائض سالیانه پنج ملیون لیرای انکلیس مخصوص میکردد . ازجهت حسیات ومطالعات دوستانهٔ شما وصاحبان اسهام که درخصوص تسهیل وآسان کردن کاردین دولت علیه بعمل آورده اید وبجهة این راپورتی که نوشته اید امتنان وتشکر خودرا بشما بیان میکنم . شما میدانید که دولت علیه اسباب خاطرجمعی را که درخصوص ایفای نما وفائض وقرعهٔ استقراضهای خود مرتب داشته است همواره شرائط استقرار ومحافظت آنرا بعمل خواهد آورد و بملاحظهٔ اینکه بعض اشکالات را بردارد . ناچار شد تدبیری بکار ببرد که کوپون ماه ژانویه را بتواند باآسانی کارسازی دارد . وشکر میکنم که بواسطهٔ این تدبیر صاحبان اسهام استقراضات عثمانی را خاطر جمعی حاصل کردید که ازسرمایه ضرر نخواهند کرد وکم نخواهند کذاشت . نظارت مالیه درمدت موقتهٔ پنج سال نصف فائض را بصاحبان اسهام خواهد رسانید بعلاوهٔ فائض نصف دیکر که بتأخیر انداخته شده است . وپس ازآنکه اینکونه یاری وهمراهی ازجانب صاحبان اسهام ازاهالی داخله وخارجه بعمل آمد وحالت مالیه اصلاح پذیرفت . مانند پیش نمای تمام اسهام هم ایفا وکارسازی خواهد شد . وباوصف این دولت علیه هرکونه تکلیفی را که دراینخصوص ازجانب صاحبان اسهام بمیان آورده شود قبول تواند کرد . ولی باید آن تکلیف ازجانب همهٔ صاحبان اسهام بشود . وازمبلغی که قرار داده شده است زیادتر نخواهند . وبنا براین راپورت شمارا بدقت ملاحظه کردم ولی پذیرفتن آن منوط براینست که همه صاحبان اسهام ازداخلی وخارجی دراینباب متفق القول باشند وهمه تصدیق نمایند .

امضا

محمود

کوریه دوریان می نویسد عزتمآب حمدی بك افندی که مدیر مطبوعات تعیین شده بود . خدمت جناب مستطاب افخم صدراعظم رفته رسم تشکررا بعمل آورده ولی ازقبول این مأموریت استعفا نموده است (قبول وعدم قبول این استعفا هنوز معلوم نشده است)

ازوارنه به لاترکی نوشته‌اند عبداه افندی امین صندوق وارنه بقدر هفتاد هزار غروش ازصندوق کور برداشته بوده است بدین جهت ازطرف حکومت کرفتار وحبس شده است .

دوروز پیش طابور (یعنی فوج) ردیف اینه بولی درواپور همایون اسماعیل . وپریروز هم یك طابور عساکر ردیفیه ازسواحل بحر سیاه درواپور همایون نصرت . ودیروز هشت طابور از عساکر ردیفیهٔ ولایت سوریه وارد اسلامبول شده . ودرهنکام ورود هرکدام بلوکهای عساکر نظامی باموزیك آنهارا استقبال کرده اند . طابورهای مذکور بتدریج آماده شده بسمت بوسنه وهرسك فرستاده خواهند شد .

فاردو بوسفور مینویسد سیر فلیپ روز ومسیو ستانیفورت ومسیو سقولودی که چندی پیش باسلامبول آمده بودند درین خیال هستند که دیون دولت علیهٔ عثمانیه را بیك قالب دیکر ریخته وفائض ونمای آنرا بصدی سه قرار دهند ودراینباب یك راپورتی ببابعالی خواهند داد .

مالیات مقطوعهٔ امارت مملکتین چنانکه دیروز نوشته شده بود بواسطهٔ مسیو ظریفی زافیرو پولو تعزیبون بخزانهٔ جلیله داده شده است .

تادرون نام کازت ارمنی العباره درحق مأمورین روحانیه مقالهٔ مغایر اداب نوشته بوده است بدین جهت کازت مذکور از دیروز تامدت سه ماه بامر وقرار داد ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات تعطیل شده است .

مسیو فرویل قونسل المان درازمیر برای قونسلکری جزائر .

مسیو تتنبور قونسل آلمان درمرسیل بقونسلکری ازمیر ومسیو کریز باخ شانسلیهٔ قونسلکری دولت مشارالیها درازمیر نصب وتعیین

(خبر آخری که دیروز از بوسنه رسید)

در ۲٤ فوریه سرکرده‌های اهل شورش درنزدیکی تیره‌بین دریکجای انجمنی کرده‌اند واین اجتماع موافق امر مورود ازچتنه شده است . در آن انجمن که مرکب ازرؤسای عصاة واهل شورش بوده است سرکرده‌های قره طاغی تکلیف کرده‌اند که باوجود جمعیتی که مارا هست و بقدر پنج هزار و پانصد نفر میباشد بیایید یك هجوم ویورش به تیره‌بین ببریم . سرکرده‌های دیکر که اهالیٔ هرسك وآنجاها بوده‌اند این تکلیف را رد کرده وکفته‌اند که مابعد ازین باین سخنها کوش نخواهیم کرد وبا رای شما عمل نخواهیم نمود . قره طاغیها مراتب به چتنه بتلکراف خبر داده اند . جواب ازچتنه رسیده است که چون کار درین درجه است واین طورها بشما جواب میدهند شما هم آنهارا ترك کرده بقره طاغ بیایید .

(پولیتیشه کورسپوندانج)

دیروز ورقهٔ دوستانه ازجانب ناشر ومحرر کازت معتبر (صباح) رسید . که کازت مذکور ازصباح امروز بخیرونیکی آغاز بانتشار خواهد کرد . اولا صاحب کازت مذکوررا تبریك کرده وبجهة حسن ظنی که دربارهٔ ادیب مومی الیه که ناشر وتدبیر امر تحریر آن هستند داریم . وبواسطهٔ همت ایشان ازافق مطبوعات صباح تازهٔ دیده خواهد شد . خشنودی ومحظوظیت جداکانه عرض ودوام وبقای آنرا آرزو می کنیم . ثانیا خواهش ایشانرا که مبادلهٔ نسخه‌های یومیه بااخترا خواسته بودند مع الامتنان قبول کرده وظیفهٔ برادری را بجا خواهیم آورد .

چند روز پیش از بین دونفری بکومپانی راه آهن روم ایلی رفته قراردادی درخصوص محالهای استاسیون (یعنی مرکز دخول وخروج مردم) میکذارند. که یکصد وپنجاه نفر حمال برای حمل ونقل اسباب واحمال دارد وصادر راه آهن معین نموده وبجز آنها کسی مداخله باین کار نکند . ودرین ضمن سالیانه یکصد وپنجاه لیرا بکومپانی قرار میدهند وبرای هرکدام ازحمالهارا دوازده غروش ونیم ماهیانه بامانت شهر بدهند . این قرارداد را طرفین قبول ومقرر میدارند. واجاره داران یك مقتشی هم از قراولخانه برمیدارند ومیروند باسکله سرکه فروشان که درآنجا حمالها میباشند ومیخواهند خودشان را بانها معرفی نمایند . که باید بعداز ین حمالان بلاواسطه آنهارا بشناسند . وقراری هم درخصوص اجرت درثانی مقرر خواهد شد . درین بین کد خدای حمالان تعرض باجاره داران مرقوم میکند وکار بفحش ومشاتمه وازآنجا بمضاربه یعنی زدوخورد میکشد . حمالان بهوا خواهی کدخدا باین دوکس مستاجران حمالی که می خواستند پرزانته بانها بشوند هجوم آورده سر یکی را شکسته یکی را تانفس آخر کوتك کاری میکنند . مقتش بیچاره هم هرچه می خواهد دعوارا ساکت کند نمی تواند سهل است که اوهم چند مشت وسیلی آب کشیده وساطتی را می خورد . شخص سرشکسته را ازجانب کومپانی حکیم خودشان را آورده اند وسرش را دوخته است ودرحالت بدی بخانه اش برده اند .

دیروز روز پیش زنی از پل میخواسته است بقایق سوار شده به قاضی کوی برود . چون اسکله یعنی آنجایی میخواسته است بمیان قایق برود بلند بوده است . پس ا ورد شده بیچاره بمیان دریا می افتد ولی فورا یکی از حمالیات واپور نمره اول شرکت خیریه که درآنجا ایستاده بوده است خودرا بمیان آب انداخته آنزن را بساحل سلامت بیرون می آرد .

(اخبار متنوعه از روزنامهای اوروپ)

(نایه فرایه پرسه) مضمون مراسله ذیل را که ازادا اجبا باو رسیده است نقل میکند . پیشتر چند نفر ازاهالی ایتالیا که به داوطلبی میخواستند بمیان اهل شورش وعصیان هرسك بروند وآنها ممنوع کردیده ناچار شدند ازاینکه بمملکت خودشان برکردند . بعد از وقوع این کیفیت وغدغنی که برای آنها شد کازتهای ملت اسلاو ازاینفقره خوشنود نشده وهوای کاررا طوردیکر دیده وباین خیال افتادند که درضمن روزنامهای خودشان آنچه بتوانند طوری بنویسند که باعث امتداد شورش بشود . وآشکار است ازسبك نوشتهای آنها که ابدا مایل بتمام شدن اختلال وشورش نیستند . وهرکونه وسیله را برای استمرار این خیال میخواهند بدست بیارند . این است که کازت (ناردون لیست) اسلاوها بکازت (نایه فرایه پرسه) که پیشتر نوشته بود (اکر حدود خاك اتریش درست پاسداری بشود ونکذارند ازخارج داوطلبها داخل درمیان اختلال بشوند شورش خود بخود تمام خواهد بشد) بقرار ذیل جواب میدهد .

مکر نایه فرایه پرسه اینرا نمیداند که اتحاد مذهب وملت وخیالات اهالی اسلاو که درحدود خاك اتریش وعثمانی هست همه بیك رابطه وبند محکمی بسته شده است که هیچ چیزی آنرا قطع و پاره نتواند نمود .

دراینجا نایه فرایه پرسه میکوید ما اینکونه سخنانرا ازاین کازت خیلی شنیده ایم وکوش ما پرشده است. لکن اکنون که دولت اتریش میخواهد اساس صلح وآسایش را برپا بدارد نباید این کازتهارا مطلق العنان بدارد تا اینکونه سخن پردازیها کنند . دولت اتریش باید بداند که تا این اسلاوهارا موافق منظورات دولت براه نیاورده وآرام نکرده است . دردالماچیا اخکری درزیر خاکستر پنهان خواهد بود که این اخکر نه تنها باعث عدم آسوده کی همسایکان است بل سرمایهٔ خطری برای اتریش خواهد کردید .

در ۱۸ ماه فوریه از راکوزه نوشته اند ازمدت چهار هفته باینطرف یعنی از روز یکه اهل اختلال از تیره بین رفته اند . در پارچهٔ هرسك یك تیرتفنك خالی نشده است .

جناب احمد مختار پاشا کوماندان عساکر هرسك درشهر پولچه است همراه ایشان ششهزار ویکصد نفر عسکر هست . برجها وقله های ویران شده را آباد می کنند . شهر پولچه کلید ودروازهٔ هرسك است این مرکز که دردست عساکر دولتی است روابط سوال وجوابهای اهالی اختلال که درصحراهای پوپووزو پچی هستند باهمدیکر وقرمطاغ منقطع میباشد. اهل اختلالی که متفرق وپراکنده شده بودند چند روز میشود که در کوهستانهای زوبچی جمع شده اند . وآرزو دارند بلکه بعملیات برجها وقله ها که در پولچه می شود ممانعتی نمایند .

بعض دسته های متفرقهٔ اهل اختلال درحوالی پوپووی کردند . وبخانهای اهالی آتش میزنند که بلکه ناچار بشورشیان ملحق بشوند .

ازآنروزی که اسلاوها شنیده اند دیپلماسی اظهارات کونت اندراسی را که راجع به پنج فقرهٔ اصلاحات بود قبول نموده است زیاد دلتنك شده ومأیوسی حاصل کرده اند .

(جمهوریت ستورینه)

چند روز پیش های وهوی خبر جمهوریتی درستورینه بواسطهٔ تلکراف بتعجب شنیده شد . این خبر بی مقدمه شایستهٔ این بود که بنظر شوخی دیده شود. بعلت اینکه خیر خواهان اهل هرسك هم کویا آنهارا قابل این نمیدیدند که جمهوری بشوند . ولی ازاخباری که ثانیا شنیده شد معلوم می شود . این مطلب خالی ازصحت نبوده ودر شهر ستورینه جمهوریت اعلان شده بوده است . ولی معلوم شد که صدای جمهوریت ازطرف اهالی شهر مذکور نشده . تنها ازبی سر و پایان وسرسریهای خارجی که درآنجاها هستند این کستاخی بمیان آمده . واین سرسریها ازملت روسیه وله وچه وایتالیا وانکلیس واسویچره وغیرهم بوده اند. این سرسریها اعلان جمهوریترا درآن هنکامه کردند . لکن سخن دراینست که اینهمه ملل مختلفه واجناس کونا کون را چکونه وباکدام لغت این جمهوریت را برپا کرده واعلان کرده اند ؟ دور نیست بطور لال بازی (پانتومیما) کرده باشند . ثانیا برای محل این اعلان جمهوری ستورینه را بد انتخاب نکرده اند . بعلت اینکه اولا ازجانب دولت عثمانیه کسی آنجا نیست وثانیا راه فرار کردن ازدر یا درهنکام لزوم برای آنها بازاست .

تا کنون این خارجیها دوئیس داشتند یکی (پانکوروپیالدی) نام ازدوکهای ایتالیائی ودیکری (دمدون) نام ازدوکهای فرانسوی ولی این دوجناب باتیان جمهوریت نبوده اند . بعلت اینکه روزنامهٔ (اسپالاتو) که کازت مخصوص این جمهوریت شده است . درحق دوك (دمدون) پیانتامهٔ ذیل را نوشته است .

چون دوك (دمدون) ازهواخواهان قرمطاغ است وقرمطاغ هواخواه روسیه است وروسیه مخالف باخیال جمهوریست . جمهوریت ستورینه قرار دادند که دوك دمدون ازستورینه باید نفی واجلا کرده شود بنابراین قرارداد دوك اصیل ومعتبر ناچار شد ازخاك ستورینه بیرون برود . ولی رئیس جمهور ستورینه تا کنون نمیدانیم کیست وتارسما اعلان وتبلیغ کرده نشود چیزی دراینباب نمی توان کفت ورئیس آنرا هم نمی توان دانست . ومع ذلك اینقدر میتوان دانست که موسس وبانی این جمهوریت ازتفرقه های کومون پاریس و بی سروپایان ایتالیا هستند وچند نفرازآدمهای غاریبالدی (صاحب کازت نفهمیده و بی فاعده) نام غاریبالدی را بمیان آورده است . بعلت اینکه چهل نفر ایتالیائی که بیشتر درخاك اتریش کرفتار کردیدند خبر صحیح داریم که کرفتاری آنها بخاهش خود غاریبالدی شده است . این سرسریها می توانند درهمه جانام غاریبالدی را برخود بکیرند . ولی رضای غاریبالدی دراین کارها داخل نیست) می خواهند اززیر پیراهن قرمز برهنه کی خودشانرا پنهان نمایند . آری چندی پیشتر اینها راه داشته اند که بتریست ورا کوزه بیایند وبهرسك بروند . ولی ازچند روز باینطرف دیکرآن مأذونیت برداشته شد . وحالا حکومت اتریش آنهارا کرفتار می کند وبممالك خودشان پس میفرستد . وکازتهای ایتالیا هم این رفتار دولت اتریش را تحسین میکنند . وقونسل ایتالیا که دراتریش است نیز بآنها پیغام می نماید که باید . بخانهای خودشان بروند . کومیته های اسلاو این کارهارا بنظر تعجب می بینند . درشهررا کوزه یك اعلانامه چسبانده اند که بعدازاین نباید احدی مسلحا بخاك هرسك داخل بشود . بعلت اینکه دولت عثمانیه تکالیف اتریش را قبول کرد .

واین یکی را هم باید دانست که این کونه پاسداری ومحافظهٔ امرحدود اتریش واحکامیکه در این مواد صادر کردیده است باعث ناخشنودی همان جمهوریت ستورینه خواهد کردید . بعلت اینکه دیکر جمهوریت محدود وراه حرکت ازهرطرفی مسدود کردیده است . بجائی نمیتوانند بروند مکر اینکه ازخاك اتریش بکذرند . واکر عساکر عثمانی هجومی بآنها کنند بجز ازدریا راه فرار ندارند . واعتقاد توانیم کرد که دولت آب احمد مختار پاشا آنقدر بآنها مهلت داده وهجوم بسر آنها نبرند که فرصت فرار کردن ازدریا را پیدا کنند .

والحاصل اعلان جمهوریت ستورینه خیلی شباهت دارد بساختن قلعهٔ بابلون (یعنی بابل) که بجهة ندانستن زبان همدیکر متفرق نخواهند شد براینکه قلعهٔ جمهوریت را تأسیس و برپا نمایند !

(نایه فرایه پرسه)

(نایه فرایه پرسه) می نویسد

اعتقاد ما اینست که بابعالی پیش ازآنکه این اظهارات را پذیرد حق داشت که ازدولتهای بزرك ودوست خود بخواهد بواسطهٔ شان ونفوذ خودشان وادارند اهل اختلال را که ترك اسلحه نموده تسلیم شوند . ودراین حال آیا نتیجهٔ این پولیتیك چکونه خواهد شد ؟ دولت اتریش را لازم است غدغن نماید حکومت دالماچیا نکذارد . احدی ازاهالی خودمسلما ازحدود عثمانی بکذرد . وکومیته وجمعیتهای اختلال را که درراکوزه وجاهای دیکر است همه را ازمیان بردارد ومانع اجتماعات آنها بشود واحکام بی طرفی رانه بسخن تنها . بلکه بفعلیت مجری بدارد . که شورش باین طورها تمام خواهد شد . ولی اکر حکومت دالماچیا مانند زمان پیش چشمهای خودرا بپوشد ومسامحه کند شورش را باآسانی نمیتوان رفع کرد . هنوز رفتار دولتها بایرنس قرمطاغ درست معلوم نشده است . مقدمات کار برای ماهنوز درست تحقق نکرده است که پرداشته شدن اختلال باین زودیها خواهد شد . درمیان مسئله بعض نقطه های باریك هست که آکاهان ازکار اطمینان حاصل نمی توانند کرد .

روزنامهٔ (بال مال) مینویسد درماه ژانویه دراتکلستان بیست وهشت صدمه در راههای آهن بظهور پیوسته که روی هم رفته روزی یك صدمه میشود دراین اتفاقات ناکوار هفده کسی مرده اند وهجده کسی بطوری زخمدار شده اند که تاچار یکی بازیادتر ازاعضای خودشانرا بریده اند وهفتاد وپنج کسی بازووورا نشان شکسته ویکصد وپنجاه نفر کم بازیادزخمهای مختصر داشته اند .

مسیو (واتپهت) کاپتن ازاهالی اتریش که دوسال پیش بسمت قطب شمالی مسافرت کرده بود تدارك سفر دیکری را بجهة اکمال علم بسوی قطب مذکور حاضر میکند . واین سفر در زیر حمایت کونت (ویلچك) خواهد بود .

درسمت شمالی ممالك آلمان باقتضای فصل برف وبخها کوهها وصحراها بنا کرده است باب شدن ودرجاهای بسیاری شهرها ورودخانها طغیان کرده وبالا آمده است . وبدین جهة باعث رسیدن خسارت بسیاری درآن صفحات کردیده است .

واز جمله نهر مشور (البا) درامانتهای ساکس و یلزی طغیان نموده مملکت آب فرا کرفته وتمندوفر ماغدنبرغ وهمچنین راه آهن سیلزی ازخط بیرون رفته و بعض تلفات هم واقع شده است .

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

حال یکپارچه زغال‌را نمیتوان بی‌مایه اختراع وایجاد کرد . وهمچنین یکپارچه زغال‌را هم نمیتوان معدوم ونیست نمود . همان زغال است که دانستیم بترتیب میرود باز می‌آید کاهی درنباتات کاهی درحیوانات کاهی درجوهوا پراکنده شده وقسمت میشود وهمه جانورها وحیوانهای ذیروح درمیان هوای نسیمی زیست میکنند .

آنچه درخصوص زغال گفته‌شد سائر اجسام بسیطه یعنی آزوت ومولد الحموضه ومولدالماء وهمچنین سائر جسمهارا نیز باید بهمانطور دانست . یعنی هیچکدام ازآن اجسام اختراع وآفریده نتواند شد وهیچ یك ازآنها هم نیست ونابود نتواند گردید . اجسام مذکوره بواسطهٔ ترکیبات متضاده ومختلفه بهرگونه شکلی میتوانند متشکل بشوند واگرچه بچشمهای ماهحسوس نمی‌شود لکن دائما درمقدارهای‌خودشان ودرهمانیکه دارند باقی وموجود میباشند . که‌این یکی‌را هم بتعقل توانیم فهمید .

حال یك پارچهٔ هیزم راکه می‌سوزد واثرهای عمده ازآن حاصل میشود یك قدری درآن فکر کنیم و بفهمیم . اول باید دقت کرد که‌خداوندآفرینندهٔ جهان که جمیع ماده‌ها وحقیقتهارا آفریده است چگونه تدبیرات بکار برده‌است که خلقت آنها بطور اکمل شده است .

اکنون به بینیم انسانی که بهترین مخلوقات‌خداست جان اوچه چیز است . خدائی که جهان‌را آفریده است بهمانطوری که بدون صرف همت واهتمام بکپارچه زغالی آفریده‌است جان انسانی‌را نیز بهمانطور عنایت واحسان فرموده است .

ازگذشتگان شنیده‌ایم که گفته‌اند عناصر چهار است . یعنی بنام عناصرار بعه هوا وآب وخاك وآتش بما نشان میدادند که این سخن‌را هم دراین زمان نیز جمعی میگویند . وبرای حال کردن اغلب بماها یکپارچه چوبی باوجاقی گذاشته ومیگویند به‌بینید این شعله که ازاین بیرون می‌آید آتش است دود که بالا میرود هواست ازیکطرف چوب‌هم یك‌رطوبتی ترشح میکند آنهم آبش‌است درآخرهم که یك قدری خاکستر میماند آنهم خاك این هیزم‌است . وبعد ازآنکه اینطور سوخت ازهیزم هیچ علامتی نمیماند . وعناصر اوازهم جدا شده وخود نابود میشود وماهم این سخن‌را تاحال می‌پذیرفتیم . حال از تحقیقاتیکه تا اینجا کردیم عناصر بسیطه معلوم شد که چه‌طور باید بشود وآن اجسامیکه قابل تقسیم نیستند‌در این نزدیکی آنهارا معلوم کردیم .

زغال ومولدالحموضه ومانند آنها ازعناصر هستند . وبالعکس چیزهایی که ازاجسام مرکبه حاصل‌شده وتفریق آنها ممکن‌است . وازیك جسم که اجسام چند ازآن می‌تواند بیرون بیاید اینها عناصرنیستند واز اجسام مرکبه هستند .

(باز هست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ٢٤ شباط رومی

		غروش	پاره
اسهام عومیه		٢١	٣١
			فرانق
استقراض	١٨٦٣		١٣٤
»	١٨٦٥		١٣٤
»	١٨٦٩		١١٩
»	١٨٧٢		٠٣٧_
»	١٨٧٣		١١٦
		فرانق	سانتیم
مندات راه آهن روم ایلی		٥٦	٥٠
		لیرای عثمانی	غروش
سوسیته‌جنرال		٠٣	١٥
شرکت عثمانیه		٠٢	٣٣
اعتبارعمومی		٠٣	٣٠
تراموای		١	٥٠

	کمبیالی	غروش
لندن ٣ ماهه بهرلیرای انکلیس		١١١ ..
پاریس	فرانك	٢٢ سانتیم ٧٠

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١١	١٥
لیرای فرانسه	٠٨٨	٣٢
امپریال	٠٨٩	٣٠
کرمیچه	٠٥١	٢٥
روبل (منات) نقره	١٧	..
منات کاغذی	١٤	١٥
مجیدیه	١٠٣	٢٥
بشلك	١٠٥	٣٠
مثالك	١٠٦	١٥
پول سیاه	١٣٨	١٠

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب در بالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه‌نماید . وهمچنین درناخوشی معده‌نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده‌است . که محل‌فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال‌حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك‌قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب‌است بهمین جهت‌دقت لازم‌دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت‌مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل‌عبا شهید کربلا روحی له‌الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری‌است نوین وواسطه ایست برای‌تجدید آیین آموانین‌بانضمام قصیدهٔ غرای‌مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع‌شده ودردکان‌جلیل‌اغا درچنبرلی‌طاش وحاجی‌حسن‌آغادرباغچه قپوسی‌فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصایدوترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب‌درسه‌جلد درج کرده‌بود دردکان‌حاجی‌حسن‌افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن‌اغا تنبا کوفروش درباغچه‌قپوسی هرجلدی‌بقیمت‌معین فروش‌میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان‌حاجی‌حسن‌اغا کتاب‌فروش‌درباغچه‌قپوسی . دکان‌تنباکوفروش‌دراقسرای‌نزدیك‌پشل طولومه . مغازهٔ کتاب‌فروشی بزرك‌درزیرمسافرخانهٔ‌عسکری . دردکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که د چندسال پیش ازجانب‌یکی ازمأمورین‌سفارت سنیهٔ‌ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان‌الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره‌طبع‌شده‌است . درمغازهٔ کتاب‌فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

درادارهٔ‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرجه‌ودلری)

نام رسالهٔ تیاتروبزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان‌طبع‌شده‌درباراقهٔ سرپل وجاهای دیگرفروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته‌شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواندبود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر داثر بفتح اسلامبول . لیدأ با آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای‌مشهوراست دردکان هرکتاب‌فروش از قرارسه غروش فروش‌میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خوالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش‌خواهدشدخانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك‌طویله وچهار چاه‌آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ‌اختر مراجعت نماید .

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به‌پتوغراف یعنی‌باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنکوهای مختلف وخطوط‌متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت‌و زینت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاترتجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌و باعث خشنودی خواهشمندان‌سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك‌وکوچك بقیمت مناسبه جهة فروش در اداره‌مطبعه موجود است .

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیارخوب وطرز مرغوب باسمه‌شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این‌معنی درنظربود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه ده‌سال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف‌بود بعد از فروخته شدن مقدارکافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی‌در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طاولومبا در دکان تنبا کو فروش‌ودردکانهای‌جلیل‌اغا درچنبرلی‌طاش‌وحسن‌اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقراریست فروش رایج‌فروش میشود .

نومرو ۳۹ فی ۱۴ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ۲۶ شباط سنه ۱۲۹۱ فی ۹ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است

اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

توانگری

هر ملک و مملکتی را توانگری نخستین اسباب سعادت و نیک بختی است . توانگری اساس همهٔ شرافتها و بختیاریهای انسانها و جمعیتگاه انسانها است مفاخر و مکارم هر قوم بتوانگری حاصل شود . معالی و محاسن هر ملکی بتوانگری دست دهد . تعمیم علوم و معارف بتوانگری شود . اسباب تأمین حال و استقبال بتوانگری فراهم گردد . منافع و فواید عمومیه را بواسطهٔ توانگری میتوان جمع کرد . مکاره و بدیها را مطلقا بتوانگری میتوان از خود دور ساخت .

حال به بینیم توانگری چیست ؟ توانگری پول است ؟ نی هرگز پول توانگری نیست هیچ عاقلی نتواند گفت پولداری توانگری است . توانگری که ثروت و سامان هم گفته میشود تنها رنجها و سعیهای انسانهاست حاصل این رنجها و سعیها که بجسم کرد . بمقام مبادله و معاوضه میرسد بعلت اینکه محتاج بآن هستند . مبادله دادن و عوض گرفتن لازم دارند . باید حاصل سعیها را باهمدیگر عوض کنند . تا آنکه کفایت احتیاجات همدیگر را نمایند . اینست که آورده‌اند پول و مانند آنرا اسباب معاوضهٔ زحمتها و سعیها قرار داده اند . و اگر نه پول گرسنه را سیر نمی تواند کرد تشنه را سیراب نتواند نمود . نه از گرما انسانرا حفظ تواند کرد . و نه دفع سرما بواسطهٔ او تواند شد . اگر قطع نظر از اسباب مبادله بودن نمائیم . پول و مانند آنها با سنگهایی که در کوچه‌ها و صحراها ریخته است هیچ فرقی ندارد .

پس اساس توانگری پول نیست . انسانها بطوریکه معلوم است باید در یکجا جمع شده زندگانی نمایند . و هر کدامی بیک کاری مشغول شده . و حاصل آن کار را صرف احتیاجات خود و ابنای جنس خود نمایند یکی باید برزگری کرده گندم بکارد یکی آسیابان باشد . دیگری نانوا بشود . و جمعی هم اسباب راه افتادن اینها را فراهم بیاورند . یکی آهنگری نموده اسباب و آلات لازمه در امور تعیش را بسازد . زارع دیگری پنبه بکارد یکی پنبه را بریسد یکی بیاقد یکی بدوزد تا آنکه ما نان بخوریم یا رخت بپوشیم و از این قرار تا برسیم بکارهای بالاتر و اسباب تجملها و مفتخرتها و نازک کاریها که در امور تمدن و توطن داریم . و از اینها هم بالاتر رفته برسیم باوضاع آبادی ملک و مملکت داری و هنگامهایی که انسانها نوعا و اشخاصا برای خودشان ترتیب داده اند .

باری مطلب را دوباره مطالعه کنیم که درست معلوم بشود . برزگر گندم را که میکارد گندم تنها کفایت همه ما یحتاج او را نمی کند گرفتیم که آنرا توانست بمقام نان شدن بیاورد . لکن نمی تواند آنرا بپوشد . و از گرما و سرما خود را حفظ کند . احتیاجات دیگر خود و عیال و اولاد خود را با گندم تنها نمی تواند کرد . باید از این گندم بقدر لزوم خود نگاه داشته باقی را در احتیاجات خود و کسان خود صرف کند . حال چه طور صرف کند ؟ میخواهد لباس برای خود و عیال و اطفال خود بگیرد بزازی که در چارسوی حرم نشسته است یک من گندم نمیگیرد که پنج ذرع کرباس باو بدهد بجهة آنکه گندم لازم ندارد . از آن طرف این برزگر گاو آهن باید بگیرد مرد آهنگر هم گندم بکارش نمیخورد که ده من گندم گرفته یک گاو آهنی باو بدهد .

همچنین بزاز که میخواهد نان بگیرد نمی تواند یک کره زری مشجر نانوا بدهد که یکقدری بمن نان بده . استاد آهنگر بیل و خاک انداز را نمی تواند بقصاب داده گوشت بگیرد بجهة اینکه هیچ وقتی این کارها وفق نتواند داد . و باینطورها کار مبادلهٔ حاصل سعیها و رفع احتیاجات در میان بنی نوع صورت نتواند گرفت .

والحاصل برای آسان کردن این کارها و تسهیل عمل در مبادلهٔ حاصل سعیها این نقود را قرار داده . و بجهة آنهم در این جزء زمان اوضاعی دیگر فراهم آورده اند که حالا کار را بکاغذ بازی رسانیده و چند مساوی مقدار پولی که در روی زمین هست کاغذها و سندها باسامیٔ مختلفه قرار داده و در میان مردم استعمال آنها را متداول نموده اند . که بیان این جهة مطلب هم حالا منظور نیست . پس باید درست ملاحظه کرده و بفهمیم که ما را لازم است اساس ثروت یعنی توانگری را بدست آورده همه چیز را مالک باشیم . بعد از آنکه ما متاع و مالها داشته باشیم و مردم هم احتیاج داشته باشند . بالطبع ناچار از این خواهند بود که اسباب مبادله‌ها را یعنی این پول و مانند آنرا که داشتن آنها را توانگری و پولداری گفته میشود بیارند و بما بدهند و این متاعها را با کمال امتنان و شکر گذاری از ما بگیرند .

بعد از آنکه این اساس ثروت و توانگری را مالک شدیم همه چیز را دارا شده و خزانهٔ توانگری را جسته‌ایم . و حال آنکه اگر این اساس در دست ما نباشد و پولی از جایی بدست ما نیاید مانند مال میراثی چند روزی آنوجه را صرف کرده باز بهمان حالت گدائی و احتیاج باقی خواهیم ماند .

اکثر اهالی اوروپ باهمهٔ دوری و محرومی که از اراضی معتدله و منبته دارند . و هواهای مربیهٔ بطوری که قطعات شرقیه را هست مالک نیستند . و وسعت اراضی بقدر کفایت نفوس و جمعیت موجوده ندارند . برحسب اقتضای احتیاجات خودشان هرگونه اسباب ثروت و توانگری را فراهم آورده و روز بروز بر آن میافزایند . در اکثر ممالک اوروپ اگر یک زرع زمین خالی بی مصرف بخواهی پیدا بکنی ممکن نتواند بود . روی سنگها و کوهها دستی خاک ریخته زراعت میکنند اسباب زراعت و فنون زراعت را چه طور بالا برده اند بقوت علم و حکمت طبیعیه همه خاک را تعمیر و احیا کرده‌اند . و داد مدنیت را داده اند . و از طرف دیگر در علوم و فنون دیگر و صنایع و هنرهائی که شنیدن آنها ما را بمقام تعجب و حیرت میآرد . کار را بدرجهٔ رسانیده اند که در اطراف عالم متاعهای خودشان را خرج میکنند . و اسباب مبادله را جمع کرده باز در آبادی مملکت و زیاد کردن توانگری خودشان صرف مینمایند .

پولها را در زیر خاک نمی گذارند . و مانند موشها عاشق جمال پول هم نیستند . پول را بجهة زیاد کردن آبادی و رفاه حال خودشان و ابنای جنس خودشان میخواهند . و اینکه کاغذها قرار داده اند فرعی از این اصل است که پول در میان مردم کار کند و او خود هم از ثروت و توانگری نیفتد .

پول را حبس کردن بقاعدهٔ عقل راست نمی آید . ناموس اعظم اسلام چرا استعمال اوانی طلا و نقره را منع فرمودند ؟ غیر از این حکمتی ندارد که این یکی اسباب زندگانی و ترفیه حال بندگان خدا است .

بالجمله دولت فرانسه بزور این توانگری یعنی از حاصل سعیها و هنرها و علمها و صنایع خودشان یکهزار کرور تومان مصارف جنگ دولت پروسیا را داد و این سخن در گوش ما ها که درست از وضع کار خبردار نیستیم بشوخی حمل تواند شد و دولت فرانسه بعد از دادن این پول و دیدن انهمه خسارتهای بی حساب باز در اندک زمانی بزور صنعت و هنر کار بدرجهٔ اولی رسید اعتقاد خودمان این است که ما ها یعنی اهالیٔ مشرق زمین از هر جهتی یعنی استعداد و ذکاء و غیرة بالاتر از اهالیٔ اوروپ هستیم . و آب و هوای ممالک ما هم علم و حکمت و صنعت و هنر را بهتر از همه جا تربیت میکند . در این موقع چها میگوئیم و چگونه لاف میزنیم و خود نمائیها مینمائیم معلوم است . حال بیائید انصاف بدهیم و خودمان در پیش خود محاکمهٔ این کار را کرده و قدری خجالت بکشیم سهل است بر حال خود گریه کنیم .

آری اگر بدبختی مآل این کارها را تصور کنیم . آنی نباید خود را آسوده و فارغ بداریم و البته فکری برای عاقبت کار خودمان و اخلاف و بازماندگان خودمان و عموم ابنای وطن و برادران خودمان خواهیم کرد .

آیا این کار بر ما لازم نیست ؟ آیا این کار از ممتنعاتست ؟ فرنگیها اولاد خود عقل اول هستند و ما را نا پسری برای خود گرفته است ؟ زمینهای ما قابل نیست ؟ و هرگونه زراعت و تجارت و حرفت و صنعت را پیش نتوانیم برد ؟ برای حمل و نقل امتعهٔ خودمان در داخله و خارجه راهها و اسباب نقلیه و شمندوفرها و غیره و غیره نمی توانیم درست کرد ؟ این خاک نازنین را که داریم رشک بهشت برین نمی توانیم نمود ؟ این مرده‌های صحراها و بیابانها را زنده نمی توانیم داشت .

آری همهٔ اینها را توانیم کرد و بهتر از همه هم توانیم کرد . لکن بعد از آنکه قدری حقیقت کار را فهمیده و بدانیم که تکلیف ما عموما منحصر باین نیست که بهزار لیت و لعل خودکشیها چهار پولی یکجا برای خودمان تنها فراهم بیاریم و اینها را اسباب افتخار در میان ابنای جنس بدانیم و ایشانرا که شرفا و منفعة با ما شریک هستند بچشم حقارت به بینیم . و نیز باید بدانیم که ما در تحصیل توانگری خود و اخلاف

خودمان وتوانکری همشهریهای خودمان بطورهای دائمی یك تکلیف بسیار بزرك هم داریم و هرکونه افتخار وشرفندی که توانیم داشت جز بایفای آن تکلیف نتواند بود .

﴿ اخبار تلکرافی ﴾

(فرانسه)

پاریس ۷ مارس

ازاعضای مجلس سناتو ومجلس تنظیمات آنهایی کههوا خواهان جمهوریت هستند . امروزجمع شده وقرار دادند کهاکرهیئت وکلای دولت ازجانب داران جمهوریت معین نشونداورا تصدیق نکنند .

داودپاشا در بپاریج وفات کرد .

(انکلیس)

لندن ۷ مارس

مسیو دیسرائلی در پارلمنت بیان نمود کهاکرخدیویت جلیلهٔ مصرخواهش نماید . دولت انکلیس قبول خواهد کرد . کهمأمورمخصوصی بمصر فرستاده ودرخدمت خدیویت یك قسم ازمالیات مصررا مخصوص بفائض ونمای دیون حکومت مصردارد واین کاررا درعهده کیرد .

جناب دوك دادینبورغ ودوشس زوجهٔ ایشان بسمت پتربورغ عزیمت کردند .

ایتالیا

روما ۷ مارس

مسیو (بیانکری) که سابقا رئیس پارلمنت بودند باز بریاست پارلمنت انتخاب کرده شدند . مسیو بیانکری هواخواه حکومت حالیه است .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

بعض استدعا نامهابحکومت دادهشده است کهقاعدهٔ فوه روس (۲) لغو وابطال شود ودرخصوص اتحادمذهب قراری دادهآید .

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۷ مارس

بورسه سست است فیئات اسهام تنزل کرد . مأموریت مسیورودیج موافق دلخواه حکومت نتیجه خواهد بخشید .

(۲) فوه روس درمملکت اسپانیا عبارت از بعض امتیازات است که دربعض ولایتهای اسپانیا جاری است ودرخصوص بدل سرباز و بعض مالیات اشخاص معاف شدهاند کههمین فقره امتیازات بجهة اینکه عدم تعادل درمالیات وتوجیه دیوانی است اسباب وقوع فتنهها وجنکهای داخلی درمملکت کردیدهاست .

فیئات سندات رومایلی در بیست وپنج فلورین ونیم است .

(فرانسه)

پاریس ۷ مارس

اسهام عمومیه ۲۵ غروش ۵۰ سانتیم است .

سندات رومایلی ۵۶ فرانك » است .

فیئات سائر اسهام درقرار سابق است .

تاحال برای مجلس تنظیمات پنجاه وپنج نفرازهوا خواهان جمهوری و چهل وهفت کس ازمصدقان حکومت سلطنتی اعضا انتخاب شدهاند .

می کویند مسیو (روه) ازاعضائی مجلس تنظیمات استعفا کرد .

انکلیس

لندن ۷ مارس

(سیردولف) درمجلس پارلمنت تکلیف کرد کهقنال مصر بخاك بی طرف عنوان دادهشود وکفته است اعتقادم این است کهباین واسطه حقوق اعلیحضرت پادشاه عثمانی وجناب مستطاب خدیوی وکومپانی قنال همه محافظت خواهدشد .

(ایتالیا)

روما ۷ مارس

مسیو (بیانکری) برای ریاست شورای ملت نصب وتعیین کردهشد .

(بوردیانو)

(تلکرافنامهائی است که درخصوص امور) (اتفاقیه ومتعلق بجنك اسپانیا است وکازتهای) (اوروپ آنهارا نوشتهاند)

ازشهر پامپلون در ۲۵ فوریه نوشتهاند جنرال مارتنز کامپوس باینجارسید و ۱۹ فوج ازقشون قارلیستیان طلب امان کرده باردوی دولتی تسلیم شدند . جنرال (لاما) میکوید عساکر قارلیستیان که تسلیم شده اندمیکویند دون قارلو هجده فوج راکه همراه اوباقی مانده مرخص کرده واذن داد اسلحهٔ جنك را ترك نمایند که جنك تمام شد .

ازمادرید از ۲۶ فوریه نوشته اند

کازت رسمی بیان میکند جنرال مارتینز کامپوس وجنرال (پریمودهریورا) اردوهای خود شان را یکی کرده بقیهٔ قارلیستیان را تعاقب خواهند کرد . مذکوراست هم امشب دون قارلو بخاك فرانسه رفت .

ازمادرید در ۲۷ فوریه نوشتهاند

بقدر چهارهزار نفر ازقارلیستیان تسلیم شده اند . اکثر صاحب منصبان دون قارلو بخاك فرانسه کریخته اند .

ازمادرید درشب ۲۷ فوریه

اعلیحضرت قرال بشهر (پامپلون) خواهند رفت اهالیٔ شهر در تدارك پذیرائی قرال هستند عساکر قارلیستیان جنرال بریج وزیر جنك خود شانرا کرفته و حبس کرده اند .

بعد ازآنکه دون قارلو بخاك فرانسه رفت بیاننامهٔ نوشت که بملاحظهٔ باقی کذاشتن نیك بختی برای اسپانیولها دست ازجنك برداشتم .

اعلیحضرت قرال بشهر (باسن) رسیدند چند روزدرشهرها سیاحت وکشت خواهندنمود ودرآن بین یك سان لشکری دیدهشده رسم عرض لشکر بعمل خواهند آورد و پس ازآن بمقر حکومت خودشان که مادرید است خواهند رفت .

قارلیستیان (اغانا) نام جنرال خودشانرا بقتل رسانیده اند و بعد خودشان تسلیم باردوی دولتی شدهاند .

ازمادرید در ۲۸ فوریه نوشتهاند

جنرال (براوا) با پنج فوج درشهر (آندیا) محاصره شده است . کازت مادرید بتلکرافنامهای رسمی اعلان کرد که سههزار نفر از قارلیستیان بخاك فرانسه فرار کردهاند وهزار نفر درشهر (بالیکوری) تسلیم شده اند قرال دون الفونس بپامپلون رسیده اند .

ازپاپون در ۲۱ فوریه نوشتهاند

دون قارلو بجنرال پورسه کوماندان عساکر حدودیهٔ دولت فرانسه بیان کرده بود که بخاك فرانسه فرار خواهم کرد وامروز صبحی درساعت نه ازپل (ارکوی) بخاك فرانسه داخل شد .

ازپاپون در ۲۹ فوریه مینویسند

دون قارلو وکونت کازت وبعضی صاحب منصبان دیروز درساعت هفت بشهر (مولئون) رسیدهاند وازآنجا بشهر (بو) رفته اند .

دون قارلو [illegible] بانکلستان خواهم رفت .

ازسن ژان دهلوز ۲۹ فوریه

فرار کردن دون قارلو درولایت (ناواره زیادباعث تعجب کردید . قارلیستیان پی در پی تسلیم میشوند .

اهالی که خانههای خودشانرا ترك کرده بودند بجاهای خودشان برکشتهاند ولی همهٔ اموال خودشانرا ضایع وخراب شده یافتهاند .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

جناب دولتمآب راشدپاشا ناظر خارجیه در شب شنبهٔ آینده یك مهمانی دیپلوماتیکی خواهند کرد . و بعد ازشام جمعی ازمعتبرین واعزه برای سواره (یعنی شب نشینی) مدعو خواهند بود .

﴿ رسمی ﴾

نوشتجات اخبار که در اسلامبول طبع میشود ، میبینیم دربارهٔ رؤسای روحانی که خودشان انتساب بآنها دارند . مقالههای تحقیرآمیز مندرج مینمایند و اینکونه فصلهارا نوشتن یك نوع تعرض بامر دینداری افراد ملتهای مختلفه است . وحال قاعدهٔ عادلهٔ حریت مذهب تماما بایدمرعی شود . ملاحظهٔ حفظشان واعتبار هیأتهای روحانیه نیز درنزد سلطنت سنیه فوق العاده طرف اعتنااست . لهذا انتشار این کونه مقالههارا کردن قویا ممنوع شده ومقرر کردید . که روزنامه ونوشتهٔ اخباری که برخلاف این غدغن رسمی درضد رؤسای روحانیه زبان درازی نماید . آنکونه اوراق حوادث بکلی فسخ ولغو خواهد شد .

(ایضا)

درسایهٔ مراحموایهٔ جناب تاجداری مقرر شده است که عملیات آبله زدن اطفال را درمکتب طبیهٔ شاهانه درحق اطفال کسانیکه طالب بوده باشند مجانا اجرا نمایند . و برای این کار قرار داده اند . که بجز روزهای جمعه و یکشنبه هر روز از ساعت چهار تاساعت ده هرکاه کسی رجوع کند قبول نموده اجرای عملیات کنند . و برای دانستن عموم مردم مبادرت باعلان مطلب کرده شد .

پیشتر کشته شدن دودختررا در بیك اوغلی نوشته بودیم که حکومت دراینباب لازمهٔ تحقیقاترا بعمل میآرد . اکرچه بعض ازکازتها تفصیلی ازصورت جریان تحقیقات مینویسند ودرحق هاجی واسیل نام شبهه وظن متهمی را بقراین چندقوت میدهند لکن هنوز حقیقت این حال بالاطراف ظاهرنشده و بجائی منتهی نکشته است کهازروی آن اطلاع وافی داده شود . وچون ازاول مطلب تاحال مدتی فاصله درمیان کارشد وطالبان اطلاع را مایهٔ انتظارمیکردید این است کهدراینجا اجمالا نوشته واظهار میکنیم که هروقت کاربجائی رسید تفصیل البته خواهیم نوشت . مفردات تحقیقات را جسته جسته در اوراق اخبار نوشتن اینقدرها لزوم ندارد .

شب چهارشنبه درحوالی ساعت هشت در بیك اوغلی دردهنهٔ چهار راه درکوچهٔ وندیك ازخانهٔ متصرفیٔ اونیك بیك مصرلی اوغلی که درآنجا استوراکی نام باستیجار می نشست وخانه هم کارکیر بود (یعنی چوبی نبوده ازسنك وکل بود) آتش ظاهرشده سرایت بهمسایها کرده دوخانهٔ دیکر هم سوخته و پس ازآن خواموش کرده اند .

درضمن بعض اوراق اخبار دیده شد که ازعساکر ردیفیه کهدرولایات سواحل دریای سیاه است واز بعض ولایتهای اناطولی امرشده است هشتادهزار نفر ردیف جمع آوری شده آماده نمایند .

(ازمطبوعات محلیه)

(استانبول) می نویسد دولتهای اوروپ حالا یك قاعدهٔ پیش گرفته اند که اگر یك دولتی بخواهد آسوده و بمسالمت راه برود بایدقدرت جنك داشته وآمادهٔ جنك باشد .

اگرچه این قاعده بنظرغریب می آید . وهنوز قاعدهٔ کلیه هم نشده است . لکن باید این مسلك را بنظر کلیت وعمومیت دید . وهردولتی ناچاراست . ازاینکه این قاعده را پیشنهاد مسلك خودسازد .

دراین صورت دولت علیهٔ عثمانیه پس ازرفع غائلهٔ هرسك نبایدتدارك حربیهٔ خودرا ازنظر بیندازد بعلت اینکه اگراعتنا ودقت باین کارنشود روزآخر برای دولت موجب مصرف زیادی خواهدگردید . چنانکه درفقرهٔ خریدن تفنکهای مارتینی هنری شد .

درکازتهای پیش ماکه نام لوانت تایمس وپروکره دوریان داشتند درخصوص این تفنکها بعض مطالعات راکه بخیال مارسیده بود بیان کرده بودیم . اگرچنانکه حکومت آن مطالعه هارا بنظر امعان دیده وقبول می نمودند مبلغی ازمصارف کم میشد واشکالات چندی هم واقع نمی گردید . ولی اکنون دراین فقره سخن نخواهیم گفت تنها درخصوص این تفنکها تفصیلی را که درانکلستان گذشته است بیان خواهیم کرد .

این تفنکهارا درانکلیس بازدیدومعاینه کردند معلوم شد که ازچندجهة عیب ونقص درآنها موجوداست . یکی اینکه چند تیرکه پی درپی خالی میشد خزانهٔ باروت گرم شده وبدینجهة حرکت سوزن ممکن نمیگردید (دوم) اگرتوی کمانهای سوزن کمی باروت یاروغن داخل میشدی اجزا خودبخودآتش می گرفت (سیم) میزان نشانهای تفنکهای مذکور معیوب وناقص بود (چهارم) درامتحانهای خالی کردن آنها خیلی افراط وتفریط مشاهده شد (پنجم) بعداز خالی کردن تفنك اگرغفلت شده فشنك خالی درآن تومیماند ممکن نبود بیرون آورده شود .

دولت انکلیس که این معایب وناتمامیهای تفنکهای مزبوررادید ناچارشد آنهارا تمام واکمال کند . ودوك دکامبریج وزیرجنك سابق انکلیس گفت ممکن است بعض جاهای ماشین این تفنکهارا عوض کرد بطوریکه تفنك خودبخود آتش نگیرد . در مجلس لوردها قرارداده شد که دراینخصوص راپورت داده شود ومعین گردد که ممکن است ماشین این تفنکهارا عوض کنند .

این کاردولت انکلیس بود .
آیادولت علیهٔ عثمانیه دراین خصوص چه کرد ؟
تاروزیکه فابریك (تول کومپانی) اعلان افلاس کرد . تفنکهارا بی آنکه رسیده کی وامتحان بشود قبول کردندحال آنکه درانکلستان آنقدر اعتناودقت دراین کار بعمل آورده شده بود .

اعتقادما این است که نظارت حربیه باید بدقت جنس تفنکهارا وهم قابل عوض شدن ونشدن ماشین وغیرذلك آنرا رسیده کی نماید .

نیز ازحالت فابریك آگاهی حاصل داشته باشد . که آیا این فابریك خواهد توانست کونتورات خودرا بطوریکه بادولت قرار داده است بآخر برساند یانه ؟ وهمچنین آیا امروز وظیفه وتکلیف خودرا ازروی قرارداد بعمل آورده است یاخیر ؟ دانستن این کارها بسیار لازم است بعلت اینکه ممکن است بواسطهٔ همین اطلاعات مقتضی بشود که حکومت خودرا ازحکم کونتورات آزاد کرده بافابریك دیگر کونتورات کند وبطور دیگر منافع وصرفهٔ کار خودرا حفظ نماید .

همچنین اگرخرج تعمیری برای این تفنکها لازم بیاید این مصرف را هم محدود ومعین میتوان کرد . لکن اگر بنا بتحویل گرفتن این تفنکها باشدوپشت سرهمدیگر بیاورند البته مصارف تعمیر زیادتر خواهد بود .

درانکلستان تعمیریکی ازاین تفنکها درسه شلین تخمین شده است ومعلوم است که دراسلامبول کمی ازاین زیادتر خواهد شد . چه فابریکهای عثمانی هرقدر خوب باشد بدرجهٔ خوبی فابریکهای انکلیس نرسیده است .

وچون تفنکهای انکلیس کمی بهتراز تفنکهای امریك است باید این مصرف تعمیر را درپنج شلین تخمین کرد .

بنا براین اگر هشتصد هزار تفنك که دولت سپارش کرده است تعمیر بشود . خرج این تعمیر بقدر پنج ملیون فرانك یعنی دویست وهفده هزار لیرای عثمانی خواهد شد .

و باور می کنیم که اگر دولت یك تفنك دیگری را غیر این تفنکها قبول بکند . خیلی بهتر میشد واز این مصارف هم فارغ میگردید . تنها بتعمیر این تفنکها که تحویل گرفته شده است اکتفا می نمود .

چون درخاك عثمانی اکثر اهالی اسلحه استعمال می کنند وقشون عثمانی که تازه عسکر می شوند راه استعمال کردن تفنك را میدانند . لهذا ظن ما اینست که اگر برای عساکر عثمانیه تفنکی قرار داده شود که استعمال آن آسانتراز تفنکهای هنری مارتینی باشد خیلی مفیدتر خواهد بود .

ماکه خیرخواه دولت هستیم آرزو می کنیم دراینباب یك کومیسیون قرار داده شود که دراینباب مطالعات لازمه را کرده قراری بدهند .

موافق جدول روزنامهٔ که ازجانب ادارهٔ صحیه نوشته شده است دراسلامبول و بلاد ثلثه درظرف مدت یکماه یعنی ازاول ماه کانون ثانی رومی تا آخر آن بقدر یکهزار وشصت وهفت نفروفات کرده اند . که ششصد وشصت وشش نفر اینها ازاسلام ودویست وسیزده از روم وصد وده ازارمنی و باقی دیگر ازملل مختلفهٔ سائره ازغریب و بومی بوده است و بیشتراین وفیات ازناخوشی حمایعنی (محرقه ومطبقه) وورم یعنی (دق) واستسقا وقوع یافته ودرمدت یکماه مذکورششصد و بیست وچهار نفررا تنها آن سه قسم علت و باقی دیگررا علل وامراض مختلفهٔ دیگر باعث مرك شده است واگراین سه را باهمدیگر موازنه کنیم آنچه ازاستسقا وفات کرده است خیلی بیشتر ازمتوفا بدو علت حما وورم میباشد . چنانکه ذیلا نموده می شود .

۱۴۲	وفیات ازحما دریکماه
۱۳۸	وفیات ازورم
۳۴۴	وفیات ازاستسقا
۴۲۳	وفیات از امراض مختلفه
۱۰۶۷	جمعا شده .

دربیست ونهم فوریه از راکوزه به (نایه فرایه پرسه) نوشته اند .

چندیست اسلاوهای اینجا آرام شده اند دیگر ازفتح وغلبات اهل شورش سخن نمیگویند . اهالی دراینجا دوگروه شده اند . یکی هوا خواهان قره طاغ هستند . وقسم دیگر خشنودی ازقره طاغیها ندارند ونمیخواهند آنهارا بشناسند . اینروزها درحوالی راکوزه دوجنك معتنا شده است . دراین دوجنك کمی نمانده بود همهٔ اهل شورش گرفتار واسیر بشوند . ولی چون فرقهٔ عساکر دولتی که از (استولچه) به (دراچوا) می آمده اند که راه پوپوولیه را بگیرند کمی دیرتر رسیده است . علی هذا اهل شورش بعد ازآنکه خیلی ازآنها تلف شده است بطرف پوپوولیه فرار کرده اند . وچون صحرای پوپوولیه را آب گرفته بود اکثر اهل شورش توی آب مانده غرق وتلف شده اند .

خارجیهای اهل شورش که برای رسیده کی احوال مجروحین بچتینه رفته بوده اند اوضاع حسد وطمع بزرگان قره طاغ را می نویسند . اعانه هایی را که ازخارج آمده است بجای آنکه بمجروحین داده شود مداخل خود شان قرارداده اند . رخت خوابها که از برای ناخوشها فرستاده شده است درخانهای بزرگان قره طاغ برده اند . پول وآزوقه که از برای بیمارخانها فرستاده شده است جیب وشکم اعضای مجلس امارت راپرمی کند .

(نایه فرایه پرسه) می نویسد بعد ازآنکه فارلیستیان فرار کردند اعلیحضرت قرال اسپانیا بشهر (طولوزا) که مرکزحکومت واردوگاه دون قارلو بود داخل شدند اهالی شهرمذکور درخانه ها ودکانهای خود شانرابسته وهمه درمنازل خودشان نشسته واحدی بیرون نیامده است . واز این فقره معلوم می شود اهل شهر مذکور کمال دلتنگی وناخشنودی را ازمغلوب شدن دون قارلو حاصل داشته اند که درهمان حالی که دون قارلو منهزم وکارش تمام شده وقرال بآن شهر می آید . همهٔ اهل شهر درخانها ومنازل خودشان مانند مردمان ماتمزده نشسته اند .

کازت ژاپون که باپوست آخری رسیده است اخبار ذیل را می نویسد .

اعلیحضرت (فیکارو) ایمپراتور بیست سال ودوماه سال دارند . مادر ایشان سی ونه ساله است ایمپراتریس بیست ودوسال وهشت ماه عمردارد . ایمپراتور ومادر وزوجهٔ ایشان در پنج سرای ساکن هستند . درژاپون هفده سرای ایمپراتوری غیراینها هست که درآنها خانواده ونزدیکان ایمپراتوری سکنا می کنند .

مقدار اهالی ژاپون سی وسه ملیون وسیصد هزار وششصد وهشتادوپنج نفس است که شانزده ملیون وهشتصد ونود ویك هزار وهفتصد وبیست ونه کس مردوشانزده ملیون وچهار صد وهشت هزار وتهصد وچهل وشش کس زن هستند . در ژاپون بقدرسیصد هزار راهب وراهبه هست .

(لیبرتا) نام کازت روما می نویسد بعض کسان امضای قرال ایتالیارا درزیر یك کامبیال دویست هزار فرانکی بساختکی نوشته ودر بانك شهر بولونیا فروخته اند .

درجزائر (موسی بن کنی) نام شخصی وفات کرده است که سن او یکصدوهفده سال بوده است .

دولت ایتالیا درحق جناب (غاریبالدی) سالیانه یکصدهزارفرانك (که ده هزار تومان پول ایران است تقریبا) سال گذشته وامسال مقرری معین کرده بوده است . لکن جنرال مومی الیه این مقرری را نه در سابق ونه برای امساله قبول نکرد وردنمود اینروزها درضمن کازتهای ایتالیای در اینباب بعض سخنها نوشته و بعضی نگاشته بوده اند که مقرری مزبوررا ایشان قبول کرده اند چون انتشار این خبرمخالف سلیقه ومسلك جنرال مومی الیه بوده وخیلی لازم دیده اند که حقیقت را اعلان و برهمه کس معلوم دارند این است کاغذی بخط خود بادارهٔ کازت ایتالیا که این مطلب را نوشته بوده است می نویسد

ترجمهٔ کاغذ جناب غاریبالدی بروزنامه نگار فوق موسیو

این سخن راوقت ما تصدیق کرده است که دروغ بستن دزدی است ودزدی دروغ گفتن است . اگرچه تعجب نمیتوان کرد ازکسانی که باورکنند مثل من پیر سالخوردی درحالتیکه بضاعتی هم ندارم سالیانهٔ یکصد هزارفرانك مقرری ازدولتی بگیرم که ادارهٔ دخل وخرج آن دولت کافی نیست ولی چون من این کاررا نکرده ام واین مقرری را نپذیرفته ام لازم دیدم بشما بنویسم که هرکس این سخن را گفته است دروغ گفته . وازشما هم خواهش دارم هرکسی مرتکب بگفتن این دروغ شده است نام اورا درضمن روزنامهٔ خودتان بیان نموده ومعلوم بدارید که اوکیست .

امضا
غاریبالدی

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

حامض فحمی یك جسم مرکبی است نیاشیر همچنین حتی هوای نسیمی جسم مرکب است که گذشته ازاینکه مانند گاز فحمی بعض اجسام را دارا است تنها مولد الحموضه وآزوت که درآن هست باآشکاری دلیل مرکب بودن آن است . دودی که از پارچهٔ هیزم بیرون می‌آید هوا نیست . وعلاوه خود هیزم مرکب است حتی یك جسم مخلوطی است که زیادتر ازهوای نسیمی مخلوط با اجزای چنداست . شعله یك جسم مخصوصی نیست یك فوران مادهٔ گازی است که درجهٔ حرارت درآن بمقام روشنا بخشی رسیده است . ومعلوم است بعض گازها هست که بسیط هستند وبعضی مرکبند که بهمین طور روشنائی میدهند .

وبنا براین شعله واین آتش محسوس را که ما می‌بینیم نباید گفت ازعناصر است . درمیان خاکستر بعض مادههای مختلفه هست که بعضی ازآنهارا بزودی بیان خواهیم کرد . پس معلوم است که اینها عناصر نیستند آب هم مثل آنها مرکب است که مرکب بودن آن بزودی واضح خواهد شد . وعلی هذا عناصری که بالنطور بخطا وغلط معروف شده است . اینها نیست وحقیقت کار بغیر این طوراست که درمیان عوام الناس گفته می‌شود حال از بحث آب قدری بیان نمایم .

آب ضد آتش است آب آتش را خاموش میکند این سخنی است که هرروز میکوئیم وهیچ اشتباه نداریم که این سخن صحیح است . وخطائی ندارد . حال اینکه این سخن سهو محض است . لکن مبادا از این مطلب چنان بنظر بیاید که آب آتش را خاموش نمیکند . ولی پیش ازقبول کردن مطلب باید در حالاتی که دردکانهای آهنگران اتفاق می‌افتد قدری دقت کنیم ویك قدری متنبه بشویم .

آهنگر بیچاره را به بینیم که دردکان خود یك (کلچه) یعنی یکپارچه آهن خام رامیخواهد سرخ کند بدست خود دم را گرفته ومیدمد . وازشدت حرکت از پیشانی وصورتش عرق میریزد ولی می بیند آهن درست سرخ نمی شود واوجاق خوب روشن نمی گردد . آنوقت یك چوبی دارد که بسرآن کهنهٔ بسته است با آن کهنه بروی آتش آب میپاشد وزغال را که میخواهد خوب روشن شود تر میکند . ولی آهنگر جادارد که متغیر بشود واوقاتش تلخ گردد . وبجهة حصول مقصود خود که آتش روشن شود تدبیری که میکند این است بمیان آن آب بر پرداکرما آنجا باشیم خیال میکنیم که بجهة این آب پاشی آتش بکلی خاموش خواهدشد . حال آنکه این طور نیست اگر دقت کنی خواهیم دید که بمحض آب پاشیدن شعلهای کبود زبانه کشیده ازمیان آتش بیرون می آید وبمحض مس کردن با آتش یك صدای ترکیدن بیرون آمده وهمچنین در زیر هوایی کدم درآنجا جاری میکند حرارت بتدریج زیادشده بنامیکند بسوختن موافق مقصود آهنگر وآن آهن مانند آتش سرخ می‌شود . اکنون تأثیر آب را در زیاد ترکردن حرارت آتش وشکستن وترکیدن زغال وسوختن او بطور مقصود ازاین کار متعارفی آهنگر فهمیدیم .

(بازهست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ٢٦ شباط رومی

	فروش	پاره
اسهام عومیه	٢١	٢٢
		فرانق
استقراض	١٨٦٣	١٣٠
«	١٨٦٥	١٣٢
«	١٨٦٩	١١٨
«	١٨٧٢	٠٣٧
«	١٨٧٣	١١٥
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٥٥	٥٠
	لیرای عثمانی	فروش
سوسیته جنرال	٠٣	١٦
شرکت عثمانیه	٠٢	٣٠
اعتبار عمومی	٠٣	٣٥
تراموای	١	٥٥
	کمبیال	فروش
لندن ٣ ماهه بهرلیرای انکلیس	١١١	..
پاریس	فرانك ٢٢ سانتیم	٧٥

فیات مسکوکات لیرای عثمانی
افزار صدفروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١١	١٥
لیرای فرانسه	٠٨٨	٣٠
امپریال	٠٩٠	١٠
کرمیچه	٠٥١	٣٠
روبل (منات) نقره	١٧	..
منات کاغذی	١٤	١٥
مجیدیه	١٠٢	٢٢
بشلك	١٠٥	٢٥
منالك	١٠٦	٠٥
پول سیاه	١٣٨	١٥

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب در بالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت نیم الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت وبتدابیر وتداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . ب

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجههٔ تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع واسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان ودردکان حاجی حسن اغا تنباکو فروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
دردکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾
(میزان الموازین فی امر الدین)

که دو چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)
یاخود
(قالابرجه‌ودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده در بارقهٔ سرپل و جاهای دیگر فروخته می‌شود .
رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لیدآ باآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خوالدین درزقاق فاطربجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وجهار چاه آب یکی شیرین وسه دیگر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

هرگونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به بتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطور مطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیر رسمهای کراویر وقرمون وکارت و نزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جههٔ فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاآنکه دوسال گذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نیو یسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست فروش رایج فروش میشود .

نومرو ۴۰ فی ۱۵ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿ ثنیه ﴾ فی ۲۸ شباط ۱۲۹۱ سنه فی ۱۱ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

اختر ۵

۱۲۹۲

مطبعه واداره خانه درخان والده درداثره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
چهار مجیدیه سفید
پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه ویکشنبه همه روزه طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون واز سیاسیات وپولتیک واز تجارت وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که درضمن حوادث نوشته شود بهر سطرده غروش واز اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ توانکری بهتراست نه بمال ﴾

ازمعنی توانکری وآنچه متعلق باین مطلب است درمقالهٔ نمرهٔ گذشته کمی گفته شد . لکن مقصود ازاین نوشتن ومطالعه کردن . این نیست که وقتهای عزیز خودمانرا بسخن گفتن ویامطالعه کردن ودرهمانجا فراموش نمودن بگذرانیم . بعد ازآنکه نام خودرا انسان ومدنی گذاشتیم وتدبیر منزل وترتیب امر معاش وزندگانی خودمانرا ازروی خرد وآگاهی نخستین وظیفهٔ خود دانستیم . ومهالك وخطرهای بزرك را برای خودمان وهمشهریها واولاد وبرادران خودمان چه آنهایی که الآن هستیم یاکسانی که وارثان واخلاف ماخواهند بود همه‌را یکی یکی ملاحظه کرده ودیدیم که آخراین وضع زندگانی مایهٔ افسوس بسیار بزرك برای ماخواهد بود . وفلاکت وهلاکت ابنای جنس وبرادران مارا مستلزم است . پس چرا آسوده نشسته‌ایم ؟ واین سخنهارا هم تنها اسباب تفنن وگذاراندن وقت نموده‌ایم ؟ درمقام سخن گفتن دم ازعقل اول میزنیم وخودمانرا داناتر وخردمندتر ازهمه میدانیم . وتمامی نیکیهارا درخودمان تمام می دانیم . لکن آثار اینهمه خرد وهنرکو ؟ نتیجهٔ اینهمه وطن پرستی ومآل اندیشی کدام است .

پدران واسلاف مادرزمان خودشان بهرطوری بودند باقتضای وضع زمان خوب وبایدرفتند حالا زمان آنها وکارآنهارا که نمیدانیم خوب کرده‌اند بایدنباید سرمشق حالات خودمان نماییم . حکم آن زمان ووقت‌را درحق خود جاری داریم . مابایدباقتضای عقل وآگاهی خودمان وبطوریکه زمان واحتیاجات وقت لازم دارد حال واستقبال خودمان‌را بسعادت ایمنی دهیم اسباب آسوده کی برای خودمان فراهم بیاوریم . وگرنه کاربجاهای ناکوار رسد وچاره ازدست رود . . ملت باین بزرکی ذلیل و پریشان حال کردد .

نمی‌خواهم بعض حالات ونتایج کاررا درروی کاغذ بکذارم . که حقیقة تفکر این چیزها انسانرا مایهٔ افسوس بزرکی است . اکرمن وتو بجان کنی یك راه کذاران دوروزی داریم ومیخوریم ومی نوشیم وراه میرویم . این همه بیچاره کان کرسنه وبرهنه ومحتاج ازاهل ملت وابنای جنس خودمان که می بینیم آیا کواراست ایشانرا باین حال دیده وآسوده خیال وبسرافرازی درکوچه‌ها راه برویم ؟ قاعدهٔ هم جنسی وهم ملتی وبرادری اینست ؟ اساس آفرینش مابااینطورها است ؟ بزرکان ما اینطور فرموده‌اند ؟

آیاراضی میتوان شد باین کونه زندکانی پست ناکوار آیاذلت وبیچاره کی آنهارا دیده وبرای خودمان اسباب افتخاری ازروی حقیقت باقی توانیم دید ؟

والحاصل کویا بادنا تأمل آنچه عرض میشود همه آشکاراست وخردمندان ملت وابنای وطن منفق الکلمه درتصدیق این مطلب هستند لکن کاررا غالبا منتهی می کنیم بیك مقام سکوت وتحیری که کویا مات شده‌ایم . وهیچ چاره وراه حرکتی نداریم وحال آنکه این طور نیست مات هم نیستیم واسباب حرکت هم بهرسمتی وبهرطوری برای ما بازاست . وهمینکه انسان بذل مقدور خود قولا وفعلا درچاره سازی این کارها کرد اقلا اکر بمطلب هم نرسد در پیش خودمنفعل نیست وسرافکنده کی ندارد که من آسوده هستم وهم ملت وهم جنس من پریشان روزکار است بعلت اینکه وظیفهٔ خودرا بعمل می‌آرد تلاش خودرا میکند .

وکذشته ازکار ملاحظهٔ احوال اشخاص این مطلب که عنوان کرده‌ایم . نه تنها ازیك جهت تنها حصول آن پیشنهاد صرف همت مابایدباشد بلکه بجهات چندصورة ومعنا مکلف هستیم براینکه ازاین حال ناقص وخطرناك خودما نرا رهایی بدهیم وکرنه هم دردنیا وهم درآخرت مأخوذ خواهیم شد که تفصیل این مطلب مناسب وضع روزنامه نیست . اینقدر که باید حقوق شخصیه وانسانیه وملیه ودینیه خود مانرا حفظ کنیم واسباب محافظت این حقوق‌را هم فراهم بیاوریم وکرنه بعینه مثل اینست بنده غذاهای لطیف وخوب‌را پیش خود کذاشته وشکم خودرا سیرکنم درحالتیکه می بینم جمعی ازهم جنس وهم وطن من درحال کرسنکی افتاده وهلاك می‌شوند لباسهای فاخر ومتعددرا میپوشیم وبرادران جنس وملتی خودمان می بینیم کرسنه وعریان هلاك می‌شوند .

عبادت خدای تنها نماز کردن وروزه کرفتن وفرائض ونوافل یومیه‌را بجا آوردن نیست . اینها اعمال فعلیه وعارضیه وشخصیه است هنوز درعملیات شخصیه بالاترازاین یك اعمال ذاتیه واصلیه هست که آنهم صفات حسنه واخلاق حمیده وآثار نیکیها است که ازاین جهت بکلی غفلت داریم حرکات بدن ویا بعض اعضای خودرا اسباب عجب وافتخار برای خودقرار میدهیم .

حال آنکه اطراف مارا همه نالایقیها احاطه کرده وخودهم خبرنداریم که چه هستیم وچکونه خواهیم شد وتکالیف بسیار بزرك داریم .

والحاصل اعتقاد من اینست که قدری خیالات کهنه و پوسیده وناقصهٔ خودمانرا کنار بکذاریم ودرکار امروز وفردای خودمان یکقدری خیال کنیم . توانکر یرا ازهرطرف درممالك واقطار خودمان بیفزائیم هم خود مانرا حفظ کنیم وهم داد انسانیت ومدنیت‌را بدهیم . وهم وطن وحدود وطن وحقوق وطن‌را حفظ کرده وبتوانیم بسرافرازی وسر بلندی راه برویم وامنیت وآزادی حاصل کنیم . وچنانکه درافسانها ازمفاخر اجداد واسلاف خودمان می‌شنویم بتقد اسباب مفاخر ومکارم‌را درخودمان موجود کنیم . آنکاه نان وآب‌را کوارا توانیم نوشیدرخت ولباس تجمل‌را بی خجالتی می توانیم پوشیده واستعمال نمائیم .

بازازتوانکری باید سخن کفت بعلت اینکه امروز لازمتر ازهمه چیز توانکری است . توانکری یعنی سعی وکار کردن واسباب سعی وکار کردن‌را فراهم آوردن ممالك ما قابلیت هرکونه آبادی ومعموری‌را دارد مردمان کارکن هم داریم . اکر نباشدهم میتوانیم آنهارا بکار وادار یم . اینهمه اراضی لم یزرع وخراب کدر اطراف وطن ما افتاده است . اینهارا آباد کردن اسباب توانکری ماست اینهارا باید آباد کنیم . وبعداز آباد کردن هم حاصل آنرا باید بطور مقصود بخرج دهیم .

اینهمه صنعتها وهنرهارا که ازاهالی مغرب زمین دیده ومی‌شنویم مکر درمشرق زمین حاصل آوردن آنها ممکن نیست ؟ البته ممکن است لکن نمیخواهیم بکنیم وهمچنان میدانیم که باید ازآسمان کسی آمده مارا براین کار بکمارد . ویاآنکه راه آنرا نشان بدهد .

این شمندوفر راه آهن که حالا روز بروز اطراف جهانرا میکیرد وزوداست که درانداك زمانی همهٔ نقاط کرهٔ زمین‌را بهمدیکر متصل نماید . ازکار یك مورچهٔ ضعیفی یادکرفته شده است مورچه‌را دیده اندیك تخم کدو بی‌را کده مقابل جثهٔ خودش است اززمین میکشد ومیبرد . ازاین استنباط کرده اند که نقل اشیارا بطورکشیدن آسانتر میتوان کرد تا آنکه بارکرده شود . بعدازآن دیده اند هرکاه تکری ومدیری ازچوب ومانند آن ساخته شود وآنرا بیك مالی به بندند که تکررا بکشد بنج خروار چیزرا بیك مال بواسطهٔ آن تکر میتواند ببرد . پس ازآن دیده اند اکرزمین صاف وهموار باشد وحرکت تکررا مانعی نباشد دیکر زیادتر اسباب سهولت میشود . آنکاه همواری‌را همهارا لازم دیده اند که کاردیکر آسانتر بشود وباین هم اکتفا نکرده تکرهارا درروی آهن قرارداده یکدرجهٔ دیکرهم حمل ونقل‌را سهل نموده اند . وآنکاه خواسته اند باسب ومال هم احتیاج نیفتد وواپوری اختراع شده وامرحمل ونقل اشیارا ازکشان کشان بردن رسانیده اند بجایی که حالا خودبخودراه میرود ویکمن زغال چند خروار اشیاء واسبابرا باسانی حرکت میدهد ودریك ساعت هم ده فرسخ راه میرود .

این کاررا مثلا درعرض پنج هزارسال باینجا رسانیده اند وما این کارحاضررا که حاصل تدبیرها وعقلهای این مدتهای طولانی ابنای جنس ماست مثل داستان دیده ودرحالت کمال احتیاج کهداریم مانند تماشائیان نکاه می کنیم .

اکنون این راه آهن وتسهیل اسباب حمل ونقل برای ما لازم است یانه ؟ از اسباب توانکریست سرمایهٔ ثروت وسامان مملکت است یاخیر ؟ نمیدانم کویا خردمندان هم تصدیق کنند که لازم است بل ازهمه چیزی هم لازمتر است واساس ثروت وتوانکری‌را امروز میتوان کفت منحصر بساختن راه آهن است . وهمچنین هموارکردن سایرطرق وشوارع وتسهیل اسباب مراودات وحمل ونقل امتعه واشیا .

بس چرا نشسته‌ایم وتماشا میکنیم وسخن نمیگوئیم دولت نمیخواهد بسازد ؟ نی دولت از همه بیشتر واز همه زیادتر طالب این کارها است لکن ماهم بعض وظائف و تکالیف در این چیزها داریم راه آهن را از یکطرف باید ساخت راههای دیگررا که چندان خرج ندارد باید درست کرد زراعت وتجارت‌را باید وسعت داد از برای اینها کومپانیها باید تشکیل کرد وهر گونه تدبیری را باید بکار برد .

کومپانی بلغت فرنگی گفته شد اسباب وحشت واعتراض نشود وبخیال نرسد که کومپانی گفتن گناه است ومغایرتی بااحکام شریعت دارد بیچاره کومپانی لغت است وهیچ گناهی نکرده است که زبان ملت دیگر شده . خصوصا که شرکت هم توانیم گفت واین شرکت‌را بتوانیم شرع نیز مطابق توانیم کرد . وبرای زراعت صندوقهای سرمایه میتوانیم قرارداد . وهمه چیزرا هم میتوانیم بهتراز همه کس راه ببریم از این گرفتاریهای خیال و نا امنی حال و استقبال رهائی بیابیم . تاآنکه بتوانیم هم زندگانی بافتخار کنیم وهم ابنای جنس و برادران ملت‌را رعایت کرده آنهارا هم راه سعادت وخوش بختی بازشود وهم تکالیف ووظائف خودمان‌را ازهرجهتی بعمل آورده باشیم . وگرنه بطوریکه عرض کردم در شرع انسانیت ودرقانون مطهر اسلام این سبک واین رفتار که بطور عموم مارا در پیش است بالاخره بهمه طوری باعث مسئولیت وموأخذهٔ بزرگی برای ماخواهد گردید .

﴿ اخبار تلگرافی ﴾

(فرانسه)

پاریس ۸ مارس

مجلس شورای ملت که برهم شد حقوق ووظائف خود را بعهدهٔ مجالس تازه واگذار نمود .

برای مجلس تنظیمات (۱) مسیو (کره‌وی) رئیس اول ومسیو (رامو) رئیس دوم انتخاب کرده شدند .

(انکلیس)

لندن ۸ مارس

حکومت هندوستان استقراضی در لندن خواهد کرد .

امریك (یعنی ینکی دنیا)

واشینکتون ۸ مارس

مسیو شنك سفیر دولت امریك که در لندن است استعفا کرده بود استعفای او قبول شده و بجای او مسیو داما بسفارت لندن مأمور گردیده است مسیو بلکناپ (۲) وزیر جنك معزول شد و بجای او مسیو تافت را نصب کرده اند .

---

(۱) مجلس تنظیمات مرجع قوانین ونظامات دولت ومملکت است هرقانونی که تأسیس نوشته شود یاتغییر وتبدیل آن لازم آید درآن مجلس نوشته شده وقرارداده خواهد شد .

(۲) بلکناپ همان است که دوروز پیش نوشته شد بجهة رشوت گرفتن ومنصب دادن متهم شده واورا بدیوان محاکمه کشیده بودند .

(المان)

برلین ایضا

کشیش بزرك شهر منستر عزل شده است .

(روتر هوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۸ مارس

فیشات سندات روم ایلی بیست وچهارفلورین وبیست سانتیم است .

بورسه سست است سندات انکلو بانك تنزل نمود ومزنهٔ ناسیونال بانك ترقی کرد .

وکلای دولت در سیم این ماه بار دیگر با وکلای مجارستان ملاقات ومشاوره و مذاکره خواهند کرد .

(فرانسه)

پاریس ۸ مارس

اسهام عمومیه ۱۹ غروش ۱۰ سانتیم است .

سندات روم ایلی ٥٤ فرانك ۷٥ « است .

(یونانستان)

اتن ۸ مارس

در محاکمهٔ بزرك (که وکلای سابقه‌را محاکمه میکردند) شهادت شهودیکه درضرر وکلای مرقومه شهادت داشتند اداکرده شد . فردا شاهدهای طرف مقابل یعنی نیکی خواهان وکلای متهمین‌را گوش خواهند داد رئیس محکمه بیان کرد که بزودی بامر محاکمهٔ مسیو سلطاری مبادرت خواهد شد .

(بوردیاتو)

(فرانسه)

پاریس ۹ ایضا

اسامی هیئت وکلا بقرار ذیل معین وقرار داده شد .

وزارت عدلیه بعهدهٔ مسیو (روفور) وزارت مالیات بمسیو (لئون سی) وزارت خارجیه (بدولك دکاز) وزارت جنك بجنرال (سیسی) وزارت داخله بمسیو (ریقار) وزارت بحریه بایرال (فورشون) وزارت نافعه (اعمال عامه) بمسیو (کریستوف) وزارت زراعت بمسیو (دهرن) وزارت علوم ومعارف بمسیو (دادیکتون) محول گردید .

رؤسای امور انشا وتحریر مجالس امروزمعین شدند .

همهٔ ایشان هواخواهان جمهوریت هستند .

انکلیس

لندن ۹ مارس

موازنهٔ بانك درین هفته بقرار ذیل است .

وجه احتیاطی	۱۱۰۳۰۰۰۰	لیرای انکلیس
کبیال	۲۱٤۲۹۰۰۰	لیرای انکلیس
وجه نقد	۳۳٤٥۳۰۰۰	لیرای انکلیس

اتریش ـ مجارستان

وین ۹ مارس

درمجلس شورای ملت که درولایت تیرول هست کشیشان وحامیان کشیشان استعفا کردند و بدین جهت عدد اعضای مجلس کمتر ازقدر مقررشده باعث برهم شدن مجلس مذکور گردید .

(المان)

برلین ۹ مارس

(کرویج چایتونغ) می نویسد استدعانامهٔ کفامیل (خانوادهٔ) کونت آرنیم درخصوص عفو او باعلیحضرت امپراتور داده بودند قبول نشد .

(ایتالیا)

روما ۹ مارس

مسیو دفو یدل که بسفارت کبرای دولت المان درروما تعیین شده است اعتماد نامهای خودرا باعلیحضرت قرال تقدیم نموده‌اند .

(روتر هوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۹ مارس

فیشات سندات روم ایلی بیست وچهارفرانك وبنجاه سانتیم است .

بورسه سست است کسانی که بااسلامبول داد وستددارند پول طلاز یاد میخرند .

فرانسه

پاریس ۹ مارس

فیشات اسهام عمومیه نوزده غروش وسی پاره است .

المان

برلین ۹ مارس

می گویند اعلیحضرت امپراتور استدعای عفو کونت آرنیم را قبول نکرده اند .

(بوردیاتو)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

متصرفیهٔ سنجاق حدیده که در داخلهٔ یمن است بعهدهٔ عزتمآب وهبی افندی متصرف سابق سنجاق ایج ایل توجیه ومحول شده است .

جناب دولتمآب عاکف پاشا والی تازهٔ ادرنه روز چهارشنبهٔ گذشته بمابین همایون ملوکانه رفته ایفای رسم شکرانه‌را نموده وروز پنجشنبه از استاسیون که موقف راه آهن روم ایلی است سوار قطار شده عازم ادرنه گردیده اند .

روزچهارشنبه که روز انعقاد مجلس خاص وکلا بوده است جناب مستطاب افخم صدراعظم با بعضی از وکلای فخام بعمارت مالیه تشریف برده ودر دائرهٔ جناب دولتمآب یوسف پاشا ناظر مالیه در خصوص بعض مطالب لازمه وعمده مشاوره ومذاکره فرموده اند وبدین جهت مجلس خاص منعقد نشده است .

روز پنجشنبه جناب یوسف پاشا ناظر مالیه وجناب غالب بیك ناظر دفتر خاقانی بابعالی رفته چند ساعتی در خدمت جناب مستطاب افخم صدراعظمی بوده اند .

سابقا درخصوص استعفای عزتمآب حمدی بیك ازمدیری مطبوعات اشعاری کرده بودیم که معلوم نیست استعفای ایشان قبول شده است یانه . ازقراریکه شنیدیم استعفای میرمومی الیه پذیرفته نشده واداره مستقلا درعهدهٔ ایشان خواهد بود .

سعادتمآب حسین پاشای میرلوا که ازکوماندانی تپه‌بین برگشته‌اند برتبهٔ حالیهٔ که دارند برای اعضائی دائرهٔ محاکمات دارشورای عسکری تعیین شده اند .

جناب کونت زیچی سفیر کبیر دولت اتریش شب پنجشنبهٔ آینده یك مهمانی خواهند کرد . که درآن مهمانی جناب مستطاب صدارتپناهی ودیگر وکلای فخام مدعو خواهند بود .

جناب دولتمآب نوبار پاشا ناظرخارجیهٔ سابق مصر دوهزار فرانك بجهة کلیسای ارمنی که درمغنیسا (ازتوابع ازمیراست) ساخته می‌شود فرستاده‌اند .

کازت ایپرسیال (یعنی بی‌طرف) که درازمیر طبع می‌شود نوشته است . اعضای خارجه که درمجلس دائرهٔ بلدیهٔ ازمیر بودند همه استعفا کرده اند ، که سبب استعفای آنها هنوز بر ملا نشده است . لکن بقونسلهای دول متبوعهٔ خودشان نوشته معلوم نموده اند .

دائرهٔ بلدیه قرارداده است که هرکس زیادتر ازاندازه مانهارا بارکند . از پنج مجیدیه کرفته تا بیست مجیدیه جریمه ازآنها بگیرد .

کازت مذکور میگوید حال که مجلس مذکور قرار این کارراداده است خوب است که درخصوص کوشت ونان هم یك اندازهٔ معین نماید . که دراین حال کوشت کاورا وقیه درهفت غروش وباوجود فراوانی کندم که تنزل کرده است نان متعارفی‌را دردوغروش میفروشند امیدواریم که درایتاب زودتر چارهٔ خواهند نمود .

جناب دولتمآب سامح پاشاوالی سابق کریدوولی الدین پاشا در روز پیش بمکتب سلطانی که در غلطه سرای است عزیمت نموده واطاقهای تدریس شاگردان مکتب‌را گشته واطفال مکتب‌را تشویق وترغیب واظهار مهربانی باآنها نموده مسرورشان داشته اند .

واپور همایون (اسماعیل) بعض تدارکات حربیه‌را برداشته بسلانیك رفته است که ازآنجا هم آنچه ازعساکر دولت حاضره بوده اند بسمت لنکرکاه قلیق ببرد (قلیق لنکرکاه نزدیك بهرسك است)

کازت پونچ درنمرهٔ ۱۶۰۲ دربارهٔ مأمورین روحانیه بعض فصول حقارت آمیز نوشته‌است . وبدین جهت ازجانب ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات یکماهه آنرا تعطیل کرده اند .

شب سه‌شنبهٔ گذشته در (هیبه‌لی آطه‌سی) سه نفردزد بخانهٔ رفته‌اند که صاحب آن خانه دراسلامبول بوده است . یکی ازآنها قفه‌را کشیده وزن‌صاحب خانه‌را ترسانده است که‌صدا درنیارد وآن‌دونفررفیق آنچه پیدا کرده‌اند . جمع کرده و برده‌اند .

چند روز پیش درخصوص واپوری که در بیستم ماه ذیحجه ۱۲۹۲ ازجده حجاج‌را برداشته و بسنك زده شکست شده بود شرحی نوشته بودیم . ازقرار اخباری که درثانی رسید وبتحقق پیوست بجز چند نفری که ازهول جان خودشان‌را بمیان قایقها و بعض تخته های موجوده درواپور انداخته‌اندوچند نفر ازآنها تلف شده‌است باقی دیگر درهمان جزیرهٔ (لیت) بیرون آمده وازجانب والیگریٔ حجاز وکار پرداز دولت علیهٔ ایران آدمها وکشتیها ونان وآب وآذوقه بآنها رسانیده شده ومستخلص شده اند . تفصیل احوال‌را از روی پوست آینده هم خواهیم نوشت .

مسیو نلیدوف مستشارسفارت دولت‌روسیه چندی پیش موقتا بولایت‌خودرفته بودند چندروزقبل‌برین وارد اسلامبول شده‌اند .

راه‌آهن ازمید را که مدتی است ساخته میشود میخواهند بشهرانقره ببرند مذکورمیشود این کار بعهدهٔ یك کومپانی انکلیس واگذار خواهدشد .

(ژورنال ده دبا) درضمن اخبار عربدهٔ آخری طایفهٔ حسونیست و انتی حسونیست تفصیلی در بارهٔ شهرانقره مینویسد که خلاصهٔ آن ذیلا ترجمه شد .

انقره‌شهر حاکم نشین ولایتی است که باین نام‌معروف است . ودرسمت جنوب شرقی اسلامبول‌واقع وبقدرسیصد ومی کیلومتر (چهارکیلومتر یك‌ساعت راه است) ازاسلامبول دوراست . جمعیت شهر بقدرشصت هزارنفراست . جهات تجارت‌شهر بسیاراست تریاك وعسل وموم عسل ومیوجات و پارچه‌های پشمی بسیار خوب درآنجا بعمل می‌آید انقره یکی ازشهرهای قدیم است بکوقتی این‌شهررا رومها تصرف کرده وبراعتبارش افزودند . و بعد ازآنکه ایمپراطوری روم ازمیان‌رفت ازجانب ایران آنجارا تصرف کردند . پس ازآن عرب برآنجا مستولی گردید . ودرسال ۱۴۰۲ میلادی درشهر مذکور درمیان یلدرم بایزیدخان که ازسلاطین عثمانیه‌است بامورلنك جنك بسیار بزرگی بوقوع پیوست .

این‌جنك در ۲۸ ماه تموز اتفاق افتاد وقشونی که درمیدان جنك موجود بود یك‌ملیون ودویست هزارنفر بودی . تیمور که هشتصد هزار قشون‌را مالك‌بود درآنروز بعسکر سلطان که چهارصد هزارکس بودند هجوم برد . تیمورلنك غالب‌آمد وغلبهٔ او بسیار بزرك‌شد . کذشته از بسیاری قشون تیمور وشجاعت وجلادت آنها دراین‌جنك فیلها همراه داشتند که آنهارا درجلو قشون میبردند ودر روی آنها سپرها مانند سنگرساخته بودند . وازمیان‌آنها تیرها وتفنگهابدشمن انداخته میشد .

تیمور بروسه‌را که درآن وقت پای‌تخت بود ضبط کرد وبسیاری ازفرانسه‌هارا که‌اززمان‌جنك تیقو پولوس درزندان مانده‌بودند همه‌را مرخص‌نمود . وپس ازآن ایلچی بجانب دولت‌فرانسه که‌شارل‌ششم‌بود فرستاده ونامهٔ‌دوستانه باونوشت .

(پولتیشه کورسپوندیج) ازروی کاغذ را کوزه مینویسند رؤسای اهل‌شورش درقبول کردن اصلاحات بابعالی خود داری دارند میکویند دست ازجنك نخواهیم برداشت ولی آثار اختلال روزبروز کمتر وضعیف می شود . درماه ژانویه یازده‌هزارکس از اهل شورش درهرسك بودند . ولی امروز جمعیت‌کل اهل‌شورش چهارهزار وهشتصدنفراست . ازآنها سه‌هزارنفردزیر کوماندان (شوجیجا) و (پوپ بوغدان) و (بکوپاولیچ) نامان هستند (لی بو برادیچ) که ازمیدان اختلال دررفته بود دوباره بهرسك آمده وهشتصد نفر همراه‌دارد . ودرساحل‌چپ نهرزتوه‌است (مویچ) و (کورتوویچ) نامان که‌ازجمله‌ٔ رؤسا هستند باسیصدنفر درراه منکوویچ وموستارمیباشند . اکثرهمراهان (لی بو برادیچ) ازسرسربهای ایتالیا وتبعهٔ خارجیه‌اندمیکویندخیال (لی بو برادیچ) این‌است که‌بجانب موستار وسرای بوسنه ویا تراونیك برود . سوای آنها بقدر یکصد ویکصد وپنجاه نفر ازاهل شورش بسمت قلیق رفته اند (کازت) مذکور کاغذی ازموستار نقل میکند که‌چند روزقبل مسیو (ژوویچ) قونسل اتریش‌در تیره‌بین‌باچند نفر از رؤسای اهل‌شورش ملاقات‌کرد و باتها فهماند که خواهش‌دولت اتریش آرامی‌وصلح وآسایش‌است واهل‌شورش باید ترك یاغیکری‌راغمایند اگرچه آنها جواب‌داده اند که اطمینان‌ازاصلاحات موعوده نداریم لکن‌مسیو ژوویچ فهمیده‌است که اکثراهل شورش درخیال برگشتن ورفتن بخانه‌های خودشان میباشند .

(ژورنال دبا) درضمن مطالعات مالیه می نویسد اهل شورش هرسك محومی‌شوند عساکر دون قارلو مثل برف آب می کردند فیشات اسهام عثمانی . واسهام اسپانیول ترقی می کند .

مسیو هموند وکیل حاملان اسهام استقراضات عثمانیه که‌ازلندن باسلامبول‌آمده بود . درروزنامهای لندن می‌نویسند . یکهزار لیرای انکلیس خرجی راه ازجانب جمعیت صاحبان اسهام برای مومی‌الیه معین بوده است درهنگام عزیمت اظهار کرده‌بوده است کفایت‌نمی کند . یکصد لیرای دیکر هم‌علاوه نموده بوده اند .

مسیو (ژول لم برکر) از صرافان معتبر وین در بورصه‌سه ملیون فلورین (۱) در یك‌روز ازدستش رفته است وبدین واسطه صراف مومی الیه بجان خود قصدکرده خودرا هم کشته است .

بموجب اعلان کومپانی سیکورته (۷) درماه‌کانون اول کذشته یکصد وپنجاه کشتی بادی‌وچهارده کشتی واپور در روی دریا غرق وناپدید شده‌است . ازکشتیهای بادبانی‌چهل وهشت فروند بیرق انکلیسی داشته و بیست و یك امریکایی ویازده فرانسوی ونه المان وهشت یونان وشش روس وپنج نروبجی وچهاردانیمارکی وچهار ایتالیایی ویك اسوجی و بیست وچهارازآنها معلوم نیست مال تبعهٔ کدام دولت بوده است وازواپورها شش‌فروندازانکلیس وسه ازمال تبعهٔ المان ودو امریکایی ودو اسپانیولی ویکی‌هم فرانسوی بوده‌است .

(خبرهای تلکرافی که‌ازکازتهای آخری وین ترجمه شده‌است)

زارا (دردالماچیا است) اول مارس

مسیو المبیج ازاعضای مجلس سناتوی صربستان بسمت مأموریت مخصوصه به چتینه (که‌مرکز حکومت قره‌طاغ است) عزیمت نموده مومی الیه دربیست وهفتم ماه فوریه ازرازا حرکت کرده است .

آچین اماراس

جنرال (بل) سردارقشون فلنك که‌از ناخوشی ویا وفات کرده بود بجای اوجنرال (ویکرس وانکرهم) بسرداری معین کردیده‌است .

(۱) سه‌ملیون فلورین سیصدهزار لیره انکلیس می‌شود که‌برابر ایران تخمینا یك‌کرورونیم تومان بیشتر خواهدشد تنخواه را کویا صراف دربکرور دربازی هوایی ومانند آن باخته است .

(۷) سیکورته لغت ایتالیائی است وازمعنی خاطر جمعی دادن ماخوذ است درفارسی بیمه کویند دراین صفحات واوروپ کومپانیها وشرکتها هستند که اموال تجارتی‌را برا وبحرا بیمه میکنند وهمچنین کشتیها و واپورها وخانه واسباب خانه وآنچه میتواند بیمه بشود همه‌را بقاعده های مقرره سیکورته میکنند یعنی مبلغی معین ار زوی تعرفهٔ خودشان کرفته ونوشته بدست صاحب مال میدهند وهنکام تلف وصدمه رسیدن باآن ازعهده برمی‌آیند .

تریست ۲ مارس

بعهدهٔ جنرال بارون رودیج دومأموریت محول‌شده است یکی مراجعت دادن فراریان است بمحلهای خودشان . ودیکری درخصوص تعیین حرکات ورفتار پرنس حکمران قره‌طاغ است درقفرات‌متعلقه بشورش .

اکرام ۲ مارس

سردارقشون (کرواچیا) مأموری بحدود بوسنه فرستاد که‌فراریان بوسنه‌را نصیحت کرده وادارد براینکه بمحلهای خودشان کددرداخلهٔ بوسنه است بروند .

اسالا تو (درخاك اوستریا است) ۲ مارس

دیشب یك نفر مأمور ضبطیه بباسمه‌خانهٔ کازت (اونیره) آمده‌ازصاحب‌کازت‌خواست که‌مندرجات آنرا که‌درصبح آنشب‌میبایست‌منتشر بشود مطالعه نماید . چون‌فصلی درخصوص مأموریت جنرال رودیج درفقرات متعلقه بهرسك وقره‌طاغ وامور حدودیه بودمأمورمذکورمانع ازانتشار کازت آنروزی کردیده وصفحات آنرا ضبط کرده‌بود .

موستار ۳ مارس

دراول ماه‌مارس یك فرقه ازاهل شورش بقریهٔ (کولین) هجوم کرده‌اند وازآنطرف عساکر دولتی‌رسیده و بجزئی زد وخوردی اهل شورش‌را پریشان وازقریهٔ مزبوره دورساخته اند بطوریکه مجبور شده اند بمیان جنکلهای خاك همسایه پناه ببرند .

آچین ۳ مارس

(راجهٔ) شهر (بدر) بقشون فلنك تسلیم شد . قشون فلنك شهرهای (قوانا کیکن) (وکوتیوهاما) را تصرف کردند .

راکوزه ٤ مارس

جنرال رودیج والی دالماچیا ازچتینه بانجا واردشد وبا (پنکویچ ملینا) سرکردهٔ اهل شورش و بعض سرکرده‌های دیکرملاقات کرد وآنچه‌را لازم بود باقتضای حال باآنها فهماند . ولی آنها درخصوص ترك اسلحهٔ اختلال اظهار ایستادکی کرده اند .

(ایران)

چون‌درهرچندسالی اعلا حضرت اقدس شاهنشاه ایران دریك‌سمت ایران سیاحت وکشت میفرمایند امسال‌را بعداز عیدنوروز نیز بنای سفری درداخله ممالك محروسه دارند وازقرار یکه اخبار نو بسها نوشته‌اند صحبت سفرخراسان درمیان بوده‌است ولی مقررشدن این عزم همایون بعدازعید نوروز معلوم‌خواهدشد .

حضرت اشرف والا ولیعهد دولت علیهٔ ایران بطوریکه پیشتر نوشته بودیم برای‌حضور درسلام عیدنوروز وکرفتن‌دستورالعمل سال‌نو دردوم‌همین ماه‌صفر عازم طهران شده اند .

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

پس اگر کفته شود درمیان آب یك جسمی هست که برای سوختن لازم است وآنهم مولدالحموضه است ودرمیان این کاز زغال وحتی آهن بشدت وسرعت هرچه تمامتر می‌سوزد البته باور خواهیم کرد .

ولی درمیان آب یك کاز دیکری هم هست که نام آنرا (مولد الماء) نامند . ودرمیان این کاز زغال نمی تواند بسوزد فقط مولدالماء که باهوا تماس کرد و بهمدیکر رسید خود بخود می‌سوزد . وآنچنان می‌سوزد که هیچ جسمی بآن آسانی نخواهد سوخت .

بیرون کردن جزء مولدالماء ازآب آسان است ولی بعضی لوازم واسباب دارد . یعنی اجزائی باید حاضر باشد که آنهم درشهرهای بزرك می‌شود . واستعمال کردن آن اجزارا خیلی دقت لازم است . نام این اجزارا (حامض کبریتی) یا (زاج قبریس) کویند . حامض کبریتی یك مایع غلیظ سنکینی است . وظاهرش روغنی و یك ترشی باحدت دادرکه بدهان نمیتوان کرفت می سوزاند و پوست انسانرا تأثیر کرده می پوساند ورخت ولباس را ضایع میکند . باستعمال این مایع آدم ناشی نباید مباشر باشد . حال به بینیم چه طور باید امتحان کرد .

یکقدر ریزه‌های آهن را یا یکپارچه (چنکو) درمیان یك کاسه بکذاریم وتا نصف کاسه آب بریزیم بعد ازآن باحتیاط واندازه حامض کبریتی را قطره قطره بمیان آب بریزیم . آنوقت آب بنا میکند بکرم شدن بحدی که اکر کاسه نازك و بدخیره باشد میترکد . ومایع بنامی کند بجوشیدن . واین جوشیدن نیست مکر از بیرون آمدن کاز مولدالماء ازمیان آن . ووقتیکه میجوشد بعض حبابها که در روی آب حاصل می‌شود اکر پارچهٔ کاغذی را مانند فتیله کرده وسرش را بسوزانیم وبآن حبابها بزنیم فورا مشتعل شده آهسته متلاشی می‌شود . و یك روشنایی افسردهٔ می‌سوزد واین متلاشی شدن راهرقدر بخواهیم مکرر وزیادتر نمائیم توانیم کرد . ودرآن حال یك آتشبازی را در روی آن آب تماشا توانیم نمود .

اکر این امتحانرا اسباب موجود نباشد بطور آسانتر هم میتوانیم امتحان بکنیم که ضرری هم نداشته باشد ودرهرجا هم بی اسبابی می‌توان بعمل آورد . بعضی کودالها که درآنها کل مخلوط بآب می باشد . درهمه جا پیدا می‌شود اکر یك چوب دست کرفته آن کل را بهم بزنیم بعض حبابها پیدا میشود ودر روی آب متشکل میکردند . آنوقت اکر کاغذی را مانند فتیله کرده وروشن نموده بآن حبابها بزنیم همان ساعت آتش میکیرند . و بازآهسته صدایی کرده متلاشی میشود . و پروشنایی کمی می‌سوزد . اکر درجای تاریکی این امتحان بعمل آورده شود بهتر واضح خواهد کردید .

(بازهست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ٢٨ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	٢١	٣٨
	فرانق	
استقراض	١٨٦٣	١٣٢
»	١٨٦٥	١٣٤
»	١٨٦٩	١١٩
»	١٨٧٢	٠٣٨
»	١٨٧٣	١١٥
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٥٦	٠٠
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	٠٣	١٦
شرکت عثمانیه	٠٢	٣٦
اعتبارعمومی	٠٣	٣٤
تراموای	١	٥٠

کمبیال	غروش	
لندن ٣ ماهه بهر لیرای انکلیس	١١١	٢٥
پاریس فرانك	٢٢	سانتیم ٧٥

فیثات مسکوکات لیرای عثمانی
از قرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١١	١٥
لیرای فرانسه	٠٨٨	٢٩
امپریال	٠٩٠	١٠
کریمیه	٠٥١	٠٠
روبل (منات) نقره	١٧	٠٠
منات کاغذی	١٤	١٥
مجیدیه	١٠٢	٢٢
بشلك	١٠٥	٢٥
مثالك	١٠٦	١٥
پول سیاه	١٣٨	٢٠

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

میو م دیوسفوریدس نام طبیب در بالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (٣٢٣) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها دورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا مبرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجههٔ تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجم و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و در دکان حاجی حسن اغا تنبا کوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی . دکان تنبا کوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه . مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری . در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که د چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

باخود

(قالابرجیذودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکر فروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لیدآ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد ذرع زمین بنا و بقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به بیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطور مطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و زیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه ده سال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را نیو یسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنبا کو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ٤١ فی ١٧ صفر سنه ١٢٩٣ ﴿ دوشنبه ﴾ فی ١ مارت ١٢٩١ فی سه ١٣ مارس ١٨٧٦ سال دوم

اختر

١٢٩٢

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهی چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه دو مجیدیه سفید برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غروش و از اعلانات عادی بهر سطره غروش اخذ خواهد شد

رقابت با ملتها

ملت درمعنی لغوی طریقت مسلوکه و شاهراه ودین وشرع بعنهارا گویند . و درتعبیر معمولی ملت که گفته میشود یعنی اهل ملت است . اگر گوئیم مایك ملت هستیم یعنی یك طریقت ومسلك داریم . در یك شاهراه راه میرویم . و از یك شریعه آب میخوریم . و در یك دین هستیم . یعنی در یك اسلوب وآداب واخلاق که از گذشتگان و پدران و اجداد ما مانده است . بعلت اینکه دین بقیه از اطوار وکرم وشجاعت واخلاق و ادابرا گویند که از یك طبقه بطبقهٔ دیکر منتقل شده باشد .

﴿ حضرت پیغمبر صلوات اه علیه وآله در دین قوم خود بودند ﴾ .

ملتها که در دنیا و اطراف جهان هستند هر کدامی یك پدر منتهی میشوند . که مؤسس آداب واخلاق ولسان ومانند آنها درمیان اولاد خود شده است . که آنها اولا در یك قطعه و یك مملکتی سکنا داشته اند . و بمرور زمان اتفاق افتاده است که از آنها هم شعبه‌ها پیدا کردیده و بسا شده است که هم لغت آنها تغییر یافته وهم در آداب واخلاق وشرایع واطوار ایشان اختلاف بهمرسیده است .

از جملهٔ چیزهائی که بحکمت خدای سبحانه درنهاد آدمی گذاشته شده است صفات رقابت است که این رقابت هم بدو گونه تواند بود . یکی این است که به نیت نیك و مقصد بالك مبتنی شود . که این رقابت در اشخاص و ملل باعث ترقی وترتیب اسباب افتخار وعلو مراتب است . مانند اینکه شخص رفیق وهم جنس خودرا و یاملت دیکررا می بیند که از آنها کارهای نیك وهنرهای نمایانی ظاهر شد . وهمه آنهارا آفرین گفتند وتمجید وتحسین نمودند . او هم تلاش وسعی میکند که مانند آنها و بهتر از آنها آن کار را و یا مثل آن کار وهنررا بعمل بیاورد .

یکی هم این است که نیت شخص یاقومی در رقابت فاسد ومبتنی بر پستی فطرت باشد . مثل اینکه کار نیك واعمال خوب ومزهای دیکرانرا دیده ورقابت خودرا در تحصیل آنها و بهتر از آنها صرف نکند . بل خیال خودرا در بدخواهی مصروف داشته و بهر قسمی زوال آن نیکی وهنر را بخواهد . و یا چشم پوشی و اغماض از آن نیکی وهنر نماید . یا در نزد جهال و نادانان بدکوئی از صاحب آن علم وهنر بکند . و یا آنکه همیشه در این خیال باشد که اسبابی اقلا از خارج فرا هم کردد که صاحب آن هنر و مفاخر ومکارم مضمحل و نابود بشود . واین رفتارهارا برای خود مسلك ساخته وعزت خودرا در ذات دیکران بفهمد ومانند این اطوار که مبتنی بر حسد ورقابت ملعونه است .

اکنون رقابت را اکر در افراد واشخاص ملاحظه نمائیم بزودی خواهیم دید که این قسم دوم رقابت حقیقة بجز از پستی فطرت و نادانی ماخذی ندارد . وانسانی که حقیقة معنی انسانیت را فهمیده است پیرامون این صفت بد ومنحوس نکردد . واین پستی وحقوق نشناسی را درحق خود قبول نکند . بلکه اکر کار نیك وخیر واحسانیرا در یکی دید از هر جنس وملتی میخواهد باشد آنرا تحسین کرده وحق اورا بجا میآرد واکر خود مقتدر است مثل آنرا و بهتر از آنرا بعمل آورده ودرجهان انسانیت یك نیکی دیکری را میافزاید و سرمشق دیکران نیز می شود . واکر مقتدر نیست واسباً بشرا فراهم ندارد اقلا آن نیکی را اعلان واشاعه میکند که هم حق آن صاحب هنر بجا آورده شود . وهم مایهٔ تشویق وترغیب دیکران باشد .

ازاینجا که کذشتیم این حکم را بعینه درحق ملتها واقوام و جماعتها باید جاری کرد . ونیك را نیك باید کفت وبدرا بد . خواه درافراد واشخاص باشد . وخواه درطوائف وملتها . و باید دانست که الحاد یعنی ملحدی و بیدینی حقوق کسی را ندانستن است . هر کس حق کسی ونیکی کسی را بپوشاند وآنرا بخواهد درصورت باطل بنماید ملحد بد دین است چنانکه میفرمایند ﴿ اقل الحاد این است که آدمی نواة را حصاة کوید ﴾ یعنی تخم وحصهٔ خرمارا سنك ریزه نام نهد ونیز میفرمایند ﴿ هر کس شکر نکند مردم را خدایرا شکر نکرده است ﴾ چه شکر کردن دانستن حق است وادای حق کردن آنست اکر یکفر نیکی صنعت خوب وکار نیکی بکند باید آن کار را تحسین وتصدیق کرد وشکر کذاری نمود ﴿ حکمت ضالهٔ ومکشدهٔ مؤمن است هرجا پیدا کرد آنرا اخذ مینماید ﴾

فرنکی یك واپور وقوت بخار ازعلم حکمت طبیعیه اختراع کرده ودرجهان انسانیت ومدنیت این همه آثار واطوار وصنایع وهنرهارا ازآن تولید ومنشعب کرده اند . کشتی واپوری ساخته شمندوفرها راه انداخته فابریکها وکارخانه جاترا برای تسهیل امور زندکانی نوع بشر ترتیب دادند . ومانند اینها تا بجائی که زراعت وفلاحت را هم بواسطهٔ بخار کردند آباد کرده اند ؟ تکلیف ماشکر کذاری واخذ کردن این آثار حکمتی نیست ؟ شکر کذاری تنها بلفظ است ؟ نی شکر کذاریرا بفعلیت باید کرد این نیکی‌ها واسباب آبادی ملك ومملکت را فعلا باید درممالك خودمان جاری کنیم . وشکر عملی را بجا بیاوریم والا کفران نعمت کرده‌ایم بعلت اینکه خدای راشکر کردن شکر بوسائط نعمتها نمودن است . وشکر بوسائط بقول تنها بکار نیاید .

مخترع واپور ومنفرعات آن وشعبه‌های بسیار که ازآن منشعب شده است ازجهت شخص خودطرف شکر ما نیست . این اختراع فاعلی دارد که باآن صنعت همراه است . اکر شخص مخترع زنده ویامرده باشد هیچ مدخلیتی باین صنعت ندارد آن یك ظرف ومظهر بود . لکن اصل مخترع باآن صنعت همراه است که اسم فاعل آن صنعت است . مانند بنا که باقی همراه آن است که اونمی میرد وهمیشه زنده است . اکر خط میررا به بینیم میررا دیده‌ایم اما نه شخص میررا جسد میر پوسیده ونام آن که باآن خط است بدوام آن خط باقیست .

آب مبدل شد درین جوجند بار
عکس ماه وعکس انجم برقرار

والحاصل شکر کذاری را در بارکاه احدیت وصانع قدیم تعالی بفعلیت باید بعمل بیاوریم تا آنکه حق شکر کذاری را بعمل آورده باشیم وملیت خودمان ودین وشریعت خود مانرا بفاخر ومکارم پروری داده براخلاق ووارثان خودمان یادکار بکذاریم نه اینکه اینقدرهارا که داریم آنرا هم ازدست داده دراین زمان ترقی روز بروز تنزل کرده نام خشك وخالی را که از پدران مابرای ما مانده است آنهارا بر باد کنیم ومضمحل و پریشان کردیم .

اکر وضع روزنامه مقتضی میشد اهالی مشرق زمین را که غالبا بدین پاك اسلام متدین هستند بمضامین عالیه ازقرآن وحدیث قانع می توانستیم کرد که راه اسلامیت حقیقة این نیست که ما پیش کرفته ایم وشرائط اخوت وملیت واتفاق ومآل اندیشی چنان نیست که ما اندیشیده ایم .

راستی رقابت ماها باهمدیکر بدرجهٔ بسیار اسفنا کی رسیده وهمه بسخن تنها خودرا راضی وقانع کرده‌ایم سهل است که عزت خودمانرا درذلت هم ملتان وهمدینان خودمان تصور میکنیم . واهانت بدیکر ازمایهٔ فخر ومباهات خودمان میدانیم !

والحاصل عموم ملت وهم جنسان را دعوت باید کرد که درین کار دقتی بکار برند . واطراف کاررا به بینند و به بلندی فطرت خیالات واذهان خودشانرا دررقابت بصافی وپاکی درمقاصد حسنه استعمال نمایند . نیکیهارا ازهمدیکر بیاموزند . بدیهارا اساسا ازمیان بردارند : هنروصنایع وعلوم وآداب حسنه را ازهرجا ودرنزد هر کس است پیدا کرده اخذ کنند . ملیت خودشانرا بعداز کهنه ونا توان شدن تازه وتوانا نمایند وبرونق وقوت آن بیفزایند .

(خبرهای تلکرافی)

(ممالك عثمانیه)

(مملکتین)

بکرش ١٠ مارس

درشورای ملت تکلیفی کرده شد که امارت یك استقراض موقتی در دوازده ملیون فرانك قرار بدهد . این تکلیف ازجانب مجلس قبول نشده رد کردند .

فرانسه

پاریس ١٠ مارس

(کازت ریپوبلیك فرانسز) و کازت (رمویل) بعضی مقاله‌ها منتشر کرده بودند بدین جهت فیآت اسهام در پورسه تنزل کرد . مدیر بانك بلجیك بقدر شش ملیون فرانك از مال بانك تفریط کرده است .

انکلیس

لندن ۱۰ مارس

اسهام عمومیه هجده غروش وهفت پاره ونیم است ۰

(روزهوا)

﴿ اخبار داخله ﴾

درخصوص جنگی که درمیان عساکر دولتی واهل شورش تازه کی اتفاق افتاده است بعض خبرها منتشر شده وکازت بصیرت این شایعه را ازروی اطلاعاتی که گویا ازاداره بهیهٔ مطبوعات حاصل کرده است وبموجب تلگرافنامهای جناب احمدمختار پاشا وشهبندر راکوزه وغیره تکذیب کرده ۰ ومیگوید سعادتمآب سلیم پاشاآذوقه بموقع (پیوه) برده بوده است درمراجعت باهل شورش که درتپه‌های قاچقه جمع شده بودند برخورده وآنهارا تاروماروومنهزم کرده‌اند ۰ ودر برگشتن بمورا ودیچه هم یك فرقهٔ دیگر رسیده آنهارا هم پریشان نموده‌اند ازعاصیان خیلی تلف شده است اراجیف که میگویند اهل شورش غلبه کرده اند بی اصل است ۰

این تفصیل را بصیرت بعنوان رسمی می‌نویسد ولی چون ازاداره بهیهٔ مطبوعات باداره اختر درباب اطلاعی داده نشده است لهذا مانمیتوانیم بعنوان رسمی درج کنیم وازاداره خواهش داریم که دراعطای اطلاعات رسمیه قراری بدهند که افراط وتفریط نشود وهرچه فرستاده میشود باداره اختر فرستاده شود والا اختر معذور ازاعلان آن خواهد بود ۰

جریدهٔ حوادث وبعض روزنامهای داخلی اسلامبول میگویند ۰

کازت (اژانس تلگرافیك روس) درخصوصی مسئلهٔ شرقیه می‌نویسد که بعض اخبار درخصوص تغییر یافتن پولیتیك دول معظمه واتفاقی که در اصلاح حال هرسك دارند منتشر شده ومیگویند دولت روسیه واتریش جدا گانه تدبیری درباب بکار خواهند برد ما یعنی (کازت اژانس مذکور) باتفاق کازت رسمی وین این خبرها را تکذیب کرده میگوییم اتفاقی که درمیان شش دولت دراین مسئله شده است تغییر پذیر نتواند شد ۰

مطالعه

اژانس تلگرافیك روس خوب میگوید لکن دلائل این سخن رابیان نمیکند ۰ راست است اعتقاد اکثر پولیتیك دانان این است که در این مسئله دولت روسیه واتریش جدا گانه اتفاقی ندارند ونمی‌تواند هم داشته باشند بلکه میتوان گفت اگر درمعنی وجهات منافع اختلاف هم داشته باشند ۰ اکنون را علی الظاهر درفقرهٔ لایحه وتدبیر اصلاحی که درمیان است متفق القول هستند ۰ لکن این یکی تنها برای امتناع تغییر نیافتن پولیتیك عمومیه کافی نیست ۰ وتشبثات واقدامات دولتهاعم که می‌بینیم ودرکازتهامی نویسیم همه چیزهایی است که صورة صحیح است ۰ وآنچه دیده می‌شود بهمانطور باید نگاشته شود ۰ ومع‌ذلك این سخنهارا تابروز نتیجه وظهور اثر باور نمی توان کرد تا اهل عصیان ازدراستیمان نیامده حال اختلال را ترك نکنند چگونه میشود بسخن (اژانس روس) اعتماد نمود ویا ماکازت رسمی وین را کافی دانست ۰ درهرحال دولت علیهٔ عثمانیه بلکه دولت اتریش هم دراین موقع حاضر وساعت آخر باوجود اتفاق عمومیهٔ دول معظمه ۰ واقداماتی که ازهرطرف دراطفاء نائرهٔ اختلال میشود ۰ باید باکمال آگاهی واحتیاط آماده باشند که تنها سخن اختلال وعصیان را ازمیان برنمیدارد وتا ترس وواهمهٔ نداشته باشند نه محرکین ومفسدین باسانی دست برمیدارند ۰ ونه جهال ونادانان که درمیان عصیان هستند خود بخود آمده عرض اطاعت وانقیاد می کنند ۰ حال آنکه کار دردست رؤسا ومحرکین است ۰ خلاصه روایت سخن ازکازتها دراین موادرا تنها اسکات حالات اشخاص را نتواند کرد لکن این اسکات را بشوائب اغفال هم نباید مشوب داشت ۰

از بغداد تلگرافی مورخ به پنجم ماه مارس رسیده است که درآن سامان ناخوشی طاعون بروز کرده است ۰ آگرچه چندان شدت ندارد وباعث وحشت نمیتواند شد لکن درحله روزی چند نفر ازاین ناخوشی تلف می‌شوند ودریك روز یکه شدت داشت هفت نفر بطاعون مبتلا شده‌اند ۰ (جریدهٔ حوادث)

درخصوص حریقی که درارضروم اتفاق افتاده است روزنامهای اسلامبول و یك اوغلی تفصیلی نوشته‌اند ۰ موافق خبر صحیح که ازتجار ایران رسیده است این آتش درشب ۲۳ ماه محرم ۱۲۹۳ درخان حاجیلار بظهور پیوسته وهمهٔ سرای مذکور سوخته است ۰ چهار دکان شال فروشی ازاهل ایران یکجا سوخت وشش نفر ازدیگر مللها درآن آتش سوختند که سه روز بعد جنازه‌های آنهارا از زیر خاك بیرون آورده‌اند وچند نفر هم سوخته ونیمه‌جان بوده اند باهل ایران ضرر زیاد رسیده است ۰

شب سه شنبهٔ گذشته در (بانقه آلتی) یك طائفهٔ دزدی که عبارت از بیست وپنج نفر بوده‌اند بخانهٔ بقالی رفته ودرخانه را بانبر شکسته وهشت نفر که روی خودشان پرنك سیاه زنك کرده بودند داخل خانه شده وهرچه بدستشان آمده برده‌اند ۰ ودراین مدت که اینها درخانه بوده اند رفیقان دیگر درخانه واطراف را می پاییده‌اند ۰

شب چهارشنبهٔ گذشته ساعت فروشی دریك اوغلی دکان خودرا بسته بقهوه‌خانه رفته است ۰ درآن بین دزد آمده دکان را باز کرده وهرچه ساعت وغیره بوده است همه را برداشته است ۰

درمقدمهٔ دوخواهر ازخانوادهٔ کامالیك که در یك اوغلی بقتل رسیده بودند اورا مامل نام نیز درجزء اشخاصی که متهم بمداخله درفقرهٔ قتل بوده است چندی مبتلا وگرفتار بود ۰ بعدازتحقیقات بی تقصیر بودن او دربابش معلوم شده ضامنی از او گرفته ومرخص کرده اند ۰

(مسیو همموند واخبار نویس تائمس)

(دراسلامبول)

به منشی اول کازت اسلامبول ۰

مسیو

درضمن مقالهٔ دیروزی خودتان که درخصوص مأموریت مسیو همموند منتشر کرده‌اید بعض سخنها از قول مسیو همموند درحق من ترجمه نموده بودید ۰ امیدوارم مرا مأذون میدارید که دراینباب جواب بدهم ۰

مسیو همموند درخصوص تلگرافهایی که من ازاینجا دربارهٔ مأموریت او کشیده‌ام شکایت میکند ۰ از روزی که من دراینجا هستم دوتلگراف خواستم بنویسم ولی ازجانب ادارهٔ تلگراف قبول نشد وبدین جهت آنهاهم بکازت تائمس نرسید ۰ ودرضمن تلگرافنامهایی که از اودسه کرده بودم نه یك کلمه درحق مسیو همموند ونه درباب مأموریت او دراسلامبول ننوشتم ۰

مسیو همموند میگوید من اخبار را ازقهوه خانها واز سالونهای بیلارد ویا ازقهوه‌خانهٔ یك سفیر جمع آوری می کنم ۰ من جواب میدهم ازمدتی که دراینجا هستم نه بقهوه‌خانه ونه بسالون بیلارد ونه قهوه‌خانهٔ یك سفیر رفته‌ام حتی درکلوب تجارتی اسلامبول نرفتم ۰ با اینکه مرا باعضائی قبول کردند ۰

مسیو همموند میگوید خبرهای من مبنی برغرض ودشمنی درحق دولت علیهٔ عثمانیه است ۰ جواب من اینست که اظهار محبت درحق کسی کردن بچند قسم می‌شود ۰ وازجملهٔ آنها مزاج کوبی ومداهنه است ۰ و یکی هم راست کوبی وحقیقت کوبی است ۰

من اینجا هرچه می‌نویسم ادارهٔ مطبوعات مداخله درآن ندارد وبحکم آزادی مطبوعات انکلیس مینویسم ۰ اگر حکومت تصور نماید که من این آزادی را غلط استعمال می کنم ممنون خواهم شد که بمن امر نماید از اینجا بروم ۰

مسیو همموند مرا ببدل وگم‌جرات نامیده ومیگوید من انکلیس نیستم ۰ جوانمردی وشجاعت این نیست که ازچندهزار کیلومتر راه کسی را این نسبتها داده شود ۰ اگر همهٔ همشهریهای مسیو همموند مانند او بوده باشند اعتقاد میکنم انکلیس شدن اسباب شان ومفخرت بزرگی نیست ۰ کازت وادرس خودمرا بشمافرستاده وخواهش میکنم این کاغذرا درضمن کازت خودتان منتشر نمائید ۰ فی ۷ مارس ۱۷۸۶

(امضا)

(اخبار نویس تایمس دریك اوغلی)

کازت (اکنجی) که دربادکوبه قفقازیه بزبان ترکی آذربایجانی طبع می‌شود وبعض چیزها نوشته است که نوشتن آنها دراین کازت نامناسب نیست ۰

جماعت ارمنیها که درشهر قبه هستند درخصوص کذران خودشان اوقات خودشانرا بااین عرهای کم بقدرامکان صرف می کنند بکارهایی که لازم است وبفقرا ومساکین خودشان هم کومك کرده درتحصیل علم وادب میکوشند که درمیان ملتهای دیگر سرافکنده نشده ومسخرهٔ آنها نشوند ۰

ازآنجمله درقریهٔ کلوار یك مکتب بنا کرده‌اند ومعلمی آورده‌اند که اطفال خودشانرا زبان ارمنی وروسی یاد بدهند بجهة اینکه درمیان مسلمانان هستند زبان خودشانرا هم درست نمیدانند ۰ حال دفتری گرفته‌اند ومبلغی جمع‌آوری مینمایند که هم آن مکتب را بنا کنند وهم کلیسایی‌دهرا تعمیر نمایند ۰ بغیرازاین در ۲۶ ماه دکامبر واول ماه ژانو یه دوبار تیاتر دادند ومبلغی پول جمع کردند ۰ اما مسلمانان ما که درخیال علم وادب نیستند سهل است ۰ محبت برادری نیزدرمیان آنها نیست ۰ حتی دررعایت فقرای آنها جناب نجالشیك پول جمع کرده وبا آنها تقسیم مینمایند ۰

درپترپورغ یك کتابخانهٔ دولتی هست که درهرسال هشتاد هزارمنات خرج آن کتابخانه است ۰ درآن کتابخانه نهصد هزار جلد کتاب باسمه وچاپی هست وسی هزار جلد کتابهای خطی وهفتاد وپنج هزار صورت کتاب هست کتابهای قیمتی را درزیرشیشه نگاه میدارند که کسی با آنها دست نزند ۰ وازآنجمله یك جلد قرآن مجید است که جلدآن طلاست وقیمت آن سی وسه هزار منات است ۰

کتابخانهٔ مذکور هرروز صبح ازساعت ده‌روز تاشام بازاست ۰ وهرکس بخواهد بدون عوض ومصرف آن کتابهارا وروزنامها که درآنجاهست مطالعه میکند هرقسم کتاب وروزنامه‌را که بهرزبانی چاپ شده‌است درآنجا میتوان پیدا کرد اگرکسی یك کتابی‌را پیدانکند میتواند بگوید که تایکهفته حاضرنمایند وبدند مطالعه نماید ۰

روزهای یکشنبه هرکسی میتواند همه‌جای کتابخانه‌را بگردد وتماشا بکند درآنجا دفتری هست که هرآدم بزرك ومعتبری که بآنجامیرود امضای‌خودرا بدستخط خود درآنجا می‌نویسد ۰ اعلیحضرت اقدس ناصرالدین‌شاه هم‌آن‌دفترا امضا فرموده‌اند ۰

ازطاشکند مینویسند عبدالرحمان او داباشی بتازه کی درشهر آجید برای غزا وجهاد ده هزار نفرلشکر جمع آوری کرده است لکن میگویند عسکر روس که درمانغان بوده است آنهارا پراکنده کرده اند

درپترپورغ شخص شتیغلس نام یك ملیون منات داده است که یك مکتبخانهٔ نفاشی با آن بنا کنند ۰

درتفلیس ازجانب حکومت مجلسی بنا کرده اند که قاعده های آبیاری زراعتهارا که بطورهای مختلف درمیان مردم بوده است همه را برهم زده قاعدهٔ عادلانه بگذارند که براستی آب درمیان مردم قسمت کرده شود ۰

درتفلیس ارمنیها وگرجیها بزبانهای خود شان تیاتر داشتند لکن عمارتی برای این کار مخصوصاً

نداشتند . حال بموجب دفتر پول جمع آوری میکنند که تیاتر خانهٔ بنا کنند .

بازده روز است که راه پوستهای روسیه بجهة شدت برف و سرما بسته شده ونو شتها نرسیده است .

یك سال پیش صندوقدار سودیتی باد کوبه (سوکا سوف) ارمنی بقدر هزار وهشتصد منات پول پادشاهی را خیانت کرده وخرج نموده بو دو بدین جهة اورا بزندان گذاشته بو دند درسیز دهم همین ماه کانون ثانی که حساب اومشخص شد ارمنیهای باد کوبه دفتر کشوده واز روی سیاهه مبلغ مذکور فوق را جمع کرده به (سود) دادند وسودا ورا از خدمت معاف داشته وخود شرا مرخص کرد . اگر مسلمانان ماباشند بجهة همچنان کاری پنج قاپك کسی نمیدهد .

درباد کوبه چند سال پیش ازاین از معدن نفت بقدر سیصد تومان وصول میشده است . ولی سال گذشته ۱۶۹۵۹ پو ط جوهر (کاز) نفت بخاك ایران رفته و ۱۹۷۶۶ ۱۳ پو ط در ممالك روسیه خرج شده پو طی را از قرار پنجاه قاپك حساب وتخمین کرده‌اند ۶۶۸۳۶۳ منات و ۵۰ قاپك می‌شود واین سوای قیمت دردی است که ازجوهر باقی میماند .

درکاز تهای نو یسند درپو لهای کاغذی روسیه خیلی ساخته کاری می کنند ومشوش شده است . لهذا دولت بنادارد همهٔ کاغذ رابطور دیگر ازنو بسازد .

(آکنجی)

(اخباری است که ازکاز تهای روسیه نقل میشود)

ازجانب اعلیحضرت امپراتور روسیه یك قبضه شمشیر دست مرصع بجنرال اسکوبل سرکردهٔ قشون روسیه کهخوقند راقتح کرده اعطاشده است .

مسیو (قون) که ماموراو درصفحات خوقند بوده است وبه پتربورغ آمده درمجلس جغرافی پتربورغ تفصیل اطلاعات خودرا کهدر خوقند حاصل نموده بوده بقرار ذیل بیان کرده است .

همهٔ بناهای خراب وقدیم رادیده . وحالت ممالك واهالی را تفتیش نمودم . سبب شورش این است کهناصرالدین خان از اهالی مالیات سکین وبی اندازه میگرفت . خان مومی الیه از اهالی سالیانه مبلغ سه ملیون منات دریافت میکرد . واهالی مقدر نبودند این مبلغ راباآسانی بدهند حالت ممالك خوقند ممکن نیست در یك حال دائمی بماند . چون ازحالت خان مومی الیه کسی مطمئن نیست ودرمیان اهالی شمر وآتهائی کهدرچادرها سکنا دارند همیشه اسباب منازعه موجود است .

خاك خوقند خیلی منبت وحاصل خیز است و باغ و بستانهای خوب میتواند بعمل بیاید اگر بنجیك اهالی مایل بزراعت وکاسبی باشند . درخوقند ابریشم وپنبه وهمه جنس حبوبات خوب بعمل می‌آید اکثر اهالی که درساحل چپ نهر جیحون ساکن هستند عشایر وقبائل چادر نشین میباشند درمیان اهالی ساحل راست چادر نشین بسیارکم است .

جنس اهالی خوقند ترکمن است ولی درمیان ایشان ازطوائف یهودی وار نبود وجنکانه (باصطلاح آذربایجان قره‌چی نامیده شوند) هستند)

مقدار اهالی که خانه نشین هستند بقدر یکصد وسی ودو هزار خانه است و قبائل چادر نشین بقدر شصت هزار (کیبتی) (۱) می‌شود .

مقدار سکنه شهر خوقند ده هزار نفس است یکصد وبیست مکتب وبقدر دو هزار دکان وانبار ومساجد زیاد دارند .

درخوقند ازهر چیزی مالیات میگیرند حتی ازآب هم توجیه کرفته می‌شود . این سنکینی و بسیاری مالیات باعث شده که تاجار اهل مملکت دروقت حکومت خدایارخان شورش کنند ودرآن اوقات حکومت خوقند بشانزده ولایت منقسم بود والیها همه ازخویشاوندان ومنسوبان خدایارخان بودند خوقند معادن زیاددارد ولی ازآن معادن کسی فائده ومنفعتی برنمیدارد . وکار وصنعت وهنر خیلی عقب مانده‌است .

(اژانس جنرال روس)

کازت (غولوس) که درپتربورغ چاپ می‌شود درخصوص خوقند می نویسد . مقصود دولت روسیه دربارهٔ خوقند این بود که تجارت وصنایع را ترقی بدهد واهالی همسایه را ازشورش واختلال فارغ سازد .

ازسال ۱۸۶۶ میلادی تااین اوقات حدود حکومت خوقند که بموجب عهدنامهٔ که باخدایارخان بسته شده بود محافظت کرده‌شد .

خیوه وبخارا هم مقصود دولت روسیه‌را فهمیده اند که بجز آسایش وامنیت درنظر ندارد . تنها طائفهٔ رامزن (قیچاق) روسیه‌را مجبور کرد که این امارتهارا باعسکر خودضبط کند .

وبعد ازآن اهالی خواهش کردند که تبعهٔ دولت روسیه بشوند . بعلت اینکه بعدازجنکهای داخلی که درمدت هشتادسال باهمدیکر داشتند آسوده کی حاصل نکرده بودند واهالی سرکردههای خودشانرا بجنك وامی داشتند بامیداینکه ازجانب روسیه مغلوب بشوند ودولت روسیه غالب شده وبایشان حکومت بکند .

معلوم است که دولت روسیه باخدایارخان جنك نکرد ولی خدایارخانرا معاونت کرد وازمرك خلاص نمود ناصرالدین خان که بعد ازوفات پدرش حاکم خوقند شد نتوانست اسباب آسایش مردم‌را حاصل کند سرکرده‌های اهل اختلال عبدالرحمن اوده‌باشی وعیسی اولیا وخلیل ناصر بودند ازاین سرکرده‌ها عبدالرحمن مردجسور ودرست است دروغ نمی کوید مزاج کوبی ومداهنه نمی کند .

مومی‌الیه همیشه دشمن روسیه بود ولی‌حالا فهمیده است که اشتباه کرده بوده است وقتیکه اهالی خوقند اورا کرفته باهالی روسیه تسلیم کردند کفت . « بعد ازآنکه تسلیم شدم وقشون (بولاد) شکست هم‌خوردند اهل‌خوقند خوشحال‌شده واظهارامتنان ومسرت نموده‌بودند که بعدازاین درزیر ادارهٔ امپراتور سفید خواهیم بود .

این حرف عبدالرحمن ثابت میکند که اهالی خوقند طالب این بوده اند که درزیر ادارهٔ دولت روسیه بمانند . در این صورت ماهم باید آرزوی اهل خوقندرا قبول نمائیم . رد خواهش ایشان مخالف شرایط انسانیت‌است وهم‌منافی بااحکام‌مدنیت .

پولیتیك ما درآسیای وسطی باید پولیتیك آسایش‌باشد که تجارت روسیه درآنجاها بتواند ترقی بکند . وازاین مجبور هستیم که آرزوی اهالی خوقندراقبول و اجرا نمائیم .

خط حدود خوقند وروسیه چندهزار کیلومترطول دارد چه طور میتوانیم آن‌حدودرا محافظه نمائیم ؟ خاك خوقند که هزار و پانصد میل مربع است از چهار طرف باخاك روسیه هم‌حدوداست چون خود اهالی خوقند میخواهند درزیر ادارهٔ مابا‌شند قبول کردن ایشان بپولیتیك ما منافاتی ندارد بل موافق است بدستورالعملی که درسال (۱۸۶۵) از جانب وزارت خارجیه پوالیکریٔ ترکستان داده شد . که درآن دستورالعمل چنان نوشته شده است . نباید تصرفات خودمانرا درآسیای وسطی زیاد کنیم نباید بعضی تدابیر لازمه‌را هم بتأخیرانداخت وکلیة باید درمنافع روسیه‌دقت کرد .

غائلهٔ که درسال گذشته درخوقند ظهور کرد جنرال فاوفان والیٔ ترکستانرا واداشت براینکه یکی ازآن تدابیررا که درمنافع روسیه‌بود بکاربرد جنرال فاوفان این تدبیررا بعمل‌آورد و بدین‌جهة اکنون درآنجا آسایش حاصل کرده ولی اگرعساکرروسیه ازآنجا برود بازاختلال ظاهرخواهد شد وعساکر روسیه دوباره مجبورخواهدشد که اسباب‌آسوده کی وامنیترا فراهم بیاورد افکارما (یعنی افکارغازت غولوث) این‌است که دولت روسیه باید حکومت خوقندرا بیك حکومت روسیه عوض کند وحدود خودرا تا بکاشغر ببرد بعلت اینکه حدودکاشغر حدود طبیعی دولت‌روسیه‌است بیابانهای (اقتان‌اصغر) که درآنجا است‌وارتفاع آنها ازسطح دریابیست هزار ذرع است بایدحدودکاشغر وروسیه‌باشند .

بالجمله اهالی خوقند بعد ازجنکهای طولانی داخلی نتوانستند آسودکی حاصل کنند . تنها در زیر حکومت روسیه‌خوشبخت وخشنود توانندزیست . اهالی آنجاها اکنون مارا رهانندکان خودشان میدانند .

کازت (هرولد) که درپترپورغ بزبان المان چاپ می‌شود دراین خصوص می نویسد .

بجزازضبط خوقند ازجانب عساکر روسیه آسایش درآنجاها ممکن نیست . انسانیت ومدنیت وحقوق ملل این‌را تصدیق می کنند حکومت ناصرالدین خان دیکر درخوقند ممکن نیست . خان مومی‌الیه مقتدر نیست که اهالی خودرا باطاعت بیاورد اگردولت روسیه پول وقشون ناصرالدین خانرا امدادنکند مومی‌الیه قربان‌یك اختلال خواهدشد ولی‌دولت‌روسیه خیلی پول‌صرف کرد که هیچ‌منفعتی هم‌ازآن برنداشت پس‌چرا باید دولت روسیه باز پول خرج کند ودرحدودخوقند قلعه‌ها بسازدوقشون محافظه علی‌الدوام‌درآنجاها بکذارد که تبعه وتجار خودرا ازجهة مال‌وجان آسوده‌کی واینی‌بخشد .

دولت روسیه‌باید حکومت خوقندرا بخاك‌خود علاوه نماید . اگر این‌طور کرد دولت روسیه هم‌مدنیت وهم‌بانسانیت خدمت بزرك کرده است .

(ایران)

نظامنامهٔ پوست‌خانهٔ ایران‌بطوریکه درضمن نمره‌های پیش اختر نوشته شده بود بموقع اجرا آورده شده . وموافق قرار داد تازه پوستهارا بکار انداخته اند . وبا این پوست کاغذهائی که بادارهٔ اختر رسید اول کاغذ بود که با پولهای شیر وخورشیددار بانجا آمد . امیدواریم بعد از این امر پوست خیلی منتظم شده و پوست خانهای سمت ارضروم وتفلیس هم بموجب مقاوله نامهای مخصوصه قرار با همدیکر یعنی با پوست خانهٔ ایران بکذارند . که نوشتجات وامانات بسهولت و بزودی ازطرفین برسد . که هم اسباب تسهیل امر تجارت کردد . وهم اخبار و اطلاعات اهالیٔ این ممالك بهمدیکر بدون صعوبت برسد . و باعث زیاد شدن مناسبات و روابط کردد . زیرا که افزودن براین مناسبات ومراوده‌ها برای اهالیٔ شرقیه‌ازلازمترین کارها است. وفوائد بسیاری در بن ضمن هست که برصاحبان آکاهی پوشیده نیست .

درضمن کازتهای قفقازیه اعلان کرده‌اند که‌دراول خاك ایران که سرحد جلفا است یك پوست خانه ازجانب دولت ایران بنا شده‌است هرکس بخواهد وجه نقد وامانت ونوشتجات بواسطهٔ پوست خانهٔ مذکور بهمه‌جای ایران‌می‌تواند بفرستد . وبعض شروط واحکام آنرا نیز اجمالا درآن اعلان مندرج کرده اند که تفصیل آن‌را سابقا درضمن نسخه‌های اختر هم نوشته ایم .

آیا ممکن است که درسمت ارضروم هم پوست خانهٔ منظمی باشد وکاغذها وامانات بلا تأخیر تا قریل دیزج رفته وازآنجا بواسطهٔ پوست ایران برود وبهمین طور نوشتجات ومانند آن از ایران بانجا برسد .

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

حالا موضوع مباحثه تنها کاز خالص مولد الماء نیست بل مولدالماء است که بافحم مرکب وامتزاج کرده است که نام آنرا مولدالماء فحمی گویند .

این کاز ازچه چیز حاصل میشود ؟ ازضایع وخراب شدن بعض مادههای نباتی درمیان آب بعمل میآید . وخواص آنهم باخواص مولد الماء چندان فرقی ندارد . وچون بعینه آن کازی است که بواسطهٔ حامض کبریتی حاصل میشد . لهذا در آن خصوص هرحکمی هست دراین یکی هم خواهد بود .

دراین صورت که آب مرکب ازمولدالحموضه ومولد الماء است حالا میتوانیم کیفیت آنچه که دردکان آهنکر دیدیم بیان نمائیم .

کلچهٔ آهن که سرخ شدهاست . با آب که تماس کرد ترکیب آن مولد الحموضه مبدل میشود که باعث زود سوختن زغال میگردد . و یك جزؤ آنهم بمولدالماء مبدل کردد که مولدالماء نیز یك جسمی است .

که فوق العاده و باآسانی قابل سوختن است مولدالماء را حالا بایددرست بفهمیم واطلاعات خودرا بدرجهٔ مطلوبه برسانیم . مولد الماء رنك و بو ندارد . ووزنا ازهمهٔ جسمهایی که شناختهایم سبکتراست . یك لتر مولدالماء دروزن یك دسیکرام است (یعنی سی و یك درهم ونیم) حال آنکه یك لتره هوای نسیمی سیزده دسیکرام سنکینی دارد . وبهمین جهت یعنی بعلت سبك بودن وزن مولدالماء است که برای پرکردن فضای بالونها آنرا بکار می برند .

اکر یك شمع روشن شدهرا بمیان مولدالماء ببریم خاموش میشود حال آنکه مولد الماء درجایی که باهوا تماس میکند خود بخود می سوزد . اکر درمیان کاسهٔ که درآن مولد الماء است . جانوررا بکذاریم جانور هلاك میشود . حالا این دوشیجه باید تعمیم داده شود . یعنی باید فراموش نکرد که مجز مولد الحموضه وهوای نسیمی درمیان هیچکدام ازکازها نفس کشیدن ممکن نتواند بود .

چون مولد الماء بسوزد با مولدالحموضه ترکب حاصل کند . وازاین احتراق ومرکب شدن آب حاصل میشود . پس برای پیداکردن یك قدری آب مقدار زیادی ازمولد الماء ومولد الحموضه باید آماده کنیم که بموجب عددهای ذیل حکم این مطلب معلوم خواهد کردید .

اکر یك آبرا بدوعنصر او تقسیم کنیم (۱۱۱۰) لتره مولد الماء و (۵۵۵) لتره مولد الحموضه بعمل آید که جمعا (۱۶۶۵) اجزای کاز دارحاصل میشود .

(بازهست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۲۸ شباط رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۹	۲۰
		فرانق
استقراض	۱۸۶۳	۱۲٤
«	۱۸۶۵	۱۲۵
«	۱۸۶۹	۱۱۲
«	۱۸۷۲	۰۳٤
«	۱۸۷۳	۱۰۸
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۱	۳۵
	لیرای عثمانی	فروش
سوسیته جنرال	۰۳	۱۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۰
اعتبارعمومی	۰۳	۲۵
ترامواى	۱	٤۵
	کمبیال	فروش
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۵۰
پاریس	فرانك	۲۲ سانتیم ۷۰

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

از قرار صد فروش

	فروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۵
لیرای فرانسه	۰۸۸	۳۲
امپریال	۰۹۰	۰۲
کرمیجه	۰۵۱	۲۸
روبل (منات) نقره	۱۶	۳۵
منات کاغذی	۱٤	۱۸
مجیدیه	۱۰۲	۲٤
بشلك	۱۰۵	۳۲
منالك	۱۰۶	۱۳
پول سیاه	۱۳۸	۱۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

مسیو م دیوسفوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیررا بسهولت و بتدابیر و تداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . و بجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها دروقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقهها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجههٔ تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودردکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغادر باغچه قپوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل بانواع قصایدوترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع و اسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی . دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه . مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری . دردکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که د چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برورساله میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

درادارهخانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطرهلی اورمان)

یاخود

(قالابرجیذودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده دربارافهٔ سرپل و جاهای دیکرفروخته می شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربی اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ با آثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتابفروش ازقرارسه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خوالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱۶ فروش خواهدشد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق و یك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وباغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه بهتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکوهای مختلف وخطوطمتنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و زیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب ادارههای رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده و باعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك و کوچك بقیمت مناسب جههٔ فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیارخوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دهسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب مرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را تبویند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدارکافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخهای ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب پشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ٤٢ فی ١٨ صفر سنة ١٢٩٣ ﴿ سه‌شنبه ﴾ فی ٢ مارت ١٢٩١ سنه فی ١٤ مارس ١٨٧٦ سال دوم

اختر

١٢٩٢

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه رخید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

همت مشکلهارا آسان کند

ملکها و مملکتها بعقل و تدبیر انسانها معمور و آباد شود . عقل و تدبیر انسانها نیز بواسطهٔ آبادی و معموری وسعت و برتری جوید . این دو چیز متلازمان است و بدیگر مربوط . اگر خرد نباشد مملکت آباد نشود . هرگاه مملکت آباد نگردد خرد و هوش را اسباب وسعت مهیا نشده شئون و اطوار پیدا نکند .

خرد و تدبیر سرمایه است . سود این سرمایه آبادی ملک و توانگری مملکت است . هرقدر برآبادی و توانگری بیفزاید بسرمایه افزوده است . و هرقدر سرمایه زیادتر شود مردسود آورا بشرط خردمندی روز بروز سود و توانگری زیادتر خواهد بود . بعلت اینکه نما و منفعت به نسبت سرمایه باشد .

این نسبت در بسیاری ازچیزها بهمین قرار موجود است و با وجود عمومی بودن این کار و کمال وضوح و آشکاری آن نهایت غفلت را ازاین مطلب داریم . ازکارهای متعارفی هرروزی خودمان اگر ملاحظه نمایم سررشته بدست خواهد آمد . و اشکال کار که بنظر می آید درهمت کردن و شروع نمودن است . اینکه آدمی دست بکاری زد و اثری ازسعی و عمل و همت خود بمقام فعلیت رساند آن اثر خود مشوق و محرك میشود که بر آن بیفزاید .

کار بنایی هرکس کرده است میداند . آدمی درکمال کسالت و خودداری میخواهد یك خانه و عمارتی بسازد و در نظرش هست دویست تومان یا پانصد تومان با آن خانه خرج کند . چندروزی که گذشت و اساس و بنیان بالا آمد و کار بچشم دیده شد و اثر سعی ظاهر گردید . یك شوق و میل دیگر در صاحب کار پیدا شده پولی را که با کمال امساك خرج میکرد ازروی خواهش حقیق و زیاده بر اندازهٔ که تصور کرده بود صرف مینماید حال آنکه خانه و عمارت ازچیزهائیست که شخص منفعت ثروتی ازآن ملحوظ ندارد و نما و نتایج پولی و مالی ازآن درنظر نیاورده است .

صاحبان صنعتها و حرفتها و کارهای دستی این مطلب را خوب میدانند . این سجاده‌های رنگین و نازنین که در بعض ممالك ایران بافته میشود یا شالهایی که بدست تمام میکنند . درخانهای بزرگان و خانواده‌های معتبر کسانی که حکومت و ایالت را مالك هستند و هرگز محتاج نیستند سجاده و قالی می بافند و دختران صاحب جاه و احترام ببافتن آنگونه شالها و سجاده‌ها افتخار میکنند و علتی دراین نیست مگر بشوقی که ازصنعت وحسن صنعت درآیینهٔ دل آنها منعکس وجابگیر گردیده است .

غرض میل است با هر ذره رقاص
کشان آن ذره را تا مقصد خاص

در هرکاری که آدمی اقدام نکرده واثری ازآن مشاهده نموده است درنظرش عظم واعتباری برآن کار ترتیب نمیدهد . یعنی درغالب مزاجها واموری که دأب وعادت نشده است این طور است . اگرچه درامور معروفه ومعموله نیز امزجه و همتها ودرجات اقدامات بتفاوت است .

حال ملاحظه نمایم کارهایی را که درممالك ماهست و باید اسباب اکمال وترقی آنرا فراهم بیاوریم یاآنکه نیست وابتداء باید آنرا معمول بداریم آیااینهارا دولت باید بکند ؟ ومحصل ومباشرها بسر ما بکمارد ؟ ما که ازعقل وخرد دم میزنیم . واحتیاجات ملك ومملکت خودمانرا می بینیم . ومی دانیم که این کار کار ملت است چرا باید دست بدست مالیده وقتهای کرانبهارا به بطالی بگذرانیم برخود و برحقوق خود ظلم کنیم .

راست است دولت حارس و پاسبان ملك و مملکت است حافظ حقوق وطن واجزای وطن است . کافل امنیت وعدالت است یاری کنندهٔ هرکونه نیکیهاست . ولی اساس پاداری دولت و بنیان قوام امنیت وشرط محافظهٔ حقوق اجزای وطن . موافق بودن حال ملت است با منظورات دولت که بواسطهٔ این موافقت ملك آباد شود . وطن معمور گردد . معنی توانگری اطراف مملکت را احاطه میکند .

بلفظ واضح بگوییم دولت وظائف اصلیه خودرا بطوریکه گفته شد باید حفظ کند وآنهم ازما لیات وتوجیهاتی که ازاهالی بجهت محافظت اهالی وحقوق اهالی موافق قوانین و نظامات موسسه گرفته میشود . باقی دیگر یعنی آبادکردن ملك وتعمیر بلاد دردرجهٔ اولی تکلیف اهالی ورعیت است وحکومت را تنها معاونت وامداد از روی فضل ورافت خواهد بود .

کسی که یك خانرا مال خود دانست وآنجارا وطن خود نامید وحیات وزنده گانی وظهور جمال وجلال خودرا منحصر درآبادی آن خانك دید آیاسبب این همه غفلت وتکاسل چیست ؟

بالجمله ماها همیشه باید این کارهارا تصور کرده و بهرطوری که ممکن است بکفتن وشنیدن ونوشتن وخواندن . وتشویق وترغیب کردن برادران وهم جنسان خودمان قولا وفعلا اسباب این کارهارا فراهم بیاوریم . وجمعیتها وانجمنها برای تاسیس این کارها قرار دهیم . ومشاوره باهمدیگر کنیم وراه کار را پیدا نمائیم .

آبادی مملکت وترقی دادن بکارصنعت وتجارت وزراعت واعمال مفیده وامور نافعه . و بکارانداختن معادن وما نندآنها وساختن فابریکها وکارخانجات وساختن شمندوفرها وراههای آهن . وتسویهٔ طرق وشوارع یعنی هموار کردن راههای تردد خودمان . وآسان کردن رامرادات وحمل ونقل اشیا ومانند اینها . همه تکلیف یکان یکان ماها وهیئت مجموعهٔ ماهااست .

اکثرخیالات بی معنی و بی مآل و بی فائده که ازصبح تاشام وازشام تاوقت خواب خودمانرا بآنها مشغول کرده‌ایم . یقینا فائدهٔ دردنیا وآخرت برای ما ندارد . واعتقاد میکنیم که ازین حال که داریم قدمی بالاتر نباید بگذاریم . حال آنکه اگراین طلسم جهالت ونادانیرا بشکنیم وچشمهای خودمانرا باز کرده وباطراف نگاه نمائیم . واین خیالات وفکرهای خودمانرا که درکارهای جزئی وشخصی صرف میکنیم قدری هم درمراتب بالاتر مصروف داشته . وسعتی باین خیال بدهیم . آنوقت خواهیم دید که عجب غافل بوده‌ایم . سهل است هم بخودمان ظلم کرده‌ایم وهم بابنای جنس وفرزندان وطن ستم نموده‌ایم .

ولی چون اثری ازاین بالابردن خیال وتوسیع دائرهٔ همت دیدیم ونتیجهٔ ازین اقدامات حاصل کردیم . آنوقت خواهیم دید عجب کارخوبی شد . وروز بروز پرشوق ومیل افزوده وکارخود بخود بالارفت . وآنگاه بی اختیار جان فشانها درراه ترقیات وآبادی ملك ووطن می کنیم . ودرچنان حالی اگر بخواهند بزورمارا ازین کار بازدارند کسی مقتدر نتواندشد .

باری باید همت بکنیم و بهر وسیله است قدمی بمیدان این کارهای تازه که حاصل حکمتها است نهاده وراه کار را بدست بیاوریم وسررشته وسرمشق برای فرزندان وطن یادکار بگذاریم .

اقلا چیزهائی را که قوت غالب و پوشاك واسباب تجمل ماست طوری نمائیم که بقدرامکان احتیاجات خودمانرا ازخارج کم کنیم . ودرآنچه ناچاریم عجالة ازخارج بیاریم درعوض آن هم چیزی داشته باشیم که اقلا ادخالات واخراجات ملك ومملکت مارا موازنه حاصل آید وروز بروز پریشان ترنشویم .

(خبرهای تلکرافی)

(اتریش ـ مجارستان)

وین ١٠ مارس

سندات حصه‌های راه آهن ٣٤ فلورین ٤٠ سانتیم
لیرای عثمانی ١٠ « ٠٠ «
لیرای فرانسه ٠٩ « ٢٧ «
قیمت همهٔ اسهام تنزل کرد .

وین ١١ مارس

سندات روم ایلی ٢٣ فلورین ٠٠ سانتیم است .
لیرای عثمانی ١٠ « ٤٠ «
لیرای فرانسه ٠٩ « ٢٧ «
مجلس شورای ملت دروولایت تیرول برهم شد .

پشته ١١ مارس

مسیو (کاومان) نیسچارئیس وزرا درمجلس شورای ملت بیان کرد . که پولیتیك کونت اندراسی درخصوص مسئلهٔ شرقیه لایق آفرین و تحسین

است . بعلت اینکه بدین واسطه صلح وآسایش عمومی اینی حاصل کرد و باعث این شد که صربستان از جنك واختلال فارغ گشته بی آنکه ازخارج مداخلهٔ بکارهای داخلی دولت عثمانیه کرده شود .

مسیو تیسجا امید واری دارد که قراریان هرسك و بوسنه دراین روزها بخانهای خودشان برگردند .

(فرانسه)

پاریس ۹ مارس

اسهام عمومیه ۱۸ غروش ۶۵ سانتیم

سندات روم ایلی ۵۳ فرانك ۵۰ سانتیم

در بورسه فیأت اسهام رو به تنزل است .

مسیو (دوفور) وزیر عدلیه بمعاونی رئیس وزرا تعیین شده است .

مسیو (ارغان) بوزارت علوم ومعارف نصب شده .

مسیو غانبتا درضمن کازت (رپو بلیك فرانسز) پروتستنامهٔ منتشر کرد که همهٔ اعضای هیئت وکلا نبایستی از مرکز چپ انتخاب بشوند .

پاریس ۱۱ فوریه

سندات روم ایلی ۵۱ فرانك ۵۰ سانتیم

اسهام عمومیه ۱۸ غروش ۴۰ سانتیم

بورسه سست است .

انکلیس

لندن ۱۱ مارس

عنوان امپراتریسی هندوستانرا که بنابود بعلیا حضرت ملکه داده شود مجلس پارلمنت اعلان کرد ولی جناب مسیو گلادستون رئیس حامیان آزادی در پارلمنت دراینباب مخالفت نمود .

ایتالیا

ناپولی ۱۱ مارس

کونت ارنیم باینجا وارد گردید .

(هندوستان)

بمبئ ۱۰ مارس

جناب پرنس دیغال ازبمبئ رو بانگلستان حرکت کرد .

یونانستان

اتن ۱۰ مارس

سندات لوریوم ۶۳ فرانك ۵۰ سانتیم است .

درمحاکمهٔ بزرك وکلای سابق شهودیکه درمنفعت وزرای متهمین شهادت داشتند ادای شهادت کردند ولی سخن معتنابهی نگفته اند . مسیو بالاسوپول (که یکی ازوزرای متهمین است) اظهار کرد که مسیو کالینسکی منشی قرال را بمحکمه حاضر کرده ازاوسؤال نمایند که کتبشها بامرخود قرال شده است یاخیر .

(بوردیانو)

(فرانسه)

پاریس ۱۰ مارس

کازتهای (راپل) و (رپو بلیك فرانسز) دربارهٔ هیئت وکلای تازهٔ دولت بدگوئی میکنند . میگویند این مقالههای روزنامها باعث تنزل اسهام فرانسه شده است .

پاریس ۱۱ مارس

هیئت وکلا امروز درشهر ورسایل اجتماع کردند .

اسهام عمومیه ۱۸ فرانك ۴۰ سانتیم است بورسه سست است .

پاریس ۱۲ مارس

امروزهواخواهان جمهوریت جمع شده وبعداز نطق که مسیوغانبتا بیان کرد قراردادهاند مأمورین را که مخالف جمهوریتند عزل نمایند . مسیوتیر اعضائی شورای تنظیمات را باعضائی مجلس سناتو راجح دید وآنرا قبول کرد امروز درپاریس بوران بسیارسختی شد .

انکلیس

لندن ۱۰ مارس

مسیو استفان کیؤ باینجا رسید . شورای ملت لایحهٔ عنوان امپراتریسیٔ علیا حضرت ملکه را قبول وتصدیق نمود .

(ایتالیا)

امروز اعلیحضرت پاپ جناب پرنس اروسوف ازان دیپلوماتیك دولت روسیه را پذیرایی نمودند .

اتریش ـ مجارستان

پشته ۱۰ مارس

رئیس وزرا درمجلس هوا خواهان آزادی بیان کرد که اگر درشورای ملت درخصوص مسئلهٔ شرقیه ازمن سؤالی بشود بطور عموم دراینباب جوابی خواهم داد . بعلت اینکه مأذون نیستم خصوصات مطلب را بیان بکنم .

لایحهٔ کونت اندراسی را بنظر مداخله کردن بامور داخلیهٔ دولت عثمانیه نمی توان دید . ازهرجهت کونت اندراسی درباب صلح وآسایش بهمهٔ اوروپ ودرآن ضمن بمجارستان نیز نیکی وخدمت بزرك نمود. اکنون کار بحکومت صربستان مانده است که رفتار او مخالف منظورات اوروپ نشود .

وین ۱۱ مارس

شورای ملت ولایت تیرول بجهة رفتار ناشایست اکثر اعضا بناچار تعطیل کرده شد .

هندوستان

بمبئ ۱۱ مارس

پرنس دیغال امروز بسمت اوروپ حرکت نموده سوار واپور شدند . درمصر لورد لوتون والی تازهٔ هندوستان را ملاقات خواهند نمود .

(مملکتین)

بکرش ۱۱ مارس

حکومت درخصوص شانزده ملیون استقراض لایحهٔ نوشته بشورای ملت داده بود شورای ملت آن لایحه را قبول وتصدیق نمود .

(روترهواس)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

ریاست دوم قسم حقوق محکمهٔ استیناف بفضائل مآب رامز افندی که دارای رتبهٔ پایهٔ حرمین واز اعضا بود توجیه فرموده شد .

اعضائی قسم حقوق محکمهٔ استیناف به فضیلت مآب عبدالروٴف افندی ازموالی .

اعضائی قسم جزای محکمهٔ استیناف بعزتمآب اسماعیل نظامی بیك از اعضای دائرهٔ حقوق محکمهٔ بدایت بیك اوغلی .

اعضائی دائرهٔ حقوق محکمهٔ بدایت بیك اوغلی بعزتمآب عبدالحلیم بیك ازاعضای دائرهٔ جزای اسلامبول .

اعضائی دائرهٔ جزای اسلامبول بعزتمآب حاجی علی افندی از اعضای شعبهٔ دائرهٔ مرقومه .

اعضائی شعبهٔ دائرهٔ جزای اسلامبول به کرف افندی قپوکتخدای اکسار بلغار .

ریاست محکمهٔ اول تجارت بعزتمآب حسن بیك افندی رئیس سابق محکمهٔ چهارم تجارت .

ریاست محکمهٔ چهارم تجارت بعزتمآب دیکران افندی از اعضای مجلس تجارت بحریه .

اعضائی تجارت بحریه بفتوت پناه قسطاکی افندی ازمحررین ثبت جمعیت اجرا توجیه واحاله فرموده شده است .

بسعادت مآب آرزیان افندی که ازمعتبرین تجار است صنف اول رتبهٔ اولی توجیه فرموده شده است .

جناب دولتمآب راشد پاشا ناظرخارجیه شب جمعهٔ گذشته نیز مهمانی داشتند که درآن مهمانی جناب مستطاب صدر اعظم و بعض وکلای دولت وسفرای دول متحابه تشریف داشته اند . وبعد ازشام را نیز جمعی ازمعتبرین و بزرگان برای شب نشینی دعوت شده بودند .

جناب مشارالیه شب یك شنبهٔ آینده نیز یك مهمانی ودعوت شب نشینی خواهند فرمود .

خط تلگراف غرادیجقه دوسه روزاست منقطع شده وبدین جهت خبرهای تلگرافی ازسمت وین نیز قطع شده است .

(سیقوموند) نام معلم ساکسونی درقبریس همراه مسیو جنولا قونسل امریك آثار حقیقه که انیکه کفته میشود بیرون می آورده است . شبانگاه درانثای حفریات وکندن زمینها بمیان قبری افتاده وفوت شده است .

روزجمعه گذشته مسیو مکارتوچ وکیل امور امارت صربستان دراسلامبول بابعالی رفته باجناب دولتمآب راشد پاشا ناظرخارجیه ملاقات کرده است .

روزشنبهٔ گذشته سفرای دول متحابه که دراسلامبول هستند درخانهٔ جناب جنرال اغناتیف سفیرکبیر دولت روسیه جمع شده ودربعض مواد ومطالب لازمه مشاوره ومذاکره نموده اند که ازآن فقره محکمهٔ استیناف مجاکات تبعهٔ خارجه باداخله بوده است .

تفنگهای هاتری مارتینی که ازجانب دولت علیه عثمانیه بامر یکا سپارش شده بود این روزها درسه فروند کشتیٔ بادبانی مقداری هم باسلامبول رسیده وبنو پخانه عامره تحویل وتسلیم کرده شده است وتمامی تفنگهایی که تاحال ازبابت سپارش مذکور بتدریج باینجا آمده وبنو پخانه داده شده است (۲۶۰) هزارعدد شده است .

سیرفلیب روز ومسیو ستانیفورت دیروز بباب عالی رفته وباجناب مستطاب افخم صدراعظم وجناب دولتمآب ناظر خارجیه درخصوص استقراضات ودیون سلطنتسنیه ملاقات کرده اند .

نواب مستطاب والا فرهادمیرزا معتمدالدوله درچهارم همین ماه صفر درساعت دوازده روز وارد بندرطرزون شده اند جناب دولتمآب والی پاشا ودیگر مأمورین معتبرهٔ ولایت دیدن ازنواب مشار الیه کرده وبعد ازظهر نواب معظم نیز بازدید از ایشان فرموده اند . صبح پنجشنبه واپور درلنکرگاه باطوم ایستاده ویك دسته ازعساکر نظامیهٔ دولت علیهٔ عثمانیه که پیش ازوقت درآنجا حاضر بوده اند بسلام ایستاده وبعد ازآن بموزیك احترام متزلم شده قائمقام ودیکران درواپور بحضور نواب والارفته اند . روز جمعه دو ساعت ازدسته گذشته به بندر بوطی رسیده برزکان ومأمورین بوطی درواپور بحضور نواب معظم رسیده شرفیابی حاصل کرده اند عالیجاه دیکران بیك قونسل دولت علیهٔ ایران مقیم بوطی درآن مجلس همهٔ ایشانرا بیکان بیکان معرفی نموده ونواب والاافراخور حال هر کدام اظهار لطف ومهربانی نموده وخلعتی هم بقونسل مومی الیه دادیم

اند . روز شنبه از پوطی سوار قطار شمندوفر شده بسمت تفلیس حرکت فرموده اند . برادر فونسل مومی الیه را نیز همراه خودشان بجهة ترجمانی زبان روسی درمنازل عرض راه همراه مامورین معیت والا فرموده اند .

سابقا نوشته بودیم دراسلامبول مجلس استیناقی برای محاکمات تبعهٔ خارجیه باداخلیه قرار داده خواهدشد که اجزای آن مجلس از تبعهٔ داخله وخارجه بوده وهر گاه بعد ازصدور اعلامات واحکام دواوین ومحکمه هایکی از طرفین استیناف بخواهد دران محکمه دوباره بدعوا رسیدگی وقطع وفصل شود .

از قراریکه دربعض روزنامها می نویسند این محکمه پنج اعضا خواهد داشت که دونفر ازآنها ازتبعهٔ خارجه خواهد بود . وتاخلافی موافق قانون ازآنها سر نزده است معزول نخواهند گردید رئیس واعضا که ازتبعهٔ داخله است باید ازکسانی انتخاب کرده شود که لااقل در محکمه های ابتدائیه دوسال ریاست کرده باشند . وغیر ازاین تعیین بصوابدید سفرای دول متحابه خواهد بود ؟ مقرری اعضای محکمهٔ مذکوره بقرار ذیل خواهد شد .

رئیس راماهی یکصد لیره واعضای داخله وخارجه هرکدامی را شصت لیره ومعاونهای اعضا هرکدامی سی لیره ماهیانه مقرر خواهد گردید . قاعدهٔ اعضای سامعه یعنی اعضای تماشا کننده که سابقا در محکمه های تجارتی بود بهم خواهدخورد وموقوف خواهدشد . درحین قرار مطلب وحکم ترجمانهای سفارتخانها حاضر واز آنها نیز درقرار داد مطلب سؤال خواهند کرد . وآنها هم حق رای دادن خواهند داشت .

محکمه های مختلط که درولایتها هست بحالت حاضره باقی خواهند بود محکمهٔ مذکوره بجز فقرهٔ املاك میتواند هرگونه دعوا ومنازعهٔ را که درمیان تبعهٔ داخلی وخارجه باشد بطور استیناف رسیدگی نماید .

پیشتر نوشته بودیم درقاهرهٔ مصر یك بانك ملتی ترتیب وتشکیل خواهدشد . ازقراریکه تازه نوشته اند دولت فرانسه قبول کرده است که یك کومیسر ازفرانسه برای بانك مذکور تعین کرده شود . وبدینجهة جناب مستطاب افخم خدیوی امتنان خودشان را بواسطهٔ تلگراف بدولت فرانسه بیان نموده اند . دولت ایتالیا نیز دراینباب همراهی کرده قرارداد کومیسری هم ازایتالیا معین کردد .

(۱) استیناف دعوارا ازسر گرفتن است . تا حال برای تبعهٔ خارجه استیناف نبود وترجمانرا درمجالس استیناف داخلی قبول نمیکردند وتبعهٔ خارجه نیز بان مجلسها بسبب نبودن ترجمان خود شان رجوع نمی نمودند . حال مقرر شده است مجلس استیناف قرار شود که هم اعضا ازخارجه داشته باشد وهم ترجمان حضور بهمرساند وتبعهٔ خارجه بآنجا رجوع کنند .

واکنون ازجانب هرکدام ازدول ثلاثهٔ انکلیس وفرانسه وایتالیا یك کومیسر دربانك مذکور خواهد بود .

ازلایحه وعرض محضری که مسیو کیو درخصوص مداخل ومدیون مصر به داده است معلوم میشود که واردات ومداخل مصر به پی آنکه تکلیف کذشت وضرری بصاحبان اسهام مصر به کرده شود کفایت تمامی مصارف را خواهد کرد . روزنامهٔ تایمس بعض ملاحظات وتصورات درخصوص تنظیم وبرقرار نمودن بانك تازه درمصر وبعض معاملات وتغییر دادن اساس دیون غیرمنتظمه داشته است که درضمن نسخه های خودمندرج نموده است ولی حکومت صحت تصورات مذکورهٔ تایمس را تصدیق نمیکند .

کازت مسکومی نویسد درششم ماه شباط رومی درنزدیکی شهر مسکو یك دسته کرك درعرض راه پروی سی نفر راهکذرها هجوم کرده وهمهٔ آنهارا پاره پاره کرده وتلف نموده اند تنها یك نفر که اسمش توانا وچابك بوده است از آن میان رهایی جسته است .

در پتربورغ یك کازت تازه بنا کرده اند که بزبان فرانسوی و بخط دست نوشته شده وهفتهٔ سه روز طبع ومنتشر میشود . این کازت بقدر یك نسخهٔ اخبر کتابت دارد ولی یك روی کاغذرا چاپ کرده اند و پشت آن سفید است . نام این کازت (اژانس جنرال روس) است قیمت ابونهٔ یك ماهه ۱۱۵ فرانك سه ماهه ۳۰۰ وششماهه ۵۵۰ وسالیانه هزارفرانك یعنی یکصد تومان پول ایران است .

کازت (نبا ایمرا) کدر تریست بزبان رومی چاپ میشود نوشته است مسیو (دووسه) صاحب فابریك فرانسوی نصف دولت خودرا بمسیو غانبتا (۱) بخشیده است مسیو (دووسه) مالك چند ملیون فرانك است .

یك طفل یازده ساله ازاهالی شهر (پولیا) باعلیحضرت ایمپراتور اتریش فهرستی بمضمون ذیل نوشته است .

سرکار ایمپراتور

خواهش دارم کشیش یامعلم بشوم ولی پول ندارم وپدرم فقیراست . التماس میکنم سرکار ایمپراتور عزیز وجه لازم را بمن بدهند ومادام ایمپراتریس فرزندان شمارا میبوسم .

امضا

(مبش)

ایمپراتور را این فهرست خوش آمد وخود امر فرمود آن طفررا بمکتب دهند ومصارف اورا ازوجه صرف جیب ایمپراتوری مقرر دارند .

(ادعلی تلکراف)

(۱) مسیو غانبتا ازمشاهیر وزرای فرانسه وحالا رئیس حامیان جمهوری است درمجلس شورای ملت .

(ترجمهٔ نطق اعلیحضرت قرال ایتالیا در مجلس پارلمنت که چند روز پیش اجمال آن درضمن اخبار تلکرافی نوشته شده بود)

سال گذشته برای ماخشودی ازگذشته وامیدواری برای آینده ایراث کرد . اوضاع کارهای داخلی خوب است . مناسباتی که بادول سأره داریم بطور مصافات ودوستی است . اکمال شرائط اتحاد وموافقت بایك پادشاه دوست دولت ایتالیا رابراین واداشت که راههای آهن ازجانب دولت خریده شود . ایتالیا باقوت دل حل یك معمائی رادر پیش دارد که همه دولتها ومجالس شورای ملتها حل نمودن آنرا مشغلهٔ خود شان داشته اند .

حکومت من عهدنامهٔ دولت اتریش راولیحه را که درباب خریدن دولت راههای آهن را نوشته شده است بشما تقدیم خواهد کرد اگرچه بار این معامله که معتنا وبسیار عمده است بامور مالیات ماقدری سنکین خواهد شد . ولی اعتماد وامیدواری دارم بی آنکه مالیات و توجیهات زیاد کرده شود موازنهٔ دخل وخرج دولتی بخوبی بعمل آید .

دولتهای فرانسه واتریش وسوئیس که درباب رسیدگی وتعدیل تعرفه های تجارتی اظهار خیرخواهی خود شانرا کردند . مرا امیدواری میدهد بانکه بزودی صورت عهدنامهای تجارتی بشما داده شود . خواهش میکنم که بعض اشتباهات تجربتها ازمیان برداشته شود و بروادرات ومداخل دولتی افزوده شده منبعهای بزرك از برای صنعتهای ایتالیا کشوده شود . که این منابع ومرها بواسطهٔ آزادی تجارت حاصل تواند شد .

انتظام وترقی فشون را که برای العین می بینیم مرا باعث تمامی خشنودیست . ولی درخصوص قوت بحریه نیز باید همتی کرده شود ووطن ترقی او راهم درنظر باید داشته باشد . پارلمنت دراین ماده نظری بدقت باید بکند . بزرکتر مقصودمن اینست که ایتالیا ازقوت خود اطمینان داشته باشد و بدرجهٔ برسد که استقلال خودرا وحقوق مقدسهٔ خودرا ایمنی دهد . خوبی مناسبات ملل درحق ایتالیا بواسطهٔ ملاقات پادشاهان اتریش والمان ثابت ومقرر گردید . من از برای ملاقات باایشان خودرا بسیار خوشبخت میدانم . دراین ملاقات شهرهای وندیك وميلان ترجمان حسیات وخیالات ملتی میان ماشدند . دوستی درمیان پادشاهان محبت دائمه را درمیان اهالی ثابت وبرقرار کند . شورش هرسك وبوسنه درمیان دولتهای اوروپ که ضامن استقلال بابعالی هستند . باعث بعض مذاکرات گردید من نیز مناسب دیدم که داخل دراین مذاکرات بوده باشم . وبهمراهی دول متحابه آسایش مشرق زمین را امنیت وخاطرجمعی دهم . واجرای بعض اصلاحات را درحق تبعهٔ غیرمسلمهٔ دولت عثمانی تکلیف نمایم . اعلیحضرت سلطان این تکالیف را قبول فرموده اند امیدوار هستیم اجرای این اصلاحات آسایش را بطور مقصود حاصل کنند . و مستقبل اهالی مبدل بامنیت کردد .

دولت ایتالیا وظیفه خود را که موافق با وظائف دولتهای بزرك است بعمل خواهد آورد . وبدین موجب درخصوص صلح وآسایش عمومی با دول معظمهٔ دیکر متفق وهمرای است . وکاری که اکنون باید بان مشغول کردد این است . که در انتظام امور داخلهٔ خود کوشیده وخوش بختی خودرا بدرجه بلندی شان وتأثیر نفوذ رسانیده . و بتواند محافظت امنیت عالم مدنیت را حاصل داشته باشد .

(تایه فرایه پرسه)

درانکلستان یکهزار وششصد وچهل ودو کازت وروز نامه طبع ومنتشر میشود . ازآنها پانصد و بیست کازت وروزنامه درخود شهر لندن ونهصد وپنجاه وشش ازآنها درولایات خود انکلستان وپنجاه وهفت ازآنها درایالت (واس) و یکصد و پنجاه ودو در (اسقوچیا) و یکصدوسی روزنامه وکازت (درایرلاند) ونوزده درجزیره ها چاپ کرده میشود .

درتاریخ ۱۸۴۶ یعنی سی سال پیش از این درانکلستان ششصد وپنجاه و یك کازت منتشر میشده است وتنها چهارده عدد ازآنها روزنامه بوده است یعنی هر روز طبع میشده است .

از اینقرار درعرض سی سال بقدر یکهزار کازت برآنچه بود افزوده وسه مقابل آنچه بوده است حالا کازت طبع ومنتشر میشود . وعلاوه براین اکثر آنها هر روزه چاپ میشود . ودرمیان آنها روزنامها هست که روزی شصت وهفتاد هزار نسخه چاپ میکنند وبعضی هست که یك نسخه صبح ونسخهٔ دیکر شام بیرون میآید وحجم وبزرکی بعضی ازاین روزنامهارا اکر ملاحظه شود کتابت یك روزهٔ یکی ازآنها بقدر کتابت یکماههٔ روزنامهای متعارفی اسلامبول خواهد شد .

روسکی میرنام کازت پترپورغ می نویسد . پروس که همسایهٔ خوب ماست همهٔ همت ومساعی خودرا باین صرف میکند که حدود خودرا درطرف روسیه مستحکم نماید . شهر (پوزن) را بقلعه سازی محکم میسازد . این قلعه ازقلعهٔ میچ محکم ترخواهدشد . چندهزار نفر ازززاعت بازداشته شده اند که بکار جنك مشغول بشوند .

درهنکام جنك فرانسه باپروس دولت روسیه که پروسیارا ازواهمهٔ هجوم اتریش خلاص کرد . درآن هنکام دولت پروسیا اسیرهای فرانسه را بکار انداخت که قلعه های خودرا درحدود روسیه استحکام بدهد .

یکی ازمأمورین شمندوفر ما که ازپاریس آمده است دیده . که دولت پروسیا درمرکزهای راههای آهن خود انبارهای مهمات جنکی مهیا نموده . وهرکونه تدبیرها بکار برده است که مقدمات جنك را با ما مرتب داشته باشد . ازین جهت است دولت پروسیا میخواهد راههای آهن را ازشرکتها وکومپانیها بخرد . پیش ازآنکه دولت پروس با فرانسه جنك را تازه کند با دولت روس جنك خواهد کرد . آیا روسیه این خطررا ملتفت است یا نه ؟

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

آب باعتبار مزاج حرارت درسه کونه احوال مختلف خود تأثیر تواند بخشید . درحال یخ بودن . وحال متعارفی که حالت مایع بودن آنست . ویکی هم دروقت بخار شدن . یخ زیادتر ازجای آبی که ازآن حاصل شده جا میکیرد . یعنی اکر درفصل زمستان سخت یك تنك آب را پرکرده دهان آنرا بکیریم وبکذاریم یخ به بندد . آنوقت حجم آن بزرك شده وآن ظرف تحمل جثهٔ یخ را نمی تواند بکند . وچون دهان آن هم بسته است وبجهة تنکی دهان آن دروقت یخ بستن جا پیدا نمی کند که خودش را بکنجاند اینست که تنك را متلاشی کرده ومی شکند که این کاررا درمملکتهای سرد سیر بیشتر ومکررا دیده وشنیده ایم که آفتابه ها بجهة یخ بستن ترکیده است .

این کار را قوهٔ انبساطیه می کویند بجهة اینکه یخ میخواهد منبسط بشود . باید دانست که قوهٔ انبساطیهٔ یخ هم نتیجهٔ خرابی میدهد وهم در زراعتها بسیار بکار میخورد .

سنکهائی که در بناها بکار میبرند چون روی آنها بآب ترمیشود ونفوذ بمیان آن میکند ویا بجهة بارانها که بمیان آن میکذرد ودرزمستان سرد آبیکه درمیان سنك محبوس مانده است منجمد میشود بانبساط حجم خود میخواهد روباطراف حرکتی کند وتضییق میکند بالأخره اطراف خارجی سنك را مانند کرد میسازد وچند زمستان که بهمین طور کذشت بنائی که باین قسم سنکهای نرم وپوك ساخته شده بمرور زمان خراب ومنهدم می شود . وبنا براین اینقسم احجار طینیه را یعنی سنکهای کلین را که پوك هستند نباید در بناها بکار برد .

قوهٔ انبساطیهٔ یخ بطوریکه در بناها باعث ضرر وخسارت میشود درنباتات هم بعینه همان حکم را دارد . یك شاخهٔ تاك ومیوکه خشك باشد باچاقو که بریده میشود اکر دقت کنیم درمیان مغزآن سوراخهای نازکتر ازموی پیدا است که این سوراخهارا بامجراهای تاك که آنهارا حجره ها نیز کویند مناسبتی ورابطهٔ هست ومثل اینکه خون در رکهای حیوانات وانسانها جاریست (ماء اشجار) نیز درفصل تابستان درآن نهرها وجدولها جاری میباشد اکر دروقتیکه این مجاری پراست یکدفعه هوا سرد شده ویخ به بندد . آن یخ که باید حجما بزرك بشود انبساط حاصل میکند وبدین واسطه آن جدولهارا خراب مینماید ونباتات که این کار بسر شان می آید تلف وضایع میشوند .

اکرخاك مزرعهارا قدری کودتر شخم کنند ومانند خندق سازند پارچه های خاك که کلوخ میکوئیم ازآن حاصل میشود وماندن این کلوخها درزمستان درصحراها ویخ بستن آنها برای سال آینده فایده میدهد . بعلت اینکه رطوبت باران بآنها سرایت کرده ودر زمستان که هوا سرد میشود یخ می بندد . وموافق تفصیلی که کفته شد انجماد مذکور طلب انبساط میکند وآن کلوخهارا متفرق ومانند کرد میسازد یعنی بسیار نرم میشود وبرای ریشهٔ محصولات ونمو نباتات امداد مینماید وازاین جهت است که درمیان اهل زراعت مشهور است باران وبرف زمین را زنده میکنند . پس معلوم میشود که کندن کودالهای عمیق وشخم کردن زمینها ومزرعهارا فصل پاییز بهترین فصول است ودرکار زراعت وریع حاصل بسیار مفید ونافع است ومثل این است که قوتی ازخارج بمزرع داده شود .

(بازهست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۹	۳۰
		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۱۲۰
»	۱۸٦۵	۱۲۰
»	۱۸٦۹	۱۰۹
»	۱۸۷۲	۰۳٤
»	۱۸۷۳	۱۰٦
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۰	۰۰
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۱۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۳۰
اعتبار عمومی	۰۳	۲۵
تراموای	۱	٤۵

کمبیال	غروش	
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۱	۵۰
پاریس	فرانك ۲۲	سانتیم ٦۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۵
لیرای فرانسه	۰۸۸	۳۲
امپریال	۰۹۰	۰۲
کرمیچه	۰۵۱	۲۸
روبل (منات) نقره	۱٦	۳۵
منات کاغذی	۱٤	۱۸
مجیدیه	۱۰۲	۲٤
بشلك	۱۰۵	۳۲
متالك	۱۰٦	۱۳
پول سیاه	۱۳۸	۱۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

مسیو م دیبوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه جی دراجزاخانهٔ ارکول نومرهٔ (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت وبتدابیر وتداوی حکیمانه معالجه نماید . وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است . که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است . ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آهوانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا در باغچه قپوسی فروخته می شود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .
در دکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾
(میزان الموازین فی امر الدین)

که در چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

دراداره خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره لی اورمان)
یاخود
(قالابرحیذودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطومیان طبع شده در باراقهٔ سرپل وجاهای دیکر فروخته می شود .
رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . لمیدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق ویك طویله وجهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ وبقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به بتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطور مطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت وزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه درسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیر خطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده وبرحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۴۳ فی ۱۹ صفر سنه ۱۲۹۳ ﴿چهارشنبه﴾ فی ۳ مارت ۱۲۹۱ سنه فی ۱۵ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده خانه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطرده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

آفرینش برای آبادی جهان است

انسانها باید بجمعیت زندکانی کنند . رفع احتیاجات همدیکررا نمایند درتدبیر آبادی بلاد وعبادوافزودن برآثار حکمتهای صانع توانا بکوشند . وبرجمال وجلال آفرینش بیفزایند .

این سخن نه تنها ازجهت اینست که دلخواه واستحسانات خودمان است . یا اینکه باید زندکانی وتعیش بکنیم واسباب وسعت حال وشرف وافتخارهارا داشته باشیم . یا آنکه احتیاج داریم بایددرآبادی جهان بکوشیم . نی تنها این ملاحظات نیست اکر یك قدری تأمل کنیم وحکمت خلقت وعلت غائی آفرینش خودمانرا بفهمیم خواهیم دانست که این کار نخستین تکلیف ما است .

دراجزای مصنوعات که مشاهده می کنیم چه قدرها آثار حکمت وقدرت بودیعت نهاده است که باید بیاری تدبیرات ومساعی انسانها و بواسطهٔ عقل وخرد وکوششهای بنی نوع بشر همهٔ آن آثار وصنایع آشکار شده . وجلال وبهاء جهان امکانرا بیفزایند .

آیا آفرینندهٔ جهان اینهارا عبث ولغو آفرید ؟ واینهمه خواص واثرهای بزرکرا دراجزای مخلوقات بی جهت کذاشت ؟ نی خداوند دانشمند وتوانا است کار بی فائده نکند . آثار واطواری که درخاك وآب وانواع معادن ونباتات وحیوانات کذاشت . وانسانهارا علم ودانش بخشید که این آثار واطوررا بمقام ظهور و بروز بیاورند . وشناسائی خویش را علت غائیهٔ آفرینش کرد . پس هرقدر آثار قدرت وآفرینش بیشتر درجهان ظاهر کردد . راه شناسائی آفریننده بیشتر واضح وآشکار کردد . لهذا انسانهارا تکلیف منحصر است باینکه آثار واطوار مخلوقات را وخاصه‌های حکمت را که درافراد واجزای مصنوعات مشهوده است بعقل وتدبیر وکوششهای خودشان بیرون آورده بجلوه دهند .

اکر انسانها درین کار اهمال کنند البته ظهور صنع وقدرترا باعث بطلان و پنهان شدن کردیده و بدین جهت ایفای وظیفه وادای تکلیف خودشانرا نکرده اند .

یك دانشمند فرنکی که ازخواص جادیات ومعدنیات تلکرافی اختراع کرد . کذشته ازاینکه درعالم مدنیت وانسانیت اثری بزرك کذاشت . وخدمتی درحق ابنای نوع بطور دائمی برپا کرد . ومنافع بزرك را واسطه کردید . ایفای خدمت بزرکی هم درایفای وظیفهٔ آفرینش کرد . بعلت اینکه این خاصه در این اجزا موجود بود وهمه مکلف بودیم این خاصه‌را فهمیده و برای اظهار قدرت صانع آثار آنرا ظاهر کنیم . ولی این توفیق مرا ورا دست داد وهم چنین واپور وقوهٔ بخار یه که این قدر اثرها ومنافع بسیار ازآن درجهان ظاهر کردیده است که اختراع کننده کان آنها درحقیقت واسطهٔ بزرکی برای شناختن قدرتهای آفریننده شده اند و برآنچه مکلف بودند بجا آورده اند .

ظهور کمال قدرت وجلال صانع بواسطهٔ کمال مصنوعات تواند بود وظهور کمال مصنوعات دراین جهان بجز از تدابیر وکوششهای انسانها بچه چیز تواند بود .

در هرحال کذشته ازجهات دیکر ماها جدا جدا وبهیئت مجموعه مکلف ومأمور هستیم براینکه ظهور آثار صنع وقدرت آفریننده را دراین جهان روز بروز بیشتر کنیم . وبدین وسیلت هم داد آفرینش خودرا بدهیم وهم ظلم بآن حکمتها وخاصه‌ها که درخلقت اشیا ازخاك وآب وجماد ونباتات وحیوانها کذاشته شده است نکنیم . وهم شکرانهٔ این نعمت بزرك را که همچنان قدرت وقوت وهنر ودانش بما داده شده است فعلا وعملا بجا آورده باشیم . ودراین ضمن زندکانی خود وفرزندان اخلاف خودمانرا حالا واستقبالا قرین سعادت واقتخارها سازیم . بفخر وآسوده کی زنده بمانیم . بل بعد ازمرك نیز ببقای اثرهای خودمان الی الأبد زنده باشیم .

اکنون ما خودمان محاسبه کرده وپیش ازآنکه دیکری ازما بپرسد یا خودمان سؤال وجواب بکنیم . این صنعتها وهنرها واثرهای حکمتهارا که دیکران ظاهر کرده وراهنمایی هم بما نموده اند . هرکاه باوجود تکلیفی که مستقیما دراین مواد داریم وخودمان بی آن نرفته ایم درهمچنان حالی بپیروی اقتباس واخذ کردن این همه صنایع وهنرها نکنیم . آیا خوب کرده ایم باید ؟ آیا حق عقل ودانش خودرا ووظیفهٔ قدرت وهنری‌را که بما داده شده است ادا کرده ایم یا خیر ؟ آیا شایسته است مارا که باین حال ناقص وناتمام وبعبارت واضحه باین پستی زندکانی قناعت کرده . درهمه چیزی محتاج دیکران باشیم . وباز درکوچه‌ها ودرمیان ملتها بسر بلندی وبختر راه برویم ؟ . وکذشته ازآنکه تکالیف حکمتی وخلقتی خودمانرا بجا نمی آریم . اکثرما بحتاج ممالك خودمانرا همه ازخارج بیاوریم وبکوئیم ما یکی ازملتهای بزرك وقدیم جهان بوده وهستیم .

این قدر که در اکثر خانهای ایران زیاد تر ازآن صرف میشود غالبا ازچقندرهای فرنکستان ساخته شده وبچه زحمتها بارکرده بممالك ایران میبرند . ودرمقابل آن پولی که ازکیسهٔ اهالی ایران بیرون میاید بچه زحمتها بدست آورده شده است . حال آنکه آن چقدر رادر ایران هم میتوان بعمل آورد . وکارخانهای قندریزی دراکثر شهرهای ایران هم میتوان راه انداخت . وهمچنین شکرها که از آن حلویات ساخته میشود ودیکر مأکولات ومطبوسات واسباب تجمل وجام وشیشه و بلور و چینی وغیر ذلك . حال آنکه در ایران چینیهای قدیم ساخته شده است که الآن در فرنکستان ازچینیهای قدیم چین زیادتر مرغوب وکرانبهاتراست .

والحاصل آباد کردن ملك و مملکت . وافزودن برصنایع وهنرها وظاهر کردن آثار حکمت که در بطون مصنوعات محسوسه است . وظیفهٔ آفرینش وتکلیف فطری ماست . واکر بچشم حقیقت بین بنکریم اساس علم حکمت‌را ازعقل اول وعقل کل باید دانست . وبنیان اسلام را بایفای این وظیفه محکم باید داشت (والافعلی الاسلام وملة الاسلام السلام)

(خبرهای تلکرافی)

(فرانسه)

پاریس ۱۳ مارس

جناب مستطاب خدیو مصر از دولتهای فرانسه وایتالیا وانکلیس خواهش کرده بودند بجهة بانك مصر هرکدامی یك کومیسر بفرستند اینروزها دولت فرانسه سیو (ویله) را که ازمأمورین بزرك وزارت مالیه است بسمت کومیسری بانك مذکور مأمور نموده است .

دوك (دودفرباسکیه) رئیس ومسیو (مارتل) ومسیو (دوکار) ومسیو جنرال (لامیرو) ومسیو (کردل) بسمت معاونیهٔ مجلس سناتو انتخاب کرده شدند .

مسیو (کروی) رئیس ومسیو (دوفوردسپوراق) ومسیو (بتمون) ومسیو (رامو) ومسیو (لپر) بسمت معاونیهٔ ریاست مجلس تنظیمات منتخب شده اند .

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۳ مارس

(پولیتیشه کورسپوندنج) مینویسد بتاریخ ۱۰ مارس قراولان: ولت اتریش درنزدیکی شهر (ایمولسکی) لی بو براتیج را با ده نفر از رفیقان او کرفتار کرده وهمهٔ آنهارا بداخلهٔ اتریش فرستاده اند .

(مصر)

قاهره ۱۳ مارس

عساکر مصریه حبشیانرا مغلوب و پریشان کردند حکمران حبش از در صلح باز آمد .

(روتر هواس)

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۳ مارس

در بعض جاها خطهای تلکراف خراب شده است بورسه سست است .

سندات روم ایلی ۲۳ فلورین ۲۵ سانتیم است .

راکوزه ۱۳ مارس

درحدود اتریش چند نفر ازتبعهٔ خارجه که باهل شورش معاونت می کردند کرفتار شده اند .

ماد موازل مارکوس (۱) فلمنکی که باهل شورش باعطای وجوه ونقود کومك می کرد بمملکت خود فرستاده شد ·

مصر

قاهره ۱۳ مارس

عساکر ژان قرال حبش شکست خورد وازدرصلح بازآمد · وبدین جهت یك متارکهٔ موقتی مقرر کردید · دور نیست نتیجهٔ متارکه بصلح انجامد·

(بوردیانو)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

مسیو دانوار وکیل سندات استقراضات عثمانیه که درفرانسه هستند وپیشتر نوشته شده بود باسلامبول خواهدآمدچندروز پیش وارد اسلامبول شده است ·

(هرومات ـ واتواب) سفیر دولت ژاپون که پیشتر بسمت سفارت دروین بوده وبعد باسلامبول آمده بود روز پنجشنبهٔ کذشته ازراه مصر عازم ژاپون کردیده است ·

مسیو جورج اسمئیت نام که چندی پیش ازجانب انتیکه خانهٔ انکلیس فرستاده شده بود باسلامبول آمده وفرمان مأذونیت کرفته است که بشهر نینوا (که درشمال شرقی موصل بفاصله بیست کلومتر راه واقع است) رفته وتامدت دوسال خرابه‌های شهرمذکور را جستجو نماید · مومی الیه روزقبل ازراه اسکندرون عازم مقصد خود کردیده است ·

جنابان حیدرافندی وواصه افندی که پیشتر بسمت ریاست کومیسیون اصلاحات دربوسنه وهرسك مأمور وعازم محل مأموریت شده بودند · موافق تلکرافی که رسیده است مومی الیهما بمرکز مأموریت خودشان وارد شده‌اند · جنرال رودیج والی دالماچیا بنا بوده است باجناب احمد مختار پاشا درنزدیکی حدود ملاقات نمایند ·

درروزنامهای آتن می نویسند که ازجانب دولت یونان بایلچیٔ که دراسلامبول دارند دستورالعمل داده شده است که درمیان دولت مشارالیها ودولت علیهٔ عثمانیه قرار انعقاد عهدنامهٔ تجارتی را بدهد ·

---

(۱) تفصیل اوضاع آمدن این خانم را بمیان اهل شورش درضمن نمرهٔ (۱۵) نوشته بودیم لکن معلوم نیست بولهای فلمنك تمام شده بوده ست یا چیزی باقی بوده است ·····

خط تلکراف غرادیچقه که چندروز پیش نوشته شد منقطع کردیده است تعمیرشده وبکار مخابره شروع کرده‌اند ·

بسعادت مآب آرزیان افندی که ازمعتبرین تجار است یك قطعه نشان عثمانی ازدرجهٔ سیم اعطا شده است ·

ازبلغراد به کازت (الکمائنیه اوکسبور کرچاینونغ) نوشته اند که مسیو مکازبنویچ وکیل امور صربستان در اسلامبول رامأموریت دیکر ازجانب امارت داده خواهدشد · وبجای او وکیل دیکر نصب خواهد کردید که روابط حکومت صربیه رابابابعالی محافظت نماید ·

(کازت مذکور تلکرافی بتاریخ پنجم مارس ازراکوزه بقرار ذیل نقل میکند ·)

بارون رودیچ والی دالماچیا ازچتنه باینجا بازآمد ازنتیجهٔ مأموریت خود خیلی خوشنود است بعلت اینکه بعد ازاین قره طاغ وصربستان راه معاونت وامداد خود شانرا ازاهل شورش خواهند بست واین اختلال ازمیان برداشته خواهدشد ·
میکویند پرنس قره طاغ بمسیو رودیچ وعده کرده که دیکر رفت وآمد اهل شورش را بخاك قره طاغ منع نماید ·

ازقراریکه ازراکوزه بتلکراف نوشته‌اند اهل شورش اینروزها ازصفحات پیوه وروانیچه وکورانچقو سردر آورده‌اند ·

طابوریکم ازآلای سیم (یعنی فوج یکم ازتیپ سیم) عساکر ردیفیه ازجانیك باواپور مرسین نام باسلامبول آمده وباتفاق رفعت بیك میرآلای خودشان درقشلهٔ (یعنی سربازخانه اصلش قشلاق است) همایون داودپاشا بآنها جا داده شده است ·

(مأموریت بارون رودیچ بقره طاغ)

راکوزه ۵ مارس ۱۸۷۶

دیروز درساعت شش بارون رودیچ باینجا رسید · وروٴسای فراریان هرسك که درخاك دالماچیا هستند وکشیش (مالنتیا) که یکی ازسرکردهای شورش است پیش او آمدند ·

بارون رودیچ بآنها اظهار کرد که به همشهریها ورفقای خودشان اندرز بکنند · شورشرا موقوف کرده واسلحه را ترك نمایند وبخانهای خودشان بروند· بعلت آنکه دولتهای بزرك خاطر جمع هستند که دولت عثمانیه قرار اصلاحاترا درحق آنها بعمل خواهد آررد ·

بعد ازآن بیان کرد که دولت اتریش وجوه اعانه واحسانی که بفراریان اهل شورش میدهد تا آخر ماه مارس داده شده وبعد ازآن دیکر داده نخواهد شد · ودرکار محافظت حدود احتیاط لازم ودقت فوق العاده بکار برده شده ونخواهند کذاشت اسلحه وتدارك وآذوقه بسمت اهل شورش بکذرد ·

روٴسای سرکرده‌های مرقومین درجواب این بیانات ازخیرخواهی دولت اتریش اظهار امتنان وشکر کذاری کردند · ولی کفتند برکشتن آنها باوطان خودشان بسیار مشکل است · بعلت آنکه خانهائی که داشتند همه خراب شده وخودشان هم بضاعت واستطاعت ندارند وباین جهات نمی توانند پیش ازتمام شدن جنك بهرسك بروند ·

جنرال بارون رودیچ دوباره اظهارات خودرا بآنها بیان وتأکید کرد وکفت به همشهریهای خودتان نصیحت نمایید وبآنها حالی کنید که میل دولتهای بزرك دراین است که بخانهای خودشان برکردند ودست ازکار جنك وستیزه بردارند ·

ازمأموریت جنرال مومی الیه درچتینه نتیجهٔ خوب حاصل شد وپرنس حکمران قره طاغ وعده کرد که اهل شورش را بنصیحت واندرز بترك نمودن اسلحه وادارد · ولی این یکی راهم باید دانست که درانجا کسان دیکر هستند که سعی وتحریك می کنند اهل شورش را وآنهارا ترغیب می نمایند بایستادکی ومداومت بحال اختلال وازاین جهت بعض دروغها واراجیف ازجانب مفسدین ومحرکین منتشر می شود ونباید آنهارا صحیح ومطابق واقع دانست ·

(پولتیشه کو رسپوندنج)

در روزنامهٔ صباح درنسخه دیروزی درضمن سخنان متنوعه که عنوان (شوندن بوندن) بآن داده است می نویسد · از اصطلاحات وتعبیرات هرصاحب زبانی اخلاق ایشانرا میتوان استنباط کرد · ما (یعنی ترکها) وقتیکه چیزیرا می پسندیم میکوییم (ضررسزدر) یعنی ضررندارد واین تعبیر درهمچنان مورددلیل براین است که مامردمان مشکل پسندی هستیم ·

بموجب تلکرافنامهائی که ازپتربورغ بکازتهای وین والمان رسیده است · دولت روسیه خواهش اهل خوقندرا پذیرفته وحکومت خوقندرا خود تصرف واداره خواهد کرد · اکرچه بابعالی شروع باصلاحات کرد وپرنس قره طاغ وعده نمود که دیکر باهل شورش کومك نخواهد نمود وهنوز حال درست معلوم نیست ولی ازهرجهة احتمال مداخلهٔ قره طاغ درکار اختلال کمتر شده ومیتوان ازاینجهة خاطرجمع شد ·

چندروز پیش عربده وخرخش مختصری که درداخلهٔ صربستان درشهر (قراقویچه) بظهور پیوسته واعلان جمهوریتی نموده بودند اجمالی نوشته بودیم موافق آنچه در روزنامهای وین ازروی نوشتجات بلغراد که مرکز حکومت صربستان است نوشته اند این فقره بجزئی اقدامی وبکرفتن ده ودوازده نفر ازبی سروپایان که باعث هنکامه شده بودند تمام شده است ·

چنانکه یکی ازشاکردان مدرسهٔ دارالفنون بیرق قرمزی بدست کرفته بنام جمهوریت آواز کرده (جمهوریت سلامت باد) کفته است وچند نفری هم آواز باآواز اوداده‌اند دراین بین یك طپانچه خالی شده وبیرقدار کشته شده بیرق برزمین افتاده است وکس دیکرجرأت نکرده است آنرا دست بکیرد وهنکامه جویان بدون تامل متفرق شده‌اند · ازجملهٔ کسانیکه بجهة این هنکامه کرفتار شده‌اند امین شهراست که باصطلاح ایران بیکلربیکی کفته می شود وچندنفر دیکر هم ازاعضای مجلس بلدیه را کرفته ونکاهداشته‌اند ·

درروزنامهای مجارستان می نویسند برای نفقه وتعیش فراریان هرسك وبوسنه تااین روزها ازحکومت مجارستان چهارصد هزارفلورین وازحکومت اتریش هفتصد هزارفلورین اعانت وصرف شده است ·

(یك فلورین یازده غروش صاغ است که تقریبا دوریال پول ایران باشد)

(انکلستان)

بیکلربیکی کری شهرلندن قرارداده است که پس ازورود جناب پرنس دیغال مهمانی بزرکی برای پرنس مشارالیه بکنند ·

درلندن بعضی اززنان ازدوك (رسچمپوند) که ازاعضای مجلس پارلمنت است خواهش کرده‌اند بپارلمنت اظهار نماید واذن حاصل شود · زنهایی که علم طب یادکرفته‌اند اجرای عملیات طب را کرده ناخوشیهای مردم را معالجه نمایند دوك مومی الیه نیز قبول کرده است که مطلب را درپارلمنت اظهار کند ·

درشهر (لیتل پاپ) که ازاملاك متصرفی انکلیس درقطعهٔ افریك است حریقی افتاده ونصف شهر سوخته است · وچون درهمه خانهای شهر باروت بوده است خواموش کردن آتش ممکن نشده · وازغرائب آنکه دریك خانه بقدر دوهزار صندوق باروت بوده است دراثنای حریق بعض دزدها بامید دست بردبخانهٔ مذکور داخل شده‌اند · ولی بجای دست برد باروت صندوقها آنهارا بدستیاری آتش بهوا انداخته است·

عیا حضرت **یمپراتریس** اتریش درپنجم ماه مارس فرنکی بلندن **رسیده ودرمهمانخانهٔ** (کلیریج) که یکی ازمهمانهای معتبرعمومی است منزل کرده‌اند ·

اسامیٔ پادشاهان بزرك و حكمرانهای اوروپ كه حكومت مستقله دارند بترتیب سال وقدم عمرایشان چنانكه معمول است در جدول جدا گانه نوشته میشود ۰

اسامی ومدت عمر و تاریخ جلوس پادشاهان و حكمرانهای مشارالیهم تااول ماه رٔولیهٔ فرنكی ۱۸۷۵ میلادی مطابق بیست وهفتم ماه جادی الاولی ۱۲۹۲ هجری نوشته میشود ۰ و پیترازهمه اعلیحضرت پاپ واعلیحضرت ایمپراتور المان است وجوانتر ازهمه الفونس قرال اسپانیا است اینها ازجهة سن وسال است اعلیحضرت (پیٹر) ایمپراتور برزیل است كه درشش سالكی جلوس نموده و پادشاهی كه پیترازهمه بتخت حكومت نشسته است اعلیحضرت ایمپراتور المان است كه درشصت وسه سالكی جلوس نموده اند

(نام نامیٔ پادشاهان و صاحبان حكومات مستقله)	(تاریخ ولادت)	(تاریخ جلوس)	سال	ماه	روز
اعلیحضرت پاپ (پی) نهم	۱۳ مایس ۱۷۹۲	۱۶ ژوئن ۱۸۴۶	۸۳	۰۱	۱۸
« (ویلهلم) یكم ایمپراتور المان وقرال پروسیا	۲۲ مارس ۱۷۹۷	۴ ژانویه ۱۸۶۱	۷۸	۰۳	۰۹
« (كونیته) پرنس شواچبورغ سوند رهاوزن	۲۴ سپتامبر ۱۸۰۱	۱۹ آو ۱۸۳۵	۷۳	۰۹	۰۶
« (ویلهلم) دوك برنزویك	۲۵ آوریل ۱۸۰۶	۲۰ اوریل ۱۸۳۱	۶۹	۰۲	۰۵
« (لویی) سیم كران دوك ممالك هسه	۰۹ ژوئن ۱۸۰۶	۱۶ ژوئن ۱۸۴۸	۶۹	۰۰	۲۱
« (ویلهلم) سیم قرال فلمنك	۱۹ فوریه ۱۸۱۷	۱۷ مارس ۱۸۴۹	۵۸	۰۴	۱۱
« (ادولف) پرنس ممالك شاومبرغ لیپه	۰۱ آغوست ۱۸۱۷	۲۱ نوامبر ۱۸۶۰	۵۷	۱۱	۰۰
« (كریتین) نهم قرال دانیمارك	۰۸ اوریل ۱۸۱۸	۱۵ نوامبر ۱۸۶۳	۵۷	۰۲	۲۲
« (الكساندر) دوم ایمپراتور روسیه	۲۹ اوریل ۱۸۱۸	۰۲ مارس ۱۸۵۵	۵۷	۰۲	۰۱
« (ارنست) دوك ممالك ساكس كوبورغ كوتا	۲۱ ژوئن ۱۸۱۸	۲۹ ژانویه ۱۸۴۴	۵۷	۰۰	۰۹
« (شارل الكساندر) كران دوك ممالك ساكس وایمار آیزاناخ	۲۴ ژوئن ۱۸۱۸	۰۸ ژولیه ۱۸۵۳	۵۷	۰۰	۰۶
« (شارل) سیم پرنس مونا كو	۰۸ دسامبر ۱۸۱۸	۲۰ ژوئن ۱۸۵۶	۵۶	۰۶	۲۳
« (ویكتوریا) ملكهٔ انكلستان	۲۴ مه ۱۸۱۹	۲۰ ژوئن ۱۸۳۷	۵۶	۰۱	۰۷
« (فریدریك ویلهلم) غران دوك ممالك مكلمبورغ شترلیج	۱۷ اوكتوبر ۱۸۱۹	۰۶ سپتامبر ۱۸۶۰	۵۵	۰۸	۱۳
« (ویكتور امانوئل) دوم قرال ایتالیا	۱۴ مارس ۱۸۲۰	۲۳ مارس ۱۸۴۹	۵۵	۰۳	۱۷
« (لئوپولد) پرنس ممالك لیپه دتموله	۰۱ سپتامبر ۱۸۲۱	۰۱ ژانویه ۱۸۵۱	۵۳	۱۰	۰۰
« (فردریك فرانچ) دوم كران دوك ممالك مكلمبورغ شورین	۲۸ فوریه ۱۸۲۳	۰۷ مارس ۱۸۴۳	۵۲	۰۴	۰۲
« (شارل) یكم قرال ورتمبرغ	۰۶ مارس ۱۸۲۳	۲۵ ژوئن ۱۸۶۴	۵۲	۰۳	۲۴
« (پیڑ) ایمپراتور برزیل	۰۲ دسامبر ۱۸۲۵	۰۷ اوریل ۱۸۳۱	۴۹	۰۶	۲۹
« (جورج) دوم دوك ممالك ساكس ماینی كن	۰۲ اوریل ۱۸۲۶	۲۰ سپتامبر ۱۸۶۶	۴۹	۰۲	۲۸
« (فردریك) كران دوك ممالك بادن	۰۹ سپتامبر ۱۸۲۶	۲۴ اوریل ۱۸۵۲	۴۸	۰۹	۲۱
« (ارنست) دوك ممالك ساكس ایتنبورغ	۱۹ سپتامبر ۱۸۲۶	۰۳ آو ۱۸۵۳	۴۸	۰۹	۱۴
« (پیڑ) كران دوك ممالك اولدنبورغ	۰۸ ژولیه ۱۸۲۷	۲۷ فوریه ۱۸۵۳	۴۷	۱۱	۲۳
« (البرت) قرال ساكس	۲۳ اوریل ۱۸۲۸	۲۹ آكتوبر ۱۸۷۳	۴۷	۰۷	۰۲
« (اوسكار) قرال سئد	۲۱ ژانویه ۱۸۲۹	۱۸ سپتامبر ۱۸۷۲	۴۶	۰۵	۱۰
« (عبدالعزیزخان) شاهنشاه ممالك عثمانیه	۰۹ فوریه ۱۸۳۰	۲۵ ژئن ۱۸۶۱	۴۵	۰۴	۲۱
« (ناصرالدین شاه) شاهنشاه ایران	۳۰ ژولیه ۱۸۳۰	۱۰ سپتامبر ۱۸۴۸	۴۵	۱۰	۲۹
« (فرانسوا ژوزف) یكم ایمپراتور اتریش قرال مجارستان	۱۸ آو ۱۸۳۰	۰۲ دسامبر ۱۸۴۸	۴۴	۱۰	۱۳
« (جورج) پنجم پرنس ممالك والدك	۱۴ ژانویه ۱۸۳۱	۱۵ مه ۱۸۴۵	۴۴	۰۵	۱۷
« (فردریك) دوك ممالك آنهالد	۲۹ اوریل ۱۸۳۱	۲۲ مه ۱۸۷۱	۴۴	۰۲	۰۱
« (هانری) پرنس ممالك رئس سئلایچ	۲۸ مه ۱۸۳۲	۱۱ ژولیه ۱۸۶۷	۴۳	۰۱	۰۳
« (لئوپولد) دوم قرال بلجیك	۰۹ اوریل ۱۸۳۵	۱۰ دسامبر ۱۸۶۵	۴۰	۰۲	۲۱
« (لویی) یكم قرال پورتكال	۳۱ اوكتوبر ۱۸۳۸	۱۱ نوامبر ۱۸۶۱	۳۶	۰۸	۰۰
« (جورج) پرنس ممالك شوراچبورغ رودولشتاد	۲۳ نوامبر ۱۸۳۸	۲۶ نوامبر ۱۸۶۹	۳۶	۰۷	۰۸
« (ژان) دوم پرنس ممالك لیختن شتاین	۰۵ اوكتوبر ۱۸۴۰	۱۲ نوامبر ۱۸۵۸	۳۴	۰۸	۲۶
« (لویی) قرال باویڑ	۲۵ او ۱۸۴۵	۱۰ مارس ۱۸۶۴	۲۹	۱۰	۰۶
« (جورج) یكم قرال یونانستان	۲۴ دسامبر ۱۸۴۵	۰۵ ژئن ۱۸۶۳	۲۹	۰۶	۰۷
« (هانری) دوازدهم پرنس ممالك رئس كرایچ	۲۸ مارس ۱۸۴۶	۰۸ نوامبر ۱۸۵۹	۲۹	۰۳	۰۳
« (الفونس) دوازدهم قرال اسپانیا	۲۸ نوامبر ۱۸۵۷	۳۱ دسامبر ۱۸۷۴	۱۸	۰۸	۲۸

دوك وكران دوك و پرنس القاب شاهزادكان اوروپ است ۰ و القاب فخریهٔ بعض نجبای بزرك است درممالك المان دوك وكران دوك و پرنس در بعض ممالك وقطعات المان حكومت دارند ۰ كه حكمرانی ایشان در داخلیه بطور استقلال است كارهای مالیاتی وقشونی وعموما ادارهٔ ملك ومملكت خودشانرا بی مداخلهٔ غیراداره میكنند ۰ وهمهٔ این دوكهای بزرك وكوچك و پرنسها بعلاوهٔ قرالهای باویٹر وساكس وورتنبورغ داخل درمنفقهٔ المان هستند ۰ وایمپراتوری المان كه امروز بنام اعلیحضرت ویلهلم قرال پروسیا خوانده میشود عبارت ازهیئت مجموعهٔ قرال مذكور وقرالها ودیگر حكومتهای معدودهٔ مذكوره است كه مجمع آنها منفقهٔ المان نامیده میشوند ۰

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

﴿ فصل ﴾

حرارت آب رابه بخار محول میسازد . این بخار کاهی محسوس است ومانند مبغ بنظر می‌آید . وکاهی هم اصلا بچشم دیده نمیشود . درهر فصلی وخصوصاً در تابستان درهوا بخارات هست که به‌چشم مرئی نیست . مگر چنانچه مزاج هوا بودن‌وسردی حاصل کند . چون همهٔ انهارا که درمیان آن بخار هست نمیتواند حفظ وضبط کند یك جزئی از این بخار مانند مبغ می شود ویا اینکه دوباره مایع وآب گردد .

برای امتحان این قطره یك تنك بلور را که درمیان آن آب بسیار سرد هست بیاریم . و بیرون آنرا بیك دستمال خشك کرده درهوای کریم میان اطاق بگذاریم همانساعت می‌بینیم اطراف تنك رایك مبغ فرا گرفت . که‌براق‌آب راپوشانیده بعد از آن مبغ مانند قطره های آب متزشح شده ازروی تنك جاری میشود واین قطره هاهمانا به سبب ملاقات هواست به‌تنك آب که درمیان آب سردهست که‌آن سردی ایتحالت‌را احداث میکند . وبخارانی را که بالخاصه درهوای محیط بان تنك موجود است مترا کم کرده مانند قطرات آب جاری سازد .

بخار هائی که قابل رؤیت هستند یعنی به چشم دیده میشوند ابر هارا تشکیل میکنند . ومختلف بودن رنگهای ابر ها از تأثیر ضیا وروشنایی است .

کاهی درهنکام غروب آفتاب ابر ها که دسته دسته ورنکارنك دیده می شوند البة دقت‌شده است که بچه‌خوش رنکی وبطور فرح بخشی حالتها پیدا میکند ویك روشنائی دیکر بواسطهٔ انعکاسات جسمها ازآن ابرها حاصل میشود که هرکونه روشنائی که‌در کرهٔ زمین تصورکرده‌شود درنزدآن روشنائی ابداً نمود نتواند داشت . اینهاچیز دیکر نیست بعض بخارات مائیه است که‌شعاع شمس ازمیان آنها کذشته درمظاهر منعکس میکردد .

سطح بسیار پهنا ور دریا در روزها بتأثیر حرارت آفتاب کرم شده ازاو بخاراتی که دیده نمی شود بالامی‌آید وابرها ازآن حاصل میشود وصعود میکند پس‌ازآن در اقطار مرتفعهٔ هوای نسیمی یعنی بدرجهٔ معینه ازاین فضاکه بالامیرود یك برودت تا کهانی برآن ابرها میرسد وبواسطهٔ آن برودت به‌یکجا جمع شده باران کردیده باز برزمین فرود آیند .

(بازهست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۲ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۹	۱۵
استقراض	۱۸۶۳	فرانق ۱۱۷
«	۱۸۶۵	۱۱۸
«	۱۸۶۹	۱۰۸
«	۱۸۷۲	۰۳۳ـ
«	۱۸۷۳	۱۰۵

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤٨	٥٠

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۲۵
اعتبارعمومی	۰۳	..
تراموای	۱	٤٠

	کمبیال	غروش
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۰۵
پاریس	فرانك ۲۲	سانتیم ٦٥

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۵
لیرای فرانسه	۰۸۸	۳۲
امپریال	۰۹۰	۰۲
کرمیجه	۰۵۱	۲۸
روبل (منات) نقره	۱٦	۳۵
منات کاغذی	۱٤	۱۸
مجیدیه	۱۰۲	۲٤
بشلك	۱۰۵	۳۲
مثالك	۱۰٦	۱۳
پول سیاه	۱۳۸	۱۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع واسلاف ومعاصرین انتخاب درسه‌جلد درج کرده‌بود دردکان حاجی‌حسن‌افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش دریاغچه‌قپوسی هرجلدی بقیمت‌معین فروش میشود .

مسیو م دیوسقوریدس نام طبیب دربالای اوزون‌چارسو درنزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است . ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد .

طبیب مومی‌الیه متعهد می شود . که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت وبتدابیر وتداوی حکیمانه معالجه‌نماید . وهمچنین درناخوشی معده‌نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد . وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده‌است . که محل‌فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق‌است . ودستورالعمل استعمال‌حبها دورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست . قیمت یك‌قوطی نیم مجیدیه است . در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی‌الیه نباشد ساخته وقلب‌است بهمین جهت‌دقت لازم‌دارد .

ش . د . پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادتمآب کاظم پاشا مبرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجههٔ تعزیه‌داران خامس آل‌عبا شهید کربلا روحی له‌الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری‌است نوین وواسطه ایست برای‌تجدید آیین آموانین‌بانضمام قصیدهٔ غرای‌مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع‌شده ودردکان‌جلیل‌اغا درچنبرلی‌طاش وحاجی‌حسن‌اغادرباغچه قپوسی‌فروخته می شود .

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان‌حاجی‌حسن‌اغا کتاب‌فروش درباغچه‌قپوسی . دکان‌تنباکوفروش‌دراقسرای‌نزدیك‌یشل طولومبه . مغازهٔ کتاب‌فروشی بزرك‌درزیرمسافرخانهٔ‌عسکری . دردکان چای فروشی دم در خان والده .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که د چندسال پیش ازجانب‌یکی ازمأمورین‌سفارت سنیهٔ‌ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان‌الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره‌طبع‌شده‌است . درمغازهٔ کتاب‌فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجدیه سفید فروش میشود .

دراداره‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرجیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان‌طبع‌شده‌درباراقهٔ سرپل و جاهای دیکرفروخته می‌شود .

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته‌شده . مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواندود .

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول . ابداً باآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب‌فروش از قرار سه غروش فروش میشود

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خواجه‌دین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ١٦ فروش‌خواهد شدخانهٔ مذکور درحرم وسلاملق جهارده اطاق و یك‌طو یله وجهار چاه‌آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ و بقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا و بقچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید .

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغرافی وچه به‌یتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط‌متنوعه ونیز رسمهای کراویر وفرون وکارت‌و زیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌و باعث خشنودی خواهشمندان‌سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغرافی همه جور بزرك‌و کوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره‌مطبعه موجود است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله‌علیه رحمة واسعه کتابی است که درنظامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطور بسیار خوب وطرز مرغوب باسمه‌شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این‌معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه دوسال کذشته ازانفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده و برحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف‌بود بعد از فروخته شدن مقدارکافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخها های ان در مغازهٔ کتاب فروشی‌در زیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل‌اغا درچنبرلی‌طاش وحسن‌اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقراریست فروش رایج‌فروش میشود .

نومرو ٤٤ فی ٣٠ صفر سنه ١٢٩٣ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ٤ مارت ١٢٩٢ سنه فی ١٦ مارس ١٨٧٦ سال دوم

اختر

١٢٩٢

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود به سطر ده غروش و از اعلانات عادی به سطر سه غروش اخذ خواهد شد

امن وامان

درزبان خودمان معمول است . میکوییم خدا این امن وامان را ازدست ما نگیرد . امن وامان بمعنی آسوده کی خاطر و مطمئن بودن خیال وساکن بودن دلهااست ازهرچیزی که باعث ترس و بیم وموجب خطر وگزند باشد .

امن وامان اول چیزی است که زنده کانی وتعیش انسانهارا لازم است . ونخستین اساسی است که تمدن واجتماعات نوع بشر بروی آن موسس گردیده است . بنیاد آبادی جهان بقواعد امن وامان محکم است . روابط حسنات وتیکیها بواسطهٔ امن وامان بهمدیگر بسته است . اگر امن وامان نباشد شیرازهٔ زندکانی انسانی بشر ازهم پاشد . وکار ازتمدن وانس واستیناس بوحشیکری و بیابان کردی وهرج ومرج کشد .

امن وامان را درجهان تمدن سه کونه جهات تعلق هست وسه طور امنیت مارا لازم است جانی . مالی . ناموسی . درمیان هر جمعیت وکروهی که این سه کونه امنیت نباشد . آسایش وسعادت حال آن جمعیت محال وممنع است . واصلا این تمدن وزندکانی بجمعیت بجهة حاصل کردن این سه کونه امنیت است . وبدین جهة است این همه حکومتها ودولتها ترتیب داده شده . واسباب محافظت جان ومال وناموس مردم را بطوریکه لازم دیده اند فراهم داشته ومیدارند .

محافظت جان را مستحفظین حکومتی وعساکر ضبطیه و پولیس وقراولان ومانند آنها کاشته شده اند . وفراهم داشتن اطوار امن وامان دربارهٔ حال وناموس نیز بواسطهٔ مأمورین وحفاظ وضباط ودیوانخانها ومحکمه ها درهرملك ومملکتی باختلاف اقتضاآن وضع وآداب آن مملکت مرتب ومقرر کردیده است .

مع ذلك اکردرست ملاحظه شود حافظ جملهٔ اینها قانونها وشریعتهااست . ولی این سخن را درست باید فهمید . وحکم آنرا بسیار عمده وطرف اعتنا بایددانست .

قانون وشریعت که بعدل وراستی برای محافظت جان ومال وناموس مردم کذاشته شده است مقدس ومحترم است . وجمله اجزای ملك ومملکت بمحافظت آن امن وامان را براستی حاصل تواند داشت .

قانون وشریعت یك معنی دارد اکرچه دراصطلاحات اقوام باطوار مختلفه آنرا مصداقها قراردهند . قانون مقیاس عدالت است شریعت محل ورود وصدور احکام عادلانه است . ناموس اعظم میفرماید ﴿ شمارادرقصاص حیات هست ﴾ پس قانون قصاص یك واسطهٔ بزرکی برای امنیت جانی است وازاینجا معلوم است که حافظ مدنیت وآسایش . واساس امن وامان قواعد عادلانه وقوانین مستقیمه است . وکرنه اشخاص وافراد که بی میزان عدالت و بی قاعده وشریعتی بحفاظت مردم کماشته شوند هرکز حصول امن وامان باوجود خیالات مختلفهٔ آنها متصور نتواندشد .

راست است حکام وضباط ومأمورین ودیوانخانها ومحکمه های شرعیه ونظامیه همه وسائط اجراءات قوانین وشریعتها هستند ولی حاکم حقیقی وحافظ مال وجان وناموس اقوام وملل همانا شرایع وقوانین است و بس .

اکنون چیزی که دراین مقام برای ما فهمیدن آن بسیارلازم است اینست . که بعدازدانستن لزوم قانون وشریعت . وفهمیدن اینکه اکرشرع وقانون نباشد جان ومال وناموس نوع بشر درمعرض خطر است . سهل است زنده کانی وتعیش نیز ممکن نتواند بود . واین قانونها هم باقتضای حال ملك واهل وزمان معین ومرتب شده وکافل سلامت وسعادت ماست . باید فهمید حفظ قانون وتبعیت براحکام آن هم تکلیف افراد وآحاد است . وهم وظیفهٔ هیئت مجموعهٔ آنهااست دولت وحکومتی که اساسا ودردرجهٔ اولی واضع وموسس وياحافظ واجرا کنندهٔ قوانین است خودنیز زیادترازهمه قوانین را بایدمقدس دانسته تخلف ازآن را جایزنداند . وهمچنین ازارکان سلطنت وحکومت کرفته تابزارع وپیله ور برسد همه رعایت قانون را باید وظائف اصلیهٔ خوددانند . بعلت اینکه حکم نتیجهٔ قانون که امن وامان وحفظ مال وجان وناموس است بطورمساوات درحق همهٔ آنهاجاریست .

اکر امن و امان نباشد نه تنهارعیت واهالی پریشان ومضمحل وخراب شوند بل هیئت دولت وسلطنت نیزدچار خطرهای بزرك شود . چه بقای دولت وسلطنت وانتظام حال حکومت بسته بانتظام حال رعیت است . بل دولت وحکومت بی اهالی ورعیت وجود نتواند داشت .

در این صورت همچنانکه عموم مأمورین و حکام وضباط باید ازتفصیل احکام قوانین ودرجهٔ اهمیت آنها آکاهی داشته باشند .

تمامی اهالی ورعایا نیز که امن وامان را لازم دارند باید ازتفصیل احکام قانونها وشریعتها مطلع وآکاه باشند . تا آنکه بتوانند تخلف ازآنها نکنند وحفظ آنهارا نمایند . ودر امر محافظت آنها اتفاق کنند .

لکن این آکاهی که عموم اهالی را لازم است آیا چه قسم ممکن تواند بود ؟ وچکونه این معنی را عموم مردم توانند فهمید ؟ دانستن آنها قوانین و احکام را بسته بعلم وسواد واطلاعات است . واکثر اهالی ممالك ما ازدانش وسواد بهره ندارند سهل است ازهیچ جای دنیا آنهارا خبری نیست .

پس بنابراین مقدمات باید ازحصول امن وامان بطور مقصود چشم پوشیم . ویا آنکه راه فهمیدن قواعد عدل وداد واطوار واحکام قانونها واهمیت محافظت آنهارا بهیئت اجتماعیه بدست بیاوریم .

قسم اول را کویا اختیار نتوانیم کرد . وناچاریم ازاینکه شق ثانی را قبول کرده وراه کار را بدست بیاوریم . در این حال ازروی تحقیق اعتقاد توانیم داشت که راه این کار بجز وسعت دادن دردائرهٔ علم و دانش . وبنا کردن مکتبها و مدرسه ها . وواداشتن عموم اهالی بتحصیل اطلاعات و باز شدن چشمها وکوشها برای دیدن وشنیدن آنچه دراطراف جهان هست . و بدست آوردن اسباب ترقیات درمدارج کمال ومتفرعات این مطلب . وطلب کردن علم اکرچه دراقصای بلادمشرق ومغرب یادرسمت دیکر این دنیا که امریك است بوده باشد .

﴿ طلب کنید علم را اکرچه درچین باشد ﴾

(خبرهای تلکرافی)

(اتریش ـ مجارستان)

وین ١٤ مارس

سندات روم ابلی ٢١ فلورین ٨٥ سانتیم
لبرای فرانسه ٠٩ « ٢٦ «
لبرای عثمانی ١٠ « ٤٢ «

بجز از سندات ناسیونال بانك فیات اسهام دیکر تنزل دارد . سندات راه آهن روم ابلی زیادتنزل نمود .

زارا ١٤ مارس

درمجلس شورای ملت ولایت اعضا اظهارکردند که تا رئیس حامیان آزادی آمده و درمجلس کیفیت ارتکاب ورشوت کرفتن را که از فقرهٔ امتیازات راههای آهن کرفته شده است بیان نکند اقدام بمحبت ومذاکرات نخواهیم کرد . رئیس شوری درجواب این سخن نتوانست چیزی بکوید وناچار شد از مجلس بیرون برود .

(فرانسه)

پاریس ١٤ مارس

اسهام عمومیه ١٧ غروش ٢٥ سانتیم
سندات روم ابلی ٤٧ فرانك ٠٠ «

مسیو (کروی) برای ریاست مجلس سناتو ومسیو (دودیقره پاسکیه) بریاست مجلس تنظیمات انتخاب ومعین کرده شدند .

(بوردیانو)

(فرانسه)

پاریس ١٤ مارس

بیانامهٔ که حکومت منتشر کرد حمایت از جمهوریت مینماید . وبمأمورین سپارش می کند باینکه حال اکنونی حکومت را مراقبت کنند و اطاعت وانقیاد نمایند .

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۴ مارس

در نوبسه درخصوص بانك (قردی موبیلیه) بعض سخنها گفته شد که گویا درشعبهٔ بانمذکور که در شهر (بورن) دارد بعض بی قاعده گیها شده است . وبهمین سبب سندات اسهام بانك مذکور تنزل نموده است . ادارهٔ بانك مذکور این سخنهارا بطور قطع ویقین تکذیب می نماید (۱)

(روترهوا)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

متصرفی سنجاق لازستان بسعادتمآب توفیق بك افندی متصرف سابق اورفه .

متصرفی سنجاق بهکه بعزتمآب سری افندی مکتوبی سابق ولایت طونه احاله وتوجه شده است .

باش کاتبی نظارت جلیلهٔ عدلیه بسعادتمآب مظهر بك افندی مکتوبی سابق معارف احاله وتوجیه فرموده شده است .

مکتوبی نظارت جلیلهٔ معارف بسعادت مآب حالت بك افندی باش کاتب اسبق عدلیه .

جناب سعادتمآب حالت بك افندی بشایستگی برای مأموریت مذکوره انتخاب شده اند . بمناسبت اهلیت ولیاقتی که دارند توان گفت این مأموریت ایشان مصداق (اعط القوس باریها) شده است بدین جهت جناب ایشانرا تبریك نموده وعرض محمدت خودرا وظیفهٔ محظوظیت مخصوصهٔ خود میدانیم .

جناب دولتمآب شفیق پاشا والیٔ سابق ارضروم روز سه شنبهٔ گذشته باسلامبول وارد شده اند .

پیشتر در اوراق اخبار نوشته شده بود که جنرالی از روسیه بمصر آمده و بعساکر مصریه ترتیب و تنظیم خواهد داد .

(الجوائب) این خبررا تکذیب میکند ومینویسد که جنرال مومی الیه محض بجهة سیاحت بمصر رفته است .

(الجوائب) از بصیرت نقل میکند که تا کنون غیر از عساکر نظامیه بقدر دویست و هفتاد هزار نفر عساکر ردیفیه واحتیاطیه بهرسك قشون دولتی فرستاده شده وشانزده جنك درمیان واقع شده است سوای زد وخوردهای اتفاقی مختصر .

(۱) چون خط تلگراف والونا بریده شده است تلگرافنامهای اوروپ که بواسطهٔ خطمذکور می آمد هنوز نرسیده است .

(درفقرهٔ زد وخورد حرفی نیست وگویا همین قدرها باشد لکن در تعداد قشون ومقداری که ذکر شد جای شبهه تواند بود بعلت اینکه مأخذ سخن معلوم نیست) .

(استانبول) می نویسد

یك منجم مشهور دراسلامبول استخراج کرده است که درچمنزار حیدر پاشا نزدیك بچشمهٔ که درآنجا است دفینهٔ درزرمین هست وبهمین ملاحظه یك بیك باشی ضبطیه ازجانب حکومت گماشته شده است که محل مذکور را بکنند . وتا کنون که قدری کار کرده اند چیزی معلوم نشده است ولی هنوز امیدواری باقی بوده است .

درکازت صباح دیده شد اینروزها کازتی بزبان رومی بنام پروئیا (یعنی صباح) دراسلامبول طبع ومنتشر خواهد گردید .

دوشب پیش ازاین دریك اوغلی درکوچهٔ خندق بخانهٔ روبروبی ادارهٔ کازت لاتری دزد رفته وبقدر شصت لیرا اموال واشیارا بسرقت برده است .

(منیپوس) که کازت مزاح ومضحکات است وبزبان رومی چاپ می شود در بارهٔ مسیو کورکیادی طبیب بعض سخنان ناشایست نوشته بوده است . طبیب مومی الیه مدعی شده صاحب کازت مذکوررا بمحاکمه دعوت کرده اند . درمحکمهٔ بدایت یك اوغلی رسیدگی بدعوا شده ودرحق صاحب کازت پسا نزده روز حبس ودادن پنج لیرای عثمانی جزای نقدی یعنی جریمهٔ قانونی حکم کرده شده است ولی مدعی علیه متقاعد نشده دعوارا استیناف خواسته است .

ازجانب حکومت سنیه بمعرفت نظارت جلیلهٔ معارف قرارداده شده است که (کوشك چینی) را که درداخل سرای توپقاپو است بزرك کرده وآنجارا بك انیکه خانهٔ عمومی مانند موزه خانهای فرنکستان بسازند . ومصارف تعمیر آنجا مقرر شده ودرایندوزها اقدام بکار خواهد شد .

دراین موزه خانه آنچه آثار قدیم وچیزهای انیکه درخزانهٔ عامره وانبارهای دولتی هست وآنچه بعد ازین پیدا خواهد شد گذاشته میشود .

برای این موزه خانه هیئت ادارهٔ مقرر خواهد گردید که عبارت از یك مدیر وچند نفر کاتب وغیره باشد .

خاچیك نام ماهی گیر ساکن اسکدار چند روز پیش درکنار دریا یك عدد اوبس (۲) پیدا کرده است وآنرا بخانه اش آورده وبطمع اینکه آن کاوله ازسرب است روی آنش گذاشته است که گداخته شود . درآن بین باروت آتش گرفته اوبس ترکیده وخاچیك بیچاررا ازچند جا زخمدار نموده است برای معالجه جراحی از مریضخانهٔ عسکری بسر اوگذاشته اند . ولی میگویند زخمهای اوزیاده بوده است ومشکل علاج پذیر بشود .

چند روز پیش درمقری کوی کریکور نام حمالی بیك خانه حمل ونقل اشیا میکرده است . درخانه حمال مذکور را بقتل رسانیده اند وضبطیه ازکیفیت کشتن خبردار شده ورفیق اورا بایك نفر نوکر خانهٔ مذکور گرفته ونگاه داشته اند که این فقره را تحقیق وقاتل وسبب قتررا معلوم نمایند .

کسانیکه درفقرهٔ قتل دوخواهر از خانوادهٔ کامالیك متهم بودند همه را مرخص کرده اند . بجزحاجی واسیل نام وبکیجی (یعنی پاسبان محله) که بجهة زیادتر متهم بودن آنها هنوز درحبس میباشند .

(لوانت)

(الکمانیه اوکبورکرچایتونغ) ازروی نوشتجات را کوزه می نویسد . جنرال (رودیچ) تکالیفی را که بسرکرده های شورش درخصوص ترك سلاح وبرگشتن بخانهای خود شان داشت بیان کرده سرکرده ها جواب دادند که ما این تکالیف راقبول می کنیم مشروط براینکه دولت علیهٔ عثمانیه چهل فوج قشون خودرا که درهرکسك دارد پس بکشد ویا آنکه قرار بدهند ماها بازرکان وصاحبان املاك خودمان ملاقات کرده قرار بعض کارهای رعیتی وغیره رابدهیم . ویا آنکه دولت اتریش وبادولت دیگر قشونی درداخلهٔ بوسنه وهرسك داشته باشد که نظارت کنند باجرا آت اصلاحات وعفو وامانی که بماها وعده شده است . بارون (رودیچ) جواب داد هیچکدام ازاینها پذیرفته نخواهد شد . دولت اتریش شرائط کال بی طرفی را مرعی خواهد داشت . وحدود خودرا محکم وحفظ خواهد نمود . وبعد ازآخر ماه مارس هم اعانهٔ که بفراریان ازجانب دولت مشارالیها داده میشد مقطوع وموقوف خواهد گردید . ولی میتوانم به پنج شرط امنیت بدهم وشما بخانهای خودتان برگردید .

یکی اینکه جزا وموآخذه درحق شماها بعمل نیامده ومظهر عفو عمومی بشوید .

ثانیا تعهد اینکه روسا وبزرگان ازاهل اسلام باشما بخوبی رفتار کرده حرکت بدی دربارهٔ شما بعمل نیاورند .

ثالثا تامدتی نفقه وجیرهٔ شما ازجانب حکومت داده شود .

رابعا خانهای شماها که بجهة این اختلال خراب شده است تعمیر شده ولوازم تعیش ومبلغی که بتوانید بآن زراعت نمایید ازجانب دولت مرحمت شود . خاصا تامدت دوسال ازمالیات وتوجیه وبدل عسکری وغیره معاف ومرفوع القلم بوده باشید .

قرض دولتهایی که در روی زمین هستند از روزی که باین کارشروع شده است روز بروز زیادتر می شود . وامروز اگر تمامیٔ مسکوکات ووجوه نقدی وطلا ونقرهٔ موجودی دردست مردم را جمع کنند بقدر نصف قرض دولتها نتواند شد .

قرض همهٔ دولتها درسال ۱۷۱۵ میلادی (۷) ملیار (۱) و پانصد ملیون فرانك بوده است (که تخمینا یك هزار و پانصد کرور تومان پول ایران باشد) درمدت صدسال یعنی درسال ۱۸۱۵ زیاده بر بیست وپنج ملیار فرانك بوده ودرسال گذشته که ۱۸۷۵ بود تنها قرض دولت انکلیس (۱۹) ملیار و ۳۷۵ ملیون فرانك بوده است والحال مجموع قرضهای دول اوروپ به ۶۰ ملیار و ۳۱۶ ملیون رسیده وازین مقدار (۲۰) ملیار و ۸۰۰ ملیون فرانك تنها قرض دولت فرانسه است . امریکای جنوبی وشمالی (۱۸) ملیار و ۳۷۱ ملیون وکسری قرض دارد . چین بانضمام ژاپون (۳) ملیار ۲۸۵ ملیون وکسری . اوسترالیا یعنی جزائر بحر محیط (۱) ملیار و ۲۱۶ ملیون وکسری . آفریقا یك ملیون و ۸۸۴ ملیون وکسری قرض دارد .

وتمامی قرضهایی که دولتهای روی زمین دارند بقدر (۱۱۴) ملیار وچهارصد وچهل وهفت ملیون ودویست وپنج هزار فرانك می شود

اکسپوزیسیون (یعنی تماشاگاه عمومیٔ امتعه) شهر فیلادلفی که درامریك درماه سیم بهار آینده گشوده خواهد شد دولت فیلیك کتابهای بسیار ونقشها وصورتها بآنجا خواهد فرستاد تا حال بقدر (۱۸۰۰) جلد درشهر امستردام بجهة این کار حاضر کرده اند کتب مذکوره حاویٔ علوم حکمت طبیعیه وطب وتربیت وغیرآنها است وغیر ازآنها سیصد وپنجاه کازت وروزنامه ودویست وسی وهفت رساله که آنها هم مانند کازت درهرچند روز وماه نمره بنمره درممالك فیلیك چاپ می شود وموازی یکصد وچهل وهفت رسمها وصورتهای بزرك وکوچك که نقاشان مشهور فیلیك کشیده اند برای اکسپوزیسیون مذکور خواهند فرستاد .

دراکسپوزیسیون شهر فیلادلفی امریك اعضای جمعیت فرانك ماسون (یعنی کارکنان آزادی) که درصفحات ایران باهل فراموشخانه معروفند مجلس خواهند داشت . این مجلس درسیم ماه مهٔ فرنکی که بفارسی ایار ماه است منعقد خواهد گردید .

(۱) ملیار هزار ملیون است یعنی دوهزار کرور که ملیون دوکرور است وهر فرانکی یك قران وکم وزیاد میشود .

(۲) اوبس ازکاوله های توپ کروپ است که باروت درمیان کاوله گذاشته می شود .

جمعیت مذکور دعوت نامها بتمامی انجمنهای فرانك ماسونی که دراطراف دنیا است فرستاده اند ولی مجلس بزرك شرق کبیر فرانسه در اینباب اظهار نکرده اندبعلت اینکه میگویند یك انجمن فرانك ماسونی درشهر (نیو اورلیان) که درامریك است برخلاف قاعده‌های مقرره خودشان ترتیب داده شده است وشرق کبیر فرانسه آنرا قبول وتصدیق نموده است . حال آنکه بقاعده خود شان نمی بایست تصدیق نمایند .

در امریك در شهر (بوستون) (ساموئل درك) نام مؤلف وفات کرده است . این مؤلف تاریخ مشهور به بوستون را نوشته و در مدت زندگانی خود بجز از کتاب واوراق اخبار ومانند آنها به چیز دیگر شوق ومیلی نداشته است . در کتابخانهٔ او که پس ازوی نوشته‌اند . بقدر سی هزار کتاب موجود وپانزده هزار از آنها مجلد بوده است وغیر از آنها نه هزار تصویرها ونقشه‌ها بوده است . وتمامی کارتها وروزنامهایی که درآمریك چاپ می‌شود تا روز وفات خود همه‌را نمره بخره داشته است . و پانصد جلد از سیاحتنامه‌هایی که درحق طایفهٔ هندوی سکنهٔ آمریك نوشته شده بوده است نیز درکتابخانهٔ مذکور موجود بوده‌است .

در انکلستان بجهة حمل ونقل قطارهای راه‌آهن از سمت انکلستان بخاك فرانسه واز فرانسه بخاك انکلستان واپوری ساخته‌اند که این واپور درقنال (یعنی خلیج) مانش کارکرده اسباب آسانی مرور وعبور کردد . ومعطلی که بجهة دخول وخروج مسافرین وبارها از واپورها بقطارها و از قطارها بواپورها میشد ازمیان برداشته بشود .

واپور مذکور بصوابدید (اجرتون) نام مهندس ساخته شده واز تجربه وامتحان گذشته است . طول این واپور ششصد قدم انکلیس است (که هرسه قدمی یك متر و یك دزع طهران است) وعرض آن دویست و بیست وهشت قدم است . واپور مذکوررا سه ماشین حرکت میدهد که اینها بهیچ دیگر مربوط نیست وبدین جهة سکان وخله چوب بجهة آن لازم نمی باشد . خرج ساختن واپور مذکور بقدر پنج کرور فرانك ملاحظه شده .

درندن دوکس باهمدیکر بحث کرده وشرط بسته اند که کدام یك از آنها مدت چهل وهشت ساعت بلافاصله وبدون آرام کرفتن دویده وکدام یك بیشرطی مسافت تواند کرد . وقرارداده اند هرکدام از آنها فائق بشود از آن دیکری یك عدد کیلاس نقره که قیمت آن بنجاه لیرای انکلیس بوده باشد بکیرد .

موافق تحقیقات جدیده که درچندماه پیش کرده اند مقدار اهالی ممالك راپون سی وسه ملیون وسیصد هزار وششصد وهفتاد وپنج نفس بوده است . وبابن حساب ملاحظه کرده اند که درمدت سه سال نفوس موجوده در ممالك راپون را بقدر یکصد وهشتاد ونه هزار وسیصد وپنجاه نفس افزوده شده است .

علیا حضرت ملکهٔ انکلیس در ماه آوریل فرنکی که ماه نیسان رومی است بسمت ممالك المان خواهند رفت . وبجهة این سیاحت دوعدد واکون (عرابهٔ است که درخطهای راههای آهن کار میکند) می‌سازند این واکونها بسیار ظریف ومزین خواهدبود . خرج ساختن آنهارا دربکصد هزار فرانك یعنی ده هزار تومان پول ایران تخمین کرده اند . این واکونها را در شهر (شربورغ) که درکنار لنکر کاه ودرخاك فرانسه واقع است آماده خواهند کرد . وعلیا حضرت مشار الیها بواپور با آنجارفته واز آنجا براه آهن سوار خواهند کردید .

روزنامهای المان اسامی فابریکها وکارخانجات را که بدولت المان مالیات ورسم میدهند درضمن نسخه‌ها مینویسند . ازآنجمله نوشته‌اند .

مسیو (کروپ) مخترع توپهای طرزتازه مشهور (بکروپ) سالی یکصد وسی ودوهزار وهفتصد وپنجاه فرانك رسوم بدولت مشارالیها می دهد . وازاین قرارمعلوم می‌شود منفعت سالیانهٔ فابریك مذکور پنج ملیون ودویست وپنجاه هزار فرانك میباشد که برابر ایران یك کرور وسی وپنج هزار تومان بوده‌باشد .

دربلجیك درحق (کولد شمید) نام رستراتر (صاحب مهمانخانهٔ آشپزی) که درشهر آنور بوده است بجهة یك منازعه که کرده بوده‌است حکم کرده شده بود که مدت چهارماه حبس بشود واین عربدهٔ اودرهنکامی بوده‌است که جناب کونت شامبور (۳) درسنهٔ ۱۸۷۳ بشهر آنور آمده بودند این حکم را که درحق اوشده بوده‌است . اعلیحضرت قرال بلجیك به یکصد فرانك جریمهٔ قانونی قرار میدهند . وازحبس اوصرف نظر می‌شود . لکن پیش ازآنکه این وجه‌را بحکومت بدهد دختری برای اعلیحضرت قرال متولد شده وبابن مناسبت متهمین پولیتیك عفو شده (کولدشمید) هم درآن ضمن میبایست بخشیده شود . مع ذلك حکومت بملاحظهٔ اینکه قرارجزا پیش ازولادت دختر قرال بوده‌است . مبلغ مزبوررا باز از اوطلب نموده واو اطاعت نکرده دوباره از جانب حکومت کرفتار شده محبوس کردید . کولد شمید مذکور دراینباب از وزیر مالیه ووزیر عدلیه شکایت کرد وکار بمحکمهٔ بدایت محول کردید . درمحکمهٔ مزبوره رسیده‌کی بدعوا شده وقرار دادند که علاوه بر اینکه نباید متعرض باو شد باید حکومت ازعهدهٔ پانصد فرانك خسارت ومصارف او برآید . ولی کولد شمید که محبوس شده بود راضی نشده وده هزار فرانك ضرروخسارت میخواست لهذا دوباره حکم‌را استیناف خواست وقرارشد درمحکمه بالاتر بمحاکمهٔ او باحکومت برسند .

روزنامهٔ صباح تفصیلی درخصوص نفوس وعسکر ومالیات ایران نوشته . ولی مأخذ آنرا معین ننموده است . همهٔ آنچه نوشته شده است دور ازحقیقت است . اینها بعض تخمینها است که یك نفر انکلیس یادیکری باستماعات وبعض حسابها کرده ومینویسند .

قشون نظامی پیاده وسوارهٔ ایران بنجاه سهل است که ازیکصد وپنجاه هزار نیز زیادتراست ودرهنکام لزوم چه‌قدر قشون می‌تواند جمع بکند آنراهم لزوم میداند . واز اینقرار نه مالیات را درست نوشته است . ونه مالیات وو یرکوی فوق العادهٔ موقتی درایران هست .

فقرهٔ کد خداها وانتخاب کدخدا ومصارف آنها هم نه آنچنان است که نوشته شده است . آن کد خداها مأمور دولت نیستند . بلکه وکیل ملت هستند وحالات آنها هم مختلف است . اکر چنانچه خودشان صاحب بضاعت واستطاعت باشند وغالبا این‌طور هستند درحق اهالی ورعایا اعانه کنند . ودرخانهٔ آنها باز است وهرکونه وارد وصادر ازغریب وبومی باید می‌پذیرند ورعایت وحرمت کنند . واکر مکنتی ندارد در بعض جاها باقتضای حال قراری برای ادارهٔ او ومصارف اطاق مهمانخانهٔ او درمیان خودشان میدهند . این کد خداهارا ریش سفید کویند که درنزد اهالی دهات وقریه‌ها محترم ومسموع الکلمه اند . حکومت ومأمورین حکومت نیز رعایت آنهارا لازم میدانند بعلت اینکه درهردهی کدخدا بهرچه امر کند عموم رعیت اطاعت اورا نمایند . وهرکونه مطالب که رعیت داشته باشد کدخداها واسطهٔ اظهار آن بحکومت می‌شوند . این کد خداها درهردهی باقتضای بزرکی ده وزیادی جمعیت متعدد نیز تواند بود .

کدخداها درمیان خودشان مجلسها دارند که مردمان پیر وسالخورد وکار آشنا باختلاف اوقات درآن مجمع نشسته ازامور رعیتی ومالیاتی وتوجیهات دیوانی که بخودشان متعلق است سخن کفته وقرار میدهند .

مالیات ایران خیلی زیادتر ازسه ملیون تومان است ومصارف نیز بهمان نسبت است . ولی فهمانیدن این مطلب بواسطهٔ اوراق اخبار مشکل است . اکر وضع جمع بندی وبنجه بندی وتسعیر جنسی یعنی کندم وجو ومانند آنها که درچندین سال یکبار میشود وداخل این حسابها نیست وتبولات ومواجب ومعاشات که حوالهٔ دهات میشود وبعد ازآن بطور کورال میکیرند بتفصیل معلوم بشود . آن وقت خواهیم دید که ایران پانزده ملیون بیشتر مالیات ومصارف دارد ولی امروز اکر بعض نقصانها ومعایب‌را که دراستیفای کورانها هست وسخت کیریهایی که ارباب تیول دارند رفع بشود روی‌هم رفته وضع ایران بهترین وضع رعیت داریست والآن هم رعایا وسکنهٔ دهات ایران دولتند هستند وبی بضاعت نیستند . وجای خراب ورعیت بی‌چیز هم دراران بسیار کم است خصوصا که بالذات اهل ایران کارکن وغیوتند هستند .

والیها درایالتها ازمناصب دولت منصوبند درضمن ایالتها بعضی مرکزهای حکومت جزو هم موجود است . مثلا تبریز یك ایالت است که والی آنجا حضرت اشرف والا ولیعهد است وولایتهای کوچك برای آن هست که درآنجاها هم بعضی شاهزاده‌ها بعنوان حکمرانی هستند . مانند خوی وارمی واردبیل وازآنها کذشته حاکم نشینهای کوچك هست که آنها هم مانند سنجاقهای ممالك عثمانیه است . درآنها نیز حاکمها ونایب الحکومه‌ها می‌نشینند که نام آنهارا دراصطلاح اینجاها متصرف کذاشته اند . درمحالها که درایتجا (قضا) کویند نائبها مأمور هستند آنها هم بجای قائمقامها است .

پیشترها نوشته بودیم جنرال (بلکناب) وزیر جنك دولت امریك متهم شده بود که رشوت کرفته ومأموریت داده است . اخبار نویس (تایمس) درامریك دراین خصوص به تایمس نوشته است که جنرال بلکناب تا کنون سه زن کرفته است . زن دویمی درسال ۱۸۷۰ وفات کرد پس ازآن خواهر زن خوردا تزویج کرد . این دوخواهر مناسبتی بمسیو (مارش) نام داشته اند که بایشان خوبی کرده بوده است . وبابن جهت مادام بلکناب ازجنرال خواهش کرده بوده است مأموریتی بمسیو مارش داده شود . ولی مأموریتی که جنرال خواست به مارش بدهد جای مسیو اوانس بود مسیو اوانس که اینرا فهمید قرار داد سالی دوازده هزار (دولار) که تخمینا هریکی پنج قران ونیم ایران است بمسیو مارش بدهد واو از این مأموریت دست بکشد . مسیو مارش قبول کرد واین مبلغ درمیان مسیو مارش وزن جنرال مشارالیه قسمت میشد .

ابتدا جنرال از این مقاوله وقرارداد خبردار نبوده است . ولی بعد خبردار شده . ومسیو مارش هم چند بار بجنرال وزیر جنك پول داده بوده است . میکویند وزیر جنك مومی الیه آنچه فهمیده اند بقدر پست مأموریت ومنصب بهمین طورها فروخته بوده است .

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

بادها ابرهای باران دار را درفضا میراند ومانند ظرفهای آب پاشی باغچه بانهاروی کرهٔ زمین را کردانیده وزمین را آب پاشی میکند وقوهٔ انباتیهٔ آنرا ظاهر میسازد ·

باران و برفها و تکرکها از ابرها ریخته و باعث جریان نهرها ورودخانها وسیلها شوند · آب این رود خانها وسیلها ازمجراهای مختلف بدریاها ریخته شود · یعنی بطوریکه کفته شد بخارات مائیه که از تأثیر آفتاب ابرها شده ودرهوای نسیمی کردش نموده وابر کردیده روی زمین را آبیاری نموده وبعد از آن رود خانها ونهرها شده باز بدریا میریزند پس همچنانکه هوای نسیمی مخزن تمامیٔ کازها وجوهرها است دریاها نیز مخزن جملهٔ آبها است ·

نهرها ومنبعها وچشمه‌ها وآبهای بزرك وکوچك که بطوردوام جاری میشوند همهٔ آنها ازدریا حاصل شده وباز بدریا متصل میشوند ·

آبهائی که میخوریم وماء اشجار که درنباتات هست وسیاله‌ها وقطره های عرقهائی که از پیشانیهای ماها درتابستان میریزد ومانند اینها همه ازدریا آمده وباز سوی دریا خواهند رفت · یکقطره آب هرقدر کوچك وحقیر باشد مبادا بخیال برسد که ضایع وتلف میشود · اکر ریك خشك یك قطره آب را بکشد آفتاب باز آن آبرا ازآن ریك باستفراغ جذب میکند وبجایی که رفقای آن هستند میبرد · یعنی آنرا بجوهوا برده به بخارات ملحق میسازد · این کار منحصر بقطره هانیست وهمان حکمی که دربارهٔ آبها هست بعینه درحق زغال وتمامیٔ اشیا همین حکم جاریست · درعالم جسمانیات هیچ چیزی ضایع ومنعدم نکردد ویك چشم ناظر وحافظی هست که کرهٔ زمین را تماما حفظ میکند ویك ذره غبار را نمیکذارد تلف بشود · وهمانطوریکه متکفل محافظت زمین واجزای زمین است بعینه متکفل محافظت آفتاب است که چند کرور از کرهٔ زمین بزرکتر میباشد · وهمانطوریکه به کرهٔ زمین نظارت مینماید آفتاب رانیز نظارت میکند ·

حالا بخیال بعضی خطور تواند کرد که اکر همهٔ آبها ومنابع نهرها ازدریاها است · آبهای دریا که تلخ است پس چکونه شده است که آبهای دیکر شیرین وکوارا است ؟

این مطلب واضح است · چنانکه اکر آب شور نمکداری را درتوی دیك بجوشانیم بخاریکه ازجوشیدن آب حاصل میشود بوجهی اثرشوری درآن نباشد · وهرکاه قطراتی را که ازآن بخار دراطراف دردیك جمع شده است بچشیم خواهیم دید اثری از نمك درآن موجود نیست · این هم بجهة این است که نمك بمیان بخار نتواند رفت · چون این آبرا زیاد بجوشانیم اجزای خالصهٔ آب بهیئت بخار تصفیه وتقطیر میشود ونمك نیز درته دیك خشك وخالی میماند ·

(بازهست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۳ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۹	۱۰
		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۱۱٤
»	۱۸٦٥	۱۱٦
»	۱۸٦۹	۱۰٥
»	۱۸۷۲	۰۳۲
»	۱۸۷۳	۱۰۳
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤۷	۷٥
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۰
شرکت عثمانیه	۰۲	۲۰
اعتبار عمومی	۰۳	۰۰
تراموای	۱	۳٥
	کمبیال	غروش
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۱	۰٥
پاریس	فرانك ۲۲	سانتیم ٥۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۲
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۳
امپریال	۰۹۰	۱۰
کرمیچه	۰٥۱	۳۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۳٥
منات کاغذی	۱٤	۱۸
مجیدیه	۱۰۲	۳۰
بشلك	۱۰٥	۱٥
متالك	۱۰٦	۲۰
پول سیاه	۱۳۸	۲۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

(خرابات)

مشتمل بانواع قصاید وترکیبات وترجیعات وتسدیسات وقطعات ورباعیات وغزلیات وابیات درچهار زبان یعنی ترکی وجغتایی وفارسی وعربی که کزیدهٔ ادبای روم وشاعر مشهور ومعلوم جناب ضیا بك افندی از آثار وجمع واسلاف ومعاصرین انتخاب درسه جلد درج کرده بود دردکان حاجی حسن افندی درچارسوی صحافان و دردکان حاجی حسن اغا تنباکوفروش درباغچه قپوسی هرجلدی بقیمت معین فروش میشود ·

مسیو م دیوسفوریدس نام طبیب دربالای اوزون چارسو در نزدیکی خان اکنه‌جی دراجزاخانهٔ ارکول نومره (۳۲۳) روزهای شنبه وچهارشنبه ازساعت پنج الی هفت برای تداوی ومعالجهٔ ناخوشهائی که رجوع کنند حاضر است ومجانا آنهارا قبول خواهد کرد ·

طبیب مومی الیه متعهد می شود · که همهٔ اقسام ناخوشی بواسیر را بسهولت وبتدابیر وتداوی حکیمانه معالجه نماید · وهمچنین درناخوشی معده نیز مهارت تمام خود را ابراز خواهد کرد · وبجهة مرضهای مزبوره حبی اختراع وترتیب کرده است · که محل فروش آنها اجزاخانهٔ مذکور فوق است · ودستورالعمل استعمال حبها درورقهٔ مخصوصه چاپ شده درجوف قوطیهای آنهاست · قیمت یك قوطی نیم مجیدیه است · در هرکدام از آن ورقه‌ها وقوطیها امضای طبیب مومی الیه نباشد ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد ·

ش · د · پ

مرثیهٔ دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم پاشا میرلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهة تعزیه‌داران خامس آل عبا شهید کربلا روحی له الفدا وعلیه التحیة والثنا اثری است نوین وواسطه ایست برای تجدید آیین آه وانین بانضمام قصیدهٔ غرای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده ودر دکان جلیل اغا درچنبرلی طاش وحاجی حسن آغا در باغچه قپوسی فروخته می شود ·

﴿ محل فروش اختر ﴾

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش · دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی · دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك یشل طولومبه · مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری · در دکان چای فروشی دم در خان والده ·

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که در چندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران · درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف · ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است · درمغازهٔ کتاب فروشی · درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود

دراداره‌خانهٔ (اختر) هرنوع اوراق که بزبان فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه وهم نوشتن بعض اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود ·

(مخاطره‌لی اورمان)

یاخود

(قالابرحیدودلری)

نام رسالهٔ تیاترو بزبان ترکی ازجانب ملتزم آن اغوب افندی ماطوسیان طبع شده در باراقهٔ سرپل وجاهای دیکر فروخته می شود ·

رسالهٔ مذکوره درنهایت سلاست وشایان مطالعه نوشته شده · مربیٔ اخلاق واحوال انسانها تواند بود ·

رسالهٔ بارقهٔ ظفر دائر بفتح اسلامبول · لمیدأ بآثار وصاف که اثر خامهٔ یکی از ادبای مشهوراست دردکان هرکتاب فروش ازقرار سه غروش فروش میشود ·

یك باب خانه در اسکدار در محلهٔ خیرالدین درزقاق قاطرجی درنمرهٔ ۱٦ فروش خواهد شد خانهٔ مذکور درحرم وسلاملق چهارده اطاق ویك طویله وچهار چاه آب یکی شیرین وسه دیکر تلخ وبقدر هزار وهفتصد زرع زمین بنا وبغچه دارد هرکس طالب باشد بمطبعهٔ اختر مراجعت نماید ·

هرکونه کتب ورسائل واوراق چه بلیتوغراف وچه به بیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعه (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت وزینت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید · وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است ·

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه کتابی است که درتمامی مشرق زمین درنزد عموم اهل لسان واصحاب ذوق وفهم مسلم ومقبول است وسزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعهٔ طباع بطوربسیار خوب وطرز مرغوب باسمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد ومدتی بود که این معنی درنظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تاانکه درسال کذشته ازاتفاقات حسنه عالیجناب میرزا اغا الملقب بصاحب قلم که ازمشاهیرخطاطان ایران است بدرسعادت تشریف آورده وبرحسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخهٔ مذکوره را بنویسند لهذا نسخهٔ مذکوره درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی ازان ازقیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید · ودر اقسرای قرب یشل طولومبا در دکان تنباکو فروش ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود ·

نومرو ٤٥ فی ٢٢ صفر سنه ١٢٩٣ ﴿ خنبه ﴾ فی ٦ مارت ١٢٩٣ سنه فی ١٨ مارس ١٨٧٦ سال دوم

اختر ٧

١٢٩٢

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه بهمه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اخطار مخصوص ﴾

زمان حصول اعتدال ربیعی و یکسان بودن ساعات شب و روز . یعنی هنکام محاذی شدن آفتاب جهان افروز باول برج حمل و مبدء تجدد سال شمسی . در نزد ملت ایران بنوروز معروف است . آن روز فیروز که طبیعت را روز تازه کی و خرمی است عید بزرك ملتی قرارداده و آنروزرا بفرخنده کی و مبارکی روز جشن و سرور داشته همدیگررا مبارك باد گویند و تهنیت کنند و بعض آداب و دیدنهای مخصوص دارند که همه از زمانهای قدیم مانده و هر کدامی را جهت و مأخذی هست . این عید مخصوص اساسا شش روز بوده است . ولی در ممالك ایران باختلاف امکنه و ملاحظهٔ وسعت وقت برای دیدو بازدید بسامی شود که در میان اهالی ملت زیادتر نیز کیرند .

چون اختر بزبان شیرین فارسی و لغت ملتی ایران است و رعایت رسم و احترام عیدرا با آیین ملتی وظیفهٔ خود میدانست اینست که ازروز دوشنبه تاسه روز تعطیل را احتراما تمعید لازم دید، و بعداز آن بیاری توفیق کاکان منطبع خواهد کردید .

﴿ ریاست روحانیه و حکومت جسمانیه ﴾

درمیان ملتها و جمعیتهای روی زمین آنانکه دین و آیینی را قبول کرده اند . اطاعت رؤسای روحانیه و احترامات ایشانرا برخویش لازم میدانند . و هر ملت و کروهی بسبك و سیاق خودشان و باصطلاحاتی که دارند ایشانرا بنامی خوانند و بالقاب و عنوانهای مخصوصه ملقب و معنون دارند .

کار این رؤسای روحانیه چیست ؟ و وظائف آنها کدام است ؟ واضح است که عمده وظیفهٔ ایشان اینست که معالم دین و عقائد خداشناسی و راه طاعات و عبادات و شرایع و آداب مشروعهٔ آیین را بمردم بیاموزند . و آنهارا بتهذیب اخلاق و آداب حسنه دعوت کنند . و به کردارهای نیك امر نمایند . و از کارهای ناشایست و منکرات ممنوع دارند .

وظائف حکومت جسمانیه ترتیب اسباب امن و امان و محافظت جان و مال و ناموس اهالی و متفرعات آن است . و در عهدهٔ اوست آباد داشتن ممالك و بلاد و بسط بساط عدل و داد . و آسوده کردن بندکان خدا از هر باك و بیم و مشمول داشتن آنها برفق و لطف عمیم .

ولی باید فهمید که آیا وظائف روحانیه و جسمانیه بهمدیکر مربوط است یا نه ؟ یقینا بسته بهمدیکر است بعلت اینکه روح و جسم از همدیکر جدا نتوانند شد . و قیام و قوام هر یکی بادیکری است . پس در این صورت می توانیم بکوییم که ریاست دو قوت جسمانیه و روحانیه باید یك و تیره و مسلك معتدل و متفق علیهی پیشنهاد خود داشته باشند . تا آنکه دیکر اعضا و اجزای وطن بتوانند بدون اختلاف جهات بدرجات عالیهٔ سعادت و نیك بختی برسند .

این است که در ضمن وصایای پادشاهان و فرامین مطاعه که در بعض مواد و خصوصا در تعیین ولاة عهد شرف صدور مییابد . اول وصیتی که تأکید در آن میفرمایند رعایت احترام درحق علمای اعلام و شرفا و سادات کرام است .

این یکی برای نمونه آورده شد و بدیهی است که درمیان هر ملت و قومی رؤسای روحانیه را محترم داشتن و موافق بودن خیالات ایشان بامنظورات عادلانه و مقدسهٔ دولت از اهم امور است .

ولی باید دانست که این سخن در کلیهٔ مطلب است . و اکر بعضی فیلسوف مشربان و آنهایی که از نکات کار و معانی روحانیه و از علوم فوق الطبیعه خبر ندارند و نمیدانند که انسانها را بجز از تکالیف ظاهریه بعض وظیفه های معنوی و اعتقادی هست . و بودن آنها کذشته از همه چیز برای نظم عالم اولین شرط است . بعض سخنان بیهوده بمیان آورده حالات اشخاص را دست آویز کرده و نوع را تحقیر می کنند یعنی حالات و اطوار یك نفر یا چند نفررا عنوان کرده بطور مطلق در بارهٔ عموم رؤسای روحانیه بعض سخنان نا لایق کویند .

حال آنکه درمیان هر کروهی خوبی و بدی بتفاوت ممکن است . ولی از افراد و اشخاص درحق کل و عموم حکم کردن کار خردمندان نیست .

راست است کسی که باید مردم را براستی دعوت کند و راهنمایی براه خداشناسی و تهذیب اخلاق و اوصاف حسنه نماید . و از بدیها و ناشایست بپرهیزاند . ابتداءا خود باید بآن صفات متصف باشد و کر نه حق ندارد در حالتیکه خود بد کردار و صاحب اوصاف ذمیمه است . دیکران را اندرز و نصیحت کند .

باختلاف مکانها و مزاجها و آیین و آداب ملتها و مناسبات و جهات تعلق که درمیان اهالی و رؤسای جسمانیه و روحانیه هست وظائف و تکالیف این دو ریاست و حکومت مختلف و متشعب کردید، است . و در اغلب قطعات جهان که خواسته اند امر دولت و ملك و مملکت منتظم کردد . طرف غالب آیین را که درمیان ملت هست بیشتر رعایت کرده و این را مسلك مخصوص خودشان قرارداده اند . چنانکه دولت فرانسه مذهب کاتولیك را حامی کردیده و دولت المان مذهب پروتستان را . و این مطلب را اسباب قوام و دوام دولت دانسته اند .

در مملکتی که غالب اهالی آنها یك ملت و یك آیین و مذهب دارند این کار بعد از زوم و اهمیت خیلی آسان است . ولی در مملکتهایی که ملل مختلفه و اصحاب ادیان و مذاهب متنوعه در آنها هست رعایت این مسلك مشکل تواند بود . و تکلیف حکومت در همچنان مقامی بسیار سنکین و طرف دقت خواهد کردید .

این مطلب اساس همهٔ کارها و بنای انتظام کلیهٔ امور ملك و مملکت است . خصوصا که از خارج نیز هر کونه اسباب فساد و تحریکی درمیان کار باشد . در این حال فروعات کار و اعلان مساوات حقوق و تعادل و تأسیس محکمه ها و تنظیم قانونها کافی نتواند بود . بعلت اینکه افراد ناس باهمدیکر موافق الحال و هم مشرب و هم مسلك نیستند و از یکطرف هم اسباب دلسردی درمیان است .

نظر تحقیر را بوضع قانونها ازمیان افراد نمیتواند برداشت . یعنی قانون اخلاق و آداب اهل مملکتی را اصلاح نمی کند . اخلاق و آداب اهالی مملکت که باهمدیکر موافق نشد . هزار قانون و نظام کذاشته شود سودی نتواند بخشید .

پس همچنان حکومتی باید تمامی همت خودرا در تعدیل حال صنوف تبعه و طوائف امم که در تحت تابعیت اواست مصروف دارد . و این هم بواسطهٔ انتخاب علما و رؤسای روحانیه و تعیین اشخاص کار آکاه و دیکر وسائل و تدابیر حاصل تواند شد .

وسیلهٔ دیکر هم برای این کار مطبوعات است و نوشتن و انتشار رسائل و مؤلفات بهر زبان و لغتی که حاصل آن رساله ها و اوراق آکاه کردن مردم باشد از حقوق وطن داری . و اتفاقات و اتحادات و بستن راه مفاسد و معایب و تهذیب اخلاق آنها . و اکمال آزادی مطبوعات در این مواد . و ملتفت کردن مردم از بعض نکات و دقایق امور و جمع کردن این ملل مختلفه و طوائف متنوعه بنقطهٔ واحدهٔ یکانکی و اتحاد و اتفاق در آنچه لازم است اتفاق کنند .

نه اینکه هر طائفهٔ درضد کروه دیکر خیال و اعتقاد دیکری داشته و بوجهی همدیکررا امنیت و اعتماد نورزند . بلکه سوء ظن عمومی درمیان آنها بهمه طوری شایع باشد .

برای نمونهٔ کار توانیم کفت که در اسلامبول تها کازت استقبال بود که این مسلك را مستقیمانه پیش کرفته بود که آن نیز چندی است تعطیل شده است ولی می شنویم امروز فردا باز شروع بطبع و انتشار خواهد کرد . و از این فقره بنام انسانیت ممنونیت و خشنودی داریم .

و اخاصل نقطهٔ مهم همین است که عرض شد تفصیل وسائل حصول مقصود بافتضاءات ملکیه و طبایع و امزجهٔ اهالی و ترتیب دادن تدابیر دیکر کار یك ادارهٔ مخصوصه بجهة این کار است .

(خبرهای تلکرافی)

(فرانسه)

پاریس ١٤ مارس

هیئت مجموعهٔ وکلای دولت بیانامهٔ نوشته و منتشر

کردند که جملهٔ ماها حامیان جمهوریت هستیم .
اسهام عمومیه ۱۷ غروش ۱۰ سانتیم

پاریس ۱۴ مارس

بیانامهٔ هیئت وکلامبنی بربیان هواخواهی جمهوریت است . بیانامه درمجلس سناتو و مجلس تنظیمات خوانده شد همه بکمال خشنودی و امتنان این بیانامه را پذیرفتند . در این بیانامه نوشته شده است که در این نزدیکی آسایش و آرامی در شرق (مقصود فقرهٔ اختلال هرسك و بوسنه است) بطوریکه مطلوب است حاصل خواهد گردید . ترقیٔ دولت فرانسه بطور مطلق بواسطهٔ آرامی وآسایش ومحافظت قوانین ونظامات میسر خواهد شد . در آخر بیانامه نوشته اند حکومت حقوق مذهب وفامیل وتصرفات ملت را حمایت و محافظت خواهد نمود .
اسهام عمومیه ۱۷ غروش ۴۵ سانتیم است .

انکلیس

لندن ۱۴ مارس

اسهام عمومیه ۱۷ غروش ۳۰ پاره است .

(اتریش ـ مجارستان)

وین ۱۴ مارس

فیثات اسهام در بورسه تنزل کرد .

راگوزه ۱۴ مارس

واصه‌افندی ومسیو هولس جنرال قونسل انکلیس باینجا رسیدند .

ایضا ۱۵

واصه‌افندی امروز از اینجا بجانب هرسك روانه شد .

(ممالك عثمانیه)

(مملکتین)

بکرش ۱۵ مارس

مجلس سناتو مذاکرات مجلس را انجام دادند . اعضای تازه از برای مجلس مذکور انتخاب خواهند شد .

(المان)

برلین ایضا

بارون (آلوس ابن) منشیٔ اول سفارت پتربورغ بسمت جنرال دولت المان در بکرش منصوب گردید .

(روزهوا)

یونانستان

اتن ایضا

(آورکیو) نام کشتیش درمحکمه اعتراف کرد که مسیو (بالاسپولو) وزیر سابق داخلیه ده هزار فرانك داده است . مسیو (پتریس) اظهار کرد که مسیو (کومپوتکلا) به (مسیو بالاسپولو) بیست وپنج هزار فرانك داده است .

(بوردیاتو)

(فرانسه)

پاریس ۱۵ مارس

مسیو ریشار بسمت اعضائی دائمی مجلس سناتو ووزات داخلیه انتخاب کرده شد . هوا خواهان سمت قرالی از بیانامهٔ هیئت وکلا خشنودنیستند .

ایضا ۱۶

آبنهر (سن) در بعض جاهای پاریس طغیان کرد قیمت آرد ترقی کرد . مارشال (ماکماهون) بجاهایی که آب طغیان کرده است عزیمت نموده اند . ازهمه جا کومك وامداد میرسد تدابیر سدراه طغیان آب بکار میبرند .

انکلیس

لندن ۱۵ مارس

لیمان (یعنی لنکرگاه) روال دیروز برای اقامت کشتیهای شهر گشوده شد .

ایضا ۱۶

موازنهٔ بانك انکلیس بروجه ذیل است .

وجه احتیاطی	لیرای انکلیس	۱۱۶۱۲۰۰۰
سندات وکامپیال	«	۲۱۸۰۶۲۰۰
وجه نقد	«	۳۳۹۳۷۰۰۰

(ایتالیا)

روما ۱۶ مارس

حکومت یك دارالفنون روحانی را بسته است . بعلت اینکه بخلاف قاعده تشکیل وترتیب داده بودند .

(صربستان)

بلغراد ۱۶ مارس

دیروز هیئت مدیران بمجلس جمع شده اند این مجلس تاساعت ۳ بعد ازنصف شب امتداد یافته است .

(مملکتین)

بکرش ۱۶ مارس

مجلس سناتو برهم شد . شورای ملت موقتا تعطیل کرد .

(روزهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۴ مارس

سندات روم ایلی	۲۲	فلورین	۲۵ سانتیم
لیرای فرانسه	۰۹	«	۳۶ «
لیرای عثمانی	۱۰	«	۲۴ «

بجز ازسندات دولتی باقی اسهام تنزل کرد .

(فرانسه)

پاریس ۱۶ مارس

اسهام عمومیه ۱۷ غروش ۵ سانتیم
سندات روم ایلی ۴۷ فرانك ۰۰ «

فیأت اسهام درتنزل است .

سیزده نفرکه ازمأمورین مسیو بوفه بودند معزول شدند .

(ایتالیا)

روما ۱۶ مارس

چون درشورای ملت طرف مخالفین حکومت روز بروز زیادتر میشوند می گویند هیئت وکلا استعفا خواهند کرد .

(مملکتین)

بکرش ایضا

مجلس سناتو برهم شد شورای ملت تعطیل کرد .

(بوردیاتو)

(فرانسه)

پاریس ایضا

بیانامهٔ هیئت وکلای فرانسه را کازتهای المان وانکلیس وایتالیا آفرین وتحسین می کند .

(ممالك عثمانیه)

قلعهٔ سلطانیه ۱۷ مارس

واپور پوست مارسیل امروز درساعت سه ونیم ازاینجا کذشت .

﴿ اخبار داخلیه ﴾

جریدهٔ حوادث می نویسد دو کشتی جنکی زرهدار و بعض سفاین کوچك متعارف ازجانب دولت اتریش بلتکرکاه فلیق رسیده است .

ازقراریکه تلکراف خبرداده است ازناخوشی طاعون که درحله بروز کرده بود درخود بغداد نیز پنج وشش نفری ازآن ناخوشی کرفته ومرده اند . این ناخوشی غالبا درحله بروز میکند بعلت اینکه آنجا یك جلکهٔ هموار ی است که اطراف آن بلندی دارد ودرآنجاها پنج وشلتوك زیادمیکارند . وآب درتابستان کم میشود ازیك طرف آن مزرعهای شلتوك وازطرف دیکر کودالها که آب آنها کشیده شده وتعفن پیدا می کنند باعث این ناخوشی می شود ولی نمی بایست به بغداد سرایت نماید بعلت اینکه حکومت زودخبردار شده والبته ازجانب صحیه محافظت می بایست بکنند درهرحال خبروحشتناکی است . البته اولیای دولت علیه ایران نیز تدابیر لازمه را درکرفتن جلو سرایت این علت موحشه بکارخواهند برد خداوند سبحان رحم فرماید .

(کورسپوندانس اتریشین) نام کازت وین مینویسد بارون (رونیچ) والیٔ دالماچیارا دوباره بپای تخت خواسته اند .

روز کذشته صاحب امتیاز (ژورنال دومانین) را ضبطیه کرفته بدائرهٔ حکومت منصرفیٔ یك اوغلی برده وسبب کرفاریٔ مومی الیه این بوده است که درکازت خود فصلی در خصوص قارخانهای یك اوغلی نوشته بوده است . لکن باید دانست که درخصوص مندرجات کازت و روزنامها ضبطیه حق مداخله را دارد یانه ؟ اکر ضبطیه این حق را داشته باشد ادارهٔ مطبوعات را وظیفه چه خواهد بود ؟

پریروز عمله جاتی که درحیدرپاشا بامید پیدا کردن دفینه مشغول بوده اند . وزمین را میکندند یکبار دیده بودند تیشه به تخته سنکی خورده وصدائی کرده وخیال نمودند که بمقصد رسیده اند . وبتلاش تمام تخته سنك را که شکسته اند بجای خزینه آبی بیرون آمد ومانند فواره بالاجست منجم بقرینهٔ این آب خزینه را درجای دیکر معین نمود که بعد از چندروز دیکر شروع بکندن آنجا خواهند کرد تاازآنجا چه بیرون آید .

چند روز پیش تفصیل کرفتاری (ماد موازل مارکوس) فلمنکی وکسان دیکر از روسای شورش را وهمچنین تدبیرهایی که ازجانب دولت آریش درمحافظت حدود و تمهید اسباب پرکشتن شورشیان هرسك بخانهای خود شان بعمل آورده میشود . از روی تلکرافها و کازتهای وین وغیره نوشته بودیم . کازتهای اسلامبول و یك اوغلی اخبار مذکور را از روی نوشتهٔ که از ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات بآنها رسیده بوده است درنسخه‌های دیروزی نوشته اند . چون مآل یکی است وتکرار بی فائده وتضییع وقت است . لهذا صرف نظر از نکارش ترجمهٔ نوشتهٔ رسمی مذکور کردیم .

کیفیت کشته شدن حمالی را درمقری کوپی دیروز نوشته بودیم . ازقراریکه مذکور میشود قاتل آن حمال رفیق خودش بوده است که با او حمل ونقل اشیاء می نموده است و بجهت دشمنی که باهمدیکر داشته اند دروقت بستن بار بکارد از سرش زده وکشته است خود نیز براین معنی اعتراف واقرار نموده است .

(مطبوعات محلیه راه آهن)

امروز درخصوص راه آهن آناطولی میخواستیم سخن کویم . ولی لازمتر از آن بنظر آمد که دربارهٔ ادارهٔ راه آهن روم ایلی چند کلمه بنویسیم که این مطلب هم برای دولت مفید است وهم درحق مردم بکار خواهد آمد .

چند یست ادارهٔ راه آهن روم ایلی مأمورین را کم می کند . وچند نفر را مرخص کرده است . وشنیده میشود که چند نفر دیکر راهم بیرون خواهند کرد . میخواهیم بدانیم که این ناخوشی کم کردن مأمورین آخر بکجا خواهد رسید . حال آنکه اعتقاد ما این است که مأمورین ادارهٔ مذکوره وخصوصا عمله جاتی که بجهة مرمت وتعمیرهای پی در پی دائما لازم دارند کفایت احتیاجات ولوازم کارهارا نمی کردند . وسخن در اینست اکر باینطورها مأمورها را کم کنند یك روزی یك بلای ناکهانی بظهور رسیده واداره خود تصدیق خواهد نمود که سهو بزرکی کرده است .

نمیدانم آیا اداره این ملاحظات را کرده است یانه ؟ آیا اداره می داند که اکر کم کردن مأمورین ازحد خود بکذرد حیات وزنده کانی مسافرین را بخط خواهد انداخت ؟

ازچندی باینطرف است که ادارهٔ مذکوره منتهای

آمال خودرا در زیاد کردن منفعت دیده است . ولی کاهی میشود که از این جهة اعتبار وقیمت خودرا کم میکنند وکار را بجایی میرساند که ازمردم امنیت واطمینان برداشته می شود .

اینکه کفتیم حرص منفعت حال اداره را بجایی میرساند که اعتبار خودرا ازدست میدهد نمونهٔ آنرا توانیم بنظر آورد چنانکه درچند ماه پیش اداره فهمید که یکی از مأمورین از حمالهایی که حمل و نقل اشیاء و اسباب انبارهای راه آهن را میکردند ، هشتصد لیرای عثمانی تعارف کرفته است . واز این جهة آن مأمورراً بیرون کرد وملاحظه می شود که اکر مأمور هشتصد لیرا کرفت اداره البته زیادتر از آن ازحمالهای مزبور دریافت تواند کرد .

پس از آن این کار را آمر دو بسه نفر ارمنی درعوض هزار لیرا بمقاطعه داد . وحکایت کوتك زدن حمالها بآن ارمنیها و آن تفصیلی که در روزنامها نوشته شد از این فقره حاصل کردید که از این جهة مسئلهٔ عمده درمیان است .

تا کنون در نظامنامه‌های راه‌آهن ندیده بودیم که یك ادارهٔ راه آهن حمل ونقل اشیأ و اسباب را بمقاطعه بدهد ودرین مواد دوچیزرا ملاحظه توانیم کرد یااینکه حمالها ازحقوق مشروعهٔ خودشان صرف نظر کرده یاداره مید هندو یا اینکه ازمسافرین زیادتر ازقرار عادلانه کرفته وجه مقاطعه راراه می‌اندازند . ودرهرصورت اداره وجهی رادریافت میکند که هرکز حق کرفتن آنراندارد .

ادارهٔ مذکوره چندی است که بجای زغال درماشینها هیزم می‌سوزاند واین راراه صرفه وقناعت برای خود کرده است . لکن چنان میدانیم که ماشینهای راه آهن رابرای زغال ساخته‌اند . ودراینصورت قوت حرارت هیزم نمی تواند قطار را بطور مقصود حرکت بدهد . ودراوقات معینه بمنزل برساند پس ازاین قرار صاحبان بار و مسافرین هم حق دارند ازاجرت کم بکذارند وحال آنکه اداره اجرتهارا تمام میکیرد .

علاوه برین جنکلهای روم ایلی این قدر درخت ندارد که ماشینهای راه آهن راکفایت کند باین طورها دراندك زمانی درختهای جنکلها همه تمام خواهد شد .

اداره معایب و نواقص دیکر هم دارد که درنسخه‌های بعد درضمن مقاله‌ها خواهیم نوشت .

مقصود ازین تفصیل این است که مدیران ادارهٔ مذکوره نباید تمامیٔ حواس خودشان رابکم کردن مأمورین صرف نمایند بلکه باید نیکیٔ حال اداره راملاحظه کرده وراه زیاد کردن مداخل را از روی قاعده وحسن اداره پیدا نمایند .

(استانبول)

ازکازتهای لندن نقل کرده اند که امپراتور ژاپون قرار داده اند . از روزنامها وکازتها واوراقی که متعلق باآنها است رسوم واجرت پوست کرفته نشود . وهرجا که درداخلهٔ ممالك ژاپون است . فرستاده می شود پوست خانها مجانا و بلا اجرت بیرند . امپراتورمشارالیه یکی از پادشاهان مربی مدنیت است. وسفرای ایشان در این سالهای آخری بارها نزد دولتهای بزرك فرستاده شده اند . واین قراری که درخصوص کازتها داده اند حقیقة دلیل کمال ملت خواهی وآکاهی پروری ایشان است . وکاری است که دولتهای دیکر باید تبعیت و پیروی آنرا نمایند. نه اینکه باوجود معتنا بودن امر کازت درنزد دول وملل متمدنه علاوه براجرت پوست یك رسم دیکری هم بنام پول وتعبر کرفته شود .

(خبرهای تلکرافی ازکازتهای وین)

را کوزه ۸ مارس

یك فرقه ازاهل شورش که همراه (لوبو رادیچ) بودند ازحوالی لیبوشقه سردر آورده اند . وچند پارچه ده‌را آتش زده‌اند . روز یکشنبه فرقهٔ مذکوره باعساکر غیرنظامی دولتی جنك کرده وشکست خورده اند . میکویند امروزجنك بزرکی درحوالی قلیق در (اوتوو) واقع خواهد کردید .

را کوزه ۸ مارس

(لوفانیکویچ) و (ملتینا) از سرکرده‌های اهل‌شورش باچهارصد نفر همراهان خودشان درحوالی قلعه (کریچ) هستند . دولت مآب احمدمختار پاشا از نیره‌بین حرکت نمودند که بقلعهٔ نقشیچ آذوقه برسانند . اهل شورش درصدد این بوده‌اند که راه آذوقه‌را بکیرند . چند نفرچاپار ازجانب روسیه باینجا رسیده وبجانب چتنه رفته‌اند .

را کوزه ۹ مارس

روزشنبه سعادتمآب سلیم پاشا بقلعهٔ (غورانسکو) آذوقه داخل کرده ودرمراجعت بقاچقه درعرض راه بدسته‌های اهل شورش سوجیجا و پکو پاولویچ برخورده جنك مختصری واقع کردید که اهمیت ندارد .

را کوزه ۱۰ مارس

(رسمی) جناب سعادتمآب سلیم پاشا باد وهزار وپانصد نفر قشون ازقاچقه بسمت پوه حرکت کرد که باآنجا آذوقه برساند . وپس ازآنکه آذوقه‌را رسانید درمراجعت باهل شورش برخورد . درحالتیکه میخواستند سرراه ایشانرا بکیرند وچند ساعت جنك شده وبالأخره اهل‌شورش عقب‌رفتند وچند صد کس درآن میان تلف ومجروح کردیده‌اند .

را کوزه ۱۱ مارس

خبری که ازقره‌طاغ درخصوص غلبهٔ اهل‌شورش درمورانیچه رسیده‌است بی‌اصل است . ولی اهل شورش این شایعه‌را منتشر کرده‌اند که درنظرها تاثیری بخشد . بعدازاین فقره عساکرعثمانیه بقلعهٔ پسوه آذوقه داخل کرده‌اند . ودرعرض راه بچهار هزارنفر ازاهل‌شورش تصادف نموده‌اند . عساکر دولتی که دوهزار و پانصدنفر بودند . اهل شورشرا مغلوب ومنهزم داشته‌اند . میکویند این روزها درکریتاج جنك بزرکی خواهدشد .

بمناسبت نوروز وجه تسمیه ومبداء نام وتأسیس آن وبعض متفرعات راتوشتن خصوصاً بجهة ملل خارجه که اطلاع ندارند خالی ازلزوم نیست .

درخصوص نوروز درکتب قدیمهٔ ایران وتواریخ واخبار شروح بسیار نوشته اند وآنچه اجمالا درو جه تسمیه ومبنای آن کافی است ترجمهٔ تفصیلی است که عاصم افندی مرحوم درتبیان نافع نوشته است

(درضمن بیان لغت نوروز می نویسد)

(نوروز) یعنی روز تازه و یوم جدیداست سالی دو روز را نوروز نامند نوروز عامه ونوروز خاصه (نوروز عامه) اول فروردین ماه جلالی است که روز تحویل نیراعظم بنقطهٔ حمل است . ودروجه تسمیهٔ آن مروی است که جناب بیچون آفریدکار جل‌شانه ودل‌برهانه عالم وادم را درآن روز آفرید . وهمه ستاره کان درآن روز درابوجهای خود شان بودند وابوجهای آنها نیز دربرج حمل بود . ودرآن روز سیاره‌کان مأمور بسیر و دوران شدند . و بعضی کفته اند جمشید شاه که عرب اورا منوشلخ کویند واز پادشاهان مشهور پیشدادیان است (یعنی عادلان اول) ونام اصلی آنجم بود دراطراف جهان سیروسیاحت کرده بولایت آذربایجان رسید وآنجارا پسندید . وامر کرد درآن روز یکه ساعت تحویل آفتاب بحمل بود . تختکاهی بسیار مزین وآراسته بجواهر و کوهرهای کرانبها رو بمشرق ساخته وتخت مرصعی درآنجا ترتیب دادند . وخود با لباسهای پادشاهانه . افسری مرصعی بجواهرهای قیمتی بسرکذاشته دربالای آن قرار کرفت . چون آفتاب طلوع کرد شعاع وروشنایی آن مقام ولباس وتخت وتاج چشمهارا خیره میکرد این رسم وآیین راکه دیدند همه خشنود وفرحناك شدند ومسعود ومبارك شمردندن . آنروزرانوروز نام نهادند وچون درزبان پهلوی شید یعنی شعاع و پرتو است اضافه بجم کرده کفتند جمشید یعنی پرتوجم ونام پادشاه به جمشید معروف شد . آنروز را ایرانیان روزجشن وفیروزی قرارداده درهرسال آن رسم وآیین رابرپامیداشتند (نوروزخاصه) ششم ماه مزبور است یعنی روز ششم عیداست که درآن روزجمشید بتخت نشسته جملهٔ ارکان دولت وخواص سلطنت راکه درحضور او بودند مخاطب ساخته وبسخن آغاز کرد . که خداوند جهان آفرین بتوانایی همهٔ ماهارا ازتنکنای نیستی بفضای وسیع هستی آورد . ومارا بسبب شرافت خرد وهوش ازدیکر جانوران وبهائم امتیاز داد . پس همکنان را شایسته آنست که باآبهای پاك و پاکیزه خودراشست وشوده‌یم ووضو کیریم بدرکاه آفریننده سجده آوریم وشکر وسپاس کنیم . ومیخواهم امروز راضبط وثبت نموده واین عیدرا قاعدهٔ مقرره بدا ریم . ودراینباب اعتنا کرده درعهده شناسید . اعیان دولت وارکان سلطنت نیز قبول کرده وبرآن قرار دادند . وآنروزرا نوروزخاصه نام نهادند .

کویند پادشاهان اکاسره دراین شش روز که درمیان نوروز عامه وخاصه هست مساعدات وتوجهات مخصوصه درانجاح مسئولات حاجتمندان مبذول میداشته‌اندو محبوسین‌را اززندان خلاص می کردند واین شش روزرا همه بعیش وخوشی وصفاوصحبت وآمیزش باهمدیکر بسرمی بردند . معرب نوروز نیروز است (انتهی) .

درخصوص عیدنوروز درکتب اخبارو تواریخ شروح بسیاری نوشته‌اند وآنچه ازاخبار فهمیده می‌شود بعض جهات مذهبی نیز بیان‌شده‌است . که اهل ایران‌را بیشتر باعث اعتنا کردیده . ولی سخنی دراین نمیبود که تاسیس این رسم وآیین ازجمشید مانده‌است .

جمشید پادرزادهٔ طهمورث وچهارم پادشاه ازپیشدادیان‌است . که پیش‌ازایشان پادشاهی دردنیا نبوده‌است درحالات جمشید چیزهای اغراقی وخارج ازعادت بسیار نوشته‌اند که اهل‌تاریخ بجهة اینکه آنوقتها کارتاریخ منظم نبوده‌است وراوی این سخنان کتب اهل فرس‌است که میکویند پادشاهان خودرا فوق‌الغایه می‌ستوده‌اند اکثرآنهارا افسانه کفته‌اند .

لکن ازجملهٔ آنچه درحق جمشید بسیاری ازتاریخ نویسان عرب وعجم نوشته‌اند این‌است . که او اهل ممالك خودرا بچهارقسم قرارداد (یکی) دانشمندان واصحاب علم وزهد وکارایشان این بود که بمردم قواعد و یاساهای ملك و مملکت و آیین وآداب واخلاق بیاموزند (دوم) نویسندکان واهل قلم که بمحاسبات وامور تحریریهٔ ملك‌را مباشر شوند (سیم) سپاهیان که بورزش استعمال آلات جنکی پردازند وشایستهٔ میدان جنك باشند (چهارم) تجار وکسبه وصاحبان پیشه‌ها وصنعتها وبرزکرها .

وچهارادارهٔ قرارداده و برای هرکدام مهری مناسب آن ادارهٔ معین کرد وآن مهرها تازمان ظهور دولت اسلام باقی ودرنزد پادشاهان بود . درمهر مخصوص لشکریان نوشته بودند (رفق ومدارا) درخاتم مالیات (آبادی وعدالت) در مهر مخصوص پیامبران وپریدها (راستی وامانت) درمهر مخصوص مظالم (دادخواهی وسیاست)

موافق تاریخ اسلامیان وآنچه ازتواریخ یهودان معلوم میشود نسب جمشید بشش نسل بحضرت نوح صاحب طوفان میرسد . که جد بزرك او کیومرث نوادهٔ جناب نوح ونخستین پادشاه درروی زمین بودی چنانکه حکیم طوسی فرماید .

نخستین خدیوی که کشور کشود
سر پادشاهان کیومرث بود

﴿ تسمیهٔ عید نوروز سلطانی ﴾

در تقویمهای اسلامبول ودرسالنامهٔ دولتی نوروزرا

بعنوان نوروز سلطانی مینویسند . و این تعبیر مبنی برتفصیلی است که اطلاع ازآن لازم است . درتعیین ومطابق کردن روز نوروز باماههای فرسی ورومی بمرورزمان بجهة دانستن حساب تحقیق کبیسه ومفرق بودن اسباب تحقیق وغیره اختلاف حاصل شده وکارتعیین نوروز هرج ومرج شده بوده است . تا در زمان سلطان جلال الدین ملکشاه سلجوقی امر کردند که هرچه اهل علم ودانشمندان ستاره شناس واهل ارصاد ومنجمین درقلمرو ایران بود درپای تخت جمع کرده وانجمنی ساختند وازروی رصد بطلیموس حسابهارا درست کرده ساعت تحویل شمس را تعیین وچند روزرا که بغلط معمول شده بود ازحساب انداختند واول فروردین ماهرا که میبایست روزنوروز باشد معلوم نموده آنروزرا که جمعة دهم ماهمبارك رمضان سنه ٤٧١ بود نوروز سلطانی نام نهاده و تاریخ را مبدأ تاریخ جلالی کردند که اکنون نیز درتقویمها بهمان حسابها معمول ومجری است .

(رسم عید نوروز در ایران)

اکنون در ایران اصطلاح نوروز خاصه وعامه نیست . ولی سلام خاص وسلام عامی هست (سلام خاص) درساعت تحویل سال است . در این سلام مجلس مخصوصی تزیین وترتیب داده میشود . اعلیحضرت پادشاهی درروی مسند ملوکانهٔ خودشان آرام گیرند واعاظم علمای اعلام ومجتهدین کرام وسادات لازم الاحترام . درسمت راست وچپ بدرجاتی که دارند می نشینند . شاهزادگان عظام ومعتبرین وکلا و ارکان دولت هرکدامی درجاهای معین سر پا ایستاده باشند . درآن بزم خوانچه ها ازهرگونه میوه های تازه اگرچه درغیر فصل هم باشد واز حلویات ودیگر حبوبات حتی کندم وبرنج ونمك وغیر نمك درظرفهای مخصوص گذاشته می شود واز آنجمله طبق پر ازسکه های تازه از طلا ونقره درهم شده که مخصوص عید است درحضور همایون گذاشته می شود .

این مجلس بصحبتهای علم وحکمت وخواندن دعاها امتداد یابد تا آنکه ساعت تحویل رسد وشنلیك ثوپ می کنند حضرات علما واشراف وهمچنین شاهزادگان عظام وارکان حضرت که حضور دارند ازدست مبارك پادشاهی ازسکه های تحویل که درمد نظر می باشد مشتی ازطلا ونقره به تبرك ویمنت گیرند ومجلس سلام بهم میخورد .

(سلام عام) در روزاول عید درحوالی ظهر در دیوانخانهٔ همایون برپا شود . شاهزادگان محترم و بعض وزرا ومقربان سلطنت درتالار همایون (که درانجاها سالون گویند) درجاهای خودشان بایستند . واین تالار مشرف است بباغچهٔ دیوانخانهٔ مبارکه . وارتفاع آن ازسطح باغچه تخمینا دومتر ونیم است . همهٔ وکلا وارکان دولت و اعیان حضرت بتفاوت درجات خودشان درجاهای معین در پایین تالار ایستاده باشند . رؤسای لشکر وصاحبان مناصب نظامی دریك سمت صف کشیده . درمقابل آنها ارباب قلم ومستوفیان دیوان که درایران خیلی محترم هستند . وهمچنین والیهای بزرك وحکام ولایات ومأمورین دائرهٔ خارجه ومأمورین ملکیه همه بالباسهای رسمی ونشانهائی که دارند . وطایفهٔ ازاهل قلم بالباسهای مخصوص که شال وکلاه گویند .

در باغچهٔ دیوانخانه درجاهای مخصوص که اشك آغامی باشی باید آنرا ترتیب بدهد می ایستند . دراین سلام کدخدایان ومعززین تجار نیز دعوت شوند ودورتا دور باغچه همه صاحب منصبان کوچك ودسته های فوج خاصه باآراستگی تمام صف می کشند . تا ساعت معین رسیده اخبار حاضر باش بانجمن سلام میرسد . موزیك میزنند ازدرمابین همایون اعلیحضرت شاهنشاهی بتالار مخصوص که تخت سلطنت درآنجا گذاشته شده است تشریف فرما شوند . ودربالای تخت سلطنت قرار گیرند . درحالتیکه تاج کیانی را در بالای شرداشته ومواریث و یادگاریهای پادشاهان بزرك ازقبیل اسلحه وآلات جنك آنچه هست هرکدامی دردست یکی ازشاهزاده گان و وزرای دولت ومقربان حضرت کردون بسطت که نامزد باین خدمت هستند بوده باشد .

آنگاه خطیب که در برابر تالار ایستاده باشد خطبهٔ بسیار فصیحی بزبان فارسی انشاد وقرائت کند وآن خطبه مشتمل است برتوحید وسپاس جهان آفرین وآنچه درآن مقام باقتضای فصل و وقت وانجمن عید توان آورد . و پس ازآن درود وستایش پیغمبر وآل اطهار بهمان مضامین مناسب آورده می شود . وختم می کند خطبه را بنام نامی ودعای وجود مسعود همایون و بقا ودوام دولت ابد آیت . و پس ازختام خطبه ملك الشعرا قصیدهٔ مناسب عید ومانند خطبهٔ منظومه وثنای پادشاهی میخواند .

اینها که تمام شد اعلیحضرت پادشاهی نطقی بیان میفرمایند . کلمات نخستین آن مشتمل برتبریك عموم ملت است ودرخواست ازدرگاه خداوندی که امسال برهمگنان بخوبی وخوشی بگذرد . و پس ازآن ازکلیات کارهای سال گذشته واموری که انجام داده شده است . وآنچه دردست است و باید تاسیسا انجام داده شود . بیانات ملوکانه فرموده وشخص اول دولت که غالبا مخاطب بخطاب پادشاها نه هستند مبادرت بعرض جواب کرده . سخن بدعای وجود مسعود همایون ختم میشود آنگاه اعلیحضرت پادشاهی برمیخیزند وشنلیك توپ می شود . وتاشش روز دیگر درخانه تعطیل است ودرهرروزی یکی ازوزرا ومأمورین وصاحبان منصبان واجزای خودشان بترتیبات مخصوصه بالباسهای رسمی بحضور همایون رفته مورد التفات وتوجهات ملوکانه می شوند . واین همان شش روزاست که درنخستین بنای تاسیس عید قرارداده شده است .

ولی اهالی عموما هرکسی که بایکدیگر معارفه وفی الجمله شناسایی دارد باید درایام عید باهمدیگر ملاقات کنند . وبصحبت وصفا وخوشی بگذارنند واین یکی غریب است که علاوه برتشریفات وشربت وشیرینی وچای وقهوه وغیره باید شیرینی هم درمجالس ملتی باشد وکلاب صرف کنند . که این دوفقره هم ازآثار بناهای جمشید است . ولی کلاب بجای آب پاشی است که الآن درصفحات بغداد عربها هم این عیدرا شناخته وآب پاشی می کنند . وسبب این دوکاررا چنان نوشته اند که روز نوروزنی شکررا درایران بعمل آورده بحضور جمشید بردند . وامر کرد درآنروز ازحاصل نی شکر حلواها سازند . واول آبی که از قناتها بروی زمین جاری گردید درآنروز بوده است .

درانجا باید یك چیز افسوس خورد که جمشید چهار هزار سال پیش ازین به نیت اینکه نی شکر درایران زیادتر کاشته شده وبعمل بیاورند این حکم را کرد وتاحال رسم آن شیرینیها وحلویات باقی ماند . وعلاوه برآن تفصیل چای خودن وشربتها وغیرآنها هم علاوه شد . مع ذلك شکرهای ما باید ازفرنکستان بیاید یاازهندوستان !

تحویل سال موافق تقویم ایران روز دوشنبه ٢٣ ماه صفرالمظفر ١٢٩٣

ازروی زیج محمدشاه

٣ ساعت ١٥ دقیقه ٥١ ثانیه

ازروی زیج فرنکی

٣ ساعت ٣٨ دقیقه ٣ ثانیه

بساعت غروبی باصطلاح ایران ازروز گذشته

موافق تقویم اسلامبول بساعت اذانی

١ ساعت ٤٧ دقیقه ٤٢ ثانیه

ازروز دوشنبه ٢٣ ماه گذشته

جناب مدبر لیل ونهار حول واحوال رابه خیرونیکی محول . و برجملهٔ بندکان مبارك ومسعود فرماید آمین .

﴿ از مقالهٔ کیمیای زراعت ﴾

ازمحتاج الیه بودن هوا که بگذریم . هرقدرحیوانات باآب محتاج هستند . نباتات نیز بهمان طورآب را لازم دارند . یك قسم اجسام حیوانات آب است . یعنی جزء زیادترخون ازآب است . وهمچنین است نباتات که اکثراجزای آنها هم آب است . مصرف اصلی وکار عمدهٔ آب درحق نباتات اینست . که مادههایی را که بنمو وحیات آنها لازم است حل نمایند وآن مادههارا بهمین طور دررگهای حیوانات وعروق نباتات درمیان حجره ها ومخزنهای مخصوص آنها باآزادی جاری کنند .

آب تقطیر شدهٔ صافی چنانکه پیشتر گفته شد دوجسم را شامل است . یکی مولد الحموضه ودیگری مولد الماء . فقط درطبیعت این طور نیست هیچ کاهی درمجاری طبیعت آب خالص پیدا نمی توان کرد . حتی قطره های باران نیز که ازآسمان میآید آب صافی وخالص نیست . ولی اگرآب باران بی آنکه بروی چیزی بیفتد ازهوا جمع آوری شود تا یکدرجه تمیز وصاف میباشد . وازجهة صافی ترجیح بهمه آبها خواهد داشت .

آب منبعها وچاهها ودیگر آبهایی که جاری میشوند درمیان آنها جسمهای مختلف وبیکانهٔ بسیاری هست که درآنها حل شده است واین را هم بقرار ذیل درست می توانیم معلوم بکنیم .

ازاین آبها اگر بقدر یك لترا یا زیادترا بمیان ظرفی که باآتش دوام داشته باشد بگذاریم وبجوشانیم . آب بواسطهٔ حرارت بهوا منتشر می شود بعد از رفتن آب جسمی مانند پوست سفیدی به آن دیك یا تابه که روی آتش است می چسبد .

این ماده که درته دیك ماند ازموادی است که درمیان آب حل شده بود وقوهٔ ناریه وحرارت آتش نتوانست آنرا حل وتصعید نماید . بعلت اینکه آن مادهها نمی توانستند بخار بشوند ومانند آب بهوا بروند .

مواد مذکوره بردوگونه تواند بود یکی مواد عضویه است . و دیگری مواد معدنیه . مواد عضویه عبارت است ازاجزایی که ازاعضای پوسیده شده وتغییر یافته نباتات وحیوانات شده باشد . مواد معدنیه نیز ازاجزای خاکی می شود . وفهمیدن مواد عضویه که درمیان درد آب هست با آنی ممکن است .

چنانکه اگر درد مذکور را ازته دیك یا تابه کنده بروی سفالی که در روی آتش گرم شده باشد بگذاریم . هرگاه چنانچه سیاه شد معلوم می شود اجسام عضویه درمیان آن هست . که اجسام مذکوره نیز بتأثیر حرارت ترکیبات خودرا ازهم سوا کرده زغال را منفردا تفریق می کنند وازخود جدا می سازند . چنانکه دربارهٔ نانی که بروی آتش گذاشته شده است گفته شد . وهرگاه آن درد در روی سفال مذکور سیاه نشود معلوم است اجسام عضویه نبوده وحاوی مواد معدنیه بوده است .

(بازهست)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ٥ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	١٩	١٧
	فرانق	
استقراض	١٨٦٣	١١٢
«	١٨٦٥	١١٤
«	١٨٦٩	١٠٧
«	١٨٧٢	٠٣٣
«	١٨٧٣	١٠٤
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤٨	٥٠
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	٠٣	٠٥
شرکت عثمانیه	٠٢	١٥
اعتبارعمومی	٠٣	٠٥
ترامواى	١	٣٥
	کبیال	غروش
لندن ٣ ماهه بهرلیرای انکلیس	١١١	٣٥
پاریس	فرانك ٢٢ سانتیم	٦٧

فیات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١١	٠٥
لیرای فرانسه	٠٨٨	١٨
امپریال	٠٩٠	٠٠
کرمیچه	٠٥١	٢٠
روبل (منات) نقره	١٦	٣٥
منات کاغذی	١٤	١٨
مجیدیه	١٠٢	٢٠
بشلك	١٠٥	٠٠
متالك	١٠٦	٢٠
پول سیاه	١٣٨	٢٠

طاهر

نومرو ٤٦ فی ٢٩ صفر سنة ١٢٩٣ ﴿ شنبه ﴾ فی ١٣ مارت ١٢٩٢ سنه فی ٢٥ مارس ١٨٧٦ سال دوم

اختر ١٢٩٢

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ماهه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه هر هفته روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بد سطره ده غروش و از اعلانات عادی بهد سطره غروش اخذ خواهد شد

اعیاد متبرکه

عیدها وروزهای معین که درمیان هرملت وگروهی گذاشته شده است . برای تازه کردن عهدها واستواریداشتن روابط انس وایتلاف . وافزودن برمناسبات انسانیه وعرض مفاخرصوریه ومعنویهٔ خود شان بهمدیگر است . تا آنکه بدین وسائل برمحبت جنسیه وملیهٔ خودشان بیفزایند واستیناس ومودت وشناسایی که داشتند . بدرجات بالارفته وآنچه مقصود ازاجتماعات ایشان است حاصل بشود ومقدماتی که برای تمدن آنها قرارداده شده است تتمه بخشد .

اعیاد وایام مخصوصه باطوارمختلفه باقتضاآت وضع و اهل و زمان و طبایع وملیت و حکمتهای صوری ومعنوی درمیان اقوام وملتها قدیما وحدیثا گذاشته شده . وآنهارا روزهای خوشی واجتماعات وروزهای مزید شرف و افتخار خودشان کرده اند .

بدیهی است اساس این اعیاد یک سیاق ووتیره نشده است . وجهات تأسیس هم شعبه‌ها دارد . چه بعضی ازجهت دین وآیین و یمن معنویه وروحانیه است . که بواسطهٔ تعیین آموختگان ازل و پیغمبران مرسل مقرر شده . و بعض دیگررا سلاطین باعز و تمکین و رؤسای طوائف و ملل ترتیب داده اند . که ازآنهانیزقسمی ملتی شده . وقسم دیگردولتی ورسمی . چنانکه روزهای جلوس یاخودولادت ونام گذاری سلاطین‌را عیدهاوروزهای مخصوص کرده وهمه‌رعیت ومردم‌را برعایت احترام آنروزها دعوت نموده اند .

حکمتها و منافع بسیاری که درترتیب اعیادبطور مطلق گذاشته شده است بتفاوت مراتب بادنا تأملی معلوم است . شکوه و رونق ملتها ودولتها ودین وآیین درروزهای عید و بواسطهٔ رسوم وآداب مقررهٔ هرشعبهٔ آشکار میشود . و بدین وسیلت کارآن شعبه بالارفته اساسش استحکام جوید .

(معترضه)

اگرچه عید نوروزملتی است واول عیدی است که درروی زمین سراغ ازتأسیس آن شده است لکن چنانکه معلوم است ازجهت آیین نیز آنقدر مزایا وجهات مسعدت برای آنروزمقرراست که تفصیل آنرا گنجایش در این صفحه نیست واز آن جمله حدیثی است که بروایت معلا از طریق اهل بیت اطهار علیهم التحیة والسلام رسیده و درکتب معتبره وخصوصا جلد چهاردهم بحارالانوار بعلاوه شرح وتحقیقات بسیار کددرایشان شده است مندرج می‌باشد . چون شخص عزیزمحترمی یادآوری وخواهش نمودند که می‌بایست جهات امتیاز نوروزرا ازجهات آیین اسلام بنویسید . تا آنکه برمزیت آن بیفزاید و وضع کازت‌راز کراین تفاصیل مناسب نبود . این است که بطور معترضه باشارهٔ اجمالیه اکتفا رفت . کتب دینیه بحمده‌تعالی پرازتحقیق این مطالب است .

والحاصل اعیاد روزهای شرف وافتخارملتهااست . عیدین سعدین که دراسلام مقرراست بعض دعاها دارد که مضمونش این است ﴿ این روزی است که آنرا برای مسلمین عید و برای پیغمبر علیه الصلوة والسلام فخروشرف وکرامت ومزید فرموده ﴾ حال بفهمیم که این شرف ومزید برای حضرت ایشان ازچه بابت است . باینکه ایشان دراعلا مرتبهٔ شرف ومزید امکانی بودند اجتماعات روزعید چگونه شرف ومزید ایشان است ؟ پس واضح است که اجتماعات امت شرافت ومزیدی‌را باعث است که پیش ازآن موجود نبود لکن برای امت که نیز منسوب بمقتدای امت است .

شرافت ومزید ازجهات چند در اجتماعات عیدها حاصل تواند شد . وعمده این است که چون ملت بهیئت اجتماعیه دریکجا بیایند . وهمه یکدل ویکزبان بطور محبت مجتمع شوند . یک روح اتفاق وجان یکانکی داخل درجسد آن هیئت شود . زیرا که هرشکلی روح خودرا جذب کند . دانشمندان گفته‌اند (الاشکال مقناطیس الأرواح) علی هذا حاصل عیدها شرف ومزیداست . که این شرف ومزید (یعنی بسیار شدن مطلق درمعالی ومفاخر ومنافع وهرچه خیرونیکی است) همه نتیجهٔ آن اجتماعات متحدانه ویکانکی است . این است که ناموس اعظم اسلام درایام هفته نیز روزهای عید و اجتماعی قرار داده ومردم‌را نیز امر بجماعت فرموده است وبرکت‌را درجماعت نشان‌داده اند وسال بسال ازاطراف جهان مسلما تارا مأمور فرموده‌اند که بشرائط مقرره درمرکز ظهور اسلام جمع شده یک جمعیت عمومیه درآنجا برپا شود . واتحاد ویکانکی مسلمین غرب وشرق را اساس وسررشتهٔ باشد .

در اینجاها سخن بسیار است وگفتنیها داریم وتاسفها از تفرقه و پریشانی حال طوائف وملل اسلامیه باید نمایم ولی عجالة بهمین قدرها اشارت کردن کافی است .

بوکه فیما بعد دستوری رسد
رازهای گفتنی گفته شود

چون این چند روز ایام سعادت فرجام عید بود واخبار ووقایع نوشته نشده است لهذا مناسب است وقایع ومطالب معتنا وعمده‌را برای آگاهی مطالعه کننده کان اختردرج نمائیم تاسلسلهٔ سخن بهمدیگر مربوط باشد .

(خلاصه از خبرهای تلگرافی)

پاریس ١٧ الی ٢١ مارس

فقرهٔ انتخابات وزرای دولت که تاکنون محل سخن وگفتگو بود از جانب مجلس سناتو تصدیق و پذیرفته شده . مسیو پاریو بجهة تحقیق حال مالیه واز بابت کمیابی و جوه نقدی رسما از مجلس ایضاحات خواسته است .

در مجلس شورای تنظیمات مسیو (فلوکه) بجهة تغیردادن قاعدهٔ تدابیر محافظه (١) ازمجلس یک لایحه طلب کرده است . وزیر مالیه یک‌ملیون وهفتصد وپنجاه هزار فرانک تکلیف کرده بکسانی که از طغیان نهر سن متضرر و پریشان شده اند اعانت واحسان کرده‌شود . درشورای ملت رئیس اعضای دست چپ نطق بیان کرده است که ازآن معلوم میشود اعضای مومی الیهم طرف وزرای دولت‌را خواهند داشت . در بیست‌ویکم ماه مارس بنابوده است درخصوص ابطال قاعدهٔ محاصرهٔ قلعه جات گفتگو ومشاوره نمایند . خود نمائیها که طائفهٔ کومون (احوال این طایفه اجمالاً درذیل اخبار تلگرافی ذکر می شود) درشهر های برن ولوزان کردند منشأ ثمر واثری نشد .

لندن

از ١٧ الی ٢١ مارس

مسیو هارتیکون درشورای ملت درخصوص عنوان امپراتریسی علیا حضرت ملکهٔ انکلستان تکلیف کرده است . که دراین باب تصرف‌خیال دیگری کرده شود . ولی مجلس شوری این تکلیف را قبول نکرده اند . سرکار پرنس اوف ولس (١) در بیستم مارس ازعدن حرکت کرده اند . علیا حضرت ملکهٔ انکلستان در بیست وهفتم ماه مارس بسمت المان عزیمت خواهند فرمود . و بقدر یک ماه قصد اقامت درآنجا دارند .

(ایتالیا)

از ١٧ الی ٢١ مارس

مسیو منکنی درخصوص مالیات ایتالیا لایحهٔ نوشته است که خلاصهٔ ان بقرارذیل نگاشته میشود . بودجه (یعنی موازنهٔ دخل وخرج مالیاتی) سال ١٨٧٥ درایتالیا که تخمین شده بود ٧٧ ملیون فرانک کسر خواهد آورد بیست وهشت ملیون کسرشده . و جوه مالیات وتوجیهات زیادتر از آنچه تخمین شده بوده است بدست آمده و بقدر

---

(١) پرنس اوف ولس جناب شاهزاده ولیعهد دولت انکلیس است . نام‌ایشان‌را تاکنون پرنس دیغال می‌نوشتیم بملاحظهٔ اینکه درکازتهای ترکی این طور می نگارند . ومأخذآن چنان است که فرانسه‌ها اوف ولس‌را دیغال می‌نامند وزبان فرانسه هم مثل زبان عمومی دراوروپ وزبان‌رسمی شده‌است ازین‌جهة دیغال نوشته‌شده بود لکن‌چون بقاعدهٔ (الاعلام لایتغیر) این حکم درامثال این‌چیزها جاری‌نیست لهذانام پرنس مشارالیه‌را بدون ترجمه نوشتیم واین‌را قاعدهٔ کلیه برای املاهای اسامی واعلام در کازت خود قرار دادیم .

(١) قاعدهٔ تدابیرمحافظه که بفرانسوی (اتادوسیر) گفته می‌شود عبارت ازآن‌است که احکام نظامات ملکیه‌را برداشته . واحکام نظامات عسکریه‌را درمملکت اجرا کنند . که بعد ازجمهوریت برای استقرارکار این قاعده‌را نهاده بودند . وحالا می‌خواهند موقوف کنند که کویا از استقرار جمهوریت خاطر جمع شده اند .

پنجاه ملیون از برآورد مالیات افزوده است . یعنی سی ملیون از بابت اضافهٔ مالیاتی و بیست ملیون ازکم کردن وجوه مقررهٔ مصارف .

در بودجهٔ سال ۱۸۷۶ مداخل را ده ملیون زیادتر ازسال سابق ملاحظه کرده اند . و بودجهٔ سال ۱۸۷۷ را از آن بهتر تخمین نموده اند . که در آن سال مداخل ۱۳۰۵ ملیون ومخارج ۱۲۹۰ ملیون فرانك خواهد بود . یعنی بقدر پانزده ملیون فرانك دخل ایتالیا ازخرج اضافه خواهد آورد . ازاینقرار خاطر جمعی حالت مالیه در آینده موقوف بمعاونت ونیات صادقانهٔ ملت واقدامات کافیهٔ پارلمنت خواهد بود . درمجلس شورای ملت مسیو منکتی تکلیف کرد که سخن وگفتگو پی را که درباب خریدن راههای آهن باید بشود تاخیر بیندازند . این سخن از جانب اجزای مجلس باکثریت پذیرفته شده (۲۴۲) ای قبول و یکصد و هشتاد ودو نفر رد کردند . لهذا هیئت وکلا استعفا نمودند . ومسیو دو پرتیس مأمور شده است که جماعت وکلای تازه را معین وهیئت وکلارا تشکیل نماید وهنوز اسامی ایشان معلوم نشده است . ومسیو منکتی اظهار کرده است که اعلیحضرت قرال استعفای وکلارا قبول نموده اند لکن تاهنگام معین شدن هیئت تازه بمقتضای وظیفهٔ مأموریت عمل خواهند کرد .

یونانستان ۱۷ مارس

اختلافی که درمیان رئیس وکلا ومسیو پاپازانروپولو وزیر عدلیه حاصل شده است م وزیر مومی الیه ازمنصب خود استعفا کرده است می گویند مسیو اورنبو وزیر بحریه نیز استعفا خواهد نمود .

تریسته ۱۸ مارس

رؤسای اهل شورش هرسك را که درآخریها گرفتار شده اند ازآنجا گذارنده وبداخلهٔ مملکت برده اند ودرآنجا آنهارا حبس ونگاهداری خواهند کرد .

پشته ۱۸ مارس

ازقراریکه گازت پستز لوئیدمی نویسد مملکتین وتره طاغ ویونانستان خیال خود شان را ازموافقت باآرزوی صربستان بازداشتند وصربستان درمیدان افکار تنها ومنفرد مانده است .

بلغراد ۱۹ مارس

نصایح دولت اتریش ورو سیه وملاحظهٔ قوهٔ عسکریهٔ عثمانیه که در حدود مشاهده می شود باعث این شده است که اهالی صربستان ازنیات جنك صرف نظر کنند . وبدین جهة وضع پولیتیك اعتدال حاصل کرده اشکالی هم که ازجهة مالیه بنظر می آمد رفع شده است .

اتریش ـ مجارستان

وین

از ۱۷ الی ۲۱ مارس

از قرار خبرهایی که از بلغراد میرسد هیئت ادارهٔ صربستان درخیال بقای آسایش وآرامی است .

کومونیها طاعهٔ هستند درخاك فرانسه وجاهای دیگر که اینها جمهوریت قرمزرا طالبند اساس جمعیت آنها بمساوات مطلقه واشتراك اموال است . جمعیت اینها پنهانی وآشکار زیاده هستند . وبعض فرقه های دیگر هستند که آنها نیز نزدیك بمسلك اینهارادارند . ومردمان بزرك ومعتبر نیز داخل این جمعیتها میباشند . پارهاخواسته اند شورش وهنگامهٔ برپا کنند ولی نتوانسته کاری از پیش ببرند . مسلك اینها نزدیك بطریقهٔ ملحدان وتابعان مزدك اصلخوری است که درزمان سلاطین ساسانیه که قبل از اسلام است ظاهر شد . واموال وزنان مردم راه اشتراك دانستند . ومذهب وشریعتی نهادند . که بندگانرا ادعای مالکیت کفر است . قباد راهم که پادشاه وقت بود فریب داده معتقد بخودش نمود وهرج ومرج شد . ومردم قبادرا گرفته وازملك وممالکت بیرونش کردند . ودوباره آمد واین قاعده درمیان آنها بود . تادرزمان نوشیروان عادل اساس مزدك ازمیان مردم برداشته شد درحضور خود امر بقتل اوداد وبعد از آن تیغ برمزدکیان نهادند . وپس از چندی بازاز باقی ماندهٔ آن تخم نموکرد ودر زمان ملاحده درصفحات کیلان وجاهای دیگر این طریقه سرداد . وحالا ترقی کرده درمرکز مدنیت دنیا یعنی سمت فرنکستان اساس بزرك ومحکمی برای این کار نهاده اند وهر روز درتدبیر این هستند که استعداد کافی حاصل کرده واین کار بی قاعده را درتحت قانونها بگذارند . وجهانرا درامول ومساعی شریك همدیگر کنند . وجمعیت آنها بسیار است ودرهمهٔ ممالك اوروپ نیز روز بروز زیاد میشود . حتی درخاك روسیه البته یك کرور بیشتر از آنها هستند تاچه وقت این هنگامه برپاشود وچها کند .

(خبرهای تلگرافی)

(فرانسه)

پاریس ۲۱ مارس

مسیو ویکتورهوکو ومسیو راسپائل درمجلس سناتو ومجلس تنظیمات درباب تکلیف عفوعمومی لائحهٔ بمجلس داده اند . حکومت هرگونه تکلیفرا درخصوص عفو وبخشایش رد خواهد کرد .

درمجلس سناتو مسیو دوفور بیان کرد که حکومت می تواند درحق محکومین مرحمت ورأفت خودرا مبذول دارد . ولی آنهایی را که بعد ازمحکوم شدن فرار کرده اند وقرار جزای آنها اجرا نشده است نمی تواند عفو نماید .

مارسیل ۲۱ مارس

هوا خیلی سرد شد الآن برف می بارد .

پاریس ۲۲ مارس

کازتهایی که حامیان جمهوریت قرمز هستند ناخشنودی از این قدر عزل ونصبها اظهار می کنند . ومیخواهند زیاد تر از این تغییر وتبدیل درواليكريها بشود .

انکلیس

لندن ۲۱ مارس

گفتگویی که درباب واگذار کردن (غامبی) بفرانسه درمیان بود نتیجه پذیرنشد (غامبی نهری است که درافریقای وسطی واقع است)

لندن ۲۱ مارس

درمجلس پارلمنت سیر (استافورت اورتنوت) اظهار کرد که اکنون اعلان کردن بی طرفی قنسال مصر لازم نیست . واز این قرار معلوم می شود که مومی الیه تکالیف سابق خودرا درباب مجلس مجلس کرده بود پس گرفته است .

(اتریش ـ مجارستان)

وین ۲۱ مارس

پولیتیشه کورسپوندنج می نویسد اعضای شورای ملت در اثنای هفتهٔ اول ماه مه درشهر پشته جمع خواهند شد .

(امریك)

نیورك ۲۲ مارس

در سواحل امریك بوران وطوفان سختی شده کشتیهای بسیار غرق ومابدید کردیده است .

مونته ویه دو ۲۱ مارس

کوانول لاتور که باعث استعفای اجزای سابقه حکومت کردید هیئت وکلای جدیدرا تشکیل نمود .

(روتر هوا)

اتریش ـ مجارستان

مکنویج ۲۲ مارس

دستهٔ لی بو براندیج ازجانب عساکر دولت اتریش گرفتار ومحبوس شد .

زارا ۲۱ مارس

شورای ملت بلدیه مذاکرات را انجام دادند ومجلس بسته شد .

(فرانسه)

پاریس ۲۲ مارس

کازتها جواب حکومت را که درباب رد تکالیف عفو عمومی داده است تحسین وآفرین میکویند .

(ایتالیا)

روما ۲۲ مارس

اعضای جماعت وکلا که بواسطهٔ مسیو (دوپرتیس) تشکیل کرده شده است اسامی ایشان فردا درکازت رسمی منتشر خواهد شد .

(بوردیاتو)

(فرانسه)

پاریس ۲۳ مارس

وزیر معارف ومذاهب لائحهٔ نوشته بشورای تنظیمات داده است که حاصل آن این است که حق اعطای رتبه والقاب بحکومت داده شود .

مسیو ناکه وچند نفر ازاعضای دیکر ازهواخواهان جمهوریت متاصله تکلیف کرده اند که مصارف مذاهب را از بودجه بردارند ولائحهٔ دیکر بمجلس داده اند که بعد ازاین مردم ازاجتماعات عمومیه که پیشتر غدغن بود ممنوع نباشند .

مجلس سناتو انتخابات جزیرهٔ کورسیك را تصدیق کرد .

انکلیس

لندن ۲۳ مارس

برحسب خواهش جناب خدیو مصرمسیو دیسرائلی راپورت مسیو کشورا اعلان نخواهد کرد .

پارلمنت نظامنامهٔ را که درباب القاب تازهٔ علیا حضرت ملکه نوشته شده بود قبول وتصدیق نمود .

(امریك)

واشینکتون ۲۳ مارس

راپورت مجلس سنا تو تعیین مسیو (دانا) را برای سفارت لندن تصدیق نمی کند .

(فرانسه)

پاریس ۲۳ مارس

مجلس تنظیمات انتخاب مسیو (لاروسفوکول) را تصدیق نمود . کومیسیون مجلس سناتو درخصوص قبول کردن عفو عمومی اظهار امتناع می نماید .

(المان)

برلین ۲۳ مارس

بمناسبت روز ولادت اعلیحضرت ایمپراتور منصبهای نظامی به بسیاری ازاهل نظام داده شده است درحق پرنس بسمارك منصب جنرالی سوارهٔ نظام اعطا کرده شد .

(روتر هوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۳ مارس

سندات روم ابلی ۲۱ فلورین ۷۵ سانتیم

لیرای فرانسه ۰۹ « ۲۹ «

لیرای عثمانی ۱۰ « ۴۶ «

در بورسه قیمات اسهام عموماً تنزل کرد .

هفتهٔ آینده علیا حضرت ایمپراتریس ازلندن باینجا مراجعت خواهند نمود .

(فرانسه)

پاریس ۲۳ مارس

اسهام عمومیه ۱۷ غروش ۵۰ سانتیم

سندات روم ابلی ۴۹ فرانك ۰۰ «

قیمات اسهام درحالت سابقه باقی است .

کازتهایی که هوا خواهان جمهوریت هستند عزل چند نفر ازوالیهارا طلب می کنند .

(انکلیس)

لندن ۲۳ مارس

اسکونتوی بانك انکلیس درصدی سه ونیم قرار کرفته است .

(ایتالیا)

روما ۲۳ مارس

هیئت وکلا تشکیل شد .

درقوانین جدیدهٔ دولت اسپانیا آزادیهٔ مذهب علاوه کرده شد . عالیحضرت پاپ ازاین جهت بروتست کردند .

المان

برلین ۲۳ مارس

رسم ولادت اعلیحضرت ایمپراتور المان که سالهٔ هشتادم ایشان بود به دبدبه ودارات واحتشام تمام اجرا کرده شد . وبدین مناسبت درحق پرنس بسمارك رتبهٔ جنرالیهٔ سواره اعطا کردید .

(بوردیاتو)

(توجیهات از روز یکشنبهٔ تا امروز)

جناب ابهت ودولتمآب یوسف کامل پاشا بمجالس عالیه مأمور گردیده وروز یکشنبه گذشته بیست ودویم ماه بعد از شرفیابی ازحضور همایون اعلیحضرت سلطانی وایفای رسم شکرانه به بابعالی آمده درمجلس خاص وکلا حاضر شده اند .

نظارت رسومات بغداد به رفعتمآب مظهر بیك

متصرفیٔ بخد بعزتمآب سعید بیك فائمقام (آلای) یتپ بنجم اردوی ششم .

اعضائی محکمهٔ تمییز بعزتمآب فریدت افندی از اعضای قسم استیناف .

اعضائی قسم تجارت محکمهٔ استیناف بعزتمآب کورکیادیس افندی ازاعضای دائرهٔ حقوق محکمهٔ بدایت بیك اوغلی .

اعضائی دائرهٔ حقوق محکمهٔ بدایت بیك اوغلی به رفعت مآب طوماس افندی ازاعضای سابقهٔ محکمهٔ تجارت .

اعضائی قسم استیناف محکمهٔ تجارت بفتوتمآب شمس الدین بیك ممیز اول محکمهٔ تمییز احاله فرموده شده است .

مکتوبی ولایت طونه برفعت مآب آیة الله بیك ازمعاونهای سابق شورای دولت توجیه شده است .

روز پنجشنبهٔ گذشته جناب دولت وعطوفتمآب سرعسکر پاشا بمابین همایون رفته وشرفیاب ازحضور همایون ماوکانه گردیده اند .

وروز مذکور ذات شوکتسمات ملوکانه ازسرای یشکطاش بسرای همایون چراغان نقل وتحویل فرموده اند .

روز سه شنبهٔ گذشته اعلیحضرت شوکت سمات پادشاهی بعزم تفرج وتنزه بقصر همایون علم طاغی تشریف فرماشده و پس آرام وتفرج نزدیك بغروب بشوکت واجلال بسرای همایون طوله باغچه عودت فرموده اند .

پریروز جناب کونت زیچی سفیر کبیر دولت اتریش باجناب دولتمآب ناظر خارجیه وبعد باجناب مستطاب افخم محمود ندیم پاشا صدر اعظم ملاقات کرده اند .

جناب عطوفتمآب آرتین افندی مستشار خارجیه بدائرهٔ جلیلهٔ مالیه رفته ودر کومیسیون تحقیق واردات ومصارف بودجه حضوربهم رسانیده اند .

کومیسیون معادن که بجهة تصحیح وانجام اصلاحات واقعه درمیان صاحبان امتیاز وحکومت سنیه منعقد می شود . پریروز در زیر ریاست جناب منیر بیك نرجان دیوان همایون تشکیل شده وبمذاکرات آغاز کرده اند .

مسیو کروپ صاحب فابریك یکقطعه توپ مخصوص بحضور اعلیحضرت سلطانی پیشکش کرده است وپیش از آنکه توپ مذکور باسلامبول برسد . ازجانب سنی الجوانب پادشاهانه مقرر فرموده شده است که باعطای هدایای مناسبه اورامورد الطاف سازند ودرطبق آن یك قطعه بروش (سوزن کردن) الماس ویك انفیه دان مرصع ویك بند ساعت مرصع برای مومی الیه وزن اوعنایت واهدا شده است که قیمت آنها بروایت کازت استانبول بقدر بیست وپنجهزار لیره بوده است .

جنابان حیدر افندی وواصف افندی که بریاست کومیسیون اجرائات بوسنه وهرزکوین مأمور هستند دستور العملی را که درخصوص اصلاحات ومأموریت خودشان داشته اند روز سه شنبهٔ گذشته دربوسنه سرای وموستار منتشر واعلان کرده اند .

ازقراریکه ازمصر نوشته اند مسیو لوکور نام ازصاحب منصبان توپچی یك عراده توپ کوه (باسطلاح ایران توپ یدك است) بطرز جدید تقدیم کرده است . وبرای امتحان آن کومیسیونی از صاحب منصبان ترتیب شده ودر تعلیم خانهٔ عباسیه چند روز آنرا امتحان کرده اند وپسندیده شده است .

(تلگرافنامهای رسمی)

در ۲۱ مارس ازشهبندری راکوزه بمقام جلیلهٔ خارجیه بقرارذیل نوشته شده است .

فرقهٔ توشیس بکلی منهزم شدند وهمراه هشتاد وشش نفر از ترس تعقیب عساکر شاهانه بخاك اوستریا گذشتند . ولی جملهٔ آنها گرفتار وتوقیف شدند . اینها را درجزیرهٔ کورزولا حبس خواهد کرد . ودون جوانی موشیس نام که نیز از رؤسای جمعیت مذکوره بود معلوم نیست چه شده است . درسمت قلیق ولیوپوس آسوده کی وکمال آرامی هست .

اولیك نام راهب ودون جیوس نوشیش نام که از رؤسای فرقهٔ باغیان است باهشتاد نفر بخاك اوستریا فرار کرده اند .

پرنس قره طاغ رئیس مجلس سناتورا وبوستویچ وواریتیناس را که از اعضا هستند مأمور نموده است که به غراهوا بروند وقره طاغیهارا که باهل شورش معاونت وامداد می کنند بشدت منع نموده واز مشارکت باخیال آنها ایشارا بازدارند .

(کورسپوندنج اتریشین) مینویسد . ازقرار خبرهایی که میرسد وضع صربستان باز روبه بدی گذاشته است . کسانیکه طالب جنك هستند بطور مطلق می خواهند پای پیشتر گذارند . اگرچه پرنس میلان ازمسلك سمت قره یورکیویچ وحیله بازیهای ارباب اختلال بتنك آمده است . ولی باز در پیشرفت پولیتیك آسایش باصرار اقدام داردوقونسولکریها هم بایشان امداد ومظاهرت می کنند .

پرنس رت قونسل اتریش ومجارستان اینروزها باپرنس میلان ملاقات کرده واظهار نموده است که بعدازاین دیگر مسلك صربستان را من کفالت نمی کنم . ومسیو کیوراسوف قونسل روس نیز راه پند ونصیحت را که قونسل اتریش والمان بمردم میدهند گرفته وبه پرنس میلان و بمدیران امارت بیان کرده است که بعدازاین بمعاونت روسیه نباید امیدوار باشند ودولت روس باتفاق دول اوروپ تعهد کرده است که آسایش شرق را برقرار نماید .

باوجوداین صربستان بازدرتدارکات جنك هستند . دردوازدهم ماه مارت امرشده است که عساکر ردیفه حاضر بشوند . و بسررشته وبهانهٔ اینکه دولت علیهٔ عثمانیه بحدودصربستان قشون می فرستد وممکن است خطامتیازرا بگذرند عسکر ردیف صربستان فرصتی برای رفتن بسمت حدود پیدا کرده است .

درخصوص عربدهٔ قره قویواج مینویسند مسئلهٔ گرفتاری باتیان هنکامهٔ مذکور روز بروز بزرگتر می شود وتامقر ناحیه ومحالات باقووین سرایت کرده جمعی ازاصناف وکسبه ومأموران بلدیه را حکومت گرفته است . وریووانو پیاج یك نفر کشیش وجمعی ازمأمورین وبعض صاحب منصبان قدیم ومعلمها گرفتار وتوقیف شده اند . حاصل کلام این شورش که ازسمت خیالات (کومون) برپا شده است مستعد این است که بهمهٔ اطراف مملکت سرایت نماید .

سه روز قبل بقدر هفت نفر دزد دراورنه کوی بیك خانه رفته ودرخانه را بریده داخل خانه شده اند . پوشاك این دزدها لباس فرنکی بوده است . ولی بعد از رفتن آنها درآنجا یك شایقهٔ خرواتی یافته شده است . خانه مال یك پیرمرد فیضی ساز بوده ودر انخانه خودش ویك مرد دیگر وسه زن اقامت داشته اند وآن مرد شوهر یکی از آن زنها بوده وبیشتر نزاعی بازن خود کرده وچندی پیش ازخانه برون رفته ودر فوری چشمه اقامت می کرده است این مرد را چندروز قبل دیده بودند که در اطراف خانهٔ آن فیضی ساز راه میرود ومیگردد . دزدها که داخل خانه شده اند اول مبالغی را که فیضی ساز مذکور درآنجا داشته است . برداشته وبعد باطاق زنها رفته ویکی از زنها داد زده است ودزدها خواسته اند زبان او رابیرندست و بازده نگذاشته است وتنها کمی ازلب آن بیچاره بریده اند . درنزدیکی خانهٔ مذکور دو برادر ماهی گیر همسایه بوده است صدای قبل وقال راشنیده بیرون می آیند . یکی ازایشان دو نفر از دزدهارا گرفته ورها نمی کرده است . دزد سیم آمده وطبانچه راخالی کرده آن ماهی گیر کشته شده است برادر دیگر پارچه آهنی پیدا کرده وبسر دزد زده است . ولی رفیق دیگر دزد شکم اورا بکارد پاره کرده وهمه دزدها فرار کرده اند . وبعد از این تفصیل محفظین پولیس یعنی ضبطیه ها آمده اند درحالتیکه لزومی برای آمدن آنها باقی نمانده بوده است .

(لوانت هرالد)

﴿ عرض سپاس گذاری ﴾

این هفته بعض کازتها از هندوستان بادارهٔ اختر رسید که ازمطالعهٔ اختر وفارسی بودن آن اظهار خشنودی تمام واطف ومهربانی نموده و بزرگان واهالی بمبئ ولاهوررا ترغیب وتشویق بمطالعهٔ اختر کرده ومحسنات ازالطفابیان فرموده اند . خصوصا کازت معتبر (کشف الاخبار کاشف الاسرار) بمبئ وکازت (البرت لاهور) که دادبرادری ومروت را داده ومارا غریق بحرانعام وافضال خویش داشته اند . الحق ازاینکونه لطف وقدرشناسی ومراتب احسان وفتوت ایشان که بعمل آورده اند زیاده ازحد منت پذیر وسپاس گذاریم . رابطهٔ برادری ونیت پاك ترقی پروری همین اقتضارادارد . خداوند سبحانه ایشانرا پایدار وردروجهان موفق بخیر ونیکی فرماید .

چنانکه اشعار فرموده اند هفته بهفته بطور مبادله بادارههای کازتهای مذکوره نسخههای اخترا ارسال میداریم . وهمچنین آنچه از بزرگان واعزه بواسطهٔ تحریرات وغیرها تاحال خواستکار اختر شده اند و یابعد ازاین بشوند نیز درایام پوست هندوستان فرستاده میشود . ودرنظر داریم که انشاءالله تعالی در بعض ممالك معتبرهٔ هندوستان مرکزی برای اختر قرار بدهیم تا آنکه طالبان را اسباب سهولت وآسانی باشد . وبدینمنظور رابطه صوریه ومعنویه را که همیشه وخصوصا دراین جزء زمان برای ملل شرقیه بسیار لازم است اسباب سرعت استحکام وانضباط شود وتوفیق باخداوند است .

(اخبار نویس اختر ازلاهور ۲۷ محرم ۱۲۹۳)

بیست وچهار سال است حکومت انکلیس درمملکت پنجاب اساس تعلیم وتدریس را برداشته وجمع کثیری ازخاصه وعامه درتحصیل علوم معموله ویاد گرفتن زبان انکلیسی بالا رفته واستعداد وشایستکی تمام حاصل نموده اند . ولی شعبه‌های خدمات دولت کنجایش این راندارد که اینهمه جماعت انبوه بجملکی درسر خدمت گذاشته شود . وآنهاهم که بجز زبان انکلیس وعلم کتب صنعتی رامالك نیستند واز یکطرف هم باوجود صنایع وامتعهٔ انکلیس که یکنوع تازه‌کی ولطافت رادارد . دست و بازوی دستکاران هند بسته وصنایع وامتعهٔ محلیه درنظر اهل ملك از آب ورونق افتاده وبی قدروبها گردیده است . وبدین جهة جماعت بسیاری ازکار وصنعت بازمانده باعث تهی دستی شده ومردم بسختی افتاده اند . ولی این اوقات ناظم سررشتهٔ تعلیم پنجاب مکتب صنایعی درآنجا بنانهاده است . درآن مکتب از صنعتهای مخصوص اوروپ تعلیم کرده شود . وامیدواری حاصل است که بزودی نتیجه واثر این کار ظاهر ورفاه اهل پنجاب راموجب گردد .

(مطالعه)

آیا از تعلیم وباد دادن کتابها وزبان انکلیس مقصودجه بوده‌است ؟ درممالك اوروپ وضع مکتب خانها معلوم است که بعد ازمقدمات فراخور حال ملك ومملکت شاگردان را بتحصیل شعبه‌های علوم وفنون گمارند . و یادرکار صنایع و پیشه‌ها آنهارا تکمیل می نمایند . چهار لفظ باد گرفتن وزبان انکلیس دانستن مقصود بالذات هیچ خرد مندی نتواند بود . علم بجهة عمل مطلوب است . علم وزبان دانی که واسطهٔ آبادانی ملك نشد واسباب ترقی وتمدن ورفع احتیاجات وضرور یات نگردید چه فرق باجهل دارد بلکه جهل ازآنکونه دانستن بهتر است بعلت اینکه چون مردد انا وآگاه محل استعمال هوش وجای صرف خیال خودرا نداند و پیدا نکند . ناچار می شود ازاینکه غالبا بطوربدودر راههای فساد آن علم واطلاعات رابکار برد .

ازاین گذشته تعجب است ازاهل هندوستان خاصه بزرگان ایشان که باوجود آنهمه صنعت وکارهای دستی وقاشهای رنگین و پارچه‌های خوش ذات و بامعنی امتعهٔ فرنگستانرا ترجیح میدهند بمتاعهای ملك خود شان حال آنکه ملك بمتاع وحاصل خود افتخار تواند کرد . ونهایت خواری است که یك ملك ومملکتی باوجود امکان استغنا خودرا محتاج خارج نماید اگرچنانچه نقصانی درصنایع آن ملك بوده باشد میل ورغبت بزرگان بمتاع خود شان آن را اکمال تواند نمود . بالجمله جای کمال تأسف است که اهل هند قدر استعدادات خود شانرا ازدست بدهند وباعث زحمت وتنگدستی ارباب صنایع وجمع دیگر شده ملك راهم ازرونق واعتبار بیندازند شکی دراین نیست که متاع خود هند ازجهة معنویت وجاسنگینی خیلی ترجیح بمتاعهای خوش ظاهر دوروزی فرنگستان دارد .

بالجمله این کارها اسباب افسوس خیرخواهان است !

سرکار جانشین سابق کشور هند که استعفا ازخدمت خودکرده بود بعزم وطن از پنجاب حرکت نموده است . وخلف ایشان که اهل ملك هند منتظر ورود شان هستند بنا بوده است تابستانرا درکوه شمله که یلاق آن صفحات است بسر برند . و(کورنر) نایب الایالهٔ مملکت پنجاب که برای رسیدگی امور ملکیه ازجنوب مملکت آغاز کرده رو بشرق کردش می کنند در انباله که نزدیك بکوه شمله است توقف خواهند نمود تادرهنگام ورود جانشین هندوستان باایشان ملاقات نمایند .

کتاب اقوم المسالك لنظم احوال الممالك که سرکار دولتمدار فخامت آثار امیرخیرالدین وزیر تونس بزبان عربی تألیف فرموده بودند بوساطت نجم الهند سید احمد خان بهند رسیده وسرکار خلیفه سید محمد حسن وزیر ریاست پنیاله آنرا بزبان هندی ترجمه کرده وباسمه نموده ترجمهٔ مذکوره در هندقیمت یافته و نزدیك بسه ریال رایج این ملك فروخته می شود .

سرکار معظم امیر مشارالیه راتهنیت می کوییم بانیکه اگرچه تألیف ایشان درملك خود شان هدف سهام اعتراض ازجانب ارباب اغراض و پست فطرتان گردید لکن درهند که مردمان آنجا بغیر ازحقیقت وانصاف مقصودی ندارند قیمتی شایسته و مقامی بلند یافت .

(مستر مانیر) نام فاضلی که درسانسکرت یعنی زبان قدیم وکتابهٔ اهل هند مهارت وتسلط تمام دارد ودرمدرسهٔ اوکسفورت کرسی نشین تدریس است بهند رفته ودرهشتم ماه محرم الحرام در محل انجمن پنجاب مجلس بزرگی منعقد شده وفاضل مومی الیه نطق مفصلی بیان کرده وخلاصهٔ این نطق ترغیب وتشویق اهل هند بوده است بمراوده باانکلستان و آمد ورفت بسیار کردن بممالك انکلیس ودراین ضمن لزوم این را بمیان آورده است که بایدسروسامانی درانکلستان راه انداخت و تدارکی کرد . تا آنکه هرکس ازاین صفحات بآنجا برود بآسوده کی وآرامی اقامت بتواند داشت وبنا براین رؤسا واعیان لاهور کفتگویی داشته‌اند که مبلغی کافی وجه نقد فراهم بیاورند ودرلندن جایی مخصوص برای سکنا واقامت مسافرین خود شان بسازند وباآنکه مبلغ مذکور را بیکی ازبانکها بسپارند وکار مخارج لازمهٔ مسافران راه بیندازند .

در پاریس بیوه زنی مادام هایل نام مرده است وده ملیون فرانك یعنی دو کرور تومان پول ایران ازترکهٔ خودرا وصیت کرده است که مریضخانهٔ بجهة فقرا که ناخوش میشوند ساخته شود .

جناب لورد (لیتون) والیٔ هندوستان ازراه برندیزی عازم مصر شده اند . درآنجا باجناب پرنس (اوف ولس) ملاقات خواهند نمود .

ایالت خوقند که بتصرف دولت روسیه گذشته است برحسب رخصتی که باستدعای جنرال قاوفان ازجانب دولت مشار الیها داده شده است ایالت مذکوره داخل ممالك روسیه شده وبنام قدیم آنجا که (فرغان) بوده است نامیده خواهد شد وجنرال اسکوبلف نیز کورنر ونایب الایالهٔ آنجا خواهد بود .

(جریدهٔ حوادث)

اعلیحضرت (دون پدرو) ایمپراتور برازیل یك سیاحت طولانی درنظر داشته اند . که در اینروزها به نیورك وازآنجا اطراف ممالك متحدهٔ امریکارا سیاحت کرده و در اوائل ماه حزیران فرنکی بانکلستان وازآنجا بدانمارك واسوج وممالك روسیه رفته بعدازآن بعض جاهای مشرق زمین را سیاحت نمایند ودرمراجعت ازاسلامبول وممالك فرانسه گذشته بمقر ایمپراتوری خود شان عزیمت خواهند نمود . دراین سفر زن ایمپراتور مشارالیه درسیاحت اوروپ همراه خواهد بود . ودراثنای سیاحت شرق وشمال دراوروپ منتظر ورود ایشان خواهد گردید درغیاب ایمپراتور قونتس (او) دختر ایمپراتور وکالت خواهد داشت .

بورسه

غلطه ۱۲ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۹	۳۰
	فرانق	
استقراض	۱۸۶۳	۱۱۸
«	۱۸۶۵	۱۱۸
«	۱۸۶۹	۱۰۶
«	۱۸۷۲	۰۳٤
«	۱۸۷۳	۱۰۳
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۲	۰۰
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۷
شرکت عثمانیه	۰۲	۱۰
اعتبارعمومی	۰۳	۳۰
تراموای	۱	۵۰
	کمبیال	غروش
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۰۵
پاریس	فرانك ۲۲ سانتیم	۷۰

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲٤
امپریال	۰۹۰	۰۵
کریمیه	۰۵۱	۲۸
دوبل (منات) نقره	۱٦	۳۰
منات کاغذی	۱٤	۲۰
مجیدیه	۱۰۳	۰۵
بشلك	۱۰٦	۲۰

مثالك	۱۰٦	۳۵
پول سیاه	۱۳۹	۱۰

طاهر

اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش ،
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی ،
دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه ،
مغازهٔ کتاب فروشی بزرلند زیر مسافرخانهٔ عسکری .

کتاب مستطاب

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وانزکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واگرکسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه به یتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویز وقربون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب کلستان

افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۴۷ فی ۱ ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ دوشنبه ﴾ فی ۱۵ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ۲۷ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت [illegible] هشت مجیدیهٔ سفید
[illegible] چهار مجیدیهٔ سفید
[illegible] ۴۰ پاره رایج است
اجرت [illegible] سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که درضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

آبادی ملک و مملکت

درجهٔ آبادیٔ هرملک و مملکتی باندازهٔ کثرت نفوس و توانگری آن مملکت است هرقدر عدد اهالی مملکت زیادتر باشد و هرقدر آن اهالی صاحب مکنت و متمول باشند بهمان میزان آن ملک آباد و معمور گردد .

کارتمدن و آبادی باین دو چیز استقرار گیرد کثرت نفوس بی مکنت و توانگری مایهٔ خرابی ملک است . و بسیاری مال بی اسباب کاربردن و تمتع برداشتن مانع از رونق آبادیها است . و مع ذلک درمقام موازنهٔ دوشعبهٔ اسباب آبادی که لازم و ملزوم همدیگر هستند . توانگری درمرتبهٔ اول است و کثرت نفوس دردومی . چه توانگری ازخارج نفوس را جذب کند و درداخل مقدمات کثرت را مرتب می نماید . پس آبادانی و معموریت ملکها در درجهٔ نخستین برحسب مکنت و توانگری خواهد بود .

مکنت و توانگری دریک ملک حاصل نتواند شد مگر بموازنهٔ وارد و صادر امتعه و محصولات آن ملک . که دراینجاها ادخالات و اخراجات گفته می‌شود . اگر یک ملک و مملکتی را اخراجات بیشتر از ادخالات باشد اگرچه بسیار کم بوده باشد یقینا آن مملکت روزبروز آبادان شود . و مردم آنجا صاحب‌سر و سامان گردند . نیک بختی حاصل کنند . برشرف و اعتبار خودشان بیفزایند . بخلاف اینکه بعکس این بوده وارد بیشتر ازصادر باشد . چنانکه بقدر صد تومان متاع ازخارج بیاید و نودونه تومان درعوض آن متاع مملکتی بیرون برود که دراینصورت حال آن ملک پریشان گشته و اهالی خاروبی نوا گردند . و بتدریج نفوس موجوده نیز کمتر شده و کار بجایی میرسد که ازملک و از اهل ملک آثاری باقی نماند .

درتاریخ مغرب‌زمین ملاحظهٔ باید کرد که درزمان پیدا کردن ینگی دنیا بمناسبت نزدیکی بخاک اسپانیا کشتی کشتی پولها بخاک اسپانیا رفت و چون صنایع و فنون را ترقی ندادند دولت فرانسه و انگلیس آن پولها را سهل است امروز پول اطراف جهان را بپاریس و لندن می کشند . و این کشیدن بجاذبهٔ هنر و صنایع و متاعهای ایشان است .

آیا بعقل و تخمینهای ما حالت فرانسه را جای تعجب و حیرت نیست ؟ که باوجود آن همه خسارت و ضرر و مغلوبی و پریشانی پنج ملیار فرانک که تخمینا یک هزار کرور تومان ایران بیشتر است عوض مصارف جنگ بدولت المان قرار داد درمدت پنج سال بدهد . این مبلغ را قبل ازموعد داد سهل است امروز موازنهٔ مالیاتی خودرا نیز درست کرد . و استعداد خودرا بدرجهٔ بالاتر ازحال سابق رساند . و این نشد مگر از دولت هنر و صنایع و کار کردن ملت .

در نمرهٔ پیش درضمن وقایع هندوستان نوشته بودیم . که معلم زبان سانسکریت در محل انجمن پنجاب نطقی بیان کرده و مردم را ترغیب و تشویق نموده است بزیاد کردن مراودات با انگلستان . و قرار بوده است مبلغی کافی ازوجه نقد جمع کنند که درلندن جایی برای مسافرین خود شان بسازند یا ببانک بدهند . این یکی هم نیز رشتهٔ پولیتیک و تدابیر انگلیس است برای کشیدن پول هندوستان بپای تخت انگلیس ولیعهد دولت مشار الیها که بهندوستان رفت چه قدرها امتعه ازمال فرانسه و انگلستان برای تشریفات و تدارک پذیرایی پرنس بهندوستان رفت که همهٔ آنها بپول هند مبادله کرده شد .

این صنایع و حرفتها و امتعه که حاصل ممالک مذکوره است . از آثار علم است و کار کردن . که بواسطهٔ تسهیل اسباب نقلیه این چرخ و دولاب توانگری را راه انداخته اند و روز بروز هم این مقصد را ترقی داده کار را آسانتر و حصول مقصود را نزدیکتر می نمایند .

ما هنوز درخانهای خود مان نشسته و بذله گویی می کنیم و درکوچه ها راه رفته و گردن بافتخار می افرازیم . از ذلت وطن و خواری ابنای وطن که درمد نظر ما است یادی نمی کنیم .

حال آنکه اهل فرنگستان و موقع فرنگستان بوجهی ترجیح بر اهل و موقع مشرق زمین ندارد . و هوش و ادراک و استعداد اهل شرق یقینا کمتر از اهل غرب نیست . ولی استعداد و هوش که بی علم و هنر و بی سعی و کوشش باشد مانند آیینه ایست که روی آن را زنگ گرفته و بهیچ کاری نمی آید . مگر آنکه جلا و صیقل داده شود . و نمی دانیم تا کی این استعدادات درزیر زنگها خواهد ماند و بزیر خاک خواهد رفت و تا کی این ظلم بزرگ را برخود مان و برابنای جنس و فرزندان و اخلاف خود مان روا خواهیم دید ؟ !

(خبرهای تلگرافی)

(ایتالیا)

روما ۲۵ مارس

تشکیل کابنهٔ (یعنی هیئت مجموعهٔ وزرا) تازه فردا اعلان خواهد شد و اسامی ایشان بقرار ذیل است (۱)

مسیو دپرتیس	رئیس وزرا	و وزیر مالیات
مسیو نیقوترا	وزیر داخلیه	
جنرال متساکوپا	وزیر جنگ	
امیرال برین	وزیر بحریه	
مسیو راناردلی	وزیر اعمال عامه	
مسیو مانچینی	وزیر عدلیه	
مسیو کوپینو	وزیر علوم	
مسیو فلامتاپیانو	وزیر زراعت	

می گویند وزارت خارجیه نیز بعهدهٔ مسیو (مله غاری) محول خواهد شد .

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۴ مارس

پولیتیشه کورسپوندنج می نویسد خیال اهل شورش بجهة عفو عمومی تغییر یافت و دراین باب بلاواسطه باحکومت بوسنه گفتگو و مذاکره خواهند کرد .

(۱) تاکنون هیئت مجموعهٔ وزرای ایتالیا ازاعضای دست چپ که حامیان آزادیٔ ملتی می باشند انتخاب نشده بودند . و این اول انتخابی است که ازاعضای مومی الیهم هیئت تشکیل گردید دولت ایتالیا شانزده سال است یعنی ازتاریخ ۱۸۶۰ که مبدء بنای دولت مشار الیها است بواسطهٔ ادارهٔ وزرا که ازاعضای دست راست بودند راه میرفت .

(فرانسه)

پاریس ۲۴ مارس

رؤسای ادارهٔ بلدیهٔ شهر پاریس با وزیر داخلیه ملاقات نمودند نطقی که وزیر مومی الیه بیان کرده است مشتمل براظهار میل تمام درحق جمهوریت بوده و این معنی باعث خشنودی همه گردیده است . درشورای ملت قرارداده شد که درخصوص انتخاب مسیو (دومون) تحقیقات لازمه بعمل آورده شود . اینکه می گویند درامر انتخاب او کشیش‌ها مداخله داشته اند .

درمجلس مذکور ابطال حال محافظه نیز مقرر گردید .

در خصوص عفو عمومی تادرمجلس مذکور قراری داده نشود مجلس سناتو اقدام بمذاکره و قرارداد آن نخواهد کرد .

(اسپانیا)

مادرید ۲۴ مارس

(سلامانقا) نام کشیش بزرگ در مجلس سناتو درخصوص اتحاد مذهب نطقی بیان کرد .

(المان)

برلین ۲۴ مارس

ایمپراتریس اوژنی زن ایمپراتور ناپولیون سیم و جناب پرنس لویی ناپولیون بشهر کاستل آمده سرای (ویلهلم سهوهه) را (۲) سیر و تماشا نمودند .

(انگلیس)

لندن ۲۴ مارس

وکیل استقراض سال ۱۸۵۸ عثمانی بیان کرد که برای ایفای نصف فائض استقراض مذکور پول موجود دارد . ولی اکرامیهٔ سنداتی را که قرعهٔ آنها درآمده است نمی تواند بدهد . بعلت اینکه بانک انگلیس یک کمبیال که مبلغ بیست و هشت هزار لیره وجه آن بوده و دردست وکیل مومی الیه می باشد نخواست اسکونت کرده و عوض آنرا پول بدهد .

(روزهوا)

(۲) ناپولیون سیم که درسدان خودرا بقرال پروسیا تسلیم کرد دولت المان سرای ویلهلم سههٔ مذکوررا برای اقامت ایمپراتور مشار الیه معین نمود .

(اتریش ـ مجارستان)

وین ۲۴ مارس

سندات روم ابلی ۲۲ فلورین ۴۸ سانتیم

لیرای فرانسه ۰۹ « ۲۹ «

لیرای عثمانی ۱۰ « ۴۸ «

قیمات اسهام در بورسه باز تنزل دارد . چون راپورت مسیو کیو که درباب مالیات مصر بود برملا و اعلان نشده است لهذا سندات اسهام را موجب تنزل گردید .

بوالیهای ولایات امر داده اند که شصت هزار تفنك سوزن دار که امارت صربستان از برلین خریده است نگذارند از حدود اتریش بگذرد .

(فرانسه)

پاریس ۲۴ مارس

می گویند ماه آینده اکثر والیهای ولایات عوض خواهد شد .

مسیو رکار پروسای پاریس بیان کرد که حکومت موافق خواهش وآرزوی ملت رفتار خواهد داشت .

(اسپانیا)

مادرید ۲۴ مارس

در مجالس ملت وسناتو روی مخالفت بکنسیونان نموده می شود واین مخالفت را حکومت بنظر خشنودی نمی بینند .

(مصر)

قاهره ۲۴ مارس

جناب نوبار پاشا باوروپ روانه خواهند شد . می گویند مأموریت مخصوصه ندارد .

جناب پرنس (اوف ولس) روز دوشنبهٔ آینده باینجا مواصلت خواهد کرد .

(بوردیاتو)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

جناب حافظ پاشا رئیس مجلس لوازمات عسکریه در دار شورای عسکری بسمت کوماندانی نظامی ادرنه تعیین شده اند وجناب دولتلو احمد پاشا مأمور شده اند باچند فوج از عساکر ردیفیه بشهر ئیش که درسرحد صربستان است حرکت نمایند .

جناب حافظ پاشا روز شنبهٔ گذشته بسمت محل مأموریت خودشان روانه شده اند .

بیشتر درخصوص کتابهای چاپی و باسمه که ازممالك خارجه بداخلهٔ ممالك عثمانیه آورده می شد . وهمچنین کتابهایی که درداخله طبع شده بخارجها و اطراف ممالك محروسهٔ عثمانیه می فرستادند . مقرر بود که رسیدگی وتحقیق می کردند که از کتب مضره وممنوعه نباشد . چون این فقره بطور تعمیم مایهٔ اشکال میشد وباعث سکته درامر طباعت ونشر معارف می گردید . وکتابهایی که درداخله چاپ شده وازشهر بشهر وازملك بملك دیگر می خواهند بفرستند چون در اول امر اذن ورخصت رسمیه گرفته وطبع می شود .

دیگر لازم نیست اینها هم مثل کتب وارده ازممالك خارجه تفتیش کرده شود . بنابراین ازجانب جناب مستطاب افخم صدر اعظم بهمه ولایات اوامر لازمه صادر ومقرر شده است . که فقرهٔ تحقیق را منحصر بکتابهایی کنند که ازخارجها یعنی ممالك دول خارجه بداخلهٔ مملکت می آید . وآنچه از مطبوعات داخلیه ازمحل بمحل دیگر ارسال می شود محتاج برسیدگی وتفتیش نخواهد بود .

(بصیرت)

کازت (نمرتی هرلاب) که درمجارستان چاپ می شود صورت کاغذ رسمیٔ ذیل رادرج نموده است .

کاغذ مذکور را جناب دولتلو راشد پاشا ناظر خارجیهٔ دولت علیهٔ عثمانیه بسفرای دول معظمه نوشته اند .

اسلامبول ۸ مارس

درخصوص اختلال اکنون راقدری سکونت وآرامی حاصل شده است . کومیسرهای دولت علیه بهرسك وبوسنه رفته اند دستورالعمل تازهٔ بابعالی که درخصوص استقرار آسایش است تا کنون باهل شورش بطور رسمی اعلان وبیان نشده است . رؤسای اختلال که اهل مملکت هستند درخصوص ترك نمودن اسلحهٔ خودشان بایکدیگر مذاکره دارند بعض آنها دراین خیال هستند که بدون شرط وواسطه اطاعت واستیمان کنند وبعض دیگر از انتقام وکیفر اهالی اسلام که در ولایتها هستند اظهار توهم می کنند وبدین جهت تأمینات وکفالت برای شخص خودشان میخواهند .

فامیلهای اهل شورش را که کسان خودشان ازخانها نشان برداشته وبخاك خارج برده بودند وحالت بیچارگی وپریشانی آنها رقت قلوب دولتهای اوروپ را موجب شده بود . نمی خواهند بخانهای خودشان برگردند بعلت اینکه از شرارت وفتنه های اهل شورش که درسمت شمالیٔ هرسك هستند اندیشناك میباشند . بنابراین چون کومیسرهای دولتی اقدام بابقای مأموریت خودشان می کنند عفو عمومی وتدابیر دیگر را که درخاطر جمعی آنها لازم است بکار خواهند برد واعلان خواهند کرد . دولتلو احمد مختار پاشا بسمت حدود حرکت خواهد کرد که دسته های اهل شورش را که در آنجا هستند دفع نماید . حرکت مشار الیه بهمراهی تدابیر دولت اتریش راه شورش را خواهد بست چون معلوم است سوای از چند نفر سرسری خارجی اهل شورشی دیگر باقی نیست .

وکلای انکلیس که ازجانب صاحبان اسهام آمده بودند خدمت جناب مستطاب صدر اعظم رسیدند ومطالب خود شانرا بیان نمودند حالا انتظار این هست که وکلای فرانسه نیز بیایند وآنها هم تاچند روز دیگر باسلامبول خواهند رسید .

تکالیفی که ایشان بجناب مستطاب صدر اعظم کرده اند محل دقت واعتنا است کومیسیونی باحضور جنابان وزرای مالیه وجنك وخارجیه ودفتر خاقانی وامین رسومات منعقد گردید که امور مالیهٔ دولت را اصلاح بکنند مأمور خواهند بود که تکالیف وکلای مرقومه را نیز رسیده گی نمایند .

مقصود بابعالی اینست که حالت مالیهٔ خود را طوری اصلاح نماید که موازنهٔ بودجه آینده خود بی خالی نداشته باشد .

(خبرهای آخری ازصربستان)

(ازکازتهای وین)

استعفای هیئت مدیران محل انتظار بود بعلت اینکه ازحالت امارت معلوم میشد که ازعمر هیئت مذکوره طولی نخواهد داشت . مدتی است هوا خواهان جمهوریت قرمز درهمراهی باجا نبداران استقلال صربستان وبا نسلاویزم به نیت خراب کردن وطن خودشان کوشش واهتمام دارند .

درظرف چند روز درشهر بلغراد هیئت مدیران چند دفعه مجلس کردند . ولی تا کنون سبب این اجتماعات معلوم نشده است به (پولتیشه کورسپوندنج) می نویسند سبب این اجتماع مخالفت خیالات وآراء مدیران بوده است که بعضی ازآنها میخواستند به نصایح آرائهای (وکیل دولتی) دیپلوماتیك که در بلغراد هستند گوش ندهند .

اکنون همه چیز دردست پرنس میلان است وخیلی خوش بخت بود که دراین هنگام مسیو مارینویچ رئیس سابق مدیران که درخارج بود مراجعت کرد پرنس میلان بومی الیه اعتماد زیادی دارد . وازاین جهت امیدوار هستیم که استعفای هیئت مدیران بمهموریت جنگجویان سمت اختتام یابد . حالا مأموریت آرائهای دیپلوماتیك در بلغراد ازهرجهتی مشکل شده است . واعتقاد ما این است که آرائن روسیه در بلغراد جنرال اغنتیف دراسلامبول راه ایفای وظائف رفقای خودرا میخواهد آسان نماید . درجهٔ بدیٔ اوضاع داخلیهٔ صربستان ازاینجا معلوم می شود که عدد محبوسین عریضهٔ کراقوبوات روز بروز زیادتر می شود .

برای تحقیق ورسیدگی محاکمات محبوسین یك محکمهٔ نظامی ترتیب داده شده وبرای محافظت آنها عسکر نظامی معین گردید . درمیان محبوسین دونفر ازصاحب منصبان گرفتار شده اند . درشهر (لوشینکا) نیز یك عریضه ظهور کرد وچند کس کشته ومجروح شده اند .

کازتهای هوا خواهان طائفهٔ اسلاو درخصوص صربستان چیزهای مختلف می نویسند (روسکی میر) کازت پترپورغ مینویسد صربستان بایونانستان ومملکتین اتفاق کرده است . ولی تا کنون کار استقراض را نتوانسته است مقرر نماید واگر استقراضی که بایك بانك فلنك کفکوی آنرا دارند سرنگیرد . امات یك استقراض داخلیٔ اجباری خواهد کرد . اعتقاد همه این است دولت روسیه اذن نخواهد داد مجارها بصربستان تعرض کند وازاین جهت به نصیحت ودعوتهای دولت اتریش نمیخواهند گوش بدهند .

بموجب تلگرافی که ازپترپورغ بکازت (دنلی نیوس) نوشته اند . کاتهای روسیه ازفقرهٔ حبس وتوقیف (لی بو رادیچ) اظهار ناخشنودی میکنند . ومیگویند دولت اتریش دشمن اهل اسلاو است واین پولیتیك باعث مضرت دولت مشار الیها خواهد شد . کازت (موسقاور جابتونغ) می نویسد اگر عساکر عثمانی همهٔ خاك هرسك را ضبط نکنند آسایش حاصل نخواهد شد .

(بودا پستر کورسپوندنج (کازت مجارستان کاغذ ذیل را نقل میکند این کاغذ ازشهر شملین مجارستان بامضای یك صربستانی بوده است .

آنها که درصربستان جنك رامیخواهند مردمان بیکار وراهزن اند آنها چیزی ازخودشان کم نخواهند کرد . ولی کسانیکه صاحبان ملك وتجارت هستند البته صلح وآسایش را آرزو میکنند . پرنس میلان هم صلح وآرامش را طالب است . همه میدانند صربستان نه اسلحه دارد ونه پول . وبی این دو واسطه هرگز جنك ممکن نخواهد شد .

(پولیتیك)

(هرزگوین وبوسنه)

چون کازتها واوراق اخبار را ملاحظه کنیم . بسیاری ازقسمتهای صحیفه هارا پرازمطالب وخبرهای دائر بهرزگوین وبوسنه خواهیم یافت . اگرچه ایروزها مقدمات حصول آسایش درآن سرزمینها فراهم گردیده . ونزدیك است اساس اختلال بکلی ازمیان برداشته شود . ولی کسانی که دور ازاین ممالك هستند وباخود آشنایی بحقیقت حال ندارند . تصور توانند کرد که این غائلهٔ کوچك چرا اینقدرها طرف اعتنا واهمیت شده . وبعد ازاین همه لشکر کشی دراین مدت طولانی وتدابیر متوالیهٔ فوق العاده بازحصول نتیجهٔ مطلوبه باشکال دست میدهد ؟

سهل است اکنون که همهٔ دولتهای بزرك اتفاق دراطفاء نائرهٔ فساد کرده اند . واین همه همت واهتمامی که بهمه جهة واز جانب دولت روسیه وخصوصا ازدولت اتریش ومجارستان ظاهر میشود . وزیاده ازقدر لزوم عساکر دولتی درحدود هست وشورشیانرا نیز راه عذری باقی نماند . اسباب امنیت وآسوده گی آنها فراهم آمده

عفو عمومی اعلان شد . اصلاحات مقرر ولائحهٔ کونت اندرا سی پذیرفته ومصدق گردید . حیدر افندی وواصه افندی برای ریاست کومیسیون اصلاحات بسرای بوسنه وموستار رفتند دستور العملهای مفصل واطمینان دفع عمومی‌را بواسطهٔ بیاننامه‌ها منتشر واعلان نمودند . دیگر علت چیست ومانع کدام است که باز آثار سستی درکار پیداست . وباغیان که باید اطاعت کنند درستیزه ومخالفت قدمی واپس نمی گذارند . اهالی وتبعه که غالبا ناچار ازهجرت وترك وطن شده بودند خود داری درمراجعت باوطان خودشان می کنند ؟

راست است این مسئله جای اینرا داشت که در بدایت امر در بادیٔ انظار بسیار مختصر ومحقر دیده شود . ولی اگر وقت وموقع ظهور این غائله واطراف مطلب علی التفصیل ملاحظه کرده شود معلوم خواهد گردید . که اهمیت کار زیادتر ازآن است که دیده می‌شود . سهل است اینکه غائله باین درجه رسید وزدیك بتمام شدن است ازنتایج همتهای متوالیه وتدابیر کافیهٔ بابعالی است وموافقت وهمراهی دولتهای دوست .

درمیان اهل پولیتیك یك عبارت (مسئلهٔ شرقیه) انداخته شده است . که درکاغذها واوراق اخبار نیز این عبارت تکیه‌گاه سخنها است . درغائلهٔ هرزگوین بعلاوهٔ اسباب اشکال دیگر این عبارت نیز رأسا باعث بزرك شدن مطلب گردید .

واضح است اسلامبول که درمشرق اوروپ واقع است برحسب موقع استعداد اینرا دارد که پای‌تخت حکمرانی یك دولت جهانگیری بوده باشد . وبهمین جهت است که حالت حالیهٔ آن مدار موازنهٔ دولتها گردیده وجملهٔ دول غربیه بدین واسطه از استقرار حال خودشان وآسایش عمومی با این وضع ایمنی دارند . وهریك از ایشان خودرا مالك ملك خود ودارای سلطنت خویش میداند بخلاف اینکه اگر تغییری دراین وضع شده هرگونه مفاسد ومعایب‌را حالاواستقبالا درموازنهٔ حال خودشان مشاهده نمایند . واز اینجهت است که تاکنون هرگونه مساعی‌را بکار برده وجان فشانیها درانیاب کرده اند چنانکه مسئلهٔ قریم وجنك سیواستپول واتفاق که دول غربیه درحفظ حقوق سلطنت سنیه نمودند . ازبینات واضحهٔ این مطلب است .

پس ازمسئلهٔ قریم اگرچه دولت روس درداعیهٔ جهانگیری وبجا آوردن وصایای پترکبیر اظهار اصراری نمی کنند . لکن باور توان کرد وطبیعی است که بکلی صرف نظر ازمنافع خود وحتی الامکان اگرچه بوسائل بعیده وراههای دور دست هم باشد . درتمهید مقدمات آمال خود خواهد کوشید که مسئلهٔ درپای سیاه دراثنای مشغلهٔ فرانسه با المان گواه راستین این مطلب است .

بعد ازغلبه وظفریافتن دولت المان بفرانسه وبالا بردن شان وعظمت آن دولت درحالتیکه موازنهٔ سابقهٔ اوروپ ازجهت مغلوب شدن فرانسه بهم خورده وهمه منتظر این بودند که از پس پردهٔ پولیتیك دول معظمه چه بیرون خواهد آمد . کیفیت ملاقات سه ایمپراتور بزرك المان وروسیه واتریش اتفاق افتاده واین ملاقات‌را معنیها وحدسها ازجانب اهل پولیتیك قرار داده شد . وشاخ وبرگها پیدا کرد . جمعی معتقد براین شدند که ایمپراتورها درمسئلهٔ شرقیه اتفاق کرده‌اند وگروهی گفتند اتفاق دورویه است ودرمعنی دولت روس والمان متفق هستند وحاصل اتفاق آنها مضمحل دولت اتریش ومجارستان ودولت عثمانیه تواند بود .

متعاقب این حال غائلهٔ بوسنه وهرزگوین پی‌مقدمهٔ بمیان آمد خیالات اهل حدس وتخمین قوت گرفت حتی دولت اتریش نیز ازوقوع تحقیق اتفاق درضد خود اندیشناك شد . وازیکطرف هم ازاسلاوهای تبعهٔ خود که درداماچیا وقرواچیا واسلاونیا هستند درتوهم افتاد . که مبادا بهم جنسان خودشان ملحق شده هنگامهٔ عصیان رابرپا دارند . وازیکطرف هم صربستان وقره طاغ که نیز باآنها هم جنس میباشند بیرق یاغیگریرا برافراشته ومسئله بزرك بشود ونتایج خطرناك که می توانست مقدمهٔ اتفاق مفروض دولتین المان وروس گردد ازآن تولید شود .

دولت اتریش بهمین ملاحظات بود که اول کارنتوانست در سرحد خود وازرا کوزه دخول وخروج اهل شورش رامنع کند ووالی داماچیارا بسختی مأمور بحفظ حدود نماید وجلو این فسادرا بگیرد . وکسانی را که ازاهل بوسنه وهرزگوین پناه بخاك او برده بودند رعایت کرده جیره ومقرری قرارداد . وبکمال احتیاط ومأل اندیشی رشته کاررا بدست گرفته وازیکطرف هم خیالات رابنوشتن لائحهٔ کونت اندراسی مشغول داشت وبا اینکه کارتهای اسلامبول ازسست کیری ورفتار ظاهر دولت مشارالیها خیلی سخت نوشته وملامتها کردند . حال تصدیق تواند کرد که دولت اتریش درآن معامله آنوقت معذور بوده ودراین مطلب بدأ وختما همراهی باتیسات صلاح اندیشیٔ بابعالی داشت . همچنانکه اقدامات امروزی دولت مشارالیها که درقلع وقمع ریشهٔ اختلال وتحصیل آسایش آنصفحات بکار می برد شاهد صدق این مدعا است .

ازاین گذشته حرکت ورفتار دولت اتریش این مطلب‌را نیز آشکار کرد که اتفاق دول ثلثه درمسئلهٔ شرقیه اساسی نداشته ولی آنچه محل تأمل می توانستی بشود فقرهٔ اتفاق دولتین روس والمان بود . که در این فقره عریض وعمیق نمی‌خواهیم سخن گوییم . بعلت اینکه این اتفاق نیز ازجملهٔ کارهایی است که تصدیق وقوع آنرا نتوان نمود . چه‌قوت دولت المان وضعف دولت اتریش بوجهی صرفه‌بحال روس ندارد . درصورتیکه دولت روس قوت حالیهٔ المان‌را درنخستین درجه بنظر رقابت می بیند . چگونه می شود که بامید بلکه‌منفعت موهومهٔ خود راضی بشود قوت وشانی دیگر برقوت وشان حاضراو بیفزاید . وازآن گذشته المان هیچ وقتی نمی تواند درمقابل حالت حالیهٔ فرانسه که بعدازآنهمه صدمات وخسارتها موازنهٔ مالیاتی خودرا راه‌انداخته واستعداد خون‌خواهی وتلافی ازالمان‌را بهمه‌جهت حاصل کرده است . خودرا مشغول بمسئلهٔ دیگر کند . پس بدلائل واضحه اتفاق مثنهٔ دولتهارا نیز اصل واساسی نتواند بود .

چیزی که باقی‌ماند اتفاق اسلاو یزمی‌است وداعیهٔ استقلال این طایفه که درسرحد دولتین عثمانی واتریش هستند . این‌یکی نیز ازجملهٔ بدیهیات است که باوجود اتفاق دولتین مشارالیهما . وجهات اشتراکی که درین حق مشروع دولتی دارند . وضمانتی که دول معظمه برای استقلال ومحافظهٔ حقوق سلطنت سنیهٔ عثمانیه کرده اند . هرگز این تصورات مفسدانه که مخل آسایش عمومی وموازنهٔ حال دولتها تواند بود نتیجه‌واثری نخواهدبخشید .

حال آنکه اگراهالی هرزگوین وبوسنه سهل است ممالك ممتازهٔ صرب وقره‌طاغ نیزقدری هوش وادراك داشته باشند خواهند دانست که ادارهٔ آنها بلاواسطه از جانب دولت عثمانی خیلی بهتر ازتسلطهای ناقصانهٔ پرگسهای خودشان خواهد بود . خصوصا بعدازاجرای این قواعداصلاحات که درنظر است .

راست است چندنفر مفسدبمیان آن طائفهٔ نادان که مآل کارخودشانرا نمیدانند افتاده واین همه‌هنگامه‌را برپا نمودند . مفسدنیز چهار روزی خوش وقت وبهره‌مند ازین غوائل شد . ومشعوف است که ازدولت مبلغی پول وعسکر خرج وتلف کردید . ولی باید بداند که برای دولت تدارك این کونه‌مصرف وضررها کارسهل وآسانی است . واز آنطرف تصور باید کرد آن‌همه بدبختی وفلاکت‌را که بسر اهالی بیچاره وبی‌دست وپا ازشرارت وفتنه‌جوییٔ آن مفسدان آمد وخانمان آنها خراب شد . وسرگردان شدند که بعدازسالهای دراز وتعب ومشقتهای طولانی بحال اولی نخواهد رسید .

عجب است که بایحال‌را همنایان اختلال هنوز دست ازکار نکشیده رعیت واهالیرا مانع‌ازمراجعت باوطان وخانهای خودشان میشوند . ودلهای آنهارا پریشان میکنند بااینکه دولت وبامسلمین اهالی بوسنه وهرزگوین باشماها بطورهای بدرفتار خواهند نمود وکیفر وجزا خواهند داد .

والحاصل امروز اثری ازاتفاقات شرقیه اساسا و فروعا ظاهر نیست . ودولت علیهٔ عثمانیه تبعه ورعیت خودرا بکمال رافت ومهربانی آورده درجاهای خودشان آرامی وآسوده کی خواهد داد . قره‌طاغ ودیگر ایالات متجاوره‌هم یکقدری ازتکلیف خودشانرا فهمیده وبی مأل بودن این رفتار ومسلکهای فساد آمیزرا خواهند دانست . مع ذلك چیزی که اکنون ازنتایج فساد برپامیباشد فقرهٔ صربستان است وحالت پرنس میلان وتشبثی که در این موقع بهرخس وخاشاك می‌اندازد وچون مقدمات ومبنای کارمعلوم است ازاین کونه مواد هم عجالة نباید اندیشهٔ ظهور اختلال دیگری کرده شود .

مگرآنکه بگوئیم درداخلهٔ صربستان هنگامهٔ برپاتواند شد . که آنرا هم بصوریکه مقتضی باشد درکمال آسانی آرام توانند نمود . دولتهای سه‌گانه باشش گانه اگر اتفاقی دارند درحفظ آسایش عمومی باید باشند . نه اینکه فساد مشتی اسلاو درمیان سرحد دو دولت بزرك محرك تغییر اساس آسایش وصلح وامنیت عمومیهٔ جهانی شوند .

(سرعت)

یك اسب درپکساعت بسیر معتدل دوازده کیلومتر راه طی می کند . اگرچهار نعل برود ساعتی چهل کیلومتر تواند رفت . اندازهٔ سرعت متعارفیٔ یك (لکوموتیف) راه آهن چهل کیلومتر راه است وشدت سرعت آن هشتاد کیلومتر که بیست ساعت راه‌باشد . سرعت بادی که تند میوزد در یك‌ساعت شصت کیلومتر راه‌است . گلولهٔ توپ دریك‌ثانیه‌یکهزار متر سرعت دارد . سرعت صدا در یك ثانیه سیصد وچهل متر است . سرعت حرکت دوریهٔ کرهٔ زمین دریکساعت یکهزار وششصد وشصت وشش کیلو متر راه است . پرتو آفتاب درظرف هشت دقیقه وسیزده ثانیه بکرهٔ زمین می‌رسد . یك آدم اگر بی‌هیچ توقف دور کرهٔ زمین‌را بکردد درظرف یازده ماه ویك لکوموتیف راه آهن درظرف بیست ویك روز یك منطقه دور کرهٔ ارض‌را طی می کند .

بازار تماشاکاه عمومی که امسال درشهر فیلادلفیا ترتیب داده خواهدشد آنچه تاحال معین شده ودرکارتهای اوروپ نوشته اند کاتیکه متاع ومصنوعات نفیسه ورنکین بآنجا خواهند کذاشت . بقدر یکهزار وچهارصد کس میباشد .

چندنفر ازصاحب منصبان نظامی قشون فارلیست که بعدازشکست خوردن دراسپانیا بخاك فرانسه فرارکرده اند . ازدولت فرانسه استدعا نموده‌اند که در فرقهٔ خارجیهٔ عساکر فرانسه داخل سلك خدمت بشوند . واستدعای آنها قبول شده وقراردادهاند تاچندروز دیکر بجزائر بروند . بجهة اینکه مرکز فرقهٔ خارجیهٔ عسکر فرانسه درآنجا بوده است .

جناب دوك سوترلاند که همراه‌جناب پرنس اوف‌واس بهندوستان رفته‌بود وپیش ازمشارالیه مراجعت کرده است در تاریخ نهم ماه مارس بلندن رسیده است .

دیمتزا کوپولی نام کوانول دولت یونان می‌خواسته است هنکامهٔ درضد قرال یونان برپاکنند وبدین جهة کرفتار وحبس شده است

دولت ژاپون بعض معلمها از اورو پا خواسته وآنهارا درخدمات امور بریه وبحریه واسلحه‌خانها بکار داشته‌بود . این اوقات که بی نیاز از وجود معلمین مذکوره شده . آنهارا مرخص کرده وقشون خودرا بتدریج باسلحهٔ تازه مسلح می نماید . و بتازه‌گی سه‌هزار تفنك رمیکتون خریده است .

دراین نزدیکی در پتربورغ یك (کران کونگره اوریانتال) یعنی انجمن بزرك شرقی منعقد خواهدشد درین ضمن دعوتنامهٔ بمجمع علمی ملت روم که در یك اوغلی میباشد فرستاده اند ومجمع مذکور قرارداده است وکیلی از جانب خودشان بانجا بفرستند .

درخصوص صدمات اتفاقیه در راههای آهن المان که درسال گذشته وقوع یافته‌است بفرار ذیل تفصیل نوشته اند .

عدد صدمه‌ها

۷۵۵ قطارها که در اثنای راه رفتن ازخط راه بیرون رفته وباعث صدمه شده‌است .

۱۷٦٦ ایضا دروقتی که قطارها درمرکز ایستاده بوده اند .

۱۲۵۰ مصادماتی که بجهة موانع سائره واتفاقات متفرقه شده است .

۳۷٦۱

از این صدمات بقدر پانصد ونه کس مرده است ویکهزار وپانصدوچهل وپنج کس مجروح شده‌اند . ازهر یازده ملیون وچهارصد ودوهزار وشصت وهفت نفر مسافرین راه‌آهن یك نفر مرده‌است . وازهر دوملیون وچهارصد وچهل سه‌هزار وسیصد نفر مسافرین یك کس مجروح گردیده‌است . وبه نسبت که ملاحظه می‌شود برای هر سه‌ملیون وسیصد وشصت ودوهزار ودویست وهشتاد کیلومتر راه یك صدمه اتفاق افتاده است .

آسیا

ازخبرهائی که ازخوقند رسیده معلوم میشود که فولادیك سرکرده بهمراهی مظفرخان حاکم سابق قره‌طاغ به‌بیابانهای (علیا) فرار کرده‌اند وامید داشته اند که اهالی آنجا بایشان یاری خواهند نمود . ولی بعد از رسیدن قشون روسیه بآنجا مرقومان را دستگیر نموده‌اند .

کازت مسکومینویسد بعد از این امارت خوقند داخل حدود دولت روسیه خواهد شد وکوماندانی تنظامی امارت مذکوره بجنرال اسکوبلف محول خواهد شد .

بتاریخ ۷ مارس ازآچین بوالیکری هندوستان تلگرافی رسیده است . که شهر لامبارو ازجانب قشون فلنك ضبط شده است . حالت صحیهٔ قشون آچین بهتر وناخوشی وبابا کلی رفع شده است .

ازتلگرافی که بتاریخ ۱۷ مارس از آچین رسیده است معلوم می‌شود جنرال ویکرس وانکرهم کوماندانی عساکر فلنك رابعهدهٔ خود گرفته است امام ولایت تیاده حمایت دولت فلنك راخواسته است .

کازت مفرح القلوب کراچی بند رسندمی نویسد درزیره ضلع فیروزپور کاومیشی بچهٔ زاییده است که یك سر وهشت پای داشته واز چهار جاپول وسرگین می‌انداخته است حیوان مذکور راپنظر گاه حکومت رسانیدند زیاده ازدو روز زیست نکرده است .

اعلیحضرت ایمپراتور روس سال بیست ویکم است که جلوس نموده‌اند . دربدایت جلوس ایشان بقدر دوملیار منات دولت مشارالیها قرض داشته . وهمهٔ مداخل دولتی بیشتر ازدو بیست ملیون نبوده است . ودرجمیع ممالك روسیه هفتصد ونود وچهار کیلومتر راه آهن ساخته شده‌بود . وزیادتر از یکصد وچهل وچهار کشتی واپوری نداشتند . وآنوقت بود که درحق رعایا و برزگرهای دهان معاملهٔ بنده وزر خرید جاری می گردید . وکسی ازآنها حق تصرف در املاك وعقار نداشت وامور عدلیه ودیوانخانها وقاعدهٔ تعلیم علوم وفنون غیر منتظم بود . پس ازجلوس ایمپراتور مشارالیه واهتماماتی که بعمل آورده شده‌است ازهر جهتی ترقی درممالك روسیه مشهودمی شود . حالا هیئت ژوری (اعضائی است که بانتخاب تجار واصناف وصاحبان املاك تعیین شده و بعد ازسو کند دردیوانخانها میباشند) قرار داده شده واوکاهایی (یعنی وکلای دعوا) که حامیان ارباب حقوق توانند شدروی کار آورده اند . که بقدر امکان حقوق مردمرا حفظ می کنند . ازروزیکه ایمپراتور بتخت نشسته اند تاامروز بیست ودوهزار باب مکتب درممالك روسیه تأسیس کرده شده است . وزراعها و برزگرهارا که مقهور صاحبان املاك بودند حریت وآزادی داده‌اند وحق تملك وتصرف املاك‌را مالك شده ورخصت یافته اند که در انتخابات رأی بدهند .

راه آهنی که امروز ساخته شده است وکاری کند واز آن فائده برداشته می‌شود هجده هزار وچهار صدوچهارده کیلو متر راه است وعلاوه برانها بقدر دوهزار وهفتادونه کیلو متر راه نیز شمندفردردست است که می سازند .

هفتصد کشتی واپوری ازمال دولت ودویست وپنجاه ازمال تجار موجود دارند . مداخل سالیانهٔ دولت پانصد وهفتاد ملیون منات رسیده است . قیمت زمین وملکی که تابحال با آن برزگرهای مقهور داده‌شده است . معادل پانصد ملیون منات شده ومصارف ساختن راههای آهن پانصد وپنجاه ملیون که بانضمام مصارف دیگر بحمایك ملیون منات میشود وباین حساب بعوض اینکه بقرض سابق روس دوملیار منات منضم بشود امروز تمام قرض دولت مشار الیها بهمه جهت سیصد ملیون لیرا بوده‌است .

(جریدهٔ عسکریه)

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۳ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۹	۰۵
		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۱۱۸
»	۱۸٦۵	۱۱۸
»	۱۸٦۹	۱۰۸
»	۱۸۷۲	۰۳٤
»	۱۸۷۳	۱۰۵

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۵۱	۲۵

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۱۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۱۰
اعتبار عمومی	۰۳	۳۰
تراموای	۱	۵۰

	کبیال	غروش
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	...	..
پاریس	فرانك ..	سانتیم ..

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	..
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲٤
امپریال	۹۰	..
کریمجه	۵۱	۳۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۰
منات کاغذی	۱٤	۰۵
مجیدیه	۱۰۳	۰٤
بشلك	۱۰٦	۲۰
متالك	۱۰٦	۳۵
پول سیاه	۱۳۹	۲۰

ظاهر

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکو فروش در اقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك در زیر مسافرخانهٔ عسکری .

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده‌است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واگر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرگونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه به‌پیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد پرنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت ویزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسبارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد گردید . وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

﴿ کتاب کلستان ﴾

افصح الشعراشیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله‌علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۴۸ فی ۲ ربیع الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه شنبه ﴾ فی ۱۶ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ۲۸ مارس ۱۸۷۶ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت هرکونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

چندانکه توانیم باید بکوشیم

توانکری عمومی چنانکه در نسخهٔ دیروزی کفته شد بسته بموازنه یعنی برآورد وارد و صادر مملکت است. وکم کردن از وارد وافزودن بر صادر اولین تکلیف سکنه واهالی است . باید دقت کرد که از کدام ممر و بچه طریق راه ادخالات خارجیه بسته شود . وامتعه وحاصلات داخلیه پس از کفایت بحال خود مملکت بخارج برود و پول ودیکر ملزومات مملکتی را که باید از خارج آورد بطور معاوضه ومبادله بداخله بیاورد .

این مقصد که بنیان توانکری عمومی ممالک است . برحسب اقتضای موقع وخاک واستعداد اهالی باید بدست آورده شود . وازیکطرف هم راه ترقی واستعدادات متنوعه باز شده خیال چندین سال بعد ازخودمانرا نیز نباید ازخاطر مآل بین خودمان دور کنیم .

امروز دراین صفحات مشرق زمین کاری که باید همتها بآن مصروف شود امر زراعت وتجارت وترقی دادن صنایع موجوده است . ولی بسخن تنها هیچ کدام ازاینها بدرجهٔ مطلوبه نمی رسد . وهیچ صنعت وحرفتی ترقی نمیکند . بل ناچار مقدمات واسباب کار باید ترتیب داده شود تا آنکه خود بخود این ارابه راه بیفتد . وچرخ توانکری عمومی کار کند .

بارها کفته شده است و واضح است که علم ابدان شعبهٔ بزرک ازحکمت است . ومقصود ازآن طبابت وجراحیٔ تنها نیست . چه اکر طبابت وجراحی واسطهٔ معالجات ظاهر اجسام است . علم تمدن وتدبیر منزل وتحصیل امنیت وترتیب وتنظیم امر معاش . انسانهارا نخستین واسطهٔ بقا وحیات است .

ترتیب وضع آسایش وزندکانی بطور عموم وباقتضای تمدن . باتفاق واتحاد وتعاون یعنی یاری کردن بهمدیکر باید باشد هیچ به تنهایی وتفرد زندکانی نتواند بود . این اتفاق نه تنها درعملیات باید جاری بشود . بلکه نخستین درجهٔ تعاون وتناصر تدبیرات وتمهیدات علمیهٔ کاراست .

بسیاری از اهالیٔ ممالک ماعلم ندارند ازهیچ دنیا. واوضاع تمدن ومنافع اتفاقها واز فوائد ثمرات تأسیس کومپانیها وشراکتها که باید برای کلیات امور ومنبعهای توانکری وثروت وصنعت وتجارت وزراعت برقرار شود بوجهی آکاه نیستند . تجار ماغالبا علم دفتر وحساب را که اولین شرط تجارت است نمیدانند . اهل حرفت وصنعت آلات واسباب بطور کفایت رامالک نیستند . وراه ترقی دادن آنرا نیاموخته اند . ونمیدانند فوائد آلات وچرخها واسباب تسهیل عمل چیست وچه طور میشود . از اینها کذشته هرصنعت وپیشه را چه قدر باید سرمایه باشد وبرآورد منفعت وسرمایه چه طور باید بشود . درنزد ماها معلوم نیست . تجار اکر بخواهند یک کومپانی بشوند یعنی شراکت نمایند نمیدانند کومپانی چه چیزاست وچه طورمی شود که یک کومپانی یک راه آهن پانصد کرور تومانی میسازد . وغالبا چنان میدانند که اکر چهار نفر پول یااعتبار یاشراکت نامهٔ بی اساس نوشته وهرکدامی درجایی نشسته مشغول راه انداختن یک کوشهٔ ازکار شراکتی مالفتوره یاغیره بشوند اینرا کومپانی می کویند. حال آنکه این قسم تجارت شراکتی باتجارت منفرده هیچ فرقی ندارد. وفائدهٔ عمدهٔ ازآن متصور نیست . مکر آنکه چهار ماهی تجارت بکنند وده سال مرافعهٔ آنرا اسباب افتضاح خودشان وتنفر عموم مردم ازمعنی شراکت ولفظ کومپانی سازند .

کومپانی که شنیده است قدرت وقوت حقیقیهٔ انسانهارا مظهر است . کومپانی سرمایهٔ تمام آبادیها وزندکانیهای نوع بشر است . خیالات جمعیت انسانها که به نیت تعاون بیکجا جمع شد کومپانی تدبیری میشود . وحاصل مشاوره وصلاح اندیشی آنها اساس یک کار بزرکی درجهان کردد .

کومپانی می تواند ابتداء یک کارخانهٔ کرباس بافی درمملکت راه بیندازد . که این کرباس بافی کم کم ترقی کرده فابریک زری مشجری وماهوت البوف ولوبی هم ازآن راه بیفتد . چنانکه درجاهای دیکرهم همین طورها شده است . کومپانی می تواند یک کارخانهٔ قند ریزی بسازد وشیرهٔ چغندر وشلغمهای بی قیمت را بقالب قندهای انکلیس ریخته احتیاجات مستمرهٔ اهل مملکت را کفایت کند .

کومپانی راههای دشوار را آسان سازد . مراحل بسیار دوررا بسیار نزدیک کند . اسباب روابط مبادلهٔ امتعه وحاصلات ممالک را باهمدیکر متصل کند . خاک را که مربی وولی نعمت انسانها است اعمار وآباد سازد . آبهائی که بیقدر وبها در بیابانها جاری است بجاهای کارآمد مصروف نماید . معدنیات که درزیر زمین وکوهها مانده است همه را بیرون آورده هرکونه منافع عمومیه را یاری بخشد . قابلیت واستعدادات را که درنهاد انسانها وجملهٔ مصنوعات است باعث ظهور وبروز کردد .

اینها بعضی از کلیات منافع کومپانی است که باجمال شمرده میشود . ولی حالا نباید باین حالی که داریم مات ومتحیر مانده تماشا کنیم ودر کمال بیچاره کی به نشینیم وبسخنهای بی معنی وجاهلانهٔ ابنای جنس کوش دهیم . یکی کوید قواعد کومپانی را باقوانین شرع مطابق کردن مشکل است . حال آنکه نه از قوانین شرع آکاهی دارد . ونه از اوضاع کومپانی . دیکری کوید این کارها مخصوص بفرنکستان است درمملکتهای ما این قسم کارها ممکن نیست صورت بکیرد . یکی از عدم اعتماد بهمدیکر سخن کوید . دیکری از نا امنی ممالک ومسالک نکته سنجی کند . ظریفان قوم ببذله کویی وقت کرانبهای خود شانرا ضایع کنند . خردمندان ما که باید مؤسس انتظام امور باشند خود شان از بی نظمی شکایت آورند . والحاصل هنکامهٔ دراین میان برپا دارند که آدمی راه کریز را هم کم کرده وراضی بسکوت بشود وآنها را بحالت خوشیٔ خود شان واکذارد .

تصور باید کرد که آیا این فرنکستان از آسمان آمده است ؟ اهالی فرنکستان آدمی زاد نیستند . وآنها از روز اول این طور بودند . واین صنایع وهنرها واختراعات را ازروز نخست داشتند . یا آنکه خدا مارا ذلیل وبیچاره آفریده ونمیخواهد در دنیا آسوده باشیم وزندکانی بفراغ بال وامنیت وآرامی وافتخار کنیم .

حاشا باید بطور یقین اعتقاد آوریم که آفرینندهٔ مهربان تفاوتی درخلقت رحمانیهٔ خود درمیان طبقهٔ مانکذاشته . وبیکسان ترتیب مارا بربوبیت مطلقهٔ خود بنام رب العالمین پرورش میدهد . ولی اکرما تربیت نپذیریم یقیناً ما راهم بزور بتربیت مجبور نخواهد فرمود .

بل مهر میزند خدا بر دلهای ایشان

والحاصل مقصود تفصیل نکاری ازاینها نبود عجالة تکلیف ما این است که بخیالات واهیه و بواهمهٔ اینکه این مطالب مقدمات زیاد میخواهد وکار بزرکی است و اسباب فراهم نیست . نباید آسوده حال وفارغ بال نشسته منتظر بلاهای کوناکون بشویم . بلکه هرکسی بهرطوری که میداند وچنانکه می تواند بکفتن ونوشتن وکار کردن وترتیب محفلها وانجمن ها برای تمهید مقدمات علمیه و عملیهٔ آبادی وثروت و توانکری باید تمامیٔ همت خود را مصروف دارد تا آنکه مقدمات کار ومحسنات مساعی کم کم بروز کرده وکار ترقیات بالا رود . وهمان طوریکه درممالک غربیه ومتمدنه ازحال جهل ونقصان ووحشیکری وذلت وبیچاره کی رهائی جسته درجهٔ برتری براهالی مشرق زمین را یافتند . ماها نیز جهد کرده شرف واقبال خودرا بدست آورده وسعادت ونیک بختی دوجهانی را بیمن مساعی ومجاهدات کافیه مالک باشیم .

(خبرهای تلکرافی)

(انکلیس)

لندن ۲۵ مارس

کازتهای انکلیس می نویسند اعلیحضرت ایمپراتور روسیه اراده دارند چندماهی درصفحات جنوبیهٔ اوروپ اقامت نمایند . وکالت سلطنت را بعهدهٔ ولی عهد خود شان محول خواهند داشت . علیاحضرت ملکهٔ انکلیس یک قطعه تصویر خود شانرا بمسیو دیسرائیلی رئیس وزرا اعطا نمودند .

(مصر)

قاهره ۲۵ مارس

جناب پرنس اوف والس بسویس وارد وبجانب قاهره روانه شدند .

(امریك)

نیورك ۲۵ مارس

درمکسیك اختلال وعربدهٔ ظاهرشد اهل‌شورش شهر (ژالاپا) را ضبط کردند .

این شورش حکومت امریك را اسباب مشغلهٔ بزرگی خواهد شد .

(روزهوا)

﴿ اخبار داخله ﴾

روز یکشنبهٔ گذشته جناب مستطاب افخم صدر اعظم بسمای همایون رفته وتاساعت هفت درمابین همایون بوده‌اند . و بعد از آن بیابعالی تشریف آورده ودرمجلس خاص وکلا ریاست فرموده اند .

ازتلگرافی که ازبغداد باسلامبول رسیده است در تاریخ ۲۰ مارس یازده کس ناخوشی طاعون گرفته اند وچهار نفر ازآنها مرده است .

روز شنبهٔ گذشته مسیو (شنك) دیکتور (مدیر ادارهٔ) بانك فرانسه وین بیابعالی رفته وبابعضی ازوکلای قحام ملاقات کرده است .

در ولایت یابه برای تحقیق اسباب پیشرفت زراعت وتجارت وصنایع کومیسیونی منعقد شده است کومیسیون مذکور عبارت ازیکنفر رئیس وده نفر اعضا بوده ودرمرکز ولایت اقدام بلوازم کار نموده اند .

بجهة اکسپوزیسیون که درشهر فیلادلف امریك کشوده خواهد شد . از اطراف ممالك عثمانیه امتعه واشیاء آورده شده و بعضی ازآنهارا قرارداده اند بامریك فرستاده‌شود . ولی باقی دیگر را که نخواهند فروخت در اینجا بفروش خواهد رسید . لهذا رسما اعلان کرده اند که امروزکه روز سه شنبه ۱۶ ماه مارت رومی است توسط کومیسیون مخصوص دردائرهٔ نظارت جلیلهٔ تجارت امتعهٔ مذکوره بطور مزایده وحراج فروش خواهد شد . ودرساعت شش شروع بامر مزایده خواهدکرد .

در کازت بکرش نوشته است این روزها ازخاك روس دونفر بشهریاش آمده درنزد آنهاسکه‌های قلب زیادی از لیرای عثمانی سراغ گرفته شده‌است وازجانب حکومت آنهارادستگیر وحبس کرده اند .

(اخبار ازکازتهای وین)

دولتلو احمد مختار پاشابارؤسای اهل‌شورش قرارداده است که تادوازده روزمتارکه شده وآنها بادولتلو علی پاشا والیٔ هرزکوین وواصف افندی کومیسر درخصوص بعض اصلاحات ملاقات بکنند . وقراری درخصوص ترك نمودن اسلحه وستیزه بگذارند .

اوضاع تازهٔ صربستان باعث ملاقات سفرای دول معظمه شد . جناب کونت اندراسی باجنابان مسیو اغناتیف سفیر روسیه وکونت دوکه سفیر فرانسه ومسیو روبیلان سفیر ایتالیا ملاقات کردند وبعد از ملاقات مذکوره سفرای مومی الیهم جدا جدا بدولتهای خودشان پوستهای مخصوص ارسال کردند .

جناب کونت اندراسی تکلیف کرد که دول معظمه درمیان اسلامبول و بلغراد باید رفتاری پیش گیرند که آن رفتار داخل درحدود احکام عهدنامهٔ پاریس بوده باشد .

پرنس میلان به دول اوروپ بیان کرده است . مادامیکه مشارالیه درمسند امارت صربستان بوده باشد بجز از صلح وآسایش خیال دیگر نخواهد داشت . بعضی از کازتهای دیگر می نویسند پرنس مشارالیه بیان کرده‌است که اگرقوطاغ باآنکاری داخل درمیدان جنك نشود صربستان نیز جنك نخواهد کرد .

ازتلگرافی که ازکوماندانی نظامی شهر (نوبن بازار) بیابعالی رسیده است معلوم می‌شود که یك‌دسته ازاشرار اهل قرهطاغ درخاك عثمانی داخل شده وبقدرسی کوسفند برداشته وشبانرا که مسلمان بوده است زخمدار کرده اند .

کوماندان نظامی عسکری بکابتن قرهطاغی شهر (موراچا) مراتب را اظهار کرده و بتوسط اوکوسفندها بصاحبان آنها پس‌داده‌شده ومرتکبین این حرکت گرفتار شده وحکومت قرهطاغ قرارداده است آنهارا مورد مجازات نماید .

کازت سلانیك می نویسد هفتصدنفر ازعساکردیفیه که درسربازخانهٔ شهرمذکور بوده اند سوار واپور (اسماعیل) نام‌شده بجانب قلیق عزیمت کرده اند .

نیز کازت مذکور می نویسد .

واپوری که عصری ازازمیرحرکت کرده‌است هفتصد وپنجاه نفر عساکر ردیفه‌را بسلانیك وارد خواهد کرد . وازآنجا بهنوبن بازار (یکی بازار) روانه خواهند شد .

مسیو (پوویچ) دامادمسیو (مغاریتویچ) وکیل امورصربستان دراسلامبول بسمت وکالت امور امارت قرهطاغ درنزد بابعالی تعیین شده است .

(خبرهای تلگرافی)

ازکازتهای وین درتاریخ ۲۱ مارس

(رسمی) دون‌جوانی موسیچ نام کشیش که سرکردهٔ اهل شورش بود همراه هشتاد نفر بخاك اتریش فرار کرد .

تربست

مسیو پیلر رئیس پولیس تربست‌را بوین احضار کرده اند . وامروز باآنجا روانه گردید . میگویند سبب رفتن او این است که درباب فرستادن لی بوبرادیچ دستورالعمل باو داده شود .

لی بوبرادیچ ازتبعهٔ عثمانی است

کازت (تربست او) دربارهٔ لی بوبرادیچ مقالهٔ نوشته‌منتشر کرده بود ازجانب حکومت نسخه‌های کازت مذکور ضبط شد .

منکووبچ

کابتن (لوکسارو) کوماندان منکوویچ باچند نفر ازعسکرهای ضبطیه ونظامی همهٔ آدمهای لی بوبرادیچ‌را که بقدر دویست نفر بودند گرفتار نمود . آنهارا امروزبشهر قفارسقا فرستادند و (پاویچ) و (مرادوویچ) و (میسکوویچ) که از سرکرده‌های اختلال بودند درمیان آنها هستند . حالا اختلال‌را میتوان گفت نزدیك باتمام است .

اکرام

کومیتهٔ (اکرام) از برای معاونت فراریان وپناه گزیده‌کان هرزکوین وبوسنه‌ازینجم آغوست تا اول مارس بقدر بیست هزار فلورین خرج کرده است .

پتروبچ سرکردهٔ شورش گرفتارشده وهمراه یك مأمور پولیس ازتربست بابنجا رسید . وازاینجا به (مترووبچ) فرستادند که درآنجا حبس خواهد شد .

آچین

بموجب خبرهایی که ازآچین بوالیٔ (پاوه) رسیده است اکثرسرکرده‌های عساکرآچین بدون‌شرطی خودشان را باردوی فلنك تسلیم کرده اند .

اهل آچین وعده نموده اند که راهها بسازند ومانع ازپیش رفتن قشون فلنك نکردند . فلنکیها اهل آچین‌را درخصوص مذهب وآیین واصول وآداب ملتی خودشان آزادی داده اند .

قشون آچین درحوالی (لبو) بروی عسکر فلنك هجوم کردند ولی غلبه درجانب فلنك ماند . دراین‌جنك ازقشون فلنك یك‌صاحب منصب ودونفر تلف وبقدرسی ودونفرمجروح شده‌اند .

از پیاوبا (شهری است درفلنك) یك‌فوج نظامی به‌آچین فرستاده شده است .

(خوقند)

ترجمهٔ دستخط اعلیحضرت ایمپراتور روسیه است که درخصوص ضبط ایالت خوقند وعلاوه کردن آن بممالك روسیه نوشته اند صورت این دستخط در کازت رسمی روس مندرج است .

۱ خطهٔ که تاسال هزار وهشتصد وهفتادوپنج بنام امارت خوقند خوانده می شد وازجانب‌قشون روسیه ضبط شده، است بعد ازاین بممالك دولت روسیه علاوه شده ونام این ولایت‌هم (فرغان) تسمیه خواهد شد .

۲ قرار ادارهٔ حکومت برای این ایالت بعهدهٔ والیٔ ترکستان محول شده‌است . ولی هرتدبیری که برای ادارهٔ آنجا بکار برده میشود باید باقتضای وضع وحالت مملکت باشد چنانکه در (شرفشان) و (جیحون) این مسلك پیشنهاد شده است . واین تدابیر وقرارها پیش ازآنکه اجرا بشود باید بتصدیق وامضای ایمپراتوری برسد .

۳ مخارج وادارهٔ این ایالت باید ازمالیات وتوجیه مملکت جابجا شود وحساب دخل وخرج آنجا هم موافق قرار محاسبه وسررشتهٔ جیحون وکولجه وشرفشان بوده باشد .

درشهر (وایلا) که درسواحل غربی افریك واقع است درحق یك نفر تاجر انکلیس اذیتی ازمردم شهر رسیده بوده است مراتب بدولت انکلیس رسیده واز دولت چهار فروند واپور جنگی که نام آنها اکتیو وکونست وفوام واستیغون است با ششصد نفر ازعساکر نظامی بکوماندانی مسیو هوت بلنکرگاه شهرمذکور فرستاده شده است .

امریك

اکنون محکمه‌های امریك مشغول رسیده‌کی سیزده فقره محاکمهٔ مأمورین هستند که این مأمورین به تهمت رشوت خواری منسوب شده اند وزجملهٔ ایشان یکی والیٔ ایالت مسیسپی است ویکی هم پیشکار والی مومی الیه است .

درباب محاکمهٔ وزیر جنك سابق هنوز قراری داده نشده است بعلت اینکه مسیو مارش نام که رشوت داده ومأموریت از وزیر جنك سابق امریك گرفته بود خبر این محاکمه‌را شنیده وبجهة اینکه سؤال وجواب با او نشود ازامریك فرار کرده است وکسی هم نیست که درخصوص رشوت خواری وزیر جنك شهادت بکند .

(المان)

اعلیحضرت امپراتور المان باعلیا حضرت ملکهٔ انکلیس درشهر بادن بادن (المان) ملاقات خواهند نمود . علیا حضرت ویکتوریا در آخر ماه مارس از لندن حرکت کرده در اول ماه آوریل ببادن بادن خواهند رسید . ملکهٔ مشار الیها این سفر را بصفت غیر رسمیه خواهند کرد واسم ایشان درائنای سفر (کونس روزه ناو) خواهد شد .

(روزه ناو عمارتیست که اختصاص بشوهر ملکه داشته است این عمارت در المان در خاك کو بورغ واقع است) .

علیاحضرت ملکه در بادن بادن ده روز اقامت خواهند کرد و باقامیل وخانواده دوك بادن ودوشس ها میلتون ملاقات خواهند نمود . در شهر مذکور بجهة آرام ملکه عمارتی استیجار کرده اند . مقصود شان از این سفر دیدن قیرخواهرشان است که زن پرنس هوهن بوده است .

ملکه از بادن به کو بورغ عزیمت خواهند نمود . ولی دخترهای خودشانرا که یکی زن ولیعهد دولت المان و دیگری زن پرنس مملکت هسه میباشد در بادن خواهند دید .

میگویند علیا حضرت امپراتریس المان همراه ملکهٔ مشارالیها تا کو بورغ همراهی خواهند کرد .

ازخبرهائی که از صربستان وقره طاغ میرسد معلوم میشود که هنوز اطمینان از آرامی ورفع اختلال حاصل نشده است .

با اینکه پرنسهای صربستان و قره طاغ بتوسط آژانهای دیپلوماتیك دولتین روسیه واتریش وعده کرده اند که در بارهٔ بابعالی صداقت وراستی را پیشنهاد خود شان کنند . درمجالس پولیتیك برلین وعده‌های پرنس ها طرف اعتماد واطمینان نمیشود . واز این جهت است که اهل پولیتیك اوروپ هنوز درخصوص آسایش سواحل طونه آسوده‌گی حاصل ندارند .

تا کنون آژانهای دیپلوماتیك دولت المان درصربستان از مأمورین سفارتخانهٔ اسلامبول انتخاب می شدند ولی این دفعه کونت (آلوسلین) مستشار سفارت پتربورغ برای مأموریت مذکوره معین شده است . و این فقره شایستهٔ دقت نظر تواند بود .

مسیو (فون رادویج) سفیر دولت المان مقیم آتن را برلین خواسته‌اند که اورا درجزء وزارت خارجهٔ المان بکار خدمت بازدارند . مذکور است مأموریت عمدهٔ عمومی الیه در دائرهٔ وزارت مشارالیها داده خواهد شد . مذکور است پس از رسیدن مسیو (رادویج) پرنس بسمارك بوارچین (باغ ویلاق پرنس است) خواهد رفت وچند ماه درآنجا اقامت خواهند فرمود .

اعلیحضرت امپراتور ویلهلم درآخر ماه اوریل بآب کرم (ویزبادن) ودرآخر ماه مه (بامس) ودرآخر ماه ژوین به (کشتاین) خواهند رفت اعلیحضرت الکساندر امپراتور روسیه نیز درماه مه بآب کرم (امس) عزیمت خواهند نمود .

(الکمائنه چاپ نمع)

(ایران)

(وقایع نگار تبریز در ۱۵ صفر نوشته است)

سفر همایون بسمت خراسان بتواتر در زبان مردم هست . وتدارك سفر درهمه جا دیده میشود . ولی مقصود ازاین سیاحت همایون بجز از زیارت ثامن ائمهٔ اثنا عشر علی جدهم وعلیهم السلام درست معلوم نیست .

چندی است که بجهة بد رفتاری مأمورین سرحد وکرانتین وکرك بغداد ووجوه ورسوم بی حسابی که از زوار گرفته میشد . وآزار وبی احترامیها که درحق آنها بهمه جهة بعمل می آمد . درحالتیکه سالی قریب دویست هزار کس مرد وزن و بزرك وکوچك از اطراف ممالك ایران بزیارت عتبات عالیات میروند . وروی هم رفته ازجهة وجوه کرك وتذکره ورسوم زنده ومرده وغیر ذلك بقدر یك ملیون تومان اقلا بحکومت بغداد میرسد . ودست کم ده مقابل آنرا اهالی ایران درخاك عراق عرب خرج میکردند . که همه درآنجا میماند . حال همه روی توجه‌را بسمت خراسان کرده ودسته دسته وگروه بگروه قافله‌های زوار متوالیا بارض اقدس مشهد رضوی علیه التحیه والسلام رو نورد اقبال میشوند .

اعلیحضرت پادشاهی که درسال ۱۲۸۳ تشریف فرمای خراسان شدند محض بعزم زیارت بود اگرچه مردم می گفتند بعض ملاحظات دولتی و پولیتیکها درضمن آن هست . ولی این سفررا ازحالا نمی توان گفت مقصودی غیراز زیارت دراین ضمن نیست .

قلعهٔ سرخس را روز بروز آباد ومحکم می کنند وکال اعتنا درایناب کرده می شود تدارك وجبه خانه وعسکر زیادی درآنجا آماده می شود . خودخراسان امن وامان است . بعض شهرتها که ازگاه تها روایت شده بود همه بی اصل است تمامی ممالك محروسهٔ ایران ازجهت امنیت مکروهی ندارد .

ارزانی وفراوانی اجناس وماکولات درتبریز درحال معتدلی است . ولی حالت غریبی برای تسعیر اجناس پیدا شده است .

چندین سال پیش هرچه ازخارج بشهر تبریز می آمد ازقبیل ماکول ودیگر مایحتاج بیتیه یکسر بمیدان عمومی میآوردند . واهل شهر بلا واسطه خودشان از اهل دهات بقدر احتیاج میخریدند . وهیچ وقت میزان اسعار تفاوت فاحشی نمیکرد . حال واسطه‌ها برای کار پیدا شده واز جمله یك صنفی بنام بنکدار درتبریز خود بخود روی کار آمده اند . که این بنکدارها درعرض راه دهات آذوقه وماکولات را خریده وهمراه دهاتی بشهر آمده وبهر قیمتی که میخواهند می فروشند . وچیزهایی که ضایع نمی شود ومردم ناچار ازخریدن آنها هستند همه‌را جمع کرده در انبارها نگاه میدارند وبدلخواه خود شان تسعیر می کنند .

وکار بجائی رسیده است که این عادت بسیار بددر اینجا بطور عمومی شایع ومعمول شده . حتی از معتبرین تجار که مردم ایشانرا مالك یك ملیون تومان می دانند اغلب اوقات آذوقه وغله ودیگر ماکولات رادر شهر وخارجها بواسطهٔ آدمهایی که دارند خریده واحتکار می کنند . واین یکی باعث بالارفتن اسعار شده وفقرا ورعیت متوسط الحال از این جهة زیادتنگی می کشند . واوضاع اداره مختل می شود . درانیصورت بحکومت مراجعت می شود واز جانب حکومت هم اقدامات درمنع این کار بسیار ناشایست بعمل می آید . ولی بازریشهٔ این بیشهٔ احتکار بریده نشده وبطورهای مختلف واقسام چندراه کاررا پیدا کرده وازکردار زشت خودشان دست نمی کشند .

دردستگاه توپ سازی دارالسلطنهٔ تبریز سه عراده توپ یك پوندی ودوپوندی وسه پوندی بطرز توپهای کروپ که ازته پرمی شوند بجهة نمونه ومودل ساخته بعرض حضور حضرت اشرف والا ولیعهد رسانیده شده ودرمیدان مشق رسم امتحان آنها بعمل آمده وبطور خوب از امتحان برآمدند وحسب الامر توپهای مذکوررا بطهران فرستادند . این روزها یك عراده توپ متالیوز نیز بدست کرفته اند که نمونهٔ آنرانیز میخواهند بسازند ومباشر این کارها عالیجاه عبدی خان سرهنك قورخانه‌چی باشی آذربایجان است . که سالهای دراز درمکاتب دولتی تحصیل کرده وعملیات دیده وبقدر بیست سال است که درخدمات نظامی وامور محوله بعهدهٔ خود باستقامت وکفایت رفتار می کند .

دردستگاه جبه خانهٔ تبریز فشنك تفنگهای شاسپو از برنج ومس نیز درست می کنند . وامید هست بتوجهات اولیای دولت وغیرت واقدامات کارکنان دولت روز بروز هرکونه ترقیات درممالك ایران زیادترشده . ودر این ضمن کسانی که مقتدر خدمت ومنشأ هنری می شوند برقدر واعتبار شان افزوده اسباب پیشرفت کلیات امور وامید واری اصحاب هنروغیرت کردد وملك ومملکت را سررشتهٔ مزید آبادی باشد .

(امریك)

درمجلس سناتوی امریك خواسته اند مواجب سالیانهٔ رئیس جمهوررا که پنجاه هزار دولار (که بقدر بیست وهفت هزار تومان ایران است) بوده دربیست وپنج هزار دولار قرار بدهند و باصطلاح ایران ششماهه بکنند . این تکلیف باعضای مجلس عرض شد . بیست وپنج نفر از اعضا موافقت کرده وبیست نفر تکلیف مذکوررا رد نموده اند . وباکثریت مقرری رئیس جمهور مشار الیه نصف مبلغ سابق قرار داده شده است .

درروز پیش تلگرافی باسلامبول رسیده بود که مجلس سناتو تعیین مسیو (دانا) رابرای سفارت لندن تصدیق نکرده . وسبب این کتابی بوده که ازجانب مومی الیه چاپ شده بوده است ولی بیانات این کتاب مال خود او نبوده واز مسیو (اورنس) نام بوده است اگرچه درمحکمه چیزی در حق مسیو دانا ظاهر نشد ولی هنوز محکمهٔ استیناف درانیناب قراری نداده است . اگر خانچه مسیو دانا محکوم بشود برموجب قوانین امریك نمیتواند درامور دولتی مأمور ومستخدم بشود .

درسال ۱۸۷۹ میلادی در شهر پاریس یك بازار (اکسپوزیسیون) ترتیب خواهد شد . در اینباب مسیو (ژرارون) اقدام بتکلیف مطلب کرده ودرمجلس سناتو وشورای ملت نیز قبول و تصدیق شده است . کومیسری اول این اکسپوزیسیون بمسیو (اوزن) منشیٔ اول وزارت تجارت داده شده . ومسیو (دوسو مرارد) بسمت مدیری قسم فنون معین شده است .

(هندوستان)

بتاریخ ۱۳ ماه مارس فرنکی درساعت چهار جناب پرنس اوف ولس بواپور مخصوص (سپارپس) نام سوار شدند . واز ۱۳ فروند واپور جنکی که درانکر کاه بمبئ بوده است رسم شلیك توپ بعمل آورده شده . همراه پرنس مشار الیه دونفر از صاحب منصبان هندوستانی بلندن خواهد رفت یکی (محمد افضل) ودیکری (آلوب سینك) نام دارد وآنها درخدمت (یاوران حرب) یعنی آجودان نظامی جناب پرنس خواهند بود . محمد افضل ازخویشاوند امیر کابل است . وآلوب سینك یك عسکر بسیار شجاع است واز جنکهای چند ازشش جازخم برداشته است . وتاحال پنج رأس اسب درمیدانهای جنك در زیر او تلف شده است .

می کویند بعد از چندی اکثر مهاراجه‌ها ونوابان هندوستان بعزم باز دید پرنس بانکلستان خواهند رفت .

درهندوستان درقلمرو ریاست بنکال پنجاه وشش قسم کازت چاپ می شود واز همهٔ آنها درهر بار که طبع می شود بقدر سی هزار نسخه چاپ می کنند واین سی هزار نسخه‌را بقدر سیصد هزار کس می خوانند . وعلاوه بر آنها جماعتی درآنجا هستند حوادث واخبار را می آموزند . وهر روز درمجمعی مخصوص که انجمن مشتریهای ایشان است اخبار را شفاها بآنها میکویند .

درخاك ایتالیا نهصد وشصت قسم کازت واوراق اخبار منتشر می شود . سیصد ونودوشش پارچه

ازآنها متعلق بپولیتیك است . وسی ویك رسمی . وچهل وچهار مذهبی است . وهشتاد وچهار از صنایع وتجارت سخن گوید . وپنجاه ونه از زراعت . وصدو سیزده ازفنون وادبیه . وبیست وهشت ازمعارف وعلوم . ویازده از امر نظام وشوتی . وشش مصور . وسی وشش . ازتیاتر وحکایات تماشا خانها . وپنج ازموسیقی . وسی ازمضحکی ومزاح . وهفده ازتربیت . وشش ازطب . وکازت جنوا ازهمه کازتهای ایتالیا قدیمتراست هشتادونه سال است که ابتدا بچاپ کردن آن شده است .

(مقدار اهالی شهر لندن)

در ابتدای امسال اهالی شهر لندن بقدر چهار ملیون ودویست وپنجاه هزار نفس بوده است . یعنی بقدر هشتاد هزار نفس کمتر ازسال گذشته شده است از این هشتاد هزار نفس سی هزار کس آنهایی هستند که لندن راترك کرده ودر جای دیگر اقامت نموده اند عدد اموات ومرده کان هم بقدر پنجاه هزار کمی زیادتر ازآنهااست که متولد شده اند .

درسال ۱۸۷٦ مقدار اهالی شهرهای بزرك دیگر انکلیس بقرار ذیل است .

لیورپول	...	۹۴۱
منچستر	...	۱۹٦
برمینکام	...	۳۷۱
لیدج	...	۱۰۰
شفیلد	...	۱۰۰

سرمایهٔ ادارههای کازتهای انکلیس بقدر پانزده ملیون لیرای انکلیس بوده است ومقدار اهالی که درخدمت کازتهامشغول هستندازصاحب امتیاز گرفته تابه موزع (که کازتهارا قسمت میکنند) برسد بقدر دو بست هزار کس بوده اند .

اطفال وین از برای منافع طفلهای بی کس و بی چیز یك (اکسپوزسیون) بازار تماشاگاه عمومی دروین کشوده اند . دراین بازار هرنوع امتعه واشیاء فروش میشودواجرت دخولیهٔ این بازارنیم فلورین که یك ریال ایران است قرار داده شده است . اعلیحضرت ایپراتور که بان بازار تشریف برده اند یك سیکاررا بیکصد فلورین (ده لیرای انکلیس) خریده اند .

در پاریس حامی بسیاق حمامهای اسلامبول ساخته اند . روزنامهای پاریس این حمامرا زیاد تحسین می کنند . ازقراریکه نوشته اند مثل یکی ازحمامهای پاکیزه ومنظم ترکیه است حمامه کنها وحولیها وترتیبهای دیگر حتی اوضاع قهوه وتارکیله وچوبوق درنهایت انتظام ترتیب دادهشده وعلاوه برحمامهای اینجا یك دکان (پروکار) بجهة اصلاح موهای سروریش ویك کتابخانهٔ نیز در داخل حمام ساخته اند .

مداخل هر روزهٔ حمام مذکور زیاده بردو هزار فرانك بوده است که زیاده ازدویست تومان پول ایران است .

میالغی کزاف برای بنای حمام مذکور وترتیب اوضاع آنجا خرج کرده اند .

(خریستوف کولومب)

که امریکارا پیدا کرده است درسال ۱٤۳٦ میلادی درشهر ژنوه که ازممالك ایتالیا است متولد شده . پدرش صاحب کارخانهٔ ماهوت بوده . کولومب مرقوم علم هندسه وهیئت وجغرافی وعلم طبقات الارض را تحصیل کرده . واطراف کرهٔ ارض را که آن اوقات معلوم بود سیاحت نموده . و بعد ازآن بخیالش رسید که ازاوروپ یك سیاحت جنوبی کرده وبهندوستان یك خط نزدیکی سفر کند . ومطلب را بجمهوریت ژنوه وقرال پورتکال اظهار وخواهش کرد که اسباب سفر اورا فراهم بیاورند تا ازان راه که خود تصور کرده بود بهندوستان برود . حکومتهای مذکوره سخنهای اورا وقعی نگذاشته واورا منسوب باختلال شعور کردند . واستدعای اورا نپذیرفتند . پس ازچندی بقرال اسپانیا اظهار مطلب را کرده وازو استمداد نمود . و بعد از هشت سال زحمت وتلاش سه فروند کشتی باو دادند ودرسیم ماه آکوست ۱٤۹۲ ازلیمان پالوس حرکت کرده و بعد از ٦٥ روز جزیره‌های کوبا وخاك هایتی را پیدا کرد و بعد ازسه سیاحت دیگر آمریکارا که ینکی دنیا میگوئیم پیدا نموده ودرسال ۱۵۰٦ در بیستم ماه مهٔ فرنکی در والادولید بدرود زندکانی را نموده ودرسال ۱٦۳٦ نعش اورا به (سمت دومنك) ودرسال ۱٦۹۵ ازآنجا بهاوان نقل کردند که الآن درآنجا مدفون است .

اکنون چندی است که اهالی ژنوه ازکروه عمله جات وکارکنان باین خیال افتاده اند که جنازهٔ دانشمند مومی الیه رابژنوه نقل نمایند . واین روزها درایناب استدعایی بوزارت خارجیهٔ ایتالیا داده اند . ولی واضح است که اهالی (هاوان) این مطلب را قبول نخواهند کرد . راست است زادوولد مومی الیه از اهل ایتالیا بوده است . لکن اسپانیا هنوز آثار او ونام اورا بزندهکی طولانی زنده کرده است ایتالیا که قدر هنروعلم اورا ندانست حق خواستن جنازهٔ اورا چکونه مالك تواندشد .

شال کشمیری که ساخته می‌شود از پشم یك نوع بزی است که غالبا درملك (دیبد) میباشد موی پوست این بزبسیار نازك ونرم وکرم است وسرموها قدری زبراست . معروف است این حیوان درآب وهوای مخصوص خود بهمین طورها تربیت می یابد اکر چنانچه بخارج وجاهای سرد سیر بروند تغییر در پشم وموی اوحاصل کردد وازآن طراوت ولطافت می افتد .

درکازتها نوشته اند که یکی از اهل فرانسه بامید تربیت کردن وزیاد نمودن بقدر دوهزار رأس ازآن بزها خریده وبخاك فرانسه برده است و یك قسمی از آنها که درجای موافق بهوای زندکانی آنها تربیت شده است هم زیاد شده اند وهم تغییر درحالت مو وپشم آنها مشاهده نشده است .

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۵ مارت رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۸	۲۷

		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۱۱٦
«	۱۸٦۵	۱۱۷
«	۱۸٦۹	۱۰٤
«	۱۸۷۲	۰۳۳
«	۱۸۷۳	۱۰۱

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤۹	۵۰

	لیرای عثمانی	فروش
سوسیته جنرال	۰۳	۱۰
شرکت عثمانیه	۰۴	۱۰
اعتبار عمومی	۰۳	۲۵
تراموای	۱	٤۰

	کمبیال	فروش
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۰۰
پاریس	فرانك ۳۲ سانتیم	٦۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۱۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲٤
امپریال	۹۰	۰۵
کرمیجه	۵۱	۲۸
روبل (مناث) نقره	۱٦	۳۰
مناث کاغذی	۱٤	۲۰
مجیدیه	۱۰۳	۰۵
بشلك	۱۰٦	۲۰
متالك	۱۰٦	۳۵
پول سیاه	۱٤۰	۰۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برروسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سعید فروش میشود .

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکر .

دراداره‌خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واکر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلینوغراف وچه به بتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقربون وکارت ویزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب ادارههای رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهند کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در ادارهٔ طبعه موجود است .

﴿ کتاب کلستان ﴾

افصح الشعراشیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقراریست فروش رایج فروش میشود .

نومرو ٤٩ فی ٣ ربیع‌الاول سنه ١٢٩٣ ﴿ چهارشنبه ﴾ فی ١٧ مارت ١٢٩٢ سنه فی ٢٩ مارس ١٨٧٦ سال دوم

اختر

١٢٩٢

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

نگاهداری وطن

قوت عسکریهٔ دولتها اساسا برای محافظت ممالك وخطه های متصرفی خودشان است . کهاین قوهٔ محافظه داخلا وخارجا استقرار حال انتظام ملك وصیانت آنرا از تجاوزات بیکانها کافل خواهد بود .

هر ملکی باندازهٔ وسعت خاك و تعداد نفوس وکفایت مالیات واحتیاج بنگاهداری خود از تغلب بیکانه و نظم امور داخلیه ودیگر ملاحظات حالیه ومالیهٔ خود . قوت عسکریه وتدارك جنك ودیگر اسباب قوهٔ محافظه‌را آماده می‌دارد .

امروز دولتهای بزرك روی زمین باوجود آرامی وصلح وصفوتی کهدر میان است . جمیع همتهای خودشان‌را بزیادکردن قوهٔ حربیه وتدارکاتی که‌لایق حال صلح و آسایش نیست مصروف میدارند . حتی پایهٔ کاررا در اکثر آنها بجایی گذاشته اند که عموم اهالی باید سرباز باشند ومشق کنند کهدرهنگام لزوم تمامی اهل مملکت برای محافظهٔ وطن خودشان جان فشانی وسربازی کنند .

نیات ومقاصد دولتها درین زمینه ازدونقطه بیشتر مقر ومرجعی نتواند داشت یانیت محافظت حال خوداست درداخل وازخارج . ویاآنکه علاوه براین مقصد مبنای عزم خودرا باعتلای شان وحاکمیت مطلقه وجهانگیری وباتوسیع خاك ودست اندازی گذاشته ودرآن مسلك راه میرود .

ولی این یکی را باید دانست . که در حال نقطهٔ عمده که باید اعتنای عمومی متوجه بآن باشد جهت محافظت وطن است . که ملك و وطن در این جزء زمان ناچار از ترتیب اسباب حفظحالت حالیه خود می باشد . وگرنه باندك غفلتی کار از کار بگذرد وشیرازهٔ انتظام واستقرار ملك ازهم بپاشد . نو خطرهای بزرك اطراف ملك را احاطه کنند . و نتایج ناگوار برآن مترتب گردد . بوجهی که دیگر تلافی و تدارك آن دست ندهد .

اسباب محافظت وترتیب قوهٔ عسکریه بطورهای معمول که داریم کفایت احتیاج امروزی‌را نتواند کرد . قوتهای بزرك ومقدمات ترقیات آلات حرب ووسائط قهروغلبه‌را که می‌بینیم . مارا آگاه‌تواند کردازاینکه دراین موردنباید بحال حاضر خودوسبك و اسلوبی که داریم قناعت نمایم . چه اگر این حال حاضر چهار روزی مارا امنیت بدهد ازروز پنجم نمی‌تواند بگذرد . ویقیناسیل قوتهای فوق‌العادهٔ شمال واوروپ که بحرکت آمد . ماها که در دامنهٔ کوهها ومجرای سیلها واقع شده ایم بخطرها توانیم افتاد .

راست است نسبت باندازهٔ مالیات ومداخل اکنونی مملکت بایدتدارك حربیه‌وقوت جنك‌راه انداخته‌شود . ودراین میزان ومسلك زیاده براین نتواند بود . لکن سخن دراین است که درخارج ازاین مسلك ممکن‌است اولا ازیکطرف درآبادی ملك ومملکت کوشیده‌شود وازطرف دیگرنیز بقوت جنك ومحافظه بی آنکه خرج زیاد بشود بمراتب بیفزاید .

قاعدهٔ که دولتهای اوروپ درخصوص مشق وتعلیم کرفتن عموم اهل ممالك خودشان گذاشته اند وبقرارهای مقرره آنهارا ازفنون حربیه بهره‌مند می‌سازند . قاعده ایست که دراساس قوانین اسلام گذاشته شده‌است چنانکه عموم مسلمانان درعصر سعادت نیز مأمور بجهاد شده‌اند . ومبنای این مأموریت عمومیه همانا اشتراك درحقوق محافظه است .

بعد ازآنکه امر محافظهٔ وطن ورعایت شرائط حفظ مملکت وملت داری متعلق بحال جملهٔ اهل وطن باشد . وفوائد آن شامل حال ایشان بدون استثنا گردد . واضح است همهٔ اجزاء وافراد وطن شریك وسهیم دررعایت حقوق وطن که هم حقوق خودشان است خواهندبود . بعلت اینکه وطن تنها خاك وسنك وگل وآب نیست بل هیئت مجموعهٔ اهالی در روابط صوریه ومعنویهٔ آنهادرآن خاك وتمامی آنچه بایشان متعلق‌است معنی وطن رادارا‌ست .

پس چنانکه درحقوق مشترك هستیم محافظت آن حقوق‌را نیز بشرکت عمومیه مدیون خواهیم بود وبضوریکه وجود وحیات ماازخاك وطن حاصل شده‌است . شرف وناموس آن خاك رانیز باید مشترکا ماحافظت کنیم که هم خودرا وشان‌وناموس خودرا حفظ کرده باشیم .

والحاصل در اطوار واطراف این مطلب سخن بسیاراست . ولی اجمالا همین‌قدررا باید طرف اعتنا بدانیم که همگی آحادملت‌وابنای‌وطن باید ازهرجهتی خودشان‌را بحفظ وطن قرضدار بدانند . وماں وجان وحیات خودشان‌را ازوطن دانسته ودرراه وطن بی‌مضایقهٔ بکار برند . تا اینکه دوام‌واطمینان‌وطن‌را یعنی خودشان‌را زنده وسعادتمند بدارند . ویك نیك بختی دائمی رابسر افرازی مالك باشند .

(خبرهای تلکرافی)

اتریش ــ مجارستان

وین ٢٧ مارس

سندات روم ابلی ٢١ فلورین ٧٥ سانتیم
لیرای فرانسه ٠٩ » ٣٢ »
لیرای عثمانی ١٠ » ٤٧ »

در بورصه فیشات عموم اسهام تنزل کرد .

راکوزه ٢٥ مارس

جنابان مختار پاشا کوماندان عساکر هرزکوین وعلی پاشا والیٔ هرزکوین وواصه افندی رئیس کومیسیون اجراآت براکوزه آمده اند که بابارون رودیچ والیٔ دالماچیا ملاقات نمایند .

(فرانسه)

پاریس ٢٧ مارس

اسهام عمومیه ١٦ غروش ٠٥ سانتیم
سندات روم ابلی ٤٦ فرانك ٠٠ »

فیشات اسهام در تنزل است .

صحبت عزل ونصب وتغییر سفرا درمیان است . دراین‌میان کونت برغوان سفیراسلامبول‌را هم‌میکویند عوض خواهد شد .

درخصوص عفو عمومی اعضای شورای ملت بقرار ذیل تکلیف خواهند کرد .

مبعوثان‌ملت براستکاری ورأفت‌حکومت اطمینان دارند وتکالیف می‌کنند فقرهٔ عفو عمومی که اظهار شده است دردفتر ثبت شود .

(مصر)

قاهره ٢٧ مارس

بجهة ورود جناب پرنس اوف واس بقاهره شغلك واحترامات شایسته بعمل آورده شد .

جناب پرنس مشارالیه بدفعات باجناب مستطاب افخم خدیو مصر ملاقات نموده اند .

(انکلیس)

لندن ٢٧ مارس

اسهام عمومیه ١٥ غروش ٣٧ پاره است .

(بوردیاو)

اتریش ــ مجارستان

وین ٢٧ مارس

(پولتیشه کورسپوندنج) خبر رسمی ذیل‌را منتشر کرد .

مدیر خارجیهٔ صربستان به پرنس (ورده) وکیل امور اتریش ــ مجارستان مقیم بلغراد بیان کرد که حکومت صربستان هیچ وقت باین خیال نیفتاده است که بادولت عثمانی جنك‌بکند . ونیات مصلحانهٔ دول اوروپ را برهم بزند .

نیز مدیر مومی‌الیه اظهار کرد که تدارکات جنکی درصربستان بجهة اصلاح امور داخلیهٔ امارت‌است نه بجهة جنك وجدال .

انکلیس

لندن ٢٧ مارس

(شورای ملت) ــ سیرنورتفوت وزیر مالیات انکلیس درمجلس بیان نمود که راپورت مسیو کیو موافق منظوراتی است که بتاریخ ١٤ فوریه در پارلمنت بیان کرده شد . اعلان‌واشاعهٔ راپورت مسیو کیو خللی بامورمالیات خدیو یت‌وارد نخواهد آورد ولی عدم اشاعهٔ آن‌مبنی بملاحظهٔ خواهش جناب خدیو مشارالیه بود .

لندن ٢٧ مارس

می گویند درخصوص لقب امپراتریسی هندوستان که بهملکه داده شد هنوز حالت هیئت وکلای انکلستان استقرار حاصل ندارد .

لندن ٢٧ مارس

علیا حضرت ملکه ازلندن حرکت کردند .

مصر ۲۶ مارس

جناب پرنس اوف ولس در اینجا هستند .

(فرانسه)

پاریس ۲۷ مارس

اعضای مجلس بلدیهٔ شهر پاریس بانتخاب معین شدند. اعضای مومی الیهم هواخواهان جمهوریت هستند .

(روتر هوا)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

﴿ توجیهات ﴾

متصرفی سنجاق دیره بسعادتمآب حسن شوقی پاشا متصرف سابق وان محول و تفویض فرموده شده است .

دولتمآب جودت پاشا ناظر عدلیه بصوفیه وارد شده‌اند .

درحق رفعت مآب استفاناکی فوتیادیس یك که از آتشه‌های سفارت دولت علیهٔ عثمانیه در آتن است رتبهٔ ثانیه توجیه فرموده شده‌است .

سعادتمآب یاور پاشا ناظر تلگراف وپوست خانه که ارادهٔ عزیمت باوروپ داشتند دیروز روانه شده‌اند .

واپور عثمانی که روز دوشنبه ازطرابزون آمده‌است یك فوج عسا کر ردیفیه آورده . وآنهارا درسرباز خانه (قشلهٔ) داود پاشا جای اقامت داده‌اند .

مسیو کوبو نیکوف که در بیت المقدس قونسل دولت روسیه بود از جانب دولت مشارالیها بسمت قونسلکری روسیحق تعین شده‌است .

دولت بلجیك قونسولکری خودرا از مارسیلیا برداشته‌است .

درسالهای پیش درسمت اناطولی قحط سالی شد . مبالغی بجهة اعانه ازهر سمتی جمع آوری شده وبصندوق امنیت تسلیم گردید . که از آنجا بتدریج بجاهای لازم و بطوریکه مقتضی بوده‌است صرف بشود . این اوقات برای رسیده‌کی حساب اعانهٔ مذکوره کومیسیونی ترتیب داده شده . که اعضای آن جنابان سعدامیك ومهران بك وسعادتمآب محمودپاشا رئیس ارکان حربیه وچند نفر دیگر بوده اند . ودر روزهای یکشنبه مجلس کرده بمحاسبه رسیدگی نموده در روز یکشنبهٔ گذشته وظائف کومیسیون را بسمت انجام داده اند . از قرار مذکور همهٔ اعانه‌های متفرقه بقدر شصت هزار لیرای عثمانی بوده است . وعلاوه براین معادل مبالغ زیادی که چند صد هزار لیرا بوده باشد . ازجانب دولت تخم وآذوقه و وجوه نقدی باهالی ورعیت داده شده بوده است .

خلاصهٔ مضمون ورقه ایست که ازجانب شخص محترمی بواسطهٔ پوست شهر باداره‌ٔ اختر رسیده‌است .

درکازت اختر وهمه غرته‌های ترکی وکازتهای یك اوغلی . هر روز فقرات چند از دزدی ودغلی وکارهای جنایتی میخوانیم . بطوری که اگر همهٔ آنهارا کسی بیك جا جمع بکند یك کازت مخصوص بزرك یومیه می‌شود . ویقین است اینها موادیست که باداره‌های کازتها خبر داده می‌شود . وآنهانیز بعضی‌را می نویسند وجملهٔ دیگر را ترك می کنند . حال آنکه ممکن است درهمچنان شهر بزرکی درمقابل این اتفاقات ظاهر بشود . ومع ذلك اگر مقیاس بگیریم درممالك فرنکستان وخصوصا درپای تختها خیلی زیادتر ازاین میزانها حرکات ناشایست ازقبیل جیب بری ودزدی وحیله کاری ودیگر گونه جنایات اتفاق می افتد .

لکن واضح است درهمچنان پای تختی که از تبعهٔ داخله وخارجه گروه گروه وصنف صنف مردم درآنجاهستند . ومرکز ومصدر قوانین ونظامات وسررشتهٔ آداب وانتظامات است . باوجود این همه وقایع جنایتی وموادی کمستلزم تادیبات ومجازات مرتکبین آنهااست چرابابد در روز نامها چیزی از این قبیل نوشته نشود ؟ .

اعتقاد من اینست ویقینا جملهٔ خردمندان نیز دراین عقیده بامن شریك خواهند بود . که این قسم نشر اوضاع دزیها ومواد جنایتی . ودرمقابل آنها نوشته نشدن مجازات وکیفر آنها . گذشته ازاینکه لایق شان حکومت ونظارت جلیلهٔ ضبطیه نیست باعث جسارت اشرار وگروه فسده خواهد بود .

درکازتها هر روز میخوانیم که بخانهٔ فلان درفلان جای دزدرفت . وچنان کرد وچنین برد . فلان جادزدها آدمهارا کشتند ومالهارا بردند . وهم چرا ول درهیچ کازتی نمیخوانیم فلان جانی یادزد گرفتارشد محکوم گردید مجازات دید .

یك جزء اعظم شرائط سیاست دقت باین نقطهٔ کاراست . اگر نظارت جلیلهٔ ضبطیه یك روز نامهٔ مخصوصی داشته باشد که اقلا هفتهٔ دوروز بیرون بیاید ودر آنجا تفصیل وقوعات ضبطیه ومحاکمات جاریه وجزاهای مرتبه واجراءآت آنها نوشته شود البته خالی ازمحسنات بسیار نخواهد بود .

سهل است علاوه براینکه شان نظارت مشار الیها مقتضی اینست که همچنان کازت‌را بایدداشته باشد . وجود آن وتفصیل مجازاتها که بگوش اشرار ودیگر مردمان میخورد دراتنظام کار وگرفته شدن جلو هرزه‌کی وشرارت اثر عظیم بخشد . وبرای خارجها وممالك وولایتهای دیگر نیز سرمشق باشد .

حال آنکه برای محبوسین نظامات جدیده نیز گذاشته شده‌است که اجرای آن نظامات جداگانه یك کازت مکمل یومیه‌را درپای تخت لازم دارد . ویك فائدهٔ دیگر که از این کازت مخصوص بامور ضبطیه منظور می‌شود اینست . که کازتهای محلیه دیگر درنوشتن خبرهای دزدی وجنایتی قدری خودداری می کنند. وهرمسموعی‌را بی تحقیق بانواع مختلفه نمی نویسند . وشاخ وبرك هم بمطلب نمیدهند ودزدهاهم فرقه‌ها وگومپانیهانمی‌شوند .

چون صاحب ورقه در اینباب شرحی مرقوم واشعار فرموده‌اند کدیاد آوری‌شود . وآنچه‌مطالعه نموده‌اند موافق حال بوده‌است . اینست که برحسب خواهش ایشان بنگارش مراتب مبادرت رفت . وازروی کمال خیرخواهی واعتمادی که بحقیقت شناسی وشمول نظر دقت ازجانب نظارت جلیلهٔ مشار الیها داریم یاد آوری نمودیم .

کازت (پال مال) می نویسد دولت اتریش آنچه بغراریان وپناه گزینان اهل هرزگوین وبوسنه خرج کرده‌است بدولتهای بزرك اوروپ تکلیف می‌نماید که این مخارج‌را دول مشارالیهم شراکت کنند وهر کدامی مبلغی را ازان درعهده گیرند .

کازتهای وین مینویسند هنوز صدق وکذب این مطلب تحقق نشده است .

شب جمعهٔ گذشته در (قاضی کوی) درمحلهٔ مهردار دزد بخانهٔ مسیو ترانو تاجر رفته وجام بزرك بنجره‌را بالاس بریده وداخل خانه شده وبقدر یکصد لیره اموال واسباب برده اند .

چند روز پیش نوشته بودیم که شب سه شنبهٔ گذشته دراورته کوی دزد بخانهٔ رفته ودو برادررا که ازهمسایه‌ها که بفریادرسی صاحبان خانه آمده بوده اند زده اند . این دو برادر یکی مجرد وجوان بیست وشش ساله ونامش لیونیدی بوده است . که بصدمهٔ کلوله طپانچه بلا مهلت مرده است . ویکی واسیلی ونجار بوده‌است وچهارطفل داشته زخم ارهم کاری وحیات اودرمعرض هلاکت است. ودرکمال پریشان حالی وفقیر میباشد .

کازت لا ترکی برای اعانهٔ عیال واولاد او سیاهه ودفتر اعانه ترتیب داده است .

(رئیس وزراء دولت ایتالیا)

مسیو اوکوست دپره تیس رئیس وزرای دولت ایتالیا صاحب املاك وعقار وزیاد متمول است اصل ایشان ازشهر استرادلا است . علم اووکالتی وقانون دانی‌را تحصیل کرده ومدتی درشهر تورین مشغول به اووکالتی (یعنی وکالت دعاوی) بوده است ازطرف ولایت ساردانیا درشورای ملت بسمت وکالت معین گردید ودو دفعه درشورای مذکور معاون رئیس شد .

درسال هزار وهشتصد وپنجاه ونه والی ولایت پروجیا گردید ویك سال درمأموریت مذکوره بسر برد .

وقتی که کاریالدی شهر بالرمورا ضبط کرد کومانداتی ملکیهٔ ولایت سیجیلیارا بمومی الیه محول نمود . وپس ازآن یك بیاناتمهٔ اعلان کرد که مأمورین ولایت باید بااعلیحضرت ویکتور امانوئل قرال ایتالیا وبقرالیت مشروطه بصداقت وراستی رفتار کنند وچون کار یالدی جمهوریت میخواست درمیان ایشان برودت حاصل شد وناچار استعفا کرد مسیو (موردینی) بجای او منصوب گردید . درسال هزار وهشتصد وشصت وشش وزارت بحریه ودرسال هزار وهشتصد وشصت وهفت وزارت مالیه بعهدهٔ مشار الیه محول گردید .

مسیو دپره تیس چند بار درمجالس ادارهٔ راههای آهن ایتالیا بسمت اعضائی انتخاب کرده‌شده بوده است .

(جریدهٔ حوادث ازکازتهای پاریس نقل می کند)

ازطغیان آب نهرهای سن وغیرآن صدمه وخسارت زیاد بمردم رسید . این طغیان ازشانزد هم ماه مارس ابتدا کرده وآبهای نهر سن درپاریس وحوالی پاریس پل انوالید وپلهای چند دیگر فرا گرفته ومدتی تردد ورفت وآمد ازروی آنها ممکن نشد اکثر اسکله های پاریس را نیز آب گرده است که درآنها هم مدتی کسی نبوده است .

آب بمعبر بزرك آبها داخل شده وازخانهای بسیار فوران کرده برنموده است . مطبعهٔ کازت رسمی واداره خانهٔ انحصار توتون وبعض فابریکهای دیگر ودارالشفاها وغیرذلك درمیان آب مانده اند عمله جات ونوکر وخدمه رهایی جسته اند .

درحوالی پاریس درپرسی هم آب مملکت‌را فرا گرفته . اهالی واشیاء واموال باصندالها وفلکه هارهایی یافته وبدین جهت مأمورین بانك بدائرهٔ بلدیه آمده کامبیالها رادرآنجا بتجار تسلیم کرده اند واز جانب حکومت قرارداده شده است کامبیالهایی که وعده های آنها رسیده ووجه آنها داده نشده‌است پروتست کرده نشود .

مأمورین بانك که خواسته اند اقدام بایفای وظیفهٔ خودشان نمایند آب آنجارا هم گرفته مأمورین آنجاهم ناچار فرار کرده اند . بعض اشخاص که ازوماخواسته اند بخانهای خودشان داخل بشوند بفلکه ها سوارشده واز پنجره های مرتبهٔ دوم بخانها توانسته اند بروند .

درشارنتون نیز آب نهرهای سن ومارزیادشده پل بزرك آنجارا که (اپوری) نام داشته است خراب نموده وضرر زیادی بمملکت رسانیده است

آب نهرها ازابالتهای دیگر که گذشته است مثل (لیون) و (بوردو) و (بائنت) همه را خرابی وخسارت رسانیده درصحراها وزراعتها نیز خیلی زراعت وحاصلات را ضایع کرده‌است .

درین هنگامه انسانها وحیوانات نیز تلف شده اند لکن تاکنون قدر وعدد آن تحقیق ومعین نشده است .

(قاعدهٔ مشق نظامی در دولتها)

المان

عموم اهالی المان باید عسکر وقشون باشند . بانطریق که هر کدام ازجوانان اهل مملکت که به نوزده سالگی میرسند باید دو سال در خدمت نظامی مشق وتعلیم کیرند . وچهار سال درسلك عساکر احتیاطیه وپنج سال درجرك عسکر ردیف باشند . ودر هر سال روی هم رفته یکصد وپنجاه هزار نفر داخل درسلك عسکر نظامی میشوند . وبدل بدنی ومالی راهم پذیرفته نمی شود . شخصا باید ایفای خدمت نمایند وعموم رعیت بدون استثنا باید سمت عسکری را داشته باشند . واین سوای آنهایی است که در هنکام لزوم فوق العاده باید جملهٔ اهل مملکت کسانیکه می توانند تفنك واسلحه بکار برند داخل در اردوی جنك باشند .

قسم دیکر ازقشون المان دا وطلبان است که آنها یکسال در نظام خدمت می کنند ومواجب نمی کیرند وجمیع خرج ولباس واسلحهٔ آنها هم ازخود شان است . وصاحب منصبان قسم ردیف واحتیاط از آن دا وطلبان معین می شوند .

قشون امریك (کهنکی دنیا نامیده می شود)

قشون امریك بقاعده دا وطلبی است وپنج ساله اجیر می شوند . درهنکام جنك تمامی رعیت ازهجده ساله کرفته تاچهل وپنج ساله باید داخل درسلك عسکری بشوند .

اتریش

خدمت عسکری در اتریش بطور عمومی واجباری است قرار خدمت در نظام سه سال است ودرسلك احتیاط هفت سال ودر ردیف دو سال .

درهنکام جنك ازدو پارچه خاك دولت مشار الیها باید هشتصدهزار نفر قشون حاضر باشند (۴۵۰۷۱۳) ازقطعهٔ اتریش و (۳۴۹۹۸۸) ازمجارستان .

دولت اتریش در هرسال نود وپنج هزار وچهار صد وهفتاد وچهار نفر داخل سلك عسکری می نماید وبترتیب مذکور فوق خدمت می کنند .

فرانسه

عموم ملت فرانسه ازبیست سالکی تا سال چهلم باید درخدمت عسکری باشند . نه سال درنظام ویازده سال درسلك احتیاط بسر میبرند . درهنکام صلح بزرکترین اطفال یتیم وبیکس را که بسال عسکری رسیده است معاف می کنند . ومعلمان مدرسه ها نیز ازخدمت نظامی معاف هستند . ولی درهنکام جنك ناچار درخدمت خواهند بود .

وقایع هندوستان

درالیرت کازت لاهور بتاریخ ۱۸ فوریه سنه ۱۸۷۶ می نویسد .

دراین اوقات فوج امیرشیر علی خان والی کابل درجلال آباد باین خیال مقیم است که ازحاکم ایالت حور خراج بکیرد . اکر مومی الیه برضا ومیل خود قراری درابقای خراج ندهد فوج امیرمشار الیه بکار جنك خواهند پرداخت . وهمچنین شنیده شد که درمقر حکومت امیر مشار الیه درکوه جندلك یك کان یاقوت ظاهر شده اکر موافق مقصود برآید یقین است که افغانستان را مایهٔ آسوده کی خواهد شد .

ایضا کازت مذکور ازکازت دهلی نقل می کند .

هنکامیکه شاهزاده اوف ولس درسیاحت کلکته بودند خواهش نمودند که واجد علی شاه نواب سابق مملکت اودهرا ملاقات کنند . واین خبر بنواب مومی الیه رسید . وازملاقات ورفتن بحضور شاهزاده ابا نموده وجواب دادند که اکر من شاه می بودم برحسب خواهش شاهزاده حاضر شده ملاقات میکردم . اکنون من شخصی هستم منزوی وازمملکت خود بیرون شده . دراین صورت رفتن من نزد چنین شاهزادهٔ که مالك سلطنت عظیمه است مناسبتی ندارد . اینکونه جواب مشار الیه دردل شاهزاده اثر کرده خود اقدام بدیدن نواب مشار الیه نمودند . وایشان هم درهنکام ملاقات درحق شاهزاده نهایت احترام را بجا آورده وشاهزاده زیاده ازحد مسرور کشته وفرمودند من بجهة نیکی حال شما درنزد ملکهٔ معظمه سعی خواهم نمود . پس ازآن نواب واجد علی شاه یك عصای مرصع بجواهر بشاهزاده تعارف کردند .

ایضا درکازت مذکور می نویسد .

اینروزها درمیرتهه واقعهٔ عجیبی روی داد یك سك دیوانهٔ کاوی را کزیده بود . پس ازچندی آن کاورا قصاب ذبح نموده وکوشتش را بقیمت اعلا فروخت . کسانیکه ازآن کوشت خورده بودند همکی دیوانه شدند . حکومت چون ازاین واقعه خبردار شد قصاب را بپای حکم کشیدند وقرارشد چهارسال باید مقیدومحبوس باشد . ولی اشخاصیکه ازآن کوشت خورده بودند بمعالجهٔ اطبا صحت یافتند .

کازت میرتهه اخبار عالم درنمره ۱۹ ازنورالابصار آله آباد نقل می کند . ومژده باهالی هند میدهد که یکی از برادران ایشان بفهم وفراست خود باآن آلات واسباب ناقصهٔ نجاری وآهنکری وباهمهٔ نادانی وبی سوادی یك کالسکهٔ آتشی بقدر سه (فت) که یکزرع انکلیس میباشد اختراع نموده وچند قدم راه بجهة آن درست نموده . وآن کالسکهٔ شمندوفر را برروی آن حرکت داد ویك نفر دیکر باخود درآن کالسکه سوار کرده بود کالسکهٔ مذکور چنان تند رفت که کویی شمندوفر است . دراخبار ترچنابلی تعریف زیادی ازاین کالسکه نوشته اند معلوم میشود اهالی دکن درا ندك زمانی درترقی دادن صنایع برتمامی هندوستان پیشی خواهند کرفت . بعلت اینکه خیالات آنها بسته بتحصیل منصب وحصول نوکری ومأموریت ووکالت ومختاری نیست بلکه بتجارت وغیره نیز چندان متوجه نیستند

(برآورد)

استاتستیك وسعت خاك وشمارهٔ نفوس واهالی دولتها ونسبت سکنه بوسعت خاك وتقدم وتأخر آنها بدین ترتیب . که روی هم رفته برای یك میل خاك چند نفر سکنه هست .

دولتها	شمارهٔ نفوس	وسعت خاك بمیل انکلیس (۱)	سکنه بنسبت مساحت
بلجیك	۰۰۴۵۵۳۸۲۱	۰۰۱۱۳۷۲	۴۶۰
انکلیس	۰۳۱۸۱۷۱۰۸	۰۱۱۹۹۲۴	۲۶۴
ایتالیا	۰۲۶۷۹۶۲۵۳	۰۱۱۲۶۶۷	۲۳۷
ژاپون	۰۳۳۱۱۰۸۲۵	۰۱۵۶۶۰۴	۲۱۱
هندوستان انکلیس	۱۹۰۵۶۳۰۴۸	۰۹۰۴۰۴۹	۲۱۰
المان	۰۴۱۰۰۹۹۹۹	۲۲۱۲۰۹۱	۱۹۳
فلمنك	۰۰۳۶۷۴۴۰۲	۰۰۲۰۵۲۷	۱۷۹
سوئس	۰۰۲۶۶۹۱۴۷	۰۰۱۵۲۲۳	۱۷۵
اتریش مجارستان	۰۳۵۹۰۴۴۳۵	۰۲۲۶۴۰۶	۱۵۸
فرانسه	۰۳۶۱۰۲۹۲۱	۰۲۰۱۹۰۰	۱۵۰
دانیارك	۰۰۱۷۸۴۷۴۱	۰۰۱۴۵۵۳	۱۱۱
چین	۴۲۵۲۱۳۱۵۲	۳۹۲۴۶۲۷	۱۱۰
پورتکال	۰۰۳۹۹۵۱۵۲	۰۰۳۶۵۱۰	۱۰۸
اسپانیا	۰۱۶۳۰۱۸۵۱	۰۱۸۲۷۵۸	۰۹۰
یونانستان	۰۰۱۴۵۷۸۹۴	۰۰۱۹۹۴۱	۰۷۳
سوئد	۰۰۶۰۰۱۳۱۰	۰۲۸۸۷۷۱	۰۲۱
عثمانی	۰۳۵۳۵۰۰۰۰	۱۸۱۲۰۱۸	۰۲۰
مصر	۰۱۶۹۲۲۰۰۰	۰۸۴۹۰۰۰	۰۱۹
چیلی	۰۰۲۰۶۸۴۴۷	۰۱۳۵۹۷۷	۰۱۵
امریك	۰۳۸۵۵۸۳۷۱	۳۶۰۳۰۴۴	۰۱۲
روسیه	۰۸۲۱۷۲۰۲۲	۸۴۰۴۷۶۷	۰۱۱
مکسیك	۰۰۹۳۴۳۴۷۰	۰۷۴۳۴۷۰	۰۱۱
کرلومبی	۰۰۲۹۱۶۷۰۳	۰۴۴۵۶۷۳	۰۰۷
اورا کی	۰۰۰۴۵۰۰۰۰	۰۰۷۳۵۳۸	۰۰۶
بولیوی	۰۱۷۴۲۳۵۲	۰۴۷۳۳۰۰	۰۰۴
ارژنتین	۰۱۷۳۶۹۲۲	۰۵۱۵۷۰۰	۰۰۳
بره زیل	۱۰۱۹۶۳۲۸	۳۲۷۵۳۲۶	۰۰۳
کانادہ	۰۳۶۰۲۳۲۱	۳۴۸۳۹۵۲	۰۰۱

(۱) یك میل انکلیس درحساب کزاندرکز دوکیلومتر وپنجاه وهشت جزه ازصد جزه کیلو متر است که بحساب متر ۲۵۸۰ متر باشد بعلت اینکه یك کیلومتر هزار متراست .

جدول تعیین وضع دولتها وترتیب آنها ازجهة کثرت وقلت نفوس واهالی

	دولتها	مقدار اهالی
۰۱	چین	۴۲۵۲۱۳۱۵۲
۰۲	انکلیس	۲۲۲۲۸۰۱۵۶
۰۳	روسیه	۰۸۲۱۷۲۰۲۲
۰۴	المان	۰۴۱۰۵۸۱۳۹
۰۵	امریك	۰۳۸۵۵۸۳۷۱
۰۶	فرانسه	۰۳۶۱۰۲۹۲۱
۰۷	اتریش مجارستان	۰۳۵۹۰۴۴۳۵
۰۸	عثمانی	۰۳۵۳۵۰۰۰۰
۰۹	ژاپون	۰۳۳۱۱۰۸۲۵
۱۰	ایتالیا	۰۲۶۷۹۶۲۵۳
۱۱	مصر	۰۱۶۹۲۲۰۰۰
۱۲	اسپانیا	۰۱۶۳۰۱۸۵۱
۱۳	سیام	۰۱۱۸۰۰۰۰
۱۴	بره زیل	۰۱۰۱۹۶۳۲۸
۱۵	مکسیك	۰۰۹۳۴۳۴۷۰
۱۶	سوئد	۰۰۶۰۰۳۸۷۲
۱۷	بلجیك	۰۰۴۵۵۳۸۲۱
۱۸	ایران	۰۰۴۴۰۰۰۰
۱۹	پورتکال (۲)	۰۰۳۹۹۵۱۵۲
۲۰	فلمنك	۰۰۳۶۷۴۴۰۲
۲۱	پرو	۰۰۳۱۹۹۰۰۰
۲۲	کولومبی	۰۰۲۹۱۶۷۰۳
۲۳	سوئس	۰۰۲۶۶۹۱۴۷
۲۴	وزوئلا	۰۰۲۲۰۰۰۰۰
۲۵	چیلی	۰۰۲۰۶۸۴۴۷
۲۶	دانیارك	۰۰۱۷۸۴۷۴۱
۲۷	هولیوی	۰۰۱۷۴۲۳۵۲
۲۸	آرژنتین	۰۰۱۷۳۶۹۲۲
۲۹	یونانستان	۰۰۱۴۵۷۸۹۴
۳۰	اکوادور	۰۰۱۳۰۰۰۰۰

(۲) درتعیین مقدار نفوس ایران اختلافی درآلمانا کها (سالنامهای عمومی) وکتب جغرافی هست . لکن هیچکدام باین کمی نمی نویسد مکر المانالك کوتا که امسال چاپ شده است مینویسد شش هفت ملیون وبرآوردی که دراوایل جلوس اعلیحضرت شاهنشاه ایران کرده اند زیاده ازیازده ملیون بوده است وآنچه (دکسیونر دوستوار دورژو کرافی) که مسیو اوبلیه درپاریس درسال ۱۸۷۴ میلادی که پیرارسال باشد نوشته است نفوس ایران یازده ملیون میباشد . وقطعاً این مقدار نزدیك بتحقیق است .

جدول وضع دولتها وترتیب آنها از جهة کثرت ووسعت خاك

دولتها	میل تربیعی که کرانه رکز باشد
١ روسیه	٨٤٠٤٧٦٧
٢ انکلیس	٤٦٧٧٤٣٢
٣ چین	٣٩٢٤٦٢٧
٤ آفریك	٣٦٠٣٨٤٤
٥ برزیل	٣٢٧٥٣٢٦
٦ عثمانی	١٨١٢٠٤٨
٧ مصر	٠٨٤٩٠٠٠
٨ مکسیل	٠٧٣٤٩٤٨
٩ ایران	٠٦٤٨٠٠٠
١٠ ارژین	٠٥١٥٧٠٠
١١ پرو	٠٥٠٢٧٦٠
١٢ بولیوی	٠٤٧٣٣٠٠
١٣ کولومبی	٠٤٥٥٦٧٣
١٤ ونزوئلا	٠٣٦٨٢٣٥
١٥ سوئد	٠٢٨٨٧٧١
١٦ سیام	٠٢٥٠٠٠٠
١٧ اتریش مجارستان	٠٢٢٦٤٠٦
١٨ اکوآتور	٠٢١٨٩٨٤
١٩ المان	٠٢١٢٠٩١
٢٠ فرانسه	٠٢٠١٩٠٠
٢١ اسپانیا	٠١٨٢٧٥٨
٢٢ ژاپون	٠١٥٦٦٠٤
٢٣ مکی	٠١٣٠٩٧٧
٢٤ ایتالیا	٠١١٢٦٧٧
٢٥ پورتکال	٠٠٣٦٥١٠
٢٦ فلنك	٠٠٢٠٥٢٧
٢٧ یونانستان	٠٠١٩٨٤١
٢٨ سؤیس	٠٠١٥٢٣٣
٢٩ دانمارك	٠٠١٤٥٣٣
٣٠ بلجیك	٠٠١١٣٧٢

(سالنامهٔ (ایناتسمن یار بورك) لندن)

(قوت عسکریه دولت انکلیس)

حکومت انکلیس کیت عساکر خودرا درسال ١٨٧٦ که سال حاضر است . بموجب جدول مخصوص بواسطهٔ وزارت جنك دولت مشار الیها معین واعلان نموده است .

مخارج قشون انکلیس درظرف سال حال بقدر پانزده ملیون ودویست وهشتاد ویك لیرای انکلیس خواهد بود . که نسبت بسال گذشته مخارج امساله معادل ششصد وچهار هزار لیرای انکلیس زیادتر میباشد .

ازجدول معین است که قشون انکلیس عددا یکصد وهشتاد وشش هزار ودویست وچهل ونه نفر است . وبیست وپنج هزار وهفتصد ویازده رأس اسب ودویست وچهل وهشت عراده توپ باآنها

قوت عسکریهٔ مذکوره بقرار ذیل تقسیم کرده شده است .

موجودی انکلستان شصت وهشت هزار ودویست وپنجاه وهشت نفر .

در (ایرلاند) بیست ودوهزار وچهارصد وچهارده نفر .

درمملکت (اوسکوس) سه هزار وهفتصد ونود ونه نفر .

در (جبل الطارق) چهارهزار ونهصدر وچهل ونه نفر .

در (مالته) پنج هزار ودویست ونود ودونفر .

در (کاپ) دوهزار وپانصد ویك نفر .

درجزیرهٔ (کیلان) یکهزار ودویست وپنجاه ویك نفر .

در اراضی متصرفی درچین یکهزار ودویست ونه کس .

در (کانادا) یکهزار وهشتصد وشش نفر .

درجزائر (برنود) یکهزار ونهصد وهشتاد ویك نفر .

درجاهای متفرقهٔ دیگر یك هزار نفر .

سوای از مقدار معین در فوق قشون انکلیس درهندوستان درسه ریاست که درآنجاهست بقرار ذیل است .

دررياست بنکال	٤٠٧٤٣
دررياست بمبئ	١١١٦٢
دررياست مدراس	١١٢٠٠

قشون احتیاطی دولت انکلیس بقرار ذیل است .
قشون نگهبان وطن .

١ صاحب منصبان	٠٠٥٦٦٣
نفرات سرباز	١٣٤٥٥٦
٢ سوارهٔ نگهبان وطن .	
صاحب منصبان	٢٧٨
نفرات سرباز	١٤٧٩١
٣ دا وطلبان	١٦٨٧٥٠
٤ دا وطلبان احتیاطی	٣١٠٠٠

﴿ بورسه ﴾

خلطه ١٦ مارت رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	١٧	٣٥
	فرانق	
استقراض	١٨٦٣	١١٢
»	١٨٦٥	١١٢
»	١٨٦٩	٠٩٨
»	١٨٧٧	٠٣١
»	١٨٧٣	٠٩٤
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤٧	٥٠

	لیرای عثمانی	فروش
سوسیته جنرال	٠٣	٠٤
شرکت عثمانیه	٠٢	١٠
اعتبار عمومی	٠٣	٢٠
تراموای	١	٤٥

کبیال	فروش	پاره
لندن ٣ ماهه بهرلیرای انکلیس	١١١	٠٠
پاریس	فرانك ٢٢ سانتیم	٦٥

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١١	١٠
لیرای فرانسه	٠٨٨	٢٤
امپریال	٩٠	٠٥
کرمیجه	٥١	٢٨
روبل (منات) نقره	١٦	٣٠
منات کاغذی	١٤	٢٠
مجیدیه	١٠٣	٠٥
بشلك	١٠٦	٢٠
متالك	١٠٦	٣٥
پول سیاه	١٣٩	٢٠

طابر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنها کوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکر .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بزرگی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واگر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرگونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه به بتیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد پرنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت ویزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره طبعه موجود است .

﴿ کتاب گلستان ﴾

افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست فروش رایج فروش میشود .

نومرو ۵۰ فی ٤ ربیع الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ۱۸ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ۳۰ مارس ۱۸۷٦ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ٤۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

بندگیٔ نامشروع ـ خاریٔ اختیاری

آدمی گرامی خلقتی است که علاوه بر احکام فطریه وعقلیه . از جهة شرایع وادیان نیز مأمور براین است که تهذیب اخلاق وآداب کند . وبعلم وعمل بتذکیهٔ نفس پرداخته اوائل جواهر علل رادرخود بنماید .

بعبارت واضحتر انسان را خدای توانا مظهر جلال وجمال وعزت وشرف وجملهٔ اوصاف کمالیهٔ خود آفرید . واورا شایستهٔ این کرد که هرگونه مفاخر ومکارم را جامع وداراشود . چنانکه این سخن را باقتضای فطرت وخلقت وبحکم خرد وادراک ونمونه هایی که در جهان هست . بدون تأمل وتردید تصدیق توانیم کرد .

ابنای جنس مارا دراصل خلقت ازجهت فیض آفریننده تفاوتی نیست . میفرمایند ﴿ تفاوتی درآفرینش رحمانی نخواهی دید ﴾ واین سخن ازقضایای مسلمه درنزد دانشمندان حقیقت شناس است . ومع ذلک این یکی را هم بآشکاری مشاهده می کنیم که آنهارا ازجهة ظهور استعدادها وقابلیتها تفاوتهای بسیار هست . که آن هم ناشی از اقتضاء آت وضعیه واسباب وجهات دیگر است . که تفصیل آن مناسب وضع روزنامه نویسی نیست . یکی ازاسباب ظاهرهٔ آن عدم تربیت وپاپی نشدن بتحصیل آن مقامات عالیه است . که این یکی راهم ازکارهای متعارفی درکمال سهولت می توانیم بفهمیم .

مرد دهاتی وکوهی ووحشی را اگر بیاوریم ودرشهر تربیت بکنیم ودرسر صنعت وپیشهٔ بگذاریم . در اندک وقتی ازاقران خود امتیاز یابد وتربیت درآن اثر کند . وهمچنین یک طفل دهاتی را اگر بیکی از شهرهای پاریس ولندن برده و بکار تعلم ویاد گرفتن صنایع بگماریم یقینا می تواند صنعتهای بسیار ظریف وممتاز رایاد بگیرد . و بزبان فرانسه لوانگلیس هم فی المثل سخن گوید وبنویسد وبخواند . بطوریکه چون بوطن باز گردد هنرها وکمالات او همشهریهای خودرا اسباب تعجب وحیرت باشد . وازاین قرار است کار ترقیات دیگر وتربیتها . که بهر قسم این خلقت گرانبهای انسانی پرورش داده شود واوضاع ترقی برای اوفراهم گردد بهمان طوراز ابنای جنس خود بمراتب برتری جوید .

این ترقی واعتلا که حدیقف ومنتهی الیه برای آن تصور نمی توان کرد . درامور ظاهریه وکارهای محسوس است . که نخستین درجه ومقام از برای ظهور استعداد وقابلیت انسانی است (صاف اگر باشد ندانم چون کند)

انسانها که بااین استعداد وشرافت خلقت هستند . وتفاوتی در آفرینش آنها نیست . تعجب از این است که ازهزاران یکی رانمی بینیم که تکلیف خودرا درمقام انسانیت بشناسد وقدر استعداد خودرا دانسته وآنهمه کمالات معنویه وصوریه را که درنهاد اواست ظاهر وهوایدکند . وحقوق انسانی رادانسته داد حق شناسی رابدهد . وسپاس آفریننده راکه برای اواین همه نعمت را ارزانی فرموده است بفعلیت بعمل بیاورد . شکر گذاری بسخن تنها دراین مقام کافی نیست .

جای افسوس اینست که حقوق خلقت خود را نمی دانیم . وتکالیف مخصوصه بخودمان را که هم افتخار ماباید بآنها باشد بعمل نمی آریم . سهل است خودمان را باختیار خودمان ذلیل تملقات نامشروعه برابنای جنس خودمان داشته ایم ومحض خیال وتوهم بی آنکه حصول فائده ومنفعتی از آنها نه امروز ونه فردا برای ما متصور شود . ریشخندها ومداهنه ها در حق ایشان بعمل می آوریم .

حال آنکه اگر آن طرف مقابل که مالک جاه ومنصب وبزرگی درمیان ما شده یا آنکه صاحب مکنت ووسعت گردیده وطرف ریشخند ماها می شود . اگر خردمند باشد بوجهی خودرا راضی نتواند کرد که ریشخند ومداهنه های بی معنی ودروغی را ازهمچنان کسانی که قدر انسانیت وشرافت خلقت خودرا نمی دانند . واین مداهنه را دربارهٔ هرکسی که دلشان بخواهد بکار میبرند . بوجهی قبول نمی کند . بلکه شایستهٔ بزرگی وخردمندی اوست که بشدت آنهارا از کردارهای ناصواب وتملقات بیمعنی در حق خود ودیگران منع نماید .

بعلت اینکه مرد خردمند ذلت ابنای جنس خود را ذلت خود میداند . معایب نفهمی وپستی مقام آنهارا راجع بخود می انگارد . وحرکت مزور ودروغی را مایهٔ افتخار خود نمی کند . تملق جاهل ومداهن را که هنوز قدر شرافت انسانیت را نفهمیده است اسباب بالش ونازش خود نمی سازد .

﴿ حکیم غیب می فرماید ﴾

آن خداوندی که نبود راستین
مرورا نه دست دان نی آستین
آن خداوندی که دادندت عوام
باز بستانند از تو همچو وام

والحاصل با اینکه ایشان بطور کلی باید حقوق شرافت وآزادی خودرا درمیان ابنای جنس خود باستقامت وراستی حفظ کند . خودرا اسیر وذلیل تملقات بی جا وبی جهت درحق اقران وامثال خود نسازد . ودرحالتیکه سرزنش میکند بت پرستان را بسبب کردارهای ناشایست آنها که چرا مخلوقی را ستایش می کنند . خود دراعلا درجهٔ بت پرستی واقع نشود . اگر بت پرست یک چیزیرا ازمصنوعات محترم ومقدس دانسته وستایش اورا اختیار کرده است . ماها هواهای نفسانی یعنی خیالات وتوهمات خودمانرا خدای خویش قرار داده ایم میفرمایند .

﴿ می سازند آنها هواهای خودشانرا خداهای خودشان ﴾

انسان آزاد است . شرافت انسانی بآزادی ودانستن حقوق آفرینش خودش است . انسانرا شایسته نیست خودرا بی سبب مشروعی اسیر وبندهٔ مخلوقات سازد . وبتوهمات باطله خاکپای آنها بشود . وقتی که بآنها میرسد دولاشده رکوع وسجود نماید . وتکیهٔ سخنهارا از بندگی وعبودیت ایشان بدارد .

این آیین زشت وطریق نامشروع که اطراف مارا گرفته ودرمیان ابنای جنس شمول وشیوع یافته است . همه ازاثر نادانی است ازجهالت است . از بی اطلاعی است که ازشرافت خلقت خودمان واز استعداد خومان داریم . وازپستی مقام خودمان است که راضی شده ایم باین زندگانی پست وهرگز بخیال ترقیات صوریه ومعنویه نیفتاده ودرکمال غفلت وتنبلی بسر می بریم میفرمایند .

﴿ تفو باد برشما وبرآنچه می پرستید ﴾

(خبرهای تلگرافی)

اتریش ـ مجارستان

وین ۲۸ مارس

سندات روم ایلی	۲۰	فلورین	۰۰	سانتیم
لیرای فرانسه	۰۹	«	۳٦	«
لیرای عثمانی	۱۰	«	٤۹	«

بجهة اینکه ازخبرهای بورسه در خارجها خاطرجمعی نیست فیأت اسهام در بورسه تنزل کرد .

کونت اندراسی که ازصربستان خبرهای خوب گرفته است ازوین بخانهٔ خود که دراتریش واقع است روانه شد .

(فرانسه)

پاریس ۲۸ مارس

اسهام عمومیه ۱٦ غروش ۲۰ سانتیم
سندات روم ایلی ٤۵ فرانک ۰۰ «

قرار افتتاح مجالس تابه نهم ماه مه تأخیر کرده شد . کازت رسمی می نویسد دراین نزدیکی در پاریس یک اکسپوزیسیون عمومی گشوده خواهد شد .

(صربستان)

بلغراد ۲۸ مارس

حکومت صربستان بوکلای امور وقونسلهای دول اوروپ بیان کرد . که امارت صربستان درخیال جنگ وتجاوز نیست . ودرحق صلح وآسایش عمومی خللی وارد نخواهد آورد . حرکت عسکری امارت تنها ازبرای اصلاح امور عسکریهٔ امارت است .

(ایتالیا)

روما ۲۸ مارس

درمیلان ونابل اهالی بصدا در آمده خود نمائیها

کردند مقصودشان این است که درخصوص اعطای رای تمامی اهالی ورعیت حق داشته باشند .

(یونانستان)

اتن ۲۸ مارس

سندات اوریوم ۷۰ فرانك

درسه مجلس مخصوصی محاکمهٔ وزرای سابقه آووکاتها که بالاسوپول و نیوکوپولی بودند بمختهای خود شان را گفتند درمجالس آینده آووکاتهای کشیشها مطالب خود شانرا اظهار خواهند کرد. قرار محکمه درهفتهٔ آینده معلوم واعلان خواهدشد .

(انکلیس)

لندن ۲۸ مارس

اسهام عمومیه ۱۶ غروش ۱۰ پاره است .

(بوردیانو)

(ایتالیا)

روما ۲۸ مارس

درمجالس شورای ملت وسناتو مسیو (دپرتیس) تشکیل هیئت وزرای تازهرا اعلان نموده ومسلك و رفتار پولیتیك که ایشان باید داشته باشند بیان کرد .

باقتضای پولیتیك تازهٔ وزرای باجناب پاپ دشمنی نخواهند نمود ولی خصوصیت وآشنایی هم نخواهند داشت .

قوانین موجودهرا مرعی الأجرا خواهنددانست. واز برای تأمین آزادی وجدانی تأسیس نظامات جدیدهرا تکلیف خواهند نمود .

درخصوص پولیتیك خارجه ازمسلك سابق انحراف نخواهند جست . کیفیت تفریق واشترای راههای آهن را قبول خواهندکرد .

کنفکو ومذاکراتی را که درباب انعقاد عهد نامها داشتند مجددا ازسر خواهند گرفت واصلاحاتی که لازم است درخصوص ادارهٔ امور دولت بکار خواهند برد .

انکلیس

لندن ۲۸ مارس

سیر تورتقوت وزیر مالیات روز دوشنبه درپارلمنت بودجهرا بمجلس خواهد داد .

(فرانسه)

پاریس ۲۸ مارس

علیا حضرت ملکهٔ انکلیس امشب ازطرف شرقی فرانسه خواهد گذشت .

(روتر هوا)

﴿ اخبار داخلیه ﴾

دیروز جناب مستطاب افخم صدر اعظمی باتفاق جناب دولتمآب ناظر خارجیه وبعض دیگر از وکلای فخام در باری . بنظارت جلیلهٔ مالیه رفته وبا حضور وکلای اسناد اوروپ . وبانکرهای غلطه . انجمنی منعقد فرموده . و در خصوص یك استقراض داخلی که بطور قانونی معتبر بوده باشد مذاکره نموده اند . واز قراریکه درکاغذها دیده شد نتیجهٔ این انجمن موافق مقصودشده وقرار لازمرا دراینباب تصمیم فرموده اند .

کازت صباح ازکاغذهای یك اوغلی نقل میکند مسیو (شنق) نام که مدیردو بانك بزرك دروین است . وروز جمعهٔ گذشته باسلامبول آمده است. مقصودش ازسیاحت باینجا این است که درخصوص یکی کردن دیون دولت علیهٔ عثمانی . ودادن قرار دیگری دربارهٔ دیون غیرمنتظمه . ودرباب اتصال راه آهن روم ایلی براههای اتریش ومجارستان . مطالبی را که دارد بموجب یك لایحه اخطار و یاد آوری بباب عالی نماید .

چون ازعساکر موجوده درکریدمقداری بهرزکوین فرستاده شده بوده است . درعوض آن بقدر یکهزار ودو بست نفر از عساکر ملوکانه که درقلعهٔ سلطانیه بود بکرید فرستاده شده است .

سعادتمآب یاور پاشا ناظر تلکراف وپوسته را که ازروی کاغذهای یك اوغلی نوشته بودیم بسمت اوروپ عزیمت نموده اند .

درثانی که تحقق شد عزیمت ناظر مومی الیه هنوزمعین نشده و پیش ازدهم ماه نیسان آینده نیز حرکت نخواهد کرد .

مسیو هرش متعهد راه آهن روم ایلی بارون (ایشلیخا) را که وکیل دراسلامبول بود بتلکراف بوین خواسته است . میگویند این احضار بجهة عملیات راه آهن سمت بوسنه است .

میگویند از سفائن زرهدار همایون که در درون تروانهٔ عامره است چند فروند بجانب لنکرگاه قلیق فرستاده خواهد شد .

واپور خیرالدین نام که ازواپورهای کومپانی عزیزیه است شب دوشنبهٔ گذشته درساعت دوازده که میخواسته است در اسکلهٔ قرتال بایستد درنزدیکی ساحل بسنك زده . واهل کشتی بقایقها وفنکها که درآنجا نزدیك بوده سوارشده وبساحل سلامت بیرون رفته اند . وبعد ازآن دو واپور دیگر که به (قاضی کوپی) و (بیوك اطه) کار می کنند رسیده وواپور مذکوررا رهایی داده اند .

کوپونهائی که باید وجوه آنها در اول ماه اوریل داده شود . مذکور شد چند روزی تأخیر خواهد افتاد . اگرچه صدق وکذب این مطلب در دست معلوم نیست لکن احتمال کلی میرود این تأخیر اگر وقوع دارد نه تنها بجهة حاضر نبودن تنخواه ودست تنگی بوده بلکه بملاحظهٔ این تواند بود که تکالیف وکلای صاحبان اسهام که از پاریس ولندن آمده اند وملاحظات دیگر که در تعدیل بعض قرار داد های دیون دولتی بمیان آمده است در یك مرکزی قرار گرفته . وازری آن رفتار شود می کویند فائضهارا دراول ماه ژولیه یعنی سه ماه دیگر خواهند داد .

(لوانت هرالد) می نویسد از جانب منصرفی یك اوغلی بقدر سی نفر از دزد ودغل گرفتار شده وآنهارا بباب ضبطیه فرستادند واکثر آنها از تبعهٔ خارجه بودند بدین مناسبت جلو دزدی وراهزنی میخواهد قدری گرفته بشود . لکن درصورتیکه این اشخاص بکفیل وضامن سپرده ورها کنند ودوباره بیایند . البته امن وامان راخلل خواهند رسانید . بهتر این بود اینهارا اخراج بلد نمایند وقرار بدهند که اگر دو باره باسلامبول برگردند مورد مجازات بشوند .

از هرزکوین می نویسند که هنوز درآنجاها برف می باریده است .

بجهة ناخوشی طاعون که دربغداد ظهور نموده است مقرر گردیده بود در آنجا یك کومیسیون صحیه تشکیل داده شود . سه نفر طبیب که میبایست برای کومیسیون مزبور تعیین بشود یکی همان دکتوراست که بیشتردر اوقات ناخوشی صفحات شام بسوریه فرستاده شد بود . ویکی هم طبیب انطالیه است سیمی قایادیس طبیب است که ماهی چهل وپنج لیره معاش برای او معین کرده اند .

(دولت روسیه وآسیا)

دولت روسیه امارت خوقندرا بممالك خود علاوه کرد خاك خوقند بیشتر ازهمهٔ مملکتهای ترکستان حاصل خیز است .

خاك خوقند یکصد وپنجاه میل مربع جغرافی (۱) یعنی پنج یك مجموع خاك دولت فرانسه می باشد .

پیش ازاین مملکت خوقند بشانزده ایالت منقسم بود وهر ولایتی ادارهٔ جداگانه ومستقلی داشت والبهای ولایات خان خوقندرا امیر خودشان می دانستند ومالیات باو می دادند .

خدایارخان امیرسابق ادارهٔ ولایاترا بعهدهٔ کسان خود واقوام وابستکان خود محول داشته واورمان بك پسر کوچك خدایارخان والی نارمانغان وبرادر او محمدسلطانهم والی مارکلان بودند .

مقدار اهالی خوقند بدرستی تحقیق نشده است بعضی یك ملیون وبعضی سه ملیون نفس می کویند . یك سیاح روسی که پیش از جنك بخوقند رفته بوده است سکنهٔ آنجارا یکصد وسی ودو باب خانه وشصت هزار چادر برآورد کرده بود .

اگر در یك خانه هشت نفر ودر یك چادر پنج کس حساب بشود . مقدارا هالی خوقند بقدر یك ملیون وسیصد هزار نفس می شود .

شهرهای معتبر خوقند بتفصیل ذیل است .

خودشهرخوقند که مقرحکومت است . ومارغیلان واندیجان . ونامانغان اینها شهرهای معروف آنجا است . قشون روسی بجهة ضبط وتصرف این شهرها زحمت زیادی کشیدند . مالیات بی اندازه که اهل خوقند بدادن آن مجبورشده بودند آنهارا واداشت براینکه خودشان را درتحت حمایت وتابعیت دولت روس بیاورند .

اهل خوقند بجهة هرچیزی مالیات می دادند خانه .. حیوانات .. منافع تجارتی . وغیر آنها . حتی آب را نیز رسوم قرارداده شده بود .

چون اهالی خوقند چنان می دانستند مملکتهای ترکستان که در تصرف دولت روسیه می باشد مالیات بسیارکم بدولت میدهند . لهذا استدعا کردند که دولت روسیه آنهارا تصاحب نماید .

ولی باهمهٔ این تفصیل نمیتوانیم گفت مسئلهٔ خوقند تمام شده است . بملت اینکه چادرنشینان بده ومالیات خود شانرا هر وقت میخواستند بدلخواه خودشان میدادند حال باخان خوقند اتفاق می کنند که تابعیت روس را قبول نمایند . علاوه برین خوقند در مرتبهٔ نخستین دولت روسیه را ناچار خواهد داشت بر اینکه عساکر خودرا در ترکستان زیاد نماید .

اکنون در همهٔ ترکستان چهارده فوج پیاده نظام وچهارفوج چرخچی ازعساکر روس موجوداست درهنگام لزوم شش فوج ازعساکر سیبر شرقی وچهارفوج ازسیبر غربی . ودو فوج ازایالت اورنبورغ . بابیست هزار قزاق بانها میتوانند علاوه نمایند .

توپچی موجود درخوقند هشت (دسته) است که هردستهٔ هشت توپ همراه دارد . سوای ازاینها پانزده فوج قزاق اورنبورغ . دوازده فوج قزاق اورال . ودو فوج قزاق سامیر تیخ وشش فوج قزاق ترامبایکان که جماعی پنج تیپ باشد از ترکستان سواره وقزاق دارند . توپچی قزاق موجود درانجا شش دسته است وچهل وهشت عراده توپ باآنها هست .

محافظهٔ حدود روس درآنسمت بعهدهٔ بیست وپنج فوج پیاده وسه دسته ونیم توپچی ودوازده فوج سوارهٔ قزاق محول شده است .

ازاین تفصیل معلوم میشود همه عساکر روسیه که

(۱) میل جغرافی ۶۰ــ۱ درجه است یعنی ۱۸۵۳ متر .

در آسیای وسطی است بقدر پنجاه هزار نفر میباشد .

با این قدر قشون باید قطعهٔ ترکستانرا محافظت کند وحال آنکه خاك ترکستان چهار مثل خاك فرانسه است :

بنا بر این دولت روسیه عساکر وقوت محافظهٔ خودرا باید در ترکستان زیادتر بکند .

خصوصا اکنون که سرحد خاك خودرا تاکاشغر میبود . بعلت اینکه کاشغر چین‌را مغلوب کرد وحکومت مستقله در زیر حمایت اعلیحضرت عثمانی است .

معلوم است امارت کاشغر هم حدود به (تبت) و (کشمیر است) که این دومملکت در زیرحمایت انکلستان هستند .

دولت انکلیس نزد امیر کاشغر یك سفیر فرستاد . ولی تکلیفات آن سفیر قبول نشد . وامیر مشار الیه مأمور مخصوص باسلامبول فرستاد که حمایت دولت عثمانی‌را بخواهد وبنام پادشاه عثمانی سکه زد .

ممکن است دولت روسیه برای محافظت حدود کاشغر قشون از اهل خوقند بگیرد . خدایار خان باسی هزار سواره بادولت روسیه جنك کرده بود . اکنون دولت روسیه میخواهد از این قوه استفاده بکند بعلت اینکه اهالی خوقند دشمن اهالی کاشغر وخیوه هستند واز این دوملت روسیه خیلی ترسناك است .

(کونستیوسیونل)

(مقدار اهالی شهر پاریس)

اهالی شهر پاریس درمدت ششصد وهفتاد سال چنانکه درجدول ذیل نموده میشود ازیکصد وبیست هزار افزوده و یك ملیون وهشتصد هزار نفس رسیده است .

درسال ۱۲۰۰ میلادی مقدار اهالی پاریس یکصد وبیست هزار نفس بود .

سال	نفوس
۱۴۷۴	۰۱۵۰۰۰۰
۱۵۹۰	۰۲۱۰۰۰۰
۱۷۴۹	۰۴۹۲۲۰۰
۱۸۵۵	۰۵۰۹۰۰۰
۱۷۹۸	۰۶۴۰۰۰۰
۱۸۰۲	۰۶۷۲۰۰۰
۱۸۱۷	۰۷۱۳۰۰۰
۱۸۲۷	۰۸۹۰۰۰۰
۱۸۴۶	۱۰۵۳۰۰۰
۱۸۵۶	۱۱۷۴۰۰۰
۱۸۶۶	۱۸۲۵۰۰۰
۱۸۷۰	۱۸۰۰۰۰۰

درسال ۱۸۷۵ درشهر پاریس ۵۳۸۷۸ طفل زاییده شده است که نود ودو طفل زیادتر ازسال پیش بوجود آمده . وبرای هر روزی ۱۴۸ طفل میشود ودرسال ۱۷۷۴ درشهر پاریس ۱۸۸۲۷ عروسی وازدواج شده است .

(بعض اطلاعات فنیه)

کرهٔ زمین مرکب ازخشکیها ودریاها است . ودر فضای غیر محدود قائم است . درشبانه روزی یك دورطی میکند . که به همین جهت شب وروز حاصل شده وقتی که برای این سمت دنیا روزاست درسمت دیگر که امریکاست شب میباشد . وبالعکس شب امریکان برای ماروزاست .

(معترضهٔ دیانتی)

دراینجا یك فقره دیانتی بنظر می آید دراخبار معراجیه نوشته اند حضرت فخر کاینات علیه وآله الصلوة والسلام شب معراج درآسمان نماز ظهر گذاردند دربادیهٔ انتظار نماز ظهر وشب معراج ازعبارات متناقصه است . بلی نصف شب مکهٔ معظمه وقت ظهر امریکاست چون ازمکان بالاتری یافتند برای ایشان نصف اللیل نبود نصفا نهار بود .

(مقام خواجه خط استوا بود)
(که ازهرظل وظلمت مصطفی بود)

این کرهٔ زمین‌رامحوری فرض کرده ودوقطب برای آن قرار داده اند قطب شمالی وقطب جنوبی وتقریباً سه ربع این کره آب است وربع دیگر خشکی چهارخمس رادرنصف شمالیه ویك خمس‌را درنصف جنوبیه برآورد کرده‌اند که اینهاهم دریك‌جا ومتصل بهمدیگر نیستند بلکه دریاها فاصله درمابین آنها شده‌است وبمناسبت سمت وموقع دریاها وخشکیهارا نامها گذاشته‌اند .

خشکی‌را پنج قسمت کرده وبرای آنها جداجدا نامی داده‌اند . اوروپ . آسیا . آفریك . امریك . اوسترالی . که ازاینها اوروپ وآسیا بهمدیگر متصل است وباقی دیگررا دریاها از همدیگر منفصل ساخته‌است . وآسیا وآفریك واوروپ‌را دنیای قدیم وبرعتیق . وامریك واوسترالی‌را بمناسبت اینکه بعد پیداشده‌اند دنیای دنیا وبرجدید نامیده‌اند .

(اوروپ)

این قطعه از آن چهار قطعهٔ دیگر ازجهت وسعت کوچکتر است ولی برحسب علوم وفنون وصنایع وتجارت ازسایر پارچه های زمین امتیازیافته . وامروز شهرت وثانی حاصل کرده است . حدود آن از طرف شمال بحر محیط منجمد شمالی است . واز غرب محیط غربی . واز جنوب بحر سفید وبعض دریاها است . وازجانب شرق بواسطهٔ کوهستانهای اورال بقطعهٔ آسیا که مشرق زمین است منصل شده است .

(قطعهٔ آسیا)

این قطعه در وسط کرهٔ ارض اتفاق افتاده وازسائر قطعات بزرگتر است . حدود آن بدین تفصیل است . ازطرف جنوب خلیج ملاکا (۱) وبحر محیط هندی . وازجانب شرق دریای محیط بزرك . وازشمال بحر محیط منجمد شمالی . واز غرب نهر قره وکوهستان اورال ونهر اورال است در این قطعه نیز ممالك امپراتوریها ودولتهای مستقله وحکومتهای متعدده وممالك متصرفه ازجانب دول غربیه وشمالیه هست .

(قطعهٔ افریقا)

قطعهٔ سیم افریقا است که یك جزیرهٔ مثلث الشکل است . وازشمال بجنوب ممتد شده وطول آن هشتاد هزار کیلو متر است که تقریبا بیست هزار فرسخ باشد . وعرض آن هفتهزار وچهارصد کیلو متر . سواحل آن مانند اوروپ بعض خلیجها دارد که از جمله دریاهای محاط اوبحر سفید است .

این قطعه هم بشش اقلیم قسمت شده . بنام شمالی وغربی وجنوبی وشرقی ووسطی وجزائر موجوده آنهارا تسمیه کرده اند . ملك خدیویت جلیله مصر وحبشستان وسواحل اژان وطرابلس وتونس وجزائر فاس درافریقای شمالی واقع است که مجموع اینهارا بربری نام نهاده‌اند درقسمتهای دیگر هم ممالك وحکومتها وممالك متصرفهٔ دول اوروپ هست .

(آمریك)

آن طرف دنیا است وبدو قسم منقسم شده است . شمالی وجنوبی و در این‌قطعه دولتهای متفق وجمهوریتها هستند . وشمارهٔ آنها سی و پنج حکومت است . وعلاوه برآنها اکثر دول فرنکستان ازانکلیس و روس وفرانسه ودیگر دولتهای اوروپ املاك و قطعات متصرفه دارند . وسعت خاك وتعداد نفوس جمهوریت را در نمرهٔ پیش نوشته بودیم وکلیهٔ آنرا نیز ذیلا خواهیم نگاشت .

(قطعهٔ آوسترالی)

که قطعهٔ پنجم است وآنرا قلمك جدید نیز گفته میشود . ازسمت شمال وغرب محدود ومحاط بدریای محیط هندی . وازجنوب ومشرق بدریای محیط بزرك است . این قطعه در روی کرهٔ زمین زیادتر ازدیگران جا گرفته است وآن را هم بچهار قسمت واقلیم تقسیم کرده وبنا م (مالدزی) و(استرالی) و(پولیندری) و(مکرونزی) تسمیه کرده . در این پارچه هم بعض حکومتهای مستقله وجمهوریتها وبعض املاك دول اوروپ هست .

---

(۱) این خلیج در مابین دریای چین وبنکال است ویکطرف آن خاك مالاکا وطرف دیگر جزیرهٔ سوماتره است که مملکت آچین باشد .

قطعات پنجگانهٔ زمین . ووسعت سطحیهٔ آنها . ونفوسی که درهرکدام ازآنها زیست وتعیش می کنند . وتخمین اینکه درهرکیلو متر مساحت که ربع فرسخ است روی هم‌رفته چند نفر می‌افتد . بقرار ذیل نوشته می‌شود .

قطعات	وسعت بمربع کیلومتر	مقدار نفوس	نسبت سکنه بهر کیلومتر مربع اهالی
اوروپ	۰۹۰۰۰۰۰۰	۲۷۵۶۰۰۰۰۰	۳۰
آسیا	۴۶۰۰۰۰۰۰	۶۱۵۷۰۰۰۰۰	۱۳
افریقا	۲۹۱۵۰۰۰۰	۰۸۰۰۰۰۰۰	۰۳
امریك	۳۹۲۶۰۰۰۰	۰۶۸۰۰۰۰۰	۰۲
اوسترالیا	۱۰۶۳۰۰۰۰	۰۳۱۵۰۰۰۰	۰۳
جمع	۱۳۴۰۴۰۰۰۰	۱۰۷۰۸۰۰۰۰	۰۰

سطح کرهٔ زمین بحساب تقریبی (۱۳۴) ملیون کیلو متر مربع اندرکز وتمام اهالی وسکنهٔ کره علی التخمین یك ملیار نفوس است که هر ملیاری هزار ملیون وهرملیونی دوکرور ایران است .

(دزدی ازبانك بلجیك)

امین دفترخانه وخزانه‌دار (بانك بلجیك) بقدر هفت ملیون فرانك که قریب (یك کرور ونیم تومان پول ایران است) برداشته‌وفرار کرده‌یعنی باصطلاح فرنسی برمال زده است .

ازچندی باینطرف است که در بروکسل بجز از این دزدی سخنی دیگر درمیان مردم نیست وهر روزهمه ستونهای کاغذها پرازین مطلب است .

نام مأمور مرقوم (اوژن تکیند ده بود تیك) بوده وچند کس ازبزرگان وخانواده‌های بلجیك نیز دراین‌دزدی دستیك بوده اند .

مأمور مرقوم (لولو) نام معشوقهٔ داشته است . وپس از برداشتن پولها همراه معشوقهٔ خود از بلجیك بلندن رفته . ولی درآنجا ازجانب (پولیس) ضبطیهٔ انکلیس گرفتار گردیده‌است . درنزد معشوقه بقدر یك ملیون ونیم ازنسخه‌های اسهام بانك بیرون آمده است . برموجب‌عهدنامهٔ دولت بلجیك با دولت انکلیس امین دفترخانه وخزانه‌دار مرقوم بدولت بلجیك رد وتسلیم خواهد شد .

هنوز در بلجیك محاسبهٔ بانك‌را نتوانسته اند فهمیده وعمل ارباب داد وستد با بانك را بپردازند . بعلت اینکه در دفترها اکثر مالیکارهای بانك بجای بد کار قلمداد کرده شده است .

از قراریکه معلوم می‌شود مبلغ مسروق زیادتر ازهفت ملیون فرانك بوده . بلکه تقریبا دوازده ملیون فرانك وبیشتر خواهد بود .

(نکیند) درمدت پنج سال این پولرا ازبانك دزدیده است . وعجب است که مدیران ومجلس ادارهٔ بانك بهیچ وجه از این معنی خبردار نشده اند .

دزدی بامزهٔ دیگری در فرانسه درشهر لیون اتفاق افتاده است . جوان بیست وپنجسالهٔ نزد جنرال (رولان) سرکردهٔ فرقهٔ نظامی شهر (شانه کریله) آمده ویك سفارش نامه ازجانب کوماندانی (ارهوی‌لیون) بنام سرکردهٔ مومی الیه درحق خود می‌آورد ونام خودرا درآن سفارش نامه (کونت‌ده فاسزی) مأمور سفارت کذاشته وبسمت پسر خواهری مارشال ماکماهون معرفی کرده میشود . ومیکوید امشب منتظر پسردائی خود هستم که بااینجا خواهد آمد .

جنرال (رولان) بخوشحالی پذیرفته واظهار می‌کند فابریك بزرك مخمل مسیو ژ ..... را سیر بکند کونت قبول می‌کند .

مسیو ژ ..... همراه اوباشین وسائر اوضاع فابریك‌را نشان داده ازطور وحرکات اوهم خیلی ممنون وخشنودی حاصل می کنند . درآن بین کونت یك دفعه می‌ایستد ومی کوید .

باید امروز دوهزار فرانك‌بلیون بفرستم پیش من‌یك کاغذ . اعتبار ازیك بانك پاریس دارم پیش که باید بروم واین وجه را بکیرم .

مسیو ژ ..... جواب میدهد خیلی آسان‌است شمارا پیش مسیو ..... می‌برم که درکوچهٔ (اوتل دهوبل) بانك‌دارد واو پولی راکه شما لازم دارید خواهد داد .

باتفاق هم بانك می‌روند .

کاغذ اعتبار نامه هشتهزار فرانکی بوده ومسیو کونت دوهزار فرانك لازم داشت . اظهار کردکه باید دوهزار فرانك بکیرم ودرثانی آمده باقی راخواهم کرفت بعلت اینکه نمیخواهم اینقدر پول راهمراه‌خود داشته باشم .

رئیس بانك خواهش می کند که هشت هزار فرانك راتماما بکیرید چون حساب آسانتر می‌شود .

مسیو کونت خواهش اوراقبول می کند .

کونت وعده داده بودشب را بتماشاخانه بروند وبنا بود آدمی شب آمده اورا بردارد وبتماشاخانه ببرد . چون‌وقت تماشاخانه شد آدمی که پی اوآمد یك کارتی دراوتل بنام کونت کذاشته دید . که درآن نوشته‌است چون مرا ازلیون خواسته بودند وناچار بودم بتعجیل بروم . لهذا نتوانستم بیایم ولی فردا خواهم آمد ودائی زادهٔ خودراهم همراه خود خواهم آورد .

فردائه ازمسیو کونت ونه ازپسر دائی اوکه کویا پسر مارشال ماکماهون میبایستی باشد اثری ظاهر نشد

ولی این یکی معلوم نیست که هشت‌هزار فرانك بانك را که خواهد داد .

(کازت لیون)

(ایمپراتور چین)

کازت رسمی چین یك اعلان نامهٔ رسمی درخصوص شروع کردن ایمپراتور بدرس خواندن نو شده است . انتشار این اعلان نامه بموجب امر ایمپراتریس والدهٔ خاقان چین بوده است . ایمپراتریس مشار الیها بسمت وکالت‌فرزندش سلطنت چین رادرعهدهٔ خود کرفته است . ایمپراتور مشار الیه حالاپنج‌سال دارد درماه چهارم چنیان که موافق ماه مه فرنکی است شروع بدرس خواندن خواهند نمود .

نام خاقان مشار الیه (کوانسو) می باشد .

برای‌معلمی خاقان (تونغ ـ هو) جانشین صدر اعظم چین و (هیا ـ تونغ سان) منشیٔ اول ایمپراتوری معین شده اند .

بقاعدهٔ معمولهٔ احترامات‌وآداب دولت چین معلمان مومی الیهما عرض کرده اند که ماشایستهٔ این نیستیم که پادشاه خود مان‌را تدریس وتعلیم نمائیم . واستدعا داریم مارا ازین خدمت معاف فرمایند . فردای آنروز ازجانب ایمپراتریس استعفای ایشان قبول نشده دوباره امرداده‌اند که باید این خدمت‌را درعهده بکیرید ایشان هم‌محض اطاعت‌وفرمانبری قبول نمودند .

تفصیل اعمالات شهر پرمینغام (انکلیس)

در شهر پرمینغام درظرف یك هفته چهارده ملیون قلم آهنی وشش هزار تخت‌خوابکاه آهنی وهفت‌هزار تفنك وسیصد ملیون میخ ویکصد ملیون پیچهای آهنی وهزار پارچه زین‌اسب وپنج ملیون سکهٔ پول بجهة دول خارجه و بیست هزار عینك ودروزن شش هزار کیلو غرام مقواهای همه جور . ودرقیمت هفتصد وپنجاه هزار فرانك جواهر اسباب . ودرطول چهارهزارمیل‌مفتول‌آهنی . وده طونیلات‌سوزن وپنج‌طونیلات کولیچه وآهن قرص وپنجاه طونیلات اسباب آهنین وبطول سیصد وپنجاه میل کبریت(۱) شمعی وهشت‌هزار طونیلات اسباب اشیز خانه ساخته می شود .

کولونل (سودن‌استرن) که مدیردائرهٔ وزارت جنك درپروسیا بود زن خودرا بقتل رسانیده و بعدازآن خودش‌را هم کشته است وبعد ازمردن اوکاغذی درروی میز از اودیده شده که می‌نویسد چون زن من دیوانه شده بود ناچار شدم اورا وخودم‌را بقتل رسانم .

(می توان کفت کولونل خودش زودتر از زنش دیوانه شده بوده است) .

---

(۱) این کبریتهارا ابتدا۱ مثل مفتول می‌سازند وبعد باندازهٔ که هست بریده می‌شود این است که میل تعبیرمیکنند .

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۷ مارت رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۸	۱۷

فرانق

استقراض	۱۸۶۳	۱۱۲
«	۱۸۶۵	۱۱۲
«	۱۸۶۹	۱۰۰
«	۱۸۷۲	۰۳۱ـ
«	۱۸۷۳	۰۹۷

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤٥	٥٠

لیرای عثمانی	غروش
سوسیته‌جنرال	۰۳ ۰٤
شرکت عثمانیه	۰۲ ۱۰
اعتبار عمومی	۰۳ ۲۰
تراموای	۱ ٤٥

کمبال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه بهرلیرای‌انکلیس	۱۱۱	۰۰
پاریس	فرانك ۲۲ سانتیم	٦٥

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۳۰
لیرای‌فرانسه	۰۸۸	۲۲
امپریال	۸۹	۳۰
کرمیجه	٥۱	۳۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۳۰
منات کاغذی	۱٤	۲۰
مجیدیه	۱۰۳	۰٥
بشلك	۱۰٦	۲٥
منالك	۱۰٦	۳٥
پول‌سیاه	۱۳۸	۰۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی‌امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین‌سفارت سنیهٔ‌ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان‌الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره‌طبع‌شده‌است. درمغازهٔ کتاب‌فروشی. درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش

دکان‌حاجی‌حسن‌اغا کتاب‌فروش درباغچه‌قپوسی .

دکان‌تنبا کوفروش دراقسرای نزدیك‌پشل طولومبه .

مغازهٔ کتاب‌فروشی بزرك‌درزیرمسافرخانهٔ عسکر .

درادارهٔ‌خانهٔ (اختر) هرقسم‌اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واکر کسی طالب باشد بزبانهای‌مذکوره بعضی‌نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه به‌پتوغراف یعنی‌باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط‌متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقربون وکارت وبزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌و باعث خشنودی خواهشمندان‌سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك‌وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره‌ء طبعه موجود است .

﴿ کتاب کلستان ﴾

افصح‌الشعراشیخ‌سعدی شیرازی رحمة‌علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب‌قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . و درد کانهای جلیل‌اغا درچنبرلی طاش وحسن‌اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود :

نومرو ۵۱ فی ٦ ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ شنبه ﴾ فی ۲۰ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ۱ اوریل ۱۸۷٦ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه بجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غروش و از اعلانات عادی بهر سطره غروش اخذ خواهد شد

آگاهی ملت از معاملات مأمورین

هیئت مجموعهٔ ملك ودولت را ملت واهالی از اجزای مرکبه است . (مرکبه بکسر کاف یعنی ترکیب کننده) دولت کلی است مرکب است از چند جزء که بزرگتر وزیادتر آن رعیت است واهل مملکت . معاملاتی که درملك ومملکت جاری است وتعلق باحوال اهالی دارد باید بطور آشکاری وبی هیچ پرده کشی اجرا کرده شود .

مقصود از آن معاملات که تعلق بحال مملکت دارد تدبیر هایی است که بتوسط مأمورین بزرك وکوچك در مملکت بکار برده می شود واین مأمورین اجیر های دولت واهالی هستند که جمله نتایج رفتار وحرکات آنها راجع بدولت واهالی است . اگر نیك است دولت وملت از آن بهره‌مند خواهند شد . واگر ضرر ناك است باز آن ضرر بدولت وملت راجع خواهد گردید .

عبارتی درمیان مردم ازقدیم زمان شنیده بودیم که اسرار دولت را نباید فاش کرد . باید دانست کدام سر است که از اجزای دولت باید پنهان کرده شود . دولت چه سری دارد که ملت نباید از آن مستحضر باشند . جهت این عدم استحضار چیست ؟ راست است بعضی از نکات دولتی می‌شود که در بادیٔ کار مداخلت بحال ملت ورعیت ندارد . وتکلیف هیئت مجموعه هم اقتضامی کند پنهان داشته شود . ولی در اموری که منافع ومضرات آن عاید بحال ملت و بدان واسطه درحقیقت بعموم وطن وبهیئت مجموعهٔ دولت راجع خواهد بود هیچ کاری نباید درپرده بماند .

حدود واندازهٔ معاملات ورفتار مأمورین وقرار رفتار آنها چه درخصوصات حقوقیه وچه دراستیفای مالیات و بده دیوانی وجای صرف خزانه وهمچنین درمطلق آنچه مربوط بمحافظت مال وجان وعرض مردم دارد . باید بطوری معلوم ومعین باشد . که هم اجرا کنندکان آن احکام وتدابیر ومأمورین که اجیران دولت وملت هستند . وظائف وتکالیف خود شان را بدانند . وهم کسانیکه که امور مذکوره تعلق باحوال ایشان دارد حقوق خود شان را از افراط وتفریط وهر گونه حیف ومیلی بتوانند محافظت کنند .

بعبارت دیگر ملت واهالی را لازم است هم ازحدود ودرجهٔ مأموریت مأمورها آگاهی داشته باشند . وهم ازحقوق تکالیف خود شان . وهمچنین است مأمورین که نیز هر دوقسم وظیفه‌ها وحقوق را باید بدانند .

مردم باید مطلع باشند از اینکه وظیفه‌های مأموریت مأموریها محدود است . والی درحق رعیت تا کجا حق حکومت را دارد وحد ولایت اوچیست حدود حکمرانی نایب الحکومهٔ ومتصرفها که پایین تر از والی هستند کدام است . وهمچنین تا برسد بمأموریت کوچك ونفرات ضبطیه تا پیا کرد محله . وهمچنین همه درجات مأمورین نیز وظائف خود شان را باید محدود دانسته عدم تجاوز از آن را فریضهٔ ذمت خود بدانند .

دولت تفصیل دخل وخرج مالیات وبده دیوانی را بزبان اهالی مملکت چاپ کرده منتشر نماید تا اینکه رعیت بدانند که وجوه مأخوذه از آنها بطور مشروع وبقاعده کرفته شده ومشروعاً وبموقع خرج می‌شود .

محاکمات علنی بوده درمحکمه‌ها برای عموم مردم باز باشد . واجرای محاکمات را درملاء تامی کنند . تا آنکه ملت بدانند سبك ورفتار محکمه‌ها درحفظ حقوق چیست .

وضع تجارت وادخالات واخراجات مملکت معین کردد تارعیت میزان توانکری خودشان را حالا ومالا بدانند وتدارك حال خودشان را کنند .

الحاصل تمامی آنچه بملك ومملکت وحال رعیت متعلق است مشروحا ومفصلا باید در پیشکاه آگاهی عموم اهالی باشد . سهل است همهٔ اهل ملت راشایسته است که ازمناسبات موجوده درمیان اجزای وطن وروابط حاصله بامالك مجاوره بی‌خبر وغافل نباشند .

اهل مملکتی که اینکونه اطلاعات را دارا نباشند نه سعادت ونیك بختی آنها بدرجهٔ مطلوبه تواندرسید. ونه آبادی وعمران مملکت چنانکه باید حاصل تواندشد وبدین جهت حال دولت نیز باعلا درجهٔ انتظام نتواندرسید .

دولتهای اوروپ نیز یك وقتی دراین خیالات بوده‌اند . که باید کارهای حکومتی را رعیت ندانند. واسرار دولت را باصطلاح باید فاش نکرد . ولی بتدریج فهمیدند که این تصور باطل است . وترقی ملك وآبادی مملکت وقوت دولت ونیك بختی وطن ممکن نیست . مکر اینکه دولت وملت یك کاسه شده حقوق ووظائف هرکدامی معین . وهمه مشترکا آن حقوق ووظائف را رعایت ومحافظت کنند .

ولی تا کار را باین درجه که حالا دارند پرسانند زحمتها کشیده شده وخرابیها دیده اند وانقلابات وخونریزیها شده تا بالاخره تکلیف خودشانرا از طرفین فهمیده اند .

بالجمله نخستین تکلیفی که مارا درتحصیل نیك بختی وسعادت . ورسیدن بمقام بلند تمدن . وبدست آوردن رشتهٔ توانکری . وامنیت واطمینان از بقا ودوام ملیت . وشرف وناموس خودمان هست. همین یك نقطه است که باید بدانیم دولت وملت یك چیز است وحقوق وتکلیفها هم مشترك است وهمه باید متفقا رعایت ومحافظت آنهارا نمائیم .

پس ازآنکه این را دانستیم یکدل و یك زبان راه اتفاق واتحادرا پیش کرفته . اسباب کاررا فراهم می‌داریم و بمقصود مقدس وطن داری میرسیم .

سوئیس یك دولت کوچکی است . پانزده هزار میل مربع انکلیس خاك . ودوملیون وششصدوهفتاد هزار نفوس دارد . ودرمیان چهار دولت بزرك دنیا فرانسه وایتالیا والمان واتریش واقع شده است. مع ذلك درکمال استقلال ادارهٔ ملك خودشانرا کرده . ویکوجب هم ازخاك خودشانرا بخارج نداده اند . واین یکی ازاعتدال حال دول اوروپ وحق شناسی آنها نبوده . بل محض اتفاق واستقامت حال سوئیسیان دروطن داری است . دولتهای همجوار می‌دانند اگر خیال تجاوزی بخاك آنها بشود همه ملت واهالی اسلحهٔ جنك را بدست کرفته خودشان وآنچه‌را دارند فدای وطن خواهند کرد . اینست که احدی متعرض حال ایشان نشده ودرکمال آسوده‌کی وعزت زنده‌کانی میکنند .

پس اتحاد و یکرنکی اجزای دولت ومملکت ومهد بودن اسباب این اتحاد ویکانکی . بطور مطلق کافل سعادت حال ملك ونیك بختی وطن و واسطهٔ بقای شرف واقتخار دائمی ملت است و بس .

(خبرهای تلکرافی)

انکلیس

لندن ۲۹ مارس

وزیر مالیات در پارلمنت بیان کرد که ازدولت انکلیس درباب قرار اصلاحات دیون دولت عثمانی تصدیق خواسته نشده‌است . وبدین جهت دولت انکلیس نمیتواند در این خصوص رای خودرا بیان نماید که بده مصر درمقابل قرضهای دولت عثمانی کذاشته شود .

صورت سؤال وجوابهای رسمی درخصوص قرضهای دولت عثمانی از جانب حکومت به پارلمنت فرستاده خواهد شد .

(فرانسه)

پاریس ۲۸ مارس

کازت تایمس از روی تلکراف مخصوص خودنوشته بود که مسیو (لوویکوف) سفیرکبیر روسیه‌درو ین استعفا کرده است ولی تلکرافنامهٔ وین صحت این خبررا تصدیق نمیکند .

پاریس ۲۹ مارس

درشورای ملت در فقرهٔ انتخاب مسیو (کوپو) که ازهواخواهان جمهوریت است مسیو (بارا ـ باری) که حامیهٔ سمت بوناپارتیان است اظهار کرد که اکثر اهل مجلس در فقرهٔ انتخابها اهل سمت خود شانرا تصدیق میکنند . وهر انتخابی را که مغایر منظور ایشان است رد می‌نمایند .

درمجلس قدری قیل و قال شد ولی انتخاب مسیو (کو یو) مصدق ومجری گردید .

می کو یندمسیو (غونتران بی رون) سفیرفرانسه مقیم برلین ازمأموریت خوداستعفا کرده است .

(امریك)

واشینکتون ۲۹ مارس

از قرار مذکور مجلس سناتو مأموریت مسیو (داتا) را برای سفارت لندن تصدیق نخواهد کرد .

(المان)

برلین ۲۹ مارس

اعلیحضرت امپراتور در ماه آوریل باعلیا حضرت ملکهٔ انگلستان در شهر بادن ملاقات خواهند نمود .

اتریش ــ مجارستان

راکوزه ۲۹ مارس

واصه افندی بیانامهٔ درتاریخ ۲۸ مارس درحق اهل شورش اعلان و بیان کرد .

(ایتالیا)

روما ۲۹ مارس

مسیو (بیانجری) رئیس شورای ملت استعفا کرد ولی اعضای شورای مذکور قرارداده اند استعفارا قبول نکنند .

(اتریش ــ مجارستان)

بودا پست ۲۹ مارس

اجتماع شورای ملت تا ۳۰ ماه اوریل بتأخیر انداخته شد .

مسیو (تیجا) وزیر داخلیه بیان نمود که دولت اتریش بعد ازاین بقراریان (هرزکوین) امداد ورعایت نخواهند کرد . بعلت اینکه حالا بخانهای خودشان میتوانند بروند .

(روتر هوا)

اتریش ــ مجارستان

راکوزه ۲۹ مارس

واصه افندی بیانامهٔ اعلان نمود که دولت عثمانی احکام اصلاحات را اجرا خواهد کرد و برای اهل شورش چهار هفته مهلت قرار داد که اسلحه وسنیزه را ترك نمایند وتسلیم شوند . دربیانامهٔ مذکور درخصوص مدارا وآسان کردن تحصیل بده ومالیات شرحی اظهار و بیان می نماید که هرکس تاموعد مذکور تسلیم نشود املاك اوبکسانی که تسلیم میشوند داده خواهد شد .

(ایتالیا)

روما ۲۹ مارس

چون مسیو (بیانجری) رئیس شورای ملت استعفا کرد شورای مذکور رئیس دیگر انتخاب نمود .

بیانامهٔ مسلك وزرای تازه که موافق خیالات آزادی است باعث خشنودی عمومی گردیده است .

(بورديانو)

اتریش ــ مجارستان

وین ۳۰ مارس

سندات روم ایلی ۲۰ فلورین ۲۵ سانتیم
لیرای فرانسه ۰۹ « ۳۳ «
لیرای عثمانی ۱۰ « ۵۳ «

در بورسه فیأت اسهام درحالت پیش است .

ازقراریکه معلوم میشود نتیجهٔ مذاکرهٔ هرزکوین که در دهم ماه اوریل آخرموعداست صلح وآسایش حاصل خواهد شد .

در اینباب جنابان مختار پاشا وبارون رودیچ زیاداهتمام می کنند .

(فرانسه)

پاریس ۳۰ مارس

اسهام عمومیه ۱۵ غروش ۳۵ سانتیم
سندات روم ایلی ٤٥ فرانك ..

فیثات اسهام در بورسه تنزل کرد .

انکلیس

لندن ۳۰ مارس

اسهام عمومیه ۱۵ غروش ۲۰ پاره است .

قشون حبش با اینکه متارکه کرده بودند باز بعساکر مصریه هجوم آور شده اند ولی این بارنیز مغلوب گردیده دیگر بار از در صلح آمده اند .

(یونانستان)

اتن ۳۰ مارس

سندات لوریوم ۷۰ فرانك ۲۵ سانتیم

محکمهٔ مخصوص وکلای سابقه قرار حکم را درحق وزرا داده وهفتهٔ آینده حکم را بیان واعلام خواهند کرد .

(بورديانو)

اتریش ــ مجارستان

وین ۳۰ مارس

پولیتیشه کورسپوندنج می نویسد دولت اتریش که تعهد و تأمین سندات راههای آهن را کرده است . وبجهة کم آمدن مداخل راهها فائض ونمای آنهارا اضطرابی حاصل است باشرکت راههای آهن دراینباب مقاوله وقرارخواهد داد که فائضها بدون کسر و نقصان برسد .

(اسپانیا)

مادرید ۳۰ مارس

مجلس سناتو جوابنامه را که درمقابل نطق قرال نوشته شده بود تصدیق نموده است .

(روتر هوا)

﴿ توجهات عسکریه ﴾

بعهدهٔ عزتمآب ادهم بك بیك باشی یاور حرب دار شورای عسکری رتبهٔ قائمقامی واعضائی کومیسیون ایفیه . وبجای مومی الیه بعهدهٔ رفعت مآب علی بك منصب بیك باشی کری محول شده است .

دولتلو عارفی پاشا سفیر دولت علیهٔ عثمانیه دروین شب سه شنبهٔ گذشته بك مهمانی رسمی داده است . که درآن مهمانی وزرای دولت اتریش وسفرای دول متحابه موعود بوده اند .

عزتمآب علی بك میرآلای از اعضای دار شورای عسکری برای رسیدگی عساکر ردیفیه که درطرابزان سلاح پوش شده اند مأمور شده است . واین روزها عازم طرابزان خواهد گردید .

جناب مستطاب افخم خدیوی بجهة تنظیم وترتیب امورمالیاتی مصر ازدول ثلثه انکلیس وفرانسه وایتالیا مأمورها خواسته بودند که بمصر فرستاده شود . دولتین فرانسه وانکلیس پیشتر مأمورهای خود شان را معین کرده بودند این روزها دولت ایتالیاهم مسیو (پارا ولی) نام را معین نموده است که بجهة ایفای خدمت مذکور روانهٔ مصر شود .

بیشتر درخصوص ظفریابی قشون مصر در حبش از روی تلگرافها اشعاری کرده بودیم . اینروزها تفصیل تلگرافنامهٔ جناب راتب پاشای سردار دراین فقره درضمن وقایع مصریه دیده شده وخلاصهٔ آن ذیلا نگاشته آمد .

در ۱۱ ماه حال جنك بزرگی میان ما وعسکر حبش اتفاق افتاد . کشته ها ازطرفین بسیار شد . فردای آن روز نیز جنك شده روز سیوم هم که پنجشنبه بود دشمن باهمه قوتی که داشت بمقابله ومقاتله ایستاد وپس از تلفات بسیار درکمال پریشانی روی بانهزام کرد . ودرمیدان جنك زیاده برپنج هزار کس مقتول گذاشت . روز جمعه ازجانب عساکر مصریه در جای نزدیك باردوی حبش توپها گذاشته شده بنای شلیك توپ شدوگلوله های توپها تا نزدیك چادر (یوحنا) ملك حبش میرسید . اردوی حبش این حالت را مشاهده کرده درحالت پریشانی بکوه بلیسه بالا رفتند . روز شنبه ملك یوحنا بجناب دولتلو حسن پاشا کاغذی نوشته واستدعای صلح ومسالمت کرد . وازاین طرف هم پذیرفته شد . الان در این گفتگو هستیم . الحال یك ایالت دشمن درضبط وتسخیر ما است . امید واریم صلح بطور مقصود ومظفرانه صورت گیرد .

حجاج سعادت منهاج بعد از زیارت مکهٔ معظمه ومدینه منوره زادهما اشرفا وتعظیما که درحمل شریف بسمت شام میآمدند بصحت وعافیت دارد شهر شام شده اند .

مادموازل (مارکوس) فلمنکی که با (لی بو برادیچ) همراه اوبود بهر وضعی که بوده است به پشته رفته واز آنجا بصر بستان گذشته است .

تقریر جوابی که ازجانب پاریکی روم درفقرهٔ بدل عسکری بمقام والای صدارت عظما نوشته شده وترجمهٔ آنرا پیشتر نگاشته بودیم . ازقراریکه لاتری می نویسد . از جانب نظارت جلیلهٔ خارجیه جوابی بتقریر مذکور مرقوم گردیده است . اگرچه معلوم نشده است این جواب درچه مضمون بوده ولی بطوریکه منافع دولت را اخلال نکند باعث خشنودی پاتریك بوده است .

بموجب تلگرافی که دربیستم ماه مارس فرنکی از اسماعیلیه رسیده است از ۱۱ ماه مزبور تابیستم چهل ونه کشتی ازفنال گذشته وهشتصد وچهل هزار فرانك درعرض ده روز رسم مروریه ازآنها دریافت شده است .

چند نفر ازمحبوسین که درحبسخانهٔ عمومی بوده اند فرار کرده اند .

استانبول می نویسد شب چهارشنبهٔ گذشته دزدی بخانهٔ یك نفر یهودی رفته وبقدرسی هزار غروش مال اورا برده است .

موافق تلگرافهایی که ازحله رسیده است

از ۲۰ مارت تابیست وششم ۲۷ نفر مثلا بطاعون شده اند و ۲٤ نفر ازآنها وفات کرده است . روز بیست وششم ناخوشی شدت کرده بیست نفر شده روز بیست و هفتم نیز زیادتر وفیات اتفاق افتاده شده است .

دربغداد ازبیست و یکم مارت تابیست وهفتم ۱٤٥ وفیات واقع گردیده . وشدت اینها روز ۲٦ ماه بود که سی نفر وفات کرده است . روی هم رفته روزی سی نفر می مرده است .

(مطبوعات محلیه ونظامنامهٔ مطبوعات)

چند روز پیش از این درگازت (لاتری) بعنوان نظامنامهٔ مطبوعات فصلی نوشته شده بود . چون مندرجات آن مناسب مقام وحال بود ترجمهٔ آنرا نگاشتیم .

درخصوص اوراق اخباریکه درممالك عثمانیه طبع ومنتشر میشود یك نظامنامهٔ کهنه ویك قرار عالی از ۱۸٦۷ میلادی موجود است . قرار عالی مذکور بجهة بعض اتفاقات که درآن اثنا بود گذاشته شد که کارتها دریك دائرهٔ محدوده حرکته

کنند . واین قرار موقتی بود وبعد از رفع شدن سبب میبایست بلا حکم بماند . حال آنکه چندین سال است سبب ازمیان برداشته شده حکم وقرار بی‌سبب درحق مطبوعات جاری می‌شود.

پیشتر ازجانب دولت مقرر شد نظام کهنه وقرار مذکور برهم شده وبجای آنها یك نظامنامهٔ کافی نوشته شود . واین تدبیر بسیار بجا ومستحسن بود وهمه منتظر بودند ازقوه بفعل بیاید . ولی تاکنون اثری از این نظامنامه درمیان نیست . درهر مملکتی که مطبوعات هست هرکونه نفع وضرری که ازمسلك نیك خواهی ویابد اندیشی آن حاصل می‌شود بحال وهیئت اجتماعیه راجع است کازت وروزنامه ناشر ومفسر خیالات عموم اهالی است. ومسلك آن باید باعتدال وحقائیت باشد .

دراین صورت حکومتی که دراعلا درجهٔ انتظام است درمنتظم داشتن امر مطبوعات نیز کمال اهتمام را باید بمصروف بدارد . مطالبی را که یك کازت منتشر می‌کند اگر آن کازت تعطیل هم بشود اثر آن مطالب بعد از او باقی خواهد بود .

از این سخن مقصود ما این نیست که درحق مطبوعات زیادتر از آنچه درممالك ودولتهای دیکر هست مساعدت ومأذونیت داده شود. بل مقصود اظهار اینست که ترقیات واستعداد صوریه ومعنویهٔ اهالی ومطالعه کنندکان حدود رفتار کازتها را برتری داده وتجدید می‌کند .

راست است ملتهایی که بواسطهٔ تعمیم وترقی علوم وفنون بدرجهٔ مطلوبه مدنیت رسیده اند آزادی مطبوعات درحق آنها اثرهای نیك بخشیده وفوائد عظیمه برآن مترتب کردیده است . ولی منتشر کردن خیالات بد خواهانه درمیان اقوامی که بجهة کمی علوم وفنون مدنیت آنها ناقص است البته ثمرات بسیار بدتواند داد .

درممالك محروسهٔ عثمانیه ممکن نیست مطبوعات هرچه بخواهند بآزادی بنویسند . ولی درمیان حال حاضر مطبوعات عثمانیه ودرجهٔ اعلای مرتبهٔ آزادی فرق عظیم هست .

اکرچنانچه دراین جزء زمان که دست باصلاحات زده می‌شود . برحسب ترقیات حاصله یکقدری مساعدت درخصوص دائرهٔ آزادی مطبوعات فرموده شود اعتقاد ما این است که بموقع نبوده باشد . اکنون که نیات خالصانهٔ دولت بانجام تمامیهای ادارهٔ دولت است . اظهار این مدعا را اکر برهان شایسته لازم باشد . همانا کازتها تواند بود که درآنچه اهتمامات کافیه دراصلاحات ملکیه واقدامات اصلاحیه می‌شود . کازتها پیرویهٔ هم عالیه کرده . ومأذون بوده باشند براینکه بعض چیزهارا عرض وباد آوری نمایند وچنان می‌دانیم که این ملاحظه موافق مصلحت اندیشی وخیر خواهی است .

لهذا تفصیل اینکه مقصود از تعدیل واصلاح ملحوظ درحق مطبوعات چیست وبچه کونه باید بشود . درابتدا(اولا) نظامنامهٔ کهباید مرعی الاجرا بوده باشد نوشتن آن باید بعهدهٔ یك کومیسیون مخصوص محول کردد ودراین کومیسیون بعضی ازارباب اطلاع وآکاهی ازصاحبان کازتها نیز حاضر باشند . (ثانیا) اوراق اخبار وکازتهارا رخصت داده شود که ازمطالب متنوعه که بادارهٔ داخلیهٔ ممالك عثمانیه است افکار وملاحظات خیر خواهانهٔ خودشان را بیان کنند . واحوال حاضره راباحالات آتیه تا یك اندازه تطبیق ومنظور داشته . اعتقادات خودشان را اظهار نمایند . ومع ذلك هرکس درضد حکومت سنیه وبدکوئی درحق اشخاص جسارتی بکند بشدت مورد مؤاخذه وتنبیه وتأدیب کردد. اینها که درتحت یك قراری آورده شد جسم مطبوعات را حیاتی تازه داده خواهدشد . بعلت اینکه هرکاه آنچنان نظامنامه نوشته شود اوراق اخبار منظورات خیر خواهانهٔ خودشان را بی مانعی عرض کرده . ودرحضور حکومت وظیفهٔ خودشان را که مکلف بآن هستند ایفا می‌نمایند . واهالی ورعیت نیز هرکونه شکایت وداد خواهی ومعروضات خودشان را بواسطهٔ کازتها مستقیما ودرکمال سهولت بعرض حکومت میرسانند . واین یکی هم درحق اهالی ورعیت وهم برای ملك ومملکت منافع کثیره را موجب کردد . ومقصودی که ازوجود مطبوعات بایست بعمل آید حاصل شود .

(ازکازتهای وین)

(صربستان)

ازاخباری که ازاکرام بکازتهای وین رسیده است معلوم می شود دولت اتریش درخصوص منع حمل ونقل وفروش اسلحه بصربستان غدغن قطعی نموده است .

حکومت صربستان هر روز درخصوص تدارك جنکی امر صادر می‌کند . ولی مردمان بامکنت واوضاع طالب صلح وآسایش هستند .

مدیران تازهٔ صربستان هنوز معین نشده است .

زن (بوپرادیچ) بحکومت صربستان عریضه نوشته است . که شوهرم ازتبعهٔ صربستان است باید آزادی لی پوپرادیچ را بخواهد وهوز ازوالیکری صربی جوابی بعریضهٔ مذکوره داده نشده است .

(هرسك)

(پولتیشه کورسپوندنج) می نویسد قشونی که دولت علیهٔ عثمانیه درشهر نیش (سرحد صربستان) دارد زیادتراز هفده هزار نفر نیست . اکر صربستان باندازه حرکت بکند زیادتراز این هم نخواهدشد . اجتماع این قشون درسرحد برای هجوم آوری بصربستان نیست . بلکه بجهة محافظت حدود است .

جناب دولتلو احمد مختار پاشا آذوقه را که میخواستند بقلعهٔ نشیك بفرستند درقریهٔ (غاکو) نکاه داشته اند بعلت اینکه جمعی ازاهل شورش درحوالی قلعهٔ مذکوره مترصد بوده اند که رسیدن آذوقه را بقلعه مانع بشوند .

(مملکتین)

(نایه فرایه پرسه) می نویسد کومیتهٔ (انجمن مخصوص) پانسلاویزم که در بکرش است ازحکومت مملکتین خشنود نیست چون علاوه براینکه حکومت موافق خیالات کومیته رفتار نمی نماید مانع پیشرفت تدابیر آنها نیز می‌شود بابعالی ازرفتار حکومت مذکوره خشنودی دارد .

از تلکرافی که بتاریخ ۲۲ مارس از راکوزه بکازتهای وین کشیده است اهل شورش در روز مزبور بقلعهٔ (استیجا) هجوم آورده اند . ولی مغلوب ومنهزم کردیده اند در این هجوم بقدر بیست نفر از آنها تلف شده است .

ازچنینه بکازت (الکمانیه چایتونغ) نوشته اند

پیشتر که بارون (رودیچ) والی دالماچیا بروسای شورش درشهر (کاستلنو) صحبت میکرد وآنها بطور مخالفت جواب دادند . خشمناك شده وبآنها می کفت . من هم صرب هستم دررکهای من هم خون اسلاو هست . من نیك بختی برادران خودرا میخواهم . بآدمهای خودتان بکویید تسلیم بشوند . بعد از این نه ازاتریش ونه ازقره طاغ امید کومك ومعاونتی ندارید . دولت اتریش راه حدود را خواهد بست .

وقره طاغ نیز بشما دیکر معاونت نخواهد نمود . نصیحت مرا پذیرید وکرنه بعد پشیمان خواهید شد .

اهل شورش باز ایستادکی کرده جواب داده بودند تسلیم نخواهیم شد .

(پولتیشه کورسپوندنج) می نویسد فرار بان بوسنه که درخاك اتریش هستند بجناب حیدر افندی اظهار کرده اند که مایلجاهای خودمان میخواهیم مراجعت کنیم . ولی ازانتقام کشی اهل اسلام می ترسیم . وازاین جهت باید بحالت مسلح بودن داخل خاك عثمانی بشویم . حیدر افندی این تکلیف را قبول نکرده وکفته است برای محافظت شما عساکر نظامیه همراه می کنیم تا اسباب اطمینان شما باشد .

مادموازل (مارکوس) معهوده همراه (لی پو پرادیچ) تا بشهر لیتج رفته است . این مادموازل لباس مردانه می پوشیده وچارق در پای داشته است . وخود داخل دستهای جنك نبوده . ولی چون خیلی صاحب مکنت ودولت بود پول زیاد بمحکمه بان می داده . ودر بیمارخانهای پرستاری زخمدارها را می نمودی . بازن لی پو پرادیچ زیاد الفت ومحبت داشتند . مادموازل مذکور دریافته وتوابع بیت المقدس املاك زیاد دارد .

هفتهٔ کذشته درهر زکوین برای دوازده روز متارکه کذاشته شده جنابان احمد مختار پاشا وعلی پاشا وواصه افندی . وبارون رودیچ والی دالماچیا براکوزه آمده اند . ومنتظر بوده اند سر کرده های اختلال با آنجا بیایند . وبا آنها قرار لازم را درخصوص تسلیم شدن آنها بدهند . احتمال کلی هست که تاچهار هفتهٔ دیکر تسلیم بشوند .

(لواند هرالد)

ازقراریکه مذکور می شود مقاوله نامهٔ که دولت بابانك عثمانی داشته فسخ خواهد شد وبانك اعتبار عمومی را (بانك ده تا) یعنی بانك دولتی نام نهاده شده وبجای بانك عثمانی خواهد بود

(تراکی)

صاحبان اسهام یعنی شرکای کازت (فیکارو) که در پاریس چاپ می‌شود برای رسیدکی محاسبه در پانزدهم ماه مارس جمع شده وصورت حساب سالیانهٔ کازت را درآن مجلس خوانده اند .

مداخل سالیانهٔ کازت مذکور چهار ملیون ودوازده هزار ویکصد وپنج فرانك . ومخارج آن دوملیون وهفتصد ونود وهشت هزار ونهصد وسی وپنج فرانك بوده است .

که منفعت سالیانهٔ آن یك ملیون ودویست وسیزده هزار ویکصد وشصت فرانك می باشد بحساب پول ایران یکصد ویست ویکهزار وسیصد وشانزده تومان ونه هزار دینار است درصورتی که فرانك را یك قران حساب کنیم والا تفاوت خواهد کرد)

مداخل یومیهٔ کازت مذکور ۱۰۹۹۳ ومخارج ۷۶۶۸ فرانك بوده ودرهر روزی ۳۳۲۴ فرانك منفعت آن بوده است .

کازت مذکور هر روز بقدر شصت هزار نسخه چاپ می‌شود چندی پیشتر که ایام انتخابات اعضای مجالس سناتو وشورای ملت بود روزی بقدر دویست هزار نسخه چاپ می‌شده است .

تنها بجهة تاه کردن نسخه های کازت شصت دختر کار می کند .

درکازت بوهمیامی نویسد کتاب (اسمر) ازجانب وزارت خارجهٔ اتریش دراین نزدیکیها منتشر خواهد شد . ودراین کتاب علاوهٔ پرلائحه های چند که قونسلها ازاطراف فرستاده اند . تفصیلات واطلاعات بسیاری متعلق بشرق درآن مندرج خواهد بود .

ازکازتهای هندوستان

در (البیت کازت) مرقوم است در بیرون شهر پیشاور متصل به دروازهٔ هشت نگر لکهی نام زمینداری است (صاحب املاك) چندی پیشتر ازآن زمین خزانهٔ برآمده . تاریخ سکه‌های طلا چهار صد سال پیش ازظهور اسلام بوده است . از خزانهٔ مذکور پانصد طلا بحکومت (سرکار) داده شده است . معلوم نیست آن زرهاراسرکار بزمیندارمذکور ردخواهدنمود یانه لکهی مذکورآدم بسیار مفلوکی بوده حال همه دیون خودرا داده است . ومعلوم می‌شود که مبلغ زیادی ازآن خزانه بدستش آمده سرکار میخواهد تحقیق بنمود که این ملك وزمین پیشتر مال که بوده است .

(برآورد قشون روسی)

درسال ۱۸۷٤ درهمهٔ قشون روسیه ۲۸٤۳۱ صاحب منصب و(۲۳۸۱۹٤) نفر بود . درظرف آن سال ازصاحب منصبان ۱٤۷۵ وازنفرات ۲۲٦۰۹۲ نفر خارج وکم شده‌اند .

دراول سال ۱۸۷۵ درقشون مذکور ۲۹۱۷٤ صاحب منصب و۷٤۲٤٦۵ نفر بود ازصاحب منصبان درین سال ۱۰۷۵ نفراستعفا و۳۰٤ نفروفات کرده‌اند. وازقشون ۱۹۸٤۵۹ نفر رامرخص موقتی و۹۵٤۷ نفر را رخصت دائمیه دادشده .

و ۷۲۹۵ نفروفات نموده‌اند .

بجای صاحب منصبانی که خارج شده‌اند ۱٤۰٤ کس معاونهای صاحبان مناصب که ازخانواده های روسیه می‌باشند و۵۰۳ کس ازمعلمخانهای نظامی برای مناصب مختلفه معین شده اند . ودرسال ۱۸۷٤ درممالك روسیه دوبارعسکر کرفته‌شده یك بار بموجب نظامنامهٔ قدیم ازهر یك هزار نفس اهالی روسیه شش نفر بسربازی کرفته‌اند که ۱٤۲۱٦۳ نفر بوده باشد دفعهٔ دوم بموجب نظامنامهٔ جدید که بقرار مقرر تمامی اهالی باید داخل درسلك نظامی باشد عسکر کرفته شده ودرین دوبار سرباز نو یعنی ۷۲٤٦٤۸ نفر داخل درسلك عسکری روسی شده‌اند .

چند روز پیش فقرهٔ دزدی که در بانك بلجیك اتفاق افتاده بود شرحی نوشته بودیم . دزدی غریبی در جزو صحبت این دزدی در پاریس اتفاق افتاده است .

چنانکه درانثنای صحبت دزدی مذکور امین صندوق یکی ازبانکهای پاریس بمناسبت سخن می کوید . اکر کسی فرار بکند و بیست وهشت ساعت فاصله پیدا نماید دیکر ممکن نیست بدست آورده شود (بانکر) یعنی صاحب بانك می کوید این طور نیست . وممکن است بدست آورده شود . امین صندوق میکوید نذر می بندم ممکن نیست . بانکر میکوید خوب شما فرار بکنید ببینیم . یکی ازاعضای مجلس بانك که آنجا بود می کوید سر یك مهمانی نذر بندید ؟ قبول کرده قبول وقرار دادند . که امین صندوق تا شش روز دیکر بانك نیاید و بفاصلهٔ چهل وهشت ساعت بجستجوی او پردازند اکر تا شش روز پیدا کردند او یك مهمانی بدهد والا صاحب بانك یك مهمانی بدهد .

فردای آنروز امین صندوق باهمه مأمورین بزرك بیرون آمده و بمرکز راه آهن رفتند .

امین صندوق یك (کیف) جامدان کوچك سفری بدست کرفته ورفقای بانك را وداع نمود وسوار ارابهٔ راه آهن شد .

بزرك بانك پس از دو روز بجاهایی که لازم بود تلکراف کرد اثری ازامین صندوق پیدا نشد . شب روز هفتم باآشپز خانهٔ عمومی سفارش تدارك شام کرده ومنتظر بودند امین صندوق که نذر را برده بود خواهد آمد ولی امین صندوق نیامد . امین مذکور از فرانسه واوروپ که کذشت که میداند کجا رفته است . وپس ازاین تفصیل آنچه دربانك معلوم شده بود اینست . که این امین پیش از این نذربندی صندوقی پر از پول واسناد اسهام بخارج فرستاده واین مبلغ بقدر چند ملیون فرانك بوده‌است .

(فیکارو)

(قوه حربیهٔ چین)

دولت چین هشتصد هزار قشون چینی ودویست وهفتاد و یك هزار قشون مانچوریایی دارد ولی بقدر یکصد و پنجاه هزار ازین عساکر را بقاعده اوروپ مسلح کرده‌اند . عساکر چین در زیر ادارهٔ والیهااست . بدین جهت فوجی که باید هزار نفر داشته باشد دویست نفر ازآن موجود میباشد .

قوت بحریهٔ چین عبارت‌است ازچهل کشتی جنکی بزرك وکوچك و یك واپور زرهدار بزرك . درسواحل چین توربیلها می‌سازند .

(تورپیل صندوقهای اجزاداراست که‌در جاهای لازم جهت پرانداختن واپورها در زیر آب تعبیه می کنند وآنرا بسیم تلکرافی آتش میزنند .

(تیمپو) نام کازت اسپانیا می نویسد .

دون قارلو درشهر لندن هوا خواهان خودرا جمع خواهد کرد . که باآنها بیان وحالی بکند که ازچه جهت نابیار کردید دست ازجنك بردارد .

دون الفونس برادر دون قارلو همراه زن خود که درین بود روانهٔ لندن شده‌است که با اوملاقات نماید .

دون قارلو عمارت (اورلیان) راکه درشهر (تویکنهام) ونزدیك بلندن‌است ابتیاع نموده‌است. عمارت مذکوره مال لویی فلیب قرال سابق فرانسه بوده‌است .

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۱۹ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۷	۳٦

	فرانق	
استقراض	۱۸٦۳	۱۰۸
«	۱۸٦۵	۱۰۹
«	۱۸٦۹	۰۹۵
«	۱۸۷۲	۰۳۱
«	۱۸۷۳	۰۹۲

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤۸	۰۰

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۱۰
اعتبار عمومی	۰۳	۱۵
تراموای	۱	۵۵

کمبیال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۰۷
پاریس فرانك ۲۲ سانتیم		۷۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰٤
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۵
امپریال	۹۰	۰٦
کریجه	۵۱	۳۰
روبل (منات) نقره	۰۰	۰۰
منات کاغذی	۰۰	۰۰
مجیدیه	۱۰۳	۰۳
بشلك	۱۰٦	۳۰
متالك	۱۰۷	۱۰
پول سیاه	۱٤۰	۰۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده‌است. درمغازهٔ کتاب فروشی. درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش . دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی . دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه . مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکر .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واکر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه به‌تیپوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقربون وکارت و یزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده‌وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

﴿ کتاب کلستان ﴾

افصح الشعراشیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله‌علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریه بایزید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست فروش رایج فروش میشود .

نومرو ۵۲ فی ۸ ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ دوشنبه ﴾ فی ۲۲ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ۳ اوریل ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده وطبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیه سفید
شش ۶۰ چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
بجهت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع ونشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون واز سیاسیات و پولتیک واز تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه بجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطرده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

تربیت اطفال ورجال

انسان درهرمقامی که هست ومیخواهد بالاتر برود نمونه وسرمشق باید برای او بوده باشد . تا اینکه آن کار زودتر وبهتر پیش برود . که آن نمونه وسرمشق بواسطهٔ تعلیم وتعلم اسباب تمام حصول مقصود انسان گردد .

وضع جهان را از آغاز کار تمدن تا کنون آنچه ترقیات حاصل گردیده . همه بواسطهٔ نمونه‌ها وتعلیمها وتعلمها بوده است . این جهان را در آغاز کار مانند طفلی تصور توانیم کرد که بتدریج بزرك شده و برمشاعر وقوی وحواس ظاهریه و باطنیهٔ او افزوده . و بدان واسطه کارهای بزرك وهنرهای عجیبناك وصنعتهای حیرت افزا ازاوظاهر می‌شود .

طفلی که ازمادر میزاید بجز حواس ظاهره وقوتهای حیوانیه چیزی از او دیده نمی‌شود . که آنها هم تا بندی ناقص است . چشم دارد ومی بیند اما نمی داند چه می بیند . گوش دارد ومی شنود لکن نمی فهمد که چه می‌شنود . واشتمام رایحه را می کند ولی تمیز درمیان مشمومات را مقتدر نیست .

طفل را درآنحال قوای ظاهریه ناتمام است . اثری ازقوتهای باطن هم در او مشاهد نیست مگر آنچه باز ازقوای مشترکه باحیوانات به نسبت حال از او دیده شود مانند خنده وگریه وقهر وآشتی ازحالاتی که خاصهٔ قوای حیوانیه است .

این طفل که برحسب استعداد باید بمقامات بسیار بلند انسانیت برسد . درآغوش تربیت پدر ومادر آغاز می کند به بزرك شدن ونخست ازنمونه‌های سخن گفتن وخوردن وآشامیدن گرفته تا نشستن وبرخواستن وحرکات وآداب دیگر را . بهرقسمی که مراورا بیاموزند ونمونهٔ آن را می‌نمایند یاد می گیرد . اگر چنانچه این طفل را ازسخن بسمله وکلمات مؤدبانه یاد دهند . نام آفرینندهٔ خود ودیگر سخنان نیك را ورد زبان خود سازد . واگر فحش وهزل بیاموزند بدانگونه آغاز به تربیت کند . وبدین قراراست کار مراتب بالاتر وبرتریهای او که هرگونه اورا بالابرند وتعلیم کنند ونمونه‌های کارهای نیك را دردل او راسخ نمایند بحکم کلی ازآن جاده ومسلك تربیت بیرون نمیرود .

این مقدمات کارهایی است که درمد نظر ما است ودرخارج ازآن چیزی دراین جهان مارا محسوس نیست . بل همیشه درمیان ویا دراطراف آن رفتار داریم وجای سخنی درکلیهٔ این مطلب نیست .

ولی ازاین مراتب که گذشت انسان را یك عالم نشوونما وتربیت دیگری هم درمجالست وموانست همت . که حکم این تربیت عجیبتر واثرهای او بیشتر است .

اگرچه تربیت درنهاد طفل زودتر تاثیر دارد ولی چون احاطه وآگاهی ازهمهٔ اطراف وملزومات کارها ندارد . وآنچه می‌آموزد ناتمام است . اینست که آنچه را یاد می گیرد بطور آزادی خیال نمی تواند بمقام فعلیت بیاورد . واثری عمده برحالات او مترتب نتواند گردید .

برخلاف تربیت کسی که ازمرتبهٔ طفولیت بالا رفته وبحد جوانی وکهولت رسیده درمیان قوم وملت واز امثال واقران خود آداب واخلاق آنها را طبیعت خود می سازد .

این گونه تعلم وتربیت که بمجالست حاصل می شود اثرهای بزرك درجهان تواند داشت . بعلت اینکه قوای این متعلم ازمرتبهٔ نقصان برتری یافته . ونمونه های بسیار ازنیك وبد دردست دارد . وراه اقتدار براجرای نیات حسنه وسیئه برای او باز است .

اطفال را تربیت کردن قرض پدر ومادر است رجال را تربیت کردن قرض کیست ؟ اکنون را اینقدر باید گفت که قرض هیئت دولت وملت است قرض وطن واجزای وطن است . چنانکه هیئت دولت ویکی یکی اجزا وآحاد ملت چون ایفای این وظیفه را تکلیف خود دانستند . وهمت خود را بترتیب اسباب آن گماشتند ونتایج آن را بظهور آوردند . طبیعت ملت وهیئت مجموعه را که بمنزلهٔ یك کلی مرکب ازاجزا است مزاج دیگری حاصل شده . آداب واخلاق آنها نمونه ومربی ابنای وطن گردد اگر نیك است نیك واگر بد است بد . وکار این تربیتها درجهان بهمین طور ومنوال جاری باشد .

حال یك ملك را از آحاد ناس می توان فهمید . بدیهی است اگر آدمی بایکان بنشیند نیك شود . واگر بابدان مجالس کردد خوی آنها دروی اثر کند . طبع انسانی آن چنان لطیف است که آن را بهوا ونسیم تشبیه کرده اند . ومی گویند چنانکه نسیم ازگلزار می گذرد وبوی گل گیرد . وازجیفه ومردار میگذرد بوی مردار می گیرد . طبیعت آدمی نیز درگرفتن خوی وادب ازهم نشین خود همین حکم را دارد . حتی این مطلب را درعرب بنظم آورده اند .

عاشرا خائفة تحظی بصحبته
فالطبع مکتسب من کل محبوب

کاریج آخذة مما تمر به
تنا من النتن اوطیبا من الطیب

والحاصل مقصود در اینمقام یاد آوری ازاین مطلب است که اساس تربیت همچنانکه برای اطفال ترتیب داده می شود . برای رجال نیز همچنان مکتب تربیتی لازم است . تا انکه عموم اهالی وابنای وطن مؤدب ومهذب الاخلاق باشند . واسبابی که لازم است برای حصول این مقصد بزرك مقدس باید فراهم آورده شود . ودر مقاله های بعد بطوریکه مناسب باشد سخنی ازاین مقوله ممکن است گفته شود .

(اخبار داخله)

﴿ توجیهات ﴾

ریاست جلیلهٔ شورای دولت . بجناب ابهت ودولتمآب یوسف کامل پاشا توجیه ومحول فرموده شده است .

منصرفی سنجاق لاشید بانضمام رتبهٔ میرمیرانی بسعادتمآب جورجی افندی مشاور ثانی ولایت کرید .

---

(۱) فلسفه علم حکمت است این لفظ یعنی فیلسوف ازلفظ یونانی اخذ ومعرب شده است (فیلوس سوفیا) بوده بمعنی محب حکمت . ترکیب کرده فیلاسوف و فیلسوف نموده اند .

(خبرهای تلگرافی)

(فرانسه)

پاریس ۳۱ مارس

درشورای ملت فقرهٔ انتخاب مسیو (روسه ژاکلن) تصدیق کرده شد . رئیس شورای ملت بمجلس اظهار کرد که درخصوص تصدیق انتخابات دقت نمایند .

(روسیه)

پتربورغ ۳۱ مارس

دولت روسیه مقاوله نامهٔ تجارتی را که باامارت مملکتین درمیان داشتند امضا نمود .

خبرهایی که درخصوص تغیر وتبدیل هیئت وزرای دولت روس درمیان است اصل واساسی ندارد .

(هندوستان)

عدن ۳۱ مارس

لوردلوتون والی تازهٔ هندوستان بانجا رسیدند

اتریش ـ مجارستان

پشته ۳۱ مارس

فرزند سیم جناب کونت زیچی سفیرکبیر اتریش مقیم اسلامبول را فردا رتبهٔ معلی فیلوفی (۱) داده خواهد شد .

جناب کونت اندراسی بانجا رسیدند .

(فرانسه)

پاریس ۳۱ مارس

اسهام عمومیه ۱۵ غروش ۷۵ سانتیم
سندات روم الی ۴۵ فرانك ۰۰ »

جناب مسیو (تیکرا) سفیر ایتالیا درمأموریت خودشان باقی خواهند بود .

ازقراریکه مذکور می‌شود همهٔ والیهای ولایات عوض خواهند شد .

(بوردیاتو)

مشاوری ثانیهٔ ولایت کرید با رتبهٔ صنف ممتازی رتبهٔ ثانیه بعزتمآب طودوراکی افندی معاون سابق سنجاق قندیه

معاونیهٔ سنجاق قندیه بدرافاکی افندی معاون سابق متصرفی رسمو

معاونیهٔ سنجاق رسمو بهبنوب افندی قائممقام سابق اسفاکیا محول و توجیه شده است .

جناب ابهت ودولتمآب کامل پاشا پریروز بجانب عالی مابین همایون عزیمت وبشرف حضور اعلیحضرت شهریاری رسیده عرض ستایش وشکر گذاری ازمأموریت تازهٔ خودشان نموده ودرمراجعت بپابعالی رفته باجناب مستطاب افخم صدر اعظمی ملاقات کرده اند .

خدمت جلیلهٔ آغائی دارالسعادة الشریفه بجناب دولت وعنایت مآب جوهر اغا مصاحب حضرت پادشاهی توجیه وعنایت فرموده شده است .

خدمت جلیلهٔ سر مصاحبی بسعادتلو هاشم آغا که ازمصاحبان حضرت پادشاهی بوده توجیه فرموده شده است .

پریروز جناب مستطاب افخم صدر اعظم بمابین همایون رفته ومدت طولانی درحضور شاهانه بوده اند واز نجا بپابعالی تشریف آورده اند .

پریروز درپابعالی بریاست جناب مستطاب افخم صدر اعظمی انجمنی مرکب از جنابان دولتلوان ناظر مالیه وناظر خارجیه وناظر اوقاف وامین رسومات منعقد گردیده است ودرآن انجمن وکلای صاحبان اسناد وبعض بانکرهای معتبر غلطه نیز بوده اند .

جناب دولتمآب ابراهام پاشا کدخدای خدیویت جلیلهٔ مصر پریروز بپابعالی آمده وباجناب مستطاب افخم صدر اعظم وجناب دولتمآب ناظر خارجیه ملاقات نموده اند .

کومیسیون معادن پریروز بریاست جناب منیر بك ترجمان دیوان همایون منعقد گردیده است .

عزتمآب آیتاه بیك مکنوبیهٔ ولایت طونه روز جمعه با واپور وارنه بمحل مأموریت خود شان عزیمت نموده اند .

به دولتمآب نامق پاشا رئیس سابق شورای دولت معاش معزولیت تخصیص شده است .

ازجانب دولت علیهٔ ایران بعزتمآب جمال بیك معاون ادارهٔ اوراق نظارت جلیلهٔ خارجیه یك قطعه نشان شیرو خورشید از درجهٔ چهارم اعطا شده است .

یکقطعه نشان مجیدی از درجهٔ دوم بموسیو پزاکی قاره که از صرافان معتبر غلطه است اعطا شده است .

بموجب تلگرافی که در ۳۱ مارس ازوین رسیده است . ازقول کازت (کورسپوندنج) می نویسد امروز که دوشنبه است سرکردههای اهل شورش با اعضای مجلس حکومت قرهطاغ ملاقات خواهند کرد .

بموجب تلگرافی دیگر که در ۳۱ مارس از راکوزه رسیده است معلوم می شود اطمینان ازجهت رسانیدن آذوقه بقلعهٔ نقشیك حاصل شده وما نع مرتفع گردیده است .

پیشتر نوشته بودیم بموجب خواهش جناب مستطاب افخم خدیوی حکومت انکلیس راپورت مسیو کیوزا درخصوص مالیات مصر اعلان نمی خواهد بکند . ولی ازتلگرافی که بتاریخ یکم ماه اوریل ازلندن رسیده است معلوم می شود . که درثانی وزارت خارجیهٔ انکلیس از قاهره تلگرافی کرده است که باکی دراعلان کردن راپورت مذکور نیست .

چون مطلبی که پنهان کردنی باشد درآن راپورت نبوده و بی جهت این مطلب باعث تشویش خیال مردم وتزلزل امر صرافی می گردید . لهذا این کونه جواب از جانب خدیویت جلیله بوزارت خارجیهٔ دولت مشار الیها داده شده است .

چند روز پیش نوشته بودیم بعض تدابیردرخصوص قسطهای فائض اسناد مستقرضات دولتی واکرامیههای شمندوفر وغیرآنها ازجانب بابعالی قراری داده خواهد . وتفصیلیرا دراینباب اشعار کرده بودیم . درکازتهای دیروزی مادهٔ مذکوره وقراری را که دراین خصوص داده شده است رسماً اعلان کرده اند .

(رسمی)

چنانکه معلوم است جدول محاسبه وترتیب مخصصات ووجوهی که میبایست بجهة اسهام عمومیه واسناد راه آهن داده شود . وآنچه درمقابل آن میبایست بوده باشد . پیشتر ازجانب نظارت جلیلهٔ مالیه تنظیم وارادهٔ سنیه شرف تعلق پذیرفته بواسطهٔ کازتها اعلان شده ویك صورت مصدقهٔ آن بادارهٔ بانك عثمانی تبلیغ شده بود . دردیل آن جدول جداکانه رقوم ومشروح بود که مخصصات قسط اول ماه نیسان سال ۱۸۶۹ وسال ۱۸۷۳ که هشتصد وپنجاه ونه هزار لیرا وکسری بوده باشد ازبابت دومیلیون لیرا بقایای سال ۱۲۹۱ که درتحصیل است باید داده شود . وهمچنین فائض واکرامیهٔ اسناد راه اهن ازبابت قسط مزبور که دویست وشصت وهفت هزار لیرا وکسری است نیز از واردات رسومیه وغیرآن که داخل حساب جدول مذکور شده بود میبایست ایفا کرده شود . ولی بجهة کمی رواج محصولات ارضیه وبعض اسباب مجبره واضح است که بالطبع تحصیل بقیهٔ اموال دیوانی بتأخیر خواهد افتاد . وتاوقت حصول آن بقایا باید راه استدانه وقرض خواهی ازهرطرفی پیش کرفته شده . وتاوفائضهای زیاد داده شود . این هم صرفه بحال ما لیه ندارد وموافق حال صلاح اندیشی نیست . واکرچه مبلغی که مخصصات اسناد راه آهن را کفایت کند موجود شده است . ولی چون وقت فرستادن آن باوروپ کذشته است لهذا قرار داده می شود که مخصصات نقدی اسناد راه آهن ومستقرضات سال ۱۸۶۹ وسال ۱۸۷۳ دراول ماه ژوئیه داده شود . ودرباب دیون عمومیه دولت علیه نیز یك قاعدهٔ سالمهٔ تنظیمیه مقرر گردیده منافع صاحبان اسناد وتحویلات را بیك اطمینان دائمی ایمنی داده آید . بنا براین صاحبان اسنادرا لازم است بوجهی شك وشبهه نداشته باشند درانیکه مرتبات نقدیهٔ قسط آوریل در هرحال بتمامها دراول ماه ژوئیه . با صدی شش فائض سنوی ایفا کرده خواهد شد . علی هذا مراتب درصورت مخصوصه وقطعیه بیان واعلان کرده شد .

کازت (پولیتکاتور) که در بیك اوغلی چاپ میشود می نویسد . شخص صرافی ازتبعهٔ خارجه بسفارت خود پروتستنامهٔ درحق بانك عثمانی داده است . بجهة اینکه بانك مذکور مبلغ یك هزار ویکصدوهشتاد وهشت لیرای عثمانی ازبابت کوپون اسهام عمومیه می بایست بصراف مذکور بدهد و نمی داده است . صراف در پروتستنامهٔ خود می نویسد . بانك مذکور موافق اعلان خود که درتاریخ ۱۰ ماه ژانویه بواسطهٔ کازتها کرده است . بدون تأخیر باید مطالوب اورا کار سازی دارد . واکر تخلف ورزد لازم است ازعهدهٔ ضرر وخسارت صاحب طلب برآید .

(حالت صربستان)

اوراق اخبارکه مطالعه می شود اطمینان تمام از حصول صلح وآسایش را تأکید میکنند . مع ذلك اینکه دیده می شود مادواهای تلخ جنك را میخوریم . نه ازجهة این است که میخواهیم قوتی بهاضمهٔ خود داده باشیم . بعلت اینکه ناخوش ماسوء هضم نیست بلکه این تلخی دوا ودوای تلخ را خوردن بعلت کرسنکی است .

ازهر جانب وبهرطوری مرتب بودن مقدمات صلح وآسایش محقق می شود . ولی هنوز شاهد این مقصود روی خود را بسته و خود را نشان نمیدهد .

جای تعجب این است که امید آسایش وبیم جنك را . اهل شرق وغرب وحکومتها ازحرکات صربستان انتظار دارند .

یکی ازکازتهای آلمان مینویسد چند سال پیش از این رمال خانهٔ صلح وجنك شهر پاریس بود . پس ازچندی این رمال خانه به برلین آورده شد . اینروزها مرکز فال کیری بلغراد شده است .

یك چندی پیش ازین اهل اوروب وعساکر دولتها بچشم ناپولیون نکاه میکردند . پس از آن اشارتهای اپروی بیسمارك را منظور نظر میداشتند .

اکنون ماه جمال هیئت مدیران امارت صربستانرا باید تماشا کرد . امروز خط دائرهٔ نصف النهار اوروپ ازبالای دارالحکومهٔ پرنس میلان میکذرد . چرا نباشد ؟ اسلاوها درتلگرافنامهای خود شان میکویند صربستان سیصد هزار قشون موجود دارد . ازبراین شصت هزار تفنك سوزنی میخرد . اکر دولت اتریش آوردن آنهارا بصربستان ازخاك خود منع کند میتوانند ازراه رومیه بیاورند . وکیل امور صربستان در پاریس دوملیون کرمیجه استقراض می نماید حتی (استوك) نام کازت ملتی از بلغراد می نویسد . صربستان نمیتواند خودرا ازجنك باز دارد . واینها درچه وقتی میشود . در وقتیکه هنکامهٔ هرزکوین روبتمامی کذاشته . جناب مختار پاشا بارؤسای شورش قرار ترك اسلحه را درمیان دارد . دولت اتریش (لی پو براديج) وبسیاری از رؤسای شورشرا کرفتار میکنند . بارون روديج والیهٔ دالماچیا که پیشتر خود اهل شورشرا چه قدرها معاونت میکرد اکنون ترك اسلحه وتسلیم شدنرا مناسب دیده سپارش وتأکید می کند .

قرهطاغ بامر بابعالی درباب آسایش اظهار اهتمام می نماید . تکلیف اتفاق قرهطاغ ومملکتین ویونانستان باصربستان پذیرفته نشده سرنمیکیرد .

پس کدام قوت مرموزه صربستانرا جادو کرده طلسم ساخته است . که خودرا می نماید ونابدید می شود بازخودرا نشان داده ازچشم پنهان میکردد ؟ کدام سبب غیرمحسوس ودست نامطوس صربستان را حرکت میدهد . که باین حال در خارج ازحدودبرضا ومیل عموم دول وملل رفتار کند .

صربستان بکدام قوت وچه استحقاق آسایشی راکه مطلوب دولتین روس واتریش است . میخواهد مختل نماید . وازیکطرف هم بورسه وامور صرافیهٔ اوروپ را بتشویش وآشوب بیندازد اسباب تاخیر رفع اختلال وشورش کردد .

بالجمله بایاید دردماغ اهل صربستان ناخوشی پیدا شده باشد . ویاآنکه مطلب آنطور نیست که مامی فهمیم . بعلت اینکه صربستان را استعداد این نیست که باعساکر دولت عثمانی جنك بکند .

خاك صربستان از هرسمتی باز وراه یورش وهجوم قشون عثمانی باآنجا ازهر طرفی مفتوح است . پیشترها خاك صربستان را جنکلها احاطه داشت وراه حرکت وعبور صعب ومشکل بود . اکنون که جنکلها بریده وراهها ساخته شده است . کذشتن ازآن راهها درنهایت آسانی است .

صربستان چه قدر قشون دارد ؟ دوازده هزار قشون نظامی دارد قشون ملتی هم ازشصت هزار زیادتر نتواند بود . ولی استعداد این قشون وکفایت صاحب منصبان وحالت سواره وطوپچی بسیار ناقص وناتمام است .

دورنیست جسارت صربستان بملاحظهٔ اشکالی که درامر مالیات می بیند بایندرجه رسیده است .

حال آنکه ملت فرانسه درسال ۱۷۹۷ باهمهٔ تنگدستی وبی پولی که داشتند همواره غالب ومظفر بودند .

علی هذا اعتقاد توان کرد که حکومت صربستان بنا خوشی حمی مبتلا شده باشد . امید وارهستیم از این ناخوشی بزودی رهایی جوید .

درهر حال منتظر این هستیم که بزودی اساس شورش ازمیان برداشته شود . اگر چنانکه امارت صربستان تغییری درخیال خود نکرده . ودولتهای اوروپ هم اورا اجبار بارآمی وراحتی نمایند آنوقت جای این را خواهد داشت که بگوییم دول اوروپ لال بازی می کنند .

(ترای)

مداخل دولت انگلیس سوای هندوستان از اول ماه اوریل ۱۸۷۵ تابه ۱۸ ماه مارس ۱۸۷۶ که چند روزی ازیکسال کمتر است (هفتاد وچهار ملیون وچهار صد وبیست وهفت هزار وچهار صد وپنجاه ونه) لیرای انگلیس شده است که یك ملیون وسیصد وچهل وهفت هزار وچهار صد وپنجاه ونه لیرا زیادتر ازسال گذشته می باشد . وبحساب پول ایران ۱ کریك لیره را بیست وپنج قران ایران حساب بکنیم سیصد وپنجاه ودو کرور وشصت وهشتهزار وهفتصد وچهل ویك تومان ونیم است .

مداخل ششماههٔ هندوستان بیست وپنج ملیون وهشتصدوچهل وشش‌هزار وپنجاه لیرای انگلیسی بود است .

چون اینروزها درشورای ملت فرانسه تکلیف درخصوص عفو عمومی در حق آدمهای جمعیت (کومون) بمیان آمده بود . لهذا مناسب است کیفیت ومقدار آنها راکه درسال ۱۸۷۱ گرفتارشده اندبنویسیم هوا خواهان (کومون) بقدرسیصد وشصت‌هزار نفر بوده اند . چند کس ازآنها درجنك تلف شده وبعض دیگر فرار کردند وبقدرسی وهشتهزار نفرهم گرفتار گردیدند . واز جملهٔ آنها هشتصد وپنجاه زن وششصد وپنجاه اطفال کوچك بودند .

وبقدر هزار کس درمیان آنها بی جهت وباشتاهکاری گرفتار شده ودر ثانی آزاد شده وبیست هزار کس نیز که تقصیرآنها ثابت نشده مرخص گردیده اند .

ازباقی دیگر که گناهکار بوده اند نودوپنج کس‌را حکم بقتل داده‌شده ولی تنها بیست وپنج نفررا کشته اند .

چهار هزار وپانصد وهشتاد وپنج کس‌را حکم بنفی واخراج بلد ومحبوسی قلعه بندی داده . ودویست وپنجاه ویك نفرهم قرارشد پرنجیربندی دائمی ویکهزار ودویست وهفده نفرهم موقتی مقیدا کار کنند . وسه هزار وسیصد وشصت وهشت کس‌را حکم بحبس موقتی داده‌شد .

کومپانی تلگراف (امریك وانگلیس) روزی یکهزار وچهار صد وسی لیرای انگلیس مداخل او بوده‌است .

درکازتهای پترپورغ ودیگر ممالك روسیه می نویسند قرار ساختن راه آهنی که ازشهر قازان تابه سیبریاید کشیده بشود تصدیق کرده شده‌است وبقدر یکهزار وششصد (ورست) طول آن خواهد بود .

الآن مهندسین درترکستان پلان ونقشهٔ راه آهن آنجاهارا می کشند . وتدارك ماشین‌وآلات وادوات لازمه بآنجا فرستاده می شود .

درکازت (کشف الأخبار) بمبئ بتاریخ پنجم شهر صفر سنه ۹۳ هجری مرقوم است که آتش زدهٔ شدیدی در ۲۸ محرم در بمبئ درمحلهٔ میمش واره بمقام دونکری اتفاق افتاده خانهٔ تجارت بسیار عالی آنجا سوخته‌شد خسارتی که دراین واقعه‌وارد آمده است بروایت تایمس دوازده لك روپیه بوده است (هرلکی صد هزار است وروپیه هم‌دهیك لیرهٔ انگلیس است) سبب آتش زدهٔ‌را چنان میگویند که محلی ازنفت پر بوده آتش درو افتاده وبمجرد افتادن آتش شعله کرفته وهرچند درخاموش کردن اوسعی نموده اند ثمری نه‌بخشیده است .

(دون قارلو) که چندی بود بادولت اسپانیا بداعیهٔ قرالی وپادشاهی آن‌ملك جنك میکرد ومنفرقا وقایع جنکها که بالأخره مغلوب ومنهزم شدن او بخاك فرانسه وعزیمتش بلندن نوشته شده بود .

دون قارلو در بین راه که بلندن‌میرفت به(ووالستون) که از بندرهای انگلیس ودر پولونیا واقع است نزدیك میرسد . واتفاقا مردم آنجا آنروز بنای ساختن موقعی درآن بندر داشته‌اند ومیخواسته اند رسما آغاز بکار کنند . وجماعت انبوهی ازاعیان واشخاص انگلیس درآنجا جمع شده ومأمورین شهر پولونیا نیز که موعود بآمدن آنجا بوده اند درکشتی مخصوص نزدیك بکنار میرسند . دون قارلو نیز نزدیك می‌شود فی‌الحال برای ایفای وظیفهٔ احترام مأمورین واظهار خادمانی رسم شنلیك توپ بعمل آورده شده واطراف اسکله‌را باقسام پرقها آرایش داده وموزیك میزنند (دون قارلو) که بدبختانه ازداعیهٔ سلطنت باز افتاده وبراء خود میرفت این احترام وشنلیك وهنکامه‌را دربارهٔ خود تصور کرده ولازم میداند برای اظهار تشکر وامتنان شایقهٔ خودرا برداشته سلام بآنها بدهد . جمعیت‌مذکوره این فقره‌را دیده ازچهار طرف بنا می کنند بصفیر وهشلك زدن که دراصطلاح سوتك زدن است دون قارلو بغایت شرمنده ومنفعل گردیده فی‌الحال داخل (واکون) ارابهٔ راه‌آهن شده وپرده‌را پایین می‌آورده . جمعیت مذکوره باین یکی اکتفا نکرده درهنکام راه افتادن قطار باز بسوتك وصفیر اورا راه می‌اندازند .

(مطالعه)

باعتقاد ما این هشلك وصفیرها درمجمع اعیان ومأمورین بلدیه ازعالم معقولیت وانسانیت دوراست جواب ندادن بکسی که‌مشتبه شده است برای انفعال وشرمندهٔ‌ی اوکافی است . با اینکه انفعال‌دادن بکسی که‌سهو کرده است هم‌لزومی ندارد هشلك‌را که بجای شیشکی باصطلاح آذر بایجان‌است . اجامر واوباش میزنند کار مردمان مؤدب ومعقول نیست . اینکونه عادات درممالك شرقیه بسیار قبیح ومستهجن است اگر در اوروپ قباحتی ندارد امریست جداکانه .

کازت (وارشاو) مینویسد مکتبهائی که درمملکت وارشاو ازهمه جهت هست چه برای اطفال ذکور وچه اناث یکصد وپنجاه وهشت مکتب میباشد . ودرجملهٔ این مکتبها پانزده هزار وششصد ویازده شاکرد ومتعلم مشغول تحصیل وتعلم هستند .

درلندن

صاحبان حصهٔ (بانك انگلیس) درشانزدهم ماه مارس فرنکی مجلس کرده اند ودرآنجا راپورت عمل کردسال ۱۷۷۵ بانك بقرار ذیل خوانده شده است .

تمنع خالص بانك ازاول ماه مارس سال گذشته تا آغاز این مارس یعنی درظرف مدت یك سال (۶۵۸) هزار و ۲۳۶ لیرا شده که بعلاوهٔ مبلغ احتیاطی سه ملیون و ۲۸۳ هزار و (۶۱۲) لیرا می باشد .

ازاین مبلغ ۶۵۴ هزار ۸۸۵ لیرا جدا نموده وبهر کدام‌ازحصه‌هارا چهارلیرا ونیم قرار داده اند تقسیم بشود وسه ملیون وبیست وهشت هزار وششصد وهفت لیرا را بحساب تنخواه احتیاط بانك علاوه نمایند . تمنع مذکوررا بقرار فوق دراول ماه اوریل بایستی تقسیم کنند .

درکازتهای پاریس نوشته اند

دربانك فرانسه شمشهای طلا ونقره وپول نقد یك ملیار وهشتصد وسی هزار ملیون فرانك موجود بوده است که بقدرسیصد وشصت وشش کرور تومان پول ایران میباشد .

اینقدر سیم وزرا تاکنون کسی سراغ ندارد دریکجا جمع شده باشد خزانه‌های پادشاهان قدیم ایران چه درعهدسلاطین مدی وچه بعد ازآن یقیناً بایقدرها نرسیده است . مع هذا صندوقهای بانك ازنگاهداشتن نقره اینقدرها خوشنود نبوده است بعلت اینکه قیمت نقره روز بروز بطور دائمی درتنزل است .

نقره بحساب صرافی اکنون را درصدی هفت ونیم کم میکند وبدین جهت بکسانیکه میخواهند نقرهٔ مسکوك یاغیرمسکوك آورده ورهن بگذارند وتنخواه بگیرند . اعلان شده است که درصدی هفت ونیم زیادتر ازمیزان رهن طلا باید بیاورند .

بتاریخ ۱۴ ماه مارس ازتونس بکازت (پاری ژورنال) نوشته اند دیروز درشهر هنکامهٔ بزرکی بود . مسیو (بولیغا) رئیس محکمهٔ قونسلکری ایتالیا درساعت نه‌روز که بقدرسه ساعت ازطلوع آفتاب گذشته‌است ازخانهٔ خود بیرون آمده بمحکمهٔ خود می‌رفت جوانی هم ازاهل ایتالیا که ازدستهٔ موزیك تیاتر بودی همراه‌او بود . بقدر بیست‌وپنج قدم راه بمحکمه مانده‌یك‌نفر روبروی اوآمده وطپانچه بروی اوخالی کرد . کاوله شایقهٔ اورا کرفته وسوراخ نمود . این مرد ایتالیائی شخصی بوده‌است که روز پیش بجهة اینکه اطاعت بقواصهای قونسلکری نکرده‌بوده‌است حکم بنجاه فرانك جریمه درحق اوشده بوده‌است . جوان ایتالیائی رفیق رئیس درین بین فرار کرده ورئیس خودرا تهدید . طپانچهٔ خودرا درآورد وخواست دشمن خودرا بزند اوپیش‌دستی کرده دوتیردیکر بروی رئیس انداخت . ولی کاوله نکرفته رد شد رئیس بدرخانهٔ محکمه رسید درآنجا افتاد . شکر فروش هجوم نموده بمخبر اورا زخمدار نمود . زخم خنجر اززیر چشم اوتابینه اش رسیده‌وکوشت واستخوان زنخدان ودوسه دندان اورانیز بریده‌بود . رفیق رئیس که فرار کرده بود بقونسلکری رسیده وکفت که رئیس محکمه‌را کشتند ودیکر سخنی نتوانست بکوید وبیخود افتاد .

شکر فروش همکان برد رئیس کشته شده وراء مغازهٔ خودرا پیش کرفت . قواصهای قونسلکری دویدند که خبر ازاین ماجرا بکیرند . نزدیك بدکان شکر فروش رسیدند شکر فروش خیال کرد که اینها برای کرفتن اومی آیند وطپانچه‌را درآورده وبسوی آنها آتش کرد .

قواصها بروی شکر فروش هجوم کرده وهنکامهٔ جنکی درآنجا برپا کردید وطپانچه‌ها ازطرفین بهمدیکر خالی می کردند ومردم هم‌دکان ومکازه‌های خودشان‌را بسته‌بعضی‌فرارکرده وبعضی تماشاایستاده بودند سربازهای تونس که اکثراوقات درکوچها مشغول بیافتن جوراب هستند اسلحهٔ خودشان‌را بدست آورده وخیلی تلاش می کردند که مردم‌را ازآنجا دور نمایند .

شکر فروش بقدر بیست ویك تیرطپانچه خالی کرد ودرآن بین یکی از قواصها اورا بکلوله زد وچند قدم رفت وبرزمین افتاد ومرد .

زخم مسیو بولیغا زیاد کاری بوده اکرچه مردنی نیست ولی ازجای التهابی اندیشه می‌شود .

ازسند های راه آهن روم ایلی که روز شنبه بیستم مارت رومی سنه ۹۲ در قرعه‌کشی وهفتم کشیده شده است نومروهایی که باآنها قرعه اصابت نموده ومبالغی که بهر نومرو عاید است بقرار ذیل میباشد واین صورت ازمالیه گرفته شده است ٠

ششصد هزار فرانك

عدد سند ۱

نومرو

۱٤۹۰۰۸

شصت هزار فرانك عدد سند ۱

نومرو

۱۱۰۵۵۲٤

بیست هزار فرانك عدد سند ۲

نومرو

۸۸٤۹۳٤ ٦٤۹۲۱٦

ششهزارفرانك عدد سند ٦

نومرو

٦۳۳۷۷٥ ۲۹۰۸۸۸ ۲٦۷۵۳۹

۱۹۷۳٦۵٤ ۱۲۵۹۳۰۷ ۸٤٤۸۲۲

سه هزار فرانك عدد سند ۱۲

نومرو

۱٤۳٤۷۹۸ ۰۹۵۸۹٤٤ ٦۱۹۳۲٤ ۰۲۷۵۳۳

۱۵۸۱۲٤٦ ۱۳۸۵۵۱٦ ٦۹۸۱۹٦ ۳۲۵٦۵۱

۱۸۲٤۲٦۹ ۱٤۱۸۹٦۰ ۷٦۸۷۰۸ ٤۳٦٦۱۰

یکهزار فرانك عدد سند ۲۸

نومرو

۱٦۰۵۰۱۰ ۰۸۸٤۹۳۵ ٤۳٦٦۰۸ ۰۹۸۰۹۷

۱٦٤۵۵۲۰ ۱۱۰۵۲۹۳ ٤۳٦٦۰۹ ۱٤۳۹۵۸

۱٦٦۲۹۱۷ ۱۱۳۷۳۷٦ ٦۱۹۳۲۵ ۱٤۹۰۰۷

۱٦۹٤۲۸۵ ۱۱۷۲۱۲۹ ٦۹۸۱۹۷ ۲۲۸۹۹۲

۱۷۷۸۳۸۲ ۱٤۹۳۲۹۹ ۷٦۸۷۰۹ ۲۳۸٦۸۷

۱۸۲۷۳۸۷ ۱٤۹۳۳۱۰ ۷۷۲۱۳۲ ۲۳۸٦۸۵

۱۹۷۳٦۵۳ ۱۵۹۳۹۱۹ ۸۸٤۹۳۱ ٤۲٦٦۰٦

چهارصد فرانك عدد سند ۳۵۰

نومرو

۰۳٦۹٦۳۲ ۲٦۷۵٤۰ ۱٤۳۹۵۹ ۰۲۷۵۳۱

۰۳٦۹٦۳۳ ۲۹۰۸۸٦ ۱٤۳۹٦۰ ۰۲۷۵۳۲

۰۳٦۹٦۳٤ ۲۹۰۸۸۷ ۱٤۹۰۰٦ ۰۲۷۵۳٤

۰۳٦۹٦۳۵ ۲۹۰۸۸۹ ۱٤۹۰۰۹ ۰۲۷۵۳۵

۰۳۹۳۲٤۱ ۲۹۰۸۹۰ ۱٤۹۰۱۰ ۰۲۸۱۹٦

۰۳۹۳۲٤۲ ۲۹۵۵۷٦ ۲۲۸۲۱٦ ۰۲۸۱۹۷

۰۳۹۳۲٤۳ ۲۹۵۵۷۷ ۲۲۸۲۱۷ ۰۲۸۱۹۸

۰۳۹۳۲٤٤ ۲۹۵۵۷۸ ۲۲۸۲۱۸ ۰۲۸۱۹۹

۰۳۹۳۲٤۵ ۲۹۵۵۷۹ ۲۲۸۲۱۹ ۰۲۸۲۰۰

۰٤۲٦۷٦٦ ۲۹۵۵۸۰ ۲۲۸۲۲۰ ۰۵۷۷۹٦

۰٤۲٦۷٦۷ ۳۰٦٤۸٦ ۲۲۸۹۹۱ ۰۵۷۷۹۷

۰٤۲٦۷٦۸ ۳۰٦٤۸۷ ۲۲۸۹۹۳ ۰۵۷۷۹۸

۰٤۲٦۷٦۹ ۳۰٦٤۸۸ ۲۲۸۹۹٤ ۰۵۷۷۹۹

۰٤۲٦۷۷۰ ۳۰٦٤۸۹ ۲۲۸۹۹۵ ۰۵۷۸۰۰

۰٤۳٦٦۰۷ ۳۰٦٤۹۰ ۲۳۸٦۷۱ ۰۹۸۰۹٦

۰۵۱۵٦۷٦ ۳۲۵٦۵۲ ۲۳۸٦۸۲ ۰۹۸۰۹۸

۰۵۱۵٦۷۷ ۳۲۵٦۵۳ ۲۳۸٦۸٤ ۰۹۸۰۹۹

۰۵۱۵٦۷۸ ۳۲۵٦۵٤ ۲٦۷۵۳٦ ۰۹۸۱۰۰

۰۵۱۵٦۷۹ ۳۲۵٦۵۵ ۲٦۷۵۳۷ ۱٤۳۹۵٦

۳٦۹٦۳۱ ۲٦۷۵۳۸ ۱٤۳۹۵۸

۰۵۱۵٦۸۰	۰۷۷۱۷٦۱	۱۰۲۹۷۸۹	۱٤۹۳۳۰٦
۰۵۲۱۱۲٦	۰۷۷۱۷٦۲	۱۰۲۹۷۹۰	۱٤۹۳۳۰۷
۰۵۲۱۱۲۷	۰۷۷۱۷٦۳	۱۰٤۱۱٦٦	۱٤۹۳۳۰۸
۰۵۲۱۱۲۸	۰۷۷۱۷٦٤	۱۰٤۱۱٦۷	۱٤۹۳۳۰۹
۰۵۲۱۱۲۹	۰۷۷۱۷٦۵	۱۰٤۱۱٦۸	۱٤۹٤۰۰٦
۰۵۲۱۱۳۰	۰۷۷۲۱۳۱	۱۰٤۱۱٦۹	۱٤۹٤۰۰۷
۰۵۲٤۲۵٦	۰۷۷۲۱۳۳	۱۰٤۱۱۷۰	۱٤۹٤۰۰۸
۰۵۲٤۲۵۷	۰۷۷۲۱۳٤	۱۰٤۵۲۱٦	۱٤۹٤۰۰۹
۰۵۲٤۲۵۸	۰۷۷۲۱۳۵	۱۰٤۵۲۱۷	۰٤۹٤۰۱۰
۰۵۲٤۲۵۹	۰۸۲۲٤۰۱	۱۰٤۵۲۱۸	۱۵۷۳۹۱٦
۰۵۲٤۲٦۰	۰۸۲۲٤۰۲	۱۰٤۵۲۱۹	۱۵۷۳۹۱۷
۰۵٤۲۱۹۱	۰۸۲۲٤۰۳	۱۰٤۵۲۲۰	۱۵۷۳۹۱۸
۰۵٤۲۱۹۲	۰۸۲۲٤۰٤	۱۱۰۵۲۹۱	۱۵۷۳۹۲۰
۰۵٤۲۱۹۳	۰۸۲۲٤۰۵	۱۱۰۵۲۹۲	۱۵۸۱۲٤۷
۰۵٤۲۱۹٤	۰۸۳۳۸۲۰	۱۱۰۵۲۹٤	۱۵۸۱۲٤۸
۰۵٤۲۱۹۵	۰۸٤٤۸۲۱	۱۱۰۵۲۹۵	۱۵۸۱۲٤۹
۰۵۹۹۱۰٦	۰۸٤٤۸۲۳	۱۱۰۵۵۲۱	۱۵۸۱۲۵۰
۰۵۹۹۱۰۷	۰۸٤٤۸۲٤	۱۰۰۵۵۲۲	۱۵۸۷۰۲٦
۰۵۹۹۱۰۸	۰۸٤٤۸۲۵	۱۱۰۵۵۲۳	۱۵۸۷۰۲۷
۰۵۹۹۱۰۹	۰۸۷۲۱۵۱	۱۱۰۵۵۲۵	۱۵۸۷۰۲۸
۰۵۹۹۱۱۰	۰۸۷۲۱۵۲	۱۱۳۷۳۷۷	۱۵۸۷۰۲۹
٦۱۹۳۲۱	۰۸۷۲۱۵۳	۱۱۳۷۳۷۸	۱۵۸۷۰۳۰
٦۱۹۳۲۲	۰۸۷۲۱۵٤	۱۱۳۷۳۷۹	۱٦۰۵۰۰٦
٦۱۹۳۲۳	۰۸۷۲۱۵۵	۱۱۳۷۳۸۰	۱٦۰۵۰۰۷
٦۳۳۷۷۱	۰۸۸٤۹۳۲	۱۱۷۲۱۲٦	۱٦۰۵۰۰۸
٦۳۳۷۷۲	۰۸۸٤۹۳۳	۱۱۷۲۱۲۷	۱٦۰۵۰۰۹
٦۳۳۷۷۳	۰۹۳٦۲٦٦	۱۱۷۲۱۲۸	۱٦٤۵۵۱٦
٦۳۳۷۷٤	۰۹۳۱۲٦۷	۱۱۷۲۱۳۰	۱٦٤۵۵۱۷
٦٤۹۲۱۷	۰۹۳۱۲٦۸	۱۲۵۹۳۰٦	۱٦٤۵۵۱۸
٦٤۹۲۱۸	۰۹۳۱۲٦۹	۱۲۵۹۳۰۸	۱٦٤۵۵۱۹
٦٤۹۲۱۹	۰۹۳۱۲۷۰	۱۲۵۹۳۰۹	۱٦٦۳۹۱٦
٦٤۹۲۲۰	۰۹۵۸۹٤۱	۱۲۵۹۳۱۰	۱٦٦۲۹۱۸
٦۵۱٤۷۱	۰۹۵۸۹٤۲	۱۲۲۷۲۲۱	۱٦٦٤۹۱۹
٦۵۱٤۷۲	۰۹۵۸۹٤۳	۱۲۲۷۱۲۲	۱٦٦٤۹۲۰
٦۵۱٤۷۳	۰۹۵۸۹٤۵	۱۲۲۷۱۲۳	۱٦۹٤۲۸۱
٦۵۱٤۷٤	۰۹٦٤۷۱۱	۱۲۲۷۱۲٤	۱٦۹٤۲۸۲
٤۵۱٤۷۵	۰۹٦٤۷۱۲	۱۲۲۷۱۲۵	۱٦۹٤۲۸۳
٦۵۸۷۲٦	۰۹٦٤۷۱۳	۱۲٦۲۵۱۱	۱٦۹٤۲۸٤
٦۵۸۷۲۷	۰۹٦٤۷۱٤	۱۲٦۲۵۱۲	۱۷۲۳۲۲٦
٦۵۸۷۲۸	۰۹٦٤۷۱۵	۱۲٦۲۵۱۳	۱۷۲۳۲۲۷
٦۵۸۷۲۹	۰۹٦۷۲۱۱	۱۲٦۲۵۱٤	۱۷۲۳۲۲۸
٦۵۸۷۳۰	۰۹٦۷۲۱۲	۱۲٦۲۵۱۵	۱۷۲۳۲۲۹
٦۸۱۹٤٦	۰۹٦۷۲۱۳	۱۳۲۷۰۵۱	۱۷۲۳۲۳۰
٦۸۱۹٤۷	۰۹٦۷۲۱٤	۱۳۲۷۰۵۲	۱۷۷۸۳۸۱
٦۸۱۹٤۸	۰۹٦۷۲۱۵	۱۳۲۷۰۵۳	۱۷۷۸۳۸۳
٦۸۱۹٤۹	۰۹۷٤۷٦۱	۱۳۲۷۰۵٤	۱۷۷۸۳۸٤
٦۸۱۹۵۰	۰۹۷٤۷٦۲	۱۳۲۷۰۵۵	۱۷۷۸۳۸۵
٦۹۸۱۹۸	۰۹۷٤۷٦۳	۱۳۸۱۳۰۱	۱۸۲٤۲٦٦
٦۹۸۱۹۹	۰۹۷٤۷٦٤	۱۳۸۱۳۰۲	۱۸۲٤۲٦۷
٦۹۸۲۰۰	۰۹۷٤۷٦۵	۱۳۸۱۳۰۳	۱۸۲٤۲٦۸
۷۲٦۹۹٦	۱۰۰۵۱۸٦	۱۳۸۰۳۰٤	۱۸۲٤۲۷۰
۷۲٦۹۹۷	۱۰۰۵۱۸۷	۱۳۸۱۳۰۵	۱۸۲۷۳۸٦
۷۲٦۹۹۸	۱۰۰۵۱۸۸	۱۳۸۵۵۱۷	۱۸۲۷۳۸۸
۷۲٦۹۹۹	۱۰۰۵۱۸۹	۱۳۸۵۵۱۸	۱۸۲۷۳۸۹
۷۲٦۹۷۰	۱۰۰۵۱۹۰	۱۳۸۵۵۱۹	۱۸۲۷۳۹۰
۷٤۱۳۳۱	۱۰۱۰۲٤۱	۱۳۸۵۵۲۰	۱۸٦۲۹۷۱
۷٤۱۳۳۲	۱۰۱۰۲٤۲	۱٤۱۸۹۵٦	۱۸٦۲۹۷۲
۷٤۱۳۳۳	۱۰۱۰۲٤۳	۱٤۱۸۹۵۷	۱۸٦۲۹۷۳
۷٤۱۳۳٤	۱۰۱۰۲٤٤	۱٤۱۸۹۵۸	۱۸٦۲۹۷٤
۷٤۱۳۳۵	۱۰۱۰۲٤۵	۱٤۱۸۹۵۹	۱۸٦۲۹۷۵
۷٦٦٤۹۱	۱۰۲۹۱۷٦	۱٤۳٤۷۹٦	۱۹۰۰٤٤٦
۷٦٦٤۹۲	۱۰۲۹۱۷۷	۱٤۳٤۷۹۷	۱۹۰۰٤٤۷
۷٦٦٤۹۳	۱۰۲۹۱۷۸	۱٤۳٤۷۹۹	۱۹۰۰٤٤۸
۷٦٦٤۹٤	۱۰۲۹۱۷۹	۱٤۳٤۸۰۰	۱۹۰۰٤٤۹
۷٦٦٤۹۵	۱۰۲۹۱۸۰	۱٤۹۳۲۹٦	۱۹۰۰٤۵۰
۷٦۸۷۰٦	۱۰۲۹۷۸٦	۱٤۹۳۲۹۷	۱۹۷۳٦۵۱
۷٦۸۷۰۷	۱۰۲۹۷۸۷	۱٤۹۳۲۹۸	۱۹۷۳٦۵۲
۰٦۸۷۱۰	۱۰۲۹۷۸۸	۱٤۹۳۳۰۰	۱۹۷۳٦۵۵

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۲۰ مارت رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۷۰	۲۰
	فرانق	
استقراض	۱۸٦۴	۱۰٦
«	۱۸٦۵	۱۰۷
«	۱۸٦۹	۰۹٤
«	۱۸۷۲	۰۳۰ـ
«	۱۸۷۳	۰۹۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤۷	۰۵
	لیرای عثمانی	فروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۱۰
اعتبار عمومی	۰۲	۱۰
تراموای	۱	۵۰
	کبیال	فروش پاره
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۱	۰٤
پاریس	فرانك ۲۲ سانتیم	۷۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

از قرار صد غروش

	فروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	٤
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۵
امپریال	۹۰	۰٦
کرمیجه	۵۱	۳۰
روبل (منات) نقره	٠٠	٠٠
منات کاغذی	٠٠	٠٠
مجیدیه	۱۰۳	۰۳
بشلك	۱۰٦	۳۰
متالك	۱۰۷	۱۰
پول سیاه	۱٤۰	٠٠

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران ٠ درخصوص محاکمهٔ ادیان مخالفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ٠ ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است٠ درمغازهٔ کتاب فروشی٠ درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سعید فروش میشود ٠

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش ٠
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی ٠
دکان تنبا کوفروش در اقسرای نزدیك پشل طولومبه ٠
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك در روز برمسافرخانهٔ عسکر ٠

درادارهٔ مخانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود ٠ واگر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست ٠

(هرگونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه بلیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقربون وکارت ویزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید ٠ وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است ٠

﴿ کتاب گلستان ﴾

افصح الشعراشیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید ٠ و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست فروش رایج فروش میشود ٠

نومرو ۵۳ فی ۹ ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه‌شنبه ﴾ فی ۲۳ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ٤ اوریل ۹۸۷٦ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ٤۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

تربیت ملت بعهدهٔ ارکان دولت است

سخن از تربیت انسانها بود و سرمشق و نمونهای تربیت بدیهی است که راه تربیت و سبک و اسلوب ادب آموزی در هر ملک و ملتی باختلاف است . و کلیهٔ اطوار و آداب بزرگان و رؤسای اقوام سرمشق عمومی برای آحاد ناس و افراد ملت است . همچنانکه آداب و اطوار پدر و مادر سرمشق اطفال و فرزندان است . دولت و ارکان دولت به هیئت اجتماعیه پدر و مادر ملت و ابنای وطن است .

وطن تنها سنگ و آب و خاک نیست . وطن انسانی است تام الخلقه و اعضای رئیسه آن انسان که حافظ حیات و زنده‌گانی او است . هیئت مجموعهٔ دولت و ارکان و امنای دولت است و بدیهی است که اعضای دیگر همه تابع اعضای رئیسه میباشد . و زنده‌گی و حرکت و سکون آنها بسته بوجود اعضای رئیسه است . در اینحال هرقدر بزرگان ملت و ارکان دولت استقامت و آثار اخلاق حسنه و آداب محموده را از خودشان و از حواشی و بستگان خود ظاهر نمایند . ترقیٔ حال و تحسین اخلاق و آداب اهل ملت و وطن بهمان درجه بالا رفته معنیٔ تناسب اجزای وطن بطور مقصود حاصل گردد .

نیکی و بدی حالات و اطوار بزرگان و رؤسا . میزان نیک بختی و بدبختی ملت است . استقامت و اعوجاج نیات ارکان و اعیان اساس آبادی و خرابی وطن است . چشم همهٔ ملت در اطوار بزرگان است گوش تمامیٔ اهالی بآوازهای ایشان است .

از این گذشته هرگونه ترتیبی که در تربیت عموم ملت از بزرگ و کوچک داده شود . باز بسته به تدابیر صائبانهٔ ارکان دولت است . همچنانکه پدر فرزندان خود را مطلق العنان نگذاشته و آنی از انتظام وضع تربیت آنها غافل نیستند دولت نیز به همین طور اسباب تربیت را باید در اطراف مملکت ممهد دارد و خود نظارت این مکتب مقدس را نماید .

این مطلب بطور عموم معلوم است و خصوصیات آن بسته باقتضای حال ملک و مملکت و وضع مناسبات اهالی است . ولی درجائی که بجهات چند دقت درین نقطه لازم است البته دولت را تکلیف زیادتر می‌شود . خاصه درصورتیکه اصلاح حال اهل ملک و اندیشهٔ مآل کار از جهت تکلیف معنوی نیز اهمیت و لزوم داشته باشد .

در ممالک محروسهٔ عثمانیه این همهٔ اهل مذاهب و ادیان مختلفه هستند که حالات آنها معلوم و حال موقع اسلامبول هم معین است خیالات اهل اوروپ را نیز درحق دولت علیهٔ عثمانیه می‌بینیم خصوصا در این اواخر که فراغتی از کارهای خودشان داشته و موازنهٔ سابقه بهم خورده و کسی تکلیف آیندهٔ خود را نیز نمیتواند معین کند .

لاجرم اساس تمامیٔ انتظامات ملکیه بسته بانتظام حال سکنهٔ آن ملک است . و این انتظام حال ممکن نتواند بود مگر بحسن آمیزش اجزای ملک . و امتزاج صنوف تبعه و اهالی . تا آنکه از این آمیزش ایشان یک کیفیت ثانویه حاصل شده . درمقام نگاهداری وطن اختلاف آیین و مذهب را ملاحظه نکرده . یکدل و یکزبان در نگاهداری و آبادی وطن کوشند . وگرنه با این همه حالات ناگوار که اطراف را فرا گرفته است تا جهات اختلاف و تنافر از میان برداشته نشود . و ائتلاف و تعارف واقعی در دلها ثابت نگردد . کار وطن و وطن داری باشکال خواهد کشید و رسانیدن آبادیٔ ملک و مملکت بدرجهٔ که مقصود است آسان نتواند بود .

وقت اقتضائی دارد . سیل ترقیات اوروپ و استعداداتی که برای آنها از هر جهتی حاصل شده است باید تا ممالک شرقیه مناسبت پیدا نماید همان طوری که آنها جمیع ممالک خودشان را آباد کرده جای خالی در ملک نگذاشته اند ما هم باید بهمان طورها مقدمات زراعت ترتیب کنیم اوصاغ تجارت و صرافی را هم باآن درجه برسانیم که ایشان رسانیده اند .

می نویسند در خزانهای پادشاهان ایران هیچ وقتی بقدریکه امروز در بانک فرانسه پول نقد و سیم و زر موجود است نبود . حال آنکه شنیدن تفصیل خزانهای ایران و آن گنجهای هشتگانهٔ خسرو پرویز و مانند آنها همیشه ماهارا بتعجب می آورد . اکنون یک بانک پاریس اینقدر تنخواه را مالک است . که میگوید هیچ وقتی پادشاهان ایران اینقدر در خزانه ها سیم و زر نداشته اند چه پادشاهان مدی و چه کیاسره و چه دیگران .

واز این قرار است کار علوم و فنون و صنایع . که باید همهٔ اینهارا برتری دهیم و بتوانیم خود را از احتیاج بدیگری حفظ کرده و مالک ملیت و وطن داری خود مان باشیم .

و همچنین است امور نظامی و قوت حربیه و کارهای پولیتیکی و غیر ذلک که همهٔ اینهارا ناچار باید به نسبت حال همسایها داشته باشیم . وگرنه وقتی خبر خواهیم شد که کار از کار گذشته است و پشیمانی هم سودی نمیدهد .

(خبرهای تلگرافی)

انگلیس

لندن ۱ اوریل

راپورت مسیو کیوٴ بمجلس پارلمنت داده شد .

علیا حضرت ملکهٔ انگلیس ۲۱ ماه مارس بلندن مراجعت خواهند نمود .

(مصر قاهره)

جناب اوف ولس از اسکندریه بسمت انگلستان حرکت کردند .

اتریش ـ مجارستان

وین ۱ اوریل

وکلای مجارستان بوین آمده اند . و در باب مطالب و مناسبات درمیان اتریش و مجارستان باوزرای اتریش در گفتگو و مذاکره میباشند .

(المان)

برلین ۱ اوریل

اعلیحضرت ایمپراتور و پرنس ولیعهد در روز تولد پرنس بسمارک بخانهٔ ایشان تشریف برده و ایشانرا تبریک و تهنیت گفته اند .

(فرانسه)

پاریس ۱ اوریل

چند نفر از صرافان فرانسه جمعیتی کرده وجه لازم را برای ایفای قسط کوپون اوریل مستقرضات خدیویت مصریه را اعطا کرده اند .

انگلیس

لندن ۱ اوریل

کازتها می‌نویسند خدیویت جلیلهٔ مصریه استقراض تازه خواهند کرد .

(روتر هوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۱ اوریل

سندات روم ایلی	۲۰	فلورین	۱۰	سانتیم
لیرای عثمانی	۱۰	»	٤۸	»
لیرای فرانسه	۰۹	»	۲۸	»

امروز در بورسه داد و ستد زیاد بود . فیئات اسهام کمی ترقی کرد .

قرعهٔ نخستین (قردید لوزه) بقسم ۳۱۳٦ نمرو ۵۵ و دوم بقسم ۳۱۳٦ نمرو ٦٤ موافق بیرون آمد وکلای مجارستان که اکنون در وین هستند چند مجلس با وزرای اتریش در باب تعرفه‌های گمرک ملاقات نموده اند .

(المان)

برلین ۱ اوریل

درخصوص خریده شدن راههای آهن المان از جانب ایمپراتوری شوراهای ملت باوٴیر و ساکس و ورتنبرغ مخالفت می‌نمایند .

(فرانسه)

پاریس ۱ اوریل

اسهام عمومیه	۱٦	غروش	۳۰	سانتیم .
سندات روم ایلی	٤۵	فرانک	۷۱	»

انتخاب بعض اعضاها که هوا خواهان قرالیت هستند از جانب شورای ملت تصدیق نشده است .

(انکلیس)

لندن ۱ اوریل

اسهام عمومیه ۱۶ غروش ۲۰ پاره

(بوردیانو)

(اخبار داخلیه)

﴿ توجیهات ﴾

ریاست مجلس رسومات بسعادتمآب سلیمان افندی رئیس سابق ادارهٔ اورمان (جنکل) .

ریاست ادارهٔ اورمان بسعادتمآب منیر افندی رئیس سابق مجلس رسومات .

نظارت انحصار دخان بعزتمآب سلیمان بك ناظر سابق رسومات طونه .

نظارت رسومات سلانیك بعزتمآب حافظ خلیل افندی ناظر سابق انحصار دخان .

اعضائی مجلس رسومات باصنف متمایزی رتبهٔ ثانیه بعزتمآب صادق بك مأمور تحقیق سابق ادارهٔ انحصار توجیه فرموده شده است .

جناب جلالتمآب میرزا محمد حسین دبیر الملك که از بزرکان رجال و وزرای دولت علیهٔ ایران است . وسال کذشته عازم مکهٔ معظمه شده بودند . پس از ایفای فریضهٔ حجة الأسلام وزیارت آستان مقدس حضرت رسالت پناه وائمه طاهرین علیه وعلیهم الصلوة والسلام . از مدینهٔ منوره درحمل مصری بقاهره واز آنجا باسلامبول عزیمت نموده وامروز باوابور مقرری (لوئید) وارد ودرسفارت خانهٔ علیهٔ ایران بمهمانی پذیرایی شده اند .

موافق تلکرافی که روز پنجشنبه کذشته باسلامبول رسیده است . ملاقات جنابان مختار پاشا وعلی پاشا با بارون رودیج وبیانامهٔ واصه افندی نتایج خوب بخشیده . بقدر پانصد نفر هم از اهل هرزکوین بوطنهای خودشان برکشته و جمعی نیز آمادهٔ برکشتن بوده اند .

بموجب تلکرافی که در ۲۱ ماه مارت رومی ازولایت بوسنه بمقام عالیٔ وکالت پناهی آمده است پنج وشش هزار نفر از اهل شورش درسمت بنا لوقه وبهکه بنا کهان اجتماع کرده ویکی دوروز است مشغول جنك باعساکر شاهانه وافرادردیفه هستند .

ازقرار مذکور خزینهٔ جلیلهٔ مالیه دراین دوسه روز معاش دوماهه بهر کدام ازمأمورین را ایفا خواهند فرمود .

توپی را که مسیو کروپ بطور هدید بنام اعلیحضرت پادشاهی فرستاده است باسلامبول رسیده وبا اسباب وملزومات آن در توپخانهٔ عامره بیرون خواهند آورد .

جناب سیرهنری الیوت سفیر کبیر انکلیس از مسیو کونت (سیجنی) معلم دستهٔ طلومبه (این دسته برای خواموش کردن حریق است) خواهش نمود که یك خط تلکراف درمیان مرکز دستهٔ مذکور وسفارتخانهٔ دولت انکلیس ترتیب نماید .

روز یکشنبه وقت صبح یك نفر نان فروش را در حوالیٔ (اوق میدانی) کشته اند هنوز قاتل معلوم نشده است . مأمورین درجستجوی او بوده اند .

(حالت مالیات مصر)

جناب مستطاب افخم خدیوی وضع مالیات مصر را میخواهند اصلاح نمایند . وازاین جهت خواهش از دولتهای انکلیس وفرانسه وایتالیا نمودند هر کدامی یکنفر کومیسر برای بانك تازه تعیین نمایند . که درراه انداختن کار مراقب بوده ومعاملات جاریه را درنظر مقابله وتفتیش داشته باشند . جناب مسیو دیسرائلی رئیس وزرای انکلستان این خواهش جناب خدیوی را قبول نکرده اند .

مداخله کردن درخصوصات داخلیهٔ یك دولت کار سهل نیست . بعلت اینکه به سبب این مداخله یك تکلیف ومسؤلیت بزرکی را باید درعهدهٔ خود بکیرد خصوصا درحالتیکه نمیداند این مداخله نتیجهٔ خوب خواهد داد یابد .

منظور ازتشکیل بانك مذکور این است . که چهار صد ملیون لیرای انکلیس برای خدیویت جلیله تدارك کرده شود . ودیون دائرهٔ خدیویه را راه بیندازد . وچون درحالت حاضره جناب خدیو خودشان نمیتوانند استقراض بکنند . این است که خواهش دارند کسی ازخارج باشد واز برای ایشان استقراض نماید .

حق تحصیل مالیات ومداخل مصر بآن بانك حواله خواهد شد . وازاین مداخل فائض مستقرضات داده شده ومقرر خواهد بود که دیکر استقراضی کرده نشود .

اکر این کار نتیجه پذیر بشود حالت مالیات مصر بسیار خوب خواهد شد .

ولی درجهٔ قدرت واختیار کومیسرها تا کجا خواهد شد ؟ واز برای حرکات ایشان حکومت خود شان مسئول خواهند بود یانه ؟ جای نازك مطلب اینجا است .

باعتقاد ما از این جهت است دولت انکلیس خواهش خدیویت را قبول نه نموده است .

اکر دول اوروپ بخواهند بامر مالیات مصر مداخله نمایند . باید جناب خدیوی اذن بدهند همهٔ واردات که از برای تأدیهٔ کوپونها لازم است از جانب مأمورین سه دولت تحصیل بشود بطوری که ممکن نشود مبالغ مذکوره بجای دیکر صرف کرده شود .

(پوست خانه ومطبوعات محلیه)

امروز درنظر داشتیم شرحی درخصوص پوستهای ممالك محروسهٔ عثمانیه وشکایتهایی که در اینباب باید بشود بنویسیم . وکمیت خامه را در این میدان قدری سردهیم . چون کازت صباح تقدم برماجسته بود مناسب دیدیم بسبك ترجمه مندرجات آنرا نقل کرده حق تقدم اورا نیز در اینباب رعایت ودرآن ضمن مطالعات خودرا بیان نماییم .

لزوم ومنافع پوست را لازم نیست بشماریم ولی نباید فراموش کرد که هر قدر منافع پوست بیش است بهمان نسبت تکالیف آن هم سنکین است .

کار وخدمتی که پوست برای مردم باید بکند عبارت ازدوچیز است (سهولت) و (امنیت)

اکر چنانچه نقل کردن یك کاغذ یاچیز دیکر ارجایی بجای دیکر بواسطهٔ مسافرین یا آدمهای مخصوص آسانتر ازپوست باشد . ویا آنکه در پوست مظنهٔ کم شدن ونرسیدن بصاحبش بوده باشد . از پوست چه فائدهٔ متصور تواند شد ؟ کسی که اطمینان به پوست کرده یك کاغذ عمده ولازم یا امانت قیمتی رامیدهد . پوست هم درعهده دارد که درمقابل این اطمینان آنچه را باو سپرده شده بی عیب ونقص بصاحبش برساند .

مقصود ما ازاین مقدمهٔ عمومیه این است که نقل کلام بپوست خودمان بکنیم . باوجود نظارت جناب یاور پاشا ناظر تلکراف وپوست باید امیدوار باشیم باینکه ازیمن مساعی واهتمامات ایشان امر اصلاح ووسعت این دوشعبهٔ عمده را نقص وناتمامی نخواهد ماند . وظهور نتائج اقدامات مؤثرهٔ ایشان را منتظر هستیم . ولی چون بعض قاعده هاییکه باعث اشکال برای مردم است . برداشته شدن آنها ازمیان لازم است لهذا دراینباب یاد آوری را مناسب دیدیم .

(اولا) بموجب قراری که ازچندی باینطرف کذاشته شده است کاغذی که بپوست میرود باید پاکت وظرف آن باز بوده واز جانب مأمورین پوست رسیدکی شده بعد ازآن به بندند وبفرستند بجهة اینکه مبادا درمیان آن کاغذ یك کاغذ دیکری بوده باشد . حال آنکه این قاعده بجهات چند باعث اشکال میکردد . کسی که میخواهد کاغذی بواسطهٔ آدم خود بپوست خانه بفرستد اکر اعتماد نکند که کاغذ را سرباز باو بدهد چه بکند ؟ خود به پوست خانه برود ؟ اکر معذور یا مریض باشد تکلیف اوچیست ؟ کذشته ازاین بعض کاغذ ها هست که بجهة رسیدن بصاحبش لازم است درتلو پاکت دیکری برود . مثلا کاغذی است که در ولایت مناستر دریکی ازمحالات [illegible] وفلان آدم باید برسد . اکر جداکانه داده شود پوست آنرا چکونه میرساند . در این صورت هرکاه آن کاغذ درطی کاغذ دیکری که در ولایت ومحالات است وصاحب کاغذ اورامی شناسد فرستاده نشود ممکن نیست آن کاغذ بصاحبش برسد .

بهمین ملاحظات واشکالات است که فرستادن کاغذ بواسطهٔ مسافرین ودر صورت لزوم باآدم مخصوص آسانتر وخاطر جمعتر از پوست می باشند .

لکن پوست خانه این یکی راهم نمی کذارد . با اینکه ترازو هست . ووزن کردن کاغذ هم ممکن است . ومی توان اجرت پوست را مثل پوست خانهای دیکر به نسبت سنکینی وزن کاغذها قرار داد . باینکونه بعد دوشماره اجرت کرفتن وباعث اینهمه زحمات واشکال شدن باعتقاد ما لازم نیست .

(ثانیا) درخصوص کازتها نیز قرار کار بعدد کذاشته شده است . ازیك کازتی که بقدر یك چادرشب است وده درهم وزن آنست ده پاره (یك شاهی ایران) کرفته می شود وازاین کازت کوچك ماهم ده پاره دریافت می شود . حال آنکه اصلا ده پاره برای یك کازت زیاد است .

قیمت سه ماههٔ کازت ماسه چاریك مجیدی سفید است . بعلاوهٔ اجرت پوست پنج چاریك مجیدی که بکیریم ودرسه ماه بیست ودو غروش ونیم صاغ یعنی چهار چاریك ونیم اجرت بپوست بدهیم سه ماهه کازت مارا صد پاره می ماند . مادر اغور خدمت بمعارف این جان فشانی رانیز برخود هموار توانیم کرد . ولی در حالتیکه کازت خودمان را که بواسطهٔ پوستهای نمسه وفرانسه ومصر می فرستیم هر کدامی را دو پاره ونیم میدهیم — برای جاهایی که بجز پوست عثمانی نیست باید همه پول آبونه را بپوست خانه داده وکازتها را مجانا فرستاده باشیم این یکی را هم نظارت علیه پوست البته راضی نخواهند بود .

ما نمی کوییم یك نظام وقرار مخصوص بما کذاشته شود . ولی اکر از روی شماره اجرت کرفته نشده وبه نسبت وزن قراری داده آید . قاعدهٔ

مساوات رعایت کرده شده ما هم بقدر حجم و وزن کازت خودمان اجرت پوست می‌دهیم .

(ثالثا) بملاحظهٔ زیاد کردن مداخل پوست کاغذ دادن پوست‌را بطور اجبار شده وکاشتکان کمرك جیب و بغل مسافرین را جستجو می کنند .

حال آنکه هرگاه فی المثل یك فعلهٔ فقیری از اهل یانیه کاغذی را که می‌خواهد بخانه اش بفرستد ونتواند بواسطهٔ همشهریهای خود ارسال دارد ناچار بپوست نمسه خواهد داد .

دراینصورت اگر باهمشهری میفرستادی پول او درکیسهٔ خود ماندی . حال که بپوست میدهد پول ازجیب او سهل است ازمملکت هم بیرون میرود. اکنون از این دوشق کدام یکی‌را راجح باید بدانیم ؟

فی الواقع بجهة حفظ حالت پوست وملاحظهٔ منافع آن درضمن منفعت عمومیه ممکن است مضرت خصوصیه‌را جائز دانست . وبدین جهت میتوان قاعدهٔ دادن کاغذها پوست‌را درتحت اجبار واکراه داشت . لکن این درصورتی است که پوستهای خارجه بکلی ازمیان برداشته شده پوست عثمانی‌را سمت تعمیم داده شود .

پس ازآنکه جناب ناظر پاشا باوروپ عزیمت نموده وقرار پوست خانه‌را بادولتهای خارج داده مقاوله نامها منعقد کردند آنوقت مداخل بآن نسبت افزوده . واین گونه قواعد مشکله‌را هم احتیاجی نمی ماند وبهمت ایشان طوری می‌شود که پوست عثمانی مانند پوستهای دول سائره میباشد . ولی عجالة امید واریم این اشکالات بهمت بلند جناب مشارالیه ازمیان برداشته شود .

(صباح)

(مطالعه اختر)

تفصیل مکتوب وکاغذهارا که (صباح) می نویسد کاغذها بایدسرباز بپوست‌خانه برود واینهمه اشکالات رابرآن متفرع می سازدظاهرا دراین مطلب اشتباهی کرده‌است . راست است یکوقتی این نظامنامه گذاشته‌شده وچندی معمول گردید ولی درثانی بکلی موقوف شده والآن مبنای عمل بوزن‌است . چنانکه تعرفهٔ آنرادر سالنامهٔ امسال نیز مصرحا نوشته‌اند وعمل هم بدآنگونه مجری‌است .

درفقرهٔ کازت هم گویا آنطور نیست که بسط داده ومبنای عمل‌را بشماره فهمیده‌است تعرفهٔ کازتی که ۱۶ غرام وزن دارد پنج پاره اجرت آن‌است . وسی غرامی ده . وبالاتر ازآن بیست پاره‌است .

اگر چنانچه درعمل این طور نکنند وافراط وتفریط اتفاق بیفتد . خارج ازمدلول نظامنامه وتعرفهٔ رسمیه میباشد . وجای سخن درآن نیست . ولی این یکی‌را میتوان گفت که این تعرفه خود نیز محتاج اصلاح‌است .

وسائر بیانات (صباح) که بعضی‌را باجمال وبعض دیگررا واضحتر نوشته‌است همه موافق حال‌است وشایستهٔ تصدیق‌است ونظارت پوست هم ملتفت بهمه نقص وناتمامی آن هستند . وبدین ملاحظه‌است که جناب پاشای مشار الیه بخیال نظم کلیهٔ کار عزیمت اوروپ‌را پیشنهادخویش نموده‌اند . ولی سخن درین‌است که بدردحالا این تصورات چاره نمی کند .

آنچه بطور اجمال اکنون‌را توقع ازنظارت مشار الیها می‌توان نمود اینست . که طوری نمایند بهمت ایشان پوستها طرف امنیت مردم باشد وآنچه ازمکتوب وغیرذلك داده می‌شود بی تسامح بصاحبش برسد .

جیب و بغل مردم رابجهة کاغذ کشتن ازکارهای بی قاعده وناگواراست . وآنگهی باین طور جلوکار گرفته نمی‌شود . کاررا باید طوری گرفت که مردم بمیل وخشنودی کاغذهارا بپوست بدهند .

والحاصل این یك نقطهٔ مهمه‌است که پوست باید طرف اطمینان مردم باشد . دیگر آنکه درخصوص کازتها حقیقة این فیئات اگر تعدیل واصلاح بشود باعتقاد ماهم تفاوتی در ایراد ومداخل نمی کنند . وهم برای نشر معارف اسباب سهولت گردد . نسخه‌های اختررا که بجاهای دور قفقازیه میفرستیم از اینجا تاقفقاز یك نسخه‌را هفت پاره اجرت پوست داده می‌شودودرخود اسلامبول به بشکطاش وحصارکه میفرستیم ده پاره باید داده شود . کازت صباح این فقره‌رامیبایستی ملتفت بشود که اگرکازت خودرا بخواهد بپوست شهر بفرستد چیزی هم باید دستی بدهد بعلت اینکه برای رساندن آنها بمرکزهای پوستهای شهرهم آدمی لازم دارد که آن‌آدم نیز معاشی می‌خواهد .

(خبر اسف آمیز)

چندی پیش ازاین درخصوص شکستن واپورجواد نام که ازبندرجده جمعی از حجاج را برداشته عازم بندرهای ایران وبصره بوده است شرحی نوشته ووعده کرده بودیم تمام مطلب‌را ازروی نوشتجات ثانوی بنویسیم .

اخبارنویس جده مینویسد . واپورجواد نام که در ۲۴ ذی حجة ۱۲۹۲ از بندر جده حرکت کرده وراه را کم نموده در سی فرسخی بشعب زده ودونیمه شده است . نیمهٔ غرق شده ونیمهٔ دیگر در روی شعب مانده است . حاجیها کاپتن‌را بستون شکستهٔ واپور بسته . وچند نفر از اهل ایران در روی تخته پاره وفلکهٔ واپور جان بدر میبرند . که یکی حاجی اسماعیل نام قزوینی بوده و بجده رسیده وخبررا شایع می کند . ازجانب والیگری وکار پردازدولت علیهٔ ایران وریاست لنگرگاه سه کشتی وآذوقه وآب می فرستند به (لیت) که ازراه دریا چهل وهشت فرسخ‌راه است . ودرجایی است که واپور وکشتی بزرگتر بآنجا نمی تواند برود . درآنجا تحقیقات لازمه بعمل آورده شده وشنیده اند که درحوالی (قونفوده) این کار اتفاق افتاده‌است که در بیست وچهار فرسخی حدیدهٔ یمن واقع است . می بینند بقدر نیم زرعی از دکلهای کشتی پیدا است وکاپتن هم بهمان طور بچو دکل بسته مانده است .

درآنجا چند شب می‌مانند وغواصیها می‌اندازند وقدری ازاموال‌را باجزئی وجه نقد بیرون آورده بجده میرسانند هنوز ازآن چند نفر که در روی تخته پاره رفته اند تفصیلی معلوم نشده است . مگر اینکه پنج وشش نفری ازآنها بجده رسیده‌اند وهمراهان حاجی اسماعیل که درفلکه بودند یکی یکی تلف شده بوده وتنها او مانده بوده است . وانشاءاه کسانی که مرك ایشان را دریافته است حکم ﴿ فقد وقع اجره علی‌اه ﴾ درحق ایشان جاری خواهد گردید .

(بلیهٔ نادانی)

بمناسبت این سخن ازناتمامی حالات عامه ونارسایی ادراکات آنها چند کلمهٔ دراینجا اشعار نماییم که از برای آینده اقلا عبرت بگیریم . معلوم است درمیان این کومپانیهایی که دراین دریاها کار می کنند امروز کومپانی (لوئید) ازهرجهتی امتیاز ورجحان دارد . چه ازجهت مهارت کاپتنها . وچه ازبابت وسعت وخوبی وقشنگی واپورها . وچه در انسانیت ومردم داری عمله جات ومأمورین کومپانی وواپورها . واعتقاد دارم اکثر تجار واهل ایران که اطلاع ازاین کارها دارند این سخنان را همه تصدیق می کنند .

باین ملاحظه وبجهة تسهیلات وتفاوتهایی که در نول ونرخ وغیر آن از جانب کومپانی بموجب نوشته بتوسط سفارت علیهٔ ایران درخصوص حاجیها قرارداده شد . سال گذشته درموسم حرکت حاجیها ازاطراف بامر جناب فخامت نصاب معین‌الملك وزیر مختار ببعض جاهای لازم نوشتند که حاجیها واپورهای (لوئید) را برسائرین اختیار کنند . ودراسلامبول هم بمردم اطلاع دادند بعلت اینکه این قدر تفاوت وهمراهی را درحق حجاج قرارمی دهد وتاحال همه از آنها خشنود وممنون هستند .

دراین بین حاجیها آمدند وشخصی ازتبریز که‌دلال زاده بود وتدبیررا ازفروع پولداری میدانست . بمقام تخلف وخود رایی ازاین قرارداد غیر رسمی برآمد وجمعی هم رفیق اوشدند تاآنکه اعلان کرده شد که هرکسی باختیار خودش است وکار اجبار درمیان نیست .

ازقراریکه مذکور می شود نیز این شخص درجده باعث سوارشدن خود وهمراهانش بکشتی (جواد) نام ایرانی که درتحت حمایت بیرق انگلیس بوده است گردیده است !

خلاصه مقصود از این تفصیل توبیخ نیست وخدا کند آن مرد ازنجات یافتگان باشد . لکن سخن دراینست که عامهٔ ناس همچنان می دانند که بعقول ناقصهٔ خود شان همه چیز را دریافت توانند کرد . ونمی دانند علم دریامد خلیتی بعلم دلالی ندارد شعب چه چیز است وکشتی وعلم کشتی رانی چیست بسخن تنها نمی شود .

راست است در دریاها طوفان می‌شود واتفاقات می افتد همچنانکه در خشکیها هم صدمات واقع می گردد . واینها ازقضایای اتفاقیه وخارج از مطلب است . ولی ناشی بودن کاپتن تامهارت وپر کاری تفاوت عظیم دارد . وراه را باید بقاعده رفت اگر اتفاقی بیفتد اقلا مردم ملامت نکنند ونگویند که اگر ازبیراهه نمیرفت گرفتار بلیه نمی گردید بالجمله اتفاقات جهان عبرت آمیز است .

(رشوت خواری وزرای یونان)

پیشتر درخصوص محاکمهٔ وزرای دولت یونان متفرقا اطلاع داده شده بود . این دفعه نطقی راکه مدعی عمومی دولتی درمجلس محکمه بیان کرده است درضمن کازت وین دیده وترجمهٔ آن را مناسب دانستیم .

برای ملتها وقتی شده است که وضع اخلاق عمومیه آنچنان گردیده است که جان وحیات ملت‌را موجب دهشت ونومیدی شده وکسانیکه امر محافظهٔ حقوق عمومیه بعهدهٔ ایشان محول بوده است بحکم طمع وشرهٔ خود شان اخلاق ملتی را پایمال کرده اند .

ولی ملتها این سوء اخلاق را قبول ننموده پدران آن زشتیٔ خوی را مورد کیفر ومجازات کرده اند . که آن پدران زشتیٔ خوی وزرای دولت بوده اند . انگلیس وفرانسه این حالات را درحالت خود شان دیده اند درانگلیس بقدر شصت کس از وزرا متهم شده وحکم درحق آنها صادر وجاری گردیده است فرانسه نیز همچنان بود .

دروطن ماچند نفر از وزرا قوانین ونظامات ملتی را پایمال کرده مأموریتهای روحانی‌را بپول فروخته اند .

وزرای پیش ما برشوت خواری متهم گردیده اند . ولی رشوت خواری چیست ؟

(جیجرو) نام حکیم که ازمعارف حکمای روم است گفت از برای یك مأمور تهمتی بزرگتر ازرشوت خواری نیست که باعث بی ناموسی او گردد . بعلت اینکه رشوت گرفتن خودرا فروختن است . رشوت گرفتن خیانت کردن بوظیفه است . رشوت گرفتن خیانت بملت است . چه وظیفهٔ راکه ملت اعتماد کرده ودردست آنها گذاشته است بپول فروخته اند ؟

در یونانستان قدیم جمهوریت آتن مأموری که رشوت می گرفته است حکم بقتل او داده واورامی کشتند ونام کسانی راکه رشوت می داده اند در یك ستونی که درمیان شهر بوده است (-پی عار) می نوشتند .

سوء اخلاق عمومی که درمیان یك ملت ظاهر گردید آن ملت را موجب خرابی گردد وشواهد این سخن درتاریخهای ملتهای قدیم موجود است .

بنابراین رؤسای پیش کناهکارند . وطن از شما خواهش می کند حکم به کناهکاری آنها بدهید . چون چنان کنید وآنها محکوم بشوند . قوانین ونظامات ملیه را رعایت کرده . وآشکار خواهید نمود که در وطن مادر ننگر کاه احکام نظامات جملهٔ اهل وطن یکسان هستند .

ترجمهٔ کاغذیست که جناب مسیو (وبر) والیٔ بوم (درداخلهٔ اتریش است) درباب دخول اسلحه بصر بستان بکوما ندان عساکر ضبطیه نوشته است .

مسیو کاپتن بموجب خبری که بما رسیده است حکومت صر بستان شصت هزار تفنك سوزن دار در برلین خریده است . واین اسلحه را با ملزومات سائرهٔ آنها میخواهند از خاك اتریش بصر بستان بکذرانند . بموجب امر جناب وزیر داخلیه که بتاریخ ۱۲ ماه مارس نمرهٔ ۹۸۸ بما رسیده است بشما آکاهی میدهم . که کذرا نیدن این آلات جنك از خاك اتریش ممنوع است واکر کسی خواسته باشد این اسلحه را پنهانی از خاك اتریش بکذراند اسلحهٔ مذکوره در داخلهٔ خاك ما باید ضبط بشود . وآنهائی که مباشر کریزاندن آن باشد باید کرفتار شده بموجب قانون بکیفر ومجازات خودشان برسند .

سواد امر نامه که در اینخصوص از وزارت مالیات بمأمورین رسومات فرستاده شده است درطی مراسله بشما میفرستم وخواهش میکنم آنچه ازکارها وحرکات پنهانی در اینخصوصات اطلاع حاصل میکنید بمن بیان نمائید .

ازبراغ ۱۵ مارس سنه ۱۸۷۶ امضا
(وبر)

درسالهای ۱۸٤۸ و ۱۸٦٤ میلادی درمیان دولت دانیمارك وآلمان جنکها شده وجنکهای مذکور مودی بمغلوبیٔ دانیمارك کردیده است . این اوقات قرال دانیمارك بعضی نشانها که علامت جنکهای مذکور است ساخته است . واینفقره درنزد ایمپراتوری المان بناخوشنودی حمل بر بعض معانی کرده شده که این نشانها را بعد ازجنك چرانساخته واکنون که بیست وهشت سال ودوازده سال ازآن جنکها کذشته است ساخته میشود . واین مطلب را حمل براظهار دشمنی اهل دانیمارك درحق آلمانیها نموده اند .

کازت (قونستیتوسیونل) که ازکازتهای فرانسه است در اینباب حدس مخصوص خودرا بیان میکند . که آلمانها میخواهند کسی را که سیلی زده اند درد آن سیلی را زود فراموش بکند . وکسانیرا که کوتك میزنند بلا فاصله میکویند بیا حالا باهم برادر بشویم حال آنکه این زبان شیرین تلخیٔ آن سیلی وکوتك را نمیتواند ازخاطر محو کند .

اکینجی نام کازت بادکوبهٔ قفقازیه می نویسد این اوقات در تبریز دیوانخانهٔ سود کذاشته خواهدشد . وریاست آن باجناب فضائل مآب میرزا محمد رفیع نظام العلماء بوده واعضا مقرب الخاقان میرزا یوسف خان وعالیجنابان حاجی میرمحمد حسین ناظم التجار وحاجی شیخ جعفر خواهند بود .

این خبررا کازت مذکور بامضای علی اکبر ایلچی زاده درج کرده است . ولی تعجب است ازصاحب امضاکه نفهمیده چیزرا می نویسد وامضای خودرا هم درذیل آن می کذارد .

در تبریز اکر آنچنان دیوانخانه کذاشته بشود نه جناب ناظم العلما ریاست آن رامی نمایند ونه ناظم التجار وحاجی شیخ جعفر اعضای آن می شوند . اعضای این قسم دیوانخانها ازانکونه اعاظم .... نمیتواند بشود . هرکس اطلاع ازوضع کار دارد می داند که این حرف بی اصل است .

نیز اکینجی می نویسد .

درشب عاشورادرقصبهٔ سالیان حریق اتفاق افتاده وزیادتر ازسی باب دکان سوخته است بقدرچهل هزار منات ضرر وخسارت بصاحبان دکانها رسیده . وسبب شدت آتش هم دو باب دکان نفت فروشی بوده است که درآنجا بوده و بجهة آنها سی باب دکان درعرض دوساعت بکلی سوخته است .

(ازقفقازیه می نویسند)

قرار داد اضافیه را که دراین اوقات بحکم اعلیحضرت ایمپراتوری درقفقاز یه برای اهل کسبه واصناف واهل حرفت کذاشته شده است بموجب کازتها واعلان نامها بعهدهٔ مردم اطلاع داده اند ولی تامدتی بعد از اعلان مذکور اهالی قفقازیه شهادتنامه و بلیت وتذکره نکرفته بوده است . وچون دراول کار یکدفعه بمردم سخت کرفتن ناروا ومشکل بوده دوماه دیکر مهلت داده وقرار شده است دراول ماه مارت هرکس شهادتنامه و بلیت خودشان رابکیرد واکر نکرفته باشد علاوه براینکه دکان آنها بسته خواهدشد واز دادوستد ممنوع خواهد کردید . موافق قانونی که دارند ازآنها جریمه کرفته شود . وازین قرار حکم مذکوررا حالا باید اجرا کرده باشند . لکن تفصیل کار تاخبردوم نرسد معلوم نخواهد کردید .

بورسه

غلطه ۲۲ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۷	۱۵

فرانق

استقراض	۱۸٦۳	۱۰٤
»	۱۸٦۵	۱۰٤
»	۱۸٦۹	۰۹۲
»	۱۸۷۲	۰۲۹
»	۱۸۷۳	۰۸۹

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤۷	۰۵

	ایرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	..
شرکت عثمانیه	۰۲	..
اعتبار عمومی	۰۳	۰۵
تراموای	۱	۵۰

	کمبیال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۱		۷۵
پاریس	فرانك ۳۲ سانتیم		۷۵

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی

الاقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۲۸
لیرای فرانسه	۰۸۸	۳۰
امپریال	۸۹	۲۵
کرمیجه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	..	..
منات کاغذی	..	..
مجیدیه	۱۰۲	۲۸
بشلك	۱۰٦	۲۵
مثالك	۱۰٦	۳۵
پول سیاه	۱٤۰	..

ظاهر

اعلانات

کتاب مستطاب

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك دروزیر مسافرخانهٔ عسکر .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واکر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه بهبتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقریون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب ادارههای رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در ادارهٔ مطبعه موجود است .

کتاب کلستان

افصح الشعراشیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم مالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

١٢٩٢

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که درضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

تربیت از آداب واخلاق

هر ملتی را یك آداب واخلاق عمومی هست که آن آداب واخلاق مربیٔ آن ملت است . هرگونه آداب واخلاق که درمیان قومی شایع باشد . افراد آنقوم خلفا عن سلف پیرو آن آداب بوده حرکات واطوار خود شان را از روی آن قرار داده . ومدار ترقیات خود شانرا نیز از آنروی بدست آرند .

کاهی بسبب وقوع انقلابات وحادثات اتفاقیه که برای ملل وقومها می شود آداب واخلاق تغییر یابد واین انقلابات وحادثات میشود از داخل باشد ومیتواند از خارج . ودرهرحال حادثاتی که در حق اقوام وملل اتفاق می افتد . اکرچه ممکن است در بدایت کار آنها را پریشان کند وآداب واخلاق آنهارا هم تغییر بدهد . ولی غالب اوقات هر پریشانی یك جمعیت وهر خرابی یك آبادی را درعقب خواهد داشت . که این یکی طبیعی واز اقتضاءات وضع جمعیتهای بشری است .

مقصود از اخلاق وآداب عمومی این است . که عموم اهل ملت ومملکت پیشنهاد خاطری داشته باشند . که تمامیٔ اطوار وحرکات ونکات خود شانرا مبتنی برآن نمایند .

این آداب واخلاق کاهی هم خود بخود تغییر می یابد . چنانکه فرانسه درحالتیکه جهانرا حکم میکرد چون استغنایی درحالت خود شان دیدند آنهمه صنایع وعلم وترقیات که دردست آنها بود . وشان وعظمتی که از آنها اطراف اوروپ را احاطه نمود . غروری از این ترقیات حاصل کردند که آن غرور باعث آنهمه صدمات شد . وهمچنین است حالت مغلوبیت وذلت که باعث کردید دراندك زمانی بطوریکه باعث حیرت وتعجب جهانیان میشود دست وپای خود شانرا جمع کرده بحالت سابقه رسانیدند . آداب واخلاق بهمین جهتها تغییر وتبدیل یابد واقوام وملل را تربیت میکند .

درین حال هرقوم وملتی را نخستین تکلیف این است که پیش از انتظار بوقوع حادثات مصلحه وخطرناك کار را واقع شده انکاشته وپیش از وقت تدارك کار را کنند . وهمچنین درحال استغنا طغیان نه نمایند ومالك نفس خود بوده از تدابیر غیبیه غفلت نورزند .

همچنانکه اخلاق وآداب مربی ملت واهالی است ملت واهالی نیز اخلاق عمومی را باید اصلاح کنند وهمان مطلب است که درمقاله های پیش کفته شد . ویقینا تا این مکتب خانهٔ مقدس بطور انتظام اصلاح نکیرد . وطن وابنای وطن را ترقیات مطلوبه میسر نخواهد کردید . پس اجزای وطن را است که دقتی شایسته ومآل اندیشانه در این کار فرمایند . ومبنای کار ترقیات را بریك اساس متین بکذارند که آن اساس تربیت خانهٔ عمومی بوده باشد .

(خبرهای تلکرافی)

انکلیس

لندن ٣ اوریل

راپورت مسیو کیؤ فردا اعلان خواهد شد .

لندن ٣ اوریل

در بودجهٔ سال کذشته واردات ومداخل ٧١٠٠٠٠ لیرای انکلیس زیادتر ازمصارف بود . در بودجهٔ امسال واردات درهفتاد وهفت ملیون ودویست وبیست وشش هزار لیرای انکلیس تخمین شده است . یعنی یك ملیون وهفتصد وهفتاد وچهار هزار لیرای انکلیس مصارف از واردات زیادتر خواهد شد . از برای اکمال این نقصان قرار داده شد که بده ورسوم مداخل شخصی را درصدی یك (پنی) (١) افزوده بشود واز این جهت واردات انکلیس در امسال سیصد وشصت وهشت هزار لیرای انکلیس ازمصارف زیادتر خواهد شد .

---

(١) (پنی) ١٢ پنی یك شلین ویك شلین دهیك لیرای انکلیس است که بقدر دوشاهی ایران میشود .

(فرانسه)

پاریس

برداشتن حالت محافظهٔ عسکریه را مجلس سناتو تصدیق نمود .

(صربستان)

بلغراد

چون امارت صربستان ازخارج نتوانست استقراضی بکند ناچار شد استقراض داخلی نماید مقدار این استقراض دوازده ملیون فرانك خواهد بود .

(روترهوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ٢ اوریل

مذاکرات وزرای مجارستان با وکلای اتریش درخصوص تعرفه‌های کمرك نتیجه پذیر خواهد شد .

وین ٣ اوریل

سندات روم ایلی	١٩	فلورین	٥٠ سانتیم
لیرای عثمانی	١٠	«	٤٩ «
لیرای فرانسه	٠٩	«	٢٩ «

حالت بورسه بهتر است فیئات بعضی اسهام ترقی کرد .

جناب کونت اندراسی بوین عودت نموده اند .

راکوزه ٣ اوریل

جناب واصه افندی بسمت موستار روانه شدند . بارون رودیج ومسیو یوانویج از اینجا به (کاستل نوو) عزیمت کردند .

(فرانسه)

پاریس ٢ اوریل

قرار استقراض مصر تأمین شده است برای حساب حکومت مصریه چند ملیون فرانك از اینجا بلندن ارسال شده است .

ورسائل ٢ اوریل

لائحهٔ بشورای ملت درخصوص برداشتن سفارتی که درنزد جناب پاپ هست داده شد .

پاریس ٣ اوریل

اسهام عمومیه	١٦	غروش	٠٥ سانتیم .
سندات روم ایلی	٤٥	فرانك	٠٠ «

می کویند دولت فرانسه در باب اصلاح مالیه مصر جناب خدیو را معاونت وهمراهی خواهد کرد .

(روسیه)

پتربورغ ٢ اوریل

ترتیب سیاحت اعلیحضرت ایمپراتور رسماً اعلان شد . درماه (مهٔ) بالمان عزیمت ودرماه (او) بروسیه عودت خواهند نمود . وبعد از تعلیم ومشق نظامیٔ بزرك که در قریم اجرا خواهند شد پتربورغ عودت خواهند نمود که اعلیحضرات ایمپراتور بره زیل وقرال دانیمارك وپرنس پیه‌مونته را پذیرایی فرمایند

مصر

اسکندریه ٢ اوریل

جناب پرنس اوف ولس از اینجا بسمت انکلستان عزیمت نمودند .

انکلیس

لندن ٣ اوریل

بانك انکلیس پنجاه ودو هزار لیرای انکلیس داخل شد .

(ایتالیا)

نورن ٣ اوریل

مسیو کراتونی مهندس که کوه (مون جنیسی را) (که در ایتالیا واقع است وبقدر سه فرسخ راه میبایست راه آهن ازمیان آن بکذرد) سوراخ کرده است وفات نمود .

(صربستان)

بلغراد ٣ اوریل

حکومت صربستان ازخارج که نتوانست قرض بکند قرارداد ازخود ملت دوازده ملیون فرانك استقراض نماید .

(بوردیانو)

(اخبار داخلیه)

﴿ توجیهات ﴾

ریاست محاکمات به جناب دولت وعطوفت مآب محمود پاشا .

ریاست محکمهٔ تمیز بجناب دولت مآب عرفان پاشا رئیس سابق محاکمات .

نظارت تجارت بعطوفت مآب سعداء بك افندی رئیس سابق محکمهٔ تمیز توجیه فرموده شده است .

بجناب عطوفتمآب عاطف بك افندی منشیٔ اول مابین همایون وسعادتمآب خلیل پاشا یاوراول ازدرجهٔ دوم نشان عالیٔ عثمانی ونیز بعزتمآبان یاوران حرب که درتبهٔ میرآلایی وقائممقامی هستند از درجهٔ سیم و به‌رفعت‌وفتوت همراهان‌یاورانی که در رتبهٔ یکباشی وقول اغاسی هستند از درجهٔ چهارم نشان عثمانیٔ مذکور احسان فرموده شده است .

قوروت همایون (آثار شوکت) و (نجم‌شوکت) که مقرر شده سست درلنکرکاه ازمیر لنگر اقامت بیندازند . روز شنبهٔ گذشته از ترسانهٔ عامره بیرون آورده شده ودرحالتیکه جناب دولتمآب ناظر بحریه نیز همراه بوده اند تا جلو قسوم قبو حرکت نموده واز آنجا ناظر مشار الیه مراجعت وقروبهای مذکور درحوالی عصر بسمت مأموریت خودشان روانه گردیده اند .

چند روز پیشتر چند نفرازمحبوسین ازحبس خانهٔ عمومی فرار کرده بودند . ازفرارمذکور هشت نفر ازآنها درنزدیکیهای (قپان دقیق) گرفتار شده اند حال مأمورین در جستجوی باقیٔ دیگر هستند .

روزیکشنبهٔ گذشته در اوق میدانی نانوائی را که کشته انه بجههٔ می لیرا بوده‌است که همراه داشته قاتل‌را هنوز پیدا نکرده اند .

روز یکشنبه درنزدیکیٔ کاغذ خانه‌یك‌قایق غرق شده هفت نفر درمیان آن بوده اند همه بسلامت بیرون آمده اند ولی یکی ازآنها غرق شده است .

(دولتهای اوروپ ووقوعات شرقیه)

اگرچه اکنون را پولیتیك خارجیهٔ دولت فرانسه درمسائل بزرك تأثیر ندارد . واتفاق دول ثلاثه تأثیرات دیپلوماسیٔ فرانسه را عقب انداخت . ولی چون ازهمه‌جا خبرهای زیاد بشهر پاریس میرسد . از این جهت مناسب دیدم بعض اطلاعات را درباب وضع دولتها ووقوعات شرقیه بشما بدهم بعلت اینکه دریافت حالت اوروپ منوط بحل شدن مسئلهٔ شرقیه می باشد .

(اولا) می توانم شمارا خاطر جمعی بدهم که دولت اتریش وروسیه درباب صلح وآسایش قرار قطعی داده اند . وپولیتیك صلح پرنس کور چیکوف پولیتیك جنك بعض سفرا غلبه کرد . در روسیه فهمیده اند که هنوز وقت وموقع حل کردن مسئلهٔ شرقیه یعنی وقوع جنك عمومی درمیان دولتهای اوروپ نرسیده است . بعلت اینکه نه دولت روسیه ونه‌دولت اتریش . نه دولت فرانسه ونه دولت ایتالیا قوتهای جنك واستعداد فشون خود شانرا باندرجه نرسانیده اند که بتوانند خود شان را داخل درمیدان هولناك یك‌جنك عمومی نمایند .

من شمارا خاطر جمعی میدهم . تا وقتیکه اهالیٔ شمالی ودولتم عثمانیه یکدیگر برنند . دولتهای اوروپ بدون مداخله تماشا خواهند کرد . ولی چون به بینند رنك مسئله طور دیگر شده وناچار باید جنك کرده شود . هر کدامی از دولتها باقتضای صلاح کار ومنافع خود ومحافظت سرمایهٔ اهالی وتبعهٔ خود شان که در شرق دارند رفتار خواهند نمود .

امید وار هستیم که اقدامات دولتهای اوروپ می‌تواند آسایش را درهرزکوین حاصل نماید . اگر بطور دائمی هم نباشد اقلا بطور موقتی صلح وآسایش عمومی را تأمین خواهند کرد .

باهمهٔ این تفصیل جای تعجب این است . که امارت کوچکی مثل صربستان جسارت می کند باینکه صلح وآسایش اوروپ را برهم بزند .

با اینکه دول معظمه منظورات خودشان را درباب دوام صلح بامارت مذکوره بیان کردند . ولی اقدامات تازهٔ دولت اتریش وتأثیر نفوذ دولت مشار الیها بمعاونت دول معظمهٔ دیگر نتیجهٔ اینرا خواهد داد که صلح وآسایش عمومی را برقرار کند .

می توانید خاطرجمع بشوید که اگر صربستان نیز اعلان جنك بکند باز خللی در اساس صلح وآسایش اوروپ وارد نخواهد آمد . بعلت اینکه در اینباب درمیان وین وپترپورغ سؤال وجواب شده وقرار داده اند . اگر صربستان آنچنان حرکتی را اقدام نماید اورا بحالت خودش واگذار خواهند کرد .

درمیان مردم شایع شد که اگر صربستان حرکتی بکند وبداعیهٔ جنك بفتد دولت اتریش خاك صربستان را تصرف خواهد کرد این مطلب نیز قطعا بی اصل است . در اینخصوص صحبتی بمیان آمد ولی جواب رد داده شد .

درباب اعلان جنك صربستان . درمیان دول روسیه واتریش وعثمانی مذاکرات شد وقراری داده شده است که از آن قرار بابعالی خشنود گردیده است .

بابعالی بیان کرد که اگر لزوم داشته باشد باعساکر خود تا بلغرادمی تواند پرود وحساب خود را با صربستان بپردازد ومحتاج باعانت حربیه ازخارج نیست .

اکنون اعتقاد دولتهای اوروپ این است که تکلیف خود شان را دربارهٔ مدنیت وانسانیت بجا آورده اند . اگر چنانچه باز اهالیٔ طونه بخواهند خون خود شان را بریزند مخارند . دول اوروپ دیگر مداخله نخواهند کرد .

درمیان وین وپترپورغ صحبت این مسئله نیز بمیان آمد . که اگر از طرف صربستان جنك ظهور نموده عساکر عثمانی صربستان را ضبط کنند یا صربستان یوسنه دست اندازی نماید آنوقت تکلیف چیست ودراین خصوص هم قراری داده شده است .

ومی‌توانم شمارا خاطر جمع بکنم . که نه دولت اتریش ونه دولت روسیه ونه دولت المان همراهی نخواهند کرد بانکه صربستان باقره طاغ یکی شده ویك دولت اسلاوی درقطعهٔ شمالی دولت عثمانی برپا نمایند . لهذا از این جهت نیز دولتهای اوروپ می‌توانند آسوده حال باشند . واگر مسیو (ربستیچ) ورفیقان او عقل خودرا گم کرده باعلان جنك جسارت کنند آن وقت نتیجهٔ حرکات خودشان‌را خواهند دید .

(اخبار نویس کازت نایه فرایه پرسه از پاریس)

موسیو کروپ پرسم هدیه یك عراده توپ سی سانتمتر ونمی بسدهٔ سنیهٔ ملوکانه فرستاده است . توپ مذکور باقونداق وقزاق وکرسی وهجده پارچه قوس آن در واپور (سائن) نام روز جمعهٔ گذشته بخلیج اسلامبول رسیده . وبزیر ماکنهٔ جر ثقیل که درترسانهٔ عامره‌است کشیده وآنراباهمه فروعات وآلات بیرون آورده . ودریك دوبه ز یك قسم کشتیٔ کوچکی است که زیر وروی آن هموار است) گذاشته وبتوپخانهٔ عامره آورده اند .

این توپ پنجاه وهشت طون یعنی چهل وپنج هزار ونهصد وسی وشش قیه سنکینی داردوقونداق وقزاق وکرسی وقوسهای آن نیز چهل ویکهزار وپانصد وهشتاد قیه بوده‌است . تخمینا وزن توپ تنها بمن تبریزی که دوقیه ونیم رایك من حساب کنیم . هجده هزار وسیصد وهفتاد وپنج من میشود .

(جریدهٔ عسکریه)

(پرنس میلان ومأمورین دول)
(در بلغراد)

درکاغذیکه ازوین بکازت تایمس نوشته شده‌است- درباب رفتار مأمورین دولتین اتریش وروسیه باپرنس میلان و برپا اشتن اساس آسوده‌کی وآرامش ازجانب صربستان تفصیلی مندرج است که چند فقره از آنرا بوجه ذیل ترجمه خواهیم کرد .

بعدازآنکه حکمران قره‌طاغ درطبق نصایح دولتهای بزرك وعده داد که اخلال دراساس آسایش و برداشتن شورش ازمیان نکند . بلکه خود نیز برای حصول آسایش صرف مقدرت نماید . پرنس میلان نه‌چنان وعده را کردونه اینکونه اقدامی‌را بعهدهٔ خود گرفت . سهل است ازحالات واطوار اومعلوم شد که برخلاف میل دول معظمه رفتار خواهد کرد .

پرنس (وره ده) مأمور دولت اتریش در بلغراد باپرنس صربستان ملاقات کرد . واوضاع کاررا باوحالی نمود ومیل دولت متبوعهٔ خودرا بیان نمود . وگفت امید وارم جناب شمانیز طالب صلح وآسایش بوده کار آسایش‌را باعث نکس نشوید .

پرنس جواب قطعی در اینباب نداد . ودولت اتریش دوباره بوکیل خود نوشت که پرنس‌را دیده واز اوجواب قطعی بخواهد .

اظهارات دویمی مأمور دولت مشار الیهارا مأمورین دولتین روسیه والمان نیز تصدیق کردند . ولی پرنس باز جواب صریح نداده وگفت درخصوص رفتار مستقل صربستان نمی توانم چیزی بگویم ووعده بدهم .

بموجب امریکه وکیل امور مومی‌الیه باردیگر ازوین گرفته در ۱۷ ماه مارس باز باپرنس ملاقات نمود . وباو گفت صربستان نباید بتدارکات جنك بابعالی‌را بشبهه بیندازد . وامیداهل شورش‌را برای اخلال برقرار کند . اگر امارت صربستان نصیحت دوستانه وغیر رسمیٔ دولت اتریش‌را اطاعت نکند دول معظمه درصورت رسمی باوامر خواهند داد که ملك ویولیتیك اوباید پولیتیك صلح وآسایش بوده باشد .

این بیانات وکیل امور اتریش درمزاج پرنس میلان زیاد تأثیر کرد وچند روز مهلت خواست که بامدیران امارت گفتگو ومشاوره کرده وجواب بدهد . وپس از مشاوره پرنس وکیل امور دولت روسیه‌را نزد خود خواسته واز او پرسید که ازحرکت وتکالیف وکیل امور اتریش اطلاع دارد یانه ؟ وآیا دولت روسیه نیز دراین مطلب بااتریش هم خیال است یاخیر ؟ مأمور دولت روسیه‌در جواب گفت خبردارم ودولت اتریش‌هم در اینباب هیچ حرکتی نمی کند مگر اینکه پیش ازوقت بادولت روسیه قرار آنرا داده باشند .

مع ذلك پرنس میخواهد این مهلت را که‌خواسته‌است امتداد بدهد واز پترپورغ اطلاع وجوابی بگیرد - ولی واضح‌است که جواب پترپورغ نیز موافق میل وخواهش دولتهای بزرك دیگر خواهد رسید .

﴿ دونمای همایون دولت علیهٔ عثمانیه ﴾

(اسامی سفائن)	(قوت اسب) (۱)	(تونوی حموله) (۲)	(عدد توپها)	(محل ساختن)	(تاریخ ساختن)	بقدم انکلیس (طول عرض) (۳)	ارتفاع آب (جلو)	(صاحب منصبان ونفرات بترتیب نظامی)	(عقب)
دوبهٔ مسیق زرهدار	۱۲۰۰	۲۲۵	۰۲	اسلامبول	۱۲۹۱	۱۲۵ پر ۳۰	۳ پر ۵	۷۵	۳۳
فرقتین مسعودیه زرهدار	«	۵۳۲۹	۱۴	انکلیس	—	۳۴۰ پر ۵۹	۶ پر ۲	۶۴۰	۲۲
فرقتین ممدوحیه زرهدار	—	—	—	انکلیس	—	— پر —	—	—	—
فرقتین عزیزیه زرهدار	۹۰۰	۴۲۲۵	۱۶	—	۱۲۸۱	۲۹۵ پر ۵۶	۲۵	—	۶ پر ۲۶
فرقتین محمودیه زهدار	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
فرقتین اورخانیه زرهدار	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
فرقتین عثمانیه زرهدار	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
فرقتین نصرتیه زرهدار	۸۰۰	۴۶۱۷	۱۲	اسلامبول	۱۲۹۱	۲۹۲ پر ۵۵	۶ پر ۲۴	—	۶ پر ۲۳
فرقتین آثار توفیق	۷۵۰	۴۱۴۳	۸	فرانسه	۱۲۸۵	۲۷۵ پر ۵۰	۲۱	—	۱۹
فروت یك شرف زرهدار	۶۰۰	۳۰۶۵	۴	انکلیس	—	۲۴۰ پر ۵۲	۸ پر ۱	۲۲۰	۱۸
فروت پرنج شرف زرهدار	—	۳۵۵۰	—	—	—	۲۴۵ پر —	۱۸	—	—
فروت فتح بلند زرهدار	۵۰۰	۱۶۱۶	—	—	۱۲۸۶	۲۳۵ پر ۳۸	—	۲۱۹	۶ پر ۱۷
فروت مقدمهٔ خیر زرهدار	—	—	—	اسلامبول	۱۲۸۸	— پر —	—	—	—
فروت معین ظفر زرهدار	۴۰۰	۱۲۹۹	—	انکلیس	۱۲۸۵	۲۳۰ پر ۵	۱۶	—	۱۶
فروت عون اله زرهدار	—	۱۳۹۹	—	—	—	— پر —	—	—	—
فروت نجم شوکت زرهدار	۳۵۰	۱۵۸۲	۵	فرانسه	—	۲۱۰ پر ۴۰	۱۷	—	۱۵
فروت آثارشوکت زرهدار	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
فروت اجلالیه زرهدار	۳۰۰	۱۶۵۰	۵	تریسته	۱۲۸۷	۲۱۹ پر ۴۸	۶ پر ۱۷	—	—
مونتور حفظ رحمن زرهدار	۲۰۰	۱۷۵۱	۴	—	۱۲۸۵	۲۰۴ پر ۲	۹	—	۹
مونتور لطف جلیل زرهدار	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
دوبهٔ هزبر زرهدار	۱۰۰	۲۲۵	۲	اسلامبول	۱۲۹۱	۱۲۵ پر ۳۰	۳ پر ۵	۷۵	۳ پر ۳
دوبهٔ فتح الاسلام زرهدار	۸۰	۰۴۰۸	۰۰	فرانسه	۱۲۸۱	۳ پر ۹۵ ۳۲	۶ پر ۵	۵۱	۶ پر ۵
دوبهٔ بکوردان زرهدار	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
دوبهٔ سیندره زرهدار	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
دوبهٔ اشقودره زرهدار	—	—	—	—	۱۲۸۵	— پر —	—	—	—
دوبهٔ پوزبچه زرهدار	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
واپور سلطانیه	۸۰۰	۳۹۰۳	۰۴	انکلیس	۱۲۷۸	۲۶۵ پر ۴۰	۱۷	۲۷۵	۱۶
واپور شعار نصرت	—	۳۸۲۹	۰۲	—	۱۲۸۶	۳۸۰ پر —	۱۸	—	۱۷
واپور مورد نصرت	—	۳۰۲۹	—	—	—	— پر —	—	—	—
قالیون قوصوه زرهدار	۷۰۰	۳۴۶۴	—	اسلامبول	—	۹ پر ۷۵ ۲۷	۵۸	—	۳ پر ۲۳
قالیون فتحیه زرهدار	۶۰۰	۳۲۵۶	—	—	۱۲۷۲	۶ پر ۵۷۹ ۲۱	۲۶	۸۰۳	۲۶
قالیون شادیه زرهدار	—	—	—	ازمید	۱۲۷۴	۵۳۹ پر —	—	—	—
قالیون پك ظفر زرهدار	—	۳۱۱۵	—	کلیك	۱۲۵۷	۸ پر ۵۷۹ ۲۱	۲۸	—	۲۸
فرقتین حلیمیه	—	۴۷۱۷	—	اسلامبول	۱۲۸۲	۲۸۰ پر ۱ ۵۸	۶ پر ۲۵	—	۶ پر ۲۵
فرقتین ارطغرل	—	۲۳۴۴	۴۱	اسلامبول	—	۲۵۰ پر ۵۰	۶ پر ۲۳	۵۸۱	۶ پر ۲۳
فرقتین خداوندکار	۶۰۰	۲۷۹۷	—	ازمید	۱۲۷۷	۲۴۰ پر ۵۰	۶ پر ۲۴	۵۸۱	۶ پر ۲۲
فرقتین نصرة العزیز	۴۵۰	—	۵۰	کلیك	۱۲۷۸	— پر —	—	—	—
فرقتین مخبر السرور	—	۱۴۷۷	۲۲	انکلیس	۱۲۶۶	۲۱۰ پر ۳۸	۱۷	—	۷
واپور مجیدیه	—	۲۴۴۸	۴	اسلامبول	۱۲۶۳	۲۲۰ پر ۲۷	—	—	۱۶
واپور پرتو پاله	—	۹۰۹	—	انکلیس	۱۲۸۲	۲۳۵ پر ۲۸	۶ پر ۱۰	۱۳۷	۶ پر ۱۰
واپور طائف	۳۵۰	۱۵۱۲	—	—	۱۲۸۸	۲۲۵ پر ۳۷	—	۲۷۵	—
واپور رعسیر	—	۱۰۱۲	—	کلیك	—	۲۳۰ پر —	—	—	—
واپور فیض باری	—	۱۴۴۰	—	اسلامبول	۱۲۶۵	۶ پر ۱۷۶ ۶ پر ۲۶	۱۳	—	۶ پر ۱۱
واپور بابل	۳۵۰	۱۲۰۰	-	انکلیس	۱۲۸۰	۲۶۰ پر ۳۵	۱۶	۱۱۰	۱۴
واپور آثار نصرت	۳۱۴	۱۳۴۵	—	—	۱۲۷۹	۲۵۹ پر ۳۳	۳ پر ۵	۲۷۵	۵ پر ۳۵
واپور مدار ظفر	—	۱۳۴۳	—	—	۱۲۸۰	— پر —	۵۳	۱۳۷	۵۳
واپور عزالدین	۳۰۰	۱۰۷۵	—	—	۱۲۸۲	۲۵۰ ۶ پر ۲۹	۳ پر ۱۲	—	۳ پر ۱۲
واپور فوائد	—	۲۹۹	—	—	—	— ۶ پر ۲۷	۳ پر ۱۱	—	—
واپور اسمعیل	—	۱۰۷۵	—	—	—	— ۶ پر ۲۹	۳ پر ۱۲	—	—
واپور طلیعه	—	—	—	—	—	— پر —	—	—	—
واپور اثرجدید	—	۱۹۷	۶	اسلامبول	۱۲۵۸	۱۹۴ پر ۳۶	۹ پر ۱۴	۹ پر ۱۴	۶
واپور رسمو	۲۷۰	۷۷۶	۳	انکلیس	۱۲۷۹	۲۵۹ ۲ پر ۲۶	۷	—	—
واپور ارقادی	۲۵۰	۷۶۷	۶	—	۱۲۸۶	۲۲۹ پر ۲۹	۵	—	۴
واپور حانیه	۱۸۰	۸۲۹	۳	—	۱۲۸۰	۲۳۰ پر ۲۷	۷	—	۶
واپور قندیه	—	۸۲۰	—	—	—	— ۷ پر ۲۲	—	—	—
واپور احسان	۱۶۰	۶۷۰	۲	—	۱۲۸۵	۱۲۵ پر ۱۷	—	—	—
فروت مریخ	—	۶۰۹	۴	کلیك	۱۲۸۰	۶ پر ۱۷۳ ۶ پر ۲۶	۱۳	۱۱۰	۶ پر ۱۱
فروت عطارد	—	—	—	—	—	— پر —	—	۱۱۰	—
فروت سدالبحر	—	—	۶	انکلیس	۱۲۷۶	— پر —	—	—	—
فروت اسکندریه	—	—	۵	—	۱۲۷۹	— پر —	—	—	—
فروت زخاف	—	—	۴	—	—	— پر —	—	—	—

(۱) قوت اسب - باصطلاح اهل فن قوتی را که می‌تواند چیزی را که سنگینی ۷۵ کیلوغرام است (یك کیلوغرام سیصد ودوازده درهم است) درظرف یك ثانیه بارتفاع یك متر بلند نماید قوت یك اسب می نامند

(۲) تونو یك هزار کیلوغرام است. ومرکیلو غرام سیصد ودوازده درهم است .

(۳) قدم انکلیس ۳۳ سانتیمتر وکسری است یعنی سه قدم یك متر است .

(راه آهن دریای مانش)

چندی است میخواهند از زیر خلیج (مانش) که درمیان خاك فرانسه وانکلیس است راه آهنی بسازند . ودر اینباب انجمنها قرار داده ومشغول تدبیر این کار بودند .

بموجب تحقیقات و برآوردها که کرده شده ودر انجمن مخصوص این کار امکان حصول مقصودرا تصدیق وهرگونه اشکال واعتراضاتی را که درمیان بوده است حل کرده وقرار بساختن این تونل (یعنی راه آهن از قعر دریا) داده اند .

بعضی از کازتهای انکلیس وخصوصا کازت (پل مل) درضمن تکارش تفصیل آن میگوید . اگرچه بعد ازمقرر شدن کار ورفع بعض اشکالها که در بنای این تونل بنظر می آمد وآنرا ازقبیل محالات میدانستند . میتوان گفت که در آغاز کار بعض مهندسان از این فقره خوشنود خواهند شد . ولی سخن در این است که آیا این کار موافق منظورات انکلیسهایی که وطن خودشانرا دوست میدارند خواهد بود یا نه ؟.

اگرچه بموجب قرار انجمن مخصوص تونل مقرر شده است که بکار شروع کنند . لکن آیا این یکی را نباید ملاحظه کرد که از این فقره برای مافائدهٔ هست ویا آنکه موجب مضرت خواهد گردید؟.

درصورتیکه این تونل کاری است که تا حال مثل آن ساخته نشده است ونمیدانیم چه نتیجه خواهد داد بامید منفعت بزرگی دربیابان حیرت ماندن چه معنی دارد ؟

باید ملاحظه کرد که بعد از ساخته شدن این تونل در حالتیکه منتظر ترقی امر تجارت هستیم . یکدفعه توانیم دید انکلیسهایی که اوروپرا سیاحت می کنند از آسودگی ونفتن محروم خواهند ماند . انکلیسها تاحال دراین اعتقاد بودند که امر محاصرهٔ انکلستان درمقابل دولتهای اوروپ ازممتنعات است حالا جای این است تصور نمائیم که حالا وقت باطل شدن این اعتقاد رسیده است .

دراینباب اگر بعضیها اینطور جواب بدهند که درخصوص بی طرف بودن وعدم اختصاص تونل بیك کس از دولتها درمیان دول اوروپ معاهده می شود . ووسعت آن هم طوری نخواهد بود که یك اردوی بزرك وسواری وتوپخانه از آن بآسانی بگذرد . وباین جهت دقتی درامر محافظهٔ آن لازم نمیباشد . وفرانسه هم هیچ وقتی درخیال بددرحق انکلیس نمی تواند بشود . ما هم دراین فقرات جوابهای ذیلرا می گوئیم .

امر محافظت تونل مذکور یقینا درحکم محال است . بعلت اینکه چون کیفیت محافظت بالطبع ازعدم دقت ناشی گردد هرقطاری که از فرانسه بانکلیس می آید لازم است بکمال دقت رسیده کی شود . واگر چنانچه چند ساعتی تأخیر وتکاسل دررسیده کی بشود انسانرا تصور اینکه آخر کار بکجا منجر تواندشد ازحالا باعث حیرت می گردد .

ادارهٔ تونلرا اگر فرض کنیم دائما دردست انکلیس باشد جای اعتراض دراین فقره نیست . لکن گذشته ازاینکه این کار ملتی است ومدخلیتی بدولت نتواند داشت . واضح است که مداخلهٔ فرانسه درآنهم شرط بزرك خواهد بود . که جای دقت همین نقطهٔ کاراست . این تونلرا بقنال سو یس وخط شمندوفری که در امریك از بحر محیط شرقی کشیده شده است قیاس نمی توان کرد .

این تونل فائدهٔ جزاین ندارد که ازانکلیس بفرانسه واز فرانسه بانکلیس اموال وامتعهٔ تجارتی ومسافرین را نقل نماید . در این حال پس قاعدهٔ عمومیهٔ آن کدام است ؟ چیزی که بایقدر ها خرج ومصرف ساخته بشود تجارت انکلیس و بافرانسه قابل ادارهٔ آن تواند بود ؟ این یکی هم واضح است که برای تجارتهای انکلیس ازممالك خارجه هم هیچ گونه فائده وسهولتی نتواند داشت . وآن تجارتها بطوری که بوده اند بوده ومعاونتی از این تونل برای آنها بعمل نخواهد آمد .

اگر برای این تونل فائدهٔ عمده تصور نمائیم این است که مسافرین باآسودگی وسهولت تردد خواهند کرد . وتنها بجهة این فقره آیا جائز است تجارت ومنفعت کلیه فدا کرده شود ؟ بعلت اینکه تنها فقرهٔ حمل ونقل مسافرین را که ملاحظه نمائیم ازمنفعت فوق العاده که امروز ازقنال حاصل می شود محرومی حاصل خواهد کردید .

این محاذیر وملاحظات که گفته شد نمی گوییم ممکن نیست پیش ازساخته شدن تونل بوضوح وآشکاری تمیز داده شده ومعلوم گردد ولی چون درهرحال این کار محتاج بمطالعه ودقت است . نمی توانیم خودرا ازیاد آوری مطلب بازداریم که دولت انکلیس پیش ازملاحظهٔ اطراف کار نباید دراینباب موافقت نماید .

(پل مل)

کازت مفرح القلوب کراچی سند مینویسد .

چند روز قبل در پیشاور مشهورشده بود که درملك کابل یك معدن یاقوت پیدا کردیده است . اما بسبب نرسیدن خبر محقق مردم را کان صحت آن آن نبود . الحال از تحریرات متواتره معلوم شد که این خبر صحیح است . ودانهای یاقوت سرخ بسیار اعلا وممتاز ازمعدن مزبور بیرون می آید وسرکار امیر شیر علیخان امیر کابل بنفس نفیس خود مواظب انتظام برآوردن معدن مزبور بوده اند وحصول فایدهٔ کلیه را ازآن کان امید وار بوده است .

درین اوقات سرکار امیر شیر علی خان توجه زیاد بامور سپاه ولشکر می نمایند . درتمام قلمرو خود حکم داده است که من عزم جهادرا مصمم هستم باید اهالی افغانستان کلا در این خصوص بمن اعانت نمایند . مردم آنجا ازین عزم وارادهٔ مشار الیه بسیارشادمان ومسرور شده وهمکی آماده ومستعد هستند ومشغول مشق جنك میباشند . وعلمای خاك افغانستان وعدهٔ حاضر کردن صدهزار نفر قشون را داده وامیررا دائما بجنك نمودن تشویق وتحریص میکنند .

﴿ بورسه ﴾

غلطه ٢٣ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	١٧	٠٦

		فرانق
استقراض	١٨٦٣	١٠١
«	١٨٦٥	١٠٢
«	١٨٦٩	٠٩١
«	١٨٧٢	٠٢٩
«	١٨٧٣	٠٨٩

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤٥	٣٥

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	٠٣	٠٤
شرکت عثمانیه	٠٢	٠٠
اعتبار عمومی	٠٣	١٢
تراموای	١	٥٠

کمبیال	غروش	پاره
لندن ٣ ماهه بهر لیرای انکلیس	١١٠	٧٥
پاریس فرانك ٢٢ سانتیم		٧٢

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١٠	٢٦
لیرای فرانسه	٠٨٨	٢٢
امپریال	٨٩	٢٥
کریجه	٥١	٢٥
روبل (منات) نقره	١٦	٣٠
منات کاغذی	١٤	٢٤
مجیدیه	١٠٣	٠٠
بشلك	١٠٦	٠٣
مثالك	١٠٦	١٢
پول سیاه	١٤٠	٠٠

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنبا کوفروش در اقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکر .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس وروسی وایتالیایی واسپانیولی باشد بزکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واگر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرگونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه به پتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرپون وکارت ویزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور از هرجهتی خواهد گردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

﴿ کتاب گلستان ﴾

افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۵۵ فی ۱۱ ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ۲۵ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ۶ اوریل ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی نه برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه مشت مجیدیه سفید
شش ماه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

مقام حکومت مقدس است

اجتماعات بشریه را لزوم تبعیت وانقیاد بر یک مرکز اداره از مسلمات امور است . هر جمعیت وگروهی که بیکجا . جمع شده ومی خواهند زیست وزندگانی کنند . ناچار از این هستند که یک مرکز اطاعتی برای خود شان داشته باشند .

این مرکز اطاعت را باصطلاح خود مان پادشاه یا هیئت مجموعهٔ اجزای حکومت وارکان واولیای امور دولت میگوییم . و یا آنکه قوانین ونظامات وانجمنهای مقرره درمیان دولتها را مرکز اطاعت می شماریم .

فرقی که در این میانها دیده می‌شود این است . که بعضی از آنها یعنی ازدول متمدنه . با ریاست کابینهٔ هیئت اجتماعیه را رئیسا ومرؤسا بنام یک پادشاه صاحب قدرت وعظمتی خوانده . واورا بلاشرط حکمران مطلق در ملک ومملکت می دانند . و یا آنکه وظائف سلطنت را مشروطا در عهدهٔ اومقرر می شمارند . و بعض دیگر نام پادشاهی برای آن چنان رئیس نهاده وعظمت وقدرت اورانیز محدود ووظائف اورا معین واسم اورا رئیس جمهوری می گذارند .

چنانکه معلوم است حکومتهای غیر مشروط با اینکه قوانین ونظامات ومجالس وانجمنها برای کلیات وشعبه های امور قرار داده باشند . پادشاه خود باقتضای مصالح ملکیه قدرت واختیار هر گونه تدبیر وتصرفی را در امور داشته . وجلو ارادات برای او باز است . وحکومت مشروطه را حکم ازروی مشورات وتصدیق نظامات وقوانین وانجمنهای مقررهٔ دولت است . ومع ذلک تا یکدرجه درکلیات امور نفوذ وتأثیر رای وخیالات اوحاکم وصاحب قدرت می باشد . جمهوری تنها نظامات قوانین را حاکم ومطاع دانسته رئیس واجزای دولت وعموم مأمورین ورعیت را در نظر گاه قوانین بطور مساوات می داند . واتباع ومحافظت آنرا وظیفهٔ عمومیهٔ خود شان می شمارند . رئیس جمهور را جز اینکه وظائف رسمیهٔ ریاست را اینفا کند تکلیفی ندارد ورای ومقاصد اورا تأثیر آشکاری در کابینه ومطلق کارها نیست .

اکثر دولتها وحکومتهای ممالک شرقیه حکومات غیر مشروطه وباخود نیم مشروطه است . وحاکم مطلق همانا پادشاهان وامپراتورها وبعد از ایشان امر اوخانان هستند که مستقلا در ممالک خود شان حکمرانی میکنند .

رشتهٔ حل وعقد کلیات امور در دولتهای شرقیه غالبا بعد از پادشاه دردست شخص اول دولت است که رئیس وزرا وصدر اعظم ووکیل مطلق بوده باشد . واین حکم درحق اکثر هیئتها وانجمنهای وزرا جاری است . چنانکه با وجود مجالس ومجزا بودن شعبه‌های امور وتخصیص هر کدامی ازشعبه‌ها بیک وزارت جداگانه ومتقن بودن معاملات اگر بذره بین تحقیق نگاه کنیم باز سر رشتهٔ کارها از شخص اول بشعبه های دیگر ساری وجاری است . وهمچنین است حکم مراتب ودرجات پایینی که هر کدامی از شعبه ها در حق اجزا وایادی ومباشرین امور برحسب تفاوت مراتب واختلاف حالات واطوار همان مرجعیت را دارند .

پس مرکز اطاعت بطور مطلق یک معنی روحانی کلی است . که از یک نقطه منشعب شده ودر مراتب ارکان ووزرا وامنا ورؤسا وجمله اهل حل وعقد مهام انام ومباشرین امور جمهور قوت واحکام خودرا جاری می کند .

مقام سلطنت که اساس حکومت است وکافل اداره زندگانی جمعیت مقام مقدسی است . که آن مقام را مظهر سلطنت الهیه توانیم گفت . وحقوق ووظائف آن مقام به نسبت تقدس آن خواهد بود .

بندگان خدا ودیعه وامانت آفریننده دردست حکومتها هستند حامل این ودیعه راست که بصفات ربانیهٔ موصوف بوده باشد . آنکه حق مقام خودرا ایفا وداد جانشینی حق راداده باشد (پادشاهان مظهر ظلی حق)

ثبات حسنهٔ پادشاه عادل ومهربان چون بواسطهٔ ارکان ومتصدیان بشؤنات کارجای می شود . آن نیت پاک درمراتب پایین که شعبه شعبه گردیده ودر اطراف ملک چمن شده است . نتایج وثمرات نیک دهد . عباد و بلاد آسوده وآباد شود ملک معمور ومملکت آبادان گردد بندگان غنوده بستر رفاه ونعیم شوند . وآسوده ازهر باک وبیم .

این حکم از مرکزهای بالا گرفته درمراتب پایین نیز بهمین قرار ساری وجاری گردد . شئونات اجمالیهٔ مراتب عالیه درشعبه‌های فروتر حکومت واطوار مأمورینها تفصیل پیدا می کند . واین تفصیل هم مطابق اجمال باشد . اگر مراتب عالیه که مصادر مشتقات سائره هستند بطور حسن نیت وعدل واستقامت وشرائط حفظ رعیت رفتار کنند شعبه‌های فروتر نیز بهمان قرار ووتیره ومسلک حرکت کرده . ونتایج امور که از مباشرت مباشرین جزء بعرض عموم اهالی وجمعیت باید برسد همه مستقیمانه وموافق نیات مقدسه بیرون می آید .

واگر چنانچه غفلت وتکاسلی درمبادیٔ امور حاصل گردد بهمانقدر درشئونات کار عیب و اعوجاج وکجی وناراستی ظاهر شده . نتایج فعلیهٔ آن که حال نیز در اطراف ملک ازدست مباشرین جزو جاری می‌شود شامل حال بندگان خدا گردد .

والحاصل سعادت ونیک بختی حال هر جمعیتی بطور تسلسل بسته بحسن اداره واهلیت واستقامت مباشرین ومأمورین جزء است که انتخاب آنها ودستور العمل آنها ومشوار ورفتار آنها تماما مربوط بحسن نیت وحسن انتخاب وحسن استعمال وظیفهٔ ربانیه است که دردست اولیای امور می‌باشد .

(خبرهای تلگرافی)

ا تریش ــ مجارستان

وین ٤ اوریل

سندات روم ایلی	۱۹	فلورین	۵۰ سانتیم
ایرای عثمانی	۱۰	»	۵۴ »
لیرای فرانسهٔ	۰۹	»	۳۱ »

کسانی که میخواستند در بورسه مزنه را پایین بیاورند دراثنای بازیٔ هوایی که قیمات را رو به تنزل آوردند دارندگان اسهام مشتری شده خریداری نمودند . وبدین جهت قیمات اسهام ترقی کرد .

راگوزه ٤ اوریل

حصول صلح وآسایش درهرزگوین را آغاز کرده شد .

سالیجبورغ

کاردینال (فارنوسکی) وفات کرد .

پشته ٤ اوریل

بنا شده است راه آهن مجارستان را تا شهر (سلین) بسازند . ودرانباب منتظراین نخواهند شد که صربستان همراهی نماید .

پاریس ۳ اوریل

اسهام عمومیه ۱۵ غروش ۶۰ سانتیم .
سندات روم ایلی ۴۰ فرانک ۶۰ »

قیمات اسهام درتنزل است .

در شورای ملت کومیسیون بودجهٔ فرانسه تشکیل شده واکثر مأمورین کومیسیون ازاعضای دست چپ شورای مذکور است .

المان

برلین ٤ اوریل

مسیو درنتال مستشار سفارت المان دراسلامبول بمستشاری سفارت روما معین گردیده وبجای اومسیو ناسینسکی منصوب شده است .

یونانستان

آتن ٤ اوریل

یک واپور انکلیس درحوالی (کاپ متاپان) آکریجنته نام واپور ایتالیایی را که مال کومپانی (تریناکریا) بوده است غرق کرده . اکثر مسافرین واپور نیز مغروقا وفات نموده اند .

محکمهٔ مخصوصه که رسیده کی بمحاکمهٔ وکلای سابقه کرده وقرار حکمرا داده بودند . حکم مفصلی را که در آنباب نوشته اند اعلان ومنتشر خواهند کرد .

(بوردیالو)

(فرانسه)

پاریس ۳ اوریل

درکومسیون عفو عمومی که درشورای ملت تشکیل شده بود راپورتهای مسیو رکارد دوفور خواند، شد حکومت تکلیف عمومی را قبول نمیکند ولی آنهایی را که ازکرده های خودشان پشیمان شده اند مرحمت کرده عفو خواهد نمود .

٤ اوریل

مسیو غامبتا برای ریاست کومسیون بودجه انتخاب کرده شد .

کازت رسمی امرنامه را که درباب برداشتن حالت محافظهٔ عمومی صادر شده است فردا منتشر خواهد کرد .

انکلیس

لندن ٤ اوریل

مجلس اوردها درخصوص لقب تازهٔ علیا حضرت ملکه مذاکره میکند راپورت مسیو گیو درباب مالیات مصر امروز اعلان شده است .

(ایتالیا)

روما ٤ اوریل

کوپنهای اسهام دولتی از ۱۰ ماه اوریل تأدیه خواهند شد .

المان

برلین ٤ اوریل

مسیو آولسلبی بسمت قونسولگری المان دربکرش تعیین شده است .

(یونانستان)

اتن ٤ اوریل

اگر بچته نام واپور ایتالیا که روز بازاراز ببره حرکت کرده بود درحوالی (ماله) با (میلون کاستل) نام واپور انکلیس مصادمت کرد ودرظرف پنج دقیقه غرق شد . درواپور مذکور سی وچهارکس عمله وسی نفر مسافرین بودند ممکن نشد که صندالها (فلکه ها)ی واپور بدریا انداخته شود . صندالهای واپور انکلیس بقدر ۱۸ نفررا خلاص کردند . دونفرازصاحب منصبان واپورچهارزن ودونفرماشین ساز چهارطاق ودیازده نفرمسافرازملت روم غرق شده اند . کوماندان واپور باسه کس دیگرنجات یافته اند . واپورانکلیس که بسلامبول میآمد به پیره رفته نجات یافتگانرا بآنجا رسانید .

(روتر هوا)

(اخبار داخلیه)

درحق جناب دولت وعنایت مآب جوهر آقا آقای دارالسعادة الشریفه یك قطعه نشان ذیشان عثمانی ازدرجهٔ اولی مرحمت واحسان فرموده شده است .

بعض کازتهای یك اوغلی نوشته اند . جناب دولت مآب ادهم پاشا ناظر اسبق نامنعه بسفارت پرلین نامزد خواهند شد .

جناب دولت مآب جودت پاشا ناظر عدلیه روز دوشنبهٔ گذشته ازقلبه به ادرنه مراجعت نموده ودرین چند روز باسلامبول خواهدآمد .

در بعض کازتها نوشته بوده اند نواب مستطاب اشرف والا سلطان مظفرالدین ولیعهد دولت ابد آیت ایران درماه نیسان آینده عازم پترورغ بوده اند. کازتهای دیگر نیز این خبررا مقرون بتصدیق رسمی ندانسته اند . چون خبر مذکور بوجهی شایان تصدیق نیست وعزیمت سرکارمشارالیه به پترورغ اساسی ندارد . لهذا درضمن تصدیق قول ثانی ازین دوخبرمبادرت بانکارش کرده شد .

درکازتهای اسلامبول دراین دوسه روز دوفقره خبر منتشر گردید که امیدواری حصول آسایش هرزگوین رابتزلزل انداخت . یکی ظهور پنج وشش هزار نفرازاهل شورش درینالوقه وبهکه است . ودیگری فرستاده شدن فیلوی زرهدار به لشکرگاه قلیق .

اگر شورش هرزگوین تزدیك بانجام وتمام شدن است فیلوی دولت عثمانی درآبهای قلیق چه کار دارد ؟

اگر بجهة گرفتاری (لی پو رادیچ) وهمراهان اوشورش پوسنه رو بتمامی گذاشته است . این شش هزار یاغی ازکجا داخل بوسنه شده باعساکر وافراد ردیفیه جنك میکنند ؟

تعجب ازاین است که این وقوعات درهنگامی ظهور میکند که درویشان عساکر دولتی وسرکرده های شورش قرارمنار که گذاشته شده ورسانیدن آذوقه بقلعهٔ نقشیك را هم مانعی نبوده وتأمین میشود .

این اهل شورش که ازینالوقه سربرآورده اند ازکجا آمده اند هنوز معلوم نیست ازاهل بوسنه بوده اند . یاازصربستان گذشته . ویاآنکه از کرواچیا وازجملهٔ چند هزار کس فراریان بوسنه که درآنجا هستند بوده اند .

درهرحال این خبرها امید آسایش راکمی بتزلزل خواهد آورد . این دستهٔ شورش اگر ازصربستان بوده باشد موجب بعض اشکالات تواند بود .

عجبتر اینکه دراین اثناکه مأمورین عثمانی وازبش وقونسل روسیه دررا کوزه مشغول مذاکرات درخصوص برگشتن فراریان هستند . رؤسای شورش باأمورین قرمطاغ مجلسها می کنند . مقصود ازاین مجلسها چیست ؟ آیا درباب اجرای نصایح بکسان خودشان مشاوره می کنند . یاآنکه یك مطلب پنهانی دارند ؟

والحاصل آذوقه بقلعهٔ نقشیك ادخال شده است . وامیدواریم خبرهایی که بعد ازین خواهد رسید این تاریکیها را روشنایی خواهد داد . (تراکی)

مذاکرات وسؤال وجوابی را که درشهررا کوزه ومأمورین دولت عثمانی شده است کازت (ویز تاغبلات ازوین مینویسد که مقصود ازاجتماع ومذاکرات مذکوره اینست که فراریان هرزگوین که درخاك دالماچیا هستند باسانی بخانهای خودشان برگردند .

مضمون بیانامهٔ جناب واصه افندی بقرار ذیل است.

(اولا) فراریان میتوانند از ۲٤ ماه مارس تاچهارهفتهٔ دیگر بخانهای خودشان برگردند .

(ثانیا) کسانی که بخانهای خودشان برمی گردند . تاماه اوکتوبر (ماه آخر پاییز) آینده مجانا آذوقه بآنها داده خواهدشد .

(ثالثا) خانهای فراریان که خراب شده است ازجانب حکومت ساخته خواهدشد .

(رابعا) کسانی که مراجعت خواهند کرد تابك سال بدهٔ اعشاری از آنها دریافت نکردیده وتا دوسال ازبده ورسوم سائره معاف خواهند بود .

(خامساً) فراریان واهل شورش که تابهارهفتهٔ دیگر بخانهای خودشان بروند بحکم عمومی بخشیده خواهندشد .

(سادسا) کسانیکه درظرف مدت مذکوره مراجعت نکنند . املاك آنها ازجانب حکومت ضبط خواهند کرد .

(ازکازتهای وین نوشته میشود)

بموجب تلگرافی که از (چاره) بادارهٔ کازت پستر لوئید نوشته شده است . جنرال رودیچ والی دالماچیا استعفا خواهد کرد . ولی سبب این استعفا معلوم نیست. که آیابجهة بعض اتفاقات که درشورای ملت ولایت مذکوره شده است . یا ازجهة پولیتیك آسایشی که باید اهتمام درآن نماید .

چند روز پیشتر نوشته بودیم فراریان بوسنه بجنرال مولیناری والی کرواچیا استدعا نامهٔ داده اند . که اعلیحضرت امپراتور بانها ذن بدهد ودرخاك اتریش بمانند . واین استدعا را بیست وسه کس امضا کرده بودند . از قراریکه اخبار نو یس نایه فرایه پرسه نوشته بوده است . این بیست وسه کس ازاهالی شهر برودی (درخاك بوسنه است) وفراری هم نبوده وتاکنون درشهر مذکور بداد وستد وکاسبی خود شان مشغول بوده اند .

تصحیح

درنسخهٔ دیروزی درصفحهٔ اولی آخرستون دوم دربیان شلین سهو شده است . بیست شلین یك لیرای انکلیس است . یك شلین پنج غروش ونیم صاغ است .

(عرض سپاسداری)

کازت مفرح القلوب کراچیهٔ بندرسند در نسخه های ۲۳ ماه محرم ۱۲۹۳ ازراه لطف تبریك وتهنیت درحق اختر نوشته وداد برادری را داده است . ازاینجهت عرض شکرانه کرده . وبجهة اینکه در ذیل مطالب دراعلان واشتهار اختر درهندوستان شرحی نوشته وهمتی مصروف داشته اند . جدا کانه امتنان وشکرگذاری خود را بیان . ودوام روابط برادری ومودت را مخصوصا آرزو می کنیم .

(شکرانه وتأدیب مخصوص)

یکی ازادبای اهل ایران که ازخارج نامهٔ بعنوان تبریك وتهنیت (اختر) نوشته واظهار لطف ومهربانی نموده بود ودرآن ضمن بعض اشعارات متأسفانه داشت . که بس ازشکرگذاری. ازاینکونه لطف ومودت ایشان درخصوص اشعارات مذکوره که متعلق به بعض همشهریهای خودمان است لازم دیدم چند کلمه بنویسم .

این همشهریها که سخنی درحق آنها گفته خواهدشد کسانی هستند که باعتقاد خودشان بملاحظهٔ بعض مصالح بااتفاقات وناملایمات که درآنات مختلفه بوقوع تواند پیوست تبعیت دولت متبوعهٔ خودشانرا ترك کرده وحمایت نامسلمانرا برای خودشان سودمند دیده اند واین یکی دربعض حالات چندان جای اعتراض نیست ولی اعتقادما این ترك تابعیت ظاهری رك ملیت آنهاراخشك نکرده وهنوز خون غیرت درعروقشان باقی خواهد بود . وگذشته ازین ازحدود ادراك وقاعده دانی نیز دورشده اند. ﴿ مهر نهاده شده است بردلهای ایشان ﴾

کازت اختر که بزبان فارسی دراین پای تخت بنا کرده شد . وباعتقاد خود مان خدمت بزرگی بزبان واهل زبان کردیم . یکسانیکه مناسب بود ازبدو ورود یك بطوریکه قاعده است نسخه ها فرستادیم وعلاوه برمعلوم بودن اعلام هم کردیم . که هرکس تاچهارنسخه قبول کرد نام اودردفتر ابونه ثبت خواهد شد . وازآنجمله اشخاص ازاصل اهل فارس وفارس زبان واز اعاظم ومعتبرین باعتقاد خودشان بودند ومسافت سؤال وجواب ازمحل اقامت آنها تا پای تخت زیاده ازشش روز نبود با اینحال بقدر سه ماه خدمت ایشان کازتها فرستاده شده وجواب رد نشنیدیم . تا آنکه قبضهای ابونه را فرستادیم . آن وقت عذر از قبول آن آوردند وتصور نکردند که این جواب مغایر جمیع قاعده ها است . واقلا حالا که جواب میدهیم قیمت این چند ماه که پول پوست داده وزحمت کشیده فرستاده اند داده بعد ازآن جواب عدم لزوم را بمیان بیاریم . حال آنکه قباحت این کاررا اگر تصور میکردند البته اقدام برآن نمی نمودند .

والحاصل همین قدر برای معلوم کردن حال آنان کافی است . وازاین حرکات میتوان فهمید آن همهٔ عذرها که درترك دولت وملت خودشان . بخرج میدهند واهی وناراست بوده است وبجز ازمناسبت چیز دیگر آنهارا بسوی اجناس دیگر نکشیده بوده است .

(عشق از اول سرکش وخونی بود)
(تا مکریزد هر که بیرونی بود)

(اسامیٔ سفائن)	(قوت اسب)	(تونو)	(عدد توپها)	(محل ساختن)	(تاریخ ساختن)	بقدم انکلیس (طول)	بقدم انکلیس (عرض)	ارتفاع ازآب (جنو)	ارتفاع ازآب (عقب)	(صاحب منصبان ونفرات بترتیب تنظیمی)
قروت بیروت	۱۶۰	۱۰۹	۶	اسلامبول	۱۲۷۹	۱۲۳پر۶	۲۶پر۶	۱۱پر۶	۱۳	۱۱۰
ــ مظفر	۱۵۰	۸۰۰	۱۲	ازمید	۱۲۸۰	۱۷۵	۳۰پر۹	۱۵	۱۲پر۹	۹۱۷
ــ منصوره	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ سینوب	ــ	ــ	۱۶	انکلیس	۱۲۷۶	۱۱۲پر۷	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ لبنان	ــ	۷۹۸	۱۷	اسلامبول	۱۲۸۰	۱۷۵پر۶	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ پروسه	ــ	۸۰۰	۱۸	انکلیس	۱۲۷۶	۱۷۲پر۶	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ ازمیر	ــ	۷۹۳	ــ	ــ	ــ	۱۸۵پر۶	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ ادرنه	ــ	۷۸۳	ــ	ــ	ــ	۱۷۳پر۷	ــ	ــ	۹پر۲	ــ
ــ قلیج علی	ــ	۴۵۱	۲	ــ	۱۲۷۵	۱۷۰	۲۳پر۶	۶	۵پر۶	۲۴
ــ طائر بحری	۱۴۰	۵۲۴	۴	اسلامبول	۱۲۵۵	۱۸۰	۲۵	۱۱پر۶	۱۱پر۶	۱۳۷
واپور انتباه	۸۰	۲۵۸	ــ	انکلیس	۱۲۸۳	۱۳۳	۲۲	۱۰پر۶	۹	۴۹
ــ ضباء دریا	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ زبور دریا	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ مژده رسان	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ شاهین	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ اصلاحات	۶۰	۱۶۶	۲	ــ	۱۲۸۸	۹۰	۲۰	۶	۵	۲۰
ــ ارکلی	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۹۷	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ توپخانه	ــ	۶۰۷	ــ	اسلامبول	ــ	۹۰	۱۷	۱۱پر۵	۵	۱۰
ــ پکی قپو	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۹۱	۸۰	ــ	ــ	ــ	۲۰
ــ نبی علی	ــ	۱۰۷	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۵
غابوط جعکا	ــ	۳۰۰	۴	انکلیس	۱۲۷۶	۱۲۲	۱۹پر۲	۳پر۹	۷پر۹	۷۰
غابوط شوکت نما	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۹پر۲	۳پر۹	ــ
غابوط سنه	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۹پر۲	۷پر۹	ــ
غابورط وارنه	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
واپور سرعت	ــ	۱۸۴	۲	اسلامبول	۱۲۸۰	۱۰۷	۱۹پر۳	۵پر۶	۵	۳۴
ــ امر نوهت	ــ	۱۹۴	۳	ــ	۱۲۶۴	۱۱۷	۱۸	۶پر۸	۶پر۶	ــ
ــ امر تجارت	ــ	۲۹۳	۲	ــ	۱۲۶۳	ــ	ــ	۱پر۶	۱پر۶	۳۴
ــ لك تجارت	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۶۳	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ پاتی کوشکی	۵۰	۱۹۵	ــ	ــ	۱۲۸۶	۱۱۷پر۶	۱۷پر۶	۷پر۶	ــ	ــ
ــ آینه لی قواق	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ استانکوی	ــ	۳۰۲	۴	ــ	۱۲۸۷	۱۲۰	۱۷	۷پر۶	۷پر۶	ــ
ــ اژخیر	ــ	۲۸۵	ــ	انکلیس	۱۲۵۶	۳۵۳پر۲	۱۷پر۲	۸پر۷	۸پر۷	۴۹
ــ سوده	ــ	۱۸۰	۲	ــ	۱۲۸۱	۸۵	۱۹	۶	۵	ــ
ــ رهبر	ــ	۶۰	ــ	ــ	۱۲۸۰	۷۰	۱۰پر۸	۶پر۶	۶پر۴	۲۸
ــ قبا طاش	ــ	۱۲۲	ــ	اسلامبول	۱۲۹۱	۸۰	۱۸	۷	۷	۱۵
ــ فندقلی	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۷	ــ	ــ	ــ
ــ قاسم پاشا	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۸۰	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ ردوس	ــ	۲۰۳	۴	انکلیس	۱۲۸۷	۱۲۰	ــ	۷پر۶	۷۶	۳۴
ــ موصل	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ سیار	۴۵	۲۲۰	۴	اسلامبول	۱۲۸۳	۱۲پر۷۶	۹پر۲	۲۱	۷پر۸	۴۹
ــ روسبجق	۴۶	۱۸	۲	انکلیس	ــ	۸۵	۱۹	۶	۵	ــ
ــ مرمره	۴۵	۵۵	ــ	ــ	ــ	۷۵	۱۵	ــ	ــ	۲۸
ــ موصل	ــ	۲۲۰	۴	اسلامبول	۱۲۸۳	۱۲۷پر۶	۲۱	۳پر۲	۸پر۷	۴۹
ــ بویانه	۳۲	۸۰	۲	انکلیس	۱۲۷۵	۱۷	۱۱۷	۵پر۶	۵پر۶	۳۴
ــ چنانه	۲۵	ــ	ــ	ــ	ــ	۷۴	۱۵	۳پر۶	۳	۱۰
ــ اولتارنبعه	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۸۵	۷۴	۱۵	۳پر۶	۳	۱۰
طراق واپوری نمره ۱	ــ	۱۰۷	ــ	اسلامبول	ــ	۸۰	۲۳	۵	۵	۳۴
ــ ۲	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ ۳	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۸۰	۲۳	۵	۵	۳۴
ــ ۴	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۸۵	ــ	۲۴	ــ	ــ	ــ
ــ ۵	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۳۹	ــ	۵پر۵	۵پر۵	۳۴
ــ ۶	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۸۵	۳۹	پر۱۶	۳پر۵	۴	۷
ــ ۷	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۸۵	۳۹	پر۱۶	۳پر۵	۴	۷
ــ ۸	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۸۵	۳۹	پر۱۶	۳پر۵	۴	۷
ــ ۹	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۸۵	۳۹	پر۱۶	۳پر۵	۴	۷
ــ ۱۰	ــ	ــ	ــ	ــ	۱۲۸۵	۳۹	پر۱۶	۳پر۵	۴	۷
قوتر تمساح نهری	ــ	ــ	۲	بصره	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۶۳
قوتر سیار نهری	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۷۰
قوتر جیران نهری	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۹۶
قوتر مدار خیر	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۴۴
مستقهٔ طائر نهری	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۳۴
مستقهٔ خون شاد	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ	۴۰
برلق نوید فتوح	ــ	۳۵۶	۱۶	اسلامبول	۱۲۷۵	۹۷	۲۸پر۷	۱۲۹	۱۱پر۹	۱۲۷
اوستونهٔ نوائر	ــ	۳۵۲	ــ	ــ	۱۲۵۳	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ایضا نمره ۶	ــ	۲۷۰	ــ	ــ	۱۲۶۹	۹۵	۲۰	۹	۸	۴۹
برلق نمره ۱	ــ	۵۴۹	ــ	ــ	۱۲۵۶	۱۱۰	۳۰	۱۰	۹	۲۲۷
قروت	ــ	۲۰۳۶	ــ	ــ		۲۲۴	۴۴	۲۱	۲۱	۳۲۹
ــ	ــ	ــ	ــ	ــ		ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ــ	ــ	ــ	ــ	ــ		ــ	ــ	ــ	ــ	ــ

بجهة مزید وضوح بعضی چیزها که متعلق بجدول دونمای همایون دولت علیهٔ عثمانیه است نگاشته میشود .

درنمرهٔ دیروزی قوت اسب‌را نوشتیم که قوت یك اسب عبارت از این است . چیزی‌را که بسنگینی (۷۵) کیلو غرام است یك متر بلند نماید . باین حساب یك ماشین که قوهٔ ده اسب‌را دارد . در یك ثانیه هفتصد و پنجاه کیلو غرام سنگینی‌را . و یك ماشین که قوت یکصد اسب‌را دارد هفت هزار و پانصد کیلو غرام و یك ماشین که قوت دویست اسب‌را دارد پانزده هزار کیلوغرام (۲۶۷ قنطار) سنگینی‌را میتواند به‌بلندی یك متر بالا ببرد . وچون یك اسب نمیتواند در یك روز زیادتر ازهشت ساعت کار بکند . و یك ماشین متمادیا کار میتواند کرد . لهذا یك ماشین که قوت پنج اسب‌را دارد قوت آن مقابل قوت پانزده اسب حساب می‌شود .

تونوی حموله که میکوئیم یعنی این واپور چه‌قدر باید بار داشته باشد ومقدار حمولهٔ آن چیست .

خطهای کوچك عرضی که‌در زیرهر کدام ازعنوانهای خطوط جدول کشیده شده است . یعنی کذلك وایضا است . مثلا دو بهٔ سیفی زرهدار که درنمرهٔ دیروزی نوشته شد قوت هزار ودو یست اسب‌را دارد . درزیر آن درمقابل زرهدار مسعودیه مانند قوسی کشیده شده که آنهم بجای خط عرضی است . اشعار میکند که مسعودیه نیز قوت هزار ودو یست اسب‌را دارد . فرقین عزیزیه قوت نهصد اسب‌را دارد محمودیه واورخانیه وعثمانیه نیز آنچنان است . وهمچنین است سائر خطوط عرضیه .

(مالیات دولت فرانسه)

بودجهٔ سالی ۱۸۷۷ دولت فرانسه از جانب وزارت مالیات بانجمن شورای ملت داده شده است . از بودجهٔ مذکور معلوم می شود مداخل دولت فرانسه درسال مزبور دو ملیار وششصد وهفتاد ودو ملیون فرانك می باشد (به حساب ایران پانصد وسی وپنج کرور تومان است) ومخارج دولت مشار الیها بقدر دوملیار وششصد وشصت وهفت ملیون فرانك (یعنی پانصدوسی وچهار کرور تومان است) که باین حساب مداخل سالیانهٔ فرانسه بقدر یك کرور تومان ازمخارج زیادتر خواهد بود .

ازروی برآورد حساب مذکور مداخل سال آینده بقدر نود ونه ملیون فرانك . ومخارج بمعادل نود وشش ملیون فرانك زیادتر ازسال حال ۱۸۷۶ خواهد بود .

سبب افزوده شدن مداخل را نوشته اند . که تنها بجهة زیاد کردن مالیات و بده دیوانی نبوده بجهة اینکه عمل کرد مداخل سال سابق از برآورد وتخمینی که کرده شده بود زیادتر شد . ووزارت مالیات مبنای تخمین سال آینده را ازروی عمل کرد سال گذشته قرار داده است . این تخمین وزیر مالیات را یك کار دیکر نیز تأکید وتصدیق کرده است . چنانکه عمل کرد مالیات داخله درد وماه ژانویه وفوریهٔ هذه السنه بیست ملیون و پانصد هزار فرانك زیادتر ازبرآورد حاصل شده . واز این زیادتی مداخل که درسال ۱۸۷۵ دیده شده معلوم کردیده است . که درسال ۱۸۷۶ نیز از انقرار عمل خواهد شد . واعتقاد کرده اند که این تفاوت درحق سال ۱۸۷۷ نیز جاری خواهد بود .

وبر تقدیریکه مداخل وعمل کرد زیادتر نشود باز وضع مالیات بد نخواهد بود . بعلت اینکه بودجهٔ ۱۸۷۷ ازروی عمل کرد ۱۸۷۵ حساب شده است وبدین جهت اکر زیادتر هم نشود باز بودجه جاخالی نخواهد داشت .

وچون بموجب برآورد وتخمین بودجه درسال ۱۸۷۷ بقدر نود وهفت ملیون فرانك فاضل خواهد بود . لهذا این فاضل را بقرار ذیل علاوه برمقرریها ومخصصات وزارتها قرار داده اند تقسیم بشود .

وزارت جنك	۴۲۰۰۰۰۰۰
وزارت بحریه	۳۵۰۰۰۰۰۰
وزارت فوائد	۱۳۰۰۰۰۰۰
وزارت علوم	۰۴۰۰۰۰۰۰
جمعا	۹۴۰۰۰۰۰۰ فرانك

سه ملیون فرانك دیکر که می‌ماند درمیان وزارتهای سائره که دارند تقسیم خواهد شد .

وزیر مالیات بیان کردند که ازمالیات وبده دیوانی چیزی‌را نمی توان کم کرد . بعلت اینکه اکرچه مداخل ازاحتیاجات کمتر نیست . لکن احتیاجات هم کمتر از واردات نیست .

بالجمله حالت مالیات فرانسه خیلی خوب است که هم اندازهٔ مصارف‌را می‌توان زیاد کرد وهم نقصان پیش‌را نیز می‌توان اکمال نمود .

درظرف مدت نه سال دولت فرانسه می باید معادل یك ملیار ونیم فرانك به (بانك فرانسه) بدهد . بعلت اینکه ازبانك مذکور بقرض کرفته است . ازاین مبلغ در اول ماه دسامبر ۱۸۷۵ هشتصد وهفتاد ملیون فرانك‌را داده است . واکراین حالت دوام داشته باشد حالت مالیات فرانسه بدرجهٔ بهتر ازحالت پیش ازجنك خواهد رسید .

کازت مفرح القلوب سند ازروی تلکراف آله‌آباد مورخه ۱۵ ماه فوریه می نویسد . ناخوشی وبا (قولرا) درشهر بنارس ظهور وشیوع یافته .

ومهاراجهٔ ریاست (پوندی) بعزم زیارت (تریتی) که زیارتکاه هندوهااست درآنروز بنابوده‌است بمحل مذکور وارد بشود .

کازت (انوالید روس) می نویسد در روسیه جمعیت احسانیه که هست . بقدر دوهزار نفر درسلك اعضائی آن جمعیت داخل هستند . واینها ازاهل دوازده محل میباشند . احسان وخیرات که ازجانب ادارهٔ مذکوره می‌شود . درعرض سال بقدر هشتصد هزار منات می‌باشد وسرمایهٔ این جماعت چهارده کرور وسیصد وهفتاد ونه هزار ودویست وسی وهشت منات است .

بورسه

غلطه ۲۴ مارت رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۶	۳۱
		فرانق
استقراض	۱۸۶۳	۰۰۰
«	۱۸۶۵	۰۰۰
«	۱۸۶۹	۰۰۰
«	۱۸۷۲	۰۰۰
«	۱۸۷۳	۰۰۰
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۴۴	۷۵

	ابرای عثمانی	غروش
سوسیته‌جنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه	۰۲	۰۰
اعتبار عمومی	۰۳	۱۵
تراموای	۱	۴۵

کمبیال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۰	۷۵
پاریس	فرانك ۴۲ سانتیم	۸۰

قیمات مسکوکات ابرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۲۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲۰
امپریال	۸۹	۳۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۳۰
منات کاغذی	۱۴	۲۴
مجیدیه	۱۰۲	۲۸
بشلك	۱۰۶	۰۳
متالك	۱۰۷	۰۵
پول‌سیاه	۱۴۰	۰۰

طابر

اعلانات

کتاب مستطاب

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده‌است . درمغازهٔ کتاب‌فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش دکان حاجی حسن اغا کتاب‌فروش درباغچه‌قپوسی دکان تفتا کوفروش درافسرای نزدیك پشل طولومبه مغازهٔ کتاب‌فروشی بزرك‌دررزیرمسافرخانهٔ عسکر .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیائی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واکر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه بهبتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقرون وکارت و بزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که‌ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره طبعه موجود است .

کتاب کلستان

افصح الشعراشیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریه بایزید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرهٔ ٥٦ فی ١٥ ربیع‌الاول سنه ١٢٩٣ ﴿ دوشنبه ﴾ فی ٢٩ مارت ١٢٩٣ سنه فی ١٠ اوریل ١٨٧٦ سال دوم

اختر

١٢٩٢

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دوائره خصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ٤٠ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطرده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

پاداش و امید

زنده‌گانی جهان و نظم امور ملتهارا این دوچیز بر پا میدارد . مدار نظم کلیهٔ کارها پاداش (٠) وامیداست . و آشکار است که این پاداش به‌نسبت کار و از جنس عمل خواهد بود .

اصحاب مذاهب وادیان بامید عوض و پاداش اوامر وشرایع دین را مطاع دانسته بدآن منوال رفتار می کنند .

صاحبان مناصب ومتصدیان بامور دیوانی بتفاوت درجات که دارند بامید کیفر و پاداش حرکت می‌نمایند . پرزکر که تلاش می کند پاداش آنرا تحصیل معاش میداند . بازرگان در صحرا ودریا خود را بمواقع مشقت وخطر می‌اندازد پاداش سودرا درمد نظر دارد . وبدین قرار سمت اساس جملهٔ کارها از اطوار حرکات وسکنات خواه عمومی باشد وخواه خصوصی و هرگونه کارهای جمعیتی و افرادی . که همهٔ آنها باقتضای خلقت وفطرت برروی اساس پاداش و امید گذاشته شده است .

پاداش و امید دوچیز دیگر را بمقابله وتلازم بخاطر ما تواند آورد . که آنهم کیفر و سزای کردار زشت است . و بیم مجازات سیئات اعمال . که اکنون را سخن از شعبه‌های این مطلب مقصود نیست . وتنها پاداش واثرهای آنرا باجمال می‌خواهیم بفهمیم . و آنچه دراین موقع مناسب حال تعیش وزنده‌گانی نوع ما وملیت و مجمعهای ما است . واساس آبادی وترقیهٔ ملك ووطن وسعادت ونیك‌بختی اجزای وطن است . باید مقدم بر دیگر شعبه‌های مطلب داشته شود .

هر ملك و مملکتی برای کارکنان آن ملك ومملکت باید اساس وقانون پاداشی داشته باشد . که مأمورین بزرك وکوچك درایفای وظائف ومأموریتی که دارند و یا خدمتهای فوق العاده که می کنند . بدانند پاداش این ایفای وظیفه وخدمت فوق العاده که در مقام لزوم واهمیت ابراز کرده می‌شود چیست وامیدی که در مقابل آن دراند کدام است .

مأمور بداند که درصورت استقامت واعتدال حال وایفای تکالیف مأموریتی نتایج حسنهٔ این استقامت واعتدال را خواهد دید . وثمرات آن عاید حال او خواهد گردید . اقدامات نیك او در نظر دولت وملت ممدوح ومستحسن خواهد بود و برمراتب شان واعتبار او بدین وسیلت خواهد افزود .

صاحب منصب یا سربازی که سینهٔ خودرا سپر تیر دشمن می کند . بداند و امید داشته باشد که اگر درآن حال خطر نالهٔ یجان‌فشانی ابراز شجاعت و بسالت نماید . برمراتب اوافزوده ومقام او برتری خواهد یافت . واگر چنانچه خودرا دراغوش دولت وملت فدا کرد نام نیك او درجریدهٔ ملك ووطن ثبت شده بازماندگان و اولاد اورا دولت و وطن نگاهداری خواهند کرد . واگرعضوی ازاو ناقص افتاده وازکارخدمت بدان‌جهت بازماند . برای اومعاش کافی داده اورا در بقیهٔ زندگانی آسوده‌حال خواهند داشت .

مأمورین ومباشرین امور دیوانی ازحکمران ونایب الایاله گرفته تاینواب وکتاب وکدخدا وفراش برسد بدانند . که راستی وراستکاریٔ ایشان منظور نظر اولیای امور ورؤسا و مرجعهای خودشان خواهد گردید . ومع ذلك مأمور باید اطمینان داشته باشد که بی‌جهة وسببی اسباب ابطال خدمت ودرستکاری او فراهم نشده واغماض واشتباهکاری درمیان کار نخواهد آمد . وغرضهای نفسانی حقوق خدمت اورا ضایع نخواهد نمود . و یا بدون سبب ازکار وشغل خود نیز معزول ومنفصل نخواهدشد .

در این مقام بزرکترین مقدمات واساس پاداش وامید این است که پایهٔ اعطای مراتب ومناصب ومأموریتها که در شعبه‌های امور دولت و ملت هست . براستحقاق ولیاقت گذاشته شود . جهات شخصیه وخاطرخواهی وغرضهای نفسانی مدارکار نگردد . چه اگرچنین باشد پیداست آنانکه بی‌لیاقت واستحقاق سرکارآیند منشأ اثری نتوانند شد . و ایشان که از درجات حقوق واستحقاقات خودشان دور مانده نا اهلانرا برخودشان مقدم می بینند . دلسرد وناامید شده وبدین جهة هرگونه ناراستی درکارها ظاهر کردد .

چون ازمناصب ومأموریتها لیاقت و شایستکی ملاحظه نشده سررشتهٔ امور دردست نا اهلان باشد هیچ کاری ازمهمات دولت وملت بطورمقصود انجام نیابد . بی‌نظمی دراطراف کار بروز کند . حقوق مردم پایمال کردد . امنیت و اطمینان ازمیان برداشته شود . وبدین وسائط بنای آبادی ملك رو بخرابی کذارد . و اساس بقای انتظام قرین انهدام آید .

باوجود این مقدمات اگر حدود خدمتها و وظیفه‌ها وتعیین درجات کارها ومباشرین کارها و پاداش حسن خدمت وراستکاریها . درتحت قواعد مقرره بوده وهرکسی درهرحال ومقامی که هست وظائف خود وتکالیف امروزی وفردائی خود یعنی حالی واستقبالی خودرا بداند و امیدواطمینان از آیندهٔ خودداشته باشد . بدیهی است که بدلکر می وآسوده خاطر بکارخدمت میپردازد . وآنچه ازاو وازمأموریت او خواسته شده است . بدست آمده علت غائی مأموریتها که حفظ حقوق دولت وملت است حاصل کردد . وهرکاه چنان نباشد هم امید و اطمینان واعتماد مأمور منسلب شود وهم خیال او پریشان کردد . و ازآن کذشته باعث ومهیج صدق نیت وخلوص عقیدتی برای او باقی نمانده . ونتیجهٔ حال بی‌اعتدالی وسوء اخلاق مأمور شود .

این بی‌اعتدالی وسوء خلق رفته رفته شعبه‌ها پیدا کرده وسعت وعمومیت حاصل می‌نماید . و کار بدرجهٔ ناکواری رسد که این حال ناشایست درمزاج ملك ووطن طبیعت ثانویه شده بقدرت احکام ناراستین را در اجزای ملك ومملکت جاری سازد .

نظم کلیهٔ کارها وامر محافظت جان ومال وناموس مردم محول بعهدهٔ حکومت است . ومباشرین بشعبه‌های این سه وظیفهٔ کلیه مأمورین جزء هستند . درصورتیکه آنها اساسا و بطور کلیه مستقیم الاطوار ومعتدل بحال باشند . پیداست که بناچار ناراستی آنان علی التدریج هم قطاران خودشان‌را نیز مقهور ونابود ویا به همرنکی باخودشان مجبور سازد . ودرین حال بتأثیر طبیعت وضع کار وناراستی بنیان عمل سوء اخلاق درنهاد مأمورین جای کیرشود . و ازمقام اعتدال و استقامت دوری جویند وبدین جهة اختلال کلی درارکان ملك ومملکت حادث کردیده وسائط اجرای عملیات احکام که مانند آلات واسباب کارکنان واستادان است طرفین رایعنی هم اولیای امور وامنای دولت‌را وهم رعیت وملت وامور را که متعلق بانهااست دوچار حیرت وسرکردانی کنند .

این حال را قیاس باید کرد با حالت یك نجاری که میخواهد یك کرسی یامیز وصندلی بسازد . اگرچه امر حکومت ورعیت داری مقام بلند وجایکاه منیع است ولی بازجهت تقریب مطلب مثال باید کرفت . استاد نجار ماهر درصنعت خوداست . واعضا وجوارح اوهم عیبی ندارد . وچوبهای خوب نیز از آبنوس وماؤن وجوز موجوداست . ولی اکراره وتیشه واسکنه ورنده وسناره و برکار وسایر آلات واسبابی که لازم دارد . اولا تمام وطبار نیست وثانیا آنچه هست همه کند و بد وشکسته وناراست وغیر قابل بکار . آیا بانحال میتواند آن چوبهای نازنین‌را بطور مطلوب ومستحسن میز وصندلی ساخته اسباب تعیش وافتخار وابراز هنرخود نماید؟ وجزاینکه چوبهارا ضایع کرده وچیزپوچ و بیفائده بسازد کباعث افتضاح ورسوائی خود وابطال وقت وزحمت خود باشد کار دیکر می تواند کرد ؟ حالا این در صورتی است که اسباب وآلات راخوب وبدداشته باشد . وهرکدامی ازآنهارا هم درجای خود بکار ببرد . و چیزی هم بسازد پناه بخدا هرکاه دراستعمال آن اسباب ناقصه بجای تیشه اره وبجای کنیا تیشه‌را فرضا بکار برده باشد وچیزی هم نتواند بسازد آنوقت تماشای حالت آن چوبهای نازنین‌را باید کرد که میخواستند کرسی وصندلی بشوند وقرارکاه عزت ونام ونیك ملك ووطن شوند .

والحاصل سخن در پاداش وامید بود . بازدیکر

(٠) پاداش بمعنی حسن عوض وجزای نیك است . وبعض کفته‌اند درمطلق مکافات وکیفر وجزا واجر وعوض استعمال می شود (پاداشت) نیز بمعنی پاداش است وهمچنین الت پاداش بانون (داشن) تنها نیز درفرس قدیم بمعنی احسان وانعام وعطا وجزای نیك است و بدین مناسبت پارسیان احسانها وزر ونقره‌را که دراعیاد وایام مخصوصه بذل می کنند داشن میکویند .

گفت که اگر قانون کلی درشعبه های کار بوده راه مأموریت بطور عموم برای ارباب لیاقت وشایستگی باز و بروی نااهلان کاملا مسدود بسته شود . وحسن خدمت وخلوص طویت را نیز اجر جمیل وپاداش مقرر باشد . آنگاه امید وپاداش درپیشرفت وانتظام امور کار خود را تواند کرد. وآنچه دولت وملت را باعث حیات وبقااست بهمین واسطه میسر خواهد گردید .

(خبرهای تلگرافی)

(فرانسه)

پاریس ۷ اوریل

کاردینال (کیلیت) را بجهة حضور در مجلس تصدیق انتخاب مسیو (دمون) بکومیسیون شورای ملت دعوت کردند ولی مومی الیه دعوت مذکور را قبول ننمود .

مسیو (نیگرا) سفیر ایتالیا مأذونا پروما عزیمت خواهد کرد .

لورد درپی بابنجا وارد گردید .

انکلیس مالطه ۷ آوریل

جناب پرنس اوف ولس ولیعهد دولت انکلیس بابنجا وارد شدند .

اتریش ـ مجارستان

وین ۷ اوریل

(پولیتیشه کورسپوندنج) می نویسد بموجب التماس سرکرده های شورش بارون رودیچ دیروز بستورینه رفته وقرار نامهٔ اصلاحات وامتیازات را برای آنها بیان کرده درباب ترك اسلحه وتسلیم شدن ترغیب وتشویق نمود . مختنهای مسیو رودیچ باهل شورش زیاد تغیر کرده ومهلت خواستند که آن روز را درمیان خود شان کفکو ومذاکره نموده جواب بدهند .

وین ۷ اوریل

سرکرده های شورش درباب ترك اسلحه وتسلیم شدن بعض شرائط بمیان آورده وشروط مذکوره را بوالی دالماجا بقرار ذیل بیان کردند .

یکی واگذاری ثلث املاك واراضی هرزکوین باآنها بود .

دوم تعمیر خانها وکلیسا های آنها ازجانب دولت .

سیم اعطای تخم وحیوانات وآلات زراعت .

چهارم مقرر شدن یك انبار آذوقه برای آنها که بقدر کفایت یك سال درآن غله وآذوقه بوده باشد .

پنجم سه ساله معاف شدن ازبدیه دیوانی ومالیات واعشار .

ششم بیرون رفتن عساکر نظامیه از خاك هرزکوین وباقی ماندن جمعیت کمی از عساکر دولتی درشهرهایی که اژانهای (وکلای) دولتین اتریش وروس در آنها بجهة نظارت باید اقامت بکنند .

هفتم ضمانت دول اوروپ وگرفته شدن اسلحهٔ اهل اسلام که درهرزکوین هستند .

(روتر هوا)

اتریش ـ مجارستان

وین ۶ اوریل

سندات روم ایلی ۱۸ فلورین ۵۰ سانتیم

بورسه سست است وداد وستدی نیست .

راگوزه ۷ اوریل

مسیو رودیچ وکیل روسیه درستورینه باسرکرده های شورش درمذاکره وسؤال وجواب هستند .

امارت قره طاغ داوطبان را که بنام غاریبالدی بودند ازخاك خود بیرون کرد .

(فرانسه)

پاریس ۶ اوریل

اسهام عمومیه ۱۵ غروش ۳۰ سانتیم .

سندات روم ایلی ۴۴ فرانك ۳۵ »

(بوردیالو)

(اخبار داخلیه)

روز جمعهٔ گذشته که دوازدهم ماه ربیع الاول وروز ولادت باسعادت حضرت خاتم انبیا علیه وآله الصلوة والسلام بود . باقتضای آیین دیرین ودیدن (۳) شوکت قرین سلطنت سنیه . اعلیحضرت پادشاهی مقارن وقت ظهر که آفتاب جهانتاب در وسط السماء وساعت ظهور نیر اعظم نبوت درعالم پاك جسمانی بود . بتشریفات مقرر وباآلای والا ازساحل سرای همایون بشکطاش بجامع قدسی مجامع والده عزیمت وپس از ادای نماز جمعه وحصول حظ مخصوص از استماع منقبت نامهٔ میمنهٔ مولود شریف باز بسرای همایون تشریف فرما شده اند .

جناب ابهت ودولتمآب کامل پاشا رئیس شورای دولت وجناب دولتمآب راشد پاشا ناظر خارجیه پریروزباجناب مستطاب افخم صدر اعظمی ملاقات ومدتی بمشاورهٔ بعض مهمات امور درحضرت ایشان مشغول بوده اند .

جناب دولتمآب جودت پاشاناظر عدلیه که درصفحات ادرنه تشریف داشتند شب جمعهٔ گذشته وارد اسلامبول شده . وپریروز خدمت جناب مستطاب صدارتپناهی رسیده وپس ازآن بمقام عالی خود شان تشریف ومشغول بأمور محوله بعهدهٔ خود شان شده اند .

کازت استقبال که چندی پیش ازاین تعطیل شده بود ومنتظر بیرون آمدن آن بودیم . دیروز نسخهٔ نخستین یعنی نمره ۱۰۷ آن بیرون آمد وبکمال خشنودی ومحظوظیت مطالعه کردیم چون مسلك مستقیمانهٔ کازت مذکور حقیقة خدمت بملك ووطن میباشد محظوظیت وتبریك اوراچنانکه وظیفهٔ برادری است عرض می کنیم .

(۳) دیدن بفتح دال وسکون یا لفظ عربی است بمعنی آیین وعادت مستعمل است .

اگرچه پره هایی که امسال درولایت طونه زایده شده شمارهٔ آنها هنوز معلوم نشده است ولی ازقرار مذکور کمتر از پارسال نبوده وبدین جهت میزان بده ورسوم آن رانیز نقصانی عارض نخواهد گردید .

سعادتمآب سری افندی که به بهکه فرستاده شده بود بمحل مأموریت خود رسیده است . مأموریت مومی الیه بجای سعادتمآب عزت پاشا است که پیشتر استعفا کرده بود .

سعادتمآب فخری افندی متصرف (یعنی نایب الحکومه) طولچی روز پنجشنبهٔ گذشته وارد اسلامبول شده اند .

عزتمآب رشدی افندی رئیس کومیسیون تحقیق متصرفی اسکدار بوکالت ریاست دیوان استیناف درولایت اشقودره معین گردیده است .

دو فروند سفینهٔ زرهدار همایون که در (سنهٔ) بودند مأمور شده اند بروسچق بروند سفینه های مذکور درلنگر گاههای طونهٔ بالا بایفای خدمت قراولی خواهند پرداخت .

درخصوص گوسفند ومواشی که از سمت هوجه بك باسلامبول می آید بابعالی بسفرا اخطار نامه فرستاده است . که چون بعض حیوانات را ازهوجه بك بقیمت نازل خریده وباسلامبول می فرستند وغالبا این حیوانها ناخوش ومعلول بوده ومضر بحال صحت عمومیه است . لهذا آوردن آنگونه حیوانها بابنجا ممنوع میباشد .

(واضح است حیوانی که معلول وناخوش باشد گوشت آنرا هرکس بخورد معلول گردیده باعث اختلال امر صحت عمومیه می شود .)

بجهة انتظام این فقره قرار داده اند بعد ازاین هرچه گوسفند ومواشی از آن سمت باید پیش از آنکه بواپور گذاشته شود بیطری که تحلیف شده وسوگند خورده باشد که خیانت نکند رسیده گی کرده ودرحضور شهبندر (کارپرداز) هوجه بك شهادتنامه خواهد داد . وآن شهادتنامه را شهبندر خانه تصدیق نموده وپس ازآن مواشی بواپور گذاشته خواهد شد .

﴿ استقراضات عمومیه ﴾

روز چهارشنبهٔ گذشته درضمن مقالهٔ که ربط بامور مالیه داشت درخصوص یکی کردن استقراضات عمومیه نوشته بودیم . که مذاکرات این مطلب موقتا منقطع شده است . وعلت آنهم اختلافی بود که درمیان اهل مذاکره وادارهٔ بانك عثمانی بوقوع پیوسته بود . ازقرار اطلاعی که حاصل گردید اینروزها مخالفت مذکوره مرتفع وشروع بمذاکره کرده شده است . اگرچه درمجلس وکلا اتفاق تمام دراین مطلب ظاهر نبوده . ولی آنانکه آگاهی وتجربهٔ ایشان زیادتر است این تدبیر را تصدیق می نمودند . بعض اشخاص که زیادتر ازهمه اظهار عدم موافقت را درپیش رفت این تدبیر می نمود ازمیان هیئت دور کرده شد . این مخالفت تنها تعصب نیست بل یکنوع خیانت است . اگر چنانچه این تدبیر برهم میخورد باعث ضرر بزرگی درحق دولت عثمانیه که همیشه دوست دولت علیهٔ عثمانیه هستند گردیده . وتنها یك شخص خشنود میشد که خیالات او کهنه وتنك ودرمأموریت ملکیه وباجنك بوده اکنون (روئین) یعنی برگشته حال شده است . علاوه براین واضح است نتیجهٔ که ازپذیرفتن تدبیر مذکور منصور است این بود که دولت درزیر دیون متردده مانده وامیدی هم برای مالیه از یك جهتی نداشته باشد . وبانکهانیز متضرر . واهالی بفقر وفاقه . ومأمورین ملکیه وعسکریه بی معاش بسر ببرند . علی هذا بجهة اینکه جناب مستطاب وکابینهای مخالف را ازمجلس وکلا دور فرمودند تمامی اوروپ بحضرت ایشان شکرگذار هستند . بابعالی بدی وضع وحال عمومی را میداند ومیداند که این بدی اوضاع عمومی ازجهت امور مالیه دولت است که درحالت مطلوبه نیست . لهذا واضح است تکلیفی را که باعث انتظام کاراست قبول خواهد نمود . بعض اشخاص درخصوص این تدبیر باین عنوان میخواهند اظهار مخالفت بکنند. که مداخله ومعاونت خارجیها بادارهٔ دولت بشان واعتبار سلطنت سنیه برمی خورد . ولی تدبیری که ثروت وتوانگری عمومی را امنیت به بخشد هیچ کاهی بشان واعتبار دولت برنمیخورد . ازقرار مذکور مسیو (هاموند) و(هایدکلارك) میخواهند مانع باین کار بشوند لکن ازاین جهت هم چیزی که باعث تلاش باشد درمیان نیست . مسیو هاموند آنچه میبایست ازاصحابان اسهام واز دولت بگیرد گرفت وبعد از این هم امید گرفتن چیزی را ندارد . دراین صورت خودرا مشغول بکاربهم زدن این تدبیر نخواهد کرد . بالجمله بجهة اطمینان هزاران کس که بدین سبب درحالت اضطراب هستند می توانیم بگوییم که چون قبول کردن بابعالی تدبیری را که بمیان آورده شده است باعث خشنودی عمومی است امیدوار هستیم این جنبی فرصتی را ازدست ندهد .

(لوانت)

ازقراریکه مذکور می شود عزتمآب رشید پاشا میرآلای که از اعضای دار شورای عسکر است بمأموریت مخصوصه بقلمهٔ سلطانیه فرستاده خواهد شد . وعزتمآب کامل پاشا میرآلای نیز بسمت هرسك اعزام خواهد گردید .

جمعیت اعانهٔ (اکرام) وجه اعانتی که از پنجم ماه آغوست گذشته تا اول ماه مارس بجهة ملتجیان هرزکوین جمع آوری کرده اند معادل دوهزار لیرا شده است .

چند روز پیشتر بعض کازتها درباب عزیمت سعادتمآب باور پاشا ناظر تلگراف وپوست باوروپ نوشتند که عزیمت مشارالیه چندی تأخیر خواهد

کرده (جریدهٔ حوادث) درنسخهٔ پریروزی می گوید ناظر مشارالیه دراواسط هفتهٔ آینده بعزم اوروپ از اسلامبول حرکت خواهد نمود ·

جناب دولتمآب نوبار پاشا وزیر خارجیه سابق مصر که ظاهرا بعزم سیاحت بپاریس رفته بودند در هفتم ماه مارس بپاریس وارد شده ودر (کران هوتل) منزل نموده اند ·

(از کازتهای وین نوشته می شود)

چند روز قبل نوشته شده بود موسیج نام سرکردهٔ باغیان ازجانب حکومت اتریش گرفتار وتوقیف شده است · از قرار تلگرافی که در ثانی از راکوزه وین رسیده است معلوم می شود که موسیج مرقوم باتفاق سیصد وپنجاه نفر بدستهٔ (پتکویچ) ملحق شده است · ودر تلگراف مذکور این جملهٔ تازه راهم نوشته اند که اهل هرزکوین قرار داده شد داخل درمیان اهل بوسنه نشوند ·

تلگراف ذیل راکه کازتهای وین از راکوزه نقل کرده اند مشعر براین است · که اهل شورش داخل درخاك بوسنه شده اند ·

راکوزه ۲۳ مارس

پتکویچ سرکرده بآن سمت نهر ترنوه گذشت وخیالش این است داخل درخال بوسنه بشود ·

ازقرار خبرهایی که از صربستان میرسد قشون صربستان به شش فرقه منقسم شده · پرنس میلان هر روز احکام نصب وتعیین صاحب منصبان نظامی را امضامی کند · ومع ذلك می گویند نصایح صلح آمیز مؤثر شده ونتیجهٔ نیك خواهد داد ·

اخبار نویس پاریس دئلی تلگراف ازلندن می نویسد دول روسیه واتریش بصربستان بیان کردند که هیچ وقت راضی نخواهند شد پرنس میلان از بابعالی قلعهٔ (ایزورنیق) را طلب بکند · وکیل امور المان که در بلغراد است نیز این مطلب را تصدیق نموده است ·

لورد روسل وزیر خارجهٔ اسبق انگلیس در ۲۱ ماه مارس بمسیو (فارلئ) نوشته است پنجاه لیرای دیگر باهل شورش بطور اعانت واحسان خواهد داد ·

لورد روسل چهار ماه پیش ازاین یك پنجاه لیرایی نیز بنام این اعانه داده بود ·

(مطالعه)

پیشتر فصلی درحق این اعانت لورد مومی الیه نوشته بودیم که حکم وقوت آن فصل اکنون بعلت تکرر اعانت مکرر وموکد می شود · لورد مومی الیه اگر قیاس بکند خیالات خود را که در بیست سال پیش از این داشت باخیالاتی که حالا دارد البته خواهد دانست که یا آنوقت تصورات او بخطا بوده است یا حال · بعلت اینکه اساس مطلب وجهات تعلق آن تغییر نکرده · ومقتضیات لزوم دوستی ویگانگی دولت انگلیس با دولت عثمانی ازمیان برداشته نشده وکم نشده است بل بیشتر گردیده است · مقصود لورد مومی الیه از این قسم اعانتهای متوالیه وخود نمودن این اعانت چه بوده است معلوم نیست !

(اختر)

در بعض کازتهای المان می نویسند

دول اوروپ مذاکره می کنند که بجهة یاد آوری درخصوص اصلاح امر مالیات دولت علیهٔ عثمانیه مأموری باسلامبول بفرستند ·

صاحبان اسهام عثمانیه که در بلجیك هستند درشهر (آنور) مجلسی منعقد کرده وقرار داده اند که لائحهٔ مسیو هاموند را قبول وتصدیق نمایند ·

تفصیل اعانه که درخاك روسیه بجهة هرزکوین وبوسنه تاحال جمع آوری شده است بقرار ذیل است ·

منات که قاریون باشد ·

۲۰۰۰۰۰	جمعیت اسلاو پتربورغ
۴۳۹۵۷	جمعیت خانه نشینان مأمورین نظامی
۳۶۷۲۹	اداره خانهٔ کازت قولوس
۱۱۰۳۸	اداره خانهٔ کازت مسقوه ودموستی
۵۰۰۰	اداره خانهٔ کازت ویستنیك اودهسه
۳۴۰۰۰	کازت روسکی میر
۱۰۰۰۰۰۰	جمعیت اسلاو مسکو
۴۳۰۷۲۴	جمعاً

چهارصدوسی هزار وهفتصد وبیست وچهار منات است ·

واین فقره سوای مهمات وتدارك واعانتهای مخصوص است که جداگانه وبطورهای مختلف شده است ·

اگرچه بزبان عمومی ونوشته شده است که درضمن مذاکرات راکوزه درمیان مأمورین عثمانی وبارون رویچ وقونسل روسیه قرار متارکه داده شد · ولی کازت پستر لوئید مجارستان می نویسد · بااینکه مأمورین عثمانی باین متارکه راضی شده اند اهل شورش درخاك عثمانی مشغول بدزدیدن مال ودواب بودند ·

آیا فائدهٔ مذاکرات راکوزه این بوده است که اهل شورش قدری آسوده بوده فرصت اینرا داشته باشند · که هرزکوین ازقره طاغ وبوسنه ازصربستان کومك ومعاونت بخواهد ولوازم بغی وجنك را آماده کنند ·

درباب (وعدهٔ بی طرفی پرنس قره طاغ) از اسلامبول به (بولیتیشه کورسپوندنج) نوشته اند والی بوسنه ازاطوار ناشایست امارتین صربستان وقره طاغ شکایت نامها ببابعالی می نویسد ·

درقره طاغ وصربستان دستهای اختلال جمع شده وملحق باهل شورش می شوند وبا آنکه خود دستهٔ جدکانه شده وازحدود خط امتیاز مال وحیوانات می دزدند ·

هشت روز پیش چند نفر ازاهل قره طاغ درحوالی (نوین بازار) یك همچنان رسم ویزیت را بعمل آورده وبقدر سیصد کس قره طاغی ازحدود گذشته ومقداری قرامال ودواب ازحوالی (قراخوا) بسرقت بردند · دراین صورت بابعالی حق دارد پی در پی بآن سمتها لشکرکشی نماید · واعتقاد ما این است که دراسلامبول اعتماد باین سخن ندارند که اهل شورش خیال صلح وآسایش رادارند ·

ازقرار خبرهای اسلاوی معلوم می شود مسیو (فارلی)) ولورد (روسل) می خواهند قرار انعقاد یك استقراضی بجهة اهل اختلال بگذارند · ولی چون این خبر امروز که اول ماه آوریل است رسیده · اعتقاد می توان کرد که مثل ماهیٔ اول آوریل (۲) بوده باشد ·

(فرایه پرسه)

ازخبرهای ۳۱ مارس که از بلغراد بوین رسیده است · معلوم می شود که اشکال مسئلهٔ صلح وجنك صربستان حل شده است · کازت (پستر لوئید) می نویسد اینکه صربستان گرما گرم درتمهید مقدمات جنك خود نمایی می کند · بجهة ناموس وخجلت است که بعد از آنهمه های وهوی نگویند یکدفعه چه طور شد که این هنگامه جویی موقوف گردید · ولی این اقدامات دراین چند روز بکلی ترك خواهد شد ·

هواخواهان جنك ازمداخلهٔ دولتهای اوروپ بکار ونصایح مسالمت انگیز که بعمل می آورند ناخشنود هستند · وخیال شوریدن بخود پرنس دارند · اگر پرنس یك هیئت ومدیران کارآزموده وخردمند داشته باشد هیچ وقت ازکرسیٔ حکمرانی خود نمایداندیشناك باشد · تغییر مدیران حالایی هم درحق نیکی حال امارت لازم است · بعلت اینکه اگر این هیئت مدیران بمانند نه آسایش برقرار می شود ونه منافع کرسیٔ امارت مرعی گردد ·

بالجمله تاهیئت مدیران تغییر داده نشود وضع وحالت صربستان بطوری که منافع خودرا می خواهد نتواند شد ·

(۲) ازعادات فرنگستان است که در اول ماه آوریل که نیسان است هدایای دروغین بهمدیگر می فرستند وقوطیهای ظریف وقشنك را آورده استخوانهای ماهی را درمیان آنها گذاشته بنام ماهی بخانهای یکدیگر ارسال میدارند ونام این عادت (پواسوان دآوریل) مانده است یعنی ماهیٔ آوریل ·

جنگجویان بلغراد آرام نمی نشینند · واز حرکات صلح آمیز مدیران امارت همواره اظهار شکایت مینمایند · مسیو (آلیمپج) که از اعضای مجلس سناتو صربستان است وبمأموریت مخصوصه بقره طاغ واکرام رفته بود · به بوسنه آمده وبا (بلیچا) سرکردهٔ اهل شورش ملاقات کرده وبه بلغراد مراجعت نموده است · وبعداز رسیدن به بلغراد بحضور پرنس میلان رفته ملاقات نموده است · میگویند مسیو (الیمپج) مأموریت خود را که درمجلس سناتو دارد ترك کرده ودر سلك عسکری یك منصب نظامی را در عهدهٔ خود خواهد گرفت ·

مسیو پوسکویچ مدیر معارف ومسیو چراکویچ مدیر اعمال عامه استعفا کرده اند ولی استعفای آنها ازجانب پرنس میلان قبول نشده است ·

(نایه فرایه پرسه می نویسد)

درمیان کومیتهٔ دائمی شورای ملت وهیئت مدیران بلغراد بعض اشکالات بظهور پیوسته است · کومیته مصارف جنگیٔ حکومت را تصدیق نمیکند · بعلت اینکه میگوید قیمت اسلحه ومصارف تدارکهای دیگر خیلی بی اندازه شده است ·

حکومت صربستان مأذون بوده است برای تدارك حربیه دوازده ملیون فرانك خرج کند وبا این مبلغ قشون را هم آماده وحاضر بجنك نمایند · اکنون کومیتهٔ مذکور می بیند مبلغ معین فوق خرج شده وهنوز قشون حاضر نیست ·

بعض کازتها نوشته بودند مادموازل مرکوس از بلغراد به بوسنه گذشته است ازقرار تحقیق این خبر بی اصل است بعلت اینکه در بلغراد بنا خوشی حمی گرفتار شده وخیلی بدحال بوده است ·

اخبار نویس اسلامبول بتاریخ ۲۸ مارس بکازت مذکور نوشته است ·

بقدر هفت هزار نفر از عسکر نظامیه باردوی جناب مختار پاشا فرستاده شده وچند عدد کشتیٔ زرهدار درحوالیٔ قلیق ارسال خواهد گردید · که راه مراودهٔ دریایی قره طاغ را نظارت نماید · بعض سفرا اظهار کرده اند قشون زیاد بسمت بوسنه وهرزکوین ازجانب دولت فرستاده شود تا اینکه صربستان اندازه حرکت خودرا بشناسد ولی بابعالی این مطلب را قبول نکرده است ·

ازجانب بابعالی قرار داده شده است که اگر مقتضی بشود عساکر عثمانیه بصربستان وقره طاغ هجوم خواهند کرد ·

بعض کازتهای روسیه مینویسند وکلای فخام عثمانیه حقیقت کار وحال را باعلیحضرت پادشاهان نمیگویند وحضرت پادشاهی از وضع درجهٔ شورش

خبردار نیستند . حال آنکه این سخن مقرون بصحت نیست واعلیحضرت سلطان حالت ووضع کاررا خیلی خوب میدانند . واکر وزرا ووکلا بمیل وخواهش خود شان رفتار میکردند عسکر عثمانی تاکنون بلغراد وچتینه را هم کوبیده وتصرف کرده بودند . ولی وزرای عثمانیه هرکونه وسائل را درخصوص حاصل کردن آسایش وآرامی بکار خواهند برد . ودرصورتیکه باینطریق مسئله حل نشده ومقصود حاصل نکردد . آنکاه بابعالی سخن کسی را نه پذیرفته ولشکر خودرا تاهرجا که لازم میداند خواهد فرستاد .

اخبار نویس کازت اوکسبورکر چایتونغ ازبوسنه مینویسد . تاجری از بلغراد باهل شورش بیرقی بخشیده ودر آن بیرق کلمات ذیل نوشته شده بوده «یك ملت ! یك صربستان ! آزادی ـ مذهب ـ وطن !» بیرق مذکوررا بشهر نیسکواچ (دربوسنه است) آورده اند . درمجمع اهالی واهل شورش بیانامهٔ شرائط جنك خوانده شده . واز مندرجات آن بوده است که هرکس بموجب این شرائط حرکت نخواهد کرد ازحالا اسلحهٔ جنك را ترك نماید . پس ازآن کشیش ایشان دعائی خوانده وباین کلمات دعای خود را ختام داده است . لعنت بادبکسی که خیانت کند ! مزرع اوحاصل نیارد ! خانمان اوویران کردد ! عیال وفرزندان اوزنده نماناد ! بدبختی دائمی همراه اوباد ! اهل شورش در تکرار کردن اینکلمات متفقا باکشیش موافقت کرده وجمعیت متفرق شده اند .

روز شنبهٔ کذشته یك نفر ارمنی درنزدیکی ینکی کوی خودرا از واپور بدریا انداخته است . کاپتن واپوررا نکاه داشته واورا بیرون آورده اند ازقراریکه تحقیق کرده اند سبب قصد کردن او بجان خود ضرری بوده است که از بورسه و بازی هوائی قونسلید کرده بوده است ارمنیٔ مرقوم بعد ازآنکه بحال خود آمده است قرار داده است که دیکر خودرا بدریا نیندازد .

ازقراریکه کازتها از (زوراء) نقل میکنند درمحال خراسان بغداد کارخانه کاز بنا کرده اند . واین کارخانه کفایت ولایت بغدادرا خواهد کرد ومحتاج باین نخواهد بود که ازخارج به بغداد کاز آورده شود .

(کازت اکینجی) می نویسد درباد کوبه درمیان مسلمانان کفت کویی هست که بجهة شب نشینی منزلی استیجار کنند . وشبها درآنجا جمع شده انجمنی سازند . وصحبت نمایند . ومشغولیت خاطر داشته باشند . واین جماعت نام آن منزل را به اصطلاح روسی (مسلمان قلوبی) بکذارند ودرآنجا ازهرقبیل اسباب تفنن و مشغولیت داشته . وهرکسی بمیل خود به بعض بازیهای مباح وخواندن کتابها خود را مشغول سازد وبجهة این منزل ووجه کرایه وخریدن اسباب واثاث وکتابها که لازم است دفتری بازکرده واز کسانیکه از اعضای (قلوب) مذکور خواهد بود مبلغی جمع خواهند کرد .

(مطالعهٔ اختر)

از اقدام اهالی ومسلمانان بادکوبه بسیار مستحسن است که بترتیب همچنان مجمعی اقدام نموده اند . انسان ازانس وجمعیت فوائد بسیاررا حاصل تواند کرد . امید واریم درهمه جای آن صفحات ازاین کونه اماکن اجتماعیه داشته . وبدین واسطه آداب واخلاق ملیهٔ خود شان را محافظت کرده برتری دهند . ودرهرحال نیات خودشان را ازاین اجتماعات به نیکی و درنیکی صرف نمایند .

نیز (اکینجی) می نویسد درروسیه ازجانب جمعیت علمیه کتابی چاپ کرده اند که نام (قارداش کومکی) بوده یعنی اعانت ویاری برادر واین کتاب را می فروشند وحاصل آنرا قرارداده به هرزکوین بفرستند .

درکازت (اکینجی) دیده شد که درسال کذشتهٔ ۱۸۷۵ میلادی در تمامی ممالك روسیه بیست وپنج هزار ونهصد وهشتاد فقره (حریق) آتش زده کی اتفاق افتاده است . نهصد ازآنها از صاعقه وبرق شده . وسه هزار وششصد ازآتش زدن وشش هزار وهشتصد اتفاقی یعنی آتش افتادن بدون تعمد . وباقی دیکر سببش معلوم نکردیده است . ضرر وخسارتی که ازسه هزار وپانصد فقرهٔ آنها بمردم رسیده است مشخص نیست . ولی ازباقی دیکر روی هم رفته بقدر شصت وچهار ملیون ونود وشش هزار منات خسارت وزیان وارد آمده است (که تقریبا معادل چهل وپنج کرور تومان پول ایران بوده باشد) .

(درکازتهای قفقازیه می نویسد)

لایحهٔ کونت اندراسی را که درپای تخت دولت اتریش نوشته شده و ببابعالی تقدیم کرده اند . بخواهش جناب مستطاب خدیوی تفصیل لایحه بواسطهٔ تلکراف ازوین بمصر نوشته شده است . لایحهٔ مذکوره عبارت ازسه هزار وهشتصد کلمه بوده . واجرت تلکراف آن معادل دوهزار دویست منات شده است . که قریب هشتصد تومان رایج ایران خواهد بود .

نیز اکینجی می نویسد درشهر زکرتلای تفلیس بانك زراعتی قرارداده اند که بجهة دهات زکرتلا مدار ترقیٔ زراعت کردد . وتاکنون بقدر پنجاه هزار منات دربانك مذکور جمع شده است . این بانك زراعتی درجاهای دیکر روسیه هم بنا می شود . وواضح است که این بانکها چه قدر منافع درحق زراعت دارد . وبدان جهت برآبادی مملکت می افزاید . کازت اکینجی در عالم خود باآنکه کازت مختصریست وبزبان ترکیٔ قفقازیه ماهی دونسخه منتشر می کند . باز چیزهای نافع می نویسد ومردم را بآبادی وترقی دعوت می نماید . وایشان را ازمصایب کارها ونواقصی که دارند آکاهی میدهد . ولی احتیاجات وقت را پیش ازاینها اقدامات لازم است خداوند موفق فرماید .

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۲۷ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۷	۰۵
		فرانق
استقراض	۱۸۶۳	۰۹۸
»	۱۸۶۵	۱۰۰
»	۱۸۶۹	۰۹۰
»	۱۸۷۲	۰۸۷ـ
»	۱۸۷۳	۰۲۸ـ
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤۵	۵۰
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۲
شرکت عثمانیه	۰۱	۳۶
اعتبار عمومی	۰۳	۰۰
تراموای	۱	۵۰
کمبیال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انکلیس	۱۱۰	۷۵
پاریس	فرانك ۲۲ سانتیم	۶۷

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۲۲
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲٤
امپریال	۸۹	۲۵
کرمیجه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱۶	۳۰
منات کاغذی	۱٤	۱۵
مجیدیه	۱۰۳	۰۰
بشلك	۱۰۶	۰۰
متالك	۱۰۶	۱۰
پول سیاه	۱٤۰	۰۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تنباکو فروش دراقسرای نزدیك بشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکر .

دراداره خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والمان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واکر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه به پنیوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقربون وکارت ویزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

﴿ کتاب کلستان ﴾

افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۵۷ فی ۱۶ ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ سه‌شنبه ﴾ فی ۳۰ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ۱۱ اوریل ۱۸۷۶ سال دوم

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائرهٔ مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماهه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیهٔ سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث گوناگون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هرگونه مواد مفیدهٔ عامه مجانا قبول و طبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطر ده غروش و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

برآوردن حاجات برادران

در نسخهٔ دیروزی شرحی از پاداش و امید گفته شد . و پوشیده نیست که از همین مطلب سررشتهٔ کار را می‌توان بدست آورد . و معلوم می توان کرد که بسیاری از کلیات امور با اینکه بسیار عمده و لازم الاعتنا است متروك الحال مانده و کمال غفلت را از آنها داریم . و بعلت همین غفلتها است که هم خودمان از مطلب دوریم و هم برادران وطن و ملت روزگار خودرا به پریشانی می گذرانند .

افتخار انسان بچه چیز تواند شد ؟ بفضائل انسانیه و علم و ادب و هنر و کسب و صنعت و در بالاتر از همهٔ اینها به ﴿ برآوردن حاجات برادران ﴾ . این حاجات برادران چیست که اینهمه تأکید در اینباب کرده و در کتب اخلاق و احادیث و آیات از مزایای آن آورده و بر تمامی اعمالش مقدم شمرده‌اند ؟ . و فطرت انسانیه و طبیعت مستقیمه نیز خود حاکم براین است که انسان باید تمامی همت خودرا بیاری برادران مصروف بدارد . در اینجا از لفظ برادران نباید مشتبه شده بگوئیم آنان تنها همراهان رحمی که بترکی (قرنداش) گفته شده است . یا هم مذهبان و هم ملتان ما هستند . که این بحث نه‌چنان است که عامهٔ ناس آنرا تحقیق کرده‌اند . و کارهای جهانرا بشخصیات مربوط داشته از حقیقت مطلب دوری جسته‌اند .

سخن در برآوردن حاجات اخوان بود . اجمالا باید تعقل کرد و معنی برادر را قدری تعمیم داد . با بنای جنس و آنانی که باما در آفرینش جهة اشتراك دارند . و از یك آب و گل زاییده و از یك اصل منشعب و متفرع گردیده اند .

اگرچه اینگونه مباحث را عرضا و عمقا در اوراق اخبار آوردن نامقدور است . ولی چون سخن بدینجا کشید مجملی از این مطلب را شرح دادن مقدمهٔ بیان مقصود تواند بود . جای تأمل در تصدیق این سخن نیست که بسیاری از خیالات و اوهام در همین یك نقطه بغلط افتاده اند و بدین جهت شعبه‌های غلط کاری درمیان ماها شایع گردیده است .

و در بعض تعبیرات بزرگان بجای لفظ برادران یا بانضمام آن عبارت مؤمنی هم هست . شاگرد مدرسهٔ که بجز از مدلول ظاهر لغت چیزی نمی داند . و از حقوق معنویه و از جهات روابط و اتصالات مصنوعات آفرینندهٔ مهربان خبری ندارد . بخیال خود این لغت را ترجمه کرده و یك معنیٔ شرعی برای آن قرار میدهد . حال آنکه این معنی در خارج از مقصود حقیقی است . و شخص متعصب جاهل که از معانی و ارواح معانی آگاهی ندارد و همینکه لفظ برادر یا مؤمن میشنود بخیالش میرسد که این خلعت را تنها برای قد و بالای او و امثال او دوخته اند . و حکم زره داودی در حق قامت او ولی بطور دیگر جاری است . و همچنانکه زره داؤد ببالای هرکسی راست می‌آمد اینجا بعکس شده قد و بالای او برای هرگونه خلعت موافق می‌آید . بلند و کوتاه هرچه بپوشیم قامت رعنای مارا رسا است و آنچه دیگران بپوشند نارسا خواهد بود !

حال بخیالات ناقصه غیر از خودمان را نباید برادر بگوییم بسیار خوب ولی فروع مطلب را منصفانه درمیان خود باید محاکمه بکنیم .

هرگاه یك برادری از ما بخواهد دزدی بکند و در اجرای آن مقصود نیازمند بمعاونت ما باشد . و روی نیاز را بما آورده یاری بخواهد . آیا جائز است که بخاطر برادری با او حاجت اورا روا کرده و خودمانرا بدین وسیله مأجور و مثاب دانسته و برخود ببالیم و افتخار کنیم ؟

هرگاه بخواهد کسی را زور بکند و یا بیچارهٔ را بنا حساب کونك بزند و مارا بهمراهی خود بخواهد آیا برادری حکم می کند که شریك زور او یا ظلم و ستم او بشویم ؟ یقینا هیچ عاقلی تصدیق نمی کند که همچنان حاجتی باید برآورده بشود .

آمدیم بسر ایمان اگر مؤمن یا مسلم مبنای عمل خودرا بخلاف کاری بگذارد . یا آنکه در بعض مواد بخواهد در خارج از صفت ایمان و اسلام خود بکار ناشایستی اقدام کند . و برای پیشرفت آن کار ناصواب همراهی از ما بخواهد . آیا صواب خواهد بود که اورا اعانت کرده باشیم ؟

هرگاه غیر مسلمی بخواهد در راه خدا احسانی کند . در روی نهری فی المثل پلی بسازد که بندگان خدارا راه مرور و عبور آسان گردد . و محتاج برفاقت و شراکت ما بشود . آیا باید بگوییم تو برادر ما و مؤمن نیستی غلط می کنی مارا بشراکت و انبازی با خود طلب می‌نمایی ؟ هرگاه دفتر اعانتی برای قحطزده و فلاکت افتاده بدستیاری نامسلمی باز شود باید پول ندهیم که تو برادر ما نیستی ؟

و هرگاه نامسلمی برای تیمار بیماران فقرای ابنای جنس ما مریضخانهٔ بسازد و در ساختن آن محتاج بیاری ما باشد باید خودرا از یاری او بازداریم که تو مسلم نیستی ؟

پس اگر تأمل کنیم خواهیم دانست که مدار کار در این موارد بحکم خرد و شرع اشخاص و شخصیات نیست . و گرنه حدود آن کم و مسافت آن بسیار کوتاه خواهد بود . حال آنکه میدان احکام مقدسه در این موارد بقدر بزرگی جهان آفرینش وسعت و مسافت دارد .

اگر درست به‌بینیم خواهیم دانست که برآوردن حاجات را در برادری الفاظ و اشخاص طرف اعتبار نیست . بل اعمال حسنه و آثار نیك و صفات ممدوحه و آنچه را خیر و حق توان گفت برادران ما هستند یعنی برادران انسانیتی ما هستند . و بالعکس کردارهای ناشایست و اعمال سیئه و آنچه را شر و باطل نام توان نهاد . از آنها باید دوری جسته بوجهی روی موافقت و همراهی با آنها ننماییم . و اگر کسی برای اجرای آنها یاری و همراهی مارا حاجتمند بشود جواب رد و تبرا باو بدهیم .

والحاصل آنچه اکنون را از این جمله لازم است در دست داشته باشیم اینست . که برای اجرای کارهای نیك و حفظ حقوق و رعایت شرائط نیکو کاری بطور مطلق مأمور هستیم همدیگر را معاونت کنیم و همراهی نماییم . و حاجت برادران خودرا که اسم فاعل آن فعل نیك هستند بجا آوریم . و بدان افتخار کنیم . بعلت اینکه تکلیف خود را بعمل آورده وظیفهٔ انسانیت را مجری نموده ایم . و از همه بالاتر امتثال اوامر مقدسهٔ دین مبین خود را کرده خویشتن را در دو جهان امیدوار به نجات و سعادت دائمیه داشته ایم .

(خبرهای تلگرافی)

اتریش ـ مجارستان

وین ۸ اوریل

سندات روم ایلی	۱۹	فلورین	۰۰	سانتیم
لیرای عثمانی	۱۰	«	۶۵	
لیرای فرانسه	۰۹	«	۳۵	

بجهة ورشکست شدن مسیو (زیهل) صراف فیئات اسهام در بورسه تنزل کرد .

اگرچه بعضی از اسلاوها در تحریك فساد خود داری ندارند ولی اهل پولیتیك خاطر جمع هستند که صربستان آرام و آسوده خواهند نشست .

(فرانسه)

پاریس ۸ اوریل

سندات روم ایلی	۴۴	فرانك	۰۰	«
اسهام عمومیه	۱۴	غروش	۵۰	سانتیم .

فیئات اسهام در قرار سابق است .

چنابان لورد (دربی) وزیر خارجیهٔ انگلیس و لورد (لای اونس) سفیر کبیر انگلیس مقیم پاریس و دوك (دوکاز) وزیر خارجیه فرانسه در باب مالیات مصر مذاکره کرده اند .

انتخاب چند نفر از هوا خواهان قرالیت از جانب شورای ملت قبول و تصدیق نشد .

(انگلیس)

لندن ۸ اوریل

نظامنامهٔ که در خصوص لقب علیا حضرت ملکهٔ انگلستان نوشته شده است از جانب شورای لوردها قبول و تصدیق کرده شد .

اسهام عمومیه	۱۵	غروش	۰۰	سانتیم
اسهام مصریه	۵۳	«	۳۵	«

(بوردیانو)

(فرانسه)

پاریس ۹ اوریل

جناب لورد دربی وزیر خارجهٔ انکلیس بوزارتخانهٔ خارجهٔ فرانسه آمده وباجناب دوك دوکاز چند ساعتی ملاقات کردند .

یونانستان

آتن ۹ اوریل

رسم تعسیل ولادت دختر قرال امروز اجرا شد نام اورا (ماریه) مریم گذاشته اند نام اورا جناب نواب دوك الکسیس ولیعهد دولت روسیه گذاشتند .

فرانسه

پاریس ۸ آوریل

(مساژه دپاری) نام کازت پاریس می نویسد .

تکلیف دولت انکلیس با درخصوص یکی کردن دیون مختلفهٔ مصر جناب مستطاب خدیوی قبول کردند که بقرار صدی هفت شود وقرعه بوده ودرمدت پنجاه سال تمامی دیون داده شود . کازت مذکور صاحبان اسهام فرانسه را نیز دعوت می کند باینکه این ترتیب را قبول نمایند .

انکلیس

لندن ۸ اوریل

بعدازآنکه مجلس لوردها نظامنامهٔ لقب علیاحضرت ملکه را تصدیق نمود مذاکرات را پیست و هفت روزه تعطیل کردند .

(مصر)

قاهره ۸ اوریل

امرنامهٔ جناب خدیوی بیان می کند که کوپونهای دوماه آوریل وماه مه سه ماه بعد ایفا کرده خواهد شد تا آنکه مذاکراتی که در خصوص اصلاح مالیهٔ مصر باید بشود تاآن وقت نتیجه داده باشد . مالیهٔ مصر بجهة این تأخیر ازقرار صدی هفت کوپونها را سود خواهد داد .

اتریش ـ مجارستان

وین ۸ اوریل

پولیتیشه کورسپوندنج می نویسد .

اراجیف که درباب نتیجه نیافتن مذاکرات برقراری آسایش بمیان آمده است بی اصل واساس است . وامیدواریم بزودی بطوریکه آرزوی عمومی است حسن نتیجه از این مذاکرات حاصل گردد .

(یونانستان)

اتن ۹ اوریل

اعلیحضرت قرال یونانستان وقرالیچه درماه آوریل باوروپ عزیمت خواهند نمود .

(روترهوا)

(اخبار داخله)

جریدهٔ حوادث می نویسد پنار مسموعات توپ کروپ هدیهٔ که چندروز پیشتر ذکری وسکیر وبکراوصاف آنرا نوشته بودیم بقلمهٔ سلطانیه فرستاده خواهد شد لکن ازقرار خبر مقرون بصحت هنوز معین نیست که توپ مذکور درکجا گذاشته خواهد شد .

توپی که مسیو کروپ برسم هدیه برپای تخت دولت علیهٔ عثمانیه فرستاده ودر توپخانهٔ عامره گذاشته شده است . وزن اورا بانضمام بعض متفرعاتش نوشته بودیم . عرض وطول وسنگینی گلوله ومقدار باروت آنهم موافق اطلاعی که درثانی حاصل گردیده است بقرار ذیل است .

طول این توپ ده زرع وهجده ویل است . وقطرش دوزرع وپنج انگشت است .

سنگینی گلوله های این توپ آنچه گلوله متعارق تبه دار است سیصدقیه ودویست وهفتا دوشش درهم وزن آن است . وگلولهٔ قرص ریختهٔ بی تبه سیصد وهفتاد قیه ونیم . وگلولهٔ بی تبه فولادی سیصد وشصت ویك قیه وپنجاه وچهار درهم است که بسنگ تبریز دویست وبیست وچهارمن ودویست وشصت مثقال وکسری است باروت این توپ بجهة گلوله های متعارق شصت وسه قیه وسیصد وهشتاد وچهار درهم وبرای قسم دوم وسیم گلوله ها چهل وهفت قیه وچهل درهم میباشد که بمن تبریز تقریبا سی من هشت عباسی است .

چهارفوج (طابور) ازعساکر نظامیهٔ اردوی پنجم ایزوزها به بیروت آمده وازآنجا باواپور مخصوص بسمت قلیق خواهد گذشت .

از (پروز) به کازت کوریه دوریان نوشته اند . در ۱۵ ماه مارت در بیرون صحن سرباز خانهٔ شهر مذکور نعش مقتولی انداخته شده بوده است . وازقراریکه معلوم شده است شخص مقتول دراول شب با دو نفر دیگر از سرباز خانهٔ مذکور بخارج رفته بوده . لهذا از روی مظنهٔ قویه آن دو نفررا نگاه داشته وبکار استنطاق آنها پرداخته اند .

نیز از (پانیه) بکازت مذکور نوشته اند دو نفر ازموسیقیان عسکری در خارج شهر می گردیدند . دراثنای صحبت دم ازعشقبازی پسرهٔ ساده دریی که همراه ایشان بود . میزنند وبدین جهة اختلاف ومنازعه بمیان آنها افتاده . ویکی ازآنها سنگی بسر رفیق خود میزند وبقیه سر اورا می برد . معشوق سادهروی از آن میان بیرون رفته وخبررا منتشر کرده است .

جریدهٔ حوادث می نویسد جناب سعادتمآب یاور پاشا ناظر تلگراف و پوست که بموجب ارادهٔ سنیه می بایست بسمت اوروپ عزیمت نمایند روز سه شنبهٔ آینده از اسلامبول حرکت خواهند کرد .

تلگرافنامه ایست که ازولایت یوسنه بمقام جلیل صدارتپناهی در ۲۷ مارت رومی رسیده است .

درآن بین که اهل شورش درحوالیٔ معدن درقریهٔ لوزجه باعساکر ضبطیه جلك می کردند . نجیب افندی یکباشی با سه دسته ازعساکر شاهانه درکمال سرعت وچابکی رسیده وهزار و پانصد نفر اهل شورش بلطفه تعالی بقدر شصت نفر مقتولین خودشانرا در میدان گذاشته وشکست فاحش خورده وازطرف ماچهارنفر کشته وچهارنفرمجروح گردیدند چون این خبرالآن بکمترین رسیده مع التشکر عرض کردم .

کاغذی که دیروز ازراکوزه بارسیده است بطور خلاصه ترجمه می کنم جاهائی را که می توانستم بی خطری بروم سیاحت نمودم . وچند روزاست براکوزه رکشته ام . این حوالی بسیار خراب شده وبعض دهات سوخته است در بسیاری ازجاها که میکردم خرابه هارامشاهده میکنم .

دردالماچیا وقره طاغ بقدر پنجاه هزار کس ازلتجیهای هرزکوین هستند . طائفه یوشناق که بسمت خروانستان وآنسمت شهر صوپاناه برده اند نمیدانم چه قدر هستند . این ملتجیان درحال بسیار اسفناك هستند هرکس بانها نظر کند ممکن نیست دلش باحوال آنها نسوزد کسانیکه درخانهای خودشان مانده اند نیز حالشان بداست وچنان ندانید که تنها عیسویان گرفتار تنکی وعسرت شده اند بل مسلمانان نیز درمضیقی هستند . بعلت اینکه اراضی ومزارع ایشان متروك الحال افتاده است .

درموستار بجهة حصول نتیجهٔ آسایش ازجانب حکومت اهتمامات غیورانه بعمل آورده می شود . درخصوص برگشتن ملتجیان بخانهای خودشان اگرچه میتوانم بشما خاطر جمعی بدهم لکن بعض شرایط اساسیه را بمیان آورده اند که آنهم بجهة استعانت مؤثرانه ازدولت است . دراین صورت مأمورین را که درهرزکوین هستند لازم است چارهٔ سریعی درحق این بیچارگان نمایند .

خزانه اقلا باید مدت یکسال این رعیت را که ازهمه چیزی محروم مانده اند گذران بدهد ونگاه بدارد . این هم پول زیادی لازم دارد . جناب علی پاشا والی هرزکوین را ازجهت کارها تعریف می کنند . مشارالیه مرد غیور ومصلحی است وکمال اهتمام را درخصوص برقراریٔ آسایش می نماید .

عزیمت واصه افندی بنجا تأثیرهای خوب را بخشیده . چون عیسویها دیدند یك نفر عیسوی طرف امنیت واعتماد سلطنت سنیه شده است خشنود شدند ومسلمانان خردمند هم ازاین فقره متأثر نشدند . مسلمان وعیسوی همه درحق مومی الیه حسن ظن را داشته وانتظار تیك ازاودارند . مومی الیه پیشترها هم باین صفحات آمده وتحصیل نام نیك نموده بود . اگر پولیتیك باقدامات مومی الیه مداخله نکند آن وقت برقراری آسایش این صفحات تنها مربوط باحتیاجات نقدیه منحصر خواهد بود .

باعتقاد بعض اشخاص کارآشنا وممتحن برای آباد کردن ممالك مهما امکن تقریبا یك ملیون لیرا باید خرج کرده شود .

(خبرهای تلگرافی ازکارتهای وین)

واشنگتون ۱ آوریل

ازخبرهایی که بمسیو (فیلش) وزیر خارجیهٔ امریك رسیده است معلوم می شود که شورش مکسیك زیادتر شده وبچند ایالت دیگر نیز سرایت کرده است .

راکوزه ۳ آوریل

واصه افندی امروز از راه متکوویچ بموستار روانه شده وجنرال رودیچ وجنرال یوانوویچ نیز با (اندریاس هوفر) نام واپور جنگی بسمت کاستل نوو عزیمت کردند .

پشته ۳ آوریل

اگرچه بعض سفرا بابعالی اظهار کرده است که عساکر دولتی را ازحدود صربستان پس بکشد . لکن بابعالی این تکلیف را قبول ننموده است . عساکر عثمانیه درحوالیٔ شهر نیش زیادتر جمع شده اند می گویند امارت صربستان بسمت حدود عسکر خواهد فرستاد .

یك بار ازاسلحهٔ تازه که ازخارج سپارش وخریده شده بود وارد بلغراد گردیده است .

متکوویچ ٤ آوریل

جناب واصه افندی امروز از راکوزه باینجا رسیده وبعد ازاین که بامسیو لوکسادرو (۱) سرکردهٔ حدود چند ساعت ملاقات کرد وبجانب موستار روانه گردید .

جناب دولت مآب علی پاشا نیز فردا باینجا وارد خواهد شد . طولی نخواهد کشید که امر آسایش برقرار خواهد گردید .

لندن ۳ آوریل

از راپورت مسیو کیؤ معلوم می شود . چون خدیویت جلیلهٔ مصر استقراضات را سود وتمای زیاد میدهند ومالیات پیشکی گرفته می شود سالی دوملیون و پانصد هزار برای انکلیس بی جهة وبهوا میرود . اگر واردات وداخل مصررا قراری داده شده واصلاح می کردند وبرای دیون هم سود ونما بموجب انصاف قرار داده می شد حالت مالیاتی مصر بسیار خوب می بودی .

واشنگتون ٤ آوریل

اهل شورش مکسیك درزیر سرداری مسیو (دیاز) بوده اند شهر (موتاموروس) را ضبط کرده اند .

پشته ٤ اوریل

اهالی (بیحاش) که تاکنون درقطعهٔ بوسنه آسوده حال نشسته بودند یکدفعه هنکامهٔ شورش را برپا کرده

---

(۱) مسیو (لوکسادرو) بود که لی بوراندیچ ودستهٔ اورا گرفتار کرد .

وصدای (زنده باشد امپراتور اتریش) را بلند آوا ساختند میکوبند درمیان این شورش چند نفرهم از اهل اسلام هست .

اهل شورش مرقوم بقدر دویست خانه‌را آتش زده اند .

کازت (پستر لویـد) درخصوص حالت دولت علیهٔ عثمانیه می نویسد .

مسئلهٔ آسایش مسئلهٔ اوروپ شده است . اوروپ نمی تواند قبول بکند بوسنه وهرزکوین یك امارت دیگر علاوه بشوند . یا اینکه صورت یك امارت مستقله را داشته باشند . وحالتی که هست نمی تواند قبول نماید که بحالت دیگر مبدل کرده شود . آنها که خیال می کنند دولت علیهٔ عثمانیه خراب می شود باید بدانند که خرابی او از بوسنه وهرزکوین نمی تواند بود مگر آنکه این کار را ازاسلامبول آغاز کرده شود .

کاسل نوو ۵ آوریل

مسیو (ژونین) جنرال قونسل روسیه ومسیو (ورچویچ) ومسیو (لازار ویچ) قونسلهای دولت اتریش وده کس اخبار نویس کازتهای اوروپ باینجا وارد شدند وامشب بسمت ستورینه عزیمت خواهند کرد که درهنگام مذاکرات وسؤال وجواب های بارون روديچ والی دالماچیا . و پاولویچ وجیونیچ وسوچیا که سر کرده های شورش هستند اضربوده آگاهی حاصل کنند .

بیست نفر از کسانیکه بنام غاریبالدی در قره بوده اند از جانب پولیس امارت کرفتار شده ها را باوابور اتریش به تریسته فرستادند .

چارا ۵ آوریل

بتوسط اهتمام بارون روديچ وپرنس قره طاغ آذوقه بقلعه های نقشیك وکورانسلو ایصال کرده شد .

کازت (کلاسی جرنا کوره) که در قره طاغ چاپ می شود نوشته است سر کرده های شورش تکلیف خواهند کرد که ایالتهای هرزکوین وبوسنه یك امارت مستقله بشود .

کوستانیجه ۵ آوریل

همه اهالی قصبهٔ (مایدان) مسلح شده وبا اهل شورش اتفاق کرده اند .

برلین ۵ آوریل

چون اعلیحضرت امپراتور نامزاج شده اند باعلیا حضرت ملکهٔ انکلیس در (کوبورغ) ملاقات خواهند نمود نه در (بادن) چنانکه پیشتر مقرر بودی .

نواب کامکار والا شاهزاده (رضاقلی میرزا) که سرتیپ عساکر خاصه وآجودان حرب اعلیحضرت ایمپراتور روس هستند رسالهٔ بزبان فرانسوی در بیان بعض حالات متعلقه بحوالیٔ جیحون نوشته ودر پترپورغ چاپ نموده اند . نام رسالهٔ مذکورا (اکسکرسیون اوتریتوار دلاموداریا) گذاشته اند . یعنی سفر اطراف جیحون . در این رساله ازتاریخ وجغرافیا واصول وعادات وتجارت وصنایع وزبان وادبیات وشعر وغیر ذلك اهل آنسامان شرح داده اند .

رسالهٔ مذکوره نشان میدهد مطالعه کنندکانرا از اطلاعات کاملهٔ نواب معزی الیه وید طولائی اشارا که درمراتب علوم وفنون دارند ولطافت بیان راکه در استعمالات وتعبرات لغتها بکار برده اند چون آنچنان اثری درجهان علم وآگاهی ازنواب معظم ایشان ظاهر گردیده است بنام معارف در حضرت ایشان عرض شکر گذاری خودرا میکنیم .

از قرار خبرتلگرافی که ازکلکته بکازت تایمس رسیده است . درکلات بلوچستان درمیان سرکرده‌های شهر (باوْن) وقشون خان کلات جنك بزرکی اتفاق افتاده ولشکر خان کلات شکست فاحش خورده ومنهزم وپریشان شده‌اند . (صادمان) نام سرهنك نظامی انکلیسی که درآنجاها اعتبار ونفوذی دارد قدری عسکر همراه خود برداشته بسمت کلات رفته‌است . در افغانستان هم که همسایهٔ ولایت کلات است امن وآسایش حاصل نیست .

چنانکه معلوم است امیرعلی شیرخان از پسر خود یعقوب خان بدکمانی حاصل کرده بهانهٔ اینکه یك اتفاق پنهانی بادولت روسیه دارد ودرضد پدر اختلالی برپا خواهد کرد . اورا بکابل آورده وحبس کرده بود . مدتی درمیان مردم شهرت کرد که امیر مشار الیه پسرخودرا بقتل رسانیده‌است . ولی درثانی معلوم شد این خبر بی اصل است ویعقوب خان تاحال در کابل محبوس ودر زنجیر میباشد .

چون بسیاری ازخانان افغانستان خواهان یعقوب خان هستند شیرعلی خان بدین جهة همه وقت درزحمت واشکال می افتد . سال گذشته حاکم (میمن) یاغی شده مخالفت بامیر کرد وناچار بآنجا قشون فرستاده وسه ماه‌است شهر مذکوررا محاصره کرده‌اند ومنتظر این هستند که تسلیم بشوند . خلاصه انتظام حال آنصفحات واستقرار حال آسایش درآن سرزمین بواسطهٔ مداخلهٔ دولت انکلیس بادولت روسیه ممکن تواند بود .

از قرار مدلولات اخبار نامهای هند بهمین جهات که این کونه منازعه‌ها درصفحات کلات هست وخان کلات بسعدی وظلم وستم رفتار میکند . وخصوصا فقرهٔ امیرنور محمد خان که خان مومی الیه اورابه ناجوانمردی وبطور رهایی که هر بی‌رحم وسخت دلی متاثر ازآن واقعه می شود اورا بقتل رسانیده . ونیز باسرداران وهمسایکان خودشان بدرفتاری وبدعهدی می کند لهذا حکومت هندوستان باین خیال بوده‌است که خان مومی الیه‌را ازآنجا برداشته خود بکنوع مداخله وتصرف درآنجا نماید همچنانکه مآل تلکرافنامهٔ مخبرتایمس نیز مؤید این معنی‌است . لکن مآل حال چه بشود هنوز بدرستی معلوم نکردیده‌است .

(کازتهای اتریش)

درتمامیٔ ممالك اتریش معادل (۸۱۰) قسم کازت طبع ونشر می شود . معدود دویست وهفتاد قسم آنها از پولیتیك وسیاسیات مخص میکوید وهشتادویك از مالیات وپنجاه وهشت ازفلاحت وزراعت . وچهل وهفت ازصنایع . وبیست وهشت ازعلم طب وحکمت طبیعیه . وبیست وشش ازمذاهب وادیان . ویازده ازقوانین ونظامات . وشانزده ازتاریخ وادبیات وشصت وسه ازتربیت اطفال . وده ازفنون حربیه وبحریه .

بجزازکازتهای پولیتیك شعبه‌های کازتهای دیکرکه دربالا بشماره آورده شد بقرار ذیل تفصیل داده می شود .

شصت ویك قسم ازآنها متعلق بادبیات است . وپنجاه ونه بمزاح ومضحکات . وسی وهفت دائر بمود وچیزهای نوظهور وتیاتر وشکار وبازی . وسی وسه بتجارت ودادوستد .

ازکازتهای مذکور پانصد وچهل وچهار قسم بزبان آلمان میباشد ویکصد وهشت بزبان پوئی که زبان چه‌است . وچهل وهفت بزبان . وهجده دراسلاوی . وهشت روسی . وسه صربی . وپنجاه وهفت ایتالیایی . ودو فرانسوی . ودو رومی . ویازده یهودی . ونه قسم بدوزبان چاپ می شود .

ازکازتهای مذکور هشتاد وپنج قسم هست که هر روز بیرون میاید . ودویست وشصت وهفت قسم هفته‌است . وهفتاد وهفت قسم هفته دو روزی وسه روزی . ویکصد وچهل وهفت ماه یاه‌است . ویکصد وهشتاد وهشت ماهی یازده روزی . وسی ویك ده روزی . ویازده قسم سه‌ماهی یك بار طبع ومنتشر میکردد .

درخود اتریش ششصد وبیست وپنج قسم . ونه قسم در ولایت (سالچورغ .) وبیست ویك در ولایت (ستاژمارك) وهفده در (کرن) . وچهل وپنج در (یستورال) وسی وسه‌در (تیرول) وشصت در (کالیجی) وسه‌در (بوکوین) ونه در (دالماچیا) طبع ونشر می شود .

(کازتهای پترپورغ)

درشهر پترپورغ یکصد وسیزده قسم کازت طبع ونشر می‌شود . ازجمله چهل قسم آنها از پولیتیك بحث می کند . ونه ازتجارت ومابه . وپنج اززراعت . ویازده ازصنایع . وشانزده ازفنون وطب . ودواز مذاهب . ویازده ازتاریخ وشش ازفنون عسکریهٔ بحریه سخن میکوید .

از این کازتها سی ویك قسم کازت یومی وهفده درهفته یکبار وشش دوروزی سه روزی وسی وهشت ماهی یکدفعه ودهماهی دوبار وسه درهرسه ماهه ویك درهریکماه ونیم یك بارودو درهر دوماه یك دفعه منطبع ومنتشر می شود وپنج قسم از آنها دراوقات غیر معین بیرون می‌آید .

درشهر مسکو بقدرسی وچهارکازت وژورنال بیرون می‌آید . شش ازآنها پولیتیك ودووقایع ضبطیه ومحاکمات . وباقی دیکر ازتجارت وعلوم طبیعیه وصنعت وطبابت وتربیت حیوانات وزراعت ومعادن وغیرذلك‌است بعض از انها یومی است که هرروزطبع ونشر می‌شودوباقی دیکرباختلاف . هی یکبار هفته یکبار یادوبار وبعض کتابچه‌هاست که درچهل و پنج روز یاسه‌ماه چاپ می‌شود .

(هندوستان)

کشف الأخبار بمبئی مینویسد چهارنفرازصاحب منصبان نظامیٔ انکلیس روزی بقصد شکار به (واسد) که از توابع بمبئی است رفته ودرآنجا یکی ازرعیتهای آنجارا نشانه تفنك نموده اندوعجب است که آن شجاعان نامدار بجای شکارحیوان کوهی انسان شهریرا شکار میکنند . حال آنکه خودشان موظف برعایت ونکهبانی آنها هستند .

واضح است چون صاحبان مومی الیهما که افسر وصاحب منصب سرکاری وسفید پوست هستند اهل هند سیاه رنك‌را بنظر خواری می‌بینند وازشکار آنها بکلوله‌های تفنك باکی نکرده وآنرا اسباب تفریح قلوب خودشان میسازند . اکرچنانچه یکی از اهل هند همچنان حرکتی میکرد قصاص وجزا ودار کشیدن ودهان توپ کذاشتن برای آن حاضر بودی . سهل است که اکر یکی همچنان کناهی را مرتکب میشد اوراه استخلاص نبود سهل است که بواسطهٔ آن قریه‌ها وشهرها ممکن بود زیروزبر بشود . والحاصل ازقرار مذکور این بخت برکشتهٔ بیچاره که هدف تیرغضب صاحبان انکلیس شده ازروی سهو واشتباهی نبوده‌است . بلکه سخنی درمیان او وصاحب منصبان کذشته وباواذیت کرده‌اندو فحش کفته‌است آنهاهم بکلولهٔ تفنك جواب داده‌اند . این مردمان تربیت یافتهٔ انکلیس که بهمان کار ناشایست اقدام نموده‌اند نتوانسته‌اند فرار نمایند وکرفتار شده‌اند دور نیست محاکمهٔ این فقررا در بمبئی رسیدکی کنند .

بموجب تلکرافی که کازت نای فرایه پرسه ازکلکته بتاریخ ۳۱ مارس نقل میکند در بودجهٔ هندوستان وموازنهٔ دخل وخرج حکومت برای سال ۱۸۷۶ ـ۱۸۷۷ مداخل وواردات بقدر پنجاه ملیون وچهار صد وهشتاد هزار لیرای انکلیس است . ومصارف مقرره پنجاه ملیون وسیصدوسی وشش هزار . ومصارف فوق العاده سه ملیون وهفتصد وپنجاه ونه هزار لیرای انکلیس میباشد . واز برای موازنهٔ بودجه پربده وتحمیلات مالیاتی افزوده نخواهد شد . ولی درلندن قرار انعقاد استقراضی برای هندوستان درنظر بوده‌است .

(البرت کازت) می نویسد از شکار پور خبر رسیده است قافله ازقندهار بسند بارهای میوهٔ خشك می‌آورد . نزدیك (هورا دوغ) آنهارا بتاراج برده اند واموال غارت شده تخمینا پانزده هزار روپیه بوده لکن معین نکرده اند که پرسر اهل قافله چه رسیده و چگونه تاراج کرده شده است .

نیز کازت مذکور از اخبار نویس (سنتس تسمین) می نویسد شاهزادهٔ معظم خلف شاهزاده غلام محمد مرحوم نبیرهٔ سلطان تیپو درایام دههٔ ماه محرم بیشتر ازچهار هزار محتاجین راخوراك ولباس واحسانهای نقدی اعطا نموده‌اند . درتالیکنج که خانهٔ شاهزادهٔ عظیم الشان در آنجا می باشد ومتعلقین وخدامین ایشان درآنجا بسیارند به خیلی اشخاص نفع رسانیده واحسان کرده‌اند . فیض واحسان شاهزادهٔ موصوف به بیشتر ازده هزار نفوس رسیده . وعلاوه براین هرفردی ازافراد موجوده رابکمدد دستمال انگلیسی اعلاکه کمتر ازپنج روپیه قیمت نداشته است انعام فرموده است . دراین صورت نمیدانم که دراین خیرات چه قدر مصروف شده باشد .

(خلاصه از کازتهای سند وهندوستان)

(مفرح القلوب) از روی اخبار نامهٔ بندرابی شهر مورخ ۱۹ ماه فوریه مینویسد مأمورین وصاحب منصبان کدر ابی شهر بوده اند . از فضایل مآب شیخ غلام حسین بمقام شکایت برآمده مراتب را بفرمانفرمای فارس بتلگراف اظهار کرده اند . شیخ مشارالیه نیز چندی بیشتر از رفتار بعض مأمورین ابی شهر وکردارهای ناصواب ایشان شرحی بفرمانفرما نوشته بوده است . دراین اثنا فرمانفرما شیخ مشارالیه را بشیراز دعوت می نمایند . لیکن شکایت کننده کان بواهمهٔ اینکه اگر شیخ بمقر حکومت بود البته محاکه خواهدخواست وکاردنباله پیدا خواهد کرد . عالیجاه حاجی محمد علی ملك التجار بوشهر را اشغال واورا باخود شان همداستان کرده وبتلگراف ازمشیر شیراز که خصوصیتی باملك التجار دارد خواهش نموده اند حکمی ازفرمان فرماصادر نمایند که اخوند مشارالیه بشیراز رفته بعتبات فرستاده شود وآنچنان کردند . چون این حکم بابی شهر رسید مأمورین حکومت چند نفر تلامیذ آخوندرا کرفتار نمودند . که از آنجمله حاجی ملا باقر نام بوده کار کذار اورا کوتك زده تو برهٔ الاغ بسرش کرده درآخور بستند . آخوند مشارالیه درتدارك بیرون رفتن ازابی شهر بوده است .

(البرت کازت لاهور) ازکازت بمبئ نقل می کند ازجملهٔ چیزهای غریب که پرنس اوف ولس درآکره دیده اند (سنیچر) نام جوانی است که اورا صیادی ازغار بزرکی کرفته ونه سال است که در نزد اوست ونام آن (سنیچر) باآن جهة نهاده اند که سنیچر بزبان هندی روز شنبه را کویند . وصیاد روز شنبه اورا آورده وحال هفده وهیجده سال عمر دارد . مثل حیوانات باچهاردست وپاراه میرفته است . بصعوبت تمام اورا مثل انسان راه رفتن یاد داده اند . هنوز میل بکوشت خام واستخوان دارد . هرکاه استخوانی بدستش میرسد مثل سك درکوشهٔ رفته اورا میخورد . هرکاه اورا پادری مستارهرت صاحب سیکار میدهد میکشد ودود اورا فرومی برد ومدتهٔ زیاد می کند وخوشحال می شود . کیفیت صید نمودن اوچنان شده است که صیادی در جنکل بجهة شکار رفته وغار بزرکی مشاهده نمود ازمیان غار کوسفند مادهٔ بیرون آمد وصیاد تفنکی باوزدوا ورا انداخت . پس ازان این طفل ازغار برآمده مانند جانوران راه میرفت وقت کرفتن اومانند سك وکوسفند میغرید وصدا می کرد . وباچهار دست و پامید وید . وپس ازآن که کرفتند مانند سك آب میخورد واز مردم متوحش بود .

هرکاه زراعتی یاسبزهٔ میدید باآن طرف مانند وحوش میل می کرد .

ونیز کازت مذکور می نویسد در ۷ ماه فوریه که روز عاشورا بوده است در مدرسة العلوم مسلمانان در علیکده حریق اتفاق افتاده وازاین آتش بقدر سه هزار روپیه ضرر رسیده بوده است .

(دزدی موزه)

درروزنامهای فرنکستان نوشته اند . یکی ازاورد های انکلیس بپاریس رفته ودر کران هوتل منزل کرده است . لورد مشارالیه روزی بدکان موزه دوزی رفته ویك جفت موزهٔ روغنی باندازهٔ پای خود درقیمت پنج لیرای فرانسوی سپارش میکنند . وقرار میدهند فردای آنروز در ساعت ده بمنزل او ببرد . ازآنجا بدکان دیکر رفته ومثل این سپارش راهم بهمان قیمت باآنجا میکنند . وقرار را بااو درساعت دومیکذارد . فردا استادان موزه دوز درساعتهای معین خود شان می آرند . اولی راکه میپوشد خیلی تحسین واظهار امتنان کرده میکوید لنکهٔ مال پای راست قدری تنك است واذیت میکند بقالب زن وفردا بسار . دومی راکه بعدازآن آمده بود نیز تحسین کرده لنکهٔ پای چپ تنك می آید ومیکوید بقالب کشیده فردا بیار وهر دوکفش دوز ازمشتری معتبر خود شان خوشنودی داشته اند بعلت اینکه درقیمت کفشها سخت کیری ودقتی ظاهر نکرده بود .

نکوکه مسیو لورد تدبیری در این کار کرده وحاصل آن یك جفت موزهٔ بسیار خوب مفت بوده است . لکن (لورد) همان روز برحسب لزوم ازپاریس بیرون رفته وچکمه دوزها فردابه اوتل آمدند که لنکهارا بدهند وپول خود شانرا بکیرند دیدند لورد روزپیش رفته است . موزه دوزها جزاینکه آن دولتیکی رایك موزه بکنند چارهٔ دیکر پیدا نکرده اند .

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۲۹ مارت رومی

	فروش	پاره
اسهام عمومیه	۱٦	۲۵

		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۰۹۷
»	۱۸٦۵	۰۹۹
»	۱۸٦۹	۰۸۹
»	۱۸۷۲	۰۸۷ـ
»	۱۸۷۳	۰۲۸

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤٤	۲۵

	لیرای عثمانی	فروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه	۰۱	۳۵
اعتبار عمومی	۰۳	۰۰
تراموای	۱	٤۵

کبیال	فروش	پاره
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۰	۷۵
پاریس	فرانك ۲۲ سانتیم	٦۷

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	فروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۲۵
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲٤
امپریال	۸۹	۲٦
کرمیجه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱٦	۳۰
منات کاغذی	۱٤	۱۵
مجیدیه	۱۰۳	۰۰
بشلك	۱۰٦	۰۰
مثالك	۱۰٦	۱۰
پول سیاه	۱٤۰	۰۰

طابر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکهٔ ادیان مختلفه ورد بررسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجیدیه سفید فروش میشود .

﴿ اعلانات مخصوصه بادارهٔ اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش درباغچه قپوسی .
دکان تلبا کوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکر .

درادارهٔ خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیولی باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واکر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه بلیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط منوعه وبیر رسمهای کراویر وقرون وکارت وبزینت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب ادارههای رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . وسنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در ادارهٔ طبعه موجود است .

﴿ کتاب کلستان ﴾

افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید . ودردکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست فروش رایج فروش میشود

نومرو ۵۸ فی ۱۷ ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿چهارشنبه﴾ فی ۳۱ مارت ۱۲۹۲ سنه فی ۱۲ اوریل ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

قیمت سالیانه هشت مجیدیهٔ سفید
شش ماه چهار مجیدیهٔ سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در داخله سه و برای
خارجه شش مجیدیه اسفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه
منتشر خواهد شد

لمه و اداره خانه دخان والده در دائرهٔ
مخصوصه است

وبی‌له برای درج کازت باداره داده
شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

سوبی که اجرت پوست ان داده نشده
ست از جانب اداره قبول نخواهد شد

این کازت از حوادث کونا کون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت مرکونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غروش و از اعلانات عادی بهر سطره سه غروش اخذ خواهد شد

علم سیاست مدن

علم سیاست مدن علم شریف وازشعبه های بزرك حکمت است . ومعنیٔ آن نکهبانیٔ امور پرستاریٔ شهرها است . چه سیاست بمعنیٔ ستاری ومحافظت وتدبیر امور است ومدن جمع دینه که مطلق شهر است . ولی بمقصود ازشهر یوارهای شهر نیست بل هیئت اجتماعیهٔ انسانها ظوراست .

رضمن نسخه‌ها پیشتر نوشته بودیم که بعضی فظ سیاست‌را عربی ندانسته وگفته اند فارسی از دوکلمه مرکب بوده وبعد معرب شده است چنانکه اصلا (سه‌یاسا) است یعنی سه‌قانون که بادشاهان فرس برای نظم ملك ومملکت سه دستور العمل نوشته ونام آنرا سه یاسا گذاشته بوده اند ودرهرحال تحقیق لغت سیاست‌را مقصود نداریم تنها معنیٔ آنرا باید بدانیم .

این یکی درنزد هرصاحب ادراك خردمندی آشکار است که اساس سیاست مدن بطور مطلق وبدون استثنا ممکن نیست مگر بقوانین عادلانه که شامل باشد هرگونه شرائط محافظت ملك ومملکت وسیاست مدینه‌ها وشهرهارا واین محافظت هم درشعبه‌های چندکه اقتضا دارد منشعب شده وهمه ملك وآحاد افرادهیئت اجتماعیه آن قوانین‌رامقدس ومحترم شناخته وتخلف‌ازاحکام آنرا باعث‌مسؤلیت بزرك و پاشیدن رشتهٔ نظم معیشت وزندکانی واخلال جملهٔ امور دینیه ودنیویهٔ خودشان بدانند ومشترکا ضمانت اجرای آنرا نمایند .

مقدمات واسباب این مطلب درنزد اکثرخردمندان بطور وضوح آشکاراست . ولی آنچه دراین موقع درنزد بعضی ازهشهریهای ما قدری غریب بنظرمی‌آید لفظ قانون است . وتصور میکنند همینکه قانون گفته شد ناچار باید ازروی قانونهای فرنکستان ومخالف اصول وآداب دین پاك اسلام وقواعد وشرایع اسلامیه بوده باشد . ومحال آنکه خیلی فرق درمیان فهم آنها و واقع این مطلب هست .

همای اعلام که ازصدر اسلام تاکنون توغل وغوررسی درعلوم نموده اند درزمانهای طولانی اوقات شریف خود شانرا دراستنباط احکام عبادات ومعاملات وتأسیس اصول وفروع وشعبه های آنها نموده وهمه‌را مبین ومشروح داشته وکتابهای بسیارهم تألیف نموده اند لکن هیچکدام از ایشان در امر سیاست‌مدن بطوریکه لازم است صرف اوقات نه نموده وتحقیقات کافیه را بکار نبرده است وعلت آنهم واضح است بعلت اینکه در زمانهای پیش تکالیف محدود ووضع اجتماعات مابطورهای دیگر بود ومناسبتهای خارجی هم نداشتیم سهل است اطراف مارا ترقیات احاطه نکرده بود وآن وقت بود که همه . جهان را روشنایی علوم وفنون ما راهنمایی میکرد . وعلم سرافرازی را دربالای سرخود داشتیم . اقوام دیگررا بچشم تحقیر میدیدیم وآنها را وحشی وبابانی میدانستیم . وبجزخود مارا اهل مدینه وشهری نمی شناختیم برخلاف حالا که نزدیك است قضیه برعکس بشود بل شده است واز غفلت وبی اطلاعی است که ملتفت باین احوال نیستیم . ویا آنکه ملتفت هستیم بروی بزرگواری خودنمی آریم .

باری حال باید احتیاج وقت را ملاحظه کرده فکر مآل کارخودرا نماییم . چنانکه درمقالهٔ دیروزی عنوان داشتیم حوائج برادران وطن را برآوریم . اتفاق به نیکویی کنیم . اساس این مطلب را بدانیم و باور کنیم . که سعادت ونیك بختی ماتنها بکذاشته شدن قوانین عادلانه واجرای آن قوانین بطور مساوات ومتفق شدن عموم ابنای وطن درحفظ آن قوانین است وبس .

آیا این قوانین چیست ؟ راست است مجملی از کلیات این مطلب را باید فهمید واز روی آن مبنای عمل را معلوم کرد . وعجالة اساسی راکه یکی از معتبرین رجال ایران درسالهٔ موسوم به (یك کلمه) بیان نموده اند دراینجا بخوانیم تابتفصیل وفروع وشعبه‌های مطلب برحسب اقتضای مقام وموقع بپردازیم .

می‌نویسند جان‌مسئله واساس دائمی دستورهای مؤسسه درممالك منظمه ومتمدنهٔ غربیه در نوزده اصل قراردارد . وپیش ازهمهٔ آنها شرطنامهٔ بادشاه وقرال است . که می‌نویسد این شرطنامه شناخت وتصدیق کرد وضمانت نمود اجرای این اصول بزرك‌را که درسال فلان اعلان شده‌است وآن اصول حقوق عموم ملت ووطن است .

تفصیل نوزده اصل بقرارذیل است

اول مساوات در محاکمات واجرای حکم‌قانون .

دوم ممنوع نبودن کسی ازمنصب ورتبهٔ دولت در صورتیکه اهل ولایق باشد .

سیم حریت شخصیه که هرکسی آزاد بوده وکسی‌را حق تعرض بحقوق کسی نبوده‌باشد (دراین فقره‌تفصیلی نوشته‌ایم وبازنوشته‌خواهد شد) .

چهارم امنیت تامه ازجهة جان وعرض ومال مردم .

پنجم حق داشتن هرکسی در مدافعهٔ ظلم وستم .

ششم آزادی مطبعه‌ها که هرکسی در نوشتن وچاپ کردن خیالات درداخل حدآداب وحکم‌قانون آزاد است .

هفتم آزادی مجمعها که نیز درصورت عدم ترتب ضرر هیچ جمعیتی‌را منع نمی‌توان کرد .

هشتم اختیار وقبول عامه همهٔ تدابیرحکومت است .

نهم حریت‌سیاسیه ومختار بودن رعیت‌واهالی درتعیین وکلای رعیت دردیوان قانونی که مقابل دیوان دولتی است .

دهم تعیین بده ومالیات دیوانی برحسب ثروت واقتدار بدون امتیاز واستثنا وتفاوت .

یازدهم معلوم شدن دخل وخرج دولت درعرض سال پیش از وقت ومنتشرشدن آن که (بودجه) گفته می‌شود .

دوازدهم مسؤلیت هرمأمور بزرك وکوچك ازآنچه متعلق بتکلیف او ودر زیر ادارهٔ اوست .

سیزدهم جدا بودن قوت تشریع وتنفیذ یعنی مجلس که قانون‌را بیان می‌کند واحکام شریعت‌را معین می‌نماید وجماعتی که اجرای احکام‌رامی کنند .

چهاردهم عدم معزولی اعضا ومأمورین محکمه‌ها ودوا وین .

پانزدهم تعیین ژوریها درهنکام تحقیق امور یکه متعلق بجنایات است .

(ژوری اشخاصی است که ازهرصنفی از اهالی انتخاب شده وآنهارا بقاعدهٔ تحلیف در دیوان جنایت می‌گذارند وهرچه آنها تحقیق نموده ومعلوم کنند قرارمی‌دهند و رئیس امضامی کند)

شانزدهم تشهیر واعلان مفاوضات سیاسیه واخبار متعلقه بجنایات در روزنامهای رسمیه . باین‌معنی که هرشغل ومنصب ورتبه که بمأمورین داده می‌شود در روزنامه نوشته شود وهرکس هرعمل بدی کرد وجزائی درحق‌او لازم آمد واجرا گردید نیز درکازت رسمی چاپ شود .

هفدهم موقوف شدن شکنجه‌واذیت‌وتعذیب .

هجدهم آزاد بودن‌صنایع وکسب‌وتجارت .

نوزدهم بنای‌مکتب‌خانها برای‌اطفال یتیم وفقیر .

صاحب رسالهٔ معزی الیه تفصیلی ازهر کدام از این فقرات نوشته وازآیات واخبار نیز گواه آورده اند . که همهٔ اینها فرمودهٔ اسلام است واساسا خارج از قانون اسلام نیست . نهایت اینست که مابابد باقتضای آیین خود وموافق اصول وفروعی که داریم . وچنانکه آداب واخلاق وعادات ماافتضا می کند . باید قوانین مقتضیه را باتفاق بگذاریم وبا اتفاق از پیش ببریم . ونباید متنفر شویم که

ازآسمان ملائکه هـای عرش آمده امور معیشت وامنیت ورفاه وسعادت مارا فراهم بیاورند . اگر ملائکه هم بیاید نهـایت کاری که برای ماخواهـد کرد این است که دلهای مارا آگاه از دقایق ونکات امور کرده . وآخرکار وشاکمت حال را بفهماند . وراهی هم بما نشـان بدهد . باقی دیگر که باعمال بدنیه وکار کردن باعضـا وجوارح است . کار ملائکه بلکه کارآفریندهٔ عظیم الشأن هم نیست . پس مابایدکار خود مان را خودمان کنیم عقلهای جزئی را بیکجا جمع کرده یك عقل بزرگی ازمیان آن پیدا نمـاییم . وقوتهـای کوچك را روی هم آورده توانایی باقدرتی را مالك شویم مارا برای تنها روی نیا فریده اند وتنها برای تمدن وتعـارف ومعاونت همدیگر مارا باین جهان خاکی آورده اند .

(خبرهای تلگرافی)

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۰ اوریل

سـندات روم ایلی ۱۹ فلورین ۰۰ سانتیم
لیرای عثمانی ۱۰ « ۶۰
لیرای فرانسه ۰۹ « ۴۰

امروز در بورسه فیأت اسهام تنزل کرد .

می گویند نتیجهٔ مذاکرات وکلا حل شدن مسـئلهٔ مجارستان خواهد شد .

(فرانسـه)

پاریس ۱۰ اوریل

سـندات روم ایلی ۴۵ فرانك ۲۵ «
اسهام عمومیه ۱۵ غروش ۰۵ سانتیم .

فیأت اسهام در تنزل است .

درباب مالیات مصر جناب لورد دربی ودوك دکاز همرای وهم خیال هستند .

(ایتالیا)

روما ۱۰ اوریل

مسیو (نیکرا) سفیر کبیر ایتالیا مقیم پاریس مأذونا بانجا آمده و وارد گردید .

انکلیس

لندن ۱۰ اوریل

بورسه سست است .

(بوردیاتو)

(ایتالیا)

روما ۱۰ اوریل

عموم وزرای دولت مجدداً انتخاب ومعین شدند .

درکاغذیکه جنرال غاریبالدی در کازنها منتشر کرد بیان میکند بکصد هزارفرانك که ازجانب ملت سالیانه داده میشود این هدیه را قبـول کردم وبجهة ساختن نهر (تبر) خرج خواهم کرد .

(اسپانیا)

مادرید ۱۰ اوریل

دولت فرانسه وانکلیس درخصوص مصر متفق القول هستند وزرای خارجیهٔ فرانسـه وانکلیس دیشب مهمان لورد (لایونس) سفیر انکلیس بودند .

شورای ملت اعضائی مسیو (روئه) را ازجانب اهالی (رئیوم) تصدیق کرد ولی انتخاب اورا که ازجانب اهالی کورس بود قبول نه نمود .

(انکلیس)

لندن ۱۰ اوریل

لورد درنی وزیر خارجیهٔ انکلیس امشب بپـاریس وارد شدند .

(مصر)

اسکندریه ۱۰ اوریل

در بورسه های وهوی بزرگی شد چندنفر صداها درضد جناب خدیوی بلند کرده ودرحق وزیر مالیهٔ مصر بد گفتند درمیان مردم اضطراب وخلجان است .

(روتر هوا)

(اخبار داخله)

شب یك شنبهٔ گذشته دربیـك اوغلی خیاطی از بالا خانهٔ دکان خود سه تیر طپانچه بروی بکچی (۱) محله خالی کرده ولی رد شده واوا نکرفته است . بکچی قراول ضبطیه را از کیفیت آگاه کرده ولی هنوز معلوم نیست آن مرد کرفتار کردیده وسؤالی از این ماجرا شده است یانه .

لاتزکی می نویسد . کسـانی که درولایت ادرنه بتهمت فساد وشـورش درشهر (زغرهٔ عتیـق) کرفتار شده بودند هنوز محاکمه واستنطاق آنها تمام نشده است . ولی چنـد نفری که بی تقصیری آنها معلوم شـده بوده انـد از حبس ازاد شده اند . وآنانکه باید رسیده کی بمحاکمات آنها بشود عددا خیلی هستند واز این جهة ختام این محاکمه چندی هم امتداد خواهد یافت .

لاتزکی می نویسد . درحوالی جزیرهٔ (مدللو) دز های دریا کاه کاهی خود شانرا بکشتیها می زنند ودزدی می کنند . با اینکه درجزیرهٔ مذکوره یك فروند کشتی جنـکی موجود است . آیا بهتر نمی شد که کوماندان آن در هرهفته یکی ودوبار اطراف جزیره را بکردد وجلو این دزدیهـا بدین وسـیله کرفته شود !

عساکر شاهـانه که در شهر نیش باقتضـای موسم سرما درسرباز خانها (بترکی قشله مخفف قشلاق است) بوده اند در این چند روزکه هوارا اعتدال حاصـل کردید بیرون آمـده ودرچادرهـا اقامت می نمایند .

ازقراریکه ازسوئد نوشـته اند چند نفرازدانشمندان آنجارا بسمت اناطولی فرسـتاده اندکه درآنجا آثار عتیقه جستجو کرده وانیکه بدست بیاورند وبجهة خرج راه آنها معادل (سی ونه هزار) فرون که هر فرون یك فرانك و ۳۹ سـانتیم اسـت داده شده واز این مبلغ سی هزار فرون را یك نفر جوانمرد داده است .

جریدهٔ حوادث درذیل این مطلب مطالعهٔ خودرا چنان می نویسد .

ازهمه جای اوروپ وامریك برای جستجوی آثار عتیقه بممالك محروسه می آیند . جای تعجب است که ازین ثروت ارض ماچرا بهرهمند نمیشـویم . تنها درحیدر پاشا وبعض کوشه وکنارهای اسـلامبول به تشـویق وترغیب خواب وخولیا وحدسیات رمالها کار نبـاید کرد بلی از روی فن وتاریخ وعلم باید درپی حفریات وجستجوی آثار مذکوره باشیم . این اشخاص که ازسـوئد وامریك می آیند خواب ندیده اند . وازروی دلالت خوابها هم نمی آیند . تاریخ میخوانند ویك نقشـه هم بدسـت کرفته می آیند .

(شورش ومتارکه)

هشت روزاست می کوینـد درهرز کوین متـارکه هست . و بیش ازهمه این خبررا ماتوشتیم وجای شبهه بودن صحت آنرا هم اشعار کردیم . وراسـتش اینسـت این خبررا که ازراکوزه شـنیدیم درمیـان عسـاکر دولتی واهل عصیان چهارده روزه متارکه شـداست بسـیار تعجب کردیم . بعلت اینکه این عبارت متارکه را بمیان آوردن موهم اینست که اهل عصیان بصـفت یك دولت جنك آور شـناخته شده است . ولی درچنین حالی بازسرکردهٔ باغیان بعـد از قرار داد آنچنـان متارکه بفـاصلهٔ بیست وچهار ساعت نتوانسـت خودرا ازچاول کردن یك کله کوسـفند بازدارد . باری تادهم ماه اوریل که یکشنبهٔ آینده است کلوله وفشنك انداخته نخواهدشد وشمشیر وخنجر درنیام خواهد ماند .

جای اشتباه دراین نیست که متارکهٔ مذکوره ازنتایج ملاقات بارون رودیج والی دالماچیاست . که بیشتر بارؤسـای اهل شـورش کرده بود . وموافق اطلاعی که حاصـل کرده ایم فرسـتاده شـدن بارون رودیج بسـتوریته بخواهش دولت علیـهٔ عثمانیـه وبجهة این شده است که کویا اهل شورش بأمورین دولت که از اسلامبول فرسـتاده شـده اند اعتمـاد نداشـته اند . واز آنطرف بارون رودیج هم زبان اهل شـورش را آشنایی دارد وهم بعد ازمصـالحهٔ (کنجلاج) درمیـان همشهریهای خود صـاحب شان واعتبار بزرکی شده است و بدین جهات طرفین اطمینان اهل شورش میباشد .

اگرچه نمی توانیم بکوییم بارون رودیج درملاقات نخستین خود باعاصیان کاری کرد . ولی باید درآن اثنا بعض صحبتهایمیان آمده باشد که نتیجهٔ آن . ذاکر وقرارمتارکه شده است .

لکن ثمر متارکه چیست وچه حاصل خواهد داشت آیا این متارکه مقدمهٔ انعقاد مقاولهٔ صلح وآسایش می تواند بشود ؟؟

درهرحال بدیهی است کسانیکه بخانهای خودشان برمی کردند بواسطهٔ مداخلهٔ بارون رودیج باین کار خاطرجمعی ازاجرای اصلاحات واطمینان مخصوصه ازهرجهتی برای آنها حاصل خواهد کردید .

مع ذلك ازمأموریت بارون رودیج نتیجهٔ عمده وفوق العاده را منتظر نتوانیم شـد . ازقراریکه می شنویم بارون مومی الیه موافق دستورالعملی که ازجناب کونت اندراسی وزیر امور خارجـه دارد رفتار کرده وبکار آکاهی درایفای مأموریت خود اهتمام می نماید . ممکن است . ولی باعتقاد ما اکنـون که دولت اتریش ازروی خیرخواهی ودوستی درعهدهٔ خود کرفته است درمیان دولت علیهٔ عثمانیه وکسانی که از تبعهٔ او بعصیان وشـورش برخواسـته اند توسط نماید میبایسـت این کار وخدمت را بکسی محول دارد که تمایل بسمت اهل شورش نداشته باشد . ولی ازآن طرف تدبیری که دولت اتریش درخصوص بستن حدود بکار برده ودقتی که درمحافظت سرحدات می شود . باعث پریده شدن راه امید اهل شورش از خارج کردیده است . ازمدلول کاغـذی که از دالماچیا رسـید دراینباب ازجانب حکومت محلیه اهتمام کافی صرف می شـود و بطور شایسته وظائف بیطرفی را اجرامیدارند .

چندی است که امارت قره طاغ بقاعده رفتار می کند وحرکات ایشان لایق تحسـین است . اگرچه باز جمعیتی ازاهل قره طاغ درمیـان اهل شورش هستند ولی بسـیاری نیز ازبنی وعصیان دست کشـیده بقره طاغ برکشـته اند . با اینکه پولینیك پرنس (نیقوله) خالصانه نیست . وبدیهی است که دورو دارد بازکسـانی را که بنام غاریبالدی داخل درمیان اهل شـورش بودند درقره طـاغ کرفتـار و بتوسط ضبطیه ازخاك امارت بیرون نموده است .

پرنس قره طاغ یکی ازنقاشان (قورفو) سـپارش کرده است صورت فرزند و ولیعهد امارت خود (دانیلو) را بکشد دراین نقش حضرت دانیـال پیغمبر درحق (دانیلو) به (سن اسپریدون) سپارش

---

(۱) بکچی نکهبـان محله است که شـبها در محله چماق بدست میکردد . وتاصبح کارش این است لکن درهرچند قدمی آن چماق را بطرز مخصوص برسنکهای فرش کوچها میزند که راهکذر ودزد بداند بکچی هست واهل محله هم بواسطه آن صدا در خانهای خودشان آسوده وراحت می خوابند .

می کنـد (۲) و درزیر نقش مذکور این کلمات را نوشته اند (خدایا پرنس دانیلورا نگاه دار وتاج قرال اسلاورا بسروی بگذار) از این بازیها معلوم می شود که چنینه درچه خیال است . حتی کازت رسمی پرنس بکمال افتخار بیان می کنـد که اجرای مذاکرات آسایش درجایی است که اهل شورش فتح کرده اند ولی ما نقشه‌هارا دیدیم در انجاها همچنان جایی را نتوانستیم پیدا کنیم .

اگرچه بجهة محافظت حدود که از جانب دولت اتریش بعمل آورده می شـود امر اختلال محدود ومنفرد مانده است . ولی نتیجهٔ متارکه رانمی توانیم ختام حال اختلال قرار بدهیم . از قراریکه پولیتیشه قورسپوندنج می نویسد رؤسای اختـلال به بارون رودیج گفته اند . تنها اسـتقلال و یا ضمانت دول اوروپ باجرای اصلاحات می تواند باعث ترك اسلحه وجنك بشـود . ولی باید گفت دولتها هیچ حق وصـلاحیت این را ندارند که بدولت علیهٔ عثمانیه همچنان تکلیفی را اظهار کنند . بابعالی تا کنون اظهارات خیرخواهانهٔ اوروپ را قبول کرد دیگر دولتهـای اوروپ زیادتر از این چه می توانـند خواست ؟

خلاصه متارکه تاچنـد روز دیگر تمام می شـود . آیا بعد از این همه هنگامه که درعرض نه ماه دیدیم می توانیم باور کنیم که درمدت هشت روز درمیـان مسلمانان وعیسویان هرزگوین مناسبات حسنه وآمیزش به نیکی حاصل خواهد گردید ؟

(نایه فرایه پرسه)

(مصر و انگلیس و فرانسه)

مسئلهٔ عمده ومعتنایی که امروز اهل پولیتیك وکازت نویسهارا مایهٔ اشتغال است . ومانند یك سایهٔ تاریك در دیوارهای وزارت خانها واطاقهای کازت نویسـها حرکت می کند مسئلهٔ شرقیه است . این مسئله مانند یك دری است که آنرا دولنکه باشد . ویکی ازآن لنکه دراسلامبول ودیگر درقاهرهٔ مصر واگر یکی ازآن لنکه‌هارا کسی دست بزند هردو حرکت می کنـد . طرف دقت نظر دولتهای بزرك بوغاز اسلامبول ونیل مصر گردیده است .

در این مورد مسـلك مصر امروز پیش افتاده ونظر اوروپ زیادتر ازهنگامهٔ بالقانها (بوسنه وهرزگوینی) بآنجا متوجه شد . مصر مانند یك دختر زیبایی است که هرکس به بیند محبت اورا در دل گرفته وآن هم روی دلبری ودلداری را گاهی بعاشق زرد چهره وگاهی بمفتون سیه‌چردهٔ خود نماید . واز رقابت آنها اندیشه بخیال خود راه ندهد . وباکی از نتائج هم چشمی آنها باهمدیگر نکند .

مسئلهٔ اکنونی مصر ازجنك وحرب نیست تنها مسئلهٔ پول است .

چندی پیشتر خدیویت جلیلهٔ مصر راپولی لازم شد ومناسب دیدند حصه‌های قنال مصررا بفروشند . ودر اینباب بصرافهای فرانسه اظهار مطلب کردند . ولی چون از آنطرف بعض اشکالات بمیان آورده شده وازآن جهت معامله سر نگرفت وکار بتأخیر افتـاد . تا آنکه دولت انگلیس ازاین مطلب آگاه گردید که حکومت مصریه همچنان خیالی دارد وبدون اینکه بتأخیر بیندازد حصه هـای قنال را خرید .

از این معامله انگلستان بسیار خشنود شده فرانسـه را باعث ناخشنودی گردید خود پسندیٔ ملت فرانسه را آسیب رسید وبانصاف اعتراف کردند که همسایه داناتر وخردمندتر از آنها بوده . وازروی تأسف در پاریس گفته میشد قنال مصر که بواسطهٔ پول وهمت فرانسه گشوده شد . اکنون راه دریائی انگلیس گردید وتأثیر نفوذ واعتبـار فرانسـه که درمصر داشت کمتر شد .

مسیو دیسرائلی ودیگر وزرای هیئت دولت انگلیس ازاین معامله محظوظ وخوشـوقت شدند ودولت انگلیس که از چند سال باین طرف بوجهی مداخله درکارهای فرنگستان نمیکرد باین کار آشکار داشت که فراموش ننموده اسـت که خود یکی ازدولتهای بزرك اوروپ میباشد .

ولی دولت انگلیس قدم را پیشتر نگذاشـت وحتی بمسیو (کیؤ) مأمور مخصوصیٔ خود که درمصر داشـت امر کرد تفصیل اوضاع مالیـات مصر را بموجب راپورت معلوم نماید و بهمین طور اصلاح مالیهٔ مصر بتأخیر افتاد .

تا آنکه خدیویت جلیله دانست که دولت انگلیس می خواست ازراه خود بسمت هندوستان اطمینان حاصل نماید . ومنظورش همراهی ومعاونت بأمور مالیه واستقراضـات خدیویه نیست . ولازم بود این معاونت را ازجای دیگر بدست بیاورد .

وچون دولت فرانسـه ازجهت فروش حصه‌های قنال جهت رقابت سابقه بدولت انگلیس داشت . بدین ملاحظه درخصوص ایفای وجه کوپونهای اوریل بدولت فرانسه اظهار مطلب کرده شـد . وهمینکه تکراف جناب مستطاب خدیوی بپاریس رسـید وزرای فرانسه مجلس کرده قرار دادند وجه لازم تدارك شـده داده شـود . وچون در مصر پیش ازوقت میدانستند این تکلیف ازجانب فرانسه قبول خواهد شـد درآن بین هم مسئلهٔ اعلان وعدم اعلان راپورت مسیو کیؤ درمیان بود . این است که تلگراف خدیوی بلندن نوشته شد که راپورت مسیو (کیؤرا) میتوانند اعلان نمایند . پارلمنت انگلیس در نظر داشـت راپورت مسیو (کیؤ) را مطـالعه نموده وقراری درخصـوص معـاونت استقراض مصر بدهـد . درآن اثنـا از پاریس تلگراف رسید که خدیویت مصریه این معاونت را از فرانسه حاصل نمود .

وزیر مالیات انگلیس ازاین خبر خوشنود نشد . ولی خدیویت جلیله کار خودرا فیصل پذیر داشتند که همین یکی برای ایشان لازم بود . وچون در ذیل راپورت مسیو (کیؤ) نوشته شده بود (دخل وخرج مصر ممکن است باهمدیگر موازنه بشود اگر فائض کمتر وبموجب انصاف باشد) وکازت رسمی فرانسه اعلان میکند که بانکهای پاریس هم در این خیـال شریك هستند . ازاین جهتها باید دانست که جناب مستطاب خدیوی درین میان خرسند خاطر وشعفناك میباشـند .

معلوم است که دروقت فروش حصـه های قنال درمیان کازتهای فرانسه وانگلیس منازعه ها ظاهر شد دور نیست حالاهم درمسئلهٔ استقراضات حالیهٔ مصر وکوپونها زد وخوردهای غریب درمیـان آنها بشود .

مع ذلك تا کنون ازکازتهـای فرانسـه وانگلیس صدای زد وخورد بلند نشده است وتلگرافی دراینباب نرسیده است . وچون صرافهـای فرانسه ازاین کار چندان خشنودی نداشته‌اند ممکن است شدت حدت انگلیسها باین جهت قدری کمتر بشود ولی کازت رسمی فرانسـه دراینباب دعوت نامهٔ اعلان ومنتشر کرد که صاحبان سندات مصر که در انگلستان هستند بجهة قرارکار واصلاح حال مالیات مصر که در پاریس خواهد بود وکیلهـای خودشانرا باید بپاریس بفرستند واین دعوتنامه محرك خواهد گردید که مطبوعات انگلستان جوابهای لازم رادراین ماده بمیان بیاورند .

جهت تعلق این کار به پولیتیك ازاین بابت نیست که امروز نفوذ فرانسـه وفردا نفوذ انگلیس درمصر تأثیر می کند . ولی طرف اعتنـای پولیتیکی دراین مسئله ازآنجااست که پای دولت روسیه درمیان است .

از تلگرافی که دیروز از پاریس رسیده معلوم می شود که دولت فرانسه بتوسط مسیو (اورلوف) سفیر روسیه این خدمت را بخدیویت جلیله کرده پول لازم را تدارك نموده . سفیر مومی الیه درمیانهٔ فرانسه وایتالیا نیز واسطهٔ التیام گردیده است پولیتیك ایتالیـا درمصر مغائر باپولیتیك انگلیس است .

می گویند دولت ایتالیـا درمصر بعض مقصودهـا دارد . وازاین جهت است نمی خواهد خدیویت جلیله باخیالات انگلیس رفتار نماید .

می گویند دولت روسیه نیز درمصر پولیتیك خودرا مغائر بدولت انگلیس خواهد داشت .

این نزدیکی درمیان دولتین مشار الیهما در بارهٔ اتفاق آینده مارا بشبهه می اندازد .

و باعتقاد ما وقتی خواهد آمد که صحبتهـای پرنس اورلوف را بادوك ده کاز درخصوص مالیـات مصر دوباره بخاطر ما خواهد آورد آن وقت محبت روسیه والمان وایمپراتوری (انگساندر) دوم زمان گذشته بود .

(نایه فرایه پرسه)

(توسط واخطار برادرانه)

چنـدی است که در اوراق اخبار درمیان صاحب امتیاز بصیرت واستقبال بعض مباحثات وقیـل قال شخصیه را باکمال تأسف می خوانیم . اگرچه زبان ما پارسی است وداخل اینگونه سخنان شـدن تا یکدرجه خارج از عالم ما است . ولی بملاحظهٔ هم کاری و بجهة اینکه همه دریك دائره هستیم و یك قسم خـدمت را در این پای تخت بعهـدهٔ خود گرفته ایم وحقیقة این مباحثه بجایی کشید که دیگر سکوت کردن ناروا است .

لهذا اینقدر را برخود لازم دیدیم بنویسیم که .

مسلك مقدس مطبوعات راسا واساسا تربیت کردن عموم اهل وطن است ودعوت آنهـا بحسن اخلاق وآداب . وکازتهـایی که بزبان اهـل اسـلام در این پای تخت بزرك هست منحصر باین چنـد کازت است که می بینیم . وحال آنکه در پای تختهای دیگر چند صد کازت وروزنامه طبع می شـود . واین چهار روزنامه درحقیقت زبان دولتی سلطنت سنیه ونمایندهٔ اخلاق وآداب مرکز سلطنت ودار الخلافه است . سخنانی که درمجالس مخصوصه گفت وشـنود آنها ناگوار است درروی کازتهای ملتی ومملکتی گذاشتن وباطراف منتشر کردن اعتقاد ما این است که بوجهی لایق شـان مطبوعات نیسـت . وشایستهٔ حال کازت نویسی نیسـت . ومناسب بمقام وحالت صاحبان آنها نیست . بالجمله درمقام برادری وهم کاری ازطرفین خاصة التماس می کنیم که بکلی خودشانرا ازاین شیوه واین گونه مباحث شخصیهٔ ناملائم بازدارند وبیش ازاین پیش نروند . چون محض ازبرای خیرخواهی وخلوص عقیدت وصدق نیت خودمان بنگارش این چنـد کلمهٔ بی غرضانه مبادرت رفت امیدوار هستیم درقبول این التماس خالصانه ترددی ازجانب ایشان ظاهر نگردد .

---

(۲) سن اسپریدون یکی ازکشیشان بزرك گرك بوده ودرعصر چهارم میلادی یعنی سیصد وچهل وهفت سال ازمیلاد عیسی علی نبینا وآله وعلیه السلام وفات کرده است . کشیش مذکور درمیان ملت مذکوره بتقدس وبزرگی مقام معروف شده بوده است .

﴿ خبرهای عمومی ﴾

(معارف عمومیه درممالك روسیه)

از کازت رسمیهٔ وزارت علوم دولت روسیه معلوم می‌شود که در دوازده ایالت ممالك دولت روسیه درسال ۱۸۷٤ وسال ۱۸۷۵ میلادی یکصد وهفتاد وپنج باب مکاتب رشدیه موجود بوده . ودر جملهٔ آنها بقدر چهل وچهار هزار ویکصد وهشتاد وسه نفر شاکردان بوده اند . وتفصیل آنها درهرایالتی بقرار ذیل می باشد .

ایالات	عدد مکتب	شمارهٔ شاکردان
پترورغ	۲۰	٤٥۹۲
	۳۱	٦۹۹۸
فرآن	۱۰	۲۹۳٤
اورنبورغ	۰٦	۱۵۰۰
سیبر غربی	۰۲	۰۵۷۰
سیبر شرقی	۰۳	۰۵٤۰
اودسه	۱۷	٤۱٤٤
خارتوف	۲۰	٤٤۱۹
کیئف	۱۷	۵۳٤۹
وارشو	۲٦	٦٦۳۲
ویلنا	۱۳	۳۸۸٤
درپشاط	۱۰	۲٦۸٤
جمعا	۱۷۵	٤٤۱۸٤

ازجملهٔ شاکردان مفصلهٔ فوق ٦۱۰۱ نفر مستعد هستند و ۹۲٤۲ صنف اول و ۷۸۹۲ صنف دوم و ۷۰۰۷ صنف سوم و ۵۲۱۳ صنف چهارم و ۳۲۵۲ صنف پنجم و ۲۸۷٤ صنف ششم و ۲۸۷٤ صنف هفتم بوده اند .

ازجملهٔ شاکردان ۲۹۷٤ نفر درخود مکتبها منزل داشته اند . واز آنها ۱۲۹۳۸ شاکرد زبان المان یاد می کرفته و ۸۵٦۸ زبان فرانسه را و ۸۵۰۲ فرانسه والمانرا و ۹۹۸۲ نفر علم رسامی را می آموختند .

درهذه السنهٔ ۱۷۸٦ شانزده هزار ودویست وپنجاه شاکرد استعداد داده اند که داخل بمکتبها بشوند ازآنها ۳۵۲ نفر درامتحان موجود نبوده اند و ۳۸۱۱ طفل ازعهدهٔ امتحان بخوبی برنیامده اند و ۷۵ طفل ازجهة نبودن جا وموافق نبودن سن ومقدار پولیکه می بایست بدهند قبول نشده اند ولی ۱۱۵٤۸ طفل که موافق احکام فصل ۲۷ قرارنامهٔ مکتبهای مذکوره بوده اند قبول شده اند .

ازآنها ٤٤۷٤ طفل درصنف مستعد داخل شده اند و ۳۸٦٦ در صنف اول و ۱۲۸۸ درصنف دوم و۷۲۸ درصنف سیوم و۴۲۹ درصنف چهارم و۴۲٦ درصنف پنجم و۱٤۱ در صنف ششم و۱٤۱ درصنف هفتم و۹۷ درصنف هشتم بمراتب مقتضیه منقسم شده اند .

درهمهٔ ممالك روسیه بقدر پانصدو بیستوپنج باب مکازهٔ کتاب فروشی هست . چهل وهشت ازآنها درخود پترورغ است وسی وچهار درمسکو وچهار صد وچهل وسه در دیکر ممالك . و در پای تخت ومسکو واکثر شهرهای بزرك مکازه‌های مدکور شعبه‌ها وقرائت خانهای بسیار دارند که هرکس بخواهد بضورامانت وباجارهٔ **کتابها** را کرفته وبقدر احتیاج خود نکاه داشته وپس بدهد . واین کار درممالك غربیه بسیار معمول وشایع است ومحض تسهیل عمل وآسان نمودن راه تحصیل علم وآکاهی این قراررا متداول نموده اند .

(داخل وخارج دوماهٔ فرانسه)

ازتفصیلی که درخصوص وارد وخارج کرکتهای فرانسه نوشته اند معلوم میشود . که درظرف دوماه ژانویه وفوریهٔ کذشته اموال وامتعهٔ که **فخاك** فرانسه داخل شده قیمت آنها معادل ۵۵۲ ملیون و ۵۰٤ هزار فرانك بوده . وآنچه خارج ازخاك فرانسه شده است بقدر ٤٦٦ ملیون **فرانك بوده** است . ونیز درظرف این دوماه طلا ونقره و پوند س ۱٦٦ ملیون ۱٦۵ هزارفرانك بفرانسه وارد کردیده و۱۳ ملیون ۷٤۹ هزارفرانك بیرون رفته است . رسوم کمرك که ازامتعه واشیاء فوق دریافت شده ۱۸۳ ملیون و ۵۸۵ هزار فرانك بوده است .

از **تنکرانی** که ازپاریس به تایه فرایه پرسه رسیده است معلوم میشود اکسپوزیسیون (بساط عمومی) که درپاریس خواهدشد درسال ۱۸۷۸ میلادی است . نه درسال ۱۸۷۹ که پیشتر بعضی کازتها نوشته بودند .

بعض کازتهای اوروپ نوشته اند کونت میرافیوری پسر اعلیحضرت قرال ایتالیا (ازکونتیس میرافیوری زن غیر رسمی مشارالیه) به تهمت اینکه امضای قرال راساخته است کرفتار شده ولی از خبرهائی که ازایتالیا رسیده است معلوم میشود این خبر بی اصل است . کسی که بساخته کاری امضای امپراتور متهم شده است بضوریکه چند هفته پیشتر نوشتیم شخصی است (مارکی ده مونته غازا) نام ودخلیتی بفرزند قرال مشارالیه ندارد .

اندریانام که تاجر معتبری بود ودرشهر (کان) بروسیا سکنی داشت چند روزپیش وفات نموده ووصیت کرده است بیست ودوهزار و پانصد فرانك (که معادل دوهزار ودویست وپنجاه تومان پول ایران است) خرج کرده وهیکل (رستم مجسم) برنس بسمارك وزیر اعظم امپراتوری آلمانرا بسازند ودریکی از کوچه‌های شهر **کلن** بکذارند نصب کنند .

انکساندر دوران که **ازتجار لیورپول** بود اظهار افلاس کرده بقدر چهارصد **هزار لیرای** انکلیس ضدار بوده است .

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۳۰ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱٦	۱۸

فرانق

استقراض	۱۸٦۳	۰۹۷
»	۱۸٦۵	۰۹۹
»	۱۸٦۹	۰۸۹
»	۱۸۷۲	۰۸٦
»	۱۸۷۳	۰۲۸

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤٤	۰۰

	ایرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۲
شرکت عثمانیه	۰۱	۳۸
اعتبار عمومی	۰۳	۰۰
تراموای	۱	٤۵

کمبیال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	۱۱۰	۵۰
پاریس	فرانك ۲۲ سانتیم	۷۲

قیمات مسکوکات ایرای عثمانی ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۲۰
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲٤
امپریال	۸۹	۱۲
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۳۰
منات کاغذی	۱٤	۱۷
مجیدیه	۱۰۳	۰۰
بشلك	۱۰٦	۱۸
منالك	۱۰٦	۳۰
پول سیاه	۱۳۸	۳۰

طاهر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران . درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد پورسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف . ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است . درمغازهٔ کتاب فروشی . درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجدیه سفید فروش میشود .

﴿ اعلانات مخصوصه باداره اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی .
دکان تنباکوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه .
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیرمسافرخانهٔ عسکر .

دراداره خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیی واسپانیولی باشد بترکی وازری بزبانهای مذکوره ترجمه میشود . واکر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست .

(هرکونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه بهلیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنکی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) درکمال خوبی وامتیاز طبع وبقیمت وبهای مناسب وبطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرکونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقربون وکارت ویزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب **اداره‌های رسمی** ودولتی امر وسفارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سفارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد کردید . ومنکهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است .

﴿ کتاب کلستان ﴾

افصح الشعراشیخ سعدی شیرازی رحمة علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریه بیازید . و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود .

نومرو ۵۹ فی ۱۸ ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳ ﴿ پنجشنبه ﴾ فی ۱ نیسان ۱۲۹۲ سنه فی ۱۳ اوریل ۱۸۷۶ سال دوم

اختر

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده در دائره مخصوصه است

مکتوبی که برای درج کازت باداره داده شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست ان داده نشده است از جانب اداره قبول نخواهد شد

قیمت سالیانه شصت مجیدیه سفید
شش ماهه سی مجیدیه سفید
یک پاره چهار مجیدیه سفید رایج است
بعهد سالیانه در داخله سه و برای خارجه شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه
طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث کوناکون و از سیاسیات و پولتیک و از تجارت وعلم وادب و دیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه مجانا قبول وطبع خواهد شد
از اعلاناتی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غروشی و از اعلانات عادی بهر سطر سه غروش اخذ خواهد شد

﴿ اخطار مخصوص ﴾

درنمرهٔ اول (اختر) درضمن بیان مسلك ووظیفهٔ خود نوشتیم که مقصود ازطبع وانتشار این کازت خدمتی بمعارف و زبان وعلم . وزیاد کردن روابط ومناسبات شرقیه است که امروز آنرا ازمهمات امور توان دانست . پس ازآنکه این کازت بیرون آمد درخود پای تخت خدمت اعاظم مملکت وکسانیکه مناسبت داشت تقدیم شده و باطراف هم از ایران وقفقاز وهندوستان ودیگر ممالك بقدریکه مقتضی دیده شد فرستادیم . وتا حال بدوام واستمرار روش کار وحالت طالبان آنرا بایسته ومنتظر استقرار حال آن شدیم .

آنچه حاصل تجربه وآگاهی گردید این شد که دراین پای تخت بطوریکه در بعض نسخه‌ها هم اشارتی کرده شد آنچه مقصود ما است آحاد اهالی را خلاف آن مقصود بوده . سهل است بازیاتی که لسان مملکت محتاج بآن است بطور رقابت رفتار کرده وبچشم منکر آنرا می بینند . بحدیکه یکی از بزرگان مملکت برخلاف مأمول بعد از سه ماه قبول کردن نسخه‌های اختر عذر آورد که ما فارسی نمیتوانیم بخوانیم وجای تعجب این است که درعوض بدل سه ماهه بعضی ازنسخه‌های کازت که بدست آمد دریافت کردیم !.

والحاصل چون این کازت دراسلامبول درحالت حاضره درنزد اهل مملکت بطور یکه میبایست بشود نشد وآب ورونق پیدا نکرد وعده مشتریها وخواهان آن منحصر بخارجها وایران وهندوستان وسند وقفقازیه گردید وبرای ایشان صفحات اختر را به بعض زوائد ومکررات که فردای آنروز حکمی نخواهد داشت پر کردن لازم نیست وحکم اکثریت با آنها بود . لهذا قرار داده شد که تا معلوم شدن تکلیف آینده واستقرار حال این کازت تنها در روزهای چهارشنبه وشنبه که روزهای پوستها است هفتهٔ دوبار این کازت طبع ونشر شود . ولی حجم و بزرگی وعدد صفحات وسایر متفرعات آنرا قرار درستی داده نشده است لهذا بملاحظهٔ اینکه برای حضرات مطالعه کنندگان مقدمهٔ آگاهی ازمطلب باشد همین قدر زحمت افزا کردیده خبر میدهیم نسخهٔ اول ازروی قرارداد تازه روز چهارشنبه آینده بیرون خواهد آمد . ودر آن نسخه بزرگی وعدد صفحات معلوم شده وهم آنچه باید اطلاع داده شود خدمت ایشان معروض خواهد گردید .

قدرت دولت وآبادی مملکت

دولت ورعیت متلازمان هستند دولت را رعیت لازم است ورعیت را دولت .

دولت بقوت وقدرت برباشود وقوت بکثرت نفوس وتوانکری رعیت حاصل کردد .

قدرت وقوت هردولتی باندازهٔ کثرت نفوس وتوانکری اهالی است . هرقدر عدد رعیت زیادتر وهرقدر توانکری آنها بیشتر باشد بهمان نسبت دولت را قدرت وتوانایی خواهد بود .

دولتهای اوروپ که اینهمه شان واعتبار را مالك شده‌اند بجهة صرف همتی است که دراین دوشعبهٔ کار کرده‌اند ومی کنند . اکر یك نفر رعیت انکلیس رافرضا در یك کوشهٔ دنیا بناحساب وستم صدمهٔ برسانند تمامی قوت خودرا درتلافی آن صدمه بکار میبرد . همچنانکه درحبشستان وغیر آن کرده ومی کند .

اکر یکی از آنهارا دراقصا بلاد دنیا بکشند هرکاه امر دار بشود باینکه صدهزار کسی را درسر تلافی آن یکنفر بکشتن بدهد وکرورها درآن راه خرج کند بو جهی خودداری نکرده ومقصودرا حاصل می نماید . حال آنکه آن یکنفر هم ازمیان رفته دیکر اینهمه انسانهارا بکشتن دادن واین قدر ضررها کشیدن برای چیست ؟

آری اکر چنان نکنند نام ونك خودشانرا بباد خواهند داد . وشان دولت وملت خودشان را حفظ نتوانند کرد . ورعیت را اسباب امید واری باقی نخواهد بود . وحقوق وطن را بزرك ومحترم نتواند داشت . باین ملاحظات وتدابیر عدل وداد وامنیت است که رعیت روز بروزهم عددا بیشتر می شوند . وهم بثروت وسامان وتوانکری ایشان می افزاید .

پس باید این فقره را درست به بینیم که همت دولت بکدام جهت مملکت داری ازهمه چیز بیشتر مصروف می شود . که باعث آبادی مملکت وزیاد شدن نفوس وعدد رعیت وتوانکری وبضاعت داری مردم کردیده . وبدین جهات برقوت وقدرت اوروز بروز افزوده وشان وتوانکری بالا میرود .

کثرت نفوس وتوانکری درممالك بعدالت است وامنیت . نخست باید آیین عدل وداد دراطراف معمول شود . ازآن آیین مستقیم امن وامان یعنی امنیت عمومیه حاصل آید . تا آنکه دردرجهٔ دوم توانکری وکثرت نفوس رعیت بطور مقصود حاصل کردد .

آیین عدالت را چکسونه باید دراطراف ملك برقرار کرد ؟ واضح است درصورتیکه کلی وجزئی امور ملك ورعیت دردست اشخاصی باشد که هرکدام از ایشان هم اشخاص چندی را برای شعبه‌های کار باقتضای حال بکمارند . وقاعده وقانونی هم درمیان نباشد که همه ازروی آن رفتار بکنند . و بعبارت واضحه حل وعقد امور مملکت ورتق وفتق مصالح بندکان خدای دردست میل وخواهش اشخاص مختلفة الأطوار باشکاری معلوم است که بوجهی آداب عدالت درآن ملك ومملکت استقرار حاصل نتواند نمود .

شارع مقدس اسلام درخصوص حدود وتعذیرات احکامی معین وتأکیدها درملاحظهٔ اندازهٔ آن فرموده اند . فرضا اکر یك صاحب کناهی را ده تازیانه باید زد یازده نباید باشد واین حد در حق همهٔ افراد بطور مساوات کذاشته شده است اکر یك بك زاده وخان زاده مرتکب با آن کناه بشود چون قانون اورا معاف نداشته است اجرا کنندهٔ قانون کهخادم قانون است نمی تواند اورا معاف کند . وکرنه آنوقت قانون محترم نشده مقهور خدام خود خواهد بود . وپای این تجاوز ازحد قانون باین طور درجایی بند نشده کاربه هرج ومرج خواهد کشید وقاعدهٔ عدالت ازمیان برداشته خواهد شد .

آنکاه امن وامان ازمیان مملکت ورعیت ودولت واجزای دولت میرود رعیت روز بروز مضمحل وپریشان می شود . یکی بناچار از وطنی که پدر ومادر اوست بادل سوزان وچشم کریان دست کشیده دوری جوید دیکری که در وطن به بیدست وپایی مانده هزار کونه اسباب تلف وهلاك درباره اوفراهم آید . که این سیهارا در این صحیفه بشمار نمی توان آورد . وبدین وسائل روز بروز خود شانرا درحالت خطرناکی مشاهده می کنند که بتقریر نمیاید . اینها همه بعلت اینست که قواعد عدل وداد ومساوات وامنیت درمیان نیست .

برخلاف اینکه اساس عدالت ومساوات حقوق درمیان بوده وبدین جهات امن وامان اطراف را احاطه کند آیا در این صورت هیچ تصور میتوان کرد که رعیت دست ازوطن خود بکشد ومملکت کرفتار فقر وفاقه وپریشانی کردد .

در زمانهای قدیم قاعده بوده است (حالا هم هست ولی چون رسم قدیمی است جان مطلب را نمیدانیم) هرکس کار بسیار خلافی وفساد بزرکی درمملکت میکرد اورا ازمملکت بیرون میکردند که دراینجاها نفی میکویند . معنی این نفی چیست ؟ که درحکم مانند کشتن ودار کشیدن است . همچنانکه درنص آیهٔ کریمه بیان فرموده‌اند ؟

وطنی که از آنجا دورکردن اینقدر کار بزرك وناکوار باشد وبرضا ورغبت هیچ کسی نخواهد محروم ازحقوق آن بشود . چه‌طور می‌شود که شخص بمیل خود از آنجا بیرون برود . وباختیار ازحقوق وطن مهربان خود محروم کردد .

درقوانین بعض دولتها هست که شخص را بجهة تقصیرهای بسیار ازحقوق وطن محروم می کنند. ودرهمه روزنامها واعلانتها معلوم می کنند که فلان شخص ازمیان ملت ما خارج وازحقوق وطن محروم است . که این هم قسمی از نفی بلد است ودرحقیقت بدتر ازمرك است .

بالجمله سخن در عدالت وامنیت واساس عدالت وامنیت بود اساس این کار همان است که باجمال آورده شد تا کار درتحت یك قانون وقاعده نباشد وآن قاعده بطور مساوات مجری نکردد روی عدالت‌را نمی توان دید وچون عدالت نباشدامنیت وامن وامان نیست آبادی ملك ومملکت منصور نتواند کردید . پس همه همتهارا باید بفهمیدن این امور صرف کرده باشیم بلکه بخواست خدا اسباب ترقی ملك ومملکت فراهم شده . روز بروز پرشان واعتبار مایت خودمان وآبادی ملك ووطن خود بیفزاییم . واین مقصود بسیار عمدهٔ سهل الحصول را که خودمان بسبب غفلت واهمال مشکل کرده ایم بدست بیاوریم .

(خبرهای تلکرافی)

اتریش ـ مجارستان

وین ۱۱ اوریل

سندات روم ایلی ۱۸ فلورین ۵۰ سانتیم
لیرای عثمانی ۱۰ « ۷۰
لیرای فرانسه ۰۹ « ٤٦

(پستر لوئد) می نویسد چون مستد عیات واظهارات اهل شورش مغایر باحکام استقلال سلطنت سنیهٔ عثمانیه است . لهذا از جانب دول اوروپ قبول نشده . ومؤکدا باآنها پند ونصیحت داده خواهد شد که ترك اسلحه نموده بدولت متبوعهٔ خود شان تسلیم شوند .

(فرانسه)

پاریس ۱۱ اوریل

روم ایلی ٤۳ فرانك ۲۵ «
۱٤ غروش ٦۵ سانتیم .
تنزل است .

ایتجا بود بعزم لندن از ایتجا روانه

مملکتین

بکرش ۱۱ اوریل

اعضای مجلس سناتو که منتخب شده اند ازمخالفان افکار هیئت مدیران هستند . وممکن است که بدین جهت هیئت مذکوره استعفا نماید .

انکلیس

لندن ۱۱ اوریل

اسهام عومیه ۱٤ غروش ۲۵ سانتیم
اسهام مصریه ٤۹ « ۲۵ «

(بوردیاتو)

(فرانسه)

پاریس ۱۱ اوریل

شورای ملت دهم ماه مه مذاکرات را تعطیل کرد .

(انکلیس)

لندن ۱۱ اوریل

پارلمنت تا ۲۵ ماه آوریل مذاکرات را تعطیل نمود .

مملکتین

بکرش ۱۱ اوریل

چون اعضای مجلس سناتو از مخالفان حکومت هستند در وقت کشوده شدن مجلس هیئت مدیران ازمأموریت خود شان استعفا خواهند کرد .

(مصر)

قاهره ۱۰ اوریل

آنچه از دیون سندات دائرهٔ خدیویه وعدهٔ آنها دردهم ماه اوریل رسیده بود وجه آنها تماما داده شد .

اکنون کومیسرهای اوروپ درخصوص تحصیل بده ومالیات به ترتیب قاعدهٔ دولت انکلیس مشغول هستند .

اسکندریه ۱۰ اوریل

های وهوی وعربده ساکت شد . پروتست نامهای زیاد بقونسلهای روسیه وفرانسه وایتالیا وانکلیس داده شد .

(روترهوا)

(اخبار داخلیه)

مدیری معادن بسعادتمآب طلعت‌سمیحا بیك رئیس اسبق مجلس معادن احاله وتوجیه شده‌است .

سعادتمآب ماجد بیك افندی متصرف طوپچی روز دوشنبهٔ گذشته باواپور فرانسه عازم محل مأموریت خود شان شده‌اند .

عساکر ردیفیه‌را که درطرپزون وکرمسون جمع‌شداند در اینروزها باسلامبول خواهند آورد .

عزتمآب موسی آغا امین صرهٔ همایون وکد خدای قبوچیها پریروز بصحت وعافیت وارد اسلامبول کردید .

کازتهای آتن می نویسند . مسیو سیموس ایلچی سابق دولت یونان دراسلامبول برای سفارت پاریس معین خواهد کردید .

(رسمی)

کازتهای بصیرت واستقبال وچابلاق درنسخه‌های آخری خودشان بعض مباحثرا درج کرده بودند که مأخذ آنها بعض خصوصان شخصیهٔ صاحب امتیاز کازتهای مذکوره بوده واین مباحث حد ادبرا کذشته بود . ومقصود اصلی ازاوراق حوادث اینست که ازمباحثی سخن کویند که مردم‌را باعث اطلاعات وآکاهی باشد . وعموم مردم ازآن بهره‌مند شوند . وباین کونه مقالات ناشیده روی صحائف اوراق‌را سیاه کردن بالطبع باعث مجازات شدیده می باید بشود . لهذا صاحب امتیازهای کازتهای‌مذکوررا اخطار وتنبیه می کنیم باینکه بعد ازاین درآن کازتها ازاینکونه مقالات قبیحه درج ونشر نکرده از اقدام باین کار خودداری واجتناب کنند .

فی ۱٦ ربیع‌الاول ۱۲۹۳
و فی ۳۰ مارت ۱۲۹۲

خلاصهٔ کاغذی است که لوانت هرآلد از بلغراد در ۳۱ ماه مارس کرفته است ونقل می کند .

سه روز پیش از این (مادموازل مارکوس) در واپور اوسترپا که از (بازیاش) می آمد بانجا وارد شد . اکرچه کسی آمدن اورا نمیدانست لکن بعضی اشخاص اورا دیده وشناخته وبصد اهای (هورا) اورا پذیرایی نمودند . این خانم بیست وچهار سال دارد ومیان بالا است . لباس مردانهٔ اهل هرزکوین را پوشیده بود اصل او از اهل جزیرهٔ یاوهٔ فلنك وبسیار دولتند بوده مدتی در سمت بیت‌المقدس سکنا کرده درآنجانیز قدری املاك را مالك است . (مادموازل مارکوس) در دستهٔ لی یو براديچ میشد وخود داخل میدان جنك نبوده وتنها مالا کومك باهل شورش میکرد وبعض دسته‌های کوچك‌را پول ترتیب داده واداره آنهارا متکفل بود .

درخصوص اصلاح مصالح جنکی ازجانب مدیر جنك مساعی واهتمام ظاهر می شود . تاحال درمیان عساکر صربستان ارکان حرب نبود اکنون بامر پرنس ترتیب ارکان داده شده . بموجب امر نامهٔ دیکر معین می کند جاهای اقامت عسکر را که بشش قسمت خواهد بود . درشهرهای والیوه وچاچقو وقوپریا وزاجار وپوپاراج وقرا کوپواج .

صاحب منصبان‌را قرار داده اند بجهة یاد کرفتن آداب جنك پنج سال مشق کنند . دوسال بمشق متعارفی وسه سال بتحصیل علوم وفنون حربیه پردازند .

(نایه فرایه پرسه) دراینباب تفصیل میدهد ومی نویسد .

فرقه‌های عسکریهٔ صربستان که بشش فرقه شده است . هرکدامی عبارت ازدو اوا است ویك تیپ ویك فوج توپچی ویك فوج ارکان ویك فوج صنایع بوده ودرهرفرقه هم یك دستهٔ صحیه خواهد بود . کیروه ارکان حرب که تازه ترتیب می شود در دائرهٔ جنك بوده ودرهنکام جنك زیادتر ازحال مسامات خواهد بود . ارکان حرب عبارت ازشصت نفر صاحب منصبان خواهد شد .

کازت رسمی بلغراد ترفیع رتبه‌ها واعطای مناصب زیادی‌را درضمن نسخه‌های خود اعلان کرده است .

جنرال (چاخ) یاور اول پرنس میلان پریاست ارکان حرب تامزد شده صاحب منصبانی که پیشتر استعفا کرده بودند دوباره داخل سلك عسکری شدنده وجمعی از صاحب منصبان سابق اتریش بسمت صاحب منصبی داخل درعسکر صربستان کردیدند .

از (قاروو) بکازتهای وین نوشته اند . درقریهٔ (ریزاتو) خانهٔ را که مرتبهٔ بالایی آن انبار آذوقهٔ اهل شورش بوده ودرمرتبهٔ پایین بقدر بیست نفر ازمهاجرین اقامت داشتند درشب ۲۷ ماه مارت کذشته سقف وسطی خانه بستکینی زوار وآذوقه تاب نیاورده وفرود آمده است درزیر این خرابی یك پیره زن ویك دختر چهارساله ویك طفل مرده وبازده نفر مجروح کردیده اند .

شب شنبهٔ کذشته در یك اوغلی درمحلهٔ الماطاغی زن بیست وپنجساله‌را درخانهٔ خود مرده یافته‌اند که در کاوی اودستمالی بسته بوده است . وبواسطهٔ آن معلوم شده‌است اورا خفه کرده اند . وچندنفر که بانها کمان رفته است کرفتار شده اند .

(زراعت)

درخصوص زراعت فصلی میخواستیم بنویسیم در این بین فصلی از (جریدهٔ حوادث) درنسخهٔ دیروزی بنظر رسید . عجالة ترجمهٔ آن را خالی ازمنفعت ندیدیم . بعلت آنکه مضامین آن بحال بعض اهالی ایران نیز شامل تواند شد .

بجز از اراضی دولت علیه بحث کردن لازم نیست بعلت اینکه بچهاهم میدانند که اراضی دراین حالت نه تنها کافی باحتیاج رعیت است . بلکه اکرمثل این اهالی باشد ازاعلا واوسط وادنا دو کمواره بارزو وخواهش خدمت ومأموریت افتاده اند ازاهل شهر کسی نیست که درصنایع وحرفتهای خسیسه خصوصا حالی وزبیل کشی ومانند آنها کار کند . از اهل شهر کسانی هستند که بجز بسیار کمی قناعت کرده وتاشا کرد الاغداری تنزل می کنند . ولی بکارهای بازحمت وهالتی هانمی خواهند خودرا راضی کنند . مثلی حالی وقایق کشی حمال وقایق کش که نمی چندیم خیلی هستند که روزی پانزده غروش وسی غروش وزیادتر می کیرند . ویقینا شاکرد الاغدار اینقدرها اجرت ندارد .

مقصودم از این فقره بیان حالت بعض اهالی دهات است که بعض اشخاص جفت وزراعت خودشانرا ترك کرده بشهر می‌آیند که گویا درشهر پول زیاد است ودر این کونه کارها بسر می برند . وهمین قدرکه فی‌الجمله روی رفاه وآسوده‌کی را دیدند همشهریهای خودشانرا هم تشویق وترغیب می کنند . وروی همدیکر ریخته بشهر پرمی‌شوند . حتی در بعض جاها پیر مردها واطفال مانده وکار زراعت‌را بعهدهٔ آنها وامی کذارند .

این حال‌را آخر وپایانی نیست ازاسلامبول عبرت بکیریم مسافرین‌را که ازواپورها می‌آیند یکبار نظر بیندازیم هرهفته دسته دسته وکاه کاه ترك وکرد وبوشناق وعرب وارنبود وبلغار ولاز خواهیم دید . واکر یکی بود سه تا می آید اکرچه درشهر جمعیت میشود لکن دهات وقری خالی می‌ماند .

این همه آدمها به بلای صنعت کرفتار می‌شوند شکر فروش پیورك فروش نانوا بقال قصاب آش‌پز نوکر نمیدانم چه وچه . اکر درست به‌بینیم چندصدهزار ازاینها درهرشهری موجوداست که بعضی متأهل و بعض دیکر مجرد هستند . که وطن ازجهة اولادیکه می‌بایست ازآنها بعمل‌آید محروم می‌ماند . وعلاوه براین ازسعی وعمل آنها که باعث آبادیٔ وطن است محرومی بزرکی برای وطن حاصل می‌شود .

درین حال هرقدر تشویق وترغیب بزراعت کرده شود . پس‌فرستادن وجمع کردن این همه‌زارعهای متفرقه‌را بممالك خودشان مشکل است بلکه محتاج باجبار هستند والا باختیار خودشان نخواهند رفت .

اینها که بوطنهای خودشان بروند وفرستاده شوند . اکثری ازکارها وصنعتهای شهر درزمین می‌ماند وآن وقت کسانیکه از اهل شهر کرسنه می مانند بکار اینکونه صنایع خسیسه وبالاتراز آن بصنایع نفیسه وصاحبان صنایع بتجارت می پردازند وکسانیکه بجهة بیچارکی نمیتوانند متأهل بشوند تأهل میکنند واولاد وطن روز بروز زیادتر میشود .

بعضیها میکویند سربازی وعسکری مانع ازکثرت تناسل است راست است تابکدرجه این فقره را میتوانیم تصدیق کنیم . لکن هرقدر سربازی مانع ازکثرت تناسل است سه مقابل تغرب از وطن ازاکثرت تناسل مانع است . بعلت اینکه عسکر بعدازآنکه در زیر سایهٔ پادشاهی اکمال مدت نظامیهٔ خودرا کرد بوطن خود میرود . لکن کسانی راکه مامیکوئیم ده وبیست سال بخیال اینکه کیسهٔ خود شانرا ازطلا ونقره پرکنند عمر خودرا درخارج میکذرانند . وبعضی در اینجانا خوش شده بروی عیال واولاد خود حسرت ماند، واز این جهان میرود .

بهمین ملاحظه است که درروطن مادر بی اتفاق مانده میکردیم چون کار مطرد نیست ودرتحت یك اسلوب نمیباشد باانکه همه اولاد یك وطن میباشیم وهمه عثمانلو هستیم بازنمی توانیم اتفاق مطلوب را حاصل کنیم . بجهت انکه پر زکر وشیان واصناف معلوم نیست هرکدامی چشم خودرا بنان دیکری دوخته است .

این یکی‌را به بینیم که کار وخدمت دولت ازهمه چیزی مقبول ومرغوب‌تر شده است هرکسی میخواهد وظیفه‌خور ومستمری خور دولت باشد . همیشه درین خیال است یك وسیله پیدا کرده بدایرهٔ خدمت‌دولت داخل بشود . وبیاهست که بجهة نبودن استعداد وقابلیت خود درکوشهٔ مانده مخذول ومنکوب میشود ودرکنجی می‌پوسد . بیشترها مدیرها وقائمقامها که نوشتن وخواندن‌را نمیدانستند وازهیچ جای دنیا آکاه نبودند همه باین امید خودشانرا به یکی منسوب ووابسته کرده بشهر می‌آمدند وکار خودشانرا دراینجا میساختند . شکر خدارا حالا لنکهٔ این دربسته شده ومیخواهند بی‌لیاقت واستعداد بکردند . وهکذا اهل قلم ومنشیها که درمیان آنها کسانی هستند که پدرهای ایشان تاجر واصناف است وخودشان صاحب مکنت واستطاعت میباشند مع ذلك ازچرخ صنعت پدر خودشان دست کشیده همینکه چهار روزی درمکتب رشدیه تحصیل کرده است میخواهد منشی ونویسندهٔ دیوان بشود .

حال بفرمایید ! درصورتیکه مردم زیاده ازحد واندازه خودشان کار وشغل را طالب باشند چه می توان کفت ؟ دولت می تواند مأمور خود را پیدا نماید وباز ازمیان ماها پیدا خواهد کرد . لکن نباید باین خیال افتاد که مطلق‌من‌باید نوکر باشم وخدمت بدولت بکنم یامستمری خوار دولت بشوم .

اینست که بجهة خراب شدن صنف وترتیب وضع اهالی اخلاق آنها نیز مبدل ودیکرکون کردیده است .

روز دوشنبه کذشته‌ازجانب ادارهٔ فنارها مبلغی وجه نقد به نظارت جلیلهٔ بحریه آورده بوده‌اند واز آن مبلغ مقداری بکتاب ونویسنده‌ها وتجاریکه طلب داشتند داده شده‌بود .

بدین مناسبت عمله جاتی که درنظارت مشار الیها بکار وخدمت مشغول بوده اند از اجرتهای سه‌ماههٔ آنها چیزی داده نشده‌بوده . ودرمیان خودشان اتفاق کرده‌اندکه های وهوی وخود نمائی کنند وسه شعبه‌شده یك دسته ازآنها برای تقدیم عرضحال بخاکپای شاهانه بسمت سرای همایون بشکطاش راهی شده . ویك دسته بجهة عرضحال دادن بمقام عالیٔ صدارت‌عظمی . ودیکر دسته بباب والای سرعسکری رفته‌اند . این عمله جات در عرض راه حرکت خلاف قاعده وآدابی نکرده اند مکر آنکه دروقت کذشتن از پل پول پل رانداده اند . عرضحالی‌را که میخواستند بخاکپای شاهانه بدهند قبول نکردیده وجواب داده شده‌است که به ترسانهٔ عامره برند وباتها پول داده خواهدشد . جناب مستطاب صدارت پناهی عرضحال آنهارا قبول کرده ومثل جوابی که‌ازسرای همایون داده شده‌بود جواب داده‌اند وبواسطهٔ یکنفر یاورحرب (آجودان) امرصادر کردیده که اجرت‌عمله جات‌داده شود ووقت شام داده شده‌است .

قبیلهٔ شلوق

دروقایع مصر به تفصیلی درخصوص حالات قبیلهٔ (شلوق) دیده وترجمه کردیم .

این طایفهٔ شلوق ازقبیله‌های بزرك اولاد حام هستند که درقطعهٔ افریك سکنا دارند . مسکن اینها درساحل غربی بحر ابیض است وبه بیست بدنه منقسم میباشند . وهربدنه یك حاکمی دارد که بزبان خودشان آنرا ملك کویند که کویا ملك میخواهند بکویند . شمارهٔ نفوس آنها زیاده ازدوکرور یعنی یك ملیون بوده است . حدود موطن آنها برحسب موقع جغرافی ازفشوه بطول دریای سفید بسمت جنوب تاپنج درجه ممتدمی‌شود . ومیرسد به نزدیك جبل رجاف که درحوالیٔ قوندوکرو است که ازآنجا بمنبع نیل که بخط استوا محاذی است پنج درجه بعد مسافت است فشوره نیز ده درجه درعرض شمالی واقع وقبیلهٔ مذکوره بقدر نصف مسافتی‌را که تامنبع نیل هست کرفته اند وبدین جهت اراضی واماکن آنها قابل هرکونه کشت وزراعت‌است ولی بکمال وحشیکری وبطالت وتنبلی عادت کرده وبکارکشت وزرع نمی پردازند . واکثرخوراك ومدار تعیش آنها کوشت فیل وسنك پشت وجاموس آبی است . ومردوزن هم لخت مادرزاد برهنه وعریان راه میروند وسترعورت وآداب انسانیت‌را نمیدانند چیست . وبیکه درسرشت وفطرت آنها شرارت وپست فطرتی هست همیشه باقبائل وطوائفی که همسایه هستند ازجنك وجدال ومنازعه فارغ نیستند . وکاهی هم بکشتیهائی که ازدریای سفید میکذرد دست اندازی کرده وضرر وخسارت میرسانند . وحکومت سنیه بقدر امکان اینهارا میخواهد بمقام مدنیت وانسانیت بیاورد وبدین جهت اصول زراعت وفلاحت‌را بآنها میخواند وتعلیم میکنند وکال اهتمام‌را دراینباب بکار میبرند . ولی هنوز اثرزراعت‌را نفهمیده ومزیت وشرف انسانیت‌را ندانسته‌اند . الآن نیز بعادت مألوفه کوشت حیوانات وحشیه میخورند وبوحشیکری وبطالت وحالات واطوار تا کوار بسر میبرند . درمیان‌قبیلهٔ مذکوره کاو وکوسفند بسیارهست لکن تانافق نشود یعنی خود بخود نمیرد نمیخورند . جنس کاورا زیاد دوست میدارند حتی ازمیان آنها یکی‌را که بصفات مقررهٔ خودشان باشد انتخاب میکنند والواع واقسام مهره هارا وسوار ودستبندهای همه قسم‌را که ازمس ساخته شده باشد ازشاخ‌اوآویخته وآرایش میدهند واورا ستایش میکنند واکر کسی ازاهل قبیله‌های دیکر بنظر بی اعتباری وحقارت بآن نکاه کند اورا بجهة آنکه بی‌احترامی بمعبود شان کرده است میکشند ودرسرهمین فقره جنکهای بزرك وفتنه‌ها درمیان آنها باهمسایکان خودشان می‌افتد وتا نفس آخر در رعایت حال واحترام آن‌کاو میکوشند .

پیشترها درلندن ازدکان مسیو ویلیس نام جواهر فروش بقدر یکصد وپنجاه هزار فرانك جواهر اسباب دزدیده شده بود . ازقراریکه کازتها می‌نویسند هرچه بتوسط‌مأمورین پولیس وضبطیه وطورهای دیکر بمقام‌جستجوی این فقره برآمده‌اند . اثری ازدزدها ظاهر نکردیده است . این اوقات جواهر فروش مرقوم بواسطهٔ همه کازتها اعلان کرده است که هرکس ازدزدها خبری بدهد یك‌هزار لیره باو داده خواهد شد . واین هزار لیره دربانك لندن بعنوان‌امانت کذاشته شده‌است .

بجهة محافظت آبهای صفحات چین ازصدمات کشتیهای راهزنان دریائی قرار شده‌است ازطرف دولتهای انکلیس وروسیه والمان وامریك بعض کشتیهای واپورجنکی باتجاها فرستاده شود . وغیر ازاینها ازجانب دولت فرانسه نیز یك دستکاه قوهٔ بحریه بآنجا ارسال خواهدشد .

ازقرار خبرهای که ازپرلین میرسد راهزنان دریائی درصفحات چین خیلی تحصیل داخته‌اند وقوتی‌را مالك هستند وبنابرین کشتیهائی که بجهة محافظت آنجاها وتعقیب وتأدیب آنها میرود منفعتاً بایفای تکلیف خودشان خواهند پرداخت . درین مورد همچنانکه تخلف نکردن دولت فرانسه ازدول مشار الیهم لایق تحسین است این یکی نیز باعث خوشنودیست که دولت مشار الیها اول دفعه‌است که بجهة منفعت عمومیه با دولت المان اتفاق میکند .

دولت امریك نیزبار اول است که مسلحها بکاری که دول اوروپ اقدام کرده اند موافقت کرده وداخل میشود .

باعث این سفر سفائن دولتها این است که یك فروند کشتیٔ بخاری المانی‌راکه نام آن (انا) بوده‌است در آبهای چین راهزنان کرفته وهرچه داشته‌است غارت کرده‌اند . ودراینباب ایلچیٔ دولت المان که درپکین پای تخت چین هست‌مطلب‌رضیه نموده واول کسی که ایلچی موسی الیه‌را تصدیق نموده‌است سفیر دولت امریك بوده‌است .

کازت (وزرچاپتونغ) که درپرلین چاپ میشود درین ذیل می نویسد که بودن کشتیهای دولت

انکلیس وروس درآبهای چین برای آیندهٔ آسیای وسطی کار عمده است بعلت اینکه بهمانطور که درسمت آسیای شرقی هم‌رای وهمخیال میشوند آیا ممکن است که درمسئلهٔ آسیای وسطی هم مقاصد خودشانرا یکی نمایند ؟؟

از قرار اطلاعاتی که حاصل کرده ایم دولتهای مشار الیهم بموجب یك اخطارنامهٔ عمومی بحکومت چین خبر خواهند داد که ۰ باید امر تجارت مادر آنسامان وآبهای چین درتحت امنیت وخاطر جمعی باشد اگر چنانچه حکومت چین مقتدر باین کار نیست مادر اینباب معاونت خواهیم کرد ۰

اگر چنانچه حکومت چین در اینباب اظهار مخالفت نماید خودشان مستبدا این کار رادر عهده خواهند گرفت ۰

(تابه فرایه پرسه)

(قطعهٔ مکسیك و شورش)

چنانکه معلوم است یکی ازقطعات امریك که دنیای تازه است قطعهٔ مکسیك است که درسمت جنوبی ممالك متحدهٔ امریك واقع می باشد ۰

حدودآن ازسمت شمال حکومت متحدهٔ امریك است ۰ و از طرف غرب وجنوب دریای محیط وامریکای وسطی و ازطرف شرق دریای انتیل وخلیج مکسیك است ۰ رقطعهٔ مکسیك بقدر بیست حکومت هست ۰ ازشهرهای مشهور یکی خود مکسیك است ۰ و ۲۰۵۰۰۰ نفوس دارد ۰ ممالك مذکوره یك وقتی دردست ما کسیلین نام حکمرانی بوده مردم آنجا درسال ۱۸٦٤ شورش کرده واورا ازحکومت خلع و بالاخره درسال ۱۸٦۷ اورا تیرباران نمودند وبعد ازآن جمهوریت شدند وژوارس نام رئیس شد ودرآن بین جنرال (دیاز) نام که بیشتر وزیرعدالت بوده مخالفت کرده و رئیس مذکور بعد ازآنکه مدتی مشغول اغتشاشها شد ۰ درسال ۱۸۷۲ وفات نموده (زدودتراخادا) در ماه دسامبر ۱۸۷۲ بجهة ریاست انتخاب کرده شد ۰

درمکسیك این روزها باز اختلال وشورش ظاهر گردیده است ۰ چنانکه درضمن خبرهای تلگرافی درچندروز پیشتر اطلاع شده بود که در ٤ ماه نیسان اهل شورش شهر (متامورس) را ضبط وتسخیر کرده اند واین شهر دفعهٔ سیم است که عساکرمکسیك درآنجا مغلوب میشوند درسال ۱۸۳۹ عسکر (تکساس) آنجارا مسخر وضبط کرده ودرسال ۱۸٤۲ عساکر جمهوریت امریك آنهارا درآنجا مغلوب وپریشان نموده اند ۰

کارنهای انکلیس میتویسند مکسیك اینروزها درمیان شورش مانده ودرپنجه وشش جا اوضاع شورش وعصیان برپا شده است ۰ اگرچه هنوز اسباب ظهوراین شورش نرسیده است ۰ ولی اجمالا معلوم میشود که درسرحوالهٔ بده وتوجیه تازه این فقره اتفاق افتاده است ۰ ورئیس شورش بازجنرال دیاز مذکور بوده است ۰ ایلچیٔ امریك که درمکسیك اقامت دارد تکلیف کرده است که بجهة برقرار داشتن آسایش وآرامیٔ مکسیك مجمعهٔ امریك حسن توسط خودرا بعمل بیاورد ۰ ودرهرحال این آتش اختلال روز بروز دراشتعال بوده است ۰

(ازکارنهای فرنکستان)

درخصوص تغییر وتبدیل وضع سفرای فرانسه بعضی خبرها منتشر شده بود ۰ ازقراریکه معلوم شد این خبرها اصل واساسی نداشته است ۰ درمیان پادشاهان ووزرای دول اوروپ اسباب ملاقات بسیاری مرتب میشود ۰ دراین چندروز امپراتور المان باملکهٔ انکلیس که درشهرقو بورغ المان میباشند ملاقات خواهند کرد اورد (دربی) وزیرخارجیهٔ انکلیس همراه علیا حضرت ملکه بوده واعلیحضرت ویلهلم امپراتورالمان مسیو (دریاو) وزیرخارجیه را همراه خواهند داشت ۰

در اوایل ماه مهٔ اعلیحضرت امپراتور روس بآب کرمهای (امس) عزیمت خواهند کرد ودرآن ضمن چندروزی دراین اقامت خواهند نمود ۰ وجناب پرنس کورچکوف نیز درخدمت ایشان خواهند بود ۰

کونت شوانوف ایلچی دولت روسیه درلندن که به پترورغ عزیمت می کرده است ۰ ازاین گذشته واز جانب اعلیحضرت امپراتور المان و پرنس بسمارك بحضوری درحق پذیرائی کونت مومی الیه لوازم اعزاز واحترام بعمل آمده است که باعث دقت نظر پولتیك شناسان گردیده است ۰ اعلیحضرت امپراتور روسیه اعتماد زیادی درحق کونت شوالوف دارند ۰ پرنس بسمارك را هم کمال دوستی با کونت مومی الیه هست ۰

چنانکه معلوم است مجلس لوردهای لندن لقب امپراتریسی علیا حضرت ملکه را تصدیق نموده اند ۰ وقبول نمودن ملکه این لقب تازه را در نظر دولت روسیه بنظر خشنودی دیده نمی شود ۰ مسیو دیسرائلی درپارلمنت درخصوص رفتار دولت روسیه درصفحات آسیای وسطی نطقی کرده است ودرمقابل آن کازت (غولوس) که درپترپورغ چاپ می شود می نویسد ۰

درحالتیکه تمامیٔ دولتهای اوروپ اهتمام دارند که آسایش مشرق زمین بدرجهٔ کمال برسد ۰ نطقی که مسیو دیسرائلی درپارلمنت در بارهٔ دولت روسیه بیان کرده است بسیار بی قاعده بوده ۰ ودرحالتیکه انتظار حاصل بود که دولت المان برای نگاه داشتن مناسبات درمیان دولتین روس وانکلیس توسط خواهد کرد ۰ هیچ لازم نبود وزیراعظم انکلیس این قسم بیان خیالات خود را درمجلس پارلمنت باینطورها بمیان بیاورد ۰

﴿ بورسه ﴾

غلطه ۳۱ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱٦	۰٦
		فرانق
استقراض	۱۸٦۳	۰۹۵
»	۱۸٦۵	۰۹٦
»	۱۸٦۹	۰۸٦
»	۱۸۷۲	۰۸٤
»	۱۸۷۳	۰۲٦
	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٤۲	۷۵
	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته جنرال	۰۳	۰۰
شرکت عثمانیه	۰۱	۳۳
اعتبار عمومی	۰۳	۰۰
تراموای	۱	۵۰

کمبال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه بهرلیرای انکلیس	...	۰۰
پاریس	فرانك ..	سانتیم ..

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صدغروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۲۲
لیرای فرانسه	۰۸۸	۲٤
امپریال	۸۹	۱۰
کرمجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	..	..
منات کاغذی	..	..
مجیدیه	۱۰۳	..
بشلك	۱۰٦	۱۸
مثالك	۱۰٦	۳۰
پول سیاه	۱٤۰	..

ظاهر

﴿ اعلانات ﴾

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازین فی امر الدین)

که درچندسال پیش ازجانب یکی ازمأمورین سفارت سنیهٔ ایران ۰ درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد برسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف ۰ ودرمطبعهٔ عامره طبع شده است ۰ درمغازهٔ کتاب فروشی ۰ درتحت مسافرخانهٔ عسکری دریك مجدیه سفید فروش میشود ۰

﴿ اعلانات مخصوصه باداره اختر ﴾

محل فروش اختر

دکان جلیل اغا کتاب فروش در چنبرلی طاش ۰
دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قپوسی ۰
دکان تنبا کوفروش دراقسرای نزدیك پشل طولومبه ۰
مغازهٔ کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکر ۰

دراداره‌خانهٔ (اختر) هرقسم اوراق ونوشتجات که فارسی وعربی والسان وفرانسه وانکلیس ورومی وایتالیایی واسپانیول باشد بترکی وازترکی بزبانهای مذکوره ترجمه میشود ۰ واگر کسی طالب باشد بزبانهای مذکوره بعضی نوشتجات بنویساند در اداره خانه نویسندهٔ آنها موجوداست ۰

(هرگونه کتب ورسائل واوراق) چه بلیتوغراف وچه بهلیتوغراف یعنی باسمهٔ وچاپی سنگی وحروفی درمطبعهٔ (اختر) در کمال خوبی وامتیاز طبع و بقیمت و بهای مناسب و بطورمطلوب وموافق سلیقه تمام کرده میشود وهمچنین هرگونه اوراق واسناد برنکهای مختلف وخطوط متنوعه ونیز رسمهای کراویر وقربون وکارت ویزیت فارسی وترکی وفرانسوی ودفاتر تجارت وهرنوع اوراق رسمیه که ازجانب اداره‌های رسمی ودولتی امر وسپارش داده شود درنهایت امتیاز وخوبی طبع شده وباعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای مذکور ازهرجهتی خواهد گردید ۰ وسنگهای لیطوغراف همه جور بزرك وکوچك بقیمت مناسب جهة فروش در اداره مطبعه موجود است ۰

﴿ کتاب گلستان ﴾

افصح الشعراشیخ سعدی شیرازی رحمة الله علیه رحمة واسعه بخط نستعلیق ازقلم عالیجناب میرزا اغا صاحب قلم که ازمشاهیر خوشنویسان ایران است درکمال نفاست وخوبی باسمه شده در مغازهٔ کتاب فروشی در زیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزید ۰ و در دکانهای جلیل اغا درچنبرلی طاش وحسن اغا در باغچه قپوسی جلدی ازقرار بیست غروش رایج فروش میشود ۰

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢) میباشد.

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم است.

یك نسخه ١ غروش است

فی ٢٥ شهر ذی الحجة الحرام سنه ١٢٩٣

مکتوبی که برای درج کردن درکازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می‌شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه ١ غروش است

٣٠ کانون اول ١٢٩٣ و ١١ ژانویه ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار وازسیاسیات و پولیتیك وعلم ادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. مواد مفیدهٔ عمومیه مجانا قبول و درج میشود. هفتهٔ دوبار یعنی روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. ازاعلانات معموله سطری سه وانچه در صفحات اخبارنوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ آغاز سخن ﴾

﴿ مدتی این مثنوی تأخیر شد ﴾
﴿ مهلتی بایست تاخون شیر شد ﴾

﴿ تا نزاید بخت تو فرزند نو ﴾
﴿ خون نکرد دشیرشیرین خوش شنو ﴾

بعلت بعض موانع وسببها بود که ادارهٔ پیش ناچارشده باختیار اخترزا تعطیل کرد. اکنون تعداد آن اسباب وتفصیل آن موانع را لزومی نیست. ازطالبان مطالعهٔ اختر پس ازعذر خواهی چشم داشت داریم که بعد از آن همه جانفشانی وخسارتی که درآغاز کار باداره عاید کردید و امروز یاری خدا وندی دوباره اسباب طبع و نشر آن فراهم آمد عذر مارا بجوانمردی خود پذیرند و برما خورده نکیرند (والعذر عند کرام الناس مقبول)

بالجمله در اینمدت تعطیل پارهٔ تحریرات از جاهائی که میبایست برسد رسید ومقدماتی که در پیشرفت آن مشروط بودی مرتب آمد و بقدریکه دوام واستمرارطبع ونشرآنرا مدار بشودمارا امیدواری داد. بهمت جمعی ازارباب هم ازنیك خواهان ترقی وغیرت کیشان ملت یك کومپانیٔ معتبری برپا شده حصول مقصود از اقدام باین کار مهم را کفالت نمود. وبتوفیق خدای درین زمان سعادت نشان بترتیب وتنظیم آن آغاز کرده شد.

امیدواری داریم خدمت بزرکی که از تأسیس این روزنامه منظور است بطور مأمول سمت حصول پذیرد ومسلکی که از روز اول پیشنهاد خاطر بود ودر نسخهٔ نخستین بیان آن کرده شد بسهولت پیشرفت پیدا کند و در اندك وقتی این روزنامه در اطراف ممالك شرقیه و بلاد وسیعهٔ هندوستان و دیکر جهات جهان از جانب کسانی که زبان پارسی را آشنایی دارند و از مزیت سخن وسخندانی آکاه و از مقصد حقیق ومسلك مستقیم این صحیفهٔ اخبار خبیرند مطبوع و پسندیده آید و مفاخر آن مانند اثرهای جمیل وی درمراتب ترقی وآکاهی بروزکاران پایدار بماند.

امروز مطلبی که خیالات را طرف اعتنا کردیده وملتها ودولتها متوجه ظهور نتائج آن هستند مسئلهٔ شرقیه است. اکرچه درنسخه‌های چند ماه پیش بعض مقدمات این مطلب بتدریج نوشته شده. ومطالعه کننده کان نیز آکاهی حاصل کرده اند. لکن چون در این میان یعنی از روز تعطیل اخیرتا امروز پارهٔ اتفاقات بزرك و کارهای عمده بوقوع پیوست که تاریخ جهان را اهمیت تواند بخشید و باقتضای اوضاع کارها وتأثیرات تدابیر شمالیه و ساده رویهٔ دولتهای بزرك دیکر مسئله بجای نازك ومشغله آمیز رسید. و نیز ربط سخن ودانستن مطالب ووقایعی که بعدازین باید کفته شود. محتاج باکاهی از کلیهٔ وقایع پیش است تا آنکه سلسلهٔ سخن بهمدیکر بسته شود. ومطلب کنك و بی سر وبن نباشد. لهذا خود را معاف نتوانیم داشت ازاینکه مجملی را از کلیات مطلب درین صحیفه نکاشته وطالبان آکاهی را ازاوضاع امروزی وچکونکی مسئلهٔ شرقیه و پارهٔ وقایع مهمه که درین اواخر اتفاق افتاد یادآور شویم.

بافتضای طبیعت موقع و اهالی و وضع ارتباط آنها بهمدیکر و بخارج و تغییراتی که بمرور زمان کلیه و بطورهای مختلف حادث تواند شد. برای هر دولتی و درهر ملك ومملکتی اشکالات و غائله های بزرك و کوچك میتواند ظهور و بروز نماید. و آن دولت وملك را بچاره جویی ورفع آن اشکال و غائله برانکیزاند. و همچنانکه وقوع غائله برای ملك آیین طبیعت و اقتضای وضعهای کونا کون است اقدام درچاره‌سازی آن حال ناکوار نیز اجزای ملك ومملکت را طبیعی و لابد منه است.

اینکونه حل وعقد وشکستن وبستن چنانکه بحکم عقل وحکمت وبقیاسات وتجربتها نیز معلوم است. خرابی وضعف ملك ودولت را سبب مستقل نتواند شد سهل است که در غالب اوقات هرچه کرفتاری حاصل آید و بتدابیر صائبه و اقدامات غیورانه رهایی از آن جسته شود یك ترقی واستحکام بنیان ترقی وقوت وشرافت دیکری برآن ملك ومملکت تواند افزود. که نمونهای نزدیك آن را در زمان خودمان دیده و می بینیم. اکر دولت فرانسه دچار آن صدمهٔ ناکهانی از دولت المان نمی کردید و تجربت از غفلت سابقه نمی کرفت بسر غیرت نمی آمد که در اندك زمانی هم تلافیٔ ضررهای پیشرا کرده هزار کرور جریمهٔ جنکرا بدهد و از خرابیها وخسارات بازرهد و غائلهٔ کومونهارا ازمیان بردارد. وهم استعداد وقوت خودرا بدرجهٔ بالاتراز حال پیش بطوریکه

اسباب تعجب و آفرین جهانیان گردد برساند ۰ پس وقوع غائله ومشغله برای دولتها و ملتها عادت تازهٔ نیست و رهایی جستن از آن و رطه‌ها و بدآن واسطه آگاهی یافتن از بلاهای رخنه وخلل وسعی در تعمیر و تمهید اسباب یك ترقی و تحصیل شان رونق دیگری برای خود کار دشواری نی ۰ پس کلیة در بسیاری از موارد هر مشکلی آسانی را متقدمه است و هرفسادی صلاحی را متضمن هر زحمتی را راحتی در پی است و هر نقمتی را نعمتی درعقب ۰

دولت علیه عثمانیه ششصد وشش سال است که به توارث واستقلال صاحب تاج وتخت ونگین است ۰ ومالك ممالك وسیعه دردو پارچهٔ بزرك مغرب ومشرق زمین ۰ وامروز یك دولت بزرك اسلام است ۰ که چندین کرور ملت معظمه اسلامیه در اطراف جهان بجان ودل متوجه وخواهان بقا ودوام وافزونیٔ شان ونام آن دولت شوکت ارتسام است ۰ واز روزیکه سکهٔ استقلال وقدرت بنام نامیٔ پادشاهان بافر و تمکین در این سرزمین زده شده است ۰ بنام وشان واز جهت موقع مهمی که پای تخت نیك بخت آن سلطنت عظما است محسود دولتهای بزرك وهمسایکان بوده است

این دولت عظیم الشان را درین مدت طولانی برحسب اقتضاءات زمان از داخل وخارج بعادت عمومیه مسئله ها وغائله های بزرك وکوچك پیش آمده ۰ وبدستیاری توانائی وهمم وتدابیر کافیه همهٔ آن مسائل وغوائل را بطوری حل ورفع نموده اند که اگر تاریخ کارهای فوق العادهٔ جهان را نشان بدهد آن چاره جوییهای قادرانه را که از جانب دولت در آن مواقع بکار برده شده است سر دفتر وقایع خویش تواند کرد ۰ واگر تاریخ را ببینیم ما را قانع خواهد کرد بر اینکه تدابیر وقدرتهای فوق العاده که در زمانهای طولانی در مواقع چند ازین دولت قوی مکنت بظهور پیوسته است مقیاس درستی تواند بود که این غائله ومشغلهٔ حاضره که از تحریکات فساد آمیز در داخلهٔ ممالك محروسهٔ عثمانیه حادث گردیده است نباید اسباب اضطراب وتعجب اجزای ملك ومملکت بوده باشد

بلی در یك قرن پیش دولت با اینکه از یك طرف برای مدافعهٔ دشمن وسد راه فساد وخلل که درهر وقتی وقوع آن برای هر ملك وهر مملکت محتمل است غافل از تدارك وآماده داشتن اسباب محافظت حقوق حوزهٔ خویش نبود ۰ ولی از طرف دیگر هم باقتضای وضع ومناسباتی که بادولتهای اوروپ داشت حقانیت ومصافات آنهارا در هنکام وقوع هنکامه ازخارج برای توسط یاخودهمراهی واتفاق فعلی درحفظ حقوق خود وموازنهٔ آسایش عمومی کافی میدانست ۰ چنانکه در مسئلهٔ قریم وجنك سال هشتصد ودویست وشصت وهشتم این معنی بوقوع پیوست و پس ازآنکه بهمین عنوان امروزی ازجانب دولت روس بدولت علیه اخبار جنك شده و بعض دولتهای اوروپ پس از توسط دوستانه وامتناع دولت مشارالیها ازقبول اندرزهای ایشان در باب ترك این نیت خونریزانه اتفاق بادولت عثمانی کرده پای بمعرکهٔ ستیز وجدال گذاشتند ۰ ودر (سال ظفر) که هزار ودویست وهفتاد ویك هجری باشد این مسئله بمظفریت تامهٔ دول متفقه ازمیان برخواست ۰

دولت روس در آن جنك مغلوب شد ۰ ویك مصالحهٔ متفقانه بامضای هفت دولت بزرك در پاریس منعقد گردید ۰ دولتهای مشارالیهم جداجدا ومتفقا کافل وضامن استقلال دولت علیهٔ عثمانیه شده وتصریح کردند برآنکه ۰ اگر یکی ازمیان ما ویا ازخارج بادولت علیه بستیز برخیزد مانند این است که بهمهٔ ماها اعلان حرب کرده باشد

پس از چندی طرف مغلوب چنانکه قاعدهٔ کلیه است برای تدارك این شکست وجستن از خفت تجدید تکالیف خود در بحر سیاه وسواحل آن ودیگر مواد مندرجه در عهدنامهٔ مذکور ۰ از یکطرف آغاز بآماده شدن برای جنك کرد ۰ واز طرف دیگر بنای دست زدن بکارهایی گذاشت که منافی مداولات معاهدهٔ پاریس است ۰ گاهی استحکامات وقلعه‌های سواحل دریای سیاه را بحال اولی آورده ۰ وگاهی بخیال فسخ حکم آزادی آن دریا افتاد وخواست کشتیهای جنگی خود را برخلاف عهدنامهٔ که خود وشش دولت بزرك دیگر امضا کرده بودند داخل دریای سیاه کند ۰ تا آنکه در اثنای جنك فرانسه وآلمان فرصت حصول این مقصود را بدست آورده حکم این فصل عهدنامه رابهم زد واز پیش برد ۰

در این مدت راههای آهن بسیار نیز در ممالك خود ساخته اسباب ووسائط نقلیه را تسهیل نمود ۰ ودرکار تربیت صاحب منصبان نظامی وترقیٔ فنون حربیه اقدامات فوق العاده بکار برد ۰ ولی باوجود فصل کفالت دولتها در عهدنامه این اقدامات را برای حصول مقصود نمی توانست کافی بداند ۰ چه گذشته ازاینکه تلافیٔ حال سابق را میبایستی بکند ممکن بود منظور دیگری نیز داشته باشد ۰ که مقدماتی بقدر پیشرفت کار برای مالکیت مرکز جهانگیری که باعتقاد جمعی از نکته دانان تسلط برقسطنطنیه است فراهم بیاورد ۰ این است که خودرا از یکطرف بسمت مشرق زمین وبخارا وسمرقند وترکستان وخوارزم وخوقند در بادی نظرها مشغول داشته وازطرف دیگرهم درجز و بخیال تمهید اسباب باطل کردن فصل کفالت عهدنامه افتاد ودرین ضمن کارهایی که کرده شده وتدابیری که بکار رفت بسیاری از آنها معلوم است وذکر آنها را لزومی نیست ۰ این زمینهٔ کارورفتار دولت مشارالیها بود

دولت علیهٔ عثمانیه که بقیاس واعتبار صحیح نیات طرف مقابل را باجمال میدانست ۰ وآشکار می دید که این اقدامات او برای یك روزی است که میتواند آنروز دولتها بقیهٔ خودشان را کنار کشیده واز کفالت خودشان نکول کنند ۰ وتنها بامید واری قوت دیگران نمی توان از دشمن ایمن شد ۰ خصوصا که گاهی سخن از تغییر بعض فصول عهدنامهٔ پاریس نیز بمیان می آمد ودولتهای اوروپ بسکوت می گذرا نیدند ۰ این است که اول تکلیف خود را در زیاد کردن قوت جنك دانسته زیر قرضهای زیاد رفته درحالتیکه پانزده ملیون یعنی سی کرور لیرا قرض دولتی بود چهارصد کرور لیرا که قریب هزار کرور تومان پول ایران است قرض بالا آورده بر قوت بحریه وبریه و انتظام امر نظام وقشون واستحکامات قلاع وبنادر وغیرآنها افزوده قوت جنك را بدرجهٔ رساند که امروز برای مدافعهٔ دشمن کافی تواند بود

ولی دشمن درکمال دقت وهوشیاری درین کار نظر میکرد وحرکات وخیالات را بایکدیگر می سنجید وباقتضای کار طرح میریخت وازین طرف دولت علیه بجز این نقطهٔ کار بهیچ سمتی ملتفت نشده ومقدمات حیلت آمیز عمده را که از بعض جاها

پیمان آمد مهم ومعتنا ندا نسته واز تدارکات اختلال داخلی غفلت کرد بحدی که چون حکومت صربستان قلعهٔ بلغراد را خواهش کرد بآنها داده شود دولت بی ایستاده‌گی قبول کرده وتسلیم نمود

بلغارها را که خواستند از رومیان جدا کنند واین یکی را نیز برحسب پولتیك مذهبی واسطهٔ تدبیر دیگری نمایند دولت موافقت نمود . وکاهی هم مسئلهٔ شاهو اختلال کرید ومسئلهٔ یونان بمیان آمد که دولت بیش از فراغت ازا کمال لوازم قوهٔ حربیه که آنرا مقدم برتمامی امور مهمه می داشت نتوانست چنانکه میبایست بامر اصلاحات داخلیه پردازد . واساس جملهٔ قوتها را که عبارت از صلاح حال تبعه واهالی واصلاح امور مالیاتی است برپا نماید . ودرین چهار وپنج سال آخری یعنی بعداز وفات عالی پاشای مرحوم وضع تغییرات غیر مستقره متوالیه چه درهیئت وکلا وچه دربارهٔ ولاة و حکام و ولایات و غیرهم . وازآنطرف تصور برهم زدن اصول قدیمهٔ وراثت مزید بر علت شده دولت را بکلی از التفات بامور مهمهٔ مذکوره بازداشت . ونهایت کاری که برای اکمال قوت حربیه ومهید واسطهٔ آبادی ملك ومملکت تصور کرده شد راه آهن اناطولی بود که ازاسکدار تا بغداد کشیده شود

بعد از جنك فرانسه والمان وشکست مذلت آمیز دولت فرانسه بعض دولتها منتظر بودند که فرانسه ها این ننك وعار را بیش ازپنج وشش سال تحمل نتوانند کرد وناچار دست وپایی جمع کرده‌خود را بالمان خواهند زد . وآن موقع نامناسب فرصتی برای پیش بردن مقصود چندین ساله نیست . خصوصا که وضع اوروپ وخیالات دولتهای بزرك بکلی برگشته وپولیتیك ومناسبات دولتها را حالت غیر مستقره حاصل گردیده است که میتوان درین میان کاری موافق مقصود کرد و بعض حرکات شبهه آمیز وسخنهایی که درمزاج اهالی بی اطلاع اثرهای بزرك تواند بخشید بکار برده شده وبمیان انداخته شود که مقدمهٔ حصول مقصود کردد . دیدند که فرانسه را مدار حرکت وسکون هنوز غیر معلوم است وپایان کار وحالت آیندهٔ دول اوروپ ناپیدا وهر قدر تأخیر درکار بشود دولت علیهٔ عثمانی بر استعداد صوری ومعنوی خود تواند افزود ودور نیست که بدین وسیلت فرصت ازدست رود

این است که بتأثیر تدابیر شمالیه آثار ظهور عصیان واختلال از بوسنه وهرزکوین آغاز کرد . وعلت غائیه از این کار از یکطرف ذهنی کردن بدول اوروپ بود که دولت عثمانی بوعدهٔ خود در بارهٔ اصلاحاتی که بموجب عهدنامهٔ پاریس داشت وفانکرده عیسویان این دو ولایت از ظلم وجور و بحسابی وتحقیرات مأمورین حکومت ومسلمانان هم وطن خودشان بستوه آمده ناچار از عصیان شدند . وازطرف دیکر مقدمهٔ اضرار مالی وقشونی برای دولت کردد . تا آنکه بعد ازچندی قدمی دیکر پیش نهاده شود ومشغلهٔ دیکر بر پاشده راه رسیدن بپایان کار نزدیك کردد

از یکطرف نیز بواسطهٔ بعض روزنامهای باغرض فرنکستان درنزد اهل اوروپ چنان حالی ووانمود کرده شد که دولت عثمانی یك دولت جبار ظالمی است که عیسویان بوسنه وهرزکوین (که از جنس اسلاو هستند) مقهور تعدیات کوناکون مأمورین حکومت واهالی مسلمه کردیده . وبسکه ازین حال ناکوار واز عدم اطمینانی که از مال وجان وعرض وناموسشان دارند بتنك آمده اند درحالتیکه رعیت بیچاره هستند مرك را برخود هموار کرده آنچنان زندکانی را برخود حرام دانسته بمقابله ومقاتله با حکومت ودولت متبوعهٔ خودشان بر خواسته اند . واسباب اثبات این مدعا را هم علی التدریج راست ودروغ ذهنی اوروپاییها کردند که این بیچارکان مظلوم ومتظلم هستند

واز آنطرف بلغارستان کول خورده بسرمسلمانان همشهری خودشان هجوم آوردند وحکومت ناچار شد جلو این اختلال را بکیرد . وچنانکه اقتضای کار است آنها را تأدیب وتنبیه نمود . ازاینفقره نیز چیزها کفته ونوشتند که بالآخره ملت انکلیز باور کرده واز آن حرکات وحشیانه تبرا خواستند ودولت را از همراهی با دولت علیه منع نمودند . تا اینکه کمی ازاینفقرات را تحقیق کرده وحقیقت حال را دانستند که کار خالی ازحیله وتحریك نیست . خصوصا که رشتهٔ خیالات وحرکات طرفین دردست دولتهای مشارالیهم بود

بالجمله بجهة اینکه همسایهارا راه مداخلهٔ در این کارها باز شود ووقتی بکذرد که دولت را مخارج ومصارف بیفزاید . اولا یاد داشت (لایحهٔ) کونت اندراسی وزیر خارجیهٔ اوستریا را بمیان انداختند ودولتهای اوروپ هم بهر خیالی که بود باین مطلب راضی شدند تا آنکه لایحه تمام شده بپابعالی داده شد

لایحهٔ کونت اندراسی را بابعالی قبول کرد وبنای اجرای مدلول آن کرده شده . وبنظرها چنان می آمد که عصیان بوسنه وهرزکوین تمام شد . ولی چون زمستان بود باقتضای تدابیر فسادیه اسبابی میبایست ترتیب شود که وقت وفصل موافق حال قدم دومی وسیمی باشد . این است که باوجود قبول شدن لایحهٔ که ازجانب دولتها داده شده بود باغیان فعلا از قبول این مطلب خودداری کرده در بغی وعصیان خودشان اصرار نمودند . درین بین نوشته شدن یك لایحهٔ دیکر درمیان سه دولت مقرر شده وزرای اون دول مشارالیهم که پروس وروس و اوستریا باشند در ماه ربیع الثانی ۱۲۹۳ در برلین مجلس کرده ازمیان آنها پرنس قورچیقوف وزیر خارجیهٔ دولت روس ابتداء در اثنای صحبت بارهٔ مقاصد را بمیان آورد وجان مسئلهٔ شرقیه رابکمال لطف وخوشی اظهار نمود که بهترین شقوق قسمت کردن قطعهٔ رومیلی است که بکلی از دست ترکها بیرون رود واین عیسویان بیچاره ازمظالم وتعدیات باز رکنند . دربارهٔ اسلامبول هم فکری کرده وقراری باتفاق میدهیم و درین زمینه بیاناتی را که لازم دید کرده ولی رفقای خود را همراه ندید ووقت را مساعد حصول مقصود نیافت . تا آنکه یك (لایحه) یاد داشت خشنی که مشتمل بر تکالیف غیر ممکن القبول بود نوشته وبامضای هرسه وکیل مشارالیهم رسید . واین وکلا ودولتهای متبوعهٔ ایشان دراین میان جزا ینکه به بینیم آخر کارچه خواهد شد خیال مخصوص ظاهرا ندا شتند بالجمله بهر خیالی که بود لایحه را قرار دادند بپابعالی فرستاده شود . ولی دولت انکلیس که آکاه ازاطراف و نتیجهٔ کار بودی حفظ منافع خود وشرائط آبرومندی ونیك خواهی خود را درآن دید که آنچنان لایحه را قبول نکند ومعلوم بود که بابعالی نیز هرکز زیربار آن تکالیف نخواهد رفت . وبدین واسطه کار داده شدن لایحه ازجانب دول ثلثه بتاخیر افتاده

درین اثنا شورش واختلال بلغارها ظاهر شده ودر حالتیکه دولت عساکر نظامیه بقدر کفایت در آنجا نداشت بلغاریان یکدفعه بیرق شورش را برافراشتند وبسر مسلمانان همشهری خود شان هجوم آوردند وحکومت ناچار شد که بواسطهٔ معاونت عساکر دا وطلب وچریك رفع این حرکت وعصیان رکیك رانماید. وپس از آنکه بلغارها جمعی از اطفال و نسوان مسلمین اهالی را باسؤحال کشتند مسلمانان نیز بانتقام برخواستند وبسهولت ممکنه جلو این شورش نیز گرفته شد.

در آن بین ازوضع حرکات بعض پیشکاران بزرك دولت چنان استنباط شد که هنوز دولت ملتفت کنه مطلب واساس فساد نیست و دشمن را از دوست فرق نداده واین غوائل وشورشها را کار مهمی نمیداند واز نتائج بسیار خطرناك آن بکلی غافل است. ودرین کیر ودار وهنکامه که شان وحقوق ششصد سالهٔ دولت عثمانی درمحل خطر است تمهید بعض خیالات وحشت آمیز غیرمناسب بوقت پرداختند. دیکر ارکان دولت ونیك خواهان ملك ومملکت که ازدقائق امور آکاه بودند دیدند این کار را باید تدبیری کرد وچارهٔ باید نمود واول کاری که بواسطهٔ اجماع طلاب علم بمیان آورده شد این بود که عزل جناب محمود پاشای صدر اعظم را طلب نمودند. و در اول ماه ربیع الثانی ۱۲۹۳ خاقان مرحوم سلطان عبد العزیزخان صدارت را بعهدهٔ جناب ابهت ودولتمآب محمد رشدی پاشا که از قدمای وکلای دولت است تفویض. ومشیخت سلامیه را بجناب دولت وسماحت مآب حسن خیرالله افندی محول فرموده. جناب فخامت ودولتمآب مدحت پاشارا برياست شورای دولت. وحسین عونی پاشا را بسپهسالاری معین داشتند.

در هفتم ماه جمادی الأولی ۱۲۹۳ مطابق سی ام مامه فرنکی ۱۸۷٦ برحسب فتوای شریعت مقدسه که حاکم مطلق براسلام واسلامیان است وباتفاق ارکان واعیان دولت واهالی مملکت عبد العزیزخان مرحوم از سلطنت خلع شده وبحکم قاعدهٔ قدیمهٔ وراثت اعلیحضرت سلطان مراد خان خامس بر تخت بلند بخت عثمانی جلوس فرموده واز روز جلوس همایون مائل بودن طبع عالی را برحریت وآزادی ومساوات حقوق اجزای وطن قولا وعملا آشکار فرمودند.

سلطان عبد العزیز خان مرحوم ازاین وضع خلع ومقهوریت بعد از استبداد وتسلط پادشاهانه بغایت دلتنکی حاصل کرده. ودر اول روز دواز دهم جمادی الاولی ۱۲۹۳ که چهارم ماه ژوین فرنکی باشد بعد از آنکه قراولی درد اخل سرای ایشان را ممانعت از حرکت کرد باطاق خودبرکشته وبامقراضی که بجهة اصلاح شاربهای خویش احضار نموده بودند رکهای بازوی چپ وراست خودرا بریده در بستر انتقال بدار بقا غنودند.

چند روز فاصله یعنی در شب ۱٦ ماه جمادی الاولی درحالتیکه جمعی از ارکان و وزرای دولت درخانهٔ جناب فخامت ودولتمآب مدحت پاشابرای مذاکرات مهمه انجمن داشتند حسن نام چرکسی باطپانچه های شش لولهٔ داخل مجلس شده حسین عونی پاشای سرعسکر را بارشید پاشای وزیر خارجیه کشته وجناب دولتمآب احمد پاشا وزیر بحریه را چند زخم قمه حواله کرده ودونفر نیز ازآدمهای ایشان رابقتل رسانید. واین خیانت وجنایت که ازحسن مذکور سرزددخلی بعالم پولیتیك وتحریك نداشت تنها ازغرض شخصی اوکه باسرعسکر داشته است این کار درحالت غیر مستقیمه ازاو ناشی وخودش کرفتار کردیده درمیدان با یزید بدار کشیده شد.

بواسطهٔ این تغییرات بزرك وضع پولیتیك ورنك کارها دیکر کون شد. وآن طرحی که برای مسئلهٔ شرقیه بود باشکال افتاد. وازفقرهٔ حریت عمومیه وبنای مجس ملتی که ذکر آن بکمال کرمی درمیان بود جمیع تدابیری که برای پیشرفت مقصود اندیشیده شده بود نزدیك شدهمه باطل بشود لهذاوقت هم مساعد شد براینکه قدمی پیش نهاده شود.

درحالتیکه حکومت صربستان اظهار تبرا از مخالفت و عصیان میکرد وچون تدارك جنك از اوشنیده شده ومخابراتی که بادولت یونان وحکومت قراطاغ داشت واستقراضی که میخواست بکندنیت اورا آشکار میکرد و از جانب بابعالی می پرسیدند که خیال توازین حرکات چیست می کفت خیالی ندارم وبواسطهٔ مأمور مخصوص این مطلب را ببابعالی بیان خواهم کرد یکبارقدم بمیدان نهاده اظهار عصیان نمود.

در ششم ماه جمادی الأولی جنرال جرنایف که یکی از جنرالهای روسیه بود بسرداری قوشون صربستان منصوب وتعیین شده ودر بیستم همان ماه صربستان وقره طاغ باهمدیکر متفق القول شدند. واز یکطرف ازمیان اهالی روسید حامیان صربها وطالبان جنك پیدا شده جمعیتها از داخل وخارج بتمهید لوازم جنك وجمع کردن امدادیه تشکیل شده پول تدارك وملزومات دیکر بصربستان فرستاده وجمعی نیز بسمت داوطلبی خواهشمند کردیدند که داخل قوشون صربستان شوند.

در هفتم ماه جمادی الأخره مسیو مکارینویچ وکیل امور امارت صربستان در اسلامبول تحریراتی ازجانب امارت مذکوره ببابعالی تقدیم نمود که درین تحریرات مطالب صربستان وقره طاغ مندرج بود بابعالی مطالب ومستدعیات آنها را نپذیرفته کار باخبار جنك کشید ودر (۱۰) جمادی الأخره قره طاغ نیز عصیان خود را آشکار کرد. در ۱٦ ماه جمادی الأخره اعلیحضرت ایمپراطور آوستریا با اعلیحضرت ایمپراطور روسیه در (رایحشتاد) ملاقات کردند و از نتیجهٔ این ملاقات شد که لشکرکاه قلیق را که راه نزدیك برای حمل و نقل عساکر عثمانیه بود بسته شود. واین یکی دلیل بود برانیکه علت غائیهٔ آن ملاقات حفظ منافع اسلاوها بوده است.

پس ازآنکه صربستان بمیدان مقابله ومقاتله آمد درهمه جنکها که باعساکر دولت می کرد مغلوب وپریشان کشته وهمه جاشکست می خورد. تا آنکه پرنس میلان حکمران صربستان بیان حال را بدول معظمهٔ اوروپ کرده استدعا نمود که چندی حرکات عسکریه تعطیل شود که بواسطهٔ خواهش دولتها بابعالی این تکلیف را قبول کرد ولی قشون صرب که میبایست آرام بنشینند تخلف از شرائط کرده خواستند تعرض وهجوم باردوی دولتی نمایند ودرین تعرضات هم مغلوب شدند. آنکاه جنرال اغناتیف سفیرکبیر دولت روسیه بنام دولت خود تعطیل جنك را تاشش هفته خواهش کرد و (التیماتوم) داد که درمدت چهل وهشت ساعت دیکر یا این تکلیف را بابعالی قبول نماید ویا آنکه مأمورا اسلامبول را ترك کرده بیرون خواهد رفت.

اگرچه بابعالی دربارهٔ تعطیل حرکات عسکریه از روز اول موافقت داشت . ولی سخن درمدت آن بود که بابعالی شش ماه مدت را برای این کار لازم میدانست ولی ازاین اصرار وملاحظات چند ایستاده گی درقبول این تکلیف نمود تا آنکه ایلچی انگریز خواهش کرد که این تکلیف را بپذیرند وبابعالی موافقت کرد . ولی تا آن وقت دو قلعهٔ محکم صربیها (علکسیناج ودلیغراد) نام که محصور بودند ازجانب عساکر دولت فتح وضبط شده بود .

دولت انگریز بعد ازین متارکه انعقاد یك (کونفرانس) مجلس را برای حل این مسائل تکلیف وخواهش کرد. دولتهای معظمه این خواهش را مناسب دیدند ووکلای دولتها باسلامبول آمده آغاز بمذاکرهٔ راه اصلاح این احوال ورفع شورش وعصیان نمودند .

دولت روسیه خواهش کرد که بلغارستان و بوسنه وهرزگوین در تحت دو حکومت مخصوصه بوده وبشرائط چند اداره شود وتا حصول مقصود که عبارت از اصلاح حال عیسویان آنجاها باشد ! قشون خودرا درآن ولایتها بگذارد .

اعلیحضرت سلطان مراد خان پنجم بعلت عارضهٔ اضطراب قلب واستیلای ضعف قوای تدبیره بحدی که دیگر توانایی بر راه بردن امور معظمهٔ سلطنت نداشتند . بحکم فتوای شرع انور خودشان را از اشتغال بامر سلطنت بازداشتند .

بحکم وراثت واستحقاق برادر کهتر ایشان اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی سلطان ﴿عبدالحمید﴾ خان ثانی دریازدهم ماه شعبان المعظم برار یکهٔ سلطنت بدولت واقبال جلوس فرمودند .

این جلوس همایون را مبدء یك نیك بختی تازهٔ برای تمامی عثمانیها توانیم گفت . ونام نامی آن اعلیحضرت را محییٔ ملت ودولت توانیم خواند. آری نیك بختی بزرگتر ازاین را تصور نتوان کرد که بتأسیس یك قانون اساسی صنوف تبعه واهالی را آزادی و برابری در مواد سیاسیه وحقوقیه بخشیدند . و پس ازانکه دولت بلا شرط بود ادارهٔ کلیات امور متعلقه باآنها را بصوابدید ومشورت یك مجلس عمومی ملتی محول ومشروط فرمودند.

این اساس بزرك نخستین سرمایهٔ نیك بختی است که درمشرق زمین بمساعدت واحسان آن پادشاه عظیم الشان گذاشته شده وتاریخ جهان را سرمایهٔ افتخاری دادند .

(تفصیل این قانون اساسی وترجمهٔ فصول آن را چنانکه بزبانهای دیگرنیز ترجمه شده ومنتشر خواهد گردید مانیز بخواست خدای بفارسی ترجمه کرده بانضمام متفرعات آن در نسخه‌های آینده ثبت خواهیم کرد)

مأمورین دول متحابه که برای کونفرانس در اسلامبول حاضر شدند مجالس چندی نشسته وآغاز بکار وایفای وظائف مأموریت خودشان کردند . ولی چون خواهشهای دولت فخیمهٔ روسیه قدری سنگین بنظرمی آمد . ومیدیدند که ممکن نیست بابعالی آنها را بپذیرد . ومذاکره وگفتگوی مطلب نیز محتاج مدتی است که خیلی بیشتر از مدت متارکه یعنی شش هفتهٔ معین است که بموجب التیماتوم دولت مشارالیها قرار داده شده بود . اینست که پس ازچند مجلس مذاکره قرار دادند دو ماه دیگر برمدت متارکه بیفزایند وتا غرهٔ ماه محرم امتداد زمان متارکه را مقرر نمودند .

در ثانی تا اول ماه مارس فرنکی مطابق پانزدهم ماه صفر ۱۲۹٤ که بیست روز بعید نوروز می ماند برمدت متارکه افزودند .

این وضع وحالت کونفرانس است ونتیجهٔ کار از روی تحقیق پدیدار نیست دولت روس قشون خودرا درحدود افلاق و بغدان از سمت طونه ودرسرحد قفقاز ازسمت آناطولی جمع می کند. دولت علیه نیز برحسب تکلیفی که دارد تدارکی برای مقابله آماده میدارد .

آیا پس از همهٔ تفصیلات پایان کار جنك یا آشتی خواهد بود ؟

وکار بجنك عمومی کشیده واین ناخوشی مزمن بسایر دولتها هم سرایت خواهد کردیانه ؟ وآیا مسئلهٔ شرقیه پس ازهمه تفصیل حل خواهد شد . یا آنیکه بازپرو پوشی ومسامحه گذشته پس ازچندی برنك ولباس دیگر بیرون خواهد بسیاری ازواقفان باطراف کار را اعتقاد برانست که لامحاله درمیان دولت علیه ودولت روس جنك خواهد شد . خصوصا درفقرهٔ تأمیناتی که درلت روس در بارهٔ اصلاحات ولایتهای بوسنه وهرزگوین و بلغارستان در نظر دارد ومقصودش داخل کردن قوشون خارجی بآن ولایات است که اینهم بوجهی شایستهٔ شان واستقلال یك دولت بزرگی نتواند بود. وچون دولت زیربار این تکالیف شاقه نخواهد رفت وطرف مقابل اصرار درمطلب خواهد نمود اینست که احتمال وقوع جنك در این میان قوی تردیده میشود . ولی آیا این جنك عمومی خواهد بود یا خصوصی این یکی هم بسته بمنافع حالیه واستقبالیه است که دولتهای فرنکستان را درین ضمن منظور تواند بود .

این است خلاصهٔ وضع مسئلهٔ شرقیه وکونفرانس ووقایع واوضاعی که درین مدت اتفاق افتاد ورنك مسئله وخیالات را ازهمین اجمالیات استنباط توان نمود . وپس ازین را آنچه از فروع ومتممات مطلب ونتائجی که حاصل خواهد شد بخواست خدای درین گازت بتدریج درج کرده بعرض طالبان اگاهی خواهیم رساند

﴿ داخلیه ﴾

مقرب الحضرة العلیه میرزا حسن شوکت که ازجمله ادیبان بنام ایران است ومنشی اول سفارت سنیهٔ دولت علیه عثمانیه درطهران برای جلوس همایون اعلیحضرت اقدس پادشاهی دو قطعهٔ تاریخیه انشاء کرده اند که نخستین نسخهٔ اختر را بزینت آن آرایش واقتخار توان بخشید

﴿ عبدالحمید ثانی بافر آسمانی ﴾
﴿ سلطان شد وجهانرا ازخرمی جوان کرد ﴾
﴿ تاریخ پادشاهیش کردم طلب زشوکت ﴾
﴿ گفتا جلوس سلطان عبدالحمید خان کرد ﴾
﴿ ۱۲۹۳ ﴾
﴿ برتخت پادشاهیٔ آبادنیك بخت ﴾
﴿ بنهاد پای حضرت عبدالحمید خان ﴾
﴿ این داد ایزداست که تاریخ سال او ﴾
﴿ ایزد بداد دولت عبدالحمید خان ﴾
﴿ ۱۲۹۳ ﴾

کونفرانس که ازاعضای معینه از جانب هفت دولت بزرك ازچندی باینطرف است در اسلامبول انجمن می شوند . بار ششم بود که در روز یك‌شنبه گذشته رسماً در دیوانخانهٔ ترسانهٔ عامره نشسته و بکار مذاکره پرداختند .

دربارهٔ تکالیف دول سته ظاهرا موافقت تامه درمیان شش دولت دوست حاصل شده . و تغییر وکم و زیادکردن آن تکالیف را خارج از دستور العمل خودشان دیده واصرار درین دارند که دولت علیه آن خواهشهارا که متضمن صلاح واصلاح میدانند قبول نماید . ولی بابعالی درمقابل بعض فقرات آن جوابهای حسابی داشته و با وجود گذاشته شدن قوانین اساسیه که جامع اطوار اصلاحات عمومیه و داخلیه است پذیرفتن آن تکالیف را زاید وبیرون از اندارهٔ استقلال واحکام معاهدات وحقوق ملکیه ومسلك حاضر دولت دانسته . وماگ آن را خالی از استلزام پارهٔ معایب و مفاسد داخلیه نمی بیند .

لهذا امتناع تمام از قبول آنها را ظاهر می کند . اگرچه باز نتیجهٔ کار وحاصل مذاکرات بصراحت معلوم نیست ولی ازقرار مذکور امروز نیز مجلس دیگری دراین باب منعقد خواهد گردید . گویا پس‌ازنومیدی وکلای‌دول معظمه متفقا خدمت جناب مستطاب صدارتپناهی رفته وخواهش خواهند کرد که این تکالیف پذیرفته شود . واگر ازحضرت ایشان جواب رد بشنوند بحضور همایون اقدس پادشاهی‌رسیده . این مستدعیات را بعرض خواهندرسانید . و در صورت ظهور عدم مساعدهٔ همایونی نیز چندروز منتظر شده . بعد ازان همهٔ مأمورین‌مومی‌الیهم ازاسلامبول حرکت خواهند کرد .

پس از آن در باب انعقادیك کومیسیون دیگردرین یادرپای تخت یك دولت بزرك دیگر ویا ترك این مذاکرات و واگذاشتن کار بارادات وملاحظات منافع دولتها واختیار صلح وجنك واتفاق وافتراق وغیرذلك ایشان منتظر اوامر و دستور العمل دول متبوعهٔ خودشان خواهند بود .

جریدهٔ حوادث در نسخهٔ روز شنبهٔ گذشته نمره ۳۲۸۳ در صفحهٔ نخستین مقالهٔ بعنوان (دولت علیه و ایران) نوشته وتکرافی را ازلندن دربارهٔ قشون‌کشی دولت علیهٔ ایران بسرحد بغداد نقل کرده . وبااینکه بعدم اعتماد خود بصحت آن تلکراف اعتراف میکند . پارهٔ قضایا وقیاسات خودرا بمیان آورده ودرآن ضمن رای اندرزطرز ! وترساننده! ولابه آمیز ! خود را بزبان بسیار خنك و نالایق بیان کرده برای دولتی که چهار هزار سال است در ناف کرهٔ زمین‌مؤسس وپایدار است‌مدار حرکت وسکون معین میکند . وآداب دوستی ومناسبت میاموزد! پارهٔ سخنان متعظمانه را که مردمان آگاه کوینده آن را بنادانی منسوب توانند کرد . به بی شرمی نوشته درمیان پادشاهان ودولتهای مستقل برخلاف نیت ووضع وحال طرفین فضولانه قرار تفاضل وتقسیم مضاعی ومطیعی میگذارد .

امروزاین نسخه را کنجایش تعرض برهمهٔ‌عبارتها وسخنان او نیست . ولی میتوانیم اوو امثال او را از بعض جهات مطلب آگاه کنیم که آداب سخن وسخنگویی‌را یاد گرفته و باین پروپوچها اسباب برودت درمیان دو ملت بزرك اسلام نشوند . آنچه پیشینیان گفته وکرده اند برای بد بختی ما کافی است . ما اگر مرد باشیم ومآل کار وخطرهای زمان آینده را تصورکنیم بزبان بسیار ملایم وبا ادب باید بکوشیم تاتعمیر وترمیم نفاق ومنافر تهای پیش را نموده ملل اسلامیه را بزیر بیرق اتفاق واتحاد بیاوریم . خصوصا که اکنون می خواهیم با تبعهٔ غیر مسلمه لاف برابری وبرادری زنیم وبرای حفظ وطن ظاهری با عیسویان ودیگر ملل مختلفة الأدیان که اجزای وطن هستند رایگان باشیم . راستی انصاف نیست که درین موقع باین کونه مقالهای خنك ازیکطرف دلهای مسلمانان عثمانی را که امروز درحال هیجان است باستناد بیك تلکراف مجهول الحال بل مجعول المآل بخراشیم . و ازیکطرف بزبانهای تلخ نا ملایم ایرانیان را خسته خاطر سازیم .

نویسندهٔ جریده حوادث میتوانست دربارهٔ تلکراف مذکور تصوردیگری را درك نماید . که شاید دشمن برای صرفه‌جویی ونکات پولیتیکی وتشویش خیالات ناقصه این تلکراف دروغی را بکمال پختکی بهروسیلهٔ بوده است بمیان انداخته باشد . چنانکه از روز اول بواسطهٔ روز نامها وتلکرافنامها ودیگر وسائل دروغین کار خودرا سکه کرده . واز جملهٔ آنها این شده است که دولت علیه واسلامیان را درنزد اهل اوروپ بوحشیگری وتعصب وقابل نبودن باصلاحات وقت شناسانیده است . که امروز همهٔ اشکالات خطرناك ازین تدبیرراسخ التأثیر درمیان است .

نویسندهٔ جریده میتوانست بداند که ولایت کرمانشاهان ایران که هم حدود بولایت بغداد است . ومسکن عشایر وایلات واحشام مختلفة الأجناس مرکز یك اردوی دولت ایران است . ودرفصل زمستان که حوالی مرکز ولایت بغایت سرد وغیر مساعد بحال عسکر وتعلیم آنها است . وهمه ساله افواج اردوی کرمانشاهان در فصل زمستان که هم فصل حرکت عشایر وایلات است بخاك زهاب رفته ودر آنجا که هوای ملایم دارد وقشلاق است بسرمی برند ودرین‌ضمن عشایر متحرکه را نیز در اندازه وظایفهٔ ادب نگاه میدارند . واگر امسال درآنجا عسکری هست بیش از آنچه درسالهای پیش بوده است نخواهد بود .

جریدهٔ حوادث می‌توانست بداند که سرحد بغداد تاکرمانشاهان پنج روز راه بیشتر نیست . اگر دولت ایران برفرض محال همچنان خیالی داشته باشد . میتواند استعداد خودرا در داخل ولایت حاضر کرده ودر موقع کار بی‌مقدمهٔ هجوم نماید . نه اینکه در خاك متصل بسرحد چند فوج گذاشته وطرف مقابل را آگاه کند که من همچنان منظوری دارم .

جریده می توانست بفهمد که دولت ایران که خودرا یك دولت قدیمه وقویمه میخواند واز قواعد وحقوق دول وشرائط صلح وجنك آگاهست . ابتداء دلائل استحقاق خودرا براین کار اقامه میکرد . و بعد از سؤال وجواب وتمهید مقدمات ستیز با دولتی که دعوی مصافات ویکانکی باوی میکند اقدام باین حرکت می‌نمود

نویسندهٔ این مقاله میبایستی کمی آگاهی از اطراف کار حاصل کرده وبعد از آن بنوشتن همچنان فصل بی اصل واساس پردازد . و گذشته ازین نتیجه وفائدهٔ سخنی راکه مینویسد

ملاحظه کند وسخنی بگوید که اگر سنجیده شود فائدهٔ آن بیش از مضرت آن باشد . در اینجاها سخن بسیار است لکن زیاده برین را اکنون نمی توانیم نوشت .

در ضمن روزنامهای چند که درین هفته در اسلامبول چاپ شده است نوشته اند که بتواتر مذکور است این روزها در قفقاز شورشی برپا شده وجمعیت بسیاری از اهالی چرکس و داغستان وغیر آنها بسر عساکر دولت روس که در آنجا بوده است هجوم آورده وجمعی را از قشون روس از پادر آورده اند . وبرای اصلاح این حال و چاره سازی اهل شورش حکومت فرقه های اردوی روس را که در پوطی وکری بوده است فی الحال بسمت قفقاز فرستاده است . اگرچه هنوز خبر رسمی صحیح در اینباب معلوم نیست . ولی از مقدماتی که درین مطلب دردست هست استبعادی ندارد که همچنان شورشی در آنجاها بظهور پیوسته باشد . پس از آنکه تفصیل مطلب معلوم شد درنسخه‌های آینده مشروحا عرض خواهد شد .

دربعض جرائد حوادث از روی تلگرافنامهای اژانسی می نویسند که چند تیپ قشون نظامی وچندارابه توپ تازه‌ای ازطهران بسمت کرمانشاهان فرستاده شده است . اگرچه صحت این خبر را تصدیق نمی توانیم کرد و شیوع آن را مبتنی بریک پولیتیك خارجی توانیم دانست . مع ذلك اگرچنانچه فی الواقع اصل هم داشته باشد هیچ ربطی بعالم پولیتیك ومناسبات دولتین علیتین اسلام نتواند داشت . وباعث تشویش وتخدیش خیالات نتواند بود .

از روزیکه کومیسیون اعانهٔ حربیه دربابعالی شکیل شده است تابیستم همین ماه ذی الحجة الحرام موافق ژورنال نمره ۱۲٤ معادل سی وهشت ملیون وهفتصد وهشتاد وهفت هزار و پانصد وچهل غروش بکومیسیون مذکور وجوه اعانه تحویل وتسلیم شده است . که برایج ایران علی التخمین قریب دوکرور تومان می شود .

بصیرت مینویسد

ازجانب مسلمانان هند بوساطت فضیلت‌مآب احمد فارس افندی مؤلف کازت الجوائب پیشتر دوهزار لیرای طلا بصیغهٔ امدادیه بکومیسیون اعانه داده شده بود . اینروزها دوهزار لیرای دیگر نیز بتوسط افندیٔ مومی‌الیه تسلیم کومیسیون کرده شده است .

از قرار خبرهائی که ازایران میرسد این اوقات که مسئله شرقیه بمیان آمده واوضاع دولتها در این میان بطورهای غیرمعلوم مشاهد می شود دولت علیه ایران پیش ازپیش درانتظام امور ملکیه وعسکریه اهتمامات خودرا بکار میبرد وبقاعدهٔ اساس مسلمانی قرارداده اندهمهٔ اهالی علم جنك را باقتضای وقت یاد بگیرند وعلی التدریج داخل در سلك نظامی وعسکر ملتی شوند . ودر این باب قاعده وترتیبی داده میشود که از آن روی مقصود حاصل گردد . زیرا که هر دولتی وطن را بدستیاری اجزای وطن باید محافظت نماید همچنانکه هرملتی ملیت ووطن ونام ونشان خودرا درسایهٔ حسن نیت یك پادشاه مهربانی نگاه تواند داشت .

امشب که شب جمعه ۲٦ ماه است جناب مستطاب افخم صدر اعظم وجمله وکلای فخام در سفارتخانه علیهٔ ایران برای شام مهمان هستند .

روزشنبهٔ آینده ۲۷ ماه جناب فخامت نصاب معین الملك و زیر مختار و ایلچی مخصوص ایران در صورت مخصوصه بحضور اقدس اعلیحضرت پادشاهی شرفمثول خواهندیافت

در بعض روزنامها نوشته واز روی تلگرافنامهٔ مسکو بتاریخ ۳ ژانویهٔ فرنکی نقل کرده اند . که پس ازا شتهار واعلان قانون اساسی دراسلامبول ومقرر شدن تأسیس مجلس ملتی . بدیوارهای پطربورغ کاغذها چسبانیده شده است . که در آنها لزوم تنسیقات وحریت وازادی درممالك روسیه مندرج بوده است . وبهمین جهة آدمهای بسیار ازجانب حکومت گرفتار شده اند .

از جاهای موثوق می شنویم که پنهانی جمعیتی در ممالك روسیه هستند که خیال آنها داخل کردن جمهوری و آزادی بخاك روسیه بوده . ومقدار این جمعیت بقدر دوکرور نفس میباشد که اینها همدیگر را می شناسند . وازکارهای همدیگر خبردارند ولی باهمه دقت واعتنایی که حکومت ودولت باین کارها دارد نمی تواند سر رشتهٔ ازین کار بدست بیاورد . ودرمیان این جمعیت بسیاری از صاحب منصبان نظامی وغیر نظامی هم بوده اند . و بر وابنی نام کره‌ای از این جمعیت (قرمزی اوشاقلر) بوده است . ودرهر سمتی از ممالك روسیه شعبه‌های جداگانه داشته اند .

(عرض مخصوص)

این صحیفهٔ اخبار که محض برای خدمت مات واشاعهٔ آثار آگاهی بنا کرده شده است . وپس ازمدتی تعطیل بتوفیق خدای آغاز بطبع و اشاعهٔ آن کرده شد . باید بیاری وهمت صاحبان هم پایدار ودائمی باشد . تا آنکه فائده ومنظوری که از آن هست بدست آید . لهذا از کسانیکه مائل وراغب خرید اری آن میباشند استدعا داریم . که باولین وسیله لطفا باداره آگاهی داده وقیمت معین آن را نیزسالیانه یاششماهه که میخواهند پیشکی برسانند .

عرض دیگر آنکه کسانی که تا نمرهٔ شصتم از نسخه‌های اختر بایشان داده شده است اگر چنانچه قیمت ششماهه را پیشکی داده اند تا سه ماه دیگر بقرار حالایی نیزخدمت ایشان فرستاده شده از تفاوت آن صرف نظر فرمایند . وهمچنین است سالیانه که تانه ماه خدمت ایشان ایفاد خواهد گردید . واگر قیمت سه ماه پیش را نداده اند وجه آن را بانضمام قیمت مدتی که خواهند خرید هرکدام از روی فیئات مقررهٔ خود کارسازی فرمایند .

قرارداد هفتهٔ دوبار که باید اختر بیرون بیاید بعد از چند روز از عاشورا مجری خواهد شد . عجالة این دوسه هفته را تنها یك نسخه اکتفا خواهد شد .

چندی قبل مقرب الخاقان جهانگیرخان سرتیپ که نظارت توپخانه وقورخانهٔ ایران محول به عهدهٔ ایشان است ماذونا از طهران حرکت کرده واز راه تفلیس به پطربورغ رفته است واز آنجا بسایر ممالك اوروپ عزیمت خواهد کرد. جنرال مومی الیه رادرین سفر مأموریت فوق العادهٔ نبوده مگراینکه ملاحظه بعض اوضاع حربیهٔ وسائرهٔ دولتهارا کرده ودرآن ضمن اگرمقتضی شود پاره فابریکها بایران ببرد واسلحهٔ تازه که مناسب داند ابتیاع وکونتورات نمایند.

درین سفر برادر جنرال مومی الیه جنرال نریمان خان که بسمت مستشاری درسفارت علیه اسلامبول بوده بتفلیس دعوت شده وبهمراهی ایشان عازم اوروپ شده اند.

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۹ کانون اول رومی که دیروز باشد

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۲	۱۷

		فرانق
سندهای استقراض دولتی	۱۸۶۳	۰۷۰
» در سنهٔ	۱۸۶۵	۰۷۰
»	۱۸۶۹	۰۵۸
»	۱۸۷۴	۰۰۰
»	۱۸۷۳	۰۵۶

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳٤	۰۰

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته ژنرال	۰۲	۳۸
شرکت عثمانیه	۰۲	۰۰
اعتبار عمومی	۰۳	۱۰
تراموای	۱	٤۰

کمبیال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه برای هر یك لیرای انکلیس	۱۰۹	۲۰
پاریس فرانك ۲۳ سانتیم		۱۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۷
امپریال	۸۸	۲۰
کرمیجه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱۵	۱۰
منات کاغذی	۱۳	۰۵
مجیدیه	۱۰٤	۱۷
بشلك	۱۱۱	۰۰
متالك	۱۱۲	۲۰
پول سیاه	۱۵۰	۰۰

(جای فروش اختر در اسلامبول)

دکان جلیل آغا کتاب فروش درچنبرلی طاش. دکان حاجی حسن اغا درباغچه قپوسی. دکان تنباکو فروش دراقسرای در یشل طولومبه. اطاق کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری.

(اسامی وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. ودر تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی. در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یا بفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی. ودر بمبئی بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب معین التجار.

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی.

در حیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی.

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسایط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد.

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد. اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد.

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

طهران وبنادر فارس را سه تومان وپنجهز اردینار وتبریز را سه تومان است.

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد.

برای ممالك اوروب سی فرانك.

جهت بمبئی ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجا دوازده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد.

طاهر